MAGYAR KÖZLÖNY

15. szám

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2013. január 30., szerda

Tartalomjegyzék

17/2013. (I. 30.) Korm. rendelet	A büntetés-végrehajtási szervezet részéről a központi államigazgatási szervek és a rendvédelmi szervek irányában fennálló egyes ellátási kötelezettségekről, a termékek és szolgáltatások átadás-átvételének és azok ellentételezésének rendjéről szóló 44/2011. (III. 23.) Korm. rendelet módosításáról	952
18/2013. (I. 30.) Korm. rendelet	A polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről szóló 191/2002. (IX. 4.) Korm. rendelet és a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól szóló 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet módosításáról	954
19/2013. (I. 30.) Korm. rendelet	A budapesti Istvánmező rehabilitációs programjával, kiemelten a Budapesti Olimpiai Központ integrált rekonstrukciójával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 364/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról	960
20/2013. (I. 30.) Korm. rendelet	A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet módosításáról	961
21/2013. (I. 30.) Korm. rendelet	A bakteriológiai (biológiai) és toxin-fegyverek kifejlesztésének, előállításának és tárolásának megtiltásáról és e fegyverek megsemmisítéséről szóló egyezményből eredő nyilatkozattételi kötelezettségek végrehajtásáról és az ellenőrzés rendjéről	962
2/2013. (I. 30.) BM rendelet	A belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról	964
3/2013. (I. 30.) BM rendelet	A büntetés-végrehajtási szervezet részéről a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter vezetése, irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek irányában fennálló ellátási kötelezettségről, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekről és szolgáltatásokról, azok átadás-átvételéről és az ellentételezés rendjéről szóló 9/2011. (III. 23.) BM rendelet módosításáról	978
8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet	A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről	979
1031/2013. (I. 30.) Korm. határozat	Az új nemzeti közgyűjteményi épületegyüttesről és a megvalósítás előkészítéséhez szükséges intézkedésekről	1325

III. Kormányrendeletek

A Kormány 17/2013. (I. 30.) Korm. rendelete a büntetés-végrehajtási szervezet részéről a központi államigazgatási szervek és a rendvédelmi szervek irányában fennálló egyes ellátási kötelezettségekről, a termékek és szolgáltatások átadás-átvételének és azok ellentételezésének rendjéről szóló 44/2011. (III. 23.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 35. § (1) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § (1) A büntetés-végrehajtási szervezet részéről a központi államigazgatási szervek és a rendvédelmi szervek irányában fennálló egyes ellátási kötelezettségekről, a termékek és szolgáltatások átadás-átvételének és azok ellentételezésének rendjéről szóló 44/2011. (III. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 1. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A büntetés-végrehajtási szervezetet – a Kormány, a kormánybizottságok, az önálló szabályozó szervek kivételével, továbbá a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – a központi államigazgatási szervek, a rendvédelmi szervek, az egészségügyért felelős miniszter irányítása alatt álló, az egészségügy területén működő országos intézetek, valamint az állam tulajdonába, illetve fenntartásába tartozó egészségügyi intézmények, továbbá a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter irányítása és felügyelete alá tartozó szociális intézmények, valamint a Magyar Honvédség (a továbbiakban együtt: Kedvezményezett) részére, a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter vezetése, irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek irányában fennálló ellátási kötelezettségről, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekről és szolgáltatásokról, azok átadás-átvételéről és az ellentételezés rendjéről szóló BM rendeletben (a továbbiakban: BM rendelet) meghatározott, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékek és szolgáltatások körében, a megkötött ellátási megállapodás vagy szerződés alapján, az e célra rendelkezésre bocsátott források erejéig ellátási kötelezettség terheli. E rendelet hatálya az autonóm államigazgatási szervekre abban az esetben terjed ki, amennyiben a Központi Ellátó Szerv felé igénybejelentéssel élnek. A Központi Ellátó Szerv megkeresésére az autonóm államigazgatási szerveknek kötelezettségük nem áll fenn.”

(2) A Kr. 1. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) E rendelet hatálya nem terjed ki azokra a szervekre, amelyek ellátása a BM rendelet alapján valósul meg.”

(3) A Kr. 1. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) E rendelet hatálya nem terjed ki azokra az európai uniós támogatással megvalósuló beszerzésekre, amelyek értéke meghaladja a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvényben (a továbbiakban: Kbt.) meghatározott közbeszerzési értékhatárt.”

2. § (1) A Kr. 3. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Amennyiben a Központi Ellátó Szerv kizárólag minőségi okból nem képes a Kedvezményezett által igényelt termék vagy szolgáltatás biztosítására fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaságot kijelölni, akkor az ellátási igény megérkezésétől számított 10 napon belüli időpontra a Kedvezményezettel tárgyalást kezdeményezhet. A szerződéses ajánlatot a Kedvezményezett jogosult elutasítani, amennyiben jogszabályban, közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott előírással alátámasztottan bizonyítja a Központi Ellátó Szervnek az általa elvárt minőséghez fűződő különös indokait. Ez esetben a Központi Ellátó Szerv kiadja az 1. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozatot.”

(2) A Kr. 3. §-a a következő (4b) bekezdéssel egészül ki:

„(4b) Amennyiben a Kedvezményezett a tárgyalás eredményeként a Központi Ellátó Szerv ajánlatát elfogadja, a termék előállítására vagy a szolgáltatás nyújtására kijelölt, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társasággal a (3) bekezdés szerint szerződés kerül megkötésre. A tárgyalás eredménytelensége esetén a Központi Ellátó Szerv kiadja az 1. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozatot.”

3. § (1) A Kr. 6. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Amennyiben a Központi Ellátó Szerv kizárólag minőségi okból nem képes a Kedvezményezett által igényelt termék vagy szolgáltatás biztosítására, akkor tárgyév február 5-éig a Kedvezményezettel tárgyalást kezdeményezhet. A szerződéses ajánlatot a Kedvezményezett jogosult elutasítani, amennyiben jogszabályban, közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott előírással alátámasztottan bizonyítja a Központi Ellátó Szervnek az általa elvárt minőséghez fűződő különös indokait. Ez esetben a Központi Ellátó Szerv kiadja az 1. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozatot."

(2) A Kr. 6. §-a következő (4b) bekezdéssel egészül ki:

„(4b) Amennyiben a Kedvezményezett a tárgyalás eredményeként a Központi Ellátó Szerv ajánlatát elfogadja, az ellátási megállapodást tárgyév március 20-áig kötelesek megkötni. A tárgyalás eredménytelensége esetén a Központi Ellátó Szerv kiadja az 1. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozatot."

4. § A Kr. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § Az államháztartásról szóló törvény vagy a végrehajtásáról szóló kormányrendelet alapján előirányzat átcsoportosításra jogosult szerv a megkötött ellátási megállapodásnak megfelelően a Kedvezményezettek tárgyévi – a természetbeni ellátás jellegének megfelelő – előirányzatából a Központi Ellátó Szerv által biztosított termékek és szolgáltatások ellenértékét az ellátási megállapodásnak az előirányzat átcsoportosításra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított 30 napon belül egyszeri jelleggel, a büntetés-végrehajtás tárgyévi előirányzatához átcsoportosítja."

5. § A Kr. 10. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Kedvezményezett elállása vagy a teljesítés lehetetlenülése esetén az államháztartásról szóló törvény vagy a végrehajtásáról szóló kormányrendelet alapján előirányzat átcsoportosításra jogosult szerv a büntetés-végrehajtás tárgyévi előirányzatából a 8. § alapján átcsoportosított előirányzatot a Kedvezményezett előirányzatához a Központi Ellátó Szervnek a Kedvezményezett elállásáról vagy az ellátási megállapodás lehetetlenüléséről szóló értesítésének beérkezésétől számított 30 napon belül átcsoportosítja."

6. § (1) A Kr. 12. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Kedvezményezett irányítását végző minisztérium ellenőrzési szerve, Kormány irányítása alá tartozó Kedvezményezett esetén a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal a Központi Ellátó Szerv 13. § (2) bekezdésében meghatározott jelentése, valamint a Kedvezményezettektől történő adatbekérések alapján évente utólag ellenőrzi, hogy a Kedvezményezettnek a 3. § (4) és (5) bekezdésében, a 6. § (4) és (7) bekezdésében vagy a 7. § (2) bekezdésében foglaltakra alapozott elutasítása, valamint a 10. § (1) bekezdése szerinti elállása az e rendeletben foglaltaknak megfelelt, illetve, hogy az egyéb beszerzés nem az e rendelet indokolatlan mellőzésével történt."

(2) A Kr. 12. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A Magyar Honvédség, valamint az autonóm államigazgatási szervek kivételével a Kedvezményezettek a BM rendeletben meghatározott, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekre és szolgáltatásokra vonatkozóan kötelesek a tárgyévet követő év június 30-áig az irányításukat végző minisztérium ellenőrzési szervének, a Kormány irányítása alá tartozó Kedvezményezettek a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalnak megküldeni az 1. mellékletben meghatározott adatokat."

7. § A Kr. 13. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Központi Ellátó Szerv köteles a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter útján a Kormány részére beszámolni az általa a tárgyévben végzett tevékenységről a következő év június 30-áig az alábbi szempontok szerint:

a) a megkötött ellátási megállapodások és azok teljesítése,

b) a megkötött szerződések teljesítése,

c) Kedvezményezett elállása a megkötött ellátási megállapodástól, vagy az ellátási megállapodás lehetetlenülése,

d) az 1. § (4) bekezdése alapján kiadott nyilatkozatok, továbbá

e) a Kedvezményezett által elutasított ajánlatok."

8. § A Kr. 5. § (2) bekezdésében a „közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény" szövegrész helyébe a „Kbt." szöveg lép.

9. § A Kr. az 1. melléklet szerinti 1. melléklettel egészül ki.

10. § Ez a rendelet 2013. február 1-jén lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 17/2013. (I. 30.) Korm. rendelethez
„1. melléklet a 44/2011. (III. 23.) Korm. rendelethez

1. Kedvezményezett neve;
2. A nyilatkozattal érintett időszak (év, hónap, nap);
3. (Köz)beszerzés konkrét tárgya;
4. (Köz)beszerzés mennyisége (mértékegység megadásával);
5. (Köz)beszerzés teljes értéke (nettó Ft);
6. (Köz)beszerzés ideje (év, hónap);
7. (Köz)beszerzés fajtája;
8. (Köz)beszerzési eljárás fajtája, fogvatartottaktól történt beszerzés, Kbt. egyéb kivételi körébe tartozó beszerzés, stb.;
9. Amennyiben nem az e rendelet alapján történt a beszerzés, ennek okát a Kedvezményezett röviden indokolja meg, és nyilatkozzon, hogy a Központi Ellátó Szervtől történő árajánlat kérésre sor került-e;
10. Dátum;
11. Nyilatkozattételre jogosult személy neve, beosztása.”

A Kormány 18/2013. (I. 30.) Korm. rendelete a polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről szóló 191/2002. (IX. 4.) Korm. rendelet és a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól szóló 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 50/A. § (1) bekezdés 11. pontjában, valamint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 100. § (1) bekezdés d) pontjában,
a 11. § tekintetében a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 50/A. § (1) bekezdés 23. pontjában
kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § (1) A polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről szóló 191/2002. (IX. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) E rendelet hatálya a polgári felhasználású robbanóanyagokra, a polgári robbantási tevékenységekre, a polgári felhasználású robbanóanyag forgalmazására, a hatósági engedélyezés feltételeire, a robbanóanyag-szektorban működő vállalkozásokra és mindezek hatósági felügyeletére terjed ki.”

(2) Az R. 1. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(E rendelet hatálya nem terjed ki)
„b) a polgári célú pirotechnikai tevékenységekről szóló rendelet szerinti pirotechnikai termékekre,”

2. § Az R. a következő 1/A. §-sal egészül ki:

„1/A. § A polgári robbantási tevékenység hatósági engedélyezésére irányuló eljárásban ügyfélnek minősül a hatásterületen lévő ingatlan tulajdonosa és az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. Hatásterületnek a bányászatról szóló törvény felhatalmazása alapján kiadott Általános Robbantási Biztonsági Szabályzat szerint meghatározott robbantási biztonsági távolságok burkológörbéjével lehatárolt terület minősül."

3. § Az R. 3. §-a és 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép, és az R. a következő 5. §-sal egészül ki:

„3. § (1) A robbanóanyag gyártására, megszerzésére, felhasználására, megsemmisítésére, valamint a polgári robbanóanyag forgalmazására vonatkozó engedély iránti kérelmet a 3. számú melléklet szerinti tartalommal kell benyújtani.

(2) A robbanóanyag

a) gyártási,

b) forgalmazási,

c) felhasználási vagy

d) megsemmisítési

engedély robbanóanyag megszerzésére is feljogosít. A robbanóanyag tárolásának engedélyezéséről a bányafelügyelet a robbanóanyag-raktár használatbavételi engedélyezési eljárása során dönt.

(3) Nincs szükség robbanóanyag megszerzési engedélyre a (6) bekezdés szerinti esetben. A robbanóanyag megszerzéséhez elegendő az ár-, illetve belvízvédekezés, továbbá helyi vízkár-elhárítás, III. fokú- vagy „Rendkívüli" készültség idején, illetve a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló törvény (a továbbiakban: Kattv.) szerinti katasztrófaveszély vagy katasztrófa esetében intézkedésre jogosult szerv nyilatkozata.

(4) A robbanóanyag gyártási és a forgalmazási engedély visszavonásig hatályos. A robbanóanyag felhasználási és megsemmisítési engedély hatálya a vonatkozó bányászati tevékenység végzésére jogosító bányafelügyeleti engedély vagy az általános építésügyi hatóság által kiadott építésügyi hatósági engedély hatályával egyezik meg.

(5) A bányafelügyelet a polgári robbantási tevékenységre vagy polgári felhasználású robbanóanyag forgalmazására jogosító engedélyben rendelkezik azokról a feltételekről, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a polgári robbantási tevékenység és a robbanóanyag-forgalmazás mások életét, testi épségét, egészségét, vagyonát, valamint a természeti és az épített környezetet ne veszélyeztesse.

(6) Ha a robbantási munkát

a) a Kattv. szerinti katasztrófaveszély vagy katasztrófa esetében, vagy

b) ár-, illetve belvízvédekezés, továbbá helyi vízkár-elhárítási célból, III. fokú- vagy „Rendkívüli" készültség idején

a Kattv. szerinti, a katasztrófavédelemben részt vevő szerv rendeli el, a robbantási munka robbanóanyag felhasználási engedély nélkül is végezhető.

(7) A (6) bekezdés szerinti esetben a robbantási munkát a helyszínen robbantásvezetőnek kell irányítania. Ha a robbantási munkát a (6) bekezdés b) pontja szerinti esetben az Országos Műszaki Irányító Törzs rendeli el, a robbantási munkát csak víz alatti és jég robbantási munkák végzésére jogosult robbantásvezető irányíthatja.

(8) A robbantási munkát a (7) bekezdés szerinti robbantásvezető a robbantási munka kezdete előtt legalább két órával

a) a (6) bekezdés a) pontja szerinti esetben a bányafelügyeletnek,

b) a (6) bekezdés b) pontja szerinti esetben a bányafelügyeletnek és a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének

köteles bejelenteni. A (7) bekezdés szerinti robbantásvezető a robbanóanyag-felhasználást követően az elvégzett robbantási munkát haladéktalanul köteles a bányafelügyeletnek, a rendőrségnek és a környezetvédelmi felügyelőségnek jelenteni.

(9) A (8) bekezdés szerinti jelentésnek tartalmaznia kell

a) a robbantási munka pontos helyét, célját,

b) a felhasznált robbanóanyag megnevezését és mennyiségét,

c) – bányafelügyeletnek küldendő jelentés esetében – a robbantásvezető nevét, értesítési címét, a robbantásvezetői engedély vagy igazolvány számát is.

4. § (1) A robbanóanyag szállítását és belföldi átadását a rendőrség engedélyezi. Az engedélyt – a 3. számú mellékletben foglaltak szerint benyújtott kérelem alapján – szállítás esetében az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK), belföldi átadás esetében a kérelmező tevékenysége (telephelye) szerint illetékes megyei

(fővárosi) rendőr-főkapitányság adja ki. Szállítás esetében az engedély egy példányát az ORFK a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnak, illetve belföldi átadás esetében a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság a kérelmező tevékenysége szerint illetékes megyei (fővárosi) katasztrófavédelmi igazgatóságnak haladéktalanul megküldi.

(2) A robbanóanyag birtokosa a robbanóanyagot csak polgári robbantási tevékenységre és robbanóanyag-forgalmazásra jogosultnak adhatja át.

(3) Robbanóanyag gyártására, vizsgálatára jogosult szervezetek gyártási, kutatási, ellenőrzési vagy megsemmisítési célból történő robbanóanyag felhasználást, megsemmisítést az e tevékenységek végzésére engedélyezett létesítmény területén bányafelügyeleti engedély nélkül akkor végezhetnek, ha

a) a robbantás repesz- vagy káros léglökés hatása nem terjed túl a létesítmény területén, és

b) a robbantás szeizmikus biztonsági távolságán belül lévő idegen, védendő létesítmények tulajdonosainak, kezelőinek hozzájárulását megszerezték.

(4) Az 1. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott szervek belső szabályozása alapján kialakított, engedélyezett és védett raktárában a robbanóanyag-szektorban működő vállalkozás bértárolási szerződés alapján is tárolhat robbanóanyagot.

5. § (1) A robbanóanyag-felhasználás tervezett időpontját – a (2) bekezdésben foglaltakra figyelemmel – a bányafelügyeletnek, a felhasználás helye szerint illetékes megyei rendőr-főkapitányságnak és környezetvédelmi felügyelőségnek, továbbá épület- vagy építmény robbantása esetén a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének a 6. számú melléklet szerinti adattartalommal a robbantás előtt legalább 72 órával korábban be kell jelenteni. A bejelentéshez a hivatásos katasztrófavédelmi szerv a honlapján formanyomtatványt tesz közzé.

(2) Nem kell bejelenteni a mélyműveléses bányában tervezett robbanóanyag-felhasználást az (1) bekezdésben meghatározott szerveknek, továbbá a külszíni művelésű bányában tervezett robbanóanyag-felhasználást a megyei rendőr-főkapitányságnak.

(3) Ha a robbantásra a bejelentett időpontban nem kerül sor, de azt követően 72 órán belül tervezik azt elvégezni, a tervezett új robbantás időpontját haladéktalanul be kell jelenteni az (1) bekezdésben meghatározott hatóságoknak.

(4) A robbantásvezető az egyedi robbantási munka elvégzését követő 3 napon belül köteles a robbantási munkára vonatkozó jelentését a bányafelügyeletnek megküldeni, melynek tartalmaznia kell:

a) a robbantási munka helyét, célját,

b) a felhasznált robbanóanyag megnevezését és mennyiségét,

c) a robbantásvezető nevét, lakcímét, a robbantásvezetői engedély vagy igazolvány számát.”

4. § Az R. 9. §-a a következő (1) bekezdéssel egészül ki:

„(1) A polgári robbantási tevékenységnek és a robbanóanyag forgalmazásának ellenőrzése során lefoglalt robbanóanyag őrzéséről a lefoglalás helye szerint illetékes rendőrkapitányság köteles intézkedni.”

5. § Az R. 14. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A rendőrség a tárolt robbanóanyag megsemmisítéséről haladéktalanul gondoskodik, ha a robbanóanyag állapota megköveteli, illetve a jogosult annak elszállításáról, értékesítéséről vagy megsemmisítéséről a rendőrségi tárolás, zárolás megkezdését követő egy éven belül nem gondoskodott.”

6. § Az R. 23/B. § (5) és (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A szállítási engedély a fogadó állam hatósága által kiállított engedély hatályáig, de legfeljebb a kiállítását követő 3 hónapig hatályos.

(6) A szállítás, illetve a részszállítások lebonyolításáról az engedéllyel rendelkező öt napon belül köteles értesíteni az engedélyt kiállító hatóságot. A szállítás elmaradása esetén az értesítést az engedély hatályának lejártát követő öt napon belül kell megtenni.”

7. § Az R. a következő 23/D. §-sal egészül ki:

„23/D. § A 23/A–23/C. §-ban foglaltakat alkalmazni kell azokban az esetekben is, amikor

a) a robbanóanyagot Magyarország területén állítják elő, és azt más Európai Gazdasági Térségbe nem tartozó állam érintése nélkül külföldre juttatják, vagy

b) Magyarország területére az Európai Gazdasági Térségen kívülről, továbbszállítási cél nélkül, más Európai Gazdasági Térségbe nem tartozó állam érintése nélkül behozzák.”

8. § Az R. 27. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) Ez a rendelet a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.”

9. § (1) Az R. az 1. melléklet szerinti 3. számú melléklettel egészül ki.
(2) Az R. a 2. melléklet szerinti 6. számú melléklettel egészül ki.

10. § Hatályát veszti
a) az R. 1. §-át megelőző „A rendelet hatálya” alcím cím, és
b) az R. 10. §-a és 11. §-a.

11. § A bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól szóló 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet 23. §-a a következő h) ponttal egészül ki:
[A használatbavételi engedélynek a 10. § b) és c) pontjában előírtakon túl tartalmaznia kell:]
„h) robbanóanyag-raktár esetében a robbanóanyag-tárolás feltételeit.”

12. § (1) Ez a rendelet 2013. február 1-jén lép hatályba.
(2) Ez a rendelet a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 18/2013. (I. 30.) Korm. rendelethez
„3. számú melléklet a 191/2002. (IX. 4.) Korm. rendelethez

ENGEDÉLYKÉRELMEK TARTALMI KÖVETELMÉNYEI

1. Robbanóanyag gyártási engedélykérelem
1.1. A kérelemnek tartalmaznia kell:
a) a robbanóanyag előállítását végző vállalkozás megnevezését, székhelyét, telephelyét, fióktelepét;
b) a gyártás helyét (település, utca, házszám vagy helyrajzi szám);
c) a felelős személy természetes személyazonosító adatait és lakcímét;
d) a készletezésre szolgáló robbanóanyag-raktár helyét, a tárolási engedélyes megnevezését és a tárolási engedély számát.
1.2. A kérelemhez mellékelni kell:
a) a jogerős és végrehajtható egységes környezethasználati engedély másolatát;
b) gyártási tevékenységhez szükséges épületek jogerős és végrehajtható használatbavételi engedélye másolatát;
c) veszélyes tevékenység megkezdéséhez előírt hivatásos katasztrófavédelmi szerv jogerős és végrehajtható engedélyének másolatát;
d) szükség szerint a telepengedély másolatát;
e) bértárolás esetében a tárolási engedélyessel e célra kötött megállapodást;
f) a robbanóanyag gyártásra szolgáló létesítmények, berendezések és eszközök, valamint a gyártási technológia, illetve a gyártás személyi feltételei biztosítottságának igazolását, a munkavédelemről szóló törvény szerinti, a munkavédelmi üzembe helyezés feltételéül szolgáló munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat eredményét;
g) a jogerős működési engedély másolatát.
1.3. A helyszíni keveréssel előállítható, kizárólag saját felhasználási célú robbanóanyag gyártási engedélykérelemhez nem kell mellékelni az 1.1. pont d) alpontjában, valamint az 1.2. pont a) és b) alpontjában előírtakat.

2. Robbanóanyag forgalmazási engedélykérelem
   2.1. A kérelemnek tartalmaznia kell
      a) a forgalmazó megnevezését, székhelyét, magyarországi telephelyét, fióktelepét;
      b) a felelős személy természetes személyazonosító adatait és lakcímét;
      c) a készletezésre szolgáló robbanóanyag-raktár helyét, a tárolási engedélyes megnevezését és a tárolási engedély számát.
   2.2. A kérelemhez mellékelni kell
      a) bértárolás esetében a tárolási engedélyessel e célra kötött megállapodást; és
      b) a jogerős működési engedély másolatát.
3. Robbanóanyag megszerzési engedélykérelem
   3.1. A kérelemnek tartalmaznia kell:
      a) a kérelmező nevét, székhelyét;
      b) a felelős személy természetes személyazonosító adatait és lakcímét;
      c) a megszerezni tervezett robbanóanyag kereskedelmi megnevezését és mennyiségét;
      d) a megszerzés célját, illetve annak igazolását, bizonyítását, hogy a robbanóanyag megszerzése a kérelmező tevékenységének elvégzéséhez szükséges és
      e) a tárolás helyének, illetve módjának meghatározását vagy az azonnali felhasználásra vonatkozó nyilatkozatot.
   3.2. A kérelemhez mellékelni kell bértárolás esetében a tárolási engedélyessel e célra kötött megállapodást.
4. Robbanóanyag felhasználási, valamint megsemmisítési engedélykérelem
   4.1. A kérelemnek tartalmaznia kell:
      a) a kérelmező nevét, székhelyét;
      b) a felelős személy természetes személyazonosító adatait és lakcímét;
      c) a kérelmező nyilatkozatát az engedély alapját képező bányafelügyeleti engedélyről és számáról;
      d) a robbantás célját, időpontját, időtartamát, helyének megjelölését, a felhasználásra tervezett robbanóanyag megnevezését és mennyiségét, földalatti bánya esetében a gázkitörés-, a sújtólég- és szénporrobbanás-veszélyességi besorolást;
      e) a robbantás tervezőjének nevét, lakcímét és engedélyének számát, valamint a robbantásvezető nevét, lakcímét és engedélyének számát, ha a felelős személy nem azonos a robbantásvezetővel;
      f) a robbantás tervezőjének nyilatkozatát arról, hogy a tervezett robbantás Általános Robbantási Biztonsági Szabályzat szerinti repeszhatása, a rezgésre érzékeny létesítményeken várható rezgések szeizmikus hatása nem veszélyezteti az életet, testi épséget, egészséget, illetve vagyonbiztonságot;
      g) a rezgésre érzékeny létesítmények felsorolását; és
      h) a robbantás során szükséges biztonsági intézkedéseket, a védendő létesítmények és azok megóvását szolgáló intézkedések, védőeszközök, védőberendezések leírását.
   4.2. A kérelemhez mellékelni kell:
      a) a robbantás műszaki leírását;
      b) a földalatti bányában, valamint a geofizikai mérések esetében végzett robbantás kivételével, olyan méretarányú térképet három, természetvédelmi hatóság érintettsége esetén négy példányban, amelyen a tervezett robbantás helye, hatásterülete és biztonsági távolságai, valamint az ezen belül lévő valamennyi építmény, védendő létesítmény, valamint ezek védőterülete, védőövezete, biztonsági övezete, továbbá a vízi utak és a védett természeti területek jól látható módon fel vannak tüntetve;
      c) a robbantandó építmény vagy tárgy tulajdonosának, kezelőjének robbantásra vonatkozó megrendelését, ha az nem a robbantás végzője;
      d) nyomvonalas, illetve vízi létesítmény, repülőtér vagy műemlék védőtávolságán belüli, valamint hajóúton vagy honvédelmi szempontból jelentős, illetve védett természeti területen végzett robbantás esetében az érintett kezelő, védett természeti terület esetében az illetékes Nemzeti Park Igazgatóság hozzájárulását; és
      e) épület robbantásos bontása esetén az építésügyi hatóság jogerős és végrehajtható bontási engedélyének másolatát, amely tartalmazza, hogy az épület bontása robbantásos technológiával is elvégezhető.

4.3. A kőolaj-, és földgáz-bányászat, illetve víz kitermelése céljából fúrólyukban tervezett robbantás esetében, ha a robbantás biztonsági távolságán belül nem található építmény vagy más védendő létesítmény, nem kell a 4.2. pont b) alpontja szerinti térképet mellékelni.

5. Robbanóanyag szállítási engedélykérelem
   5.1. A kérelemnek tartalmaznia kell:
      a) az 5. számú melléklet szerinti okmány adatait;
      b) a robbanóanyag szállításában közreműködő személyek személyazonosító adatait, állampolgárságát, lakóhelyét;
      c) Magyarország területén a szállításért felelős személy személyazonosító adatait és elérhetőségét (telefon, e-mail);
      d) a magyarországi szállítási útvonal leírását.
   5.2. A kérelemhez mellékelni kell:
      a) az ADR 1.10 fejezetében meghatározott Közbiztonsági Tervet;
      b) a fogadó állam és a kilépés helye szerinti szomszédos állam hatósága engedélyének másolatát;
      c) az eljárásért fizetendő eljárási illeték befizetésnek bizonylatát.
6. Robbanóanyag belföldi átadási engedélykérelem
   6.1. A kérelemnek tartalmaznia kell:
      a) a kérelmet benyújtó megnevezését, székhelyét, cégjegyzékszámát;
      b) a robbanóanyag feladójának nevét, székhelyét, elérhetőségét (telefonszám, faxszám, e-mail cím);
      c) a robbanóanyag címzettjének nevét, székhelyét, elérhetőségét (telefonszám, faxszám, e-mail cím);
      d) a robbanóanyag szállításában közreműködő vállalkozás nevét, székhelyét, elérhetőségét (telefonszám, faxszám, e-mail-cím);
      e) a robbanóanyag szállításában közreműködő természetes személy személyazonosító adatait, elérhetőségét (telefonszám, faxszám, e-mail cím);
      f) Magyarország területén a szállításért felelős természetes személy személyazonosító adatait és elérhetőségét (telefonszám, faxszám, e-mail cím);
      g) a szállítandó robbanóanyag kereskedelmi megnevezését, típusszámát, mennyiségét (nettó kilogramm, darab vagy méter) és UN számát;
      h) a gyártó megnevezését és székhelyét;
      i) a magyarországi szállítási útvonal leírását.
   6.2. A kérelemhez mellékelni kell:
      a) az ADR 1.10 fejezetében meghatározott Közbiztonsági Tervet;
      b) az eljárásért fizetendő eljárási illeték befizetésének bizonylatát;
      c) a robbanóanyag átadójának arra vonatkozó igazolását, hogy jogosult polgári robbantási tevékenység végzésére vagy polgári robbanóanyag forgalmazására.”

2. melléklet a 18/2013. (I. 30.) Korm. rendelethez

„6. számú melléklet a 191/2002. (IX. 4.) Korm. rendelethez

Robbantási tevékenység bejelentéséhez szükséges adatok

1. A bejelentést tevő
   1.1. neve,
   1.2. címe,
   1.3. telephelye,
   1.4. elérhetősége.
2. A robbantással érintett építmény
   2.1. elnevezése,
   2.2. helye,
   2.3. közművei kiszakaszolásának megoldásai.
3. A robbantás biztonsági távolságán belül lévő lakóterület kiterjedése.

4. A robbantás során szükséges biztonsági intézkedések, a védendő létesítmények és azok megóvását szolgáló intézkedések leírása.
5. A robbantás biztonsága érdekében lezárt útszakaszok ismertetése.
6. A robbantás ideje: év/hónap/nap, óra:perc.
7. A robbantásért felelős személy
   7.1. neve,
   7.2. születési helye és ideje,
   7.3. anyja neve,
   7.4. állandó lakóhelye,
   7.5. telefonszáma.
8. Nyilatkozat arról, hogy a bejelentő büntetőjogi felelőssége tudatában kijelenti, hogy a bejelentésben lévő adatok a valóságnak megfelelnek."

A Kormány 19/2013. (I. 30.) Korm. rendelete a budapesti Istvánmező rehabilitációs programjával, kiemelten a Budapesti Olimpiai Központ integrált rekonstrukciójával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 364/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény 12. § (5) bekezdés a) és b) pontjában, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 174/A. § (1) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § A budapesti Istvánmező rehabilitációs programjával, kiemelten a Budapesti Olimpiai Központ integrált rekonstrukciójával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 364/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Kormány nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánítja a budapesti Istvánmező rehabilitációs programja, kiemelten a Budapesti Olimpiai Központ integrált rekonstrukciója keretében

a) a budapesti Istvánmező rehabilitációs programjáról, kiemelten a Budapesti Olimpiai Központ integrált rekonstrukciójáról szóló 2012. évi LXXV. törvény 1. § b) pontja és melléklete szerinti területen, valamint

b) a Budapest XIV. kerület 29770 helyrajzi számú területen

megvalósuló beruházással összefüggő 1. mellékletben felsorolt közigazgatási hatósági ügyeket."

2. § Az R. 1. mellékletében foglalt táblázat B:2–B:13 mezőjében a „Budapest XIV. kerület 32826 helyrajzi számú terület, illetve ezen területből" szövegrész helyébe az „az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti terület, illetve ezen területekből" szöveg lép.

3. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 20/2013. (I. 30.) Korm. rendelete a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 40. §-ában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § (1) A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az igazolvány kiadására, meghosszabbítására, visszavonására, cseréjére, pótlására, nyilvántartására irányuló eljárásban első fokon a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: járási hivatal), valamint a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (a továbbiakban: KEK KH) jár el."

(2) Az R. 3. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Az igazolvány kiadására irányuló eljárás ügyintézési határideje – ide nem értve az esetlegesen szükséges szakértői vagy szakhatósági állásfoglalás kialakításának idejét – 15 nap."

(3) Az R. 3. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A mozgásában korlátozott személy személyi adataiban bekövetkező változása, valamint állapotának véglegességéből eredő érvényességi időtartam meghosszabbítása miatt szükséges igazolvány cseréje, továbbá az elveszett, eltulajdonított és megsemmisült igazolvány pótlása elektronikus úton is kezdeményezhető."

(4) Az R. 3. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az igazolvány iránti kérelem személyes előterjesztésekor a jogosultról a járási hivatal arcképmás felvételt készít, ha a jogosult a kérelemhez igazolványképét nem csatolta. Az elektronikus úton intézett pótlás és csere esetében az ügyfél hozzájárulása esetén a KEK KH által vezetett parkolási igazolvány nyilvántartásban, a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásában, az útiokmány-nyilvántartásban vagy a vezetői engedély nyilvántartásban legutóbb rögzített arcképmás felvétel, továbbá jogosulti aláírás kerül felhasználásra a parkolási igazolvány kiadásakor."

2. § Az R. 5. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az igazolvány meghosszabbítására, cseréjére, pótlására irányuló eljárásban a kérelmet az igazolvány kiadására irányadó szabályok szerint kell benyújtani. Az elveszett, eltulajdonított, valamint megsemmisült okmány pótlása, továbbá a mozgásában korlátozott személy állapotának véglegessége esetén az okmány cserével történő meghosszabbítása iránti kérelem elektronikus úton is intézhető.

(2) Az igazolványnak az (1) bekezdésben meghatározott elektronikus úton intézett cseréje esetén a régi igazolványt nem kell leadni, azt a hatóság az új igazolvány átvételének napjával visszavonja és annak tényét a nyilvántartásba bejegyzi."

3. § Az R. 6. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az igazolványt – az ügyfél választása szerint – postai úton kell továbbítani vagy azt a járási hivatalnál lehet átvenni. Az elektronikus úton intézhető pótlás és csere esetében az okmány 15 napon belül kerül kiállításra és postázásra. Az át nem vett igazolványt – az átvételre való felhívást követően – a járási hivatal a kiállítástól számított egy év elteltével megsemmisíti és gondoskodik e ténynek a nyilvántartásban való feltüntetéséről."

4. § Ez a rendelet 2013. október 1-jén lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 21/2013. (I. 30.) Korm. rendelete a bakteriológiai (biológiai) és toxin-fegyverek kifejlesztésének, előállításának és tárolásának megtiltásáról és e fegyverek megsemmisítéséről szóló egyezményből eredő nyilatkozattételi kötelezettségek végrehajtásáról és az ellenőrzés rendjéről

A Kormány
az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 140/E. § (1) bekezdésében,
a 2. § (1) bekezdése tekintetében az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 140/E. § (2) bekezdésében,
a 6. § tekintetében az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 140/E. § (3) bekezdésében
kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Értelmező rendelkezések

1. § E rendelet alkalmazásában

1. *mikrobiológiai vagy egyéb biológiai anyag, valamint toxin:* a 428/2009/EK tanácsi rendelet I. melléklet 1. kategóriájában meghatározott 1C351–354 ellenőrzési jegyzékszám alatt szereplő olyan anyag, amely ember, állat vagy növény megbetegítésére, elpusztítására, genetikai anyagának módosítására vagy megváltoztatására alkalmas,
2. *műszaki-technológiai támogatás:* mikrobiológiai vagy egyéb biológiai anyaggal, valamint toxinnal kapcsolatos kutatáshoz, fejlesztéshez, gyártáshoz, kísérletezéséhez és minden egyéb műszaki-technológiai szolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenység, amely lehet – beleértve a támogatás szóbeli formáit is – betanítás, képzés, munkatapasztalatok vagy készségek átadása vagy konzultációs szolgáltatások nyújtása.

2. Nemzeti hatóság

2. § (1) A Kormány a bakteriológiai (biológiai) és toxin-fegyverek kifejlesztésének, előállításának és tárolásának megtiltásáról és e fegyverek megsemmisítéséről szóló, az Egyesült Nemzetek Szervezete XXVI. ülésszakán, 1971. december 10-én elfogadott egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) végrehajtásának felügyeletére, a nemzeti végrehajtással összefüggő feladatok koordinációjára és az e rendeletben meghatározott előírások betartásának ellenőrzésére nemzeti külkereskedelmi államigazgatási szervként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Haditechnikai és Exportellenőrzési Hatóságát (a továbbiakban: Hivatal) jelöli ki.

(2) A Hivatal az (1) bekezdésben meghatározott feladatkörében

a) nyilvántartja a 3. § (1) bekezdésében meghatározott tevékenységet folytató jogalanyokat, a jogalanyok által benyújtott nyilatkozatokat,
b) ellenőrzi a bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítését, valamint a 3. § (1) bekezdésében meghatározott tevékenységet folytató jogalanyok nyilatkozataiban szereplő adatok valódiságát,
c) elkészíti az Egyezmény, vagy az Egyezményben részes államok által elfogadott döntések szerinti nyilatkozatokat.

3. Bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettség

3. § (1) A jogalany köteles a Hivatalnak a Hivatal honlapján közzétett formanyomtatványokon a kitöltési útmutatónak megfelelően bejelentést tenni, ha a jogalany mikrobiológiai vagy egyéb biológiai anyagot, valamint toxint gyárt, fejleszt, feldolgoz, tárol, felhasznál, importál, az Európai Unión belül átad, átvesz vagy ezekkel az anyagokkal kapcsolatos műszaki-technológiai támogatási szolgáltatást nyújt, tekintet nélkül annak eredetére vagy előállítási módjára, fajtájára és mennyiségére.

(2) Ha a jogalany az (1) bekezdésben meghatározott tevékenységet végez vagy kíván végezni, a tevékenység megkezdése előtt legalább 30 nappal kell bejelentést tennie. A bejelentés alapján a Hivatal a jogalanyt nyilvántartásba veszi.

(3) A bejelentésnek tartalmaznia kell az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 140/B. § (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott adatokon túl a bejelentési kötelezettség alapjául szolgáló anyagok nevét mennyiségét, helyét, továbbá az ezekkel kapcsolatos műszaki-technológiai támogatási szolgáltatást.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott adatokban bekövetkezett változásokat a változást követő nyolc napon belül a jogalany köteles bejelenteni a Hivatalnak.

4. Nyilatkozattétel

4. § (1) A 3. § (1) bekezdésében meghatározott tevékenységet folytató jogalany a Hivatal honlapján közzétett formanyomtatványokon a kitöltési útmutatónak megfelelően éves adatszolgáltatást nyújt a Hivatal részére az előző évben folytatott, 3. § (1) bekezdése szerinti tevékenységről minden év február 20-ig.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogalany nem köteles nyilatkozatot tenni, ha az előző évben nem folytatott a 3. § (1) bekezdésében meghatározott tevékenységet.

(3) Az (1) bekezdés szerinti jogalanyok a nyilatkozat alapjául szolgáló dokumentumokat a nyilatkozattételtől számított öt évig megőrzik és hatósági ellenőrzés során kérésre bemutatják.

5. Ellenőrzés

5. § A Hivatal – indokolt esetben az egészségügyért felelős miniszter, a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter és az adópolitikáért felelős miniszter által kijelölt szervek szakértői közreműködésével – jogosult a bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének, illetve a jogalanyok nyilatkozataiban szereplő adatok valódiságának az ellenőrzésére.

6. Bírság

6. § (1) Ha a 3. § (1) bekezdésében meghatározott tevékenységet folytató jogalany a bejelentési, adatszolgáltatási, együttműködési és nyilatkozattételi kötelezettségeit nem teljesíti, a Hivatal által kiszabható bírság mértéke 500 ezer forinttól 1 millió forintig terjedhet.

(2) Ha a 3. § (1) bekezdésében meghatározott tevékenységet folytató jogalany a bejelentési, illetve nyilatkozattételi eljárás során a Hivatal megtévesztésére alkalmas, valótlan adatokat közöl, a Hivatal által kiszabható bírság mértéke 3 millió forintig terjedhet.

(3) Ha a Hivatal a 3. § (1) bekezdésében meghatározott tevékenységet folytató jogalany kötelezettségének nem teljesítés miatt három éven belül ismételten bírság kiszabásáról rendelkezik, a Hivatal által kiszabható bírság mértéke az (1) és (2) bekezdésben foglaltak kétszerese.

(4) A bírságot a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül a fizetési számlák közötti átutalásra szóló megbízás útján a Hivatal Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00282448-00000000 számú fizetési számlája javára kell teljesíteni.

7. Záró rendelkezések

7. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 60. napon lép hatályba.

(2) Az e rendelet hatálybalépésekor már működő szervezetek a bejelentési kötelezettségüknek az e rendelet hatálybalépését követő 90 napon belül tesznek eleget.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 2/2013. (I. 30.) BM rendelete a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 342. § (2) bekezdés 13. és 16. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § d), e), f), n) és q) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

I. FEJEZET
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § E rendelet alkalmazásában:

1. *bejelentés-köteles továbbképzési program:* minősítési eljáráshoz nem kötött továbbképzési pontértékkel bíró, a belügyi szerv által bejelentett, és az egyszerűsített nyilvántartásba vételi eljárás során nyilvántartásba vett továbbképzési program;
2. *bejelentés-köteles továbbképzési program alapján folyó továbbképzés:* a nyilvántartásba vett bejelentés-köteles továbbképzési program alapján folyó továbbképzési tevékenység, amely magában foglalja a képzésszervezési feladatok ellátását, valamint az oktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítását;
3. *belügyi szerv:* a Belügyminisztérium, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 1. §-ában meghatározott belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek, a Belügyminisztérium Oktatási, Képzési és Tudományszervezési Főigazgatósága (a továbbiakban: OKTF), a Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központ és a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ;
4. *egyéni továbbképzési terv:* a hivatásos állomány tagja részére a belügyi szerv által a tárgyévre előírt továbbképzési kötelezettségek és egyéni fejlesztési igények teljesítését biztosító képzési terv;
5. *egyszerűsített nyilvántartásba vételi eljárás:* a bejelentés-köteles továbbképzési program, valamint a továbbképzést végző képző szervezet továbbképzési jogosultságának kérelemre a továbbképzési programjegyzékre történő felvétele;
6. *éves továbbképzési terv:* a belügyi szervnél foglalkoztatott hivatásos állomány egyéni továbbképzési terveinek alapján összeállított terv;
7. *központi továbbképzés:* a miniszter vagy a belügyi szerv vezetője által elrendelt olyan továbbképzési program, amely valamennyi belügyi szerv vagy egyidejűleg több belügyi szerv teljes hivatásos állományának biztosítja az egységes felkészítést;
8. *minőségirányítási szabályzat:* a minősített továbbképzési programok minőségirányítás szempontjából történő vezetésére és szabályozására szolgáló szabályzat, amely irányítási kézikönyvként tartalmazza a továbbképzés tervezésének, fejlesztésének, szervezésének, végrehajtásának és ellenőrzésének eljárásait;
9. *minősített továbbképzési program:* a minősítési eljárás követelményeinek megfelelő, minőségtanúsított, továbbképzési pontértékkel bíró képzési program, amely önálló tanulási vagy tananyagegységekből áll és lehetővé teszi a képzés kimeneti követelményének teljesítéséhez szükséges ismeretek, valamint gyakorlatok elsajátítását;
10. *minősített továbbképzési program alapján folyó továbbképzés:* minősített továbbképzési program alapján zajló továbbképzési tevékenység, amely a képzés kivitelezésén túl magában foglalja a képzésszervezési feladatok ellátását, valamint az oktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítását;
11. *Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszer:* egy olyan emberi erőforrás-gazdálkodási folyamat, amely a belügyi szerv hivatásos állományának arra alkalmas tagjai rendészeti vezetővé vagy rendészeti szakértővé válását segíti elő, valamint egyéb karriermenedzselési tevékenységeket tartalmaz;

12. *továbbképzési programminősítés:* a felsőoktatási, az akkreditált felnőttképzési, továbbá a köznevelési intézmény (a továbbiakban: intézményi akkreditációval rendelkező képzőintézmények) által fejlesztett továbbképzési programok kérelemre történő, minőségi megfelelőségének tanúsítása.

2. § (1) Az e rendeletben meghatározott továbbképzési programjegyzéken szereplő minősített továbbképzési programok a közigazgatási és honvédelmi szerveknél foglalkoztatottak továbbképzése esetén igénybe vehetők.

(2) Az OKTF együttműködik a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel (a továbbiakban: NKE), különösen a közszolgálati továbbképzési rendszer és a belügyi szervek hivatásos állománya továbbképzési rendszerének összehangolása, a minősített továbbképzési programok fejlesztése, az oktatók felkészítése és továbbképzése, a vezetőképzés és tehetséggondozás terén, valamint minden olyan kérdésben, amelynek közös elvi alapokon nyugvó végrehajtása hozzájárul a közszolgálati életpálya kölcsönös átjárhatóságához, minőségi fejlesztéséhez.

(3) A nemzetközi kötelezettség teljesítéséhez kapcsolódó speciális szakmai ismeretek, készségek megszerzésére irányuló kül- és belföldi képzésre, valamint a nemzetközi konferenciára, tanulmányútra – mint továbbképzésre – a bejelentés-köteles továbbképzési programra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a továbbképzési pontértéket a kérelmet benyújtó javaslatát figyelembe véve az OKTF határozza meg.

II. FEJEZET
A RENDÉSZETI TOVÁBBKÉPZÉS

1. A továbbképzés szintjei

3. § (1) A belügyi szervek hivatásos állományának továbbképzését az OKTF által szervezett és lebonyolított központi rendészeti és vezetői továbbképzési programokkal, a belügyi szerv által szervezett továbbképzésekkel, valamint az intézményi akkreditációval rendelkező képzőintézmények e rendelet alapján minősített képzési programjainak igénybevételével kell megvalósítani.

(2) Az OKTF, valamint az intézményi akkreditációval rendelkező képzőintézmények által szervezett továbbképzésnek meg kell felelnie az e rendelet szerinti minősítési eljárásban meghatározott követelményeknek. A belügyi szerv által szervezett és lebonyolított egyéb továbbképzések bejelentés kötelesek.

(3) Rendészeti vezetői továbbképzés szervezésére csak az OKTF jogosult. A belügyi szerv vezetőjének és helyettesének továbbképzését az OKTF a Nemzeti Közszolgálati Egyetem bevonásával hajtja végre.

(4) Az OKTF hatáskörébe tartozó továbbképzések megszervezésében és lebonyolításában a belügyi szervek együttműködnek az OKTF-el.

2. A továbbképzés szervezetrendszere

4. § (1) A Belügyi Továbbképzési Kollégium (a továbbiakban: Kollégium) a miniszter továbbképzéssel összefüggő feladatait segítő szakmai testület.

(2) A Kollégium elnöke a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára. A Kollégium titkára az OKTF főigazgatója. A Kollégium elnöke az ügyrendben szabályozott keretek között egyes feladatok ellátását a titkárhoz delegálhatja. A Kollégium tagjait – az elnök javaslatára – a miniszter kéri fel. A Kollégium tagjainak megbízását a miniszter – az elnök javaslatára – indokolás nélkül visszavonhatja.

(3) A Kollégium a működési rendjének szabályait a miniszter által jóváhagyott ügyrendjében állapítja meg.

(4) A Kollégium működésével összefüggő feltételeket az OKTF biztosítja.

(5) A Kollégium

a) meghatározza a továbbképzések minőségügyi követelményeit, módszertani irányelveit,

b) meghatározza és felügyeli a továbbképzések minőségirányítási rendszerét,

c) meghatározza a továbbképzések nyilvántartási rendszerét,

d) jóváhagyja az OKTF által előterjesztett minősítési javaslatokat,

e) dönt az OKTF által előterjesztett továbbképzési programok programjegyzékébe való nyilvántartásba vételéről vagy törléséről, valamint

f) jóváhagyja az OKTF által készített, az éves továbbképzési tervek végrehajtásáról szóló összefoglaló jelentést.

5. § (1) Az OKTF a továbbképzési rendszer módszertani és minőségirányítási központjaként,

a) a továbbképzési programokkal összefüggésben

aa) kialakítja a minősítési és nyilvántartási eljárások rendszerét,

ab) lefolytatja a továbbképzési programok minősítési eljárását,

ac) meghatározza a továbbképzési programok tanulmányi pontértékét,

ad) működteti a programjegyzéket;

b) a hivatásos állomány továbbképzésének tervezési és értékelési rendszere kialakításával és működtetésével összefüggésben

ba) kidolgozza a tervkészítéshez és az értékeléshez szükséges módszertani eljárásokat,

bb) összesíti és nyilvántartja a belügyi szervektől beérkező éves továbbképzési terveket,

bc) ellenőrzi az éves továbbképzési tervek végrehajtását,

bd) a továbbképzések és a továbbképzési tervek végrehajtása és értékelése alapján éves összefoglaló jelentést készít, és azt a tárgyévet követő év április 30-ig a Kollégium útján felterjeszti a miniszternek;

c) a továbbképzések minőségirányításával és informatikai támogatásával összefüggésben

ca) fejleszti és működteti a továbbképzésekkel összefüggő szervezési és nyilvántartási feladatokhoz, valamint az elektronikus képzési programok és vizsgák igénybevételéhez szükséges Rendészeti Vezetőképzési, Továbbképzési és Vizsgaportált,

cb) a továbbképzési programok minőségügyi követelményeinek biztosítása érdekében módszertani irányelveket határoz meg és elkészíti a továbbképzési rendszer minőségirányítási szabályzatát,

cc) tervszerűen és rendszeresen gondoskodik a továbbképzések során közreműködők szakmai és oktatás-módszertani továbbképzéséről.

(2) Az OKTF az általa szervezett továbbképzési programok lebonyolításával összefüggésben

a) kifejleszti és jóváhagyásra a Kollégiumnak benyújtja, valamint aktualizálja a továbbképzési programokat,

b) az éves továbbképzési tervek alapján meghirdeti és megszervezi a saját továbbképzési programjait, azok megvalósításáról nyilvántartást vezet, valamint

c) a továbbképzéseken résztvevők számára igazolást ad ki a megszerzett továbbképzési pontokról.

6. § (1) A belügyi szerv évente elkészíti a hivatásos állomány tagjának egyéni továbbképzési tervét.

(2) A belügyi szerv az egyéni továbbképzési tervek alapján elkészíti a szerv éves továbbképzési tervét.

(3) A belügyi szerv előkészíti, kidolgozza, és nyilvántartásba vételre benyújtja az OKTF-hez a bejelentés-köteles továbbképzési programokat.

(4) A belügyi szerv a továbbképzési programok megvalósításával összefüggő feladatai körében

a) az egyéni továbbképzési tervek alapján meghirdeti és megszervezi a saját szervezetén belül megtartásra tervezett továbbképzéseket,

b) az a) pontban meghatározott továbbképzésen résztvevők számára igazolást ad ki a megszerzett továbbképzési pontokról,

c) a továbbképzések megvalósításáról statisztikai célú adatszolgáltatást végez az OKTF részére, valamint

d) az általa megvalósított továbbképzésekről éves összefoglaló jelentést készít a tárgyévet követő év március 1-jéig az OKTF részére.

3. A hivatásos állomány továbbképzési kötelezettsége

7. § (1) A hivatásos állomány továbbképzési kötelezettsége a 3. §-ban meghatározott továbbképzéseken való részvétellel teljesíthető.

(2) A továbbképzések teljesítésének mérése az OKTF főigazgatója által jóváhagyott tanulmányi és vizsgaszabályzat figyelembevételével, továbbképzési pontrendszerrel történik. Egy továbbképzési pont egy tanulmányi munkaórának felel meg.

(3) A továbbképzési időszak alatt

a) a hivatásos állomány vezetői beosztást vagy munkakört betöltő tagjának legalább 128,

b) a hivatásos állomány I. besorolási osztály tagjának legalább 96,

c) a hivatásos állomány II. besorolási osztály tagjának 64

továbbképzési pontot kell teljesítenie.

(4) A továbbképzési időszak alatt a (3) bekezdésben meghatározott továbbképzési pontmennyiséget a hivatásos állomány tagjának úgy kell összegyűjtenie, hogy
   a) a továbbképzési pontok legalább 25%-át központi,
   b) a továbbképzési pontok legfeljebb 25%-át a belügyi szerv vezetője által előírt minősített vagy bejelentés-köteles,
   c) a továbbképzési pontok legfeljebb 20%-át a területi besorolású szerv vezetője által – a b) pontban meghatározott központi továbbképzés kivételével – kötelezően előírt bejelentés-köteles,
   d) amennyiben a belügyi szervnek nincs területi besorolású szerve, akkor a továbbképzési pontok 45%-át a belügyi szerv vezetője által kötelezően előírt,
   e) az a)–d) pont szerint, az ott meghatározott képzéseken szerzett továbbképzési pontok mellett az előírt továbbképzési pont mennyiségéhez még szükséges továbbképzési pontokat a továbbképzésre kötelezett által – szolgálati elöljárója beleegyezésével – önállóan választott,
      ea) minősített vagy bejelentés-köteles,
      eb) a közszolgálati tisztviselők továbbképzéséről szóló kormányrendelet szerinti

továbbképzésen történő részvétellel szerzi meg.

(5) A hivatásos állomány tagja az állományilletékes parancsnok egyetértésével a (3) bekezdésben előírtnál több továbbképzési pontot is teljesíthet a továbbképzési időszakban. Amennyiben a hivatásos állomány tagja a továbbképzési időszakban a számára előírtnál több továbbképzési pontot teljesít, az előírt pontmennyiséget meghaladó továbbképzési pontok – legfeljebb az adott továbbképzési időszakra előírt továbbképzési pontmennyiség 25%-ának megfelelő mértékben – a következő továbbképzési időszakra átvihetők, feltéve, hogy a többletpontok megszerzése a továbbképzési időszak utolsó tizenkét hónapjában történt.

8. § (1) A hivatásos állomány tagja által teljesített továbbképzési pontokról az igazolást a továbbképzést végrehajtó OKTF, belügyi szerv vagy képzőintézmény állítja ki.

(2) Az igazolásnak tartalmaznia kell:
   a) a továbbképzést teljesítő nevét, születési nevét, születési idejét és helyét,
   b) a továbbképzési program megnevezését,
   c) a megszerzett továbbképzési pontok számát,
   d) az igazolás kiállításának dátumát, és
   e) az igazolás kiállítójának megnevezését.

(3) A továbbképzési pont igazolására akkor kerülhet sor, ha a résztvevő maradéktalanul teljesítette a továbbképzési programban előírt követelményeket.

(4) A belügyi szerv a továbbképzési pontokat a Rendészeti Vezetőképzési, Továbbképzési és Vizsgaportál igénybevételével tartja nyilván.

4. A továbbképzési időszak

9. § (1) A továbbképzési kötelezettség a próbaidő leteltét követő napon kezdődik. Ha a kinevezés próbaidő nélkül történik, a képzési kötelezettség a kinevezést követő nappal kezdődik.

(2) A továbbképzés a továbbképzési időszakokban történik. A továbbképzési időszak időtartama négy év.

(3) A részmunkaidőben vagy rész-szolgálatteljesítési időben foglalkoztatottak által teljesítendő továbbképzési pontok számát arányosan kell megállapítani.

(4) Ha a továbbképzési időszak alatt a hivatásos állomány tagja magasabb végzettséget szerez vagy őt vezetői beosztásba, munkakörbe nevezik ki, illetve ilyen beosztással bízzák meg, a továbbképzési időszak során megszerzendő továbbképzési pontok mennyiségét időarányosan kell megállapítani. A végzettség megszerzése, a vezetői kinevezés vagy megbízás előtti időszakra a korábbi továbbképzési kötelezettség időarányos részét, míg a változás bekövetkeztét követően a magasabb továbbképzési kötelezettség időarányos részét kell figyelembe venni.

(5) Ha a továbbképzési időszak alatt a hivatásos állomány tagja vezetői kinevezését vagy megbízását visszavonják, a továbbképzési kötelezettségét a új beosztásának megfelelően kell teljesítenie.

(6) A hivatásos állomány éves továbbképzési kötelezettségét úgy kell meghatározni, hogy a továbbképzésen való részvétellel járó távollét a 15 munkanapot nem haladhatja meg.

10. § (1) A továbbképzési időszak megszakad, ha a továbbképzésre kötelezett szolgálati viszonya megszűnik. A továbbképzési időszak tovább folytatódik és a megszerzett pontokat a továbbképzési pontok teljesítésekor figyelembe kell venni, ha a hivatásos állomány volt tagja a továbbképzési időszak alatt ismételten szolgálati viszonyt létesít.

(2) Amennyiben a hivatásos állomány tagja terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási segély, gyermekgondozási díj igénybevétele, tartós külszolgálat teljesítése miatt, vagy egyéb okból három hónapot meghaladóan illetmény nélküli szabadságot vesz igénybe, a továbbképzési időszakban szerzendő továbbképzési pontokat időarányosan kell teljesíteni.

(3) A hivatásos állomány tagjának megszűnik a továbbképzési kötelezettsége, ha a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár eléréséhez öt évnél rövidebb idő van hátra.

5. A továbbképzési kötelezettség teljesítésének finanszírozása

11. § (1) A hivatásos állomány számára előírt továbbképzési kötelezettségek teljesítéséhez szükséges pénzügyi forrást – legalább az előírt kötelezettségek teljesítését biztosító mértékben – a belügyi szerv a költségvetéséből biztosítja.

(2) A központi, a minősített, és a bejelentés köteles továbbképzések költségeit a belügyi szerv az OKTF-nek a hivatásos állomány létszáma alapján továbbképzési hozzájárulásként fizeti (a továbbiakban: normatív hozzájárulás). A normatív hozzájárulás alapja a mindenkori kormánytisztviselői illetményalap (a továbbiakban: illetményalap) 60%-a, amelyet minden év január 31-ig, a belügyi szervnél a tárgyév január 1-jén foglalkoztatott hivatásos állomány létszáma 70%-ának alapulvételével, a belügyi szerv előirányzat átadással teljesít. A 30% létszámarányos maradvány, a 7. § (4) bekezdés e) pontjában meghatározott továbbképzéseken történő részvétel költségfedezeteként a belügyi szervnél marad.

(3) Ha a belügyi szerv a normatív hozzájárulást megfizeti, azonban a továbbképzésre kötelezettek nem vesznek részt a továbbképzésben, az OKTF utólag nem számol el a fel nem használt normatív hozzájárulás összegével, a keletkezett többletet az OKTF a továbbképzési rendszer működtetésére használja fel.

(4) Ha a belügyi szerv továbbképzési igényei az év folyamán meghaladják a megfizetett normatív hozzájárulás összegét, akkor a belügyi szerv többlet-normatív hozzájárulást köteles fizetni a különbözet mértékében az OKTF részére. Ha a többlet-normatív hozzájárulást a belügyi szerv nem fizeti meg, akkor az OKTF nem köteles a továbbképzést biztosítani.

(5) Ha a belügyi szerv által megfizetett normatív hozzájárulás év végén meghaladja a hivatásos állomány létszámával arányosan fizetendő normatív hozzájárulás összegét, akkor az OKTF a következő évi továbbképzésre beszámítja a többletet.

(6) A hivatásos továbbképzési kötelezettségeinek teljesítésére felhasznált költség kizárólag a programjegyzéken szereplő programok útján használható fel.

(7) Az OKTF által készített beszámoló részletesen tartalmazza a továbbképzésekre fordított források felhasználását.

(8) A 7. § (4) bekezdés a)–c) pontjai szerint elrendelt továbbképzés során felmerülő utazási, szállás és étkezési költségeket a belügyi szerv a költségvetéséből biztosítja. A 7. § (4) bekezdés d)–e) pontjaiban meghatározott képzésekkel kapcsolatos költségeket a belügyi szerv és a továbbképzésben résztvevő megállapodása alapján a belügyi szerv átvállalhatja.

6. A továbbképzési programok

12. § A hivatásos és állomány továbbképzése kizárólag a továbbképzési programjegyzéken szereplő, nyilvántartásba vett programok alapján végezhető.

13. § (1) Az intézményi akkreditációval rendelkező képzőintézmények által kifejlesztett továbbképzési programok programjegyzékbe történő nyilvántartásba vételét sikeres továbbképzési programminősítési eljárásnak kell megelőznie.

(2) Az OKTF a továbbképzési programminősítési eljárás során vizsgálja, hogy a továbbképzési program megfelel-e a minőségirányítási szabályzatban foglaltaknak, valamint a képzésmódszertani és minőségirányítási eljárások szabályainak.

(3) A képzésmódszertani és minőségirányítási eljárások szabályait az OKTF dolgozza ki és a honlapján közzéteszi.

14. § (1) A továbbképzési programminősítési eljárás díjköteles. A minősítési díj mértékét a Kollégium által kiadott díjtáblázat tartalmazza.

(2) A minősítési díjat a kérelmező szervezet a kérelem benyújtásával egyidejűleg az OKTF részére fizeti meg.
(3) Az OKTF a minősítési díjat a minőségirányítási rendszer működtetésére használja fel.

15. § (1) A továbbképzési programminősítésre irányuló kérelmet az OKTF-hez kell benyújtani.
(2) A minősítésre benyújtott továbbképzési programot az OKTF a kérelem benyújtását követő harminc napon belül minősíti. A határidő egy alkalommal, legfeljebb tizenöt nappal meghosszabbítható.
(3) Az OKTF a lefolytatott minősítési eljárás eredményeként megfelelő vagy nem megfelelő minősítést javasol a Kollégiumnak.
(4) A Kollégium dönt a továbbképzési program minősítéséről és a megfelelőnek minősített továbbképzési program nyilvántartásba vételéről. Az OKTF ezt követően a nyilvántartásba vételről szóló értesítéssel együtt tizenöt napon belül írásban tájékoztatja a kérelmezőt a továbbképzési programmal teljesíthető továbbképzési pontértékről.

16. § (1) Amennyiben a minősítésre benyújtott dokumentáció eltér a minősített továbbképzési programokkal szemben támasztott követelményrendszertől, vagy a képzésmódszertani és minőségirányítási eljárások szabályaitól, akkor a továbbképzési programminősítésre benyújtott továbbképzési programot nem megfelelőre kell minősíteni.
(2) A nem megfelelőnek minősített program kérelmezőjét az OKTF az általa felkért szakértő állásfoglalása alapján a továbbképzési program átdolgozására kérheti fel. A továbbképzési program átdolgozását követően a továbbképzési program ismételten benyújtható a minősítésre. A továbbképzési program ismételt benyújtása során a kérelmezőt díjfizetési kötelezettség nem terheli.

17. § (1) A továbbképzési program minősítése határozatlan ideig érvényes azzal a feltétellel, hogy amennyiben a továbbképzési program tekintetében a megfelelőnek minősítését követő huszonnégy hónapon belül a képzés lebonyolítására vonatkozó igény nem érkezik, a továbbképzési programot az OKTF kérelmére a Kollégium törli a programjegyzékről.
(2) A minősített program szakmai tartalmának folyamatos hatályosítása a programtulajdonos feladata.
(3) Amennyiben a továbbképzési programok végrehajtása során a minőségbiztosítás a továbbképzési program szakmai tartalmával összefüggésben nem megfelelőséget azonosít, a Kollégium jogosult az OKTF javaslatára a továbbképzési program minősítésének felfüggesztésére. Felfüggesztett továbbképzési program nem szervezhető annak átdolgozásáig.
(4) A továbbképzési program minősítésének felfüggesztése esetén a továbbképzési programot a minőségbiztosítás során azonosított nem megfelelőségre tekintettel át kell dolgozni. A továbbképzési program átdolgozását követően az OKTF 30 napon belül ismételten lefolytatja a minősítési eljárást.
(5) Amennyiben a továbbképzési program az ismételt minősítésen megfelel, az OKTF javaslatára a Kollégium azonnali hatállyal megszünteti a továbbképzési program minősítésének felfüggesztését. Ha a továbbképzési program az újbóli átdolgozását követően sem felel meg a minősítésen, akkor azonnali hatállyal törlésre kerül a programjegyzékből.

18. § (1) A minősítési eljárásban az OKTF felkérésére szakértők működnek közre. A szakértőkről az OKTF névjegyzéket vezet. A névjegyzékbe történő felvételhez a szakértő hozzájárulása szükséges.
(2) A szakértői névjegyzékbe az a szakértő vehető fel, aki
a) felsőfokú végzettséggel,
b) az adott szakterületen szerzett legalább 10 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik, és
c) az OKTF által szervezett módszertani felkészítő foglalkozásokon részt vett.
(3) Amennyiben a szakértő az OKTF ismételt felszólítására sem vesz részt a (2) bekezdés c) pontjában meghatározott módszertani felkészítő foglalkozásokon, a szakértőt az OKTF törli a névjegyzékből.

19. § (1) A hivatásos állomány tagja továbbképzési kötelezettségének mérhetősége és a továbbképzési pontok megállapítása érdekében a bejelentés-köteles továbbképzési programokat és a képző szervezetet is nyilvántartásba kell vetetni a továbbképzési programok jegyzékébe.
(2) A bejelentés-köteles továbbképzési programok egyszerűsített nyilvántartásba vételi eljárása során a továbbképzési program alapadatait és a képzést végző szervezet adatait kell nyilvántartásba venni a programjegyzékbe, valamint meg kell állapítani a programhoz rendelt továbbképzési pontértéket is.
(3) Az egyszerűsített nyilvántartásba vételi eljárást az OKTF folytatja le. A nyilvántartásba vételről a Kollégium az OKTF előterjesztése alapján dönt.

(4) A továbbképzési program akkor vehető nyilvántartásba, ha
a) a nyilvántartásba vételt belügyi szerv kezdeményezi és
b) a továbbképzési program nem minősítéshez kötött.

(5) Ha a bejelentés-köteles továbbképzési programnak a nyilvántartásba vételére irányuló eljárás során az OKTF megállapítja, hogy a továbbképzési program minősített továbbképzési programhoz tartozó ismereteket közvetít, a nyilvántartásba vételt elutasítja. Ezzel egyidejűleg a kérelmezőt tájékoztatja a továbbképzési program minősítésével kapcsolatos eljárás lefolytatásának feltételeiről.

(6) Ha a bejelentés-köteles továbbképzésnek minősülő továbbképzési program adataiban változás áll be, a kérelmező köteles az OKTF részére tizenöt napon belül a változás bejelentésére.

(7) A bejelentés-köteles továbbképzési program szakmai tartalmáért és minőségéért a nyilvántartásba vételt kérelmező szervezet felel.

(8) Az egyszerűsített nyilvántartásba vételi eljárás nem díjköteles.

7. A továbbképzések ellenőrzése, a minőségirányítás

20. § (1) A továbbképzések minőségi megfelelőségének biztosítása érdekében minőségirányítási rendszert kell működtetni. A továbbképzés minőségirányítási szabályzatát a Kollégium előterjesztésére a belügyi szervet irányító miniszter adja ki.

(2) A minőségirányítási szabályzat előírja
1. a továbbképzési programok nyilvántartásba vételi eljárását,
2. a továbbképzési programok minősítési folyamatát,
3. az éves tervezés folyamatát,
4. a képzéstervezés folyamatát,
5. a képzésfejlesztés folyamatát,
6. a képzésszervezés folyamatát,
7. a képzés-megvalósítás folyamatát,
8. a továbbképzések oktatásának módszerét,
9. a továbbképzések során alkalmazott oktatási és segédanyagok kialakítását,
10. a továbbképzésben közreműködő oktatók oktatás-módszertani és felnőtt-oktatói felkészültségére vonatkozó előírásokat,
11. a továbbképzések megvalósításához szükséges infrastruktúra, a megfelelő oktatási környezet kialakítását,
12. a számonkérési folyamatokat,
13. az ismeret-ellenőrzési formák alkalmazását,
14. a továbbképzési programok folyamatos hatályosítását,
15. az értékelési folyamatokat, a résztvevői és oktatói elégedettség mérését,
16. a továbbképzések lebonyolításának folyamatos figyelemmel kísérését,
17. a minőségügyi helyszíni ellenőrzés eljárását,
18. a panaszkezelési eljárásokat,
19. a nem megfelelőség kezelését,
20. a dokumentumok és minőségügyi feljegyzések kezelését,
21. a folyamatok, dokumentumok szükségességét igazoló és jóváhagyó ellenőrzéseket, valamint az elfogadási kritériumokat, továbbá
22. az önértékelést, az éves működés értékelését.

21. § (1) A továbbképzési rendszer felülvizsgálatát a minőségügyi szabályzatban meghatározott időszakonként és módon a Kollégium által kijelölt, az OKTF személyi állományába tartozó, e feladat ellátására felkészített minőségügyi ellenőr által elvégzett helyszíni ellenőrzés biztosítja.

(2) Az ellenőrzési tervet két féléves ütemezéssel az OKTF készíti el és a Kollégium hagyja jóvá.

(3) A Kollégium elnöke jogosult az ellenőrzési tervben meghatározottakon túl rendkívüli helyszíni ellenőrzés elrendelésére.

(4) A helyszíni ellenőrzés a továbbképzés végrehajtásának teljes folyamatára kiterjed. A helyszíni ellenőrzés végzése megbízólevél alapján folytatható le, amelyet az OKTF készít el és a Kollégium hagy jóvá.

22. § (1) Amennyiben a helyszíni ellenőrzés során a minőségügyi ellenőr megállapítja, hogy a továbbképzési program eltér a programjegyzékre felvett továbbképzési program által meghatározott követelményrendszertől, vagy a képzésmódszertani és minőségirányítási eljárások szabályaitól, akkor a helyszíni ellenőrzés nem megfelelőséget állapít meg.

(2) A nem megfelelőségről az OKTF tájékoztatja a továbbképzési program minősítésének kezdeményezőjét és a Kollégiumot. A Kollégium jogosult az OKTF javaslatára a nem megfelelő továbbképzési program minősítésének felfüggesztésére. A továbbképzési program felfüggesztése esetén a 17. § (3)–(5) bekezdései megfelelően irányadók.

(3) A helyszíni ellenőrzésekről készített éves összefoglaló jelentését az OKTF a tárgyévet követő év január 20-áig készíti el és a Kollégiumnak megküldi. A Kollégium az összefoglaló jelentés ellenőrzését és véleményezését követően, egyetértését vagy annak hiányát jelezve, a jelentést jóváhagyás céljából nyolc munkanapon belül felterjeszti a miniszternek.

8. A továbbképzés tervezése

23. § (1) A hivatásos állomány továbbképzése tervszerűen az éves és egyéni továbbképzési tervek alapján történik.

(2) A továbbképzési tervek elkészítéshez szükséges útmutatót az OKTF adja ki és a honlapján közzéteszi.

(3) A továbbképzési tervek tartalmazzák a tanulmányi kötelezettség teljesítésének alapjául szolgáló továbbképzési programokat.

24. § (1) Az egyéni továbbképzési tervek elkészítéséről az állományilletékes parancsnok gondoskodik. Az éves és egyéni továbbképzési tervet az állományilletékes parancsnok az év közben felmerülő továbbképzési igények alapján módosíthatja.

(2) Az egyéni továbbképzési terv elkészítésénél figyelembe kell venni az előző év teljesítményértékelésének megállapításait, illetve a hivatásos állományú legutolsó minősítésének a további előmenetelre vonatkozó javaslatait.

25. § A belügyi szerv vezetője által jóváhagyott éves továbbképzési tervet a belügyi szerv a tárgyév január 15-éig megküldi az OKTF részére.

III. FEJEZET
A RENDÉSZETI VEZETŐKÉPZÉSI ÉS TEHETSÉGGONDOZÁSI RENDSZER

26. § (1) A Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszerbe

a) a hivatásos állomány tagját az állományilletékes parancsnok javasolhatja, a hivatásos állomány tagjának beleegyezésével, vagy

b) a hivatásos állomány tagja az állományilletékes parancsnok egyetértésével önként jelentkezhet.

(2) Az állományilletékes parancsok egyetértését a Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszerbe önként jelentkező szerzi be.

(3) A Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszerbe a hivatásos állomány azon tagja jelölhető, illetve jelentkezhet, aki legalább négy év szolgálati viszonnyal rendelkezik és legutolsó minősítése kiemelkedő vagy átlag feletti értékelést kapott.

9. A vezető-kiválasztási eljárás

27. § (1) A hivatásos állomány tagja a Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszerbe az OKTF által végzett vezető-kiválasztási eljárás útján kerülhet be. A vezető-kiválasztási eljárás részletes szabályait a tanulmányi és vizsgaszabályzat tartalmazza.

(2) A vezető-kiválasztási eljárást az OKTF a miniszter, a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkárának, vagy a belügyi szerv vezetőjének kezdeményezésére soron kívül megindítja.

(3) A Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszerbe – az állományilletékes parancsnok egyetértésével – önként jelentkező a vezető-kiválasztási eljárásban az OKTF munkatervének megfelelő ütemezésben vesz részt.

28. § (1) A vezető-kiválasztási eljárás első szakaszában a hivatásos állomány tagja felmérésen vesz részt. A kiválasztási eljárás első szakaszát az OKTF tréneri vagy szakértői beosztású munkatársai folytatják le.

(2) A felmérés akkor eredményes, ha a jelölt a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott szintet legalább 55%-osan teljesíti.

(3) A felmérés eredményét – az érintettnek a kiválasztási eljárás megkezdése előtt tett írásbeli hozzájárulása alapján – az OKTF tartja nyilván, és azokat harmadik személynek kizárólag az érintett írásbeli hozzájárulásával adhatja ki.

29. § A hivatásos állománynak a felmérést eredményesen teljesítő tagja – a (2) bekezdésben meghatározott megkötéssel – felvételre kerül a belügyi szerv által vezetett rendészeti utánpótlási és vezetői adatbank utánpótlási nyilvántartásába.

30. § (1) Az eredménytelenül záródó kiválasztási eljárás első alkalommal egy év elteltével megismételhető.

(2) Az ismételten eredménytelenül záródó kiválasztási eljárás három évenként ismételten megkísérelhető.

31. § A kiválasztási eljárás eredményéről az érintett személy állományilletékes parancsnokát is tájékoztatni kell.

10. A rendészeti utánpótlási és vezetői adatbank

32. § A hivatásos állománynak az adatbank utánpótlási nyilvántartásába felvett tagja

a) az állományilletékes parancsnok támogatásával rendészeti vezetővé képző tanfolyamon vehet részt, vagy

b) – amennyiben a kiválasztási eljárás során a felmérést kiemelkedő teljesítménnyel zárta – az állományilletékes parancsnok jóváhagyásával részt vehet a rendészeti tehetséggondozási programban.

33. § Ha a hivatásos állomány tagját az adatbank vezetői nyilvántartásából azért kell törölni, mert a vezetői megbízását visszavonták és azt követően nem kapott más vezetői megbízást, akkor – amennyiben korábban eredményesen vett részt a vezető kiválasztási eljárásban – hozzájárulásával az adatbank utánpótlási nyilvántartásába kerül felvételre.

34. § A hivatásos állomány tagja a törlést követő két év elteltével jelentkezhet ismét

a) a kiválasztási eljárásra, ha az adatbank utánpótlási nyilvántartásából a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 203/C. § (5) bekezdés b) pontja alapján került törlésre,

b) a mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérésre, ha az adatbank vezetői nyilvántartásából a vezetői megbízás visszavonása miatt került törlésre.

11. Rendészeti vezetővé képző tanfolyam

35. § (1) A rendészeti vezetővé képző tanfolyam a belügyi szervnél rendszeresített vezetői beosztások betöltéséhez előírt, iskolarendszeren kívüli, középvezetői készségeket fejlesztő tanfolyam.

(2) Belügyi szervnél osztályvezetői vagy főosztályvezető-helyettesi illetményre jogosító beosztásba a hivatásos állomány azon tagja nevezhető ki, illetve ilyen beosztás ellátásával azon tagja bízható meg, aki – a beosztás betöltéséhez előírt képesítési követelményeken túl – a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot eredményesen teljesítette.

(3) Mentesül a rendészeti vezetővé képző tanfolyam teljesítésének kötelezettsége alól az,

a) aki a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán rendészeti vezető mesterképzésben mesterfokozatú végzettséget szerzett,

b) akinek hazai vagy külföldi vezetőképzésben szerzett végzettségét az OKTF vezetője a rendészeti vezetővé képző tanfolyammal azonos értékűnek ismerte el.

36. § (1) A rendészeti vezetővé képző tanfolyamon való részvételre

a) az állományilletékes parancsnok kötelezése alapján,

b) önkéntes jelentkezés alapján, vagy

c) a tehetséggondozási program részeként

kerülhet sor.

(2) A rendészeti vezetővé képző tanfolyamon a hivatásos állomány azon tagja vehet részt, aki

a) a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankban (a továbbiakban: adatbank) szerepel és

b) rendelkezik rendészeti szakvizsgával, vagy mentesül annak letétele alól.

(3) A rendészeti vezetővé képző tanfolyamon önkéntes jelentkezéssel a (2) bekezdésben meghatározott feltételeken túl az vehet részt,
a) aki kiváló minősítéssel rendelkezik és
b) akinek a jelentkezését az állományilletékes parancsnok írásban támogatja.

37. § Kivételesen, fontos szolgálati érdekből az adatbankban szereplő hivatásos állomány tagja a rendészeti vezetővé képző tanfolyam teljesítésének hiányában is kinevezhető a 35. § (2) bekezdésében meghatározott vezetői beosztásba azzal, hogy – a 36. § (2) bekezdésben előírt feltételek teljesítését követően – a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot a kinevezéstől számított egy éven belül köteles elvégezni.

38. § (1) A rendészeti vezetővé képző tanfolyam végén a résztvevő záró felmérésen és vizsgagyakorlaton vesz részt.
(2) A rendészeti vezetővé képző tanfolyamra vonatkozó részletes szabályokat a tanulmányi és vizsgaszabályzat tartalmazza.
(3) A rendészeti vezetővé képző tanfolyam eredményes teljesítéséről az OKTF tanúsítványt állít ki. A kiállított tanúsítványok nyilvántartását az OKTF végzi.

12. A mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérés

39. § (1) A rendészeti vezetővé képző tanfolyam vizsgagyakorlatával és a záró felmérésével egyidőben a hivatásos állomány tagja részt vesz a mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérésen. A mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérés részletes szabályait az OKTF főigazgatója által jóváhagyott tanulmányi és vizsgaszabályzat tartalmazza.
(2) A mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérésre önként az a vezető beosztású is jelentkezhet, aki e rendelet hatálybalépése előtt a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot elvégezte vagy annak teljesítése alól mentesült.

40. § (1) A mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérést az OKTF szakértői és tréneri beosztású munkatársai folytatják le. Az egyéni, páros és csoportos kompetenciaszint-felmérések végrehajtásába a Belügyminisztérium és a belügyi szervek főosztályvezetői, vagy ennél magasabb besorolású vezetői is bevonhatók.
(2) A mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérés akkor eredményes, ha a jelölt a felmérésen legalább 70%-ot teljesít.
(3) A mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérések vizsgálati eredményeit az OKTF tartja nyilván, és azokat harmadik személynek kizárólag az érintett írásbeli hozzájárulásával adhatja ki.

41. § A hivatásos állománynak a kompetencia-megfelelést mérő felmérést eredményesen teljesítő tagja jogosult részt venni a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamon.

42. § (1) Az eredménytelenül záródó mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérés első alkalommal három hónap elteltével megismételhető.
(2) Az ismételten eredménytelenül záródó felmérés három évenként ismételten megkísérelhető.

43. § A mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérés végső eredményéről az érintett személy állományilletékes parancsnokát is tájékoztatni kell.

13. A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyam

44. § (1) A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyam a belügyi szervnél rendszeresített főosztályvezetői, vagy annál magasabb vezetői besorolású beosztások betöltéséhez előírt, iskolarendszeren kívüli, felnőttképzési, felsővezetői készségeket fejlesztő tanfolyam.
(2) Belügyi szervnél főosztályvezetői, vagy annál magasabb vezetői besorolású, vagy ilyen illetményre jogosító beosztásba a hivatásos állomány azon tagja nevezhető ki, vagy ilyen beosztás ellátásával azon tagja bízható meg, aki – a beosztás betöltéséhez előírt képesítési követelményeken túl – a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyam követelményeit eredményesen teljesítette.

45. § (1) A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamon való részvételre
a) az állományilletékes parancsnok kötelezése alapján, vagy
b) a tehetséggondozási program részeként
kerülhet sor.
(2) A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamon a hivatásos állomány azon tagja vehet részt, aki
a) a mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérést eredményesen teljesítette és
b) a rendészeti vezetővé képző tanfolyam követelményeinek eleget tett, vagy annak teljesítése alól mentesül.

46. § Az adatbank utánpótlási nyilvántartásában szereplő hivatásos állományú tag kivételesen fontos szolgálati érdekből a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyam teljesítésének hiányában is kinevezhető a 44. § (2) bekezdésében meghatározott vezetői beosztásba azzal, hogy
a) a kinevezéstől számított egy éven belül köteles a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot, és
b) a kinevezésétől számított két éven belül – a mestervezetői kompetencia-megfelelést mérő felmérést követően – a mestervezetővé képző tanfolyamot
teljesíteni.

47. § (1) A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyam végén a résztvevő a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint egyéni és csoportos felmérésen vesz részt.
(2) A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamra vonatkozó részletes szabályokat a tanulmányi és vizsgaszabályzat tartalmazza.
(3) A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyam eredményes teljesítéséről az OKTF tanúsítványt állít ki. A kiállított tanúsítványok nyilvántartását az OKTF végzi.

14. A rendészeti tehetséggondozási program

48. § (1) A rendészeti tehetséggondozási program egy komplex, kompetencia alapú továbbképzési rendszer, amelynek célja a vezetői utánpótlás tervszerű biztosítása, valamint a tehetségek felkarolása és előmenetelük elősegítése. A rendészeti tehetséggondozási program keretében a résztvevő
a) vezetőképzési programban, vagy
b) szakértői karrierfejlesztő programban, felsőfokú szakirányú képzésben vagy
c) logisztikai, idegennyelvi, vagy informatikai képzésen
vesz részt.
(2) A rendészeti tehetséggondozási programban résztvevő a végzettsége és a kiválasztási eljárás során elvégzett felmérés eredménye alapján vesz részt a tehetséggondozási program (1) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott valamely részében.
(3) A vezetőképzési program keretében a hivatásos állomány vezetői irányultságú tagja a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot, – az adatbank vezetői részébe történő felvételt követően – a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot végzi el.
(4) A szakértői karrierfejlesztő program a hivatásos állomány nem vezetői irányultságú tagjának szakmai fejlődését támogató, tudásbővítésre irányuló program.
(5) Az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott képzéseken történő részvétel támogatásának, ilyen képzésekre történő beiskolázás vagy ilyen képzések szervezésének és lebonyolításának célja, hogy a tehetséggondozási programban résztvevő személy megszerezze a szükséges végzettségeket, illetve képzettségeket annak érdekében, hogy a vezetőképzési programban vagy a szakértői karrierfejlesztő programban részt vehessen.

49. § A rendészeti tehetséggondozási programban a hivatásos állomány azon tagja vehet részt,
a) aki legalább négy év szolgálati viszonnyal rendelkezik,
b) aki nem tölt be vezetői beosztást,
c) aki a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 3. § (1) bekezdése szerinti felsőfokú végzettséggel rendelkezik,
d) aki rendelkezik angol, német, vagy francia nyelvből legalább középfokú C típusú nyelvvizsgával,
e) aki a jelentkezését megelőző utolsó minősítésén kiváló értékelést kapott, vagy akinek a három éven belüli teljesítményértékelései a két legmagasabb értékelési kategória valamelyikébe tartoztak,

f) aki a kiválasztási eljárás során jogosultságot szerzett a rendészeti tehetséggondozási programra történő jelentkezésre, és

g) akinek állományilletékes parancsnoka írásban támogatja a programban való részvételét.

50. § A rendészeti tehetséggondozási program felvételi keretlétszámát az OKTF főigazgatója a belügyi szerv vezetőjével egyeztetve évente meghatározza. A 49. §-ban foglalt feltételeknek megfelelő jelentkezők a keretlétszám mértékéig nyerhetnek felvételt a rendészeti tehetséggondozási programba.

51. § (1) A rendészeti tehetséggondozási programot az OKTF szervezi és bonyolítja le. A rendészeti tehetséggondozási program részletes felépítését és működési szabályait a tanulmányi és vizsgaszabályzat tartalmazza.

(2) A rendészeti tehetséggondozási programtanfolyam tanulmányi követelményét az OKTF főigazgatója által jóváhagyott képzési program tartalmazza.

(3) A rendészeti tehetséggondozási program eredményes befejezéséről és a résztvevő előmenetelére vonatkozó javaslatáról az OKTF tájékoztatja a belügyi szerv vezetőjét.

15. A rendészeti vezetői továbbképzés

52. § (1) A rendészeti vezetővé képző tanfolyamot, továbbá a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot eredményesen teljesítő, vezetői beosztást betöltő hivatásos állomány tagja (a továbbiakban: rendészeti vezető) vezetői továbbképzésen köteles részt venni.

(2) A rendészeti vezetői továbbképzésre e rendeletnek a rendészeti továbbképzésre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

16. A rendészeti vezetőképzéssel és a Rendészeti Tehetséggondozási Programmal kapcsolatos költségek

53. § (1) A rendészeti vezetőképzés és a Rendészeti Tehetséggondozási Program működtetésével kapcsolatos költségeket az OKTF költségvetésében külön szakfeladati számon kell tervezni és biztosítani.

(2) A rendészeti vezetővé képző tanfolyamon való részvétel egy főre eső díja az illetményalap szociális hozzájárulási adóval növelt összegének 200%-a.

(3) A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamon való részvétel egy főre eső díja az illetményalap szociális hozzájárulási adóval növelt összegének 150%-a.

(4) A Tehetséggondozási Programban való részvétel egy főre eső díja a rendészeti vezetővé képzés és a rendészeti mestervezetővé képzés egy főre eső díjának együttes összege.

(5) Az adatbankban szereplők rendészeti vezetőképzésével és tehetséggondozásával kapcsolatban felmerülő utazási, étkezési és szállásköltséget az őket foglalkoztató szerv költségvetéséből kell fedezni.

(6) A rendészeti vezetővé képző tanfolyamra történő önkéntes jelentkezés esetén a rendészeti vezetővé képző tanfolyam díja az önként jelentkezőt terheli, kivéve azt az önként jelentkezőt, aki a 36. § (1) bekezdés c) pontja alapján a rendészeti tehetséggondozási program résztvevőjeként vesz részt a rendészeti vezetővé képző tanfolyamon. Ez esetben a részvétel költségeit úgy kell viselni, mintha az önként jelentkező személy rendelkezne vezetői beiskolázási javaslattal.

(7) A rendészeti vezetővé képző tanfolyam díjának legfeljebb 50%-át – az önként jelentkező kérelmére – a belügyi szerv saját költségvetése terhére átvállalhatja.

(8) Akit önhibájából a rendészeti vezetővé képző tanfolyamon vagy a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamon való újbóli részvételre köteleznek, köteles az ismételt felkészítő tanfolyam költségeit megfizetni.

(9) A 3. § (3) bekezdésében meghatározott továbbképzésre az OKTF és az NKE közötti megállapodás alapján kerül sor. A teljesített továbbképzésről kiadott NKE igazolás alapján az OKTF megtéríti a megállapodásban rögzített költségeket.

54. § (1) Az OKTF főigazgatója által felkért, a rendészeti vezetőképzésben közreműködő előadót, a trénert, a vizsgáztató bizottság elnökét, tagjait és jegyzőjét vizsgáztatási díj illeti meg.

(2) Az előadók óradíja az illetményalap szociális hozzájárulási adóval növelt összegének 15%-a.

(3) A trénerek óradíja az illetményalap szociális hozzájárulási adóval növelt összegének 30%-a.

(4) A vizsgabizottság elnökének a vizsgáztatásért járó díja az illetményalap szociális hozzájárulási adóval növelt összegének 7%-a, a vizsgabizottság tagjainak a vizsgáztatásért járó díja az illetményalap szociális hozzájárulási adóval növelt összegének 5%-a.

(5) A jegyző díja az illetményalap szociális hozzájárulási adóval növelt összegének 2%-a.

17. A rendészeti vezetőképzési és tehetséggondozási rendszer működésével összefüggő egyéb képzések

55. § (1) Az OKTF jogosult minősített trénerek képzésére tanfolyamot szervezni.

(2) A résztvevő a minősítő tréner-képző tanfolyam elvégzésével jogosulttá válik – az OKTF képzési programja szerint és felügyelete mellett – rendészeti vezetővé képző tanfolyamon résztvevő állomány felkészítését végezni, illetve abban közreműködni.

56. § (1) A minősítő tréner-képző tanfolyamon a hivatásos állomány tagja az OKTF által kiírt pályázatra történő önkéntes jelentkezés alapján vehet részt, amennyiben a képzésen való részvételét az állományilletékes parancsnok támogatja.

(2) A minősítő tréner-képzésre való felvétel feltétele az OKTF főigazgatója által meghatározott és közzé tett kiválasztási eljárás sikeres teljesítése.

57. § (1) A minősítő tréner-képző tanfolyamon a képzési programban meghatározott tanfolyami program és tematika alapján, valamint meghatározott időkeretben történik.

(2) A képzés végén a résztvevő kompetencia alapú vizsgagyakorlatokon vesz részt.

(3) A minősítő tréner-képzés eredményes teljesítéséről az OKTF tanúsítványt állít ki. A kiállított tanúsítványok nyilvántartását az OKTF végzi.

58. § Az OKTF tréner beosztású munkatársa, a főigazgató írásbeli megbízó levele alapján – az állományilletékes parancsnok előzetes tájékoztatása mellett – a minősített tréner által vezetett, a rendészeti vezetővé képző tanfolyamra történő helyi felkészítésen helyszíni monitoring tevékenységet folytathat. Az OKTF trénere a monitoring eredményéről készült értékelő jelentés alapján a minősített tréner részére szóbeli visszajelzést ad.

59. § (1) Az OKTF a rendészeti vezetők képességének kibontakoztatása és teljesítményének fokozása érdekében jogosult minősítő tanácsadó (coach) képző tanfolyam szervezésére.

(2) A hivatásos állománynak a minősítő tanácsadóképző tanfolyamot elvégző tagja jogosult – az OKTF szakmai protokollját betartva tanácsadói tevékenységet (coaching) folytatni a rendészeti vezetők munkájának segítése, támogatása, teljesítményük növelése, a szervezeti működés javítása, valamint a rendészeti mestervezetővé képzés hatékonyságának növelése érdekében.

60. § (1) A minősítő tanácsadóképző tanfolyamon a hivatásos állomány minősített trénere vagy igazolt tréneri gyakorlattal rendelkező tagja az OKTF által kiírt pályázatra történő önkéntes jelentkezés alapján vehet részt, amennyiben a tanfolyamon való részvételét az állományilletékes parancsnok támogatja.

(2) A minősítő tanácsadóképzésre való felvétel feltétele az OKTF főigazgatója által meghatározott és közzétett kiválasztási eljárás sikeres teljesítése.

61. § (1) A minősítő tanácsadóképző tanfolyamon a képzési programban a meghatározott tanfolyami program és tematika alapján, valamint meghatározott időkeretben történik.

(2) A képzés végén a résztvevő kompetencia alapú vizsgagyakorlatokon vesz részt.

(3) A minősítő tanácsadóképzés eredményes teljesítéséről az OKTF tanúsítványt állít ki. A kiállított tanúsítványok nyilvántartását az OKTF végzi.

62. § Az OKTF ellátja a minősített trénerek és a minősített tanácsadók továbbképzését, valamint tevékenységük minőségellenőrzését.

IV. FEJEZET
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

63. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő harmincadik napon lép hatályba.
(2) A 36. § (2) bekezdés a) pontja, a 49. § e) pontja 2014. január 1-jén lép hatályba.

64. § (1) A belügyi szerv az éves továbbképzési tervet első alkalommal 2014. január 15-ig küldi meg az OKTF részére.
(2) Az e rendelet hatálybalépésekor szolgálati viszonyban álló személyek esetében az első továbbképzési időszak 2014. január 1-jével indul.
(3) Az OKTF az 5. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, b) pont ba) alpontjában és c) pont cb) alpontjában meghatározott, a Kollégium a 14. § (1) bekezdésében meghatározott feladatokat első alkalommal a rendelet hatályba lépését követő hat hónapon belül hajtja végre. Az OKTF az 5. § (1) bekezdés c) pont ca) alpontjában meghatározott feladatot 2013. december 31-ig teljesíti.

65. § (1) A 35. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott mentességi ok a 2012–2013. tanévben, vagy azt követően indított rendészeti vezető mesterképzésben végzettek esetében vehető figyelembe.
(2) Mentesül a rendészeti vezetővé képző tanfolyam teljesítésének kötelezettsége alól az, aki
a) 2002. január 1. előtt az OKTF jogelőd intézményeiben, vagy a Határőrség Vezetőképző és Továbbképző Intézetében szervezett és bonyolított vezetőképző tanfolyamot elvégezte,
b) e rendelet hatálybalépését megelőzően az OKTF-en vagy jogelőd intézményeiben a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot vagy a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot elvégezte,
c) e rendelet hatálybalépését megelőző tíz éven belül legalább öt évet a Belügyminisztériumban és az annak irányítása alatt álló szervnél osztályvezetői vagy ennél magasabb besorolású, vagy ilyen illetményre jogosító vezetői beosztásban töltött, feltéve, hogy a vezetői beosztás betöltése alatt készült, legalább alkalmas minősítéssel rendelkezik, vagy
d) e rendelet hatálybalépésének évében, vagy megelőzően betöltötte az ötvenkettedik életévét, legalább húsz év szolgálati viszonnyal és legalább alkalmas minősítéssel rendelkezik.
(3) Aki a rendelet hatálybalépésekor a belügyi szervnél úgy tölt be osztályvezetői, vagy főosztályvezető-helyettesi illetményre jogosító beosztást, hogy a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot nem teljesítette és nem mentesül annak kötelezettsége alól, annak 2014. december 31-ig el kell végeznie a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot.

66. § (1) Mentesül a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyam teljesítésének kötelezettsége alól az, aki
a) az OKTF jogelőd intézménye által az 1999/2000. évben lebonyolított kapitányság vezetővé képző tanfolyamot eredményesen elvégezte,
b) az OKTF jogelőd intézménye által 2000/2001. évben megrendezett rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot eredményesen elvégezte,
c) e rendelet hatálybalépését megelőzően az OKTF vagy jogelőd intézményei által szervezett rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot elvégezte,
d) e rendelet hatálybalépését megelőző tíz éven belül legalább öt évet főosztályvezetői, vagy ennél magasabb besorolású, vagy ilyen illetményre jogosító vezetői beosztásban töltött, és a vezetői beosztás betöltése alatt készült, legalább alkalmas minősítéssel rendelkezik, vagy
e) e rendelet hatálybalépése előtt betöltötte az ötvenkettedik életévét, legalább húsz év szolgálati viszonnyal és legalább alkalmas minősítéssel rendelkezik.
(2) Aki a rendelet hatálybalépésekor úgy tölt be a 44. § (2) bekezdésében meghatározott beosztást, hogy a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot nem teljesítette, és nem mentesül annak kötelezettsége alól, annak – a 45. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feltétel teljesítése nélkül – 2014. december 31-ig el kell végeznie a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot.
(3) Annak a 44. § (2) bekezdésben meghatározott beosztást betöltő vezetőnek, aki a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot nem teljesítette és nem mentesül annak teljesítése alól, egy másik, a 44. § (2) bekezdése szerinti beosztásba történő kinevezése vagy ilyen beosztással történő megbízása esetén a kinevezésétől vagy megbízásától számított egy éven belül meg kell kezdenie a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot.
(4) A hivatásos állomány azon tagja, aki a rendészeti vezetővé képző tanfolyamot e rendelet hatálybalépése előtt végezte el, jogosult az OKTF-nél a mestervezető-kiválasztási eljárás elvégzésére jelentkezni.

67. § A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok képzési és továbbképzési rendszerére e rendelet előírásai irányadóak azzal, hogy a képzéseket saját objektumaikban végzik, a szükséges adatszolgáltatást pedig az adatok minősítését követően a Kollégium elnökének teljesítik.

68. § Hatályát veszti a rendészeti szakvizsgáról és a rendészeti vezetőképzésről szóló 21/2011. (VII. 13.) BM rendelet.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

A belügyminiszter 3/2013. (I. 30.) BM rendelete a büntetés-végrehajtási szervezet részéről a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter vezetése, irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek irányában fennálló ellátási kötelezettségről, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekről és szolgáltatásokról, azok átadás-átvételéről és az ellentételezés rendjéről szóló 9/2011. (III. 23.) BM rendelet módosításáról

A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 35. § (2) bekezdés h) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § d) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § A büntetés-végrehajtási szervezet részéről a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter vezetése, irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek irányában fennálló ellátási kötelezettségről, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekről és szolgáltatásokról, azok átadás-átvételéről és az ellentételezés rendjéről szóló 9/2011. (III. 23.) BM rendelet 5. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„5. § A Központi Ellátó Szerv a Korm. rendeletben meghatározott jelentése alapján a belügyminiszter a Kedvezményezettek esetében évente, utólag ellenőrizteti, hogy az ajánlatok elutasítása vagy a szerződéstől történő elállás megfelelt-e az irányadó jogszabályi követelményeknek.”

2. § Ez a rendelet 2013. február 1-jén lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

Az emberi erőforrások minisztere 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelete a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 110. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § i) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § Tanárképzésben tanári szakképzettség a tanárképzés rendszeréről, szakosodási rendjéről és a tanárszakok jegyzékéről szóló 283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 3. § (1) bekezdésében meghatározott szakképzettségi elemek követelményeinek teljesítésével szerezhető

a) osztatlan képzésben, tanárszakon, tanárszakokon,

b) osztott képzésben, tanári mesterszakon,

c) a művészeti képzési terület szerinti nem tanári mesterszakkal vagy osztatlan szakkal párhuzamos képzésben, tanári mesterszakon vagy

d) az adott tanárszak szakterülete szerinti nem tanárszakon szerzett mesterfokozatot követően, tanári mesterszakon.

2. § (1) A tanárképzés általános követelményeit az 1. melléklet határozza meg.

(2) A tanárképzésben szerezhető tudást, készségeket, képességeket a 2. melléklet határozza meg.

(3) A közismereti tanárszakok képzési és kimeneti követelményeit, a Nemzeti alaptanterv műveltségi területei alapján, a 3. melléklet határozza meg.

(4) A szakmai tanárszakok képzési és kimeneti követelményeit, a művészeti szakképzés kivételével, a szakképzés szakmai területeinek megfelelően a 4. melléklet határozza meg.

(5) A művészeti tanárszakok képzési és kimeneti követelményeit, a művészeti szakképzés szakmai területeinek megfelelően az 5. melléklet határozza meg.

3. § (1) Az 1. § a) pontja szerinti osztatlan, kétszakos tanárképzésben a tanulmányokat a két tanárszakon egyszerre kell megkezdeni és befejezni. A záróvizsgára bocsátás feltétele mindkét tanárszakon a tanulmányok lezárása, beleértve a szakdolgozat elkészítését és az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat teljesítését is.

(2) Az 1. § a) pontja szerinti, két tanárszakon egyidejűleg folyó tanárképzésben a tanári felkészítés szakmódszertani követelményeit, valamint az adott tanárszakhoz tartozó tantárgyak tanításával kapcsolatos – a képzéssel párhuzamosan, vezetőpedagógus (vezető tanár) irányításával folyó és az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat keretében folyó – tanítási gyakorlatokat mindkét tanárszakon teljesíteni kell.

(3) A hallgató mesterszak felvételi eljárásban az 1. § c) pontja szerinti tanári mesterszakra legkorábban a művészeti képzési terület szerinti nem tanári mesterszakon folytatott tanulmányok második, az osztatlan szakon folytatott tanulmányok ötödik félévétől vehető fel. Párhuzamos képzésben a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés c) pontja szerinti összefüggő egyéni iskolai gyakorlat, a Korm. rendelet 3. § (3) bekezdésében foglaltakat is figyelembe véve, a nem tanári mesterszak vagy osztatlan szak tanulmányi és vizsgakövetelményeinek eredményes teljesítését követően kezdhető meg. A párhuzamos képzésben a két szak együttes képzési ideje legfeljebb 1 félévvel lehet hosszabb az adott nem tanári mesterszak vagy osztatlan szak képzési és kimeneti követelményeiben meghatározott képzési idejénél.

(4) Az 1. § c) és d) pontja szerinti tanári mesterszakokon a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés c) pontja szerinti összefüggő egyéni iskolai gyakorlat időtartama 1 félév.

(5) Az 1. § c) és d) pontja szerinti tanári mesterszakon a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szakterületi (szaktudományos, művészeti) tudás a tanárszak szerinti nem tanári mesterszakon vagy osztatlan képzésben, a mester fokozat és szakképzettség megszerzésével szerezhető meg.

(6) Az 1. § d) pontja szerinti mesterképzésben, a tanári szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése megegyezik a tanárszak képzési és kimeneti követelményeiben, az 1. melléklet 2. pontjára figyelemmel meghatározott szakképzettség-megjelöléssel. Ha a Korm. rendelet 1. melléklete szerint ugyanazon a szakterületen általános iskolai és középiskolai tanárszak is szervezhető, a tanári szakképzettség oklevélben történő megjelenése azonos a 3. mellékletben meghatározott középiskolai tanári szakképzettséggel.

(7) A felsőoktatási intézmény a tanári szakképzettség megszerzésének az 1. § d) pontja szerinti képzési formáját, az adott nem tanári mesterszak, osztatlan szak szakindítási engedélyének birtokában akkor folytathatja, ha a mesterszak vagy az osztatlan szak szakterülete szerinti tanárszakon az 1. § a)–c) pontja szerinti tanárképzési formák valamelyikén rendelkezik szakindítási jogosultsággal. Ez alól kivételt képeznek azok a tanárszakok, amelyeken csak az 1. § d) pontja szerint szervezhető meg a tanárképzés.

4. § A felsőoktatási szakképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 39/2012. (XI. 21.) EMMI rendelet 2. melléklet VIII. fejezete helyébe a következő rendelkezés lép:

„VIII. MŰSZAKI KÉPZÉSI TERÜLET

Felsőoktatási szakképzés a szakjegyzékben nem szerepel.”

5. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Balog Zoltán s. k.,
emberi erőforrások minisztere

1. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez

A TANÁRKÉPZÉS ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A képzés célja tanárok képzése, akik széles körű szaktudományos, pedagógiai, pszichológiai és általános műveltséggel, elméleti és gyakorlati tudással, készséggel és képességgel rendelkeznek. Felkészültek a Nemzeti alaptantervben, a fejlesztési területek, nevelési célok alapján meghatározott köznevelési feladatokra és az oktatói-nevelői munka értékeinek, a közműveltségi tartalmak közvetítésére, a tudásépítésre, a kulcskompetenciák fejlesztésére és érvényesítésére. Felkészültek továbbá arra, hogy az iskolai nevelés-oktatás, köznevelési törvényben meghatározott szakaszaiban, a köznevelési rendszer intézményeiben a Nemzeti alaptanterven alapuló és jóváhagyott kerettantervek műveltségi területein, valamint az iskolarendszeren kívüli képzésben, felnőttoktatásban a szaktudományos, szakterületi felkészültségüknek megfelelő területen szakrendszerű oktatást és az intézményben pedagógiai munkát végezzenek, továbbá megszerzett tudásuk, gyakorlatuk alapján, alkotó módon, részt vegyenek oktatásfejlesztési programokban. Képesek szakterületi felkészültségük pedagógiai alkalmazására, a tanulók megismerésére, személyiségük fejlesztésére, tanórai és tanórán, iskolán kívüli munkájuk differenciált irányítására, hatékony pedagógiai módszerek, eljárások alkalmazására; rendelkeznek a neveléssel kapcsolatos pályaválasztási, gyermek- és ifjúságvédelmi, szociális és nevelési tanácsadási feladatok ellátásához, illetve ezek és a kultúraközvetítés intézményeivel való együttműködéshez szükséges alapismeretekkel. Érett autonóm, kialakult értékrendjükben az általános emberi, az európai és a nemzeti értékeket felvállaló, közvetíteni tudó, együttműködésre és önfejlesztésre képes, kreatív személyiségek. A mesterfokozat birtokában felkészültek tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

1. **A mesterképzési szak megnevezése:** a Korm. rendelet 1. mellékletében meghatározott szakmegnevezés

2. **A tanárképzésben szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:**
   - végzettségi szint: mesterfokozat (magister, Master, rövidítése: MA)
   - szakképzettség: okleveles …. tanár [a kettő vagy egy tanári szakképzettségre, továbbá a közismereti (általános iskolai vagy középiskolai) tanárszakra vagy a szakmai, művészeti tanárszakra (szakirányra) utaló megjelöléssel];
   - szakképzettség angol nyelvű megjelölése: teacher of…

   Az oklevél Master of Education címet tanúsít, rövidített jelölése: MEd

3. **Képzési terület:** pedagógusképzés

4. A képzési idő félévekben és a mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma

4.1. A képzési idő félévekben és az összegyűjtendő kreditek száma a tanárképzés különböző formái szerint:

4.1.1. Az 1. § a) pontjában foglalt osztatlan képzésben
a) a *3. melléklet* szerinti közismereti tanárszakokon, kétszakos képzésben
aa) 10 félév, 300 kredit,
ab) 11 félév, 330 kredit, ha az egyik tanárszak középiskolai közismereti tanárszak vagy az idegen nyelvek műveltségi területhez tartozó osztatlan képzésben szervezett közismereti tanárszak;
ac) 12 félév, 360 kredit, ha mind a két tanárszak középiskolai közismereti tanárszak, illetve az egyik tanárszak az idegen nyelvek műveltségi területhez tartozó, osztatlan képzésben szervezett közismereti tanárszak;
b) az *5. melléklet* szerinti zeneművészeti tanárszakokon, kétszakos képzésben
ba) zenetanárszakokon: 10 félév, 300 kredit,
bb) zeneművésztanár szakokon: 12 félév, 360 kredit;
c) a *4. melléklet* szerinti szakmai tanárszakokon és az 5. *melléklet* szerinti zenetanárszakokon, egyszakos képzésben: 10 félév, 300 kredit.

4.1.2. Az 1. § b) pontjában foglalt osztott képzésben, egyszakos szakmai tanárszakon: legfeljebb 5 félév, legalább 120, legfeljebb150 kredit.

4.1.3. Az 1. § c) pontjában foglaltak szerinti művészeti tanárszakokon, a művészeti képzési terület szerinti nem tanári mesterszakkal vagy osztatlan szakkal párhuzamosan felvett képzésben: 2 félév, 60 kredit.

4.1.4. Az 1. § d) pontja alapján a tanárszak szerinti nem tanári szakon szerzett mesterfokozatot követő képzésben: 2 félév, 60 kredit.

4.1.5. Újabb oklevelet adó tanárképzésben
a) az általános iskolai tanári szakképzettséget követően, ugyanazon a szakterületen a középiskolai tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzésben egy szakon 2 félév 60 kredit;
b) a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: az 1993. évi felsőoktatási törvény) szerinti főiskolai szintű tanári szakképzettséget követően, ugyanazon a szakterületen a középiskolai tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzésben egy szakon 2 félév, 60 kredit, két szakon 4 félév, 120 kredit;
c) az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti egyetemi szintű vagy főiskolai szintű, illetve a mesterfokozatú tanári szakképzettséget követően, újabb tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzésben legfeljebb 4 félév, 120 kredit;
d) tanító, szakoktató szakképzettség birtokában legalább 5 félév és 150 kredit.

4.2. Tanárképzésben a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) és b–c) pontja szerinti szakképzettségi elemek kreditértéke:

4.2.1. Az 1. § a) pontjában foglalt osztatlan képzésben
a) a *3. melléklet* szerinti közismereti tanárszakokon, kétszakos képzésben
aa) 300 kredites képzésben a szakterületi elem tanári szakképzettségenként 100-100 kredit, a tanári felkészítés 100 kredit,

ab) 330 kredites képzésben a szakterületi elem tanári szakképzettségenként 100 és 130 kredit, a tanári felkészítés 100 kredit,
ac) 360 kredites képzésben a szakterületi elem tanári szakképzettségenként 130-130 kredit, a tanári felkészítés 100 kredit;
b) az *5. melléklet* szerinti zeneművészeti tanárszakokon, kétszakos képzésben
ba) zenetanárszakokon 300 kredites képzésben a szakterületi elem tanári szakképzettségenként 100-100 kredit, a tanári felkészítés 100 kredit,
bb) zeneművésztanár szakokon 360 kredites képzésben a szakterületi elem tanári szakképzettségenként 130-130 kredit, a tanári felkészítés 100 kredit;
c) a *4. melléklet* szerinti szakmai tanárszakokon és az *5. melléklet* szerinti zenetanárszakokon egyszakos 300 kredites képzésben a szakterületi elem legfeljebb 200 kredit, a tanári felkészítés 100 kredit.

4.2.2. Az 1. § b) pontjában foglalt osztott képzésben 150 kredites képzésben, szakmai tanárszakon a szakterületi elem 50 kredit, a tanári felkészítés 100 kredit, a 120 kredites képzésben a tanári felkészítés legalább 90 kredit.

4.2.3. Az 1. § c)–d) pontja alapján a tanárszak szerinti nem tanári mesterszakkal párhuzamos vagy az azt követő 60 kredites tanári mesterképzésben, ha a nem tanári mesterszak vagy osztatlan szak valamennyi tanulmányi és vizsga követelményeinek teljesítésével a szakterületi elem teljesül, a tanári felkészítés kreditértéke 60 kredit, amelyből a szakmódszertani (diszciplináris, interdiszciplináris tantárgy-pedagógiai) ismeretek kreditértéke 8 kredit.

4.2.4. Újabb oklevelet adó tanárképzésben:
a) általános iskolai tanári szakképzettséget követően és az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti főiskolai szintű tanári szakképzettséget követően, ugyanazon a szakterületen, a középiskolai tanári szakképzettség megszerzésére irányuló egyszakos, 60 kredites képzésben a szakterületi ismeret legalább 45 kredit, a tanári felkészítés legfeljebb 15 kredit, kétszakos, 120 kredites képzésben a szakterületi ismeret legalább 97 kredit, a tanári felkészítés legfeljebb 23 kredit. A tanári felkészítés részeként a szakmódszertani (diszciplináris, interdiszciplináris tantárgy-pedagógiai) ismeretek kreditértéke szakonként legalább 6 kredit. A vezetőpedagógus (vezető tanár) irányításával végzett iskolai tanítási gyakorlat 2 kredit, továbbá a portfólió minimális kreditértéke 2 kredit;
b) az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti egyetemi szintű vagy főiskolai szintű, illetve a mesterfokozatú tanári szakképzettséget követően újabb tanári szakképzettség megszerzésére irányuló 120 kredites képzésben a szakterületi ismeret 100 kredit és a tanári felkészítés 20 kredit, amelyből a szakmódszertani (diszciplináris, interdiszciplináris tantárgy-pedagógiai) ismeretek kreditértéke 8 kredit.

4.3. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja szerint a tanári szakképzettség tanári felkészítés elemének kreditértéke: 100 kredit, amelyből – a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető kreditek száma nélkül –

4.3.1. a pedagógiai, pszichológiai elméleti és gyakorlati ismeretek minimális kreditértéke 28 kredit, amelyből az összefüggő egyéni iskolai gyakorlathoz közvetlenül kapcsolódó feladatok kreditértéke legalább 2 kredit;

4.3.2. a szakmódszertani (diszciplináris, interdiszciplináris tantárgy-pedagógiai) ismeretek minimális kreditértéke tanárszakonként 8-8 kredit, az összefüggő egyéni

iskolai gyakorlathoz közvetlenül kapcsolódó feladatok további kreditértéke legalább 2 kredit;

4.3.3. a képzéssel párhuzamosan folyó pedagógiai, pszichológiai és tanítási gyakorlatok minimális kreditértéke tanárszakonként 2-2 kredit. A vezetőpedagógus (vezető tanár) irányításával az adott tanárszakhoz tartozó tantárgyak tanításával kapcsolatos tanítási gyakorlat legalább 15 óra;

4.3.4. a képzéssel párhuzamos közösségi pedagógiai gyakorlat kreditértéke legfeljebb 2 kredit;

4.3.5. az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat és a 4.3.1., valamint a 4.3.2. pont szerint az összefüggő egyéni iskolai gyakorlathoz kapcsolódó feladatok együttes kreditértéke 50 kredit, amelyből a köznevelési intézményben, felnőttképzést folytató intézményben megszervezett gyakorlat kreditértéke 40 kredit, az összefüggő egyéni iskolai gyakorlathoz közvetlenül kapcsolódó feladatok kreditértéke legfeljebb 8 kredit;

4.3.6. a portfólió minimális kreditértéke 2 kredit.

4.4. A szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető kreditek száma:

A tanárképzésben a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető kreditek száma a Korm. rendelet 1. §-a szerinti, tanári szakképzettséget eredményező képzésekben a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a)–b) szakképzettségi elemekhez összegyűjtendő kreditek 5%-a.

4.5. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma:

Az 1. § a) pontjában foglalt osztatlan képzésben a szakdolgozat kredit értéke – a szakterületi tanulmányok keretében – 8 kredit. Az 1. § a) pontja szerinti, két tanárszakon egyidejűleg folyó tanárképzésben egy szakdolgozatot kell benyújtani és a záróvizsga részeként megvédeni.

Az 1. § a)–d) pontja szerinti tanárképzésben a záróvizsga része a képzés során készült, a szakmai gyakorlatokat is bemutató és feldolgozó, a tanárjelölt felkészülését, saját fejlődését értékelő dokumentumgyűjtemény, portfólió, amely a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposságú bemutatása, elemzése és értékelése. Bizonyítja, hogy a hallgató képes önreflexióra, a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és alkalmazni, a munkája szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredményeket, továbbá a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.

4.6. A gyakorlati ismeretek aránya:

A gyakorlati tanulmányokhoz tartoznak az oktató közreműködésével folyó gyakorlati foglalkozások, csoportos szakmai megbeszélések (szemináriumok), az erre való felkészülés, és a szakmai céllal és ellenőrzés mellett, köznevelési intézményben végzett gyakorlatok, beleértve az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot is, amelyek aránya a képzésben legalább 50%.

5. Idegennyelvi követelmények:

A mesterfokozat megszerzéséhez az Európai Unió és az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) hivatalos nyelveiből legalább egy, államilag elismert középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges.

6. A tanárképzés különböző képzési formáiban a képzés sajátos követelményei

6.1. Az 1. § c) és d) pontja szerinti tanári mesterszakokon a 3. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az 1 féléves összefüggő egyéni iskolai gyakorlat kreditértéke 20 kredit.

6.2. A 4.1.5. és 4.2.4. pont szerinti, újabb oklevelet adó képzésben a 4.3.4. pont, illetve a *2. melléklet* 2.2. b) pont szerinti közösségi pedagógiai gyakorlatot a legalább három éves szakmai gyakorlattal rendelkező pedagógus jelentkezőnek nem kell teljesítenie.

6.3. Az 1. § b)–d) pontja szerinti tanári mesterszakokon a 4.5. pont tekintetében a portfólió neveléstudományi szempontú, tudományos alaposságú bemutatása, elemzése, értékelése a tanári képesítés szempontjából meghatározó tapasztalatok rendszerezett összegzése a záróvizsga szakdolgozati eleme.

2. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez

A TANÁRI FELKÉSZÍTÉS KÖVETELMÉNYEI

1. A tanárképzésben megszerezhető tanári tudás, készségek, képességek

1.1. a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén:

1.1.1. Ismeretek

A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről. Ismeri a tanulók megismerésének módszereit. Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét. Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit. Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

1.1.2. Képességek

A végzett tanár a gyermek személyiségfejlődésére vonatkozó elméleti tudása felhasználásával képes a megtapasztalt pedagógiai gyakorlatot, az iskola mindennapi valóságát elemezni. Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről. Képes tapasztalt kollégák, mentorok segítségével a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életvitel kialakítását. Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére. Képes a különböző adottságokkal, képességekkel, illetve előzetes tudással rendelkező tanulók tanulásának, fejlesztésének megfelelő módszerek megválasztására, tervezésére és alkalmazására, a pályaorientáció segítésére. Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a tantárgyában különleges bánásmódot igénylő tanulókat felismerni, hatékonyan nevelni, oktatni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani. Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is. Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióra képes.

1.1.3. Attitűdök

A szakképzett tanár törekszik saját megalapozott pedagógiai nézeteinek megfogalmazására. Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására. Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához. Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.

1.2. a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése területén:

1.2.1. Ismeretek

A végzett tanár alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, az enkulturációról és a multikulturalizmusról. Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait. Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket.

1.2.2. Képességek

A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését. Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során. Képes a konfliktusok hatékony kezelésére. Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását. Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai, illetve iskolán kívüli életét. Képes hozzájárulni az iskolai és osztálytermi toleráns, nyitott légkör megteremtéséhez.

1.2.3. Attitűdök

A szakképzett tanár elkötelezett az alapvető demokratikus értékek iránt, szociális érzékenység, segítőkészség jellemzi. Előítéletektől mentesen végzi tanári munkáját, igyekszik az inklúzió szemléletét magáévá tenni. Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt. Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre. Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak. Törekszik a fiatalok világáról minél több ismeretet szerezni, tiszteli különbözőségeiket és jogaikat. Folyamatosan együttműködik a szülőkkel.

1.3. a szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén:

1.3.1. Ismeretek

A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel. Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel. Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára. Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit. Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében. Ismeri a szaktárgy tantervét, tantervi és vizsgakövetelményeit, valamint a tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, tananyagstruktúráját, illetve belső logikáját. Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket,

taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

1.3.2. Képességek

A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására. Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására. Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára. Képes a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórán és iskolán kívüli lehetőségeit megvalósítani különböző színtereken. Képes a szaktárgyak során fejlesztett kompetenciák más műveltségterületeken is fejlődést generáló szinergikus hatásainak tervezésére, kihasználására. Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.

1.3.3. Attitűdök

A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt. Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét. Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival. Tudatosan él a transzferhatás kihasználásának lehetőségeivel. Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

1.4. a pedagógiai folyamat tervezése területén

1.4.1. Ismeretek

A végzett tanár ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó dokumentumokat, tantervfajtákat, tantervtípusokat, átlátja ezeknek az oktatás tartalmi szabályozásában betöltött szerepét. Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását. Ismeri a szaktárgy tanításának jogszabályi hátterét, tanterveit, vizsgakövetelményeit. Ismeri a tananyag-kiválasztás és a rendszerezés szaktudományi, pedagógiai-pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontjait, az erről megfogalmazott tudományos eredményeket. Ismeri és érti a nevelés és tanítás összefüggéseit. A tanításban is képes a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei nevelési céljainak érvényesítésére.

1.4.2. Képességek

A szakképzett tanár a tervezés során rendszerszemléletű megközelítésre képes. Az iskola pedagógiai programja, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, az elsajátítandó tudás sajátosságai, a rendelkezésre álló taneszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére (tanmenet, tematikus terv, óraterv, folyamatterv). Képes a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai céloknak és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, illetve a felnőttoktatás keretében is. Képes a tanítandó tananyag súlypontjait, felépítését, közvetítésének logikáját a tantervi előírásokkal és a pedagógiai célokkal összhangban az adott tanulócsoporthoz igazítani. Képes a szaktárgya tanulása-tanítása során felhasználható

nyomtatott és digitális tankönyveket, taneszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani (különös tekintettel az információ-kommunikációs technológiára). Képes a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző megoldásokban gondolkodni, tudatos döntést hozni. Képes a szaktárgy tanórán és iskolán kívüli tanulásának tervezésére a végzettségének megfelelő korosztály, valamint a felnőttoktatás keretében is. A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes.

1.4.3. Attitűdök:

A szakképzett tanár fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást. A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).

1.5. a tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén

1.5.1. Ismeretek

A végzett tanár ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazásának speciális szempontjait, lehetőségeit. Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének módszereit. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a különböző motiváció-elméletekről, a tanulási motiváció felismerésének és fejlesztésének módszereiről. Rendelkezik a tanulóközpontú tanulási környezet fizikai, emocionális, társas, tanulási sajátosságainak, feltételeinek megteremtéséhez szükséges ismeretekkel. Ismeri a különböző tanulási környezetek tanulási eredményességre gyakorolt hatásait. Ismeri a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórán és iskolán kívüli lehetőségeit, színtereit. Tájékozott a differenciális pedagógia, az adaptív tanulásszervezés, a nevelési-oktatási stratégiák, módszerek kiválasztásának és alkalmazásának kérdéseiben**.** Ismeri az egész életen át tartó tanulásra felkészítés jelentőségét.

1.5.2. Képességek

A szakképzett tanár képes a különböző céloknak megfelelő, átgondolt stratégiákhoz a motivációt, a differenciálást, a tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására. Képes nyugodt, biztonságos és az eredményes tanulást támogató tanulási környezet megszervezésére. Képes az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására, a tanulási nehézségek felismerésére a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is. Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek felismerésére és kezelésére. Képes a hagyományos és az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására. Képes az egész életen át tartó tanulás képesség-rendszerének megalapozására, technikáinak gyakoroltatására.

1.5.3. Attitűdök:

A végzett tanár fontosnak tartja a tanulás és tanítás folyamatainak tudatosodását, az önszabályozó tanulás támogatásához szükséges tudás és képesség megszerzését, a tanulási képességek fejlesztését, továbbá nyitott az egész életen át tartó tanulásra. Elismeri, hogy a megfelelő tanulási légkör megteremtéséhez figyelembe kell venni a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit. Törekszik a tanulókkal való együttműködés megvalósítására a tanulási folyamat hatékonyságának érdekében. Törekszik az életkori, egyéni és csoport

sajátosságoknak megfelelő, aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására. Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos pozitív attitűdök kialakítására.

1.6. a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése területén

1.6.1. Ismeretek

A végzett tanárnak szakszerű tudása van az értékelés funkcióiról, folyamatáról, formáiról és módszereiről. Tisztában van alapvető értékelési és mérésmetodikai szabályokkal, összefüggésekkel. Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során elsajátított ismeretek és fejlesztendő kompetenciák mérésére, értékelésére alkalmas sajátos módszereket, eszközöket.

1.6.2. Képességek

A szakképzett tanár képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására.

Az értékelés során képes figyelembe venni az értékelés hatásait a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulók személyiségfejlődésére és önértékelésére. Képes elősegíteni a tanulók reális önértékelését és alkalmazni a tanulók önbecsülését támogató ellenőrzési módszereket. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására vagy önálló eszközök elkészítésére. Képes az országos, illetve a helyi mérési eredmények értelmezésére.

1.6.3. Attitűdök:

Reálisan ítéli meg a pedagógus szerepét a fejlesztő értékelés folyamatában. Elkötelezett a tanulást támogató értékelés mellett.

1.7. a kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

1.7.1. Ismeretek

A végzett tanár ismeri az osztálytermi kommunikáció sajátosságait. Tájékozott a szülőkkel és a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel, szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól. Ismeri a pedagógusszerepre vonatkozó pszichológiai, szociológiai és pedagógiai elméleteket, a szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat. Ismeri a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit. Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szerepéről a szakmai fejlődésben, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről. Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.

1.7.2. Képességek

A szakképzett tanár képes a tanulókkal a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési elvek és formák közös kialakítására, elfogadtatására. Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra diákokkal, szülőkkel, a szaktárgyainak megfelelő szakterületek képviselőivel, az iskolai és iskolán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően. Képes felismerni, értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni. Képes pedagógiai tapasztalatai és nézetei reflektív

értelmezésére, elemzésére, értékelésére. Képes meghatározni saját szakmai szerepvállalását. Pedagógiai munkájában felmerülő problémákhoz képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni. Jól tájékozódik a pedagógiai és szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival. Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára.

1.7.3. Attitűdök

A végzett tanár pedagógiai helyzetekben képes együttműködésre, kölcsönösségre, asszertivitásra, segítő kommunikációra. Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása illetve megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen és elfogadjon. Kész együttműködni a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival. Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben. Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Szakmai műveltségét nem tekinti állandónak, kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra. Nyitott a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikára.

1.8. az autonómia és a felelősségvállalás területén:

A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására. A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában. Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására. Egyenrangú partner a szakmai kooperációban. Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

2. A mesterfokozat és a tanárszak meghatározó ismeretkörei

2.1. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében a *szakterületi (szaktudományos, művészeti) képzés* magában foglalja

- a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei-nevelési céljai által meghatározott, a nevelés-oktatás tartalmi, szemléleti alapjainak, valamint a műveltségkép, a tudás és tanulás, illetve a tudásépítés értelmezésének alapismereteit,
- a Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervek szerinti szaktárgynak megfelelő tudományág(ak), műveltségi területek, művészeti területek ismeretelméleti alapjainak, történetének megismerési sajátosságainak, belső struktúrájának és terminológiájának, más tantárgyakkal, tudományokkal, műveltségi területekkel való összefüggéseinek és kölcsönhatásainak ismereteit, a köznevelés, illetve szakképzés

tartalmi szabályozásában meghatározott ismeretek körének szaktudományos mélységű ismereteit, az adott tanári szakképzettséghez kapcsolódó tantárgy által közvetített tudás sajátosságait, az abban rejlő általános és specifikus képességfejlesztés lehetőségeit.

2.2. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében

– A *pedagógiai és a pszichológiai általános elméleti és gyakorlati ismeretek, képességek megszerzésére irányuló képzés* magában foglalja a pedagógia, a pszichológia és ezek határtudományainak elméleti alapjait, az ember- és gyermekismeret alapozását, a személyiségfejlődés életkori és egyéni sajátosságainak ismeretét, a tanulók megismerésének eszközeit és módszereit, a tanítás tudományos megalapozását, a személyiségfejlesztés, a képességfejlesztés elméleti és gyakorlati ismereteit, a tanulói csoportok jellemzőit, a tanári feladatok megismerését, a tanári szerep dimenzióit, a tanulási-tanítási folyamat tervezésének, szervezésének, értékelésének, a köznevelési rendszer működésének ismereteit, a neveléstudomány kutatási módszereit, a szakmai ismeretszerzés módjait, a szakmai önreflexió kifejlesztését, a szakmai gyakorlatokon szerzett tapasztalatok feldolgozását, a kommunikációs készségek fejlesztését, az infokommunikációs technológiák alkalmazási lehetőségeit az oktatásban és a tanulásban.
– *A szakmódszertani képzés* magában foglalja *a* szaktudományok társadalmi hasznosulásának, ezen belül a köznevelésben való hatékony, eredményes felhasználásának elméleti, tartalmi és gyakorlati eszközeit, amelyek lehetővé teszik a köznevelési rendszer tartalmi követelményeiben meghatározott feladatok és értékek, fejlesztési területek, nevelési célok, valamint az egész életen át való tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák fejlesztését. A szakmódszertani képzés magában foglalja továbbá a tanárszak szerinti műveltségi terület, a szaktárgy tartalmi, elméleti témaköreit, a tananyag-struktúra ismeretét, a szaktárgy tanításának sajátos módszereit, eszközeit, mérési és értékelési eljárásait, a képesség- és készségfejlesztés, a tanulási motivációk lehetőségeit és módszereit, valamint a tananyag gyakorlati alkalmazásának módjait, az adott szakot a rokon szakok, tantárgyak, illetve műveltségterületek vagy szakmacsoportok rendszerében átfogóan, integráltan elhelyező ismeretköröket, valamint a szakmai gyakorlatokon, az összefüggő iskolai gyakorlaton szerzett tapasztalatok feldolgozását.
– *Az iskolai gyakorlatok* magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkel való kommunikáció, tanulókkal való egyéni foglalkozás, együttműködés) való ismerkedést, alapjártasság szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.
  Az iskolai gyakorlatok formái:

  a) *a képzéssel párhuzamosan, iskolában vezetőpedagógus (vezető tanár) irányításával végzett csoportos pedagógiai és önálló tanítási gyakorlat a* tanulók nevelésével, oktatásával és az adott tanárszakhoz tartozó szaktárgyakkal kapcsolatos tanári munka szakos órákon, osztályfőnöki órán, nem szakos órákon történő megfigyelése, elemzése, továbbá legalább 15 önállóan megtartott óra, foglalkozás;

b) *képzéssel párhuzamos közösségi pedagógiai gyakorlat* szünidőben vagy szorgalmi idő alatt is teljesíthető közösségi szolgálat, mely egy adott tanulói korosztály tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének (táboroztatás, szakkörök, érdeklődési körök stb.) szervezési, vezetési, programkészítési, közösségépítési területein nyújt tapasztalatokat;

c) *az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat a* képzésben szerzett elméleti ismeretekre és gyakorlati tapasztalatokra épülő, gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett köznevelési intézményben, felnőttképzést folytató intézményben végzett gyakorlat. Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése.
Területei:
= a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
= a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,
= az iskola, mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

2.3. Az *anyanyelvi ismeretek*, kritérium jellegű követelményként, magukban foglalják az anyanyelvi (gyakorlati kommunikációs, beszédtechnikai, retorikai, helyesírási) készségek fejlesztését és a nyelvi attitűdöt alakító, értelmező ismereteket.

3. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez

A)
A KÖZISMERETI TANÁRSZAKOK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

1. Tanári szakképzettség, a 3. §-ra figyelemmel
– az 1. § a) pontja szerint osztatlan, kétszakos képzésben, tanárszakokon vagy
– a 1. § d) pontja szerinti tanári mesterszakon
szerezhető.

2. Az *1. melléklet* 2. pontja tekintetében az 1. § a) pontja szerinti tanárképzésben, osztatlan, kétszakos képzésben szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:
– végzettségi szint: mesterfokozat (magister, Master, rövidítése: MA)
– szakképzettség:
  - okleveles általános iskolai … tanár(a) és okleveles általános iskolai … tanár(a) vagy
  - okleveles általános iskolai … tanár(a) és okleveles középiskolai … tanár(a) vagy
  - okleveles középiskolai … tanár(a) és okleveles általános iskolai … tanár(a) vagy
  - okleveles középiskolai … tanár(a) és okleveles középiskolai … tanár(a) vagy
  - okleveles középiskolai … tanár(a) és okleveles … tanár(a) vagy
  - okleveles általános iskolai … tanár(a) és okleveles … tanár(a) vagy
  - okleveles … tanár és okleveles … tanár;
– szakképzettség angol nyelvű megjelölése: teacher of…

Az oklevél Master of Education címet tanúsít, rövidített jelölése: MEd

3. Az *1. melléklet* 4.4. pontjában foglaltakra tekintettel a kétszakos tanárképzésben a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető kreditek minimális értéke:
– 12 féléves képzésben: 15 kredit,
– 11 féléves képzésben: 13 kredit,
– 10 féléves képzésben: 12 kredit.

B)
A TANÁRSZAKOK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

I. Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület

1. Magyartanár (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai magyartanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Hungarian language and literature

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a magyar nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A magyartanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Képes a tanulói személyiség sokoldalú fejlesztésére a magyar nyelvi és irodalmi műveltséganyag elsajátításának, a beszéd, a beszédértés, az olvasás, a szövegértés, az írás és a szövegalkotás fejlesztésének folyamatában. Tudja adaptív módon alkalmazni az irodalmi és anyanyelvi nevelés speciális alapelveit, eszközeit, eljárásait. Képes felismerni és a szaktárgy tanításában adekvát módon figyelembe venni a tanulók hátrányos helyzetéből adódó sajátosságokat. Egyéni eljárásokat alkalmaz a hátrányos helyzetű tanulók képzésének és a tehetséggondozásnak a folyamatában. Az olvasóvá nevelés folyamatában képes a tanulói személyiség fejlesztésére a művekkel való egyéni találkozás, a személyesen motivált műélvező megértés révén és érdekében. Képes felkelteni a rendszeres olvasás igényét, s a szókincsbővítéssel, beszélni tudással erősíteni a tanulók önkifejezését.
  Képes a személyiség értelmi, érzelmi, testi, szociális, valamint erkölcsi fejlődéséről való elképzelések megismerésére, hasznosítására a magyar nyelv és irodalom tanításában.

A tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Képes az irodalmi és anyanyelvi nevelés tanórai, illetve tanórán kívüli közösségi formáinak, csoportos tevékenységeinek megszervezésére, a tanulói közösségekben rejlő lehetőségek kihasználására, az egyének közötti különbségek megértésére, interkulturális nevelési programok alkalmazására, az együttműködési készségek fejlesztésére.
  Képes a műértelmező folyamat közösségi kereteinek megteremtésére, valamint arra, hogy e folyamatban – többféle szerepben – motiválóként, résztvevőként, irányítóként, segítőként vegyen részt. Elkötelezett a tanulók anyanyelvi kompetenciáinak egyéni fejlesztésére és az ezt szolgáló csoportos tevékenységek megszervezésére (projektmunka, páros és csoportmunka, kooperatív tanulási technikák, nem formális módszerek), a tananyaghoz kapcsolt alkalmazására.
  Jártas iskolai ünnepségek, magyar nyelvi és irodalmi tanulmányi versenyek, tanulmányi kirándulások megszervezésében, lebonyolításában. Képes iskolaújság, iskolarádió, iskolai és egyéb közösségi honlapok létrehozásának, szakmai

működtetésének támogatására. Felkészült magyar nyelvi és irodalmi szakkörök, önképző körök irányítására, a tanulói önszerveződés elősegítésére.

A szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Képes a tudás tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazására; képes elősegíteni a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszereinek fejlődését; képes megismertetni a tudományterület szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait; képes az elsajátított tudás alkalmazásához szükséges készségek kialakítására a tanulókban.

  Rendelkezik a magyar nyelv és irodalom tanításához szükséges korszerű nyelv- és irodalomtudományi, társtudományi, valamint anyanyelv- és irodalompedagógiai ismeretekkel. Ismeri az anyanyelvi és irodalmi nevelés-oktatás céljait, feladatait, tartalmait, színtereit, szaktárgyspecifikus alapelveit, módszertani eljárásait. Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, valamint szaktárgyi, szakmódszertani kompetenciáit adaptív és kreatív módon alkalmazni az anyanyelvi, illetve az irodalmi nevelés folyamatában. Rendelkezik az egyéni, a közösségi sajátosságokhoz igazodó, a megértő műélvezetet, valamint a közösségi interpretációt, a szóbeli és az írásbeli nyelvi fejlesztést, az anyanyelvi, illetve irodalmi ismeretbővítést támogató szakmódszertani felkészültséggel.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Képes a pedagógiai munka átfogó és részletekbe menő, a feltételek árnyalt elemzésén alapuló megtervezésére; a tapasztalatok reflektív módon történő elemzésére és értékelésére.

  Ismeri az alap-, a keret- és a helyi tantervek vonatkozó előírásait, ezek ismeretében képes az adott tanulócsoport képességeihez, lehetőségeihez, érdeklődéséhez igazodó magyar nyelvi és irodalmi szakpedagógiai tervek (tanmenetek, tematikus óratervek) összeállítására. Képes figyelembe venni a vonatkozó kompetenciaterületek fejlesztési követelményeit, ugyanakkor képes alkalmazkodni az egyéni és a közösségi igényekhez is, egyensúlyt tud tartani a közvetítendő műveltséganyag követelményei, valamint a fejlesztő feladatok között. Képes a tanórai (magyar tantárgyi, fakultációs, osztályfőnöki) és a tanórán kívüli (szakköri, diákköri) munka tervezésére.

  Jártas az info-kommunkációs eszközök kreatív és adaptív alkalmazásában.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes a hatékony tanulási környezet kialakítására, a tanulási folyamat iskolai, illetve iskolán kívüli összetevőinek szoros összehangolására, az anyanyelvi és az irodalmi nevelés különféle eljárásainak, eszközeinek hatékony, kreatív és integrált alkalmazására. Képes az olvasóvá nevelésre, a házi olvasmányok önálló tanulói feldolgozásának motiválására, a tanulók olvasási készségeinek és műértő képességének folyamatos fejlesztésére, a tanulók önálló olvasói tevékenységeinek támogatására. Ismeri, tudja alkalmazni az anyanyelvi és irodalmi nevelésben az egyéni, illetve a közösségi motiválási technikákat, a tanulói kommunikációt támogató eszközöket, a visszacsatolási mechanizmusokat. Tudja alkalmazni a korszerű beszéd- és beszédértés-fejlesztés, a folyamatelvű olvasás- és írástanítás egyéni, valamint csoportos módszertani eljárásait. Ismeri, továbbá alkalmazza a modern információfeldolgozási stratégiákat, technikákat az anyanyelvi és irodalmi ismeretbővítés folyamatában.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Képes a tanulók fejlődési folyamatainak, tanulmányi teljesítményeinek és személyiségfejlődésének értékelésére; különböző értékelési formák, eszközök használatára; az értékelés eredményeinek hatékony alkalmazására; az önértékelés fejlesztésére. Ismeri az anyanyelvi és irodalmi kompetenciák mérésével, értékelésével kapcsolatos eljárásokat, a központi mérések eredményeit, tanulságait. Törekszik az értékelés különféle formáinak folyamatszerű, egységben való alkalmazására. Képes az irodalmi nevelés folyamatában reflektálni a különféle értékelési szempontokra, a közös órai interpretációk megszervezésére, az értékelési szempontok diákokkal történő megvitatására, a tanulók egyéni nehézségeinek felmérésére, a műértelmező írások megfelelő értékelésére. Az anyanyelvi nevelés, ismeretbővítés folyamatában is olyan értékelő eljárásokat alkalmaz, amelyek pozitívan hatnak a tanulók nyelvi és személyiségbeli fejlődésére, önértékelésére. Képes a szaktárgyi célokat szolgáló fejlesztő értékelési módszerek és mérési eszközök kidolgozására, adaptív alkalmazására.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes a tanulói motiváció, az önálló és közösségi tevékenység támogatására, hatékony ismeretközvetítésre, adaptív irodalmi, anyanyelvi nevelésre. Folyamatosan törekszik saját pedagógiai kommunikációjának, az osztálytermi és a tanórán kívüli iskolai kommunikáció sajátosságainak megismerésére. Képes a magyarázó, kérdező, instruáló, visszacsatoló, értékelő, tevékenységszervező, kapcsolatteremtő, -tartó, -záró, kommunikációs kultúrájának fejlesztésére. Képes az iskolai, illetve az iskolán kívüli nevelés színterein – az anyanyelvi és az irodalmi nevelés tantárgyközi beágyazottságának megfelelően – az iskolai, valamint az iskolán kívüli nevelés más szereplőivel (pl. a közművelődési intézményekkel, a múzeumokkal stb.) való kooperációra. Figyelembe veszi a rokon szakterületek képzési szempontjait az irodalmi és az anyanyelvi nevelés folyamatában. Ismeri a szaktárgyához kapcsolódó főbb szakmai szervezetek munkáját. Törekszik a pedagógiai tevékenységét támogató szakmai szervezetekkel és szakemberekkel való együttműködésre. Kapcsolatot tart a szülőkkel, az iskolai közösségekkel, a társszervezetekkel és kutató-fejlesztő intézményekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Képes a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésére, önálló ismeretszerzésre, a személyes tapasztalatok tudományos keretekbe integrálására, a neveléstudományi kutatások fontosabb módszereinek, elemzési eljárásainak alkalmazására, saját munkájának tudományosan megalapozott eszközöket használó értékelésére.

  Elkötelezett az igényes tanári munka, a folyamatos önmegfigyelés és önfejlesztés iránt. Törekszik az irodalom és a magyar nyelv végtelen gazdagságának motiváló bemutatására. Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére, valamint az iskolai nevelési folyamatba való adekvát és adaptív beépítésére. Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai kooperációra.

4.2.2 A magyartanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 68–76 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 8–12 kredit

Nyelvtudomány: 4–6 kredit

– A nyelvtudomány alapjai (a nyelv fogalma, a nyelv több szempontú megközelítése; a nyelv mint jelrendszer, nyelv és gondolkodás, nyelv és cselekvés, nyelv és kreativitás, a nyelv tudományos vizsgálatának általános kérdései, a nyelvtudomány és az anyanyelv tanítása).
– A nyelvészeti ismeretszerzés alapjai (a nyelvtudomány kutatási területei, módszerei, könyvtár- és internethasználat).

Irodalomtudomány: 4–6 kredit

– Az irodalomtudomány alapjai (az irodalom fogalmai, poétikai rendszerek, az irodalom tudományos vizsgálatának általános kérdései, az irodalom tanítása).
– Az irodalomtudományi ismeretszerzés alapjai (az irodalomtudomány kutatási területei, módszerei, a tudományos ismeretszerzés forrásai: könyvtár- és internethasználat).

ab) a szakmai törzsanyag szakterületi ismeretei: 60–64 kredit

Nyelvtudomány: 30–32 kredit

– Szöveg és kommunikáció (kommunikáció szóban és írásban: a személyközi, a csoportos, a nyilvános és a tömegkommunikáció, a nemverbális kommunikáció, pragmatikai ismeretek, szövegtani ismeretek: szövegelmélet, szövegtipológia, szövegalkotás, szövegelemzés, retorika; az írott és a beszélt nyelv normái).
– Nyelv és társadalom (a nyelv mint dinamikus rendszer, a nyelvi változó és a nyelvi változás, a nyelv rétegződése, szociolingvisztika. dialektológia, a világ nyelvi sokfélesége, nyelv és globalitás, nyelvi kontaktusjelenségek).
– A nyelvi szintek rendszernyelvészeti leírása. Hangtani, alaktani, szótani, szószerkezettani, mondattani, jelentéstani ismeretek.
– Stílus és jelentés (stíluselemek, stíluseszközök, stílusrétegek, stílusváltozatok).
– Nyelvtörténet (a nyelv történeti vizsgálata, nyelvtörténeti korszakok, a nyelvrokonság bizonyítékai, finnugor népek és nyelvek, a nyelvi változások okai, nyelvfejlődési tendenciák, szórvány- és szövegemlékek, a magyar szókészlet története).

Irodalomtudomány: 30–32 kredit

– Irodalomelmélet (az irodalmi szöveg poétikai sajátosságai, műnemek és műfajok, irodalmi alkotások elemzési, értelmezési eljárásai, verstan).
– Világirodalom (stílusok, szerzők, művek, művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, társművészetek, kultúratudományi megközelítések, téma, motívum, archetípus).
– Régi magyarországi irodalom (korszakok, szerzők, művek, irodalomtörténeti és kultúratudományi áttekintések).
– Klasszikus magyar irodalom (korszakok, szerzők, művek, irodalomtörténeti és kultúratudományi áttekintések).
– Modern magyar irodalom (korszakok, szerzők, művek, irodalomtörténeti és kultúratudományi áttekintések).

b) *Az általános iskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 16–20 kredit
Nyelvtudomány: 8–10 kredit teljesítése az alábbi ismeretkörökből:
– Retorika (kommunikáció, beszédkészség, szövegfeldolgozási, gondolkodási műveletek, az osztálytermi diskurzus elemzése).
– Szövegtan és tanulás (tanulást támogató eljárások, szövegalkotás, szövegértés).
– Alkalmazott nyelvtudomány (nyelv- és beszédművelés, nemzetiségi nyelvhasználat, grammatikai elemzések, anyanyelv-elsajátítás és pszicholingvisztika).

Irodalomtudomány: 8–10 kredit teljesítése a közös képzésben megadott 5 ismeretkörből, különös tekintettel az alábbi közműveltségi tartalmakra:
– A művészi kifejezésmódok, stíluseszközök funkciói és hatása.
– Szórakoztató irodalom, filmes feldolgozások.
– Zenei, képzőművészeti vonatkozások és kapcsolódások.

5. *A magyartanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Az anyanyelvi, irodalmi nevelés cél- és feladatrendszere, alapelvei, interaktív és reflektív módszerei, munkaformái, eszközei.
– Az anyanyelv- és az irodalompedagógia fogalma, szemléletmódjai, alternatív formái.
– A magyarórák felépítése, hospitálás, mikrotanítás és óraelemzés. Információs és kommunikációs technika a magyarórán.
– Az anyanyelvi és irodalmi műveltségi terület a Nemzeti alaptantervben, valamint a kerettantervekben. Az anyanyelvi és irodalmi ismeretek bővítésének eljárásai.
– Az anyanyelvi készségek és képességek (beszéd, beszédértés, olvasás, szövegértés, szövegalkotás), az irodalomolvasás, valamint a tanulási képesség fejlesztésének korszerű eljárásai.
– Az adaptív anyanyelvi és az irodalmi nevelés.
– Az anyanyelvi és az irodalmi művelődési anyag tartalma, a nyelv- és irodalomtudományi eredmények felhasználása az általános iskolában. Az élő irodalom, a mai magyar nyelvhasználat jelenségeinek közvetítése az általános iskolában.
– A készség- és képességfejlesztés speciális eljárásai az általános iskolai anyanyelvi és irodalmi nevelésben.
– Mérés és értékelés az általános iskolai anyanyelvi és irodalmi nevelésben.
– Általános iskolai magyar nyelvi és irodalmi programok, nyomtatott, illetve digitális tankönyvek, tankönyvcsaládok.

2. **Magyartanár** (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai magyartanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Hungarian language and literature

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a magyar nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A magyartanár szakterületi tudása, készségei, képességei,

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Képes a tanulói személyiség sokoldalú fejlesztésére a magyar nyelvi és irodalmi műveltséganyag elsajátításának, a beszéd, a beszédértés, az olvasás, a szövegértés, az írás és a szövegalkotás fejlesztésének folyamatában. Tudja adaptív módon alkalmazni az irodalmi, anyanyelvi nevelés speciális alapelveit, eszközeit és eljárásait. Képes felismerni és a szaktárgy tanításában adekvát módon figyelembe venni a tanulók hátrányos helyzetéből adódó sajátosságokat. Egyéni eljárásokat alkalmaz a hátrányos helyzetű tanulók képzésének és a tehetséggondozásnak a folyamatában. Az olvasóvá nevelés folyamatában képes a tanulói személyiség fejlesztésére a művekkel való egyéni találkozás, a személyesen motivált műélvező megértés révén és érdekében. Törekszik a tanulók anyanyelviotthonosság-érzetének megerősítésére.

  Képes a személyiség értelmi, érzelmi, testi, szociális és erkölcsi fejlődéséről való elképzelések megismerésére, hasznosítására a magyar nyelv és irodalom tanításában.

A tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Képes az irodalmi és anyanyelvi nevelés tanórai, illetve tanórán kívüli közösségi formáinak, csoportos tevékenységeinek megszervezésére, a tanulói közösségekben rejlő lehetőségek kihasználására, az egyének közötti különbségek megértésére, interkulturális nevelési programok alkalmazására, az együttműködési készségek fejlesztésére.

  Képes a műértelmező folyamat közösségi kereteinek megteremtésére, valamint arra, hogy e folyamatban, többféle szerepben: motiválóként, résztvevőként, irányítóként, segítőként vegyen részt. Elkötelezett a tanulók anyanyelvi kompetenciáinak egyéni fejlesztésére, az ezt szolgáló csoportos tevékenységek megszervezésére projektmunka; páros és csoportmunka; kooperatív tanulási technikák; nem formális módszerek tananyaghoz kapcsolt alkalmazásával.

  Jártas iskolai ünnepségek, magyar nyelvi és irodalmi tanulmányi versenyek, tanulmányi kirándulások megszervezésében, lebonyolításában. Képes iskolaújság, iskolarádió, iskolai és egyéb közösségi honlapok létrehozásának, szakmai működtetésének támogatására. Felkészült magyar nyelvi és irodalmi szakkörök, önképző körök irányítására, a tanulói önszerveződés elősegítésére.

A szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Képes a tudás tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazására; képes elősegíteni a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszereinek fejlődését; megismertetni a tudományterület szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait; képes az elsajátított tudás alkalmazásához szükséges készségek kialakítására a tanulókban.

  Rendelkezik a magyar nyelv és irodalom tanításához szükséges korszerű nyelv- és irodalomtudományi, társtudományi, valamint anyanyelv- és irodalompedagógiai ismeretekkel. Ismeri az anyanyelvi és irodalmi nevelés-oktatás céljait, feladatait, tartalmait, színtereit, szaktárgyspecifikus alapelveit, módszertani eljárásait. Képes magát szakszerűen kifejezni mind szóban, mind írásban, valamint szaktárgyi és szakmódszertani kompetenciáit adaptív és kreatív módon alkalmazni az anyanyelvi és az irodalmi nevelés folyamatában. Rendelkezik az egyéni, illetve a közösségi sajátosságokhoz igazodó, a megértő műélvezetet, a közösségi interpretációt, a szóbeli, valamint az írásbeli nyelvi fejlesztést, az anyanyelvi és irodalmi ismeretbővítést támogató szakmódszertani felkészültséggel.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Képes a pedagógiai munka átfogó és részletekbe menő, a feltételek árnyalt elemzésén alapuló megtervezésére; a tapasztalatok reflektív módon történő elemzésére, értékelésére.

  Ismeri az alap-, a keret- és a helyi tantervek vonatkozó előírásait, ezek ismeretében képes az adott tanulócsoport képességeihez, lehetőségeihez, érdeklődéséhez igazodó magyar nyelvi és irodalmi szakpedagógiai tervek (tanmenetek, tematikus óratervek) összeállítására. Képes figyelembe venni a vonatkozó kompetencia-területek fejlesztési követelményeit, ugyanakkor képes alkalmazkodni az egyéni, illetve a közösségi igényekhez is, egyensúlyt tud tartani a közvetítendő műveltséganyag követelményei és a fejlesztő feladatok között. Képes a tanórai (magyar tantárgyi, fakultációs, osztályfőnöki) és tanórán kívüli (szakköri, diákköri) munka tervezésére.

  Jártas az info-kommunikációs eszközök kreatív és adaptív alkalmazásában.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes a hatékony tanulási környezet kialakítására, a tanulási folyamat iskolai, valamint iskolán kívüli összetevőinek szoros összehangolására, az anyanyelvi és az irodalmi nevelés különféle eljárásainak, eszközeinek hatékony, kreatív, integrált alkalmazására. Képes az olvasóvá nevelésre, a házi olvasmányok önálló tanulói feldolgozásának motiválására, a tanulók olvasási készségeinek és műértő képességének folyamatos fejlesztésére, a tanulók önálló olvasói tevékenységeinek támogatására. Ismeri, illetve tudja alkalmazni az anyanyelvi és irodalmi nevelésben az egyéni, valamint a közösségi motiválási technikákat, a tanulói kommunikációt támogató eszközöket, a visszacsatolási mechanizmusokat. Tudja alkalmazni a korszerű beszéd- és beszédértés-fejlesztés, a folyamatelvű olvasás- és írástanítás egyéni, illetve csoportos módszertani eljárásait. Ismeri, valamint alkalmazza a modern információfeldolgozási stratégiákat, technikákat az anyanyelvi és irodalmi ismeretbővítés folyamatában.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Képes a tanulók fejlődési folyamatainak, tanulmányi teljesítményeinek, személyiségfejlődésének értékelésére; különböző értékelési formák és eszközök

használatára; az értékelés eredményeinek hatékony alkalmazására; az önértékelés fejlesztésére. Ismeri az anyanyelvi és irodalmi kompetenciák mérésével, értékelésével kapcsolatos eljárásokat, a központi mérések eredményeit, tanulságait. Törekszik az értékelés különféle formáinak folyamatszerű és egységben való alkalmazására. Képes az irodalmi nevelés folyamatában reflektálni a különféle értékelési szempontokra, a közös órai interpretációk megszervezésére, az értékelési szempontok diákokkal közös megvitatására, a tanulók egyéni nehézségeinek felmérésére, a műértelmező írások megfelelő értékelésére. Az anyanyelvi nevelés és ismeretbővítés folyamatában is olyan értékelő eljárásokat alkalmaz, amelyek pozitívan hatnak a tanulók nyelvi és személyiségbeli fejlődésére, önértékelésére. Képes a szaktárgyi célokat szolgáló fejlesztő értékelési módszerek és mérési eszközök kidolgozására, adaptív alkalmazására.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes a tanulói motiváció, az önálló, valamint a közösségi tevékenység támogatására, hatékony ismeretközvetítésre, adaptív irodalmi és anyanyelvi nevelésre. Folyamatosan törekszik saját pedagógiai kommunikációjának, az osztálytermi és a tanórán kívüli iskolai kommunikáció sajátosságainak megismerésére. Képes magyarázó, kérdező, instruáló, visszacsatoló, értékelő, tevékenységszervező, kapcsolatteremtő, -tartó, -záró, kommunikációs kultúrájának fejlesztésére az iskolai és az iskolán kívüli nevelés színterein. Képes az anyanyelvi és az irodalmi nevelés tantárgyközi beágyazottságának megfelelően az iskolai, illetve az iskolán kívüli nevelés más szereplőivel (a közművelődési intézményekkel, a múzeumokkal) való kooperációra. Figyelembe veszi a rokon szakterületek képzési szempontjait az irodalmi és az anyanyelvi nevelés folyamatában. Ismeri a szaktárgyához kapcsolódó főbb szakmai szervezetek munkáját. Törekszik a pedagógiai tevékenységét támogató szakmai szervezetekkel és szakemberekkel való együttműködésre. Kapcsolatot tart a szülőkkel, az iskolai közösségekkel, a társszervezetekkel és kutató-fejlesztő intézményekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Képes a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésére, önálló ismeretszerzésre, a személyes tapasztalatok tudományos keretekbe integrálására, a neveléstudományi kutatások fontosabb módszereinek, elemzési eljárásainak alkalmazására, saját munkájának tudományosan megalapozott eszközöket használó értékelésére.

  Elkötelezett az igényes tanári munka, a folyamatos önmegfigyelés és önfejlesztés iránt. Törekszik az irodalom és a magyar nyelv végtelen gazdagságának motiváló bemutatására. Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére, valamint az iskolai nevelési folyamatba való adekvát és adaptív beépítésére. Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai kooperációra.

4.2.2. A magyartanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 68–76 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 8–12 kredit

Nyelvtudomány: 4–6 kredit

– A nyelvtudomány alapjai (a nyelv fogalma, a nyelv több szempontú megközelítése; a nyelv, mint jelrendszer, nyelv és gondolkodás, nyelv és cselekvés, nyelv és

kreativitás, a nyelv tudományos vizsgálatának általános kérdései, a nyelvtudomány és az anyanyelv tanítása).
– A nyelvészeti ismeretszerzés alapjai (a nyelvtudomány kutatási területei, módszerei, könyvtár- és internethasználat).

Irodalomtudomány: 4–6 kredit
– Az irodalomtudomány alapjai (az irodalom fogalmai, poétikai rendszerek, az irodalom tudományos vizsgálatának általános kérdései, az irodalom tanítása).
– Az irodalomtudományi ismeretszerzés alapjai (az irodalomtudomány kutatási területei, módszerei, a tudományos ismeretszerzés forrásai: könyvtár- és internethasználat).

b) *a szakmai törzsanyag szakterületi ismeretkörei:* 60–64 kredit

Nyelvtudomány: 30–32 kredit
– Szöveg és kommunikáció (kommunikáció szóban és írásban: a személyközi, a csoportos, a nyilvános és a tömegkommunikáció, a nemverbális kommunikáció, pragmatikai ismeretek, szövegtani ismeretek: szövegelmélet, szövegtipológia, szövegalkotás, szövegelemzés; retorika; az írott és a beszélt nyelv normái).
– Nyelv és társadalom (a nyelv, mint dinamikus rendszer, a nyelvi változó és a nyelvi változás, a nyelv rétegződése, szociolingvisztika, dialektológia, a világ nyelvi sokfélesége, nyelv és globalitás, nyelvi kontaktusjelenségek).
– A nyelvi szintek rendszernyelvészeti leírása. Hangtani, alaktani, szótani, szószerkezettani, mondattani, jelentéstani ismeretek.
– Stílus és jelentés (stíluselemek, stíluseszközök, stílusrétegek, stílusváltozatok).
– Nyelvtörténet (a nyelv történeti vizsgálata, nyelvtörténeti korszakok, a nyelvrokonság bizonyítékai, finnugor népek és nyelvek, a nyelvi változások okai, nyelvfejlődési tendenciák, szórvány- és szövegemlékek, a magyar szókészlet története).

Irodalomtudomány: 30–32 kredit
– Irodalomelmélet (az irodalmi szöveg poétikai sajátosságai, műnemek és műfajok, irodalmi alkotások elemzési, értelmezési eljárásai, verstan).
– Világirodalom (stílusok, szerzők, művek, művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, társművészetek, kultúratudományi megközelítések, téma, motívum, archetípus).
– Régi magyarországi irodalom (korszakok, szerzők, művek, irodalomtörténeti és kultúratudományi áttekintések).
– Klasszikus magyar irodalom (korszakok, szerzők, művek, irodalomtörténeti és kultúratudományi áttekintések).
– Modern magyar irodalom (korszakok, szerzők, művek, irodalomtörténeti és kultúratudományi áttekintések).

4.2.3. A középiskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei: 45–50 kredit

Nyelvtudomány: 16–20 kredit
– A nyelvleírás fontosabb irányzatai (a klasszikus, a transzformációs generatív, a funkcionális és a kognitív grammatika szemlélet- és elemzésmódjai, a korpusznyelvészeti elemzés).
– Alkalmazott nyelvészet (pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, lexikológia, lexikográfia, számítógépes nyelvészet, tanári beszéd).

– A magyar nyelv története (nyelvtörténeti szövegek elemzése, történeti dialektológia, történeti névtan).
– Nyelv és társadalom (nemzetiségi nyelvhasználat; nyelvpolitika, nyelvi jogok, nyelvi diszkrimináció, nyelvi tervezés és nyelvstratégia, az Európai Unió nyelvpolitikája).
– Ismeretek a szövegről és a kommunikációról (funkcionális kognitív stilisztika, a stílus cselekvéselméleti és interakciós megközelítése, a pragmatikai szemlélet alkalmazása a szöveg szerkezeti és műveleti megközelítésében, az osztálytermi diskurzus elemzése).

Irodalomtudomány: 16–20 kredit a közös képzésben megadott 5 ismeretkörből, különös tekintettel az alábbi közműveltségi tartalmakra

– A művészi kifejezésmódok, stíluseszközök funkciói és hatása.
– Irodalom és társművészetek.
– Irodalom és kulturális hagyomány.
– Hangnemek, esztétikai minőségek.
– Olvasat, elemzés, értékelés.
– Irodalmi élet és populáris kultúra.

Kötelezően választható szakmai ismeretek: 10–15 kredit
nyelvtudományi, illetve irodalomtudományi speciális ismeretek, egyéb kutatószemináriumok.

5. *A magyartanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Az anyanyelvi és irodalmi nevelés cél- és feladatrendszere, alapelvei, interaktív, illetve reflektív módszerei, munkaformái, eszközei.
– Az anyanyelv- és az irodalompedagógia fogalma, szemléletmódjai, alternatív formái.
– A magyarórák felépítése, hospitálás, mikrotanítás és óraelemzés. Információs és kommunikációs technikák a magyarórán.
– Az anyanyelvi és irodalmi műveltségi terület a Nemzeti alaptantervben, valamint a kerettantervekben. Az anyanyelvi és irodalmi ismeretek bővítésének eljárásai.
– Az anyanyelvi készségek és képességek (beszéd, beszédértés, olvasás, szövegértés, szövegalkotás), az irodalomolvasás, valamint a tanulási képesség fejlesztésének korszerű eljárásai.
– Az adaptív anyanyelvi és az irodalmi nevelés.
– Az anyanyelvi és az irodalmi művelődési anyag tartalma, a nyelv- és irodalomtudományi eredmények felhasználása a középiskolában. Az élő irodalom, a mai magyar nyelvhasználat jelenségeinek közvetítése a középiskolában.
– A készség- és képességfejlesztés speciális eljárásai a középiskolai anyanyelvi és irodalmi nevelésben.
– A magyar nyelvi és irodalmi érettségi vizsga követelményei, felkészítés az érettségire.
– Középiskolai magyar nyelvi és irodalmi programok, nyomatott, illetve digitális tankönyvek, tankönyvcsaládok.

II. Idegen nyelvek műveltségi terület

1. **Angol nyelv és kultúra tanára** (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai angol nyelv és kultúra tanára
- angol nyelvű megjelölése: teacher of English as a foreign language

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakiskolai szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, az angol nyelv tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az angol nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Angol nyelvtudás, nyelvhasználat terén
- Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciákkal rendelkezik. Képes az angol nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
- Ismeri a beszélt és írott angol nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
- Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén
- Ismeri az angol nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit, képes a kultúrák közötti közvetítésre, az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri az angol nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, azokat képes saját maga illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni (angol nyelvű, brit, amerikai, ausztrál, ír, kanadai, skót stb. kultúrák, kortárs irodalmi, képzőművészeti, filmes, zenei művek, trendek).
- Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, valamint értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait; tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait, képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, illetve az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti angol szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.

– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, valamint azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. Az angol nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 62–82 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 30–40 kredit

– Angol nyelvfejlesztés: beszéd, hallás utáni értés, szövegértés, fordítás, fogalmazás, esszéírás.
– Nyelvészeti, irodalmi, kulturális, történelmi és országismereti alapismeretek.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 32–42 kredit

– Angol nyelvű irodalmak, minimum 8 kredit.
– Nyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek, minimum 8 kredit.
– Angol nyelvű népek történelme és kultúrája, minimum 8 kredit.
– Nyelvfejlesztés, minimum 8 kredit.

b) *Az általános iskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 16–20 kredit

– Szóbeli és írásbeli tudományos és osztálytermi nyelvhasználat (prezentációs készségek, képességek fejlesztése), minimum 8 kredit.
– Az általános iskolai és szakiskolai tantárgy-pedagógiához kapcsolódó ismeretek és kompetenciák, minimum 8 kredit.

5. *Az angol nyelv és kultúra tanára sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak,

nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni, alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok angol nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat, kimenet mérésének és értékelésének elméletét, illetve gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket. Képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát. Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

2. Angol nyelv és kultúra tanára (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai angol nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of English as a foreign language

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, az angol nyelv tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az angol nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Angol nyelvtudás, nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciákkal rendelkezik. Képes az angol nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott angol nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit, illetve ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri az angol nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit, képes a kultúrák közötti közvetítésre, az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri az angol nyelvű kultúrák jellemző szellemi, művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, azokat képes saját maga és diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni (angol nyelvű, brit, amerikai, ausztrál, ír, kanadai, skót stb. kultúrák, kortárs irodalmi, képzőművészeti, filmes, zenei művek, trendek).
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait; tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait, képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti angol szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, valamint azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni és megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag és nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. Az angol nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 62–82 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 30–40 kredit

– Angol nyelvfejlesztés: beszéd, hallás utáni értés, szövegértés, fordítás, fogalmazás, esszéírás.
– Nyelvészeti, irodalmi, kulturális, történelmi és országismereti alapismeretek.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 32–42 kredit

– Angol nyelvű irodalmak, minimum 8 kredit.
– Nyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek, minimum 8 kredit.
– Angol nyelvű népek történelme és kultúrája, minimum 8 kredit.
– Nyelvfejlesztés, minimum 8 kredit.

b) *A középiskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45–50 kredit

– Szóbeli és írásbeli tudományos és osztálytermi nyelvhasználat (prezentációs készségek, képességek fejlesztése), minimum 10 kredit.
– Angol nyelvű irodalmak és kultúrák, minimum 10 kredit.
– Nyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek, minimum 10 kredit.
– Középiskolai és felnőttkori tantárgy-pedagógiához kapcsolódó ismeretek és kompetenciák, minimum 10 kredit.

5. *Az angol nyelv és kultúra tanára sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok angol nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat, kimenet mérésének és értékelésének elméletét, gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát.
– Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.

– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

3. Német nyelv és kultúra tanára (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai német nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of German language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakiskolai szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a német nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A német nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Német nyelvtudás, nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciákkal rendelkezik. Képes a német nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott német nyelv szabályait, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni. Rendelkezik ismeretekkel a német nyelv variánsairól, regisztereiről, képes azok megismertetésére.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit, illetve ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, azokat képes saját maga és diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.

– Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait; és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika, a pszicholingvisztika alapjait, és képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, valamint az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).
– Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát.
– Tájékozott az általa oktatott nyelv tanításának európai helyzetéről, a szakdidaktikai kutatásokról, a tantervi követelményekről, tantárgyi programokról, tanítási módszereiről, tanári segédanyagokról, oktatási eszközökről, alternatív módszertani törekvésekről.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Képes az ismereteket és kompetenciákat meghatározni, logikailag felépíteni. Ismeri a német nyelv, irodalom és kultúra oktatásához alkalmazható taneszközöket, oktatási segédanyagokat, képes azok célcsoportnak megfelelő kiválasztására. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, tematikus terv és óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.
– Képes a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket, az egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, kiválasztani (különös tekintettel az infokommunikációs technológiára); a pedagógiai és tantárgyi célokhoz, valamint az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni, terveit reflektív módon elemezni, értékelni.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– A tanulásmódszertani ismeretei alapján képes a nyelvtanulás folyamatának reflexiójára, tanulási módszerek eredményességének értékelésére a négy nyelvi készség elsajátításában, adekvát tanulási technikák és munkaszervezési eljárások bevezetésére.
– Ismeri és alkalmazni tudja a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és -gyűjtemények, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.

– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri és alakítja a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– A nyelvtanulás sajátosságainak ismeretében, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján, az egyéni szükségleteket, igényeket is figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók komplex értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.
– A nyelvtanulás külső (pl. iskolatípus, módszertani koncepció) és egyéni (a tanulók nyelvi kompetenciája, motiváltsága) feltételrendszerének ismeretében képes pedagógiai céljainak, valamint azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának kialakítására, megvalósítására. Különböző tanulásszervezési eljárások, tanítási technikák, módszerek, differenciált munkaformák ismeretében képes ezek tudatos, széles skálán mozgó, az életkornak, egyéni és csoportsajátosságoknak megfelelő alkalmazására.
– Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási, valamint együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására, a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására.
– Képes az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
– Képes a különböző adottságokkal, képességekkel, előzetes tudással rendelkező tanulók számára megfelelő nyelvelsajátítási módszerek megválasztására és a tanulás önszabályozásának személyre szabott fejlesztésére.
– Képes a nyelvtanulás eredményességét/eredménytelenségét befolyásoló tényezők felismerésére, egyéni tanulási stratégiák kialakításának elősegítésére, támogatására. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására. Képes a tanulókat önellenőrzésre és -javításra ösztönözni.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, valamint azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

– A szaktárgyi tudást eszközként képes alkalmazni a tanulók személyiségfejlesztése érdekében, képes segítséget nyújtani abban, hogy a tanulók felkészülhessenek az egész életen át tartó tanulásra.

A szakmai együttműködés és kommunikáció terén

– Képes partneri együttműködésre a tanulókkal, a tantestület tagjaival, különösen a más élő idegen nyelvet, szaktárgyat élő idegen nyelven oktató és anyanyelvet tanító kollégáival, az iskola más munkatársaival, a diákönkormányzatokkal, a szülőkkel, szakmai fórumok szakembereivel, intézményekkel, szervezetekkel a pedagógiai folyamatban betöltött szerepüknek megfelelően.
– Kooperálni képes a különböző pedagógiai szolgáltató intézményekkel, az adott nyelv közvetítése szempontjából releváns közművelődési intézmények, médiumok, társadalmi és civil szervezetek szakembereivel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, illetve nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Képes a szakmai információforrások megtalálására, kritikus értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.
– Képes az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, ilyenek tervezésére, lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálásával szemben (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A német nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 72–74 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 18–24 kredit

– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok; szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) és szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták; minimum 8 kredit.
– Német nyelvű országok ismerete: a célnyelvi országok földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere; minimum 2 kredit.
– Irodalomtudományi alapismeretek: az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia; minimum 4 kredit.
– Nyelvészeti alapismeretek: nyelvészeti terminológia, módszerek áttekintő megismertetése; minimum 4 kredit.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 48–56 kredit

– Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: kulturális, kommunikációs és médiaismeretek; a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása; fordítási gyakorlatok; stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése; minimum 10 kredit.

– Kultúra- és médiatudományi alapismeretek: a kultúra- és médiakutatás alapfogalmainak megismerése, a kultúra- és médiatudomány főbb területeinek áttekintése; minimum 4 kredit.
– Irodalmi ismeretek: áttekintés a német nyelvű irodalmak történetéről: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok; szövegértelmezés, szövegelemzés; irodalom és medialitás; minimum 16 kredit.
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek; minimum 16 kredit.
– Kutatásmódszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven; tudásbázisok használata, projektek; minimum 2 kredit.

b) *Az általános iskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 16–20 kredit
– Irodalomtudományi ismeretek: az irodalomtudomány újabb irányzatai, irodalmi szövegek elemzése; német–magyar irodalmi párhuzamok; minimum 6 kredit.
– Nyelvészeti ismeretek: válogatott fejezetek az alkalmazott nyelvészeti diszciplínákból (pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika); minimum 6 kredit.
– Kultúra- és médiatudományi ismeretek: a modern kultúra- és médiatudomány elméletei és gyakorlati alkalmazásuk (interkulturalitás, intermedialitás); minimum 4 kredit.

5. *A német nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni, alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok német nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének, értékelésének elméletét, valamint gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát. Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a

tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A nyelvoktatás folyamatában képes a tudatos értékközvetítésre, a társadalmi-kulturális elfogulatlanságra és toleranciára nevelésre. Képes ösztönözni a tanulók önálló véleményalkotását, kritikus gondolkodásmódját a célnyelvi kultúrával szemben, nemzeti azonosságtudatuk tiszteletben tartása mellett. Képes fejleszteni a tanulók célnyelvi kommunikációs képességét, célnyelven való gondolkodását és interkulturális szemléletmódját.
– Tudatosan képes kezelni a nemzeti értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására. Az inter- és multikulturalizmus jegyében képes az egyéni és csoportértékek figyelemben tartása mellett egyéni és csoportfejlesztésre.
– Az élő idegen nyelv tanításával, a célnyelvi ország kultúrájának megismertetésével párhuzamosan képes növelni a nyelvtanulásban résztvevők szűkebb és tágabb közösségek iránti nyitottságát.
– Képes szakkör, önképzőkör működtetésére az oktatott élő idegen nyelv és kultúra, illetve egy adott nemzetiség tárgyi és szellemi kulturális örökségének ápolása céljából.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

4. Német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of German language and culture and German as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakiskolai szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése. A képzés további célja olyan szakmai elit felkészítése, amely speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képes arra, hogy kompetensen vegyen részt a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben is.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Német nyelvtudás, nyelvhasználat terén

- Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciákkal rendelkezik. Képes a német nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
- Ismeri a beszélt és írott német nyelv szabályait, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni. Rendelkezik ismeretekkel a német nyelv variánsairól, regisztereiről, képes azok megismertetésére. Ismeri a magyarországi németek nyelvi variánsait (dialektusait) és nyelvhasználati szokásait.
- Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

- Ismeri a külföldi és hazai német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait, különbségeit, képes a kultúrák közötti közvetítésre, az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi, művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit; azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan és motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
- Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi/nemzetiségi nyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan és értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi, kulturális trendekben elhelyezni.
- Ismeri a magyarországi németek tárgyi, szellemi kultúráját, a Kárpát-medencei németség irodalmát és a népcsoport történetét feltáró kutatások legújabb eredményeit, képes azokat diákjai nemzetiségi nyelvtudását fejlesztő, illetve nemzetiségi identitástudatát erősítő projektek tervezésében, megvalósításában alkalmazni.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

- Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait; és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
- Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
- Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).
- Ismeri a német nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások, valamint a nemzetiségi német nyelv-, irodalom-, néprajz-, kultúra- és történelemtudományi kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát. Képes a nemzetiségi

ismeretek, jelenségek elemzésére, összehasonlítására, következtetések levonására. Képes források felkutatására, recepciójára, felhasználására. Ismeri, illetve használja a nemzetiségi tantárgyak oktatásához szükséges szépirodalmi és tudományos műveket, ismeri az adekvát településtörténeti forrásokat.

– Tájékozott az általa oktatott nyelv/nemzetiségi nyelv tanításának európai helyzetéről, a szakdidaktikai kutatásokról, a tantervi követelményekről, tantárgyi programokról, tanítási módszereiről, tanári segédanyagokról, oktatási eszközökről, alternatív módszertani törekvésekről. Tájékozott a szomszédos országok nemzetiségi tantárgyakhoz kapcsolódó kultúrájáról, történelméről, nyelvéről és irodalmáról.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német és a nemzetiségi német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Képes az ismereteket és kompetenciákat meghatározni, logikailag felépíteni. Ismeri a nemzetiségi német nyelv, irodalom és kultúra oktatásához alkalmazható taneszközöket, oktatási segédanyagokat, képes azok célcsoportnak megfelelő kiválasztására. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, tematikus terv és óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.
– Képes a tervezés során a kollégákkal, illetve a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket, az egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, kiválasztani (különös tekintettel az infokommunikációs technológiára); a pedagógiai és tantárgyi célokhoz, valamint az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni, terveit reflektív módon elemezni, értékelni.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– A tanulás-módszertani ismeretei alapján képes a nyelvtanulás folyamatának reflexiójára, tanulási módszerek eredményességének értékelésére a négy nyelvi készség elsajátításában, adekvát tanulási technikák és munkaszervezési eljárások bevezetésére.
– Ismeri és alkalmazni tudja a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és -gyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak, szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri és alakítja a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– A nyelvtanulás sajátosságainak ismeretében, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján, az egyéni szükségleteket, igényeket is figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók komplex értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.
– A nyelvtanulás külső (iskolatípus, módszertani koncepció) és egyéni (a tanulók nyelvi kompetenciája, motiváltsága) feltételrendszerének ismeretében képes pedagógiai céljainak, valamint azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának kialakítására, megvalósítására. Különböző tanulásszervezési eljárások, tanítási technikák, módszerek, differenciált munkaformák ismeretében képes ezek tudatos, széles skálán mozgó, az életkornak, egyéni és csoportsajátosságoknak megfelelő alkalmazására.
– Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, illetve együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, megvalósítására, a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására.
– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a különböző adottságokkal, képességekkel és előzetes tudással rendelkező tanulók számára megfelelő nyelvelsajátítási módszerek megválasztására, a tanulás önszabályozásának személyre szabott fejlesztésére.
– Képes a nyelvtanulás eredményességét/eredménytelenségét befolyásoló tényezők felismerésére, egyéni tanulási stratégiák kialakításának elősegítésére, támogatására. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására. Képes a tanulókat önellenőrzésre és -javításra ösztönözni.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, valamint azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.
– A szaktárgyi tudást eszközként képes alkalmazni a tanulók személyiségfejlesztése, nemzetiségi identitástudatuk fejlesztése érdekében, képes segítséget nyújtani abban, hogy a tanulók felkészülhessenek az egész életen át tartó tanulásra.

A szakmai együttműködés és kommunikáció terén

– Képes partneri együttműködésre a tanulókkal, a tantestület tagjaival, különösen a szaktárgyat nemzetiségi nyelven oktató kollégáival, továbbá más élő idegen nyelvet és anyanyelvet tanító kollégáival, az iskola más munkatársaival, a diákönkormányzatokkal, a szülőkkel, szakmai fórumok szakembereivel, a magyarországi németek intézményeivel, szervezeteivel a pedagógiai folyamatban betöltött szerepüknek megfelelően.

– Kooperálni képes a különböző pedagógiai szolgáltató intézményekkel, a német nemzetiségi nyelv közvetítése szempontjából releváns közművelődési intézmények, médiumok, társadalmi és civil szervezetek szakembereivel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni és megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag és nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Képes a szakmai információforrások megtalálására, kritikus értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.
– Képes az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, ilyenek tervezésére és lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálásával szemben (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes a magyarországi német nemzetiség szellemi, kulturális életében való aktív részvételre, a nemzetiség közéleti tevékenységének szervezésére iskolai, települési szinten.

4.2.2. A német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 72–74 *kredit*

aa) szakmai alapozó ismeretek: 20–24 kredit

– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok, szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése, szövegfajták; minimum 6 kredit.
– Német nyelvű országok ismerete: a célnyelvi országok földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere; minimum 2 kredit.
– Irodalomtudományi alapismeretek: az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései, elemi műfajismeret, alapvető terminológia; minimum 4 kredit.
– Nyelvészeti alapismeretek: nyelvészeti terminológia, módszerek áttekintő megismertetése; minimum 4 kredit.
– Nemzetiségi alapismeretek: kutatástörténeti ismeretek, a magyarországi német nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája, a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok; minimum 4 kredit.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 52–56 kredit

– Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: kulturális, kommunikációs és médiaismeretek, a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása, fordítási gyakorlatok, stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése; minimum 8 kredit.
– Kultúra- és médiatudományi alapismeretek: a kultúra- és médiakutatás alapfogalmainak megismerése, a kultúra- és médiatudomány főbb területeinek áttekintése; minimum 2 kredit.

– Irodalmi ismeretek: áttekintés a német nyelvű irodalmak történetéről: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok; szövegértelmezés, szövegelemzés; irodalom és medialitás; minimum 14 kredit.
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek; minimum 14 kredit.
– Nemzetiségi ismeretek: a magyarországi németek nyelve (nyelvjárásai), nyelvhasználata; a magyarországi németség tárgyi, szellemi néprajza; a magyarországi németek irodalma (1945 utáni); gyerek- és ifjúsági irodalom, nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények; minimum 12 kredit.
– Kutatásmódszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven; tudásbázisok használata, projektek; minimum 2 kredit.

b) *Az általános iskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 16–20 kredit
– Irodalomtudományi ismeretek: az irodalomtudomány újabb irányzatai, irodalmi szövegek elemzése; német–magyar irodalmi párhuzamok; minimum 6 kredit.
– Nyelvészeti ismeretek: Válogatott fejezetek az alkalmazott nyelvészeti diszciplínákból (pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika); minimum 6 kredit.
– Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások); nemzetiségi ismeretek gyakorlati alkalmazása (projekt és forrásalapú ismeretek); minimum 6 kredit.
– Kultúra- és médiatudományi ismeretek: a modern kultúra- és médiatudomány elméletei és gyakorlati alkalmazásuk (interkulturalitás, intermedialitás); minimum 2 kredit.

5. *A német és német nemzetiségi nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni, alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok német nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat, kimenet mérésének, valamint értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és

követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát. Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.

– A nyelvoktatás folyamatában képes a tudatos értékközvetítésre, a társadalmi-kulturális elfogulatlanságra és toleranciára nevelésre. Képes ösztönözni a tanulók önálló véleményalkotását, kritikus gondolkodásmódját nemzeti és nemzetiségi azonosságtudatuk tiszteletben tartása mellett. Tudatosan képes támogatni a nemzetiségi identitás megőrzését, fejlődését. Képes fejleszteni a tanulók célnyelvi/nemzetiségi nyelvi kommunikációs képességét, célnyelven/nemzetiségi nyelven való gondolkodását és interkulturális szemléletmódját.
– Tudatosan képes kezelni a nemzeti és nemzetiségi értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására. Az inter- és multikulturalizmus jegyében képes az egyéni, illetve csoportértékek figyelemben tartása mellett egyéni és csoportfejlesztésre.
– A nemzetiségi nyelv tanításával és a nemzetiség kultúrájának megismertetésével párhuzamosan képes növelni a nyelvtanulásban résztvevők szűkebb, valamint tágabb közösségek iránti elkötelezettségét, amelyek alapján nyitottá válnak a hazai német nemzetiség közéleti tevékenységében való aktív részvételre, a helyi, nemzeti, európai és egyetemes emberi értékek elfogadására.
– Képes szakkör, önképzőkör működtetésére az oktatott élő idegen nyelv és kultúra, valamint az adott nemzetiség tárgyi, szellemi kulturális örökségének ápolása céljából.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

5. **Német nyelv és kultúra tanára** (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai német nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of German language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a német nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A német nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:

Német nyelvtudás, nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciákkal rendelkezik. Képes a német nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott német nyelv szabályait, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni. Rendelkezik ismeretekkel a német nyelv variánsairól, regisztereiről, képes azok megismertetésére.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi, művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, azokat képes saját maga és diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit és az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).
– Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát.
– Tájékozott az általa oktatott nyelv tanításának európai helyzetéről, a szakdidaktikai kutatásokról, a tantervi követelményekről, tantárgyi programokról, tanítási módszereiről, tanári segédanyagokról, oktatási eszközökről, alternatív módszertani törekvésekről.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Képes az ismereteket és kompetenciákat meghatározni, logikailag felépíteni. Ismeri

a német nyelv, irodalom és kultúra oktatásához alkalmazható taneszközöket, oktatási segédanyagokat, képes azok célcsoportnak megfelelő kiválasztására. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására.

– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, tematikus terv és óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.
– Képes a tervezés során a kollégákkal, illetve a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket és egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, kiválasztani (különös tekintettel az infokommunikációs technológiára); a pedagógiai és tantárgyi célokhoz, az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni, terveit reflektív módon elemezni, értékelni.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– A tanulás-módszertani ismeretei alapján képes a nyelvtanulás folyamatának reflexiójára, tanulási módszerek eredményességének értékelésére a négy nyelvi készség elsajátításában, adekvát tanulási technikák és munkaszervezési eljárások bevezetésére.
– Ismeri és alkalmazni tudja a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és -gyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak, szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri és alakítja a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– A nyelvtanulás sajátosságainak ismeretében, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján, az egyéni szükségleteket, igényeket is figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók komplex értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.
– A nyelvtanulás külső (iskolatípus, módszertani koncepció), illetve egyéni (a tanulók nyelvi kompetenciája, motiváltsága) feltételrendszerének ismeretében képes pedagógiai céljainak és azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának kialakítására, megvalósítására. Különböző tanulásszervezési eljárások, tanítási technikák, módszerek, differenciált munkaformák ismeretében képes ezek tudatos, széles skálán mozgó, az életkornak, egyéni és csoportsajátosságoknak megfelelő alkalmazására.
– Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, megvalósítására, a hagyományos és az információs-kommunikációs

technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására.
– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a különböző adottságokkal, képességekkel, előzetes tudással rendelkező tanulók számára megfelelő nyelvelsajátítási módszerek megválasztására és a tanulás önszabályozásának személyre szabott fejlesztésére.
– Képes a nyelvtanulás eredményességét/eredménytelenségét befolyásoló tényezők felismerésére, egyéni tanulási stratégiák kialakításának elősegítésére, támogatására. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására. Képes a tanulókat önellenőrzésre és -javításra ösztönözni.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, valamint azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.
– A szaktárgyi tudást eszközként képes alkalmazni a tanulók személyiségfejlesztése érdekében, képes segítséget nyújtani abban, hogy a tanulók felkészülhessenek az egész életen át tartó tanulásra.

A szakmai együttműködés és kommunikáció terén
– Képes partneri együttműködésre a tanulókkal, a tantestület tagjaival, különösen a más élő idegen nyelvet, szaktárgyat élő idegen nyelven oktató és anyanyelvet tanító kollégáival, az iskola más munkatársaival, a diákönkormányzatokkal, a szülőkkel, szakmai fórumok szakembereivel, intézményekkel, szervezetekkel a pedagógiai folyamatban betöltött szerepüknek megfelelően.
– Kooperálni képes a különböző pedagógiai szolgáltató intézményekkel, az adott nyelv közvetítése szempontjából releváns közművelődési intézmények, médiumok, társadalmi és civil szervezetek szakembereivel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre
– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Képes a szakmai információforrások megtalálására, kritikus értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.
– Képes az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, ilyenek tervezésére, lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs

törekvések kipróbálásával szemben (alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A német nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 72–74 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 18–24 kredit

– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok; szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták; minimum 8 kredit.
– Német nyelvű országok ismerete: a célnyelvi országok földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere; minimum 2 kredit.
– Irodalomtudományi alapismeretek: az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia; minimum 4 kredit.
– Nyelvészeti alapismeretek: nyelvészeti terminológia, módszerek áttekintő megismertetése; minimum 4 kredit.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 48–56 kredit

– Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: kulturális, kommunikációs és médiaismeretek; a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása; fordítási gyakorlatok; stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése; minimum 10 kredit.
– Kultúra- és médiatudományi alapismeretek: a kultúra- és médiakutatás alapfogalmainak megismerése, a kultúra- és médiatudomány főbb területeinek áttekintése; minimum 4 kredit.
– Irodalmi ismeretek: áttekintés a német nyelvű irodalmak történetéről: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik, irodalmi műfajok, szövegértelmezés, szövegelemzés; irodalom és medialitás; minimum 16 kredit.
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek; minimum 16 kredit.
– Kutatásmódszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven; tudásbázisok használata, projektek; minimum 2 kredit.

b) *A középiskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45–50 kredit

– Irodalomtudományi ismeretek: az irodalomtudomány újabb irányzatai, irodalmi szövegek elemzése; német–magyar irodalmi párhuzamok; irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében; minimum 18 kredit.
– Nyelvészeti ismeretek: Átfogó rendszernyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek: nyelvtörténet, pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika, szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika; minimum 18 kredit.
– Kultúra- és médiatudományi ismeretek: a modern kultúra- és médiatudomány elméletei és gyakorlati alkalmazásuk (interkulturalitás, intermedialitás), nyelv-kultúra-társadalom; minimum 10 kredit.

5. *A német nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek, szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok német nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat, kimenet mérésének, értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát. Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére – az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő – személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A nyelvoktatás folyamatában képes a tudatos értékközvetítésre, a társadalmi-kulturális elfogulatlanságra és toleranciára nevelésre. Képes ösztönözni a tanulók önálló véleményalkotását, kritikus gondolkodásmódját a célnyelvi kultúrával szemben, nemzeti azonosságtudatuk tiszteletben tartása mellett. Képes fejleszteni a tanulók célnyelvi kommunikációs képességét, célnyelven való gondolkodását és interkulturális szemléletmódját.
– Tudatosan képes kezelni a nemzeti értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására. Az inter- és multikulturalizmus jegyében képes az egyéni, illetve csoportértékek figyelemben tartása mellett egyéni és csoportfejlesztésre.
– Az élő idegen nyelv tanításával, a célnyelvi ország kultúrájának megismertetésével párhuzamosan képes növelni a nyelvtanulásban résztvevők szűkebb és tágabb közösségek iránti nyitottságát.
– Képes szakkör, önképzőkör működtetésére az oktatott élő idegen nyelv és kultúra, illetve egy adott nemzetiség tárgyi és szellemi kulturális örökségének ápolása céljából.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

6. Német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára
- angol nyelvű megjelölése: teacher of German language and culture and German as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a német és a nemzetiségi német nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése. A képzés további célja olyan szakmai elit felkészítése, amely speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képes arra, hogy kompetensen vegyen részt a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben is.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a 2. *mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Német nyelvtudás, nyelvhasználat terén
- Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciákkal rendelkezik. Képes a német nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
- Ismeri a beszélt és írott német nyelv szabályait, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni. Rendelkezik ismeretekkel a német nyelv variánsairól, regisztereiről, képes azok megismertetésére. Ismeri a magyarországi németek nyelvi variánsait (dialektusait) és nyelvhasználati szokásait.
- Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén
- Ismeri a külföldi és hazai német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait, illetve különbségeit, képes a kultúrák közötti közvetítésre, az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.

– Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi/nemzetiségi nyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.
– Ismeri a magyarországi németek tárgyi és szellemi kultúráját, a Kárpát-medencei németség irodalmát, a népcsoport történetét feltáró kutatások legújabb eredményeit, képes azokat diákjai nemzetiségi nyelvtudását fejlesztő, továbbá nemzetiségi identitástudatát erősítő projektek tervezésében, megvalósításában alkalmazni.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait; és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).
– Ismeri a német nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások, valamint a nemzetiségi német nyelv-, irodalom-, néprajz-, kultúra- és történelemtudományi kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát. Képes a nemzetiségi ismeretek, jelenségek elemzésére, összehasonlítására, következtetések levonására. Képes források felkutatására, recepciójára, felhasználására. Ismeri, valamint használja a nemzetiségi tantárgyak oktatásához szükséges szépirodalmi és tudományos műveket, ismeri az adekvát településtörténeti forrásokat.
– Tájékozott az általa oktatott nyelv/nemzetiségi nyelv tanításának európai helyzetéről, a szakdidaktikai kutatásokról, a tantervi követelményekről, tantárgyi programokról, tanítási módszereiről, tanári segédanyagokról, oktatási eszközökről, alternatív módszertani törekvésekről. Tájékozott a szomszédos országok nemzetiségi tantárgyakhoz kapcsolódó kultúrájáról, történelméről, nyelvéről és irodalmáról.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német és a nemzetiségi német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Képes az ismereteket és kompetenciákat meghatározni, logikailag felépíteni. Ismeri a nemzetiségi német nyelv, irodalom és kultúra oktatásához alkalmazható taneszközöket, oktatási segédanyagokat, képes azok célcsoportnak megfelelő kiválasztására. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, tematikus terv és óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

– Képes a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket és egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, kiválasztani (különös tekintettel az info-kommunikációs technológiára); a pedagógiai és tantárgyi célokhoz, az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni, terveit reflektív módon elemezni, értékelni.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– A tanulás-módszertani ismeretei alapján képes a nyelvtanulás folyamatának reflexiójára, tanulási módszerek eredményességének értékelésére a négy nyelvi készség elsajátításában, adekvát tanulási technikák és munkaszervezési eljárások bevezetésére.
– Ismeri és alkalmazni tudja a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és -gyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri és alakítja a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– A nyelvtanulás sajátosságainak ismeretében, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján, az egyéni szükségleteket, igényeket is figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók komplex értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.
– A nyelvtanulás külső (pl. iskolatípus, módszertani koncepció), illetve egyéni (a tanulók nyelvi kompetenciája, motiváltsága) feltételrendszerének ismeretében képes pedagógiai céljainak és azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának kialakítására, megvalósítására. Különböző tanulásszervezési eljárások, tanítási technikák, módszerek, differenciált munkaformák ismeretében képes ezek tudatos, széles skálán mozgó, az életkornak, egyéni és csoportsajátosságoknak megfelelő alkalmazására.
– Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, megvalósítására, a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására.
– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a különböző adottságokkal, képességekkel és előzetes tudással rendelkező tanulók számára megfelelő nyelvelsajátítási módszerek megválasztására, a tanulás önszabályozásának személyre szabott fejlesztésére.

– Képes a nyelvtanulás eredményességét/eredménytelenségét befolyásoló tényezők felismerésére, egyéni tanulási stratégiák kialakításának elősegítésére, támogatására. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására. Képes a tanulókat önellenőrzésre és -javításra ösztönözni.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, valamint azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.
– A szaktárgyi tudást eszközként képes alkalmazni a tanulók személyiségfejlesztése, nemzetiségi identitástudatuk fejlesztése érdekében, képes segítséget nyújtani abban, hogy a tanulók felkészülhessenek az egész életen át tartó tanulásra.

A szakmai együttműködés és kommunikáció terén

– Képes partneri együttműködésre a tanulókkal, a tantestület tagjaival, különösen a szaktárgyat nemzetiségi nyelven oktató kollégáival, továbbá más élő idegen nyelvet és anyanyelvet tanító kollégáival, az iskola más munkatársaival, a diákönkormányzatokkal, a szülőkkel, szakmai fórumok szakembereivel, a magyarországi németek intézményeivel, szervezeteivel a pedagógiai folyamatban betöltött szerepüknek megfelelően.
– Kooperálni képes a különböző pedagógiai szolgáltató intézményekkel, a német nemzetiségi nyelv közvetítése szempontjából releváns közművelődési intézmények, médiumok, társadalmi és civil szervezetek szakembereivel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Képes a szakmai információforrások megtalálására, kritikus értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.
– Képes az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, ilyenek tervezésére, lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálásával szemben (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes a magyarországi német nemzetiség szellemi, kulturális életében való aktív részvételre, a nemzetiség közéleti tevékenységének szervezésére iskolai, települési szinten.

4.2.2. A német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

Közös képzési szakasz ismeretkörei: 72–74 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 20–24 kredit

– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok; szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) és szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták; minimum 6 kredit.
– Német nyelvű országok ismerete: a célnyelvi országok földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere; minimum 2 kredit.
– Irodalomtudományi alapismeretek: az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia; minimum 4 kredit.
– Nyelvészeti alapismeretek: nyelvészeti terminológia, módszerek áttekintő megismertetése; minimum 4 kredit.
– Nemzetiségi alapismeretek: kutatástörténeti ismeretek, a magyarországi német nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája; a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok; minimum 4 kredit.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 52–56 kredit

– Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: kulturális, kommunikációs és médiaismeretek; a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása; fordítási gyakorlatok; stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése; minimum 8 kredit.
– Kultúra- és médiatudományi alapismeretek: a kultúra- és médiakutatás alapfogalmainak megismerése, a kultúra- és médiatudomány főbb területeinek áttekintése; minimum 2 kredit.
– Irodalmi ismeretek: áttekintés a német nyelvű irodalmak történetéről: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok, szövegértelmezés, szövegelemzés; irodalom és medialitás; minimum 14 kredit.
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek; minimum 14 kredit.
– Nemzetiségi ismeretek: a magyarországi németek nyelve (nyelvjárásai), nyelvhasználata; a magyarországi németség tárgyi és szellemi néprajza; a magyarországi németek irodalma (1945 utáni); gyerek- és ifjúsági irodalom, nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézménye; minimum 12 kredit.
– Kutatás módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven; tudásbázisok használata, projektek; minimum 2 kredit.

A középiskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei: 45–50 kredit

– Irodalomtudományi ismeretek: az irodalomtudomány újabb irányzatai, irodalmi szövegek elemzése; német–magyar irodalmi párhuzamok; irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében; minimum 13 kredit.
– Nyelvészeti ismeretek: átfogó rendszernyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek: nyelvtörténet; pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika; szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika; minimum 13 kredit.

– Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások); nemzetiségi média; nemzetiségi politika; magyarországi németek történelme források alapján; a Kárpát-medence német nyelvű irodalma; nemzetiségi ismeretek gyakorlati alkalmazása (projekt és forrásalapú ismeretek); magyarországi németség néprajzának projektalapú ismeretközlése; minimum 12 kredit.
– Kultúra- és médiatudományi ismeretek: a modern kultúra- és médiatudomány elméletei és gyakorlati alkalmazásuk (interkulturalitás, intermedialitás), nyelv-kultúra-társadalom; minimum 6 kredit.

5. *A német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok német nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat, kimenet mérésének, értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát. Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A nyelvoktatás folyamatában képes a tudatos értékközvetítésre, a társadalmi-kulturális elfogulatlanságra és toleranciára nevelésre. Képes ösztönözni a tanulók önálló véleményalkotását, kritikus gondolkodásmódját nemzeti és nemzetiségi azonosságtudatuk tiszteletben tartása mellett. Tudatosan képes támogatni a nemzetiségi identitás megőrzését, fejlődését. Képes fejleszteni a tanulók célnyelvi/nemzetiségi nyelvi kommunikációs képességét, célnyelven/nemzetiségi nyelven való gondolkodását és interkulturális szemléletmódját.
– Tudatosan képes kezelni a nemzeti és nemzetiségi értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására. Az inter-

és multikulturalizmus jegyében képes az egyéni, valamint a csoportértékek figyelemben tartása mellett egyéni és csoportfejlesztésre.
– A nemzetiségi nyelv tanításával és a nemzetiség kultúrájának megismertetésével párhuzamosan képes növelni a nyelvtanulásban résztvevők szűkebb, illetve tágabb közösségek iránti elkötelezettségét, amelyek alapján nyitottá válnak a hazai német nemzetiség közéleti tevékenységében való aktív részvételre, a helyi, nemzeti, európai és egyetemes emberi értékek elfogadására.
– Képes szakkör, önképzőkör működtetésére az oktatott élő idegen nyelv és kultúra, valamint az adott nemzetiség tárgyi, szellemi kulturális örökségének ápolása céljából.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

7. Bolgár és nemzetiségi bolgár nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles bolgár és nemzetiségi bolgár nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Bulgarian language and culture and Bulgarian as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a bolgár és nemzetiségi bolgár nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek a bolgár nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben, továbbá felkészültek a tanulmányok doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A bolgár és nemzetiségi bolgár nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

A bolgár nyelvtudás és a nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezik. Képes a bolgár nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott bolgár nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a bolgár nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a bolgár nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a bolgár nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, és azokat képes saját maga és diákjai fejlesztésére hatékonyan és motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan és értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait, képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, valamint az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti bolgár szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében az osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból, a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, valamint azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekedjen tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.

4.2.2. A bolgár és nemzetiségi bolgár nyelv és kultúra tanára szak szakterületi ismeretei:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–36 kredit
   - Közismereti tantárgyak: irodalomtudományi alapismeretek (az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia és irodalomelméleti iskolák), nyelvtudományi alapismeretek (a tanulmányi területre jellemző terminológia, módszerek áttekintő megismertetése), filozófiatörténet.
   - Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok; szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták.
   - Bulgária ismerete: a célnyelvi ország földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere.
   - Interkulturális ismeretek: a szláv népek kultúrájának összehasonlító áttekintése.
   - Nemzetiségi alapismeretek: a hazai nemzetiségek (a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok stb.); a magyarországi bolgár nemzetiségek története, tárgyi és szellemi kultúrája.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
   - Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: szaknyelvi ismeretek; a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása; fordítási gyakorlatok; stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése.
   - Irodalmi ismeretek: bolgár irodalomtörténeti áttekintés: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok; szövegértelmezés, szövegelemzés; irodalom és medialitás.
   - Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek, alkalmazott nyelvészeti ismeretek: pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika; szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika; nyelvtörténet.
   - Kutatás-módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven; tudásbázisok használata, projektek.
   - Diaszpórák vizsgálata: szociológiai összetételük, nyelvhasználatuk, irodalmuk, kultúrájuk összehasonlító elemzése.
   - Nemzetiségi szakismeretek: a magyarországi bolgárok nyelvhasználata (szociolingvisztikai kérdések: kétnyelvűség, diglosszia); nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények, a nemzetiségi oktatási rendszer, a magyarországi bolgárok irodalma, a magyarországi bolgár nemzetiség tudományos élete.
   - Nyelvi kompetenciafejlesztés: a szaknyelvi ismeretek elmélyítése, a célnyelven oktatott középiskolai tantárgyak terminológiájára fókuszálva.
   - Nyelvészeti és irodalmi szakkollégium vagy szakszeminárium: aktuális nyelv- és irodalomtudományi kérdések elemzése.
   - Irodalomtudományi ismeretek: a modern irodalomtudomány irányzatai, modern irodalmi szövegek elemzése; bolgár–magyar irodalmi párhuzamok; irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében.
   - Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások, identitásprojektek); nemzetiségi média; nemzetiségi politika.

5. *A bolgár és nemzetiségi bolgár nyelv és kultúra tanárnak sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A nyelv tanításának módszertana: a nyelvoktatás különböző módszereinek kialakulása, céljai, jellemzői, a jelenkori nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.
– A kommunikatív nyelvtanítás elméleti alapjai és gyakorlati ismeretei. A célnyelvi készségfejlesztés lépései.
– A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. Az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása: tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana. A Nemzeti alaptanterv idegennyelv-tanításra vonatkozó irányelvei.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.
– Tanítási technikák, módszerek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok.
– A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai.
– A tankönyv szerepe a nyelvtanításban. A tankönyvelemzés szempontjai.
– A különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán. Multimediális nyelvtanítási ismeretek.
– A nyelvtanári kompetencia meghatározása és fejlesztése. A tanári munka fázisai. A nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata.
– A nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás.

8. Finn nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése: okleveles finn nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Finnish language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.4. és 4.2.3. pontjára figyelemmel

– a képzési idő 2 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a finn nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A finn nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Finn nyelvtudás, nyelvhasználat terén

- Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezik. Képes a finn nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
- Ismeri a beszélt és írott finn nyelv szabályait, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
- Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúra közvetítése terén

- Ismeri a finn nyelv jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a finn nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, és azokat képes saját maga és diákjai fejlesztésére hatékonyan és motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
- Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan és értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

- Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
- Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
- Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

- Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti idegennyevi szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
- Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
- Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára a visszacsatolás lehetőségeit biztosítani.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A finn nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeret finnugorisztika mesterszaknak megfeleltethető, nem tanári mesterszakon szerzett a tanári szakképzettséghez tartozó finn nyelvtudást foglalja magába.

5. *A finn nyelv és kultúra tanára sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek, szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információtechnológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok finn nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat, kimenet mérésének, értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani.
– Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát.
– Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

9. Francia nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése: okleveles francia nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of French language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel

– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a francia nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A francia nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Francia nyelvtudás, nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezik. Képes a francia nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott francia nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a francia nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a francia nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a francia nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat, kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, valamint az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti francia szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását.

Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.

– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak, szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására, (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekedjen

tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A francia nyelv és kultúra tanára szak szakterületi ismeretei

a) s*zakmai alapozó ismeretek:* 32–40 kredit
– Nyelvismeret, idegen nyelvi kommunikációs kompetencia: francia nyelvű szövegértési (írott és hallott szöveg értése) és szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) kompetenciák; helyes kiejtés és élőszóbeli kifejezés francia nyelven; francia gyakorlati nyelvtan.
– A francia nyelvet használó országok ismeretének alapjai (történelem, földrajz, népesség, állam és társadalom).
– Nyelvészeti és kommunikációelméleti alapismeretek.
– Irodalom- és kultúratudományi alapismeretek.
– A latin nyelv alapjai és az újlatin nyelvek kialakulása, elterjedése.
– Felhasználói ismeretek a humán informatikában.

b*) a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 79–87 kredit
– Leíró és alkalmazott nyelvészeti, kommunikációelméleti ismeretek (az élő francia nyelv rendszere, használata és változatai; francia–magyar kontrasztív nyelvészeti ismeretek, nyelvpolitika; interkulturális kommunikáció; kutatásmódszertan).
– Irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek (a francia nyelvű irodalom történeti áttekintése: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok, szövegek olvasása, szövegértelmezés, szövegelemzés, stilisztikai, retorikai és verstani alapismeretek, irodalom és medialitás, művészetek és populáris kultúra a francia világban; kutatásmódszertan).
– A francia nyelvet használó országok civilizációjára vonatkozó ismeretek (történelem, jelenkori társadalom, politika, média és kultúra).
– Nyelvfejlesztés és francia nyelvű szakmai kommunikáció.
– A szabadon választható tárgyak körében választandó, a szak tekintetében releváns nyelvtudományi, alkalmazott nyelvészeti-kommunikációelméleti, irodalom-kultúra-médiatudományi, művészettörténeti, digitális bölcsészeti és nyelvpedagógiai ismeretek.

5. *A francia nyelv és kultúra tanárnak sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni, alkalmazni.

– Ismerje az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információtechnológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok francia nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének és értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát.
– Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

10. Holland nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles holland nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Dutch language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a holland nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A holland nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Holland nyelvtudás, nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezik. Képes a holland nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott holland nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúra közvetítése terén

– Ismeri a holland nyelvű kultúra jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a holland nyelvű irodalmakra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan és motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti idegennyelvi szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.

– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára a visszacsatolás lehetőségeit biztosítani.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák és problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, és azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni és megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A holland nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) s*zakmai alapozó ismeretek:* 32–40 kredit

– Nyelvismeret, idegen nyelvi kommunikációs kompetencia: holland nyelvű szövegértési (írott és hallott szöveg értése), szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) kompetenciák; helyes kiejtés és élőszóbeli kifejezés holland nyelven; holland gyakorlati nyelvtan.

– A holland nyelvű országok (Hollandia illetve Belgiumon belül Flandria) ismeretének alapjai (történelem, földrajz, népesség, állam és társadalom).
– Nyelvészeti és kommunikációelméleti alapismeretek.
– Irodalom- és kultúratudományi alapismeretek.
– Felhasználói ismeretek a humán informatikában.

ÕÚ *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 79–87 kredit

– Leíró és alkalmazott nyelvészeti-kommunikációelméleti ismeretek (az élő holland nyelv rendszere, használata és változatai, holland–magyar kontrasztív nyelvészeti ismeretek; számítógépes nyelvfeldolgozás, pszicholingvisztika, a társadalmi nem és a nyelv, nyelvpolitika, interkulturális kommunikáció kutatásmódszertan).
– Irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek (a holland nyelvű irodalmak történeti áttekintése: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok, szövegek olvasása, szövegértelmezés, szövegelemzés, stilisztikai, retorikai, valamint verstani alapismeretek, irodalom és medialitás; művészetek és populáris kultúra a holland világban; kutatásmódszertan).
– A holland nyelvű országokra (Hollandiára illetve Belgiumon belül Flandriára) vonatkozó ismeretek (történelem, jelenkori társadalom, politika, média és kultúra).
– Nyelvfejlesztés és holland nyelvű szakmai kommunikáció.

5. *A holland nyelv és kultúra tanára sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információtechnológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok holland nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének és értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani.
– Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, Képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát.
– Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott

fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

11. Horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Croatian language and culture and Croatian as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a horvát és a nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek a horvát nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben, továbbá felkészültek a tanulmányok doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a 2*. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

A horvát nyelvtudás és a nyelvhasználat terén
– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. Képes a horvát nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott horvát nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a horvát nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a horvát nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a horvát nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, és azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismerje az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti hovát és a nemzetiségi horvát szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét, sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekedjen tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.

4.2.2. A horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–36 kredit

– Közismereti tantárgyak ismeretei: irodalomtudományi alapismeretek (az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia és irodalomelméleti iskolák), nyelvtudományi alapismeretek (a tanulmányi területre jellemző terminológia, módszerek áttekintő megismertetése), filozófiatörténet.
– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok; szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) és szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták.
– Horvátország ismerete: a célnyelvi ország földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere.
– Interkulturális ismeretek: a szláv népek kultúrájának összehasonlító áttekintése.
– Nemzetiségi alapismeretek: a hazai nemzetiségek (a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok stb.); a magyarországi horvát nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
- Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: szaknyelvi ismeretek; a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása; fordítási gyakorlatok; stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése.
- Irodalmi ismeretek: horvát irodalomtörténeti áttekintés: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok; szövegértelmezés, szövegelemzés; irodalom és medialitás.
- Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek, alkalmazott nyelvészeti ismeretek: pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika; szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika; nyelvtörténet.
- Kutatás-módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven; tudásbázisok használata, projektek.
- Diaszpórák vizsgálata: szociológiai összetételük, nyelvhasználatuk, irodalmuk, kultúrájuk összehasonlító elemzése.
- Nemzetiségi szakismeretek – a magyarországi horvátok nyelvhasználata (szociolingvisztikai kérdések: kétnyelvűség, diglosszia); nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények, a nemzetiségi oktatási rendszer; a magyarországi horvátok irodalma, a magyarországi horvát nemzetiség tudományos élete.
- Nyelvi kompetenciafejlesztés: a szaknyelvi ismeretek elmélyítése, a célnyelven oktatott középiskolai tantárgyak terminológiájára fókuszálva.
- Irodalomtudományi ismeretek: a modern irodalomtudomány irányzatai, modern irodalmi szövegek elemzése; horvát–magyar irodalmi párhuzamok; irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében.
- Nyelvészeti és irodalmi szakkollégium vagy szakszeminárium: aktuális nyelv- és irodalomtudományi kérdések elemzése.
- Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások, identitásprojektek), nemzetiségi média; nemzetiségi politika.

5. *A horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
- A nyelv tanításának módszertana: a nyelvoktatás különböző módszereinek kialakulása, céljai, jellemzői, a jelenkori nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.
- A kommunikatív nyelvtanítás elméleti alapjai és gyakorlati ismeretei. A célnyelvi készségfejlesztés lépései.
- A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. Az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján.
- A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
- A nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása: tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana. A Nemzeti Alaptanterv idegennyelv-tanításra vonatkozó irányelvei.
- A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

– Tanítási technikák, módszerek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok).
– A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai.
– A tankönyv szerepe a nyelvtanításban. A tankönyvelemzés szempontjai.
– A különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán. Multimediális nyelvtanítási ismeretek.
– A nyelvtanári kompetencia meghatározása és fejlesztése. A tanári munka fázisai. A nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata.
– A nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás.

12. Japán nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles japán nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Japanese language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a japán nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A japán nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei
A célnyelvi kultúrák közvetítése terén
– Ismeri a japán kultúrát, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással rendelkezik.
– Ismeri a japán kultúra jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni (irodalmi, képzőművészeti, filmes, zenei művek, trendek).
– Képes a modern japán nyelvű irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni.
– Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti idegennyelvi szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében.
– Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni.
– Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.

– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására.
– Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására.
– Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekedjen tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában.
– Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A japán nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–42 kredit
– Japán nyelvfejlesztés: beszéd, hallás utáni értés, szövegértés, fordítás, fogalmazás, esszéírás.
– Nyelvészeti, irodalmi, kulturális, történelmi és országismereti alapismeretek.

b) *szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 36–45 kredit
– Japán irodalom, minimum 8 kredit.
– Nyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek, minimum 8 kredit.
– Japán történelme és kultúrája, minimum 8 kredit.
– Nyelvfejlesztés, minimum 12 kredit.

c) *kötelezően választható szakmai ismeretek*: 40–45 kredit
- Középiskolai és felnőttkori tantárgy-pedagógiához kapcsolódó ismeretek és kompetenciák, minimum 10 kredit.
– Szóbeli és írásbeli tudományos és osztálytermi nyelvhasználat (prezentációs készségek, képességek fejlesztése), minimum 10 kredit.
– Japán irodalom és kultúra, minimum 10 kredit.
– Nyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek, minimum 10 kredit.

5. *A japán nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv,

tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni, alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok japán nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének, értékelésének elméletét, illetve gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket. Képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére.
– Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát. Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére.
– Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

13. Latin nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles latin nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Latin language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a latin nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A latin nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Vállalja a tudatos értékközvetítést, társadalmi-kulturális elfogulatlanságra és toleranciára nevel. Ösztönzi a tanulók önálló véleményalkotását, kritikus gondolkodásmódját.
– Képes az emberi fejlődés és személyiség jellemzőinek, a tanulás sajátosságainak ismeretében, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján – az egyéni szükségleteket, igényeket figyelembe véve – olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók komplex értelmi, érzelmi, szociális, illetve erkölcsi fejlődését. A pedagógus törekszik a különböző adottságokkal, képességekkel, előzetes tudással rendelkező tanulók számára a megfelelő módszerek megválasztására és a tanulás személyre szabott fejlesztésére. A szaktárgyi tudást eszközként képes alkalmazni a tanulók személyiségfejlesztése érdekében, segítséget nyújt abban, hogy a tanulók felkészülhessenek az egész életen át tartó tanulásra.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Képes iskolai évfordulók, ünnepségek megszervezésére, iskolán kívüli művelődés, tanulmányi versenyek, kirándulások, múzeumlátogatások tervezésére, szervezésére, kivitelezésére, az ilyen keretek között szerzett ismeretek és tapasztalatok tanórai integrálására, a tanulók projekt-munkáinak előkészítésére, patronálására. Képes szakkör és önképzőkör működtetésére az oktatott idegen nyelv és kultúra tanulása, ápolása céljából.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Képes az általa tanított szaktantárgy alapvető fogalmainak, azok fejlődésének, összefüggéseinek, megismerési módszereinek, tantervi követelményeinek, valamint a tantárgy tanulási sajátosságainak ismeretében olyan feltételeket biztosítani, amelyek hatására a tanulók kialakíthatják saját, gyakorlatban alkalmazható tudásukat.
– Törekszik szaktárgyi, pedagógiai és tantervi tudásának minél hatékonyabb integrálására, a képességek és ismeretek fejlesztésének egységben való kezelésére annak érdekében, hogy a tantárgyban rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket megvalósítsa.
– Ismeri a latin nyelv tanításának különféle módszereit, tanulás-módszertani ismeretei alapján képes a nyelvtanulás folyamatának reflexiójára, a tanulási módszerek eredményességének értékelésére, adekvát tanulási technikák és munkaszervezési eljárások bevezetésére.
– Ismeri a klasszikus ókori kultúrák – különösen a római – kutatásának korszerű eredményeit. Ismeri a latin nyelv, irodalom és kultúra oktatásához alkalmazható taneszközöket, oktatási segédanyagokat, képes azok célcsoportnak megfelelő kiválasztására. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására.

– Tájékozott az általa oktatott nyelv tanításának európai helyzetéről, a szakdidaktikai kutatásokról, a tantervi követelményekről, tantárgyi programokról, tanítási módszereiről, tanári segédanyagokról, oktatási eszközökről, alternatív módszertani törekvésekről.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti idegennyelvi szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Képes az ismereteket és kompetenciákat meghatározni, logikailag felépíteni. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, tematikus terv és óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.
– Képes a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket, illetve egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, kiválasztani (különös tekintettel az infokommunikációs technológiára); a pedagógiai és tantárgyi célokhoz, valamint az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni, terveit reflektív módon elemezni, értékelni.
– Képes a tanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, a tanulók nyelvtudásának diagnosztikus mérésére, az ehhez szükséges mérőeszközök kidolgozására és az eredmények elemzésére.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– A tanulás külső (iskolatípus, módszertani koncepció) és egyéni (a tanulók nyelvi kompetenciája, motiváltsága) feltételrendszerének ismeretében a tanár képes pedagógiai céljainak, valamint azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának kialakítására, megvalósítására. Különböző tanulásszervezési eljárások, tanítási technikák, módszerek, differenciált munkaformák ismeretében képes ezek tudatos, széles skálán mozgó, az életkornak, egyéni és csoportsajátosságoknak megfelelő alkalmazására.
– Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, megvalósítására, a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására.
– Képes az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és alkalmazni tudja a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és gyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.

– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri és alakítja a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A szakmai együttműködés és kommunikáció terén

– Képes partneri együttműködésre a tanulókkal, a tantestület tagjaival, különösen a más idegen nyelvet, illetve magyart, történelmet oktató kollégáival, az iskola más munkatársaival, a diákönkormányzatokkal, a szülőkkel, szakmai fórumok szakembereivel, intézményekkel, szervezetekkel a pedagógiai folyamatban betöltött szerepüknek megfelelően.
– Képes arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása és megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen.
– Képes közreműködni az iskolai szervezet folyamatos fejlesztésében és értékelésében.
– Különböző szakmai szituációkban képes nyílt és hiteles kommunikációra.
– Kooperálni képes a különböző pedagógiai szolgáltató intézményekkel, az adott nyelv közvetítése szempontjából releváns közművelődési intézmények, médiumok, társadalmi és civil szervezetek szakembereivel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– A társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes meghatározni, továbbá rendszeresen újrafogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Elkötelezett az igényes tanári munkára.
– Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Képes a szakmai információforrások megtalálására, kritikus értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.
– Képes az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, ilyenek tervezésére és lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálásával szemben (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A latin nyelv és kultúra tanára szak szakterületi ismeretei:

a) *általános értelmiségi és gyakorlati bölcsészettudományi ismeretek:* 8–12 kredit
   – Filozófiatörténeti, irodalomelméleti és nyelvtudományi ismeretek.
   – Egyéb gyakorlati bölcsészettudományi ismeretek (szövegalkotás, könyvtár- és elektronikus adatbázis-használat).
b) *szakmai alapozó ismeretek:* 20–26 kredit
   - Könnyebb klasszikus latin irodalmi és egyéb latin nyelvű szövegek elemző olvasása (szövegolvasás, auktorolvasás).

– A latin (leíró) nyelvtan ismerete, ógörög nyelvi alapozás.
– A görög és római és/vagy ókori művelődéstörténet (mitológia, vallástörténet, művészettörténet, tárgyi kultúra), a görög és római történelem átfogó ismerete.

c) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei:* 80–90 kredit
– Nehezebb klasszikus és/vagy középkori, illetve újkori latin irodalmi és egyéb szövegek elemző (grammatikai, esztétikai, irodalmi, irodalomelméleti, filozófiai, történeti szemléletű) olvasása (szövegolvasások, auktorolvasások).
– Latin (leíró) nyelvtan, amelynek egy része lehet stílusgyakorlat is.
– A görög és római irodalomtörténet áttekintő ismerete, az ókori irodalmi műfajok története, az egyes műfajok jellemző sajátosságai, közép- és/vagy újkori latin nyelvű irodalmi alkotások és azok jellemző sajátosságai.
– Görög és római, általános ókori vallástörténet.
– A görög és római filozófia történetének, főbb iskoláinak, tanításainak, a legnagyobb hatású gondolkodók munkásságának áttekintő ismerete.
– A latin nyelv története. Az ókori művek (irodalmi és nem irodalmi, a tárgyi kultúrába tartozó alkotások) esztétikai szempontú elemzése.
– Az ókori retorika történetének, alapfogalmainak ismerete.
– Az ókori Mediterráneum és Pannónia régészete és az ókori görög–római művészet története.

5. *A latin nyelv és kultúra tanárnak sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Ismeri a latin nyelv tanításának módszertanát, képes a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagokat tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak, szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan alkalmazni.
– Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni. Képes a diákok latinnyelv-tudását a Nemzeti alaptanterv, illetve a felsőoktatás tantervi tartalmait integrálva fejleszteni.
– Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, személyre szabott fejlesztésükre, és kritérium-orientált mérésére, megbízható és valid vizsgáztatására.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

14. Lengyel és nemzetiségi lengyel nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles lengyel és nemzetiségi lengyel nyelv és kultúra tanára
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Polish language and culture and Polish as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a lengyel és nemzetiségi lengyel nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek a lengyel nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben, továbbá felkészültek a tanulmányok doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A lengyel és nemzetiségi lengyel nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:

A lengyel nyelvtudás és a nyelvhasználat terén
- Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. Képes a lengyel nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
- Ismeri a beszélt és írott lengyel nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
- Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén
- Ismeri a lengyel nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a lengyel nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a lengyel nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.

– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan és értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait és képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti lengyel és a nemzetiségi lengyel szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét, sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség

jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekedjen tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.

4.2.2. A lengyel és nemzetiségi lengyel nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–36 kredit
– Közismereti tantárgyak: irodalomtudományi alapismeretek (az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia és irodalomelméleti iskolák), nyelvtudományi alapismeretek (a tanulmányi területre jellemző terminológia, módszerek áttekintő megismertetése), filozófiatörténet.
– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok, szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták.
– Lengyelország ismerete: a célnyelvi ország földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere.
– Interkulturális ismeretek: a szláv népek kultúrájának összehasonlító áttekintése.
– Nemzetiségi alapismeretek: a hazai nemzetiségek (a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok), a magyarországi lengyel nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
– Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: szaknyelvi ismeretek, a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása; fordítási gyakorlatok; stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése.

- Irodalmi ismeretek: lengyel irodalomtörténeti áttekintés (korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik irodalmi műfajok szövegértelmezés, szövegelemzés, irodalom és medialitás).
- Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés, fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek, alkalmazott nyelvészeti ismeretek (pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika, szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika; nyelvtörténet).
- Kutatás-módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven, tudásbázisok használata, projektek.
- Diaszpórák vizsgálata: szociológiai összetételük, nyelvhasználatuk, irodalmuk, kultúrájuk összehasonlító elemzése.
- Nemzetiségi szakismeretek: a magyarországi lengyelek nyelvhasználata (szociolingvisztikai kérdések: kétnyelvűség, diglosszia), nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények, a nemzetiségi oktatási rendszer, a magyarországi lengyelek irodalma, a magyarországi lengyel nemzetiség tudományos élete.
- Nyelvi kompetenciafejlesztés: a szaknyelvi ismeretek elmélyítése, a célnyelven oktatott középiskolai tantárgyak terminológiájára fókuszálva.
- Irodalomtudományi ismeretek: a modern irodalomtudomány irányzatai, modern irodalmi szövegek elemzése, lengyel–magyar irodalmi párhuzamok, irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében.
- Nyelvészeti ismeretek: nyelvészeti és irodalmi szakkollégium vagy szakszeminárium: aktuális nyelv- és irodalomtudományi kérdések elemzése.
- Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások, identitásprojektek); nemzetiségi média; nemzetiségi politika.

5. *A lengyel és nemzetiségi lengyel nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

- A nyelv tanításának módszertana: a nyelvoktatás különböző módszereinek kialakulása, céljai, jellemzői, a jelenkori nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.
- A kommunikatív nyelvtanítás elméleti alapjai és gyakorlati ismeretei. A célnyelvi készségfejlesztés lépései.
- A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. Az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján.
- A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
- A nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása: tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana. A Nemzeti alaptanterv idegennyelv-tanításra vonatkozó irányelvei.
- A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.
- Tanítási technikák, módszerek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok).
- A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai.
- A tankönyv szerepe a nyelvtanításban. A tankönyvelemzés szempontjai.

– A különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán. Multimediális nyelvtanítási ismeretek.
– A nyelvtanári kompetencia meghatározása és fejlesztése. A tanári munka fázisai. A nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata.
– A nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás.

15. Kínai nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles kínai nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Chinese language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a kínai nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A kínai nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:

Kínai nyelvtudás, nyelvhasználat terén
– Magas, legalább HSK 5. szintű (CEFR C1 szintű), használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciákkal rendelkezzen. Képes a kínai nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott kínai nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén
– Ismeri a kínai kultúrát, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a kínai kultúra jellemző szellemi, művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, és azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni (filozófiai, vallási hagyományok, irodalmi, képzőművészeti, filmes, zenei művek, trendek).

– Képes a modern kínai nyelvű irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti idegennyelvi szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség

jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azokra célnyelven reflektáljon. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekedjen tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A kínai nyelv és kultúra tanára szak szakterületi ismeretei:

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 32–36 kredit

Kínai nyelvfejlesztés: beszéd, hallás utáni értés, szövegértés, fordítás, fogalmazás, esszéírás.
– Nyelvészeti, irodalmi, kulturális, történelmi és országismereti alapismeretek.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei:* 80–90 kredit
– Kínai irodalom.
– Nyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek.
– Kína történelme és kultúrája.
– Nyelvfejlesztés.
– Szóbeli és írásbeli tudományos és osztálytermi nyelvhasználat (prezentációs készségek, képességek fejlesztése).
– Kínai irodalom és kultúra.
– Nyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek.

5. *A kínai nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a terveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak,

nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni, alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok kínai nyelvtudását – a Nemzeti alaptantervi tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének, értékelésének elméletét, illetve gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát. Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

16. Olasz nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles olasz nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Italian language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, az olasz nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az olasz nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Olasz nyelvtudás, nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. Képes az olasz nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott olasz nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri az olasz nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri az olasz nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel az olasz nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait; és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti olasz szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismerje és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén:

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén:

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekedjen tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. Az olasz nyelv és kultúra tanára szak szakterületi ismeretei

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 32–40 kredit
   - Nyelvismeret, idegen nyelvi kommunikációs kompetencia: olasz nyelvű szövegértési (írott és hallott szöveg értése), szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) kompetenciák; helyes kiejtés és élőszóbeli kifejezés olasz nyelven; olasz gyakorlati nyelvtan.
   - Az olasz nyelvet használó országok ismeretének alapjai (történelem, földrajz, népesség, állam és társadalom).
   - Nyelvészeti és kommunikációelméleti alapismeretek.
   - Irodalom- és kultúratudományi alapismeretek.
   - A latin nyelv alapjai és az újlatin nyelvek kialakulása, elterjedése.
   - Felhasználói ismeretek a humán informatikában.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–87 kredit
   - Leíró és alkalmazott nyelvészeti, kommunikációelméleti ismeretek (az élő olasz nyelv rendszere, használata és változatai, olasz–magyar kontrasztív nyelvészeti ismeretek, nyelvpolitika, interkulturális kommunikáció, kutatásmódszertan); minimum 26 kredit.
   - Irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek (az olasz nyelvű irodalom történeti áttekintése: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik, irodalmi műfajok, szövegek olvasása, szövegértelmezés, szövegelemzés, stilisztikai, retorikai és verstani alapismeretek, irodalom és medialitás, művészetek és populáris kultúra az olasz világban, kutatásmódszertan); minimum 28 kredit.
   - Az olasz nyelvet használó országok civilizációjára vonatkozó ismeretek (történelem, jelenkori társadalom, politika, média és kultúra); minimum 10 kredit.
   - Nyelvfejlesztés és olasz nyelvű szakmai kommunikáció; minimum 16 kredit.

5. *Az olasz nyelv és kultúra tanára sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
   - Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
   - Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek, szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
   - Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információtechnológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
   - Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok olasz nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
   - Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének és értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést

megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát.
– Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

17. Orosz nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles orosz nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Russian language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, az orosz nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az orosz nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:
Az orosz nyelvtudás és a nyelvhasználat terén
– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. Képes az orosz nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott orosz nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri az orosz nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri az orosz nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel az orosz nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti orosz szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására; a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. Az orosz nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–36 kredit
   – Közismereti tantárgyak: irodalomtudományi alapismeretek (az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései elemi műfajismeret, alapvető terminológia és irodalomelméleti iskolák), nyelvtudományi alapismeretek (a tanulmányi területre jellemző terminológia, módszerek áttekintő megismertetése), filozófiatörténet.
   – Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok, szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése, szövegfajták.
   – Az orosz kultúra ismerete: a célnyelvi ország kultúrájának különféle aspektusai
b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
   – Tartalom alapú nyelvi és kulturális kompetenciafejlesztés: szaknyelvi ismeretek, a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása, fordítási gyakorlatok, stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése, irodalom és nyelv kapcsolata, nyelv és nyelvtudomány összefüggései.

– Irodalmi ismeretek: orosz irodalomtörténeti áttekintés: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik, irodalmi műfajok, szövegértelmezés, szövegelemzés, irodalom és medialitás.
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek, alkalmazott nyelvészeti ismeretek: pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika, szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika nyelvtörténet.
– Kutatás-módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven, tudásbázisok használata, projektek.
– Nyelvi kompetenciafejlesztés: a szaknyelvi ismeretek elmélyítése, a célnyelven oktatott középiskolai tantárgyak terminológiájára fókuszálva.
– Irodalomtudományi ismeretek: a modern irodalomtudomány irányzatai, modern irodalmi szövegek elemzése, orosz–magyar irodalmi párhuzamok, irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében.

5. *Az orosz nyelv és kultúra tanárnak sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A nyelv tanításának módszertana: a nyelvoktatás különböző módszereinek kialakulása, céljai és jellemzői, a jelenkori nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.
– A kommunikatív nyelvtanítás elméleti alapjai és gyakorlati ismeretei. A célnyelvi készségfejlesztés lépései.
– A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. Az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása: tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana. A Nemzeti alaptanterv idegennyelv-tanításra vonatkozó irányelvei.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.
– Tanítási technikák, módszerek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok).
– A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai.
– A tankönyv szerepe a nyelvtanításban. A tankönyvelemzés szempontjai.
– A különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán. Multimediális nyelvtanítási ismeretek.
– A nyelvtanári kompetencia meghatározása és fejlesztése. A tanári munka fázisai. A nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata.
– A nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás.

18. Portugál nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles portugál nyelv és kultúra tanára
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Portuguese language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a portugál nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A portugál nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:

Portugál nyelvtudás, nyelvhasználat terén
- Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. Képes a portugál nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
- Ismeri a beszélt és írott portugál nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
- Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén
- Ismeri a portugál nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a portugál nyelvű kultúrák jellemző szellemi, művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a portugál nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is és azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
- Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén
- Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.

– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti idegennyelvi szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét, sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba,

azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekedjen tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A portugál nyelv és kultúra tanára szak szakterületi ismeretei:

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 32–40 kredit
   – Nyelvismeret, idegen nyelvi kommunikációs kompetencia: portugál nyelvű szövegértési (írott és hallott szöveg értése), szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) kompetenciák, helyes kiejtés és élőszóbeli kifejezés portugál nyelven; portugál gyakorlati nyelvtan.
   – A portugál nyelvet használó országok ismeretének alapjai (történelem, földrajz, népesség, állam és társadalom).
   – Nyelvészeti és kommunikációelméleti alapismeretek.
   – Irodalom- és kultúratudományi alapismeretek.
   – A latin nyelv alapjai és az újlatin nyelvek kialakulása, elterjedése.
   – Felhasználói ismeretek a humán informatikában.
b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei:* 79–87 kredit
   – Leíró és alkalmazott nyelvészeti, kommunikációelméleti ismeretek (az élő portugál nyelv rendszere, használata és változatai, portugál–magyar kontrasztív nyelvészeti ismeretek, nyelvpolitika, interkulturális kommunikáció, kutatásmódszertan).
   – Irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek (a portugál nyelvű irodalom történeti áttekintése: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik, irodalmi műfajok; szövegek olvasása, szövegértelmezés, szövegelemzés; stilisztikai, retorikai és verstani alapismeretek, irodalom és medialitás, művészetek és populáris kultúra a portugál világban; kutatásmódszertan).
   – A portugál nyelvet használó országok civilizációjára vonatkozó ismeretek (történelem, jelenkori társadalom, politika, média és kultúra).
   – Nyelvfejlesztés és portugál nyelvű szakmai kommunikáció.

5. *A portugál nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket

képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek, szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információtechnológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok portugál nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének és értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát.
– Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

19. Román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Roumanian language and culture and Roumanian as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek a román nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni

a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben is, továbbá felkészültek a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:

Román nyelvtudás és a nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. képes a román nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott román nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a román nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a román nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a román nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismerje az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti román és a nemzetiségi román szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását.. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.

– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismerje és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Kísérje figyelemmel a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét, sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.

4.2.2. A román és a nemzetiségi román nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 32–36 kredit
– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: szövegértési (írott és hallott szöveg értése), szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) kompetenciák fejlesztése; kommunikációs és nyelvtani gyakorlatok.
– Román nép és román nemzetiség alapismeretek: Románia kultúrája, történelme, társadalmi, gazdasági, politikai kérdései, sajátosságai, a magyarországi román nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája, a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok.
– Irodalomtudományi alapismeretek: az irodalmi szövegek megközelítésének alapvető kérdései.
– Nyelvészeti alapismeretek: nyelvészeti terminológia, rendszernyelvészeti alapfogalmak.
– A latin nyelv alapjai és az újlatin nyelvek kialakulása, elterjedése.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei:* 80–90 kredit
– Kommunikációs és médiaismeretek: a kultúra- és médiakutatás alapfogalmainak megismerése, főbb területeinek áttekintése. A célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása, fordítási gyakorlatok, stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése.
– Irodalmi ismeretek: román irodalomtörténeti áttekintése (korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik, irodalmi műfajok, szövegértelmezés, szövegelemzés, irodalom és medialitás).
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek.
– Kutatásmódszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven, tudásbázisok használata, projektek.
– Nemzetiségi ismeretek: a magyarországi románság nyelvhasználata (szociolingvisztikai kérdések: kétnyelvűség, diglosszia), nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények, a nemzetiségi oktatási rendszer; a magyarországi románság irodalma.
– A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai, a nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása (tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana), a Nemzeti alaptanterv idegennyelv- és nemzetiségi nyelv tanításra vonatkozó irányelvei; a Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása, tanítási technikák, módszerek, differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok.
– A román nyelv és használata: a szinkrón nyelvállapot rendszerének magas fokú ismerete (a nyelvi rendszer történeti fejlődése, szociolingvisztika, a román nyelv változatai, szemantika és pragmatika).

– Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások, identitásprojektek), nemzetiségi média, nemzetiségi politika.
– A román irodalom (irodalomelmélet, irodalomkritika, a román irodalom történetének nagy korszakai, alkotói és alkotásai).
– A tankönyv szerepe a nyelvtanításban; a tankönyvelemzés szempontjai; a különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán; multimediális nyelvtanítási ismeretek, a nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– A tananyagkészítés, projektmunka, a személyre szabott oktatás; a nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata, a nyelvtudás mérése, értékelése, az osztálytermi értékelés; az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján, a tesztfeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése; a mérés és értékelés minőségi kritériumai.

5. *A román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek, szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információtechnológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok román nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat, kimenet mérésének, értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani.
– Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát.
– Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

20. Romológiatanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles romológiatanár (megjelölve a specializációt)
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Romology

választható specializációk: romani nyelv és népismeret, beás nyelv és népismeret (Romani language and culture, Beas language and culture)

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, beás nyelv és népismeret vagy a romani nyelv és népismeret tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2.mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A beás nyelv és népismeret tanárának/romani nyelv és népismeretet tanárnak szakterületi tudása, készségei, képességei

Beás/romani nyelvtudás, nyelvhasználat terén:
- Magas szintű (legalább B2 szintű), célnyelvi kommunikációs kompetenciával rendelkezzen. Képes magabiztosan alkalmazni a beás/romani nyelv szabályait, jártas a beás/romani mindenkori kontextusba illő használatában.
- Ismeri a beás/romani beszélt és írott nyelvi szabályait, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni. Rendelkezik ismeretekkel a beás/romani nyelv dialektusairól, regisztereiről, képes azok megismertetésére.
- Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.
- Ismeri a hazai cigányság társadalmi, politikai, jogi, nyelvi, kulturális, oktatási, demográfiai egészségügyi és munkaerő-piaci helyzetét, továbbá kitekintése van a romológia nemzetközi összefüggéseire, illetve tudományos eredményeire.
- Tájékozott az Európai Unió és intézményei vonatkozó állásfoglalásairól, valamint ismeri a hazai oktatáspolitika vonatkozó szabályozóit, képes azok szellemében szervezni a cigánysággal kapcsolatos pedagógiai tevékenységét.
- Ismeri a cigányság kulturális értékeit, felkészült azok bemutatására, közvetítésére. Ismeretei birtokában képes a helyi és nemzetiségi önkormányzatok, azok

intézményei, valamint a népjóléti, gyermekvédelmi, politikai és civil szervezetek cigánysággal kapcsolatos feladatainak ellátására. Képes a köznevelés intézményrendszerében a cigány nyelv és népismeret tantárgyak oktatására, illetve a cigányságra, mint nemzetiségre fókuszáló interkulturális nevelés megvalósítására a legkülönbözőbb pedagógiai módszertani eszköztár alkalmazásával.

A célnyelvi kultúrák és közvetítése terén

– Ismeri a cigány csoportok kultúráját, azok hasonlóságait és különbségeit, képes a kultúrák közötti közvetítésre, az interkulturális kompetencia fejlesztésére.
– Ismeri a kultúra (irodalom, film, képzőművészet, alkalmazott művészetek) legfontosabb irányzatait, a kultúra és a cigány közösségek által lakott országok társadalmának aktuális kérdéseit, a hazai cigány nemzetiség története, tárgyi, szellemi kultúrája, többek között a történet-, a nyelv-, az irodalomtudomány, a néprajz, a szociálpszichológia, a szociológia, a nevelésszociológia és a kulturális antropológia bevonásával, azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan alkalmazni.
– Képes az irodalmi műfajok értő áttekintésére (műelemzés, befogadási modellek) az irodalomtörténet tükrében, az irodalom és a média összefüggései, a komparatisztika aktuális szempontjai magyar-cigány (beás, romani), illetve egyéb európai nyelvek és kultúrák vonatkozásában.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Ismeri a beás/romani alapvető rendszernyelvészetet, az alkalmazott nyelvészet főbb területeinek ismeretanyagát (szocio- és pszicholingvisztika, nyelvelsajátítás, szövegnyelvészet és kompetencia, nyelvi variáció, stílus stb.). Rendelkezik a tanításhoz szükséges kontrasztív nyelvészeti alapokkal.
– Ismeri a beás/romani nyelv szinkrón nyelvállapotának, fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai rendszerét.
– Ismeri e két nyelv szociolingvisztikai sajátosságait és képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák).
– Ismeri a nyelv-, és irodalomtudomány, a néprajz, a szociológia és a kulturális antropológia kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát.
– Tájékozott az általa oktatott nyelv tanításának európai helyzetéről, a didaktikai kutatásokról, a tantervi követelményekről, tantárgyi programokról, tanítási módszereiről, tanári segédanyagokról, oktatási eszközökről, alternatív módszertani törekvésekről.
– Ismeri a nevelésszociológia alapkérdéseit, legfontosabb kutatási eredményeit; képes ismereteit a különböző társadalmi helyzetű és eltérő kultúrájú közösségekben zajló nevelési folyamatok sikeressége érdekében mozgósítani.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti idegennyelvi szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.

– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Képes figyelemmel kísérni a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíti a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, biztosítva a tanulók számára a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képzett a tanulási folyamatok különböző pedagógiai eszköztárral történő szervezése és irányítása területén, így az adott tanulási folyamathoz igazítva képes kiválasztani a legmegfelelőbb pedagógiai módszert a frontális tanítástól a differenciált és kooperatív tanulásszervezésen keresztül a projektoktatásig.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

A szakmai együttműködés és kommunikáció terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját

tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Képes a szakmai információforrások megtalálására, kritikus értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.
– Képes az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, ilyenek tervezésére, lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálásával szemben (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A romológiatanár szak a szakterületi ismeretei:

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 32–40 kredit

– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok, szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése, szövegfajták.
– A hazai cigány nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája, többek között a történet-, a nyelv-, az irodalomtudomány, a néprajz, a szociálpszichológia, a szociológia, a nevelésszociológia és a kulturális antropológia bevonásával. A cigány közösség, mint a sokszínű európai kultúra szerves része, különös tekintettel a közép- és délkelet-európai régióra.
– A romani vagy a beás nyelv és a cigány közösség kultúrájának átfogó ismerete, ezen belül a magyarországi és az európai cigányság nyelvei, kultúrája, problémavilága, története, a nemzetiség és magyarság közötti viszony, továbbá ezen ismeretek korosztály-specifikus közvetítésének ismeretei.
– Az irodalmi műfajok értő ismerete (műelemzés és befogadási modellek) az irodalomtörténet tükrében/alapján, az irodalom és a média összefüggései, a komparatisztika aktuális szempontjai magyar-romani/beás és egyéb európai nyelvek és kultúrák vonatkozásában.
– Irodalomtudományi alapismeretek: az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései, elemi műfajismeret, alapvető terminológia.
– Nyelvészeti alapismeretek: nyelvészeti terminológia, módszerek áttekintő megismertetése.

– Nevelésszociológiai alapismeretek vonatkoznak az iskolázottsággal kapcsolatos kérdéskörökre, az iskola és család viszonyrendszerére, az oktatáspolitikai törekvésekre történetiségükben, valamint a nemzetiségi, interkulturális és inkluzív nevelés fogalomrendszerére.

b) *szakmai törzsanyag ismeretkörei:* 79–87 kredit
– Leíró és alkalmazott nyelvészeti, kommunikációelméleti ismeretek (az élő beás/romani nyelv rendszere, használata és változatai; kontrasztív nyelvészeti ismeretek, számítógépes nyelvfeldolgozás, pszicholingvisztika, a társadalmi nem és a nyelv, nyelvpolitika, interkulturális kommunikáció kutatásmódszertan).
– Irodalmi, kultúra- és népismeret (a lehetséges cigány irodalom definíciói, az irodalom történeti áttekintése) korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok; szövegek olvasása, szövegértelmezés, szövegelemzés; stilisztikai, retorikai és verstani alapismeretek; irodalom és medialitás; művészetek és populáris kultúra, kutatásmódszertan.
– A beás/romani nyelvet használó közösségekre vonatkozó népismereti és kultúrantropológiai ismeretek.
– Nyelvfejlesztés és beás/romani nyelvű szakmai kommunikáció.
– Nyelvészeti ismeretek: átfogó rendszernyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti ismeretek (nyelvtörténet; pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika).
Társadalomtudományi ismeretek: a hazai cigány nemzetiség története, szociológiai jellegzetességei azok történetiségében, demográfiai folyamatok, a cigányság helye, jogi helyzete a hazai és az európai társadalmakban.
– A társadalomtudományi szakirodalom értő használata és elemzése, szociológiai módszertani ismeretek.
– Nevelésszociológiai ismeretek: az iskola és társadalom alapvető kérdéskörei a sokszínű társadalomban tetten érhető társadalmi és iskolai stratégiák szempontjából fókuszban tartva a nemzetiségi oktatást, az interkulturális nevelést és az inkluzív iskolai környezetet.
– Kultúra: az irodalomtudomány újabb irányzatai, irodalmi szövegek elemzése; cigány–magyar irodalmi párhuzamok; irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében
– Kultúrantropológia és népismeret: a modern kultúra- médiatudomány, a néprajz, és kultúrantropológia elméletei, gyakorlati alkalmazásuk (interkulturalitás, intermedialitás); nyelv-kultúra-társadalom, a beás, romani és nem a nyelv által reprezentált kultúra magyarcigány (romungró) kultúra, valamint a diaszpóra más európai csoportjainak kulturális sajátosságai.

5. *A romológiatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Ismeri a nyelv és népismeret tanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Képes a kooperatív tanulásszervezés, a drámapedagógia és a projektoktatás eszköztárának használatára. Ezeket képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.

– Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. Képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
– Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Képes a modern, motiváló információ-technológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni; a diákok önálló tanulását támogatni és követni.
– Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok romani/beás nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
– Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének, értékelésének elméletét, valamint gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani. Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát. Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
– A nyelvoktatás folyamatában képes a tudatos értékközvetítésre, a társadalmi-kulturális elfogulatlanságra és toleranciára nevelésre. Képes ösztönözni a tanulók önálló véleményalkotását, kritikus gondolkodásmódját a célnyelvi kultúrával szemben, nemzeti azonosságtudatuk tiszteletben tartása mellett. Képes fejleszteni a tanulók célnyelvi kommunikációs képességét, célnyelven való gondolkodását és interkulturális szemléletmódját.
– Tudatosan képes kezelni a nemzeti értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására. Az inter- és multikulturalizmus jegyében, az inkluzív pedagógia szemlélete mentén képes az egyéni és csoportértékek figyelemben tartása mellett egyéni és csoportfejlesztésre.
– Az élő idegen nyelv tanításával és a célnyelvi közösség kultúrájának megismertetésével párhuzamosan képes növelni a nyelvtanulásban résztvevők szűkebb és tágabb közösségek iránti nyitottságát.
– Képes szakkör, önképzőkör működtetésére az oktatott beás/romani nyelv és népismeret, illetve egy adott nemzetiség tárgyi, szellemi kulturális örökségének ápolása céljából.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

21. Spanyol nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles spanyol nyelv és kultúra tanára
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Spanish language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a spanyol nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A spanyol *nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:*

Spanyol nyelvtudás, nyelvhasználat terén
- Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. Képes az spanyol nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
- Ismeri a beszélt és írott spanyol nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
- Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén
- Ismeri a spanyol nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a spanyol nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a spanyol nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan és motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
- Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén
- Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.

– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti spanyol szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba,

azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. A spanyol nyelv és kultúra tanára szak szakterületi ismeretei

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 32–40 kredit
   – Nyelvismeret, idegen nyelvi kommunikációs kompetencia: spanyol nyelvű szövegértési (írott és hallott szöveg értése), szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) kompetenciák, helyes kiejtés és élőszóbeli kifejezés spanyol nyelven; spanyol gyakorlati nyelvtan.
   – A spanyol nyelvet használó országok ismeretének alapjai (történelem, földrajz, népesség, állam és társadalom).
   – Nyelvészeti és kommunikációelméleti alapismeretek.
   – Irodalom- és kultúratudományi alapismeretek.
   – A latin nyelv alapjai és az újlatin nyelvek kialakulása, elterjedése.
   – Felhasználói ismeretek a humán informatikában
b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 79–87 kredit
   – Leíró és alkalmazott nyelvészeti, kommunikációelméleti ismeretek (az élő spanyol nyelv rendszere, használata és változatai, spanyol–magyar kontrasztív nyelvészeti ismeretek, nyelvpolitika, interkulturális kommunikáció, kutatásmódszertan).
   – Irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek (a spanyol nyelvű irodalom történeti áttekintése: korszakok, korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok, szövegek olvasása, szövegértelmezés, szövegelemzés, stilisztikai, retorikai és verstani alapismeretek; irodalom és medialitás, művészetek, populáris kultúra a spanyol világban, kutatásmódszertan).
   – A spanyol nyelvet használó országok civilizációjára vonatkozó ismeretek (történelem, jelenkori társadalom, politika, média és kultúra).
   – Nyelvfejlesztés és spanyol nyelvű szakmai kommunikáció.

5. *A spanyol nyelv és kultúra tanárnak sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a nyelvtanítás módszertanát, a nyelvtanítási módszereket, osztálytermi eljárásokat, szöveg- és feladattípusokat, autentikus anyagok sokaságát. Ezeket

képes tudatosan, a diákok életkori sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően, háttértudásukra támaszkodva, hatékonyan, változatosan, motiválóan alkalmazni.
- Ismeri a tanterveket, tananyagokat, a tanórán kívül használható autentikus nyelvfejlesztési lehetőségeket. képes a diákok nyelvtanulási programját (tanterv, tanmenet, óravázlat, feladatírás, mérés, értékelés) megtervezni, életkoruknak, nyelvtudásuk szintjének, egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő tananyagokat, osztálytermi eljárásokat megtervezni és alkalmazni.
- Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. képes a modern, motiváló információtechnológiai eszközöket és az internetet hatékonyan használni, a diákok önálló tanulását támogatni, követni.
- Ismeri a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvtanulás módszertanát. Képes a diákok spanyol nyelvtudását – a Nemzeti alaptanterv tartalmait integrálva – úgy fejleszteni, hogy kihasználja a szaknyelv és a tartalomalapú nyelvoktatás nyújtotta lehetőségeket.
- Ismeri a nyelvtanulási folyamat és kimenet mérésének és értékelésének elméletét és gyakorlati kérdéseit. Képes a napi gyakorlatban az osztálytermi értékelést megbízhatóan és motiválóan megvalósítani.
- Ismeri a vizsgákat és követelményeiket, képes tesztfeladatok készítésére, kipróbálására, az eredmények kritikus értékelésére. Ismeri a nyelvtudás mérésének minőségi kritériumait: a validitás, a megbízhatóság, a kritérium-orientált értékelés fogalmát.
- Képes a diákok nyelvi fejlődésének folyamatos, diagnosztikus értékelésére, az eredmények alapján a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő, személyre szabott fejlesztésére, nyelvtudásuk kritérium-orientált mérésére. Képes vizsgáztatói feladatokat ellátni, kritériumokat megbízhatóan alkalmazni a vizsgáztatás során.
- A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
- A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

22. Szerb és nemzetiségi szerb nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles szerb és nemzetiségi szerb nyelv és kultúra tanára
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Serbian language and culture and Serbian as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a szerb és a nemzetiségi szerb nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek a szerb nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni a nemzetiségi

szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben, továbbá felkészültek a tanulmányok doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A szerb és nemzetiségi szerb nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

A szerb nyelvtudás és a nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. Képes a szerb nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott szerb nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a szerb nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a szerb nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a szerb nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga és diákjai fejlesztésére hatékonyan motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait és képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti szerb és a nemzetiségi szerb szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.

– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét, sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.

4.2.2. A szerb és nemzetiségi szerb nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–36 kredit
– Közismereti tantárgyak: irodalomtudományi alapismeretek (az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia és irodalomelméleti iskolák), nyelvtudományi alapismeretek (a tanulmányi területre jellemző terminológia, módszerek áttekintő megismertetése), filozófiatörténet.
– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok; szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták.
– Szerbia ismerete: a célnyelvi ország földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere.
– Interkulturális ismeretek: a szláv népek kultúrájának összehasonlító áttekintés.
– Nemzetiségi alapismeretek: a hazai nemzetiségek (a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok) a magyarországi szerb nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
– Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: szaknyelvi ismeretek, a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása, fordítási gyakorlatok, stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése.
– Irodalmi ismeretek: szerb irodalomtörténeti áttekintés (korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik, irodalmi műfajok, szövegértelmezés, szövegelemzés, irodalom és medialitás).
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés, fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek.
– Kutatás-módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven, tudásbázisok használata, projektek.
– Diaszpórák vizsgálata: szociológiai összetételük, nyelvhasználatuk, irodalmuk, kultúrájuk összehasonlító elemzése.
– Nemzetiségi szakismeretek, a magyarországi szerbek nyelvhasználata (szociolingvisztikai kérdések, kétnyelvűség, diglosszia), nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények, a nemzetiségi oktatási rendszer a magyarországi szerbek irodalma, a magyarországi szerb nemzetiség tudományos élete.
– Nyelvi kompetenciafejlesztés: a szaknyelvi ismeretek elmélyítése, a célnyelven oktatott középiskolai tantárgyak terminológiájára fókuszálva.
– Irodalomtudományi ismeretek: a modern irodalomtudomány irányzatai, modern irodalmi szövegek elemzése, szerb–magyar irodalmi párhuzamok, irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében.
– Nyelvészeti ismeretek: alkalmazott nyelvészeti ismeretek, pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika, szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika; nyelvtörténet.

– Nyelvészeti és irodalmi szakkollégium vagy szakszeminárium: aktuális nyelv- és irodalomtudományi kérdések elemzése.
– Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások, identitásprojektek); nemzetiségi média; nemzetiségi politika.

5. *A szerb és nemzetiségi szerb nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– A nyelv tanításának módszertana: a nyelvoktatás különböző módszereinek kialakulása, céljai, jellemzői, a jelenkori nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat
– A kommunikatív nyelvtanítás elméleti alapjai és gyakorlati ismeretei. A célnyelvi készségfejlesztés lépései.
– A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. Az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai
– A nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása: tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana. A Nemzeti alaptanterv idegennyelv-tanításra vonatkozó irányelvei.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.
– Tanítási technikák, módszerek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok.
– A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai.
– A tankönyv szerepe a nyelvtanításban. A tankönyvelemzés szempontjai.
– A különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán. Multimediális nyelvtanítási ismeretek.
– A nyelvtanári kompetencia meghatározása és fejlesztése. A tanári munka fázisai. A nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata.
– A nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás.

23. Szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Slovakian language and culture and Slovakian as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben,

a szlovák és a nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek a szlovák nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben, továbbá felkészültek a tanulmányok doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára szakképzettség szerinti szakterületi tudása, készségei, képességei

A szlovák nyelvtudás és a nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezzen. Képes a szlovák nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott szlovák nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a szlovák nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a szlovák nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a szlovák nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, illetve diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan és értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismer a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti szlovák és a nemzetiségi szlovák szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét, sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját

tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.

4.2.2. A szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–36 kredit
– Közismereti tantárgyak: irodalomtudományi alapismeretek (az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia és irodalomelméleti iskolák), nyelvtudományi alapismeretek (a tanulmányi területre jellemző terminológia, módszerek áttekintő megismertetése), filozófiatörténet.
– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok, szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták.
– Szlovákia ismerete: a célnyelvi ország földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere.
– Interkulturális ismeretek: a szláv népek kultúrájának összehasonlító áttekintése.
– Nemzetiségi alapismeretek: a hazai nemzetiségek (a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok), a magyarországi szlovák nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
– Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: szaknyelvi ismeretek, a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása, fordítási gyakorlatok, stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése.
– Irodalmi ismeretek: szlovák irodalomtörténeti áttekintés (korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik, irodalmi műfajok, szövegértelmezés, szövegelemzés, irodalom és medialitás).
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek.
– Kutatás-módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven; tudásbázisok használata, projektek.
– Diaszpórák vizsgálata: szociológiai összetételük, nyelvhasználatuk, irodalmuk, kultúrájuk összehasonlító elemzése
– Nemzetiségi szakismeretek: a magyarországi szlovákok nyelvhasználata (szociolingvisztikai kérdések, kétnyelvűség, diglosszia), nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények, a nemzetiségi oktatási rendszer, a magyarországi szlovákok irodalma, a magyarországi szlovák nemzetiség tudományos élete.
– Irodalomtudományi ismeretek: a modern irodalomtudomány irányzatai, modern irodalmi szövegek elemzése, szlovák–magyar irodalmi párhuzamok; irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében.
– Nyelvészeti ismeretek: alkalmazott nyelvészeti ismeretek, pszicholingvisztika,

kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika; szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika; nyelvtörténet.
– Nyelvészeti és irodalmi szakkollégium vagy szakszeminárium: aktuális nyelv- és irodalomtudományi kérdések elemzése.
– Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások, identitásprojektek); nemzetiségi média; nemzetiségi politika.

5. *A szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– A nyelv tanításának módszertana: a nyelvoktatás különböző módszereinek kialakulása, céljai, jellemzői, a jelenkori nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat
– A kommunikatív nyelvtanítás elméleti alapjai és gyakorlati ismeretei. A célnyelvi készségfejlesztés lépései.
– A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. Az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai
– A nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása: tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana. A Nemzeti alaptanterv idegennyelv-tanításra vonatkozó irányelvei.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.
– Tanítási technikák, módszerek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok.
– A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai.
– A tankönyv szerepe a nyelvtanításban. A tankönyvelemzés szempontjai.
– A különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán. Multimediális nyelvtanítási ismeretek.
– A nyelvtanári kompetencia meghatározása és fejlesztése. A tanári munka fázisai. A nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata.
– A nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás.

24. Szlovén és nemzetiségi szlovén nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles szlovén és nemzetiségi szlovén nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Slovene language and culture and Slovene as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a szlovén és a nemzetiségi szlovén nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek a szlovén nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben, továbbá felkészültek a tanulmányok doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A szlovén és nemzetiségi szlovén nyelv és kultúra tanára szakképzettség szerinti szakterületi tudása, készségei, képességei

A szlovén nyelvtudás és a nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezik. Képes a szlovén nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott szlovén nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri a szlovén nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri a szlovén nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel a szlovén nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan és motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan és értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti szlovén és a nemzetiségi szlovén szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását.. Ismerje az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét, sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.

– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.

4.2.2. A szlovén és nemzetiségi szlovén nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–36 kredit
– Közismereti tantárgyak: irodalomtudományi alapismeretek (az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései, elemi műfajismeret, alapvető terminológia és irodalomelméleti iskolák), nyelvtudományi alapismeretek (a tanulmányi területre jellemző terminológia, módszerek áttekintő megismertetése), filozófiatörténet.
– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok, szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták.
– Szlovénia ismerete: a célnyelvi ország földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere.
– Interkulturális ismeretek: a szláv népek kultúrájának összehasonlító áttekintése.
– Nemzetiségi alapismeretek: a hazai nemzetiségek (a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok), a magyarországi szlovén nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
– Tartalom alapú nyelvi kompetenciafejlesztés: szaknyelvi ismeretek, a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása, fordítási gyakorlatok, stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése.
– Irodalmi ismeretek: szlovén irodalomtörténeti áttekintés (korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik; irodalmi műfajok, szövegértelmezés, szövegelemzés, irodalom és medialitás).
– Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek.
– Kutatás-módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven, tudásbázisok használata, projektek.
– Diaszpórák vizsgálata: szociológiai összetételük, nyelvhasználatuk, irodalmuk, kultúrájuk összehasonlító elemzése.
– Nemzetiségi szakismeretek, a magyarországi szlovének nyelvhasználata (szociolingvisztikai kérdések: kétnyelvűség, diglosszia), nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények, a nemzetiségi oktatási rendszer; a magyarországi szlovének irodalma, a magyarországi szlovén nemzetiség tudományos élete.
– Nyelvi kompetenciafejlesztés: a szaknyelvi ismeretek elmélyítése, a célnyelven oktatott középiskolai tantárgyak terminológiájára fókuszálva.

– Irodalomtudományi ismeretek: a modern irodalomtudomány irányzatai, modern irodalmi szövegek elemzése, szlovén–magyar irodalmi párhuzamok, irodalomtörténeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében.
– Nyelvészeti ismeretek: alkalmazott nyelvészeti ismeretek, pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika, szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika; nyelvtörténet.
– Nyelvészeti és irodalmi szakkollégium vagy szakszeminárium: aktuális nyelv- és irodalomtudományi kérdések elemzése.
– Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások, identitásprojektek), nemzetiségi média, nemzetiségi politika.

5. *A szlovén és nemzetiségi szlovén nyelv és kultúra tanára sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A nyelv tanításának módszertana: a nyelvoktatás különböző módszereinek kialakulása, céljai, jellemzői, a jelenkori nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.
– A kommunikatív nyelvtanítás elméleti alapjai és gyakorlati ismeretei. A célnyelvi készségfejlesztés lépései.
– A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. Az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai
– A nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása: tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana. A Nemzeti alaptanterv idegennyelv-tanításra vonatkozó irányelvei.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.
– Tanítási technikák, módszerek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok.
– A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai.
– A tankönyv szerepe a nyelvtanításban. A tankönyvelemzés szempontjai.
– A különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán. Multimediális nyelvtanítási ismeretek.
– A nyelvtanári kompetencia meghatározása és fejlesztése. A tanári munka fázisai. A nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata.
– A nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás.

25. Újgörög és nemzetiségi görög nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése: okleveles újgörög nyelv és kultúra tanára
okleveles újgörög és nemzetiségi görög nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Modern Greek language and culture
teacher of Modern Greek as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel

– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, az újgörög és a nemzetiségi görög nyelv és irodalom tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek az újgörög nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben, továbbá felkészültek a tanulmányok doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az újgörög és nemzetiségi görög nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei:

Görögnyelv-tudás, nyelvhasználat terén

– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciákkal rendelkezik. Képes az újgörög nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott újgörög nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően Képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismer a görög nyelvű kultúrákat (Görögország, Ciprus, görög nemzetiségi kultúrák), azok hasonlóságait és különbségeit, képes a kultúrák közötti közvetítésre, az interkulturális kompetencia fejlesztésére.
– Ismeri a görög nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan és motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.

– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. Képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).
– A nyelvpedagógia elméletének tükrében képes a nyelvtanításnak az adott kontextusban legmegfelelőbb módszereit és eljárásait alkalmazni az alapkészségek, a nyelvtan, a kiejtés és intonáció, valamint az adott célnyelvi kultúrákra vonatkozó ismeretek tanítása, gyakoroltatása, mérése és értékelése során.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti görög és a nemzetiségi görög szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén. Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét, sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat

kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.

– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönzi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (alternatív programok tankönyvek kipróbálása, bírálata).

4.2.2. Az újgörög és nemzetiségi görög nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 66–78 kredit:
– Az újgörög nyelv legalább C1 szintű elsajátítása, nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvgyakorlatok az írásbeli és szóbeli szövegalkotási, illetve szövegértési készség további fejlesztésének céljából, valamint a szaknyelvi ismeretek bővítése.
– A görög nyelvű országok története, a görög kultúra (irodalom, film, képzőművészet, alkalmazott művészetek) legfontosabb irányzatai, a kultúra és a görög nyelvű országok (Görögország és Ciprus), továbbá a diaszpóra társadalmának (beleértve a politika és gazdaság) aktuális kérdései.
– Újgörög nyelvészet: a szinkrón és a diakrón nyelvészet alapjai, görög nyelvtörténet, alapvető rendszernyelvészeti ismeretek, az alkalmazott nyelvészet főbb területeinek ismeretanyaga (szocio- és pszicholingvisztika, nyelvelsajátítás, szövegnyelvészet és kompetencia, nyelvi variáció, stílus). A tanításhoz szükséges kontrasztív nyelvészeti alapok és kérdések.
– Ismeretek a görög irodalom területén (vázlatos áttekintés az ókori és bizánci görögségről, alapos ismerek az új- és modern kori görög irodalomról).

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei:* 38–47 kredit

ba) a szakmai törzsanyag általános szakterületi ismeretkörei:

– A szinkron nyelvállapot fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai rendszerének magas fokú ismerete.

– Szociolingvisztikai sajátosságok. Stilisztikai ismeretek. A magyar és a görög kontrasztív nyelvészeti ismeretei.
– Bizánci, kora újkori, valamint újkori görög irodalomtörténet.
– A szövegkritika alapjai.
– Az irodalmi műfajok értő ismerete (műelemzés és befogadási modellek) az irodalomtörténet tükrében/alapján, az irodalom és a média összefüggései, a komparatisztika aktuális szempontjai (magyar-újgörög és egyéb európai nyelvek és kultúrák vonatkozásában)

bb) *a nemzetiségigörög-tanár szakirányhoz tartozó, további sajátos ismeretek:* legfeljebb 9 kredit:

– A hazai görögök története, tárgyi és szellemi kultúrája a történet-, a nyelv-, az irodalomtudomány, a néprajz, a szociológia és a kulturális antropológia bevonásával. A görög nemzetiség, mint a sokszínű európai kultúra szerves része, különös tekintettel a közép- és dél-európai régióra.
– Szociolingvisztikai kérdések: Kétnyelvűség, diglosszia és nyelvelsajátítás, nemzetiségi nyelvhasználat a magyarországi görögöknél.
– Nyelv-kultúra-társadalom-identitás.
– Görög nyelvű regionális irodalom.

5. *Az újgörög és a nemzetiségi görög nyelv és kultúra tanára sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Tanulásmódszertan: a tanulásmódszertan terminológiája. Tanuláspszichológiai alapok. A reflexió fogalma és fontossága a nyelvtanulásban, nyelvoktatásban. Új tanulási technikák (asszociatív szótanulás, mind map) megismerése, kipróbálása és reflexiója. Az újgörög nyelv tanulásával összefüggő problémák felismerése, megoldások. A különféle módszerek és munkaszervezési eljárások kipróbálása, reflexiója.
– Kutatásmódszertan. A filológiai és a pedagógiai kutatás különbségének megragadása, módszereik megismerése. A tudományos kutatás alapfogalmai, módszerei, eszközei, internet- és könyvtárhasználat, jegyzetelés, bibliográfia stb. folyamatának megismerése. A pedagógiai kutatómunka módszerei: a kutatási probléma, a kutatás tárgya, hipotézisei, megfigyelés, dokumentumelemzés, tartalomelemzés, felmérés, kérdőív, interjú, szociometria, statisztikai módszerek, mérési skálák és tesztek. A projektmunka megismerése a szakmódszertan szempontjából.
– Tanításmódszertan: A nyelvtanítás elméleti tudnivalói és gyakorlati ismeretei; nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat. A betűtanítás korszerű módszerei, a nyelvtani esetrendszer tanításának módszertani jelentősége. A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése, bankosítása. A vizsgák minőségi kritériumai: a validitás és a megbízhatóság. Tanítási technikák, módszerek, mikrotanítás. Multimediális nyelvtanítási ismeretek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka), tantervek, tanmenetek, tematikus tervek, óratervezetek, óravázlatok készítésének módszertana. Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás. A csoportos oktatás jellemzői, a csoportdinamika szerepe a kommunikatív nyelvoktatásban, a csoport, mint

motiváló tényező. A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma. A szaknyelvek oktatása a középiskolákban, a szakképző intézményekben és a felnőttképzésben.
– A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
– A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

26. Ukrán és nemzetiségi ukrán nyelv és kultúra tanára

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles ukrán és nemzetiségi ukrán nyelv és kultúra tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Ukrainian language and culture and Ukrainian as a minority language and culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, az ukrán és a nemzetiségi ukrán nyelv és kultúra tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése. A végzettek az ukrán nyelv és kultúra tanításán kívül speciális kisebbségtudományi ismeretek birtokában képesek részt venni a nemzetiségi szervezetek munkájában és a nemzetiségi közéletben, továbbá felkészültek a tanulmányok doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az ukrán és nemzetiségi ukrán nyelv és kultúra tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

Az ukrán nyelvtudás és a nyelvhasználat terén
– Magas, legalább C1 szintű, használható nyelvtudással, interkulturális kommunikatív kompetenciával rendelkezik. Képes az ukrán nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.
– Ismeri a beszélt és írott ukrán nyelv szabályait, regisztereit, azokat a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően képes hatékonyan alkalmazni.
– Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai-fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit és ezek összefüggéseit. Ismereteit képes a célnyelv folyékony használata és pedagógia tevékenysége során helyesen, a kontextushoz illően alkalmazni.

A célnyelvi kultúrák közvetítése terén

– Ismeri az ukrán nyelvű kultúrákat, azok sajátosságait, képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Ismeri az ukrán nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit, különös tekintettel az ukrán nyelvű irodalomra, de ide értve a kortárs populáris kultúra elemeit is, azokat képes saját maga, valamint diákjai fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.
– Képes a kortárs irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan és értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.

Szaktudományi, szakmódszertani tudás terén

– Ismeri a kontrasztív nyelvészet, a szövegnyelvészet, a korpusznyelvészet, a diskurzuselemzés, valamint a nyelvészeti pragmatika alapjait, és tudását a nyelvtanítás során képes alkalmazni.
– Ismeri a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait; képes tudását nyelvtanulással, nyelvtanítással kapcsolatos tevékenységek során alkalmazni.
– Ismeri az első, második és további idegen nyelvek elsajátításának elméleteit, továbbá az elméleti kérdésekről szóló empirikus kutatások eredményeit. képes ismereteit kritikusan alkalmazva nyelvpedagógiai kérdésekre válaszokat keresni és adni. Ismeri az egyéni különbségek szerepét a nyelvtanulásban (nyelvérzék, motiváció, életkor, nyelvi szorongás, tanulási stílusok, stratégiák, a köztes nyelv).

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti ukrán és a nemzetiségi ukrán szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását.. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
– Képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, óraterv szintjén.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és tudja alkalmazni a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.
– Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, alkalmazására, az értékelés dokumentálására (pl. portfólió formájában). Figyelemmel kíséri a tanulók önértékelési képességeinek fejlődését.
– Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására, a különböző (diagnosztikus és fejlesztő) értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók számára biztosítja a visszacsatolás lehetőségeit.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a tanulási nehézségek felismerésére, megoldására.
– Képes a nyelvtanulás sikerességét/sikertelenségét befolyásoló tényezők felmérésére, és képes ezekről osztálytermi kutatás során adatokat gyűjteni, azokat kritikusan, értően elemezni, értelmezni, a diákok fejlődése érdekében osztálytermi gyakorlatában alkalmazni. Képes a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.
– Felkészült a kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.
– Képes a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példák, problémák beemelésére a tanítási-tanulási folyamatba, azok célnyelven való reflektálására. Ösztönözi a tanulókat az informatikai ismereteknek a nyelv tanulása során való felhasználására.

Szakmai elkötelezettség és önfejlesztés terén

– Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire kritikusan reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni.
– Képes önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
– Részt vesz az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálására (pl. alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata).
– Képes nemzetiségi szervezetek, öntevékeny csoportok munkájába támogató attitűddel bekapcsolódni.

4.2.2. A ukrán és nemzetiségi ukrán nyelv és kultúra tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 32–36 kredit

– Közismereti tantárgyak: irodalomtudományi alapismeretek (az irodalmi szövegelemzés alapvető kérdései; elemi műfajismeret, alapvető terminológia és irodalomelméleti iskolák), nyelvtudományi alapismeretek (a tanulmányi területre jellemző terminológia, módszerek áttekintő megismertetése), filozófiatörténet.
– Nyelvi kompetenciák fejlesztése: nyelvtani gyakorlatok; szövegalkotási (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség), szövegértési (írott és hallott szöveg értése) kompetenciáinak fejlesztése; szövegfajták.
– Ukrajna ismerete: a célnyelvi ország földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásai, intézményrendszere.
– Interkulturális ismeretek: a szláv népek kultúrájának összehasonlító áttekintése.
– Nemzetiségi alapismeretek: a hazai nemzetiségek (a magyarországi nemzetiségi politika, nemzetiségi jogok stb.); a magyarországi ukrán nemzetiség története, tárgyi és szellemi kultúrája.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
- Tartalom alapú nyelvi kompetencia-fejlesztés: szaknyelvi ismeretek; a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása, fordítási gyakorlatok, stílusrétegek, szövegfajták, prezentációs technikák tartalom alapú közvetítése.
- Irodalmi ismeretek: ukrán irodalomtörténeti áttekintés: korszakok és korszakhatárok, fő fejlődési tendenciák, a legjelentősebb alkotók és műveik, irodalmi műfajok, szövegértelmezés, szövegelemzés, irodalom és medialitás.
- Nyelvészeti ismeretek: szinkrón rendszernyelvészeti áttekintés: fonetika-fonológiai, morfológiai, lexikológiai, szintaktikai, szövegnyelvészeti ismeretek.
- Kutatás-módszertani alapismeretek: bevezetés a tudományos ismeretszerzés technikáiba a célnyelven; tudásbázisok használata, projektek.
- Diaszpórák vizsgálata: szociológiai összetételük, nyelvhasználatuk, irodalmuk, kultúrájuk összehasonlító elemzése.
- Nemzetiségi szakismeretek, a magyarországi ukránok nyelvhasználata (szociolingvisztikai kérdések: kétnyelvűség, diglosszia), nemzetiségi önszerveződés, nemzetiségi intézmények, a nemzetiségi oktatási rendszer, a magyarországi ukránok irodalma, a magyarországi ukrán nemzetiség tudományos élete.
- Nyelvi kompetenciafejlesztés: a szaknyelvi ismeretek elmélyítése, a célnyelven oktatott középiskolai tantárgyak terminológiájára fókuszálva.
- Irodalomtudományi ismeretek: a modern irodalomtudomány irányzatai, modern irodalmi szövegek elemzése; ukrán–magyar irodalmi párhuzamok, irodalom-történeti és -elméleti irányzatok elmélyítése, ezek gyakorlati alkalmazása irodalmi szövegek elemzésében.
- Nyelvészeti ismeretek: alkalmazott nyelvészeti ismeretek: pszicholingvisztika, kontrasztív nyelvészet, szociolingvisztika, szemantika, pragmatika, szótártan, grammatika, stilisztika, nyelvtörténet.
- Nyelvészeti és irodalmi szakkollégium vagy szakszeminárium: aktuális nyelv- és irodalomtudományi kérdések elemzése
- Kisebbségtudományi ismeretek: nyelv-kultúra-identitás (nemzetiségi identitások, identitásprojektek); nemzetiségi média; nemzetiségi politika.

5. *Az ukrán és nemzetiségi ukrán nyelv és kultúra tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
- A nyelv tanításának módszertana: a nyelvoktatás különböző módszereinek kialakulása, céljai, jellemzői, a jelenkori nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat
- A kommunikatív nyelvtanítás elméleti alapjai és gyakorlati ismeretei. A célnyelvi készségfejlesztés lépései.
- A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. Az idegennyelv-tudás szintjei a Közös Európai Referenciakeret alapján.
- A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése. A vizsgák minőségi kritériumai.
- A nyelvoktatás céljai és azok megvalósítása: tantervek, tanmenetek, óravázlatok készítésének módszertana. A Nemzeti alaptanterv idegennyelv-tanításra vonatkozó irányelvei.
- A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

– Tanítási technikák, módszerek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka projektfeladatok.
– A nyelv, mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma, az interkulturális szemléletű nyelvtanítás céljai, megvalósításának módjai.
– A tankönyv szerepe a nyelvtanításban. A tankönyvelemzés szempontjai.
– A különböző oktatási eszközök alkalmazási lehetőségei a nyelvórán. Multimediális nyelvtanítási ismeretek.
– A nyelvtanári kompetencia meghatározása és fejlesztése. A tanári munka fázisai. A nyelvi hiba fogalma, a hibajavítás elméleti alapjai és gyakorlata.
– A nyelvtanulási stratégiák és technikák alapjai, a tanulás tanítása.
– Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás.

III. Matematika műveltségi terület

1. **Matematikatanár** (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai matematikatanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Mathematics

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a matematika tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi, illetve pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a matematika tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók matematikai műveltségének, készségeinek, képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A matematikatanár *szakterületi tudása, készségei, képességei*

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Tudja, hogy a matematika milyen szerepet játszik a tanulók személyiség-fejlődésében. Ismeri a szaktárgyában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a matematika tanítása során fejlesztendő kompetenciákat. Fejlett fogalmi gondolkodással és absztrakciós képességgel rendelkezik, amely

képessé teszi őt az oktatás során a matematikai fogalmak precíz kialakítására (a tanulók életkori sajátosságaihoz, absztrakciós képességeihez és tudásszintjéhez igazodva).
– Tanítványait racionális gondolkodásra, érvelésre neveli.
– Képes a matematika speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére. Képes arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére megválasztott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg.
– Rendelkezik a matematika iránti megfelelő attitűd kialakítani tudásának képességével, beleértve a tanulók önálló gondolkodásának kifejlesztését.
– Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált bánásmód kialakítására, a tanulók speciális matematikai képességei korai felismerésének képességével, amelynek kihasználásával a tehetséges tanulókat ösztönzi a megoldandó problémák megértése és megoldása területén eredeti ötletek felvetésére; járatos a tehetséggondozáshoz szükséges ismeretekben és technikákban, továbbá a matematika tanulásához gyenge képességekkel rendelkező tanulókkal való foglalkozás módszertani eszköztárában.
– Tudatos értékközvetítést vállal. A tanulókat önálló véleményalkotásra ösztönzi, kritikus gondolkodásmód kialakítására törekszik. Érzékeny a tanulók problémáira.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Felkészült a matematikai tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére. Felkészült a matematika kiegészítő ismeretei közvetítő matematika szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Eredeti matematikai látás- és gondolkodásmóddal rendelkezik, amely a megszerzett tudás alkalmazásában, továbbá az oktatásban való hasznosíthatóságában, valamint a speciális matematikai problémamegoldó technikák felhasználhatóságában is jelentkezik. Képes az oktatás során ezen problémamegoldó technikák átadására (a tanulók életkori sajátosságaihoz, absztrakciós képességeihez és tudásszintjéhez igazodva).
– Rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy szaktárgyának új eredményeit megismerhesse, értelmezhesse. Ismeri a matematika alapvető kutatási módszertanát. Képes – elsősorban a természettudományokon belül – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára. Ismeri a matematika társadalomban betöltött szerepét, a matematika tanításának célját, a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében játszott szerepét. Ismeri a matematika tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
– Képes a matematika témakörében szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban. Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületen a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes a szaktárgyában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására, ennek közvetítésére a tanulók felé. Szaktudományos és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.
– Elkötelezett a tanulók matematikai ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt. Meg tudja ítélni szaktárgyának a közoktatásban betöltött szerepét. Tisztában van azzal, hogy a matematika által közvetített tudás, kialakított kompetenciák más

műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a matematika tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait. Képes a meghatározni a matematikában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni. Képes a matematika tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére, valamint a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására, különös tekintettel az info-kommunikációs technológiára.
– Kollektív munkában helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezésére, óravázlat készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára képes.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– Ismeri a matematika megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására, alkalmazására. Képes a matematika ismeretanyagának megfelelő csoportosításával, közvetítésével az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására. Képes a matematika speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.
– Felkészült az info-kommunikációs eszközöknek a tanítási-tanulási folyamat során a tanulók életkori sajátosságainak és a tananyag tartalmának megfelelő alkalmazására.
– Felkészült a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére.
– Felkészült a matematika tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint ösztönzi az informatikai ismereteknek a matematika tanulása során való felhasználását.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és feladat-gyűjteményekről, képesség ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Képes a tantárgyi követelmények kidolgozására. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Együttműködik a szaktárgyával rokon tárgyak tanáraival. Képes arra, hogy a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezését egyeztesse.
– Kész együttműködni a matematika területén működő helyi fővárosi, városi, területi, megyei és országos szakmai fórumokkal; alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Elkötelezett a matematika, annak tanítása iránt. Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a szaktantárgy fejlesztési,

innovációs tevékenységében. Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van matematika etikai kérdéseivel.

4.2.2. A matematikatanár *szakon a szakterületi ismeretek:*

A matematikatanár szakon

algebra és számelmélet ismeretkörből összesen legalább 12 kreditet;
analízis ismeretkörből összesen legalább 20 kreditet;
geometria ismeretkörből összesen legalább 12 kreditet:
elemi matematika ismeretkörből összesen legalább 6 kreditet;
sztochasztika ismeretkörből összesen legalább 6 kreditet

kell összegyűjteni.

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 8–12 kredit

Algebra és számelmélet

– Műveletek, műveletek tulajdonságai, alapvető algebrai struktúrák, példák, alkalmazások. Elemi algebrai azonosságok: két tag összegének (különbségének) négyzete, köbe. Az n-edik hatványok különbségének szorzattá alakítása. A racionális kitevőjű hatvány fogalma, a hatványozás azonosságai (bizonyításaikkal együtt). Egész számok oszthatósága, prímszám, összetett szám, prímtényezős alak, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Polinomok és racionális törtfüggvények, parciális törtekre bontás. Polinomok osztása. Többszörös gyökök, gyöktényezős alak. Másodfokú egyenlet gyöktényezős alakja. Egyenletek megoldásai. Speciális harmad- és negyedfokú egyenletek. Abszolútértékes egyenletek. Gyökös egyenletek. Két- és háromismeretlenes egyenletrendszerek.

Analízis

– Logikai alapfogalmak. Bizonyítási módszerek. Nevezetes egyenlőtlenségek. Halmazok. Függvények és ábrázolásuk, grafikonok. Sorozatok. Tizedestörtek.

Geometria

– Térelemek kölcsönös helyzete, párhuzamossága. Szög, töröttvonal, sokszög. Az irányítás szemléletes fogalma. Egybevágósági transzformációk síkban és térben. Egybevágó alakzatok. Szög mérése. Térelemek szöge, távolságuk. Merőleges vetítés. Párhuzamos szelők tétele, középpontos hasonlóság, hasonlósági transzformációk síkban és térben. Hasonló alakzatok. Elemi tételek háromszögre és sokszögre. Konvex halmazok, konvex burok. Poliéderek szemléletes fogalma, konvex poliéder. Euler-tétel konvex poliéderekre. Szabályos sokszögek, szabályos konvex poliéderek. Euklideszi szerkesztés. Nevezetes szerkesztések.
– Geometriai vektorfogalom, bázis, koordináták. Skaláris, vektoriális és vegyes szorzás, geometriai jelentésük. Egyenesek és síkok egyenletei. Távolság- és szögfeladatok analitikus megoldása. Kör és gömb egyenlete. Súlyozott pontrendszerek, osztóviszony és alkalmazásaik tételek bizonyításában.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 57–67 kredit

Algebra és számelmélet

– Természetes számok, egész számok, racionális számok. Rendezés. Valós számok. Komplex számok, egységgyökök. Alkalmazások geometriai feladatok megoldására. Polinomok gyökei. Harmad- és negyedfokú egyenlet. Az algebra alaptétele. Egyértelmű irreducibilis faktorizáció a test feletti polinomgyűrűkben. Irreducibilis polinomok a racionális, valós és komplex együtthatós polinomok gyűrűjében. Test feletti racionális függvénytest. Többhatározatlanú polinomok gyűrűje, szimmetrikus

polinomok. Vektortér, bázis, dimenzió, alterek. Faktortér, direkt összeg.
- Lineáris leképezések, transzformációk, mátrixuk. Képtér, magtér. Determináns, kifejtési tétel. A mátrixok algebrája, invertálhatóság, rang. Lineáris egyenletrendszerek, megoldhatóság, Gauss-elimináció, Cramer-szabály.
- Sajátérték, sajátvektor, karakterisztikus polinom.
- A számelmélet alaptétele. Az oszthatóság és tulajdonságai az egész számok gyűrűjében és test feletti polinomgyűrűkben. Lineáris kongruenciák, kongruencia-rendszerek és lineáris diofantikus egyenletek. Pitagoraszi számhármasok.
- Euler-Fermat tétel. Klasszikus kongruenciatételek. Számelméleti függvények. Elemi prímszámelmélet. Prímek száma, prímek reciprokainak összege. Tökéletes számok, Mersenne- és Fermat-féle prímek. Irracionális és racionális számok kapcsolata (approximáció), algebrai és transzcendens számok. Diofantoszi egyenletek. Nevezetes számelméleti problémák.

Analízis
- Valós számok: axiomatikus és konstruktív megalapozás. Korlátos számhalmazok, alsó és felső határ. Hatványozás. Számsorozatok határértéke. Konvergens és divergens sorozatok. Végtelenhez tartó sorozatok. Határérték és műveletek. Határérték és egyenlőtlenségek. Monoton sorozatok. A Bolzano-Weierstass-tétel és a Cauchy-kritérium. Megszámlálható halmazok.
- Valós függvények globális tulajdonságai. Monotonitás, konvexitás. Függvények folytonossága és határértéke. Átviteli elvek. Folytonosság, határérték és műveletek. Folytonosság, határérték és egyenlőtlenségek. Korlátos zárt intervallumban folytonos függvények. Monotonitás és határérték. Monotonitás és folytonosság. Konvexitás és folytonosság. Néhány fontos függvényosztály (polinom-függvények, racionális törtfüggvények, exponenciális függvények, hatványfüggvények, logaritmusfüggvények, trigonometrikus függvények és ezek inverzei, a hiperbolikus függvények és inverzeik).
- A differenciálhányados fogalma. Differenciálási szabályok és az elemi függvények deriváltjai. Magasabb rendű differenciálhányadosok. A lokális tulajdonságok és a derivált kapcsolata. Középértéktételek. A differenciálható függvények vizsgálata. Szélsőérték-feladatok megoldása. A Taylor-formula. A L'Hospital-szabály. A primitív függvény fogalma. Primitívfüggvény-keresési módszerek (parciális integrálás, helyettesítéses integrálás), racionális törtfüggvények primitív függvényeinek keresése.
- A Riemann-integrál fogalma. Az integrálhatóság feltételei. Az integrál elemi tulajdonságai. A Newton-Leibniz formula. Az integrálszámítás alkalmazásai. A terület és a térfogat fogalma. Terület- és térfogatszámítás.
- Végtelen sorok. Abszolút konvergencia. Konvergencia-kritériumok (összehasonlító-, gyök-, hányados-, integrálkritérium, Leibniz-sorok). Sorok átrendezése. Riemann tétele (bizonyítás nélkül). Hatványsorok, Taylor-sorok, konkrét függvények előállítása Taylor-sorok összegeként.

Geometria
- Egybevágósági és hasonlósági transzformációk síkban és térben. Invariáns tulajdonságok. Fixelemek. Osztályozásuk. Az egybevágósági és hasonlósági transzformációk csoportja, részcsoportjaik. Affinitások. Invariáns tulajdonságok. Osztályozásuk. Affin transzformációk csoportja. Síkbeli affinitások, tengelyes affinitás. Síkbeli affinitás megadása. Párhuzamos vetítés. Ábrázolás merőleges és

párhuzamos vetítéssel. Geometriai transzformációk analitikus leírása a síkban és térben.

– Sokszögek területe. Az elemi területfogalom. Kör és részeinek területe. Poliéderek térfogata. Elemi térfogatfogalom. Henger és kúp térfogata. Cavalieri elv. Gömb és részeinek térfogata. Transzformációk hatása a területre és a térfogatra. Elemi kerület- és felszínfogalom konvex síkidomok és mértani testek esetén. Kör kerülete, körív hossza. Gömb és részeinek felszíne. A gömbi geometria elemei. Gömbi trigonometria. Kör és gömb (kölcsönös helyzet, szögük). Pont körre (gömbre) vonatkozó hatványa. Hatványvonal, hatványpont illetve hatványsík, hatványvonal, hatványpont. Inverzió és tulajdonságai. Alkalmazása szerkesztési feladatokban. A sztereografikus vetítés.

Sztochasztika

– Statisztikai mintavétel, statisztikai alapfogalmak – átlag, szórás, medián, kvantilis. Elemi valószínűség-számítás: A diszkrét modell. Geometriai valószínűség. Valószínűségi változók, eloszlások. Statisztikai következtetés, első- és másodfajú hiba. Feltételes valószínűség. A nagy számok törvénye. Egyszerű véletlen minta határeloszlása. Bolyongási problémák. Matematikai játékok, rejtvények.

Elemi matematika

– Az általános- és középiskolai matematika tananyaghoz szorosan kötődő témakörök feldolgozása a magyar matematikatanítási hagyományoknak megfelelően feladatokon, problémákon keresztül. Az elemi (általános és középiskolai) megoldások mellett – ahol lehetséges – jelenjenek meg „felsőbb matematikai” megoldások is, legyen lehetőség az „egyetemi matematika” elemi alkalmazásaira és a megoldások összehasonlítására. A válogatott témakörök feladatanyaga alapján annak a vizsgálata, hogyan és mit lehet egy-egy témakörből továbbadni a tanulóknak az egyes iskolatípusokban úgy, hogy abban korrekt matematikai tartalom jelenjen meg az életkornak megfelelő formában.
– Az ABACUS, a Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok, valamint a korosztályos magyar és külföldi matematika versenyek kitűzött feladatainak figyelemmel kísérése, megoldása.

Problémamegoldó szeminárium

– A matematika különböző területeiről a heurisztikus probléma-megoldási stratégiáknak megfelelő csoportosításban,önálló feladatmegoldások.

b) *Az általános iskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 16–20 kredit

Algebra és számelmélet

– Binomiális és polinomiális tétel. A csoportelmélet alapfogalmai, Lagrange-tétel. Permutációcsoportok, Cayley-tétel. Integritástartomány, euklideszi gyűrűk. Testbővítések. A geometriai szerkeszthetőség alapjai. Kitekintés: egyenletek megoldhatósága gyökjelekkel. Gauss-egészek. A két négyzetszám-tétel. Hatvány-maradékok, kvadratikus reciprocitás. Alapvető leszámlálási eljárások. A kombinatorika és gráfelmélet alapjai.

Analízis

– A differenciál- és integrálszámítás egyes további alkalmazásai: a Wallis-formula és a Stirling-formula. A Newton-féle gyökkereső algoritmus. Közönséges differenciál-egyenletek: szaporodási és bomlási folyamatok, lineáris és szeparábilis differenciál-egyenletek. Alkalmazások.

– A többváltozós analízis elemei. Az n-dimenziós euklidészi tér. Konvergens pontsorozatok. A folytonosság és a függvényhatárérték fogalmának általánosítása. Kitekintés: topológia, dimenzió, fraktálok.
– Parciális deriváltak. Szélsőérték-feladatok megoldása. Térfogatszámítás. Görbék. Az ívhossz és kiszámítása.

Geometria

– Kúpszeletek definíciója, geometriai tulajdonságok. Származtatásuk forgáskúp síkmetszeteként. Kúpszeletek egyenletei. Térgörbék analitikus megadása. Felületek megadása egyenlettel. Néhány felülettípus. Betekintés a projektív geometriába. Centrális vetítés. Az euklideszi sík és tér projektív bővítései. Pont- és sugárnégyes kettősviszonya, Papposz tétel. Perspektívitások és projektívitások.
– Az euklideszi geometria axiomatikus megalapozása. A párhuzamossági axióma jelentősége, helyettes axiómák. Bolyai Farkas és Bolyai János szerepe a hiperbolikus geometria felfedezésében. A hiperbolikus síkgeometria néhány elemi tétele. Hiperbolikus geometria néhány modellje. Az euklideszi síkgeometria más modelljei. A projektív síkok axiómái, véges síkok. Kitekintés a kombinatorikus, a diszkrét és konvex geometria elemeibe.

Elemi matematika

– Összeszámlálási feladatok. Skatulya-elv. A gráfok alkalmazása különböző típusú feladatokban. Középértékek: számtani, mértani, harmonikus, négyzetes közép és a közöttük fennálló egyenlőtlenségekre vonatkozó feladatok. Szélsőérték-feladatok megoldása különböző módszerekkel. Geometriai egyenlőtlenségek, szélsőérték-feladatok.
– Elemi függvények (hatvány, gyök, exponenciális, logaritmus, trigonometrikus) alkalmazása különböző típusú feladatokban. Függvénytranszformációk és alkalmazásaik.
– Valószínűségi kísérletek, játékok. Klasszikus valószínűségi mező. Geometriai valószínűség. Matematikai játékok, rejtvények.

A matematika alapjai

– A halmazelmélet alapjai: ekvivalens halmazok, a számosság fogalma. Megszámlálható és kontinuum számosságú halmazok. Rendezett halmazok. A matematikai logika alapjai: logikai műveletek, igazságtáblázatok, ítéletkalkulus. Kvantorok. Axiómarendszerek, modellek. Kitekintés: A matematikai következtetés logikai alapjai. Az elsőrendű logika. Gödel tételei.

Informatikai alapismeretek

– Programcsomagok használata a matematikai jelenségek illusztrálására, kísérletek végzésére, illetve az eredmények megsejtésének elősegítésére. Szövegszerkesztő és táblázatkezelő szoftverek használata.

A matematika története

– A matematika történetének korszakai (a matematika fejlődésének csomópontjai). A matematika keletkezése. Az ókori Egyiptom és Babilónia matematikája. Görög matematika az ókorban. A matematika első axiomatikus felépítése (Euklidesz: Elemek). A kínai és az indiai matematika fejlődésének sajátosságai. Európai matematika a középkorban és a reneszánsz korában. A természettudományok fejlődésének hatása a matematikára és viszont. Az analitikus geometria kialakulása, a számítási módszerek és eszközök fejlődése, az analízis alapjainak kidolgozása, apparátusának alakulása, differenciálegyenletek alkalmazásai, variációszámítás

megjelenése, a differenciál-geometria kialakulása. Újabb tudományágak megjelenése (projektív geometria, kombinatorika, valószínűségszámítás).
– Gauss munkássága. A nem-euklideszi geometria felfedezésének jelentősége (Bolyai J. és N. I. Lobacsevszkij). A matematika főbb ágainak fejlődése és differenciálódása (algebrai egyenletek általános elmélete, Galois-elmélet, csoportelmélet, komplex változós függvények elmélete, topológia, funkcionálanalízis). A matematika megalapozására vonatkozó törekvések. A matematika fejlődési irányai napjainkban. A magyar matematika rövid története.

5. *Az általános iskolai matematikatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– A matematikadidaktika, mint interdiszciplináris tudomány (tárgya, főbb kérdései, kutatási módszerei, kapcsolata más tudományokkal). A matematikadidaktikai kutatások főbb irányai, eredményei. A magyar matematikatanítás vázlatos története, fejlődése, hagyományai.
– A matematika, mint tantárgy, didaktikai céljai, feladatai. A matematikatanítás formái, módszerei, segédeszközei a tanulók életkori sajátosságainak figyelembe vételével, munkaszervezési formák. A tanulók motiválásának lehetőségei. Játékok a matematika tanításában. A tanítást és tanulást segítő eszközök (manipulációs eszközök, számítógép, internet, interaktív tábla) integrált alkalmazási lehetőségei. Mérés és értékelés a matematika tanításában, értékelési módszerek.
– A Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei-nevelési céljai által meghatározott, a nevelés-oktatás tartalmi, szemléleti alapjai. A matematikatanítás tervezése és megvalósítása: a Nemzeti alaptanterv, az erre épülő kerettantervek alapján, a műveltségkép, a tudás- és tanulás értelmezése.
– Fogalomalkotás a matematikában, a matematikai fogalmak tanításának alapkérdései. A matematikai fogalmak, fogalmi rendszerek kialakítását megalapozó tapasztalatszerzés folyamata. Feladattípusok a fogalmak tanításával kapcsolatban. Definiálási módok az általános iskolában.
– Tételek, bizonyítások az általános iskolában. Szemléletes okoskodások, indoklások az általános iskolában. Felfedeztető matematikatanítás, a felfedeztetés lehetőségei az általános iskolában.
– A probléma-megoldási képességek fejlesztésének lehetőségei, a problémamegoldás lépései, stratégiái a felső tagozaton. A matematikai problémák, feladatok osztályozása különböző szempontok szerint, problémamezők, problémavariációk. A problémamegoldás és problémaalkotás folyamata. A szöveges feladatok fajtái, megoldási lépései, megoldási módjai a felső tagozaton.
– Modellalkotás az általános iskolában, a hétköznapi matematika tanításának lehetőségei. A projektmódszer és a kooperatív technikák alkalmazásának lehetőségei.
– Tehetséggondozás. A szakkörök, tagozatok és a versenyek szerepe a matematika tanításában. A gyengébb képességű és motivációjú tanulók felzárkóztatásának módszerei, lehetőségei.
– A számfogalom kialakítása, fejlesztésének szintjei. A természetes szám fogalma, mérés. Számkörbővítés a természetes számoktól indulva; a permanencia-elv. A helyi érték fogalmának elmélyítése a számrendszerek segítségével. Műveletek, műveleti tulajdonságok. Absztrakt műveletfogalom az általános iskolában. Oszthatóság az

általános iskolában. Számolás osztási maradékokkal. Törtek értelmezése, műveletek a racionális számkörben. Törtek különböző alakjai: tizedes törtek, közönséges törtek. A tizedes törtek, mint végtelen sorok. Arányosság, törtrész-számítás, százalékszámítás. Algebrai kifejezések, betűk használata, azonosságok.

– Relációk, függvények. Függvények megadása, ábrázolása, jellemzése. Speciális függvények tanítása. Függvénytranszformációk. Egyenletek, egyenlőtlenség, nyitott mondatok. A geometriai gondolkodás szintjei, a geometria alapvető fogalmainak kialakítása. Az általános iskolai geometria felépítése. Geometriai transzformációk. Háromszögek, négyszögek, sokszögek. A sokszögek osztályozása tulajdonságaik alapján. Szerkesztések az általános iskolában. Kerület- és területszámítás. Speciális testek, különböző nézetek, hálók, felszín, térfogat, tulajdonságok.
– A kombinatorika és a gráfok az általános iskolában. Stratégiás játékok. Valószínűségi kísérletek és statisztika az általános iskolában. Halmazok. Logika a felső tagozaton. Állítások tagadása, megfordítása. Szükséges feltétel, elégséges feltétel.

2. Matematikatanár (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai matematikatanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Mathematics

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a matematika tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi, illetve pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a matematika tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók matematikai műveltségének, készségeinek, képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, ismeret, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A matematikatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Tudja, hogy a matematika milyen szerepet játszik a tanulók személyiség-fejlődésében. Ismeri a matematikában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a matematika tanítása során fejlesztendő kompetenciákat. Fejlett fogalmi gondolkodással és absztrakciós képességgel rendelkezik, amely

képessé teszi őt az oktatás során a matematikai fogalmak precíz kialakítására (a tanulók életkori sajátosságaihoz, absztrakciós képességeihez és tudásszintjéhez igazodva).
– Tanítványait racionális gondolkodásra, érvelésre neveli.
– Képes a matematika speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére. Képes arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére megválasztott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg.
– Rendelkezik a matematika iránti megfelelő attitűd kialakítani tudásának képességével, beleértve a tanulók önálló gondolkodásának kifejlesztését.
– Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajtos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált bánásmód kialakítására.
– Ezen belül rendelkezik a tanulók speciális matematikai képességei korai felismerésének képességével, amelynek kihasználásával a tehetséges tanulókat ösztönzi a megoldandó problémák megértése és megoldása területén eredeti ötletek felvetésére; járatos a tehetséggondozáshoz szükséges ismeretekben, módszerekben és technikákban; továbbá a matematika tanulásához gyenge képességekkel rendelkező tanulókkal való foglalkozás módszertani eszköztárában.
– Tudatos értékközvetítés vállalása. A tanulók önálló véleményalkotásának ösztönzése, kritikus gondolkodásmód kialakítása. Érzékeny a tanulók problémáira.
– Rendelkezik az egész életen át tartó tanulás képességével, valamint ezen képesség és a megfelelő attitűd tanulókban történő megalapozásának, kialakításának képességével.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén
– Felkészültség matematikai tanulmányi versenyek, táborok tervezésére, szervezésére, kivitelezésére. Felkészültség a matematika kiegészítő ismeretei közvetítő matematika szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén
– Eredeti matematikai látás- és gondolkodásmóddal rendelkezik, amely a megszerzett tudás alkalmazásában és az oktatásban való hasznosíthatóságában, valamint a speciális matematikai problémamegoldó technikák felhasználhatóságában is jelentkezik. Képes az oktatás során ezen problémamegoldó technikák átadására (a tanulók életkori sajátosságaihoz, absztrakciós képességeihez és tudásszintjéhez igazodva).
– Rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy szaktárgyának új eredményeit megismerhesse, értelmezhesse. Ismeri a matematika alapvető kutatási módszertanát. Képes – elsősorban a természettudományokon belül – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára. Ismeri a matematika társadalomban betöltött szerepét, a matematika tanításának célját, a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében játszott szerepét.
– Ismeri a szaktárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
– Képes a matematika témakörében szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban. Képes a matematika tudományterületén a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes a matematikában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására, ennek közvetítésére

a tanulók felé. Szaktudományos és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.

– Elkötelezett a tanulók matematikai ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt. Meg tudja ítélni a matematikának a köznevelésben betöltött szerepét. Tisztában van azzal, hogy a matematika által közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a matematika tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait. Képes a meghatározni a szaktárgyában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni. Képes a matematika tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére és a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az info-kommunikációs technológiára).
– Kollektív munkában történő helyi tanterv készítése, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezés, óravázlat készítése, valamint az oktatástechnikai eszközök használata.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– Ismeri a matematika megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására, alkalmazására. Képes a matematika ismeretanyagának megfelelő csoportosításával, közvetítésével az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására. Képes a matematika speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.
– Felkészült az info-kommunikációs eszközöknek a tanítási-tanulási folyamat során történő, a tanulók életkori sajátosságainak és a tananyag tartalmának megfelelő alkalmazására.
– Felkészültség a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére.
– Felkészültség a matematika tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint ösztönzés az informatikai ismereteknek a matematika tanulása során való felhasználására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– A tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeinek, eszközeinek ismerete, alkalmazása. Tájékozottság a különböző feladatbankokról és feladat-gyűjteményekről, képesség ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Tantárgyi követelmények kidolgozására való képesség. Képesség a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.
– Járatos a matematika tanításában szokásos, a tanított korosztály életkori sajátosságainak megfelelő mérési és értékelési módszerekben és technikákban, azok alkalmazásában.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Együttműködés a szaktárgyával rokon tárgyak tanáraival. Képesség arra, hogy a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezését egyeztesse.
– Kész együttműködni a matematika oktatása területén működő helyi fővárosi/városi/területi, megyei és országos szakmai fórumokkal; alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Elkötelezett a matematika, annak tanítása iránt. Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részvétel a szaktantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében. Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van matematika etikai kérdéseivel.

4.2.2. A matematikatanár szakon a szakterületi ismeretek:

A matematikatanár szakon

algebra és számelmélet ismeretkörből összesen legalább 18 kreditet;
analízis ismeretkörből összesen legalább 28 kreditet;
geometria ismeretkörből összesen legalább 18 kreditet:
elemi matematika ismeretkörből összesen legalább 12 kreditet;
sztochasztika ismeretkörből összesen legalább 12 kreditet

kell összegyűjteni.

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek 8–12 kredit

Algebra és számelmélet

– Műveletek, műveletek tulajdonságai, alapvető algebrai struktúrák, példák, alkalmazások. Elemi algebrai azonosságok: két tag összegének (különbségének) négyzete, köbe. Az n-edik hatványok különbségének szorzattá alakítása. A racionális kitevőjű hatvány fogalma, a hatványozás azonosságai (bizonyításaikkal együtt). Egész számok oszthatósága, prímszám, összetett szám, prímtényezős alak, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Polinomok és racionális törtfüggvények, parciális törtekre bontás. Polinomok osztása. Többszörös gyökök, gyöktényezős alak. Másodfokú egyenlet gyöktényezős alakja. Egyenletek megoldásai. Speciális harmad- és negyedfokú egyenletek. Abszolútértékes egyenletek. Gyökös egyenletek. Két- és háromismeretlenes egyenletrendszerek.

Analízis

– Logikai alapfogalmak. Bizonyítási módszerek. Nevezetes egyenlőtlenségek. Halmazok. Függvények és ábrázolásuk, grafikonok. Sorozatok. Tizedestörtek.

Geometria

– Térelemek kölcsönös helyzete, párhuzamossága. Szög, töröttvonal, sokszög. Az irányítás szemléletes fogalma. Egybevágósági transzformációk síkban és térben. Egybevágó alakzatok. Szög mérése. Térelemek szöge, távolságuk. Merőleges vetítés. Párhuzamos szelők tétele, középpontos hasonlóság, hasonlósági transzformációk síkban és térben. Hasonló alakzatok. Elemi tételek háromszögre és sokszögre. Konvex halmazok, konvex burok. Poliéderek szemléletes fogalma, konvex poliéder. Euler-tétel konvex poliéderekre. Szabályos sokszögek, szabályos konvex poliéderek. Euklideszi szerkesztés. Nevezetes szerkesztések.
– Geometriai vektorfogalom, bázis, koordináták. Skaláris, vektoriális és vegyes szorzás, geometriai jelentésük. Egyenesek és síkok egyenletei. Távolság- és

szögfeladatok analitikus megoldása. Kör és gömb egyenlete. Súlyozott pontrendszerek, osztóviszony és alkalmazásaik tételek bizonyításában.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretei: 57–67 kredit

Algebra és számelmélet

– Természetes számok, egész számok, racionális számok. Rendezés. Valós számok. Komplex számok, egységgyökök. Alkalmazások geometriai feladatok megoldására. Polinomok gyökei. Harmad- és negyedfokú egyenlet. Az algebra alaptétele. Egyértelmű irreducibilis faktorizáció a test feletti polinomgyűrűkben. Irreducibilis polinomok a racionális, valós és komplex együtthatós polinomok gyűrűjében. Test feletti racionális függvénytest. Többhatározatlanú polinomok gyűrűje, szimmetrikus polinomok. Vektortér, bázis, dimenzió, alterek. Faktortér, direkt összeg.
– Lineáris leképezések, transzformációk, mátrixuk. Képtér, magtér. Determináns, kifejtési tétel. A mátrixok algebrája, invertálhatóság, rang. Lineáris egyenletrendszerek, megoldhatóság, Gauss-elimináció, Cramer-szabály.
– Sajátérték, sajátvektor, karakterisztikus polinom.
– A számelmélet alaptétele. Az oszthatóság és tulajdonságai az egész számok gyűrűjében és test feletti polinomgyűrűkben. Lineáris kongruenciák, kongruencia-rendszerek és lineáris diofantikus egyenletek. Pitagoraszi számhármasok.
– Euler-Fermat tétel. Klasszikus kongruenciatételek. Számelméleti függvények. Elemi prímszámelmélet. Prímek száma, prímek reciprokainak összege. Tökéletes számok, Mersenne- és Fermat-féle prímek. Irracionális és racionális számok kapcsolata (approximáció), algebrai és transzcendens számok. Diofantoszi egyenletek. Nevezetes számelméleti problémák.

Analízis

– Valós számok: axiomatikus és konstruktív megalapozás. Korlátos számhalmazok, alsó és felső határ. Hatványozás. Számsorozatok határértéke. Konvergens és divergens sorozatok. Végtelenhez tartó sorozatok. Határérték és műveletek. Határérték és egyenlőtlenségek. Monoton sorozatok. A Bolzano-Weierstass-tétel és a Cauchy-kritérium. Megszámlálható halmazok.
– Valós függvények globális tulajdonságai. Monotonitás, konvexitás. Függvények folytonossága és határértéke. Átviteli elvek. Folytonosság, határérték és műveletek. Folytonosság, határérték és egyenlőtlenségek. Korlátos zárt intervallumban folytonos függvények. Monotonitás és határérték. Monotonitás és folytonosság. Konvexitás és folytonosság. Néhány fontos függvényosztály (polinom-függvények, racionális törtfüggvények, exponenciális függvények, hatványfüggvények, logaritmusfüggvények, trigonometrikus függvények és ezek inverzei, a hiperbolikus függvények és inverzeik).
– A differenciálhányados fogalma. Differenciálási szabályok és az elemi függvények deriváltjai. Magasabb rendű differenciálhányadosok. A lokális tulajdonságok és a derivált kapcsolata. Középértéktételek. A differenciálható függvények vizsgálata. Szélsőérték-feladatok megoldása. A Taylor-formula. A L'Hospital-szabály. A primitív függvény fogalma. Primitívfüggvény-keresési módszerek (parciális integrálás, helyettesítéses integrálás), racionális törtfüggvények primitív függvényeinek keresése.

– A Riemann-integrál fogalma. Az integrálhatóság feltételei. Az integrál elemi tulajdonságai. A Newton-Leibniz formula. Az integrálszámítás alkalmazásai. A terület és a térfogat fogalma. Terület- és térfogatszámítás.
– Végtelen sorok. Abszolút konvergencia. Konvergencia-kritériumok (összehasonlító-, gyök-, hányados-, integrálkritérium, Leibniz-sorok). Sorok átrendezése. Riemann tétele (bizonyítás nélkül). Hatványsorok, Taylor-sorok, konkrét függvények előállítása Taylor-sorok összegeként.

Geometria

– Egybevágósági és hasonlósági transzformációk síkban és térben. Invariáns tulajdonságok. Fixelemek. Osztályozásuk. Az egybevágósági és hasonlósági transzformációk csoportja, részcsoportjaik. Affinitások. Invariáns tulajdonságok. Osztályozásuk. Affin transzformációk csoportja. Síkbeli affinitások, tengelyes affinitás. Síkbeli affinitás megadása. Párhuzamos vetítés. Ábrázolás merőleges és párhuzamos vetítéssel. Geometriai transzformációk analitikus leírása a síkban és térben.
– Sokszögek területe. Az elemi területfogalom. Kör és részeinek területe. Poliéderek térfogata. Elemi térfogatfogalom. Henger és kúp térfogata. Cavalieri elv. Gömb és részeinek térfogata. Transzformációk hatása a területre és a térfogatra. Elemi kerület- és felszínfogalom konvex síkidomok és mértani testek esetén. Kör kerülete, körív hossza. Gömb és részeinek felszíne. A gömbi geometria elemei. Gömbi trigonometria. Kör és gömb (kölcsönös helyzet, szögük). Pont körre (gömbre) vonatkozó hatványa. Hatványvonal, hatványpont illetve hatványsík, hatványvonal, hatványpont. Inverzió és tulajdonságai. Alkalmazása szerkesztési feladatokban. A sztereografikus vetítés.

Sztochasztika

– Statisztikai mintavétel, statisztikai alapfogalmak – átlag, szórás, medián, kvantilis. Elemi valószínűség-számítás: A diszkrét modell. Geometriai valószínűség. Valószínűségi változók, eloszlások. Statisztikai következtetés, első- és másodfajú hiba. Feltételes valószínűség. A nagy számok törvénye. Egyszerű véletlen minta határeloszlása. Bolyongási problémák. Matematikai játékok, rejtvények.

Elemi matematika

– Az általános és középiskolai matematika tananyaghoz szorosan kötődő témakörök feldolgozása a magyar matematikatanítási hagyományoknak megfelelően feladatokon, problémákon keresztül. Az elemi (általános és középiskolai) megoldások mellett − ahol lehetséges – jelenjenek meg „felsőbb matematikai” megoldások is, legyen lehetőség az „egyetemi matematika” elemi alkalmazásaira és a megoldások összehasonlítására. A válogatott témakörök feladatanyaga alapján annak a vizsgálata, hogyan és mit lehet egy-egy témakörből továbbadni a tanulóknak az egyes iskolatípusokban úgy, hogy abban korrekt matematikai tartalom jelenjen meg az életkornak megfelelő formában.
– Az ABACUS, a Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok, valamint a korosztályos magyar és külföldi matematika versenyek kitűzött feladatainak figyelemmel kísérése, megoldása.

Problémamegoldó szeminárium:

– A matematika különböző területeiről a heurisztikus problémamegoldási stratégiáknak megfelelő csoportosításban,önálló feladatmegoldások.

b) *A középiskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45–50 kredit

Algebra és számelmélet

– Algebrai struktúrák, faktorstruktúrák, homomorfizmusok. A csoportelmélet alapfogalmai, Lagrange-tétel. Permutációcsoportok, Cayley-tétel. Csoportok hatása halmazokon. Csoportkonstrukciók, a véges Abel-csoportok alaptétele. Gyűrűelméleti alapfogalmak. Kommutatív gyűrűk ideáljai és oszthatósági kérdései. Integritás-tartomány hányadosteste. Egyértelmű prímfaktorizáció integritástartományokban. Főideálgyűrűk, euklideszi gyűrűk.
– Gauss-egészek. A két négyzetszám-tétel. Hatványmaradékok, kvadratikus reciprocitás. Testbővítések. A geometriai szerkeszthetőség alapjai. Kitekintés: egyenletek megoldhatósága gyökjelekkel.

Analízis

– A differenciál- és integrálszámítás egyes további alkalmazásai: a Wallis-formula és a Stirling-formula. A Newton-féle gyökkereső algoritmus.
– Az improprius integrál fogalma. Konkrét improprius integrálok kiszámítása. Az improprius értelemben vett integrálhatóság feltételei. Közönséges differenciálegyenletek: szaporodási és bomlási folyamatok, lineáris és szeparábilis differenciálegyenletek. A másodrendű állandó együtthatós differenciálegyenlet. Alkalmazások.
– Többváltozós analízis. Az n-dimenziós euklidészi tér. Gömbök, nyílt, illetve zárt halmazok, konvergens pontsorozatok, Cauchy-sorozatok. A metrikus tér fogalma, teljes terek. Többváltozós függvények folytonossága és határértéke. Kompakt halmazok az n-dimenziós euklidészi térben. Kompakt halmazokon értelmezett folytonos függvények tulajdonságai. Kitekintés: topológia, dimenzió, fraktálok.
– Parciális deriváltak, iránymenti deriváltak. Többváltozós függvények differenciálszámítása. Gradiens, Jacobi-mátrix. Kétszer differenciálható függvények, első és második differenciál, Young tétele (bizonyítás nélkül). Szélsőérték-feladatokkal kapcsolatos szükséges, illetve elégséges feltételek.
– A többváltozós integrálszámítás elemei. n-dimenziós téglák, téglán értelmezett korlátos függvény integrálhatósága, az egyváltozós integrálszámítás tételeinek általánosítása. A többszörös integrál kiszámítása. A Jordan-féle térfogat, a térfogati integrál általános definíciója, integrálás normáltartományon. Térfogat-számítás.
– Görbék és ívhosszuk. A vonalintegrál. A munka és az erőtér fogalma a mechanikában; skaláris szorzat az n-dimenziós euklideszi térben, a vonalintegrál definíciója és kiszámítása. Konzervatív erőtér, potenciál, a primitív függvény fogalma; a vonalintegrálokra vonatkozó Newton-Leibniz-formula. A primitív függvény létezésének szükséges és elégséges, illetve elégséges feltételei.
– Komplex változós komplex értékű függvény komplex értelemben vett differenciálhatósága. Kitekintés: reguláris függvények, komplex hatványsorok. Az elemi függvények kiterjesztése a komplex számsíkra. Az algebra alaptétele.

Geometria

– Kúpszeletek definíciója, geometriai tulajdonságok. Származtatásuk forgáskúp síkmetszeteként (Dandelin gömbök). Kúpszeletek egyenletei. Másodrendű görbék az euklideszi síkon. Osztályozásuk. Az euklideszi sík és tér projektív bővítései. Centrális vetítés. A projektív geometria analitikus modellje. Homogén koordináták. Dualitás. Desargues és Papposz tétele. Pont- és sugárnégyes kettősviszonya, Papposz tétel. Harmonikus pont- és sugárnégyes. Teljes négyszög, teljes négyoldal.

Perspektívitások és projektívitások. Kollineációk. Alaptétel. Centrális axiális kollineációk és alkalmazásaik. Másodrendű és másodosztályú görbék. Pólus, poláris. Pascal-, Brianchon- és Steiner-tétel. Másodrendű görbék projektív és affin osztályozása.

– Görbék paraméteres előállítása. Érintő, ívhossz, természetes paraméterezés. Görbület, simulósík, főnormális, simulókör. Kísérő tréder. Frenet képletek.
– Felületek megadása egyenlettel. Néhány felülettípus. Felületek paraméteres megadása. Gauss-féle első főmennyiségek, mérés felületen. Érintősík, felületi normális. Másodrendű főmennyiségek. Felületi görbék görbülete. Főgörbületek, főirányok. Minkowski- és Gauss-görbület. Geodetikusok.
– Az euklideszi geometria axiomatikus megalapozása. Abszolút geometria. A párhuzamossági axióma jelentősége, helyettes axiómák. Bolyai Farkas és Bolyai János szerepe a hiperbolikus geometria felfedezésében. A hiperbolikus síkgeometria néhány elemi tétele. Hiperbolikus geometria modelleken. Egybevágósági transzformációk modelleken. Transzformációcsoportok, Erlangeni program. Az euklideszi síkgeometria más modelljei. A projektív síkok axiómái, véges síkok. Kitekintés a kombinatorikus, a diszkrét és konvex geometria elemeibe.

Elemi matematika

– Polinomokkal kapcsolatos feladatok. Speciális magasabb fokú egyenletek megoldása, reciprok egyenletek. Egyenlőtlenségek. Egyenlőtlenség rendszerek, lineáris programozás (grafikus módszer). Egyszerű függvényegyenletek megoldása, függvény-egyenlet segítségével megoldható feladatok.
– Összeszámlálási feladatok. Skatulya-elv. Feladatok a binomiális tételre és a Pascal-háromszögre. A gráfok alkalmazása különböző típusú feladatokban.
– Középértékek: számtani, mértani, harmonikus és hatványközepek, és a közöttük fennálló egyenlőtlenségekre vonatkozó feladatok. Cauchy-egyenlőtlenség és alkalmazásai. Jensen-egyenlőtlenség és alkalmazásai. Szélsőérték-feladatok megoldása különböző módszerekkel. Geometriai egyenlőtlenségek, szélsőérték-feladatok. Szélsőérték-feladatok megoldása vektorokkal.
– Elemi függvények (hatvány, gyök, exponenciális, logaritmus, trigonometrikus) és alkalmazásuk különböző típusú feladatokban. Függvénytranszformációk és alkalmazásaik. Egyváltozós függvények differenciálhányadosának és Riemann-integráljának alkalmazása különböző feladatokban.
– Valószínűségi kísérletek, játékok. Klasszikus valószínűségi mező. Geometriai valószínűség. Diszkrét valószínűségi változók, eloszlások. Feltételes valószínűség. A nagy számok törvénye. Bolyongási problémák. A matematikai statisztika alapvető fogalmai, eljárásai és alkalmazásuk gyakorlati problémákra. Matematikai játékok, rejtvények.

Sztochasztika

– Valószínűség-számítás alkalmazásai: Sztochasztikus modellek és statisztikai vizsgálatok. Véletlen bolyongás (arkusz szinusz törvény, nagy eltérések, iterált logaritmus tétel, tönkremenési problémák). Pontfolyamatok (Poisson-folyamat).
– Elágazó folyamatok (Galton–Watson-folyamat, folytonos idejű Markov-féle elágazó folyamat). Sorbanállási modellek (stacionárius születési-kihalási, sorbanállási rendszerek). A fogalomalkotás folyamata.
– További fejezetek a valószínűség-számításból és a matematikai statisztikából: Nevezetes abszolút folytonos eloszlások, rendezett minták. Véletlen bolyongás.

– Generátorfüggvény. Minta, nevezetes statisztikák. Becslések és tulajdonságaik. A hipotézisvizsgálat elemei. Nevezetes statisztikai eljárások. Iskolai kísérletek tervezése és kiértékelése.
– Információelmélet és sztochasztikus folyamatok: Markov-láncok. Felújítási folyamatok. Poisson-folyamat. Elágazó folyamatok. Entrópia, divergencia. Redundancia és nyelvészet. Egyértelműen dekódolható kódok. Hibajavítás.

A matematika alapjai

– A halmazelmélet alapjai: ekvivalens halmazok, a számosság fogalma. Megszámlálható és kontinuum számosságú halmazok. Rendezett halmazok. Jólrendezés. Rendszámok, transzfinit rekurzió. A matematikai logika alapjai: logikai műveletek, igazságtáblázatok, ítéletkalkulus. Kvantorok. Axiómarendszerek, modellek. Kitekintés: A matematikai következtetés logikai alapjai. Az elsőrendű logika. Gödel tételei.

Kombinatorika és gráfelmélet

– Binomiális és polinomiális tétel. Alapvető leszámlálási eljárások. Szitaformula. Generátorfüggvények módszere. Rekurzív sorozatok. Gráfelméleti alapfogalmak. Speciális gráfok, tulajdonságaik. Gráfok színezése, az ötszíntétel. Páros gráfok és független élrendszerek, párosítási algoritmusok, Kőnig tétele. Euler-vonal, Hamilton-kör. Síkba rajzolható gráfok jellemzése. Fák. Lineáris algebra és gráfok. Algoritmikus és bonyolultsági kérdések a kombinatorikában és gráfelméletben.

Informatikai alapismeretek

– Programcsomagok használata a matematikai jelenségek illusztrálására, kísérletek végzésére, illetve az eredmények megsejtésének elősegítésére. Szövegszerkesztő és táblázatkezelő szoftverek használata.

A matematika története

– A matematika történetének korszakai (a matematika fejlődésének csomópontjai). A matematika keletkezése. Az ókori Egyiptom és Babilónia matematikája. Görög matematika az ókorban. A matematika első axiomatikus felépítése (Euklidesz: Elemek). A kínai és az indiai matematika fejlődésének sajátosságai. Európai matematika a középkorban és a reneszánsz korában. A természettudományok fejlődésének hatása a matematikára és viszont. Az analitikus geometria kialakulása, a számítási módszerek és eszközök fejlődése, az analízis alapjainak kidolgozása, apparátusának alakulása, differenciálegyenletek alkalmazásai, variációszámítás megjelenése, a differenciál-geometria kialakulása. Újabb tudományágak megjelenése (projektív geometria, kombinatorika, valószínűségszámítás).
– Gauss munkássága. A nem-euklideszi geometria felfedezésének jelentősége (Bolyai J. és N. I. Lobacsevszkij). A matematika főbb ágainak fejlődése és differenciálódása (algebrai egyenletek általános elmélete, Galois-elmélet, csoportelmélet, komplex változós függvények elmélete, topológia, funkcionálanalízis). A matematika megalapozására vonatkozó törekvések. A matematika fejlődési irányai napjainkban. A magyar matematika rövid története.

5. *A középiskolai matematikatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A matematikadidaktika, mint interdiszciplináris tudomány (tárgya, főbb kérdései, kutatási módszerei, kapcsolata más tudományokkal). A matematikadidaktikai kutatások főbb irányai, eredményei. A magyar matematikatanítás vázlatos története, fejlődése, hagyományai.

– A matematika, mint tantárgy, didaktikai céljai, feladatai. A matematikatanítás formái, módszerei, segédeszközei a tanulók életkori sajátosságainak figyelembe vételével, munkaszervezési formák. A tanulók motiválásának lehetőségei. A tanítást és tanulást segítő eszközök (manipulációs eszközök, számítógép, internet, interaktív tábla) integrált alkalmazási lehetőségei. Mérés és értékelés a matematika tanításában, értékelési módszerek.
– A Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei, nevelési céljai által meghatározott, a nevelés-oktatás tartalmi, szemléleti alapjai. A matematikatanítás tervezése és megvalósítása: a Nemzeti alaptanterv, az erre épülő kerettantervek alapján, a műveltségkép, a tudás- és tanulás értelmezése.
– Fogalomalkotás a matematikában, a matematikai fogalmak tanításának alapkérdései. A matematikai fogalmak, fogalmi rendszerek kialakítását megalapozó tapasztalatszerzés folyamata. Feladattípusok a fogalmak tanításával kapcsolatban. Definiálási módok.
– Tételek, bizonyítások tanításának alapkérdései, szemléletes okoskodások, indoklások, bizonyítási stratégiák és technikák a középiskolában. Az irányított felfedeztetés lehetőségei a tételek és bizonyítások tanításában. A bizonyítási igény felkeltésének módszerei. Tételek megsejtését elősegítő eljárások. Az algoritmikus gondolkodás fejlesztésének lehetőségei.
– A problémamegoldási képességek fejlesztésének lehetőségei, problémamegoldási stratégiák, heurisztikák, a problémamegoldás folyamata. A matematikai problémák, feladatok osztályozása különböző szempontok szerint, problémamezők, problémavariációk. A problémaalkotás folyamata.
– Modellalkotás a matematika tanításában, az alkalmazásorientált oktatás lehetőségei. A projektmódszer alkalmazásának lehetőségei.
– Tehetséggondozás. A szakkörök, speciális tagozatok és a versenyek szerepe a matematika tanításában. A gyengébb képességű és motivációjú tanulók felzárkóztatásának módszerei. Felkészítés az érettségi vizsgára.
– A számfogalom kialakítása, fejlesztésének szintjei; műveletek. Számkörbővítés a természetes számoktól a komplex számokig; a permanencia-elv. A számelmélet elemeinek tanítása. Betűabsztrakció, az algebrai kifejezések tanítása.
– A függvény fogalmának kialakítása, fejlesztésének szintjei. Az elemi függvények tanítása. Az analízis elemeinek tanítása. Az egyenlet, egyenlőtlenség, egyenletrendszer mint matematikai eszköz a matematikai modellben.
– A geometriai gondolkodás szintjei, a geometria alapvető fogalmainak kialakítása. A geometriai transzformációk tanítása, a transzformációs szemlélet kialakítása, fejlesztése. Vektorok a szintetikus geometriában, a trigonometriában és a koordinátageometriában. Trigonometriai eszközök tanítása. Koordinátageometria mint az euklideszi geometria analitikus modellje. A térgeometria tanítása, a térszemlélet fejlesztésének lehetőségei.
– A kombinatorika és a gráfelmélet elemeinek tanítása. A valószínűségszámítás és a statisztika elemeinek tanítása. A matematikai logika elemeinek tanítása.

IV. Ember és társadalom műveltségi terület

1. Történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára
- angol nyelvű megjelölése: teacher of History and Civics

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a történelem és állampolgári ismeretek tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a történelem és állampolgári ismeretek tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére és irányítására, a tanulók történelmi és állampolgári műveltségének, készségeinek, illetve képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. a történelemtanár és állampolgári ismeretek tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

a) *a megszerezhető tudás, képesség*
- ismeri a történeti ismeretszerzés és feldolgozás sajátosságait: források és feldolgozások megkülönböztetését, tájékozódni tud a közgyűjteményekben, a segéd- és kézikönyvekben, a digitális adatbázisokban és egyéb információforrásokban;
- képes a történelmi tárgyú ismeretterjesztés, a tudományos publikáció és a tudománytalan közlések megkülönböztetésére;
- felkészült a történelem diszciplína területén az önálló ismeretszerzésre, a történeti szakirodalom kritikus értelmezésére, elemzésére, továbbá a legújabb kutatási eredmények nyomon követésére és felhasználására;
- képes történelmi források kritikus elemzésére, értelmezésére, feldolgozására, interpretációjára, a történelem tér- és idődimenzióiban való eligazodásra, történelmi fogalmak szakszerű használatára, a történelmi fogalmak térbeli és időbeli változásainak értelmezésére;
- meg tudja fogalmazni a történelmi folyamatok, események, személyek, jelenségek értékelési szempontjait;

– képes történelmi gondolkodásra, a saját történelmi narratíva kialakítására, valamint reflexív, tudatos formálására; a történelmi folyamatok, események, személyek, jelenségek több szempontból történő értelmezésére, az eltérő nézőpontból fakadó értelmezés és értékelés különbségeinek felismerésére;
– képes adott szempontból a lényeges, illetve lényegtelen jelenségek megkülönböztetésére, az oksági viszonyok, az okok és következmények rendszerében való eligazodásra, a döntési lehetőségek, az indítékok, az egyén és a csoport történelemformáló szerepének felismerésére;
– eligazodik a média által közvetített aktuális politikai és gazdasági információk világában;

b) *a képzés során kialakítandó attitűdök:*
– magyar és európai identitás, a magyar és az európai kultúra értékeinek elismerése;
– a nemzetiségi, kulturális és vallási különbségek tiszteletben tartása, a sajáttól eltérő nemzetiségek, egyéb kisebbségi csoportok, kultúrák és vallások értékeinek elismerése;
– a demokrácia értékeinek elfogadása, az aktív állampolgárság jelentőségének felismerése, elfogadása, a személyiségi és az emberi jogok tisztelete;
– elkötelezettség a fejlődés fenntartható formái mellett.

4.2.2. A történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 70–80 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 8–12 kredit*:*

A történelmi megismerés sajátosságai, a történelem tárgya, forrásai, rokon-, és segédtudományai, a kutatás módszerei, hagyományos és informatikai segédeszközei (közgyűjteményi, informatikai tájékozódás), historiográfia, történeti földrajz, politikai földrajz, a történelemtanítás története.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 62–68 kredit*:*
– A különböző történetírói iskolák történelemszemlélete, jellemző forráskezelési és elemzési módszerei.
– Az egyes korszakok és történelmi részdiszciplínák jellemző forrásbázisa, forrástípusai, ezek kritikai kezelésének, értelmezésének, elemzésének módszerei, az egyes korszakokhoz, forrástípusokhoz kapcsolódó segédtudományi ismeretek.
– Történelmi szakkifejezések, fogalmak, illetve ezek térbeli és időbeli változásai.
– Áttekintő, de tudományosan alapozott ismeretek a magyar, valamint az egyetemes történelem egyes korszakairól (ókor, középkor, koraújkor, újkor, modern kor), illetve ezek egyes tematikus részterületeiről (politika-, gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténet).
– A Kárpát-medence népeinek története, a multietnikus, multikulturális közösség alakulása a térségben, az őskortól napjainkig.
– A társadalmi együttélés formái a múltban és a jelenben, a családtól a nemzeti, továbbá a nemzetek feletti közösségekig.
– Állampolgári, pénzügyi és gazdasági alapismeretek.

b) *Az általános iskolai történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei*: 16–20 kredit
– Az egyes történelmi korszakok politika-, gazdaság-, társadalom- és kultúrtörténete ismeretének elmélyítése a törzsképzésben tanultakra alapozva.

– A Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervek szerinti történelem és állampolgári ismeretek tantárgyak szerkezetének, tartalmának, a tantárgyak oktatási, fejlesztési céljainak ismerete, alkalmazási lehetőségek a megfelelő korosztályban.
– Az egyes témákhoz felhasználható taneszközök megismerése, az egyes témák didaktizálási lehetőségeinek feltárása, a szakképzési és a szakmódszertani ismeretek integrálása.

5. *Az általános iskolai történelemtanár és állampolgári ismeretek tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A történelem tanításának elmélete és módszertana: a történeti megismerés sajátosságai, a történettudomány ismeretelméleti alapjai, logikája, terminológiája, illetve kapcsolata a történelemtanítással, valamint az ember és társadalom műveltségterület tanításával;
– A történelem tantárgy integrációja más tantárgyakkal, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, egymásra hatások ismerete.
– A történelem tantárgy, valamint az ember és társadalom műveltségterület tanításának céljai, feladatai, a társadalomban betöltött szerepe a múltban és a jelenben.
– A fejlesztési feladatainak jogszabályi háttere (Nemzeti alaptanterv, kerettantervek).
– Az általános iskolákban és a szakiskolákban kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének, mérésének módszerei, különös tekintettel a társadalomtudományi, illetve a történelmi alapfogalmak biztos használatának kialakítására, a térbeli és időbeli tájékozódás megalapozására.
– A tananyag-kiválasztás és rendszerezés történettudományi, pedagógiai-pszichológiai, szakmódszertani szempontjai, logikája.
– A történelemtanítás tervezése, valamint tanításának nyomtatott és digitális eszközei.
– A múltra és a jelenre vonatkozó tudás összekapcsolása a társadalmi, az állampolgári és a gazdasági ismeretek területén.
– A történelem tantárgy, valamint az ember és társadalom műveltségterület tanításának-tanulásának tanórán, valamint iskolán kívüli lehetőségei, illetve színterei (szakköri foglalkozások, tanulmányi versenyek, kirándulás, múzeum-pedagógia, örökségpedagógia).

2. Történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára
– angol nyelvű megjelölése: teacher of History and Civics

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel

– a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a történelem és állampolgári ismeretek tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi, illetve pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a történelem és állampolgári ismeretek tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók történelmi és állampolgári műveltségének, készségeinek, képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a 2. *mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A történelemtanár és állampolgári ismeretek tanárának szakterületi tudása, készségei, képességei

a) *a megszerezhető tudás, képesség*
- ismeri a történeti ismeretszerzés, feldolgozás sajátosságait: források és feldolgozások megkülönböztetését, tájékozódni tud a közgyűjteményekben, a segéd- és kézikönyvekben, a digitális adatbázisokban, valamint egyéb információforrásokban;
- képes a történelmi tárgyú ismeretterjesztés, a tudományos publikáció és a tudománytalan közlések megkülönböztetésére;
- felkészült a történelem diszciplína területén az önálló ismeretszerzésre, a történeti szakirodalom kritikus értelmezésére, elemzésére, továbbá a legújabb kutatási eredmények nyomon követésére és felhasználására;
- képes történelmi források kritikus elemzésére, értelmezésére, feldolgozására, interpretációjára, a történelem tér- és idődimenzióiban való eligazodásra, történelmi fogalmak szakszerű használatára, a történelmi fogalmak térbeli és időbeli változásainak értelmezésére;
- meg tudja fogalmazni a történelmi folyamatok, események, személyek, jelenségek értékelési szempontjait;
- képes történelmi gondolkodásra, a saját történelmi narratíva kialakítására, illetve a reflexív, tudatos formálására; a történelmi folyamatok, események, személyek, jelenségek több szempontból történő értelmezésére, az eltérő nézőpontból fakadó értelmezés és értékelés különbségeinek felismerésére;
- képes adott szempontból a lényeges és lényegtelen jelenségek megkülönböztetésére, az oksági viszonyok, az okok és következmények rendszerében való eligazodásra, a döntési lehetőségek, az indítékok, az egyén, valamint a csoport történelemformáló szerepének felismerésére;
- eligazodik a média által közvetített aktuális politikai és gazdasági információk világában;

b) *a képzés során kialakítandó attitűdök:*
- magyar és európai identitás, a magyar és az európai kultúra értékeinek elismerése;
- a nemzetiségi, kulturális és vallási különbségek tiszteletben tartása, a sajáttól eltérő

nemzetiségek, egyéb kisebbségi csoportok, kultúrák és vallások értékeinek elismerése;
– a demokrácia értékeinek elfogadása, az aktív állampolgárság jelentőségének felismerése, elfogadása; a személyiségi és az emberi jogok tisztelete;
– elkötelezettség a fejlődés fenntartható formái mellett.

4.2.2. A történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei* 70–80 kredit

aa) alapozó ismeretek: 8–12 kredit

– A történelmi megismerés sajátosságai, történelem tárgya, forrásai, rokon- és segédtudományai, a kutatás módszerei, hagyományos, továbbá informatikai segédeszközei (közgyűjteményi, informatikai tájékozódás), historiográfia, történeti földrajz, politikai földrajz, a történelemtanítás története.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 62–68 kredit

– A különböző történetírói iskolák történelemszemlélete, jellemző forráskezelési és elemzési módszerei.
– Az egyes korszakok, történelmi részdiszciplínák jellemző forrásbázisa, forrástípusai, ezek kritikai kezelésének, értelmezésének, elemzésének módszerei, az egyes korszakokhoz és forrástípusokhoz kapcsolódó segédtudományi ismeretek.
– Történelmi szakkifejezések, fogalmak, illetve ezek térbeli és időbeli változásai.
– Áttekintő, de tudományosan alapozott ismeretek a magyar, valamint az egyetemes történelem egyes korszakairól (ókor, középkor, koraújkor, újkor, modern kor), illetve ezek egyes tematikus részterületeiről (politika-, gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténet).
– A Kárpát-medence népeinek története, a multietnikus, multikulturális közösség alakulása a térségben, az őskortól napjainkig.
– A társadalmi együttélés formái a múltban és a jelenben, a családtól a nemzeti, és a nemzetek feletti közösségekig. Állampolgári, pénzügyi és gazdasági alapismeretek.

b) A *középiskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45–50 kredit

– Az egyes történelmi korszakok politika-, gazdaság-, társadalom- és kultúrtörténete ismeretének elmélyítése a törzsképzésben tanultakra alapozva.
– Az elméleti ismeretek bővítése (történetfilozófia és historiográfia).
– A megújuló történelemtanítás kiemelt területeinek és az érettségi követelményekben meghatározott tartalmi követelményeknek megfelelő ismeretek.
– A latin műveltség alapjai, valamint a latinigényes területek esetében a latin nyelv.
– A nagy történelmi korszakok tanításának speciális igényei, lehetőségei a középiskolában, illetve az annak megfelelő korosztályokban a Nemzeti alaptanterv, továbbá a kerettantervek, valamint az érettségi vizsga követelményeihez igazítva.
– A szakképzés és a szakmódszertani ismeretek integrálása a történelmi események problémaközpontú tanítása érdekében az érettségi követelményekben elvárt szempontok alapján.
– A tudományos kutatás módszerei, eljárásai, segédeszközei, a számítástechnika, az informatika használata a történettudományban, a történelem segéd- és rokon tudományaihoz kapcsolódó gyakorlati ismeretek, forráselemzés, forráskritika.

5. *A középiskolai történelemtanár és állampolgári ismeretek tanárának sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A történelem tanításának elmélete, módszertana, a történelmi események forrás- és probléma központú tanításának elmélete, módszerei.
– A történelem érettségi feladatok összeállításához, értékeléséhez szükséges ismeretek, képességek.
– A történelemtanítás történetének ismeretei.
– A történettudomány ismeretelméleti alapjai, illetve kapcsolata a történelemtanítással, illetve az ember és társadalom műveltségterületi fejlesztési feladatokkal.
– A történelem tantárgy, valamint az ember és társadalom műveltségterület tanításának céljai, a társadalomban betöltött szerepe a múltban és a jelenben (történelemdidaktika).
– A történelem tantárgy, valamint az ember és társadalom műveltségterület tanításának jogszabályi háttere (Nemzeti alaptanterv, kerettantervek, vizsgakövetelmények).
– A tananyag-kiválasztás és -rendszerezés történettudományi, pedagógiai-pszichológiai, szakmódszertani szempontjai, logikája.
– A múltra és a jelenre vonatkozó tudás összekapcsolása a társadalmi, az állampolgári és a gazdasági ismeretek területén.

3. Filozófiatanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése: okleveles filozófiatanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Philosophy

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.4. és 4.2.3. pontjára figyelemmel

– a képzési idő: 2 félév

3. A képzés célja mesterképzés keretében szerezett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak és a felnőttképzésben a filozófia tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a 2*. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készségek, képességek;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A filozófiatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

a) *a megszerezhető tudás, képesség:*
- a filozófiai alapfogalmak, a legjelentősebb filozófusok és filozófiatörténeti korszakok ismerete;
- a jelenkori filozófia problémafelvetéseinek és vitáinak átfogó ismerete;
- a filozófia szisztematikus művelésének áttekintő ismerete, és az alapvető területek közül (logika, ismeretelmélet, tudományfilozófia, nyelvfilozófia, metafizika, elmefilozófia, etika, politikai filozófia, társadalomfilozófia, történelemfilozófia, vallásfilozófia) néhánynak a részletes, elmélyült megismerése;
- az alkalmazott filozófia problémaköreinek és a szisztematikus filozófiával való kapcsolatrendszereinek az ismerete;

b) *megszerezhető készségek, képességek*:
- képes önálló filozófiai kérdésfeltevésre, kritikai értékelésre;
- birtokolja a filozófiai kérdések megközelítéséhez szükséges technikákat;
- tudja ismereteit önállóan bővíteni;
- képes önálló filozófiai kérdésfeltevésre, kritikai értékelésre;
- képes felkelteni a tanulókban a filozófiai gondolkodás iránti fogékonyságot;
- képes arra, hogy segítse a tanulókat komplex fogalmi struktúrák felépítésében, a logikai viszonyok átlátásában, és hogy megismertesse velük az argumentáció alapvető szabályait;
- képes a különböző nézetek, álláspontok toleráns elfogadására.

4.2.2. A filozófiatanár szakon a szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeret a filozófia mesterszaknak megfeleltethető, nem tanári mesterszakon szerzett, a tanári szakképzettséghez tartozó filozófiai tudást foglalja magában.

5. *A filozófiatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
- Kompetenciafejlesztés a filozófiaoktatásban (szövegértelmezés, önálló kérdésfelvetés, filozófiai problémák problématörténeti elemzése).
- A filozófia tanításának módszertana: A filozófiatanítás elméleti tudnivalói és gyakorlati ismeretei. Tanítási technikák, módszerek, mikrotanítás. Multimediális tanítási ismeretek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka), tantervek, tanmenetek, tematikus tervek, óratervezetek, óravázlatok készítésének módszertana.
- Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás. A csoportos oktatás jellemzői, a csoportdinamika szerepe a filozófiaoktatásban.

4. Erkölcstan- és etikatanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles erkölcstan- és etikatanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Ethics and Moral Philosophy

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás évfolyamain, a szakképzésben, a felnőttképzésben az erkölcstan, az etika tantárgyi, valamint az általános pedagógiai-pszichológiai ismereteit integrálni képes tanárok képzése, akik hatékonyan, eredményesen tudják alkalmazni a szakterületi és a pedagógiai-pszichológiai képzésben megszerzett ismereteiket, képességeiket az erkölcstan és az etika tanítási-tanulási folyamatában a tanulók morális attitűdjeinek, erkölcsi érzékének fejlesztésében, felkészültek az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, valamint pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok ellátására, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a 2*. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az erkölcstan- és etikatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

Képes a toleranciára nevelésre, a származás, a nem, vallás és életkor szerinti diszkrimináció elutasítására. Felkészült az eutanázia, az élethez való jog, az abortusz, a tanatológia, a környezetvédelem etikai kérdéseinek, a globalizáció, a test és a lélek viszonya morális kérdéseinek, továbbá az ösztön és az önreflexió, az önuralom kérdéseinek reális közvetítésére, a szabadság és a determináltság dilemmáinak felismerésére. Képes a diákokban kiművelni az erkölcsi érzéket, a saját meggyőződés kifejezéséhez és a mások meggyőzéséhez és tiszteletéhez szükséges morális és intellektuális képességeket. Az erkölcsi fejlődés különböző szakaszaiban járó tanulóknak adekvát irányítást, támogatást tud adni a személyes értékrendjük és a konstruktív életvezetésük kialakításához.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

Ismeri az egyén és a társadalom életének etikai szempontból hangsúlyos területeit, képes ezeket megjeleníteni a tanulók sajátos világában. A modern pedagógiai (elsősorban a kooperatív és kommunikatív) módszerek alkalmazásával fejleszti a tanulói kiscsoportok együttműködését, az egyéni tevékenységek összehangolásának folyamatát.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

Szakmai ismereteit folyamatosan bővíti, követi az etikával kapcsolatos publikációkat, tájékozott a legújabb etikai kutatások körében. Naprakész ismeretekkel rendelkezik a gyorsan változó világunkról és az egyén életvezetését befolyásoló társadalmi-gazdasági folyamatokról. Tájékozott a mai modern társadalom morális kérdései, a demokratikus alapértékek, az emberi jogok, a társadalmi egyenlőtlenségek, a környezetvédelem, a globalizáció, a kulturális különbségek körében.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

Ismeri az erkölcstan és etikatanítás jogszabályi hátterét, tanterveit, vizsgakövetelményeit, a tananyag-kiválasztás, -rendszerezés szempontjait szaktudományi, pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani szempontból.

Képes a tanítandó tartalmak meghatározására és strukturálására. A tanulás-tanítás során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, illetve egyéb ismeretszerzési források kritikus elemzésére, valamint a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az info-kommunikációs technológiára).

Felkészült a kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, az önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezésre, az óravázlatok készítésére.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

Képes alkalmazni a kooperatív és interaktív pedagógiai módszereket. Felismeri a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség tanulás-módszertani jellegzetességeit, javítani képes annak hibáit. Képes segíteni és irányítani a közös gondolkodást, a szabadon kibontakozó kulturált vitát, a termékeny morális kommunikációt.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Képes tantárgyi követelmények kidolgozására, a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére különös tekintettel a kooperatív- és projekt-módszer szerinti feladatokra, munkákra.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

Ismeri a kapcsolódó műveltségi területek, rokon tantárgyak rendszerében előkerülő átfogó, integráló, morális kérdéseket. Képes a tantárgyak etikai kérdéseinek feldolgozására. Együttműködik a helyi, megyei és országos pedagógiai intézményekkel, szakmai fórumokkal, szakdidaktikai műhelyekkel, egyházak erkölcstani és etikai kérdésekkel foglalkozó szakembereivel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

Elkötelezett az erkölcstan és etika oktatása iránt. Személyes példát ad az alapvető etikai értékek és a toleráns, a tanulók személyiségének tiszteletben tartása terén. Törekszik a folyamatos önművelésre. Részt vesz a különböző tanítási programcsomagok készítésében és alkalmazásában. Képes új tankönyvek alkotó alkalmazására és bírálatára. Tájékozott a szakmájához kapcsolódó információs forrásokról és szervezetekről.

4.2.2. Az erkölcstan- és etikatanár szakon a szakterületi ismeretek

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 20–30 kredit

Filozófiai, szociológiai, társadalmi alapismeretek. Alapvető kultúrantropológiai, művelődés- és eszmetörténeti, erkölcspszichológiai, vallástudományi, politikai és gazdaságtudományi ismeretek. Alapvető ökológiai ismeretek. A Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei és nevelési céljai keretében megfogalmazottak, illetve szakmai alapozó ismeretek, amelyek a multidiszciplináris szakmai tudás fundamentumát teremtik meg.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 60–70 kredit

– Az etikatörténet, az etikai tradíció ismerete, a filozófiatörténet legjelentősebb irányzatainak etika központú megközelítése, morálfilozófiák áttekintése. A Tízparancsolat, mint alapvető erkölcsi mérce ismerete, kifejtése.
– Általános etikai alapfogalmak, irányzatok, erkölcsszociológiai, erkölcspszichológiai problémák, a metaetikai kérdések átfogó ismerete. Magatartás- és cselekvéselméletek, cselekvéselméleti alapok, egzisztenciális választás, döntés kérdésköre.

– Erényetika, kötelesség-, illetve felelősségetika, következményetika, szándéketika. A XX. századi modern etikák legfontosabb kérdései: egyénközpontú (individualista) etika, perszonalista (személyközpontú) etika, konszenzus vagy diszkurziós etika (kommunikatív etika), szubjektivizmus, kulturális relativizmus, perszonalista etika, szupernaturalizmus.
– Az igazságosság problematikájával kapcsolatos elméleti megközelítések. Értékfilozófia, értékszociológia, az értékek természete, értékmodalitás.
– A nagy világvallások tanításából következő erkölcsi tanítások átfogó ismerete, a vallás világának morális vonatkozásai, a valláserkölcs alapvető kérdései. Alkalmazott etikák: bioetika, környezeti etika, üzleti etika.
– A társadalometika (szociáletika) főbb kérdései, a család, a munka, a gazdaság, a politika és a jog etikai vizsgálata, összefüggései, a tanári hivatás etikai kérdései.

Az erkölcstan, etika tantárgy által közvetített általános és specifikus készségek és képességek

Az erkölcsiség legfontosabb sajátosságainak kialakítása, az értékelvek feltárása, fogalmilag megragadhatóvá tétele. A morális szókészlet helyes használata. A jó és rossz közötti különbségtétel, mint az értékorientáció elsőleges kategóriájának bemutatása történelmi és az életkornak megfelelő irodalmi, illetve konkrét társadalmi példákon keresztül. A helyes magatartás, valamint a jó döntés elveiről kialakított álláspontok kritikus, elemző megítélése. A morális problémák felismerése, értelmezése, a lehetséges válaszok megfogalmazásának képessége. A lényeges és a lényegtelen mozzanatok, jelenségek megkülönböztetése. Az ok-okozati összefüggések felismerése. A cselekedet és a következmény összefüggéseinek figyelembevétele. A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágítása, az önreflexió, az önvizsgálat és az önismeretre, lelkiismeretességre törekvés igényének kialakítása. A problémaérzékenység fejlesztése, az igazságérzet és a becsületesség képességének formálása.

A képzés során kialakítandó attitűdök: erkölcsi érzék fejlesztése, az egzisztenciális választás, döntés súlyának, jelentőségének felismerése, a cselekedetekért és azok következményeiért vállalt felelősségtudat elmélyítése. Az emberi személy méltóságának tiszteletben tartása. Az igazságérzet, az igazságosság, a méltányosság, a szeretet, a szolidaritás, a szubszidiaritás és a közjó erkölcsi elveinek megfelelő gondolkodásmód kialakítása, a társadalmi beilleszkedés elősegítése. Értékkonfliktusok kezelése, az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek megértése. Emberi jogok tisztelete, nemzettudat, történelmi gondolkodás képessége. Tolerancia, együttérzés, nyitottság, kritika/önkritika képessége, önfegyelem, kötelességtudat, mértéktartás, együttérzés, segítőkészség, tisztelet. A környezetért és fenntarthatóságért érzett felelősség kialakítása.

5. *Az erkölcstan- és etikatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Az erkölcstan és etika oktatásával kapcsolatos alapvető hazai és nemzetközi szakdidaktikai kutatások ismerete.
– A tananyag strukturálásának és a tanítási folyamat tervezésének metodológiája;
– Az erkölcstan és etika tanítás módszereinek, technikáinak elsajátítása: a csoportos vita és az egyéni kommunikációs technikák, a frontális osztálymunka, a kooperatív technikák, a projekt-módszer, a differenciált csoportmunka, a vitairányítás módszerei. A gyermekfilozófia módszertanának alkalmazása, a mindennapos

élethelyzetek, döntési szituációk elemzése, egyéni és csoportos anyaggyűjtés, esetelemzés, irodalmi és filozófiai szövegek feldolgozása, etikai kérdésekkel foglalkozó, korosztályhoz igazodó szövegek alkalmazása (mesék, szépirodalmi szövegek, novellák, regények, napi hírek feldolgozása) a felvetődő morális kérdések alapján. Irányított viták, szerepjátékok szervezése, amelyeknek célja a társadalmi konfliktusok és erkölcsi dilemmák felismerése, értelmezése.
– A különböző információk és tudáshordozók alkalmazásának lehetőségei az etikai ismeretek átadásában.
– A művészeti alkotások, különböző műveltségterületek (történelem, népismeret, anyanyelv, vallási tradíciók, antropológia) felhasználási lehetőségei az erkölcstan és etika oktatásában.

5. Hon- és népismerettanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles hon- és népismerettanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Ethnography and Ethnology

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a hon- és népismeret tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi, pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a hon- és népismeretek tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók hon- és népismereti műveltségének, készségeinek, illetve képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A hon- *és népismerettanár szakterületi tudása, készségei, képességei*
A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén
– Rendelkezik a források használatának és értékelésének kompetenciájával, amely elősegíti a tanulók értelmi, érzelmi, testi, erkölcsi fejlődését a sajátos nemzeti hagyományok emberi értékek elsajátítását.
– Vállalja a tudatos értékközvetítést (humanizmus, béke, haza, nemzet, szabadság, demokrácia, szolidaritás, környezetvédelem stb.), harcol az értékek rombolásával (fajgyűlölet, militarizmus, egyéni és kollektív jogok megsértése, a természeti környezet tönkretétele stb.) szemben. Világnézeti és politikai elfogulatlanság és

tolerancia jellemzi. Törekszik a globális szemléletmód, nemzeti és európai identitástudat kialakítására. A tanulókat önálló véleményalkotásra ösztönzi, a nemzeti, európai, etnikai, vallási és lokális azonosságtudatukat tiszteletben tartja, annak megőrzését támogatja. Törekszik az Európában és a világban eligazodni tudó kritikus gondolkodásmód kialakítására. Felkészült arra, hogy kialakítsa, illetve fejlessze a tanulók kommunikációs képességét, tér- és időszemléletét, a nemzeti értékek, valamint a kulturális örökség iránti tiszteletét.

Tanulói csoportok közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Felkészült iskolai évfordulók, ünnepségek megszervezésére, az iskolán kívüli művelődés (múzeum, színház, mozi, kiállítás), tanulmányi versenyek, kirándulások, tanulmányutak tervezésére, szervezésére, kivitelezésére, iskolamúzeum, -újság, -rádió, -televízió létrehozására. Felkészült hon- és népismereti szakkör, önképzőkör, szaktanterem és szertár működtetésére.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Ismeri a néprajzi, antropológiai kutatások eredményeit.
– Tájékozott a rokon- és segédtudományokról (gazdaság-, jog-, település-, család-, életmód-, művelődés-, vallás- és egyháztörténet), valamint a helytörténeti, honismereti kutatásokról, a szomszédos országok, népek történetéről. Rendelkezik a néprajztudomány kutatásmódszertanának ismereteivel. Felkészült a különböző szokások, események, jelenségek elemzésére, összehasonlítására, következtetések megfogalmazására, források olvasására és értelmezésére. Ismeri a néprajztudomány szaknyelvét, topográfiai és kronológiai tájékozottsággal rendelkezik.
– Ismeri a néprajzi, történelmi atlaszokat, térképeket, adattárakat, segédkönyveket. Rendelkezik levéltári és muzeológiai, valamint szépirodalmi ismeretekkel, illetve a népszerűsítő tudományos művek ismeretével. Nevelés-, iskola- és tantárgytörténeti ismeretekkel rendelkezik.
– Tájékozott a hon- és népismeret tantárgy tanításának európai, nemzetközi helyzetéről, a hon- és népismerettanítás módszereiről, eljárásairól, a fontosabb tanári kézikönyvekről, segédanyagokról, oktatástechnikai eszközökről, és információhordozókról, az alternatív tantárgypedagógiai törekvésekről. Ismeri a néprajzi gyűjtőmunka menetét, képes a honismereti munka megszervezésére, vezetésére.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a hon- és népismerettanítás jogszabályi hátterét, tanterveit (a Nemzeti alaptantervet, az ember és társadalom műveltségi terület követelményeit, a kerettanterveket), a vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait szaktudományi, pedagógiai, pszichológiai, illetve szakmódszertani nézőpontból.
– Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, azok strukturálására, logikai felépítésére, a hon- és népismeret tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére, valamint a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az info-kommunikációs technológiákra).
– Felkészült a kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, önállóan éves tematikus (tanmeneti) tervezésre, óravázlat készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára.

A tanulási folyamat támogatás szervezése és irányítása terén

– Rendelkezik a hagyományismeret kialakulásához, kialakításához szükséges pszichológiai tényezők ismeretével, a néprajz különböző korszakainak megértéséhez kötődő tanulási beállítódások és motiváció lehetőségek ismereteivel; a sikeres hon- és népismerettanulás feltételrendszerének (különböző iskolatípusokhoz; tanulási módszerekhez, eljárásokhoz, nehézségekhez kapcsolódó) ismeretével. Ismeri a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség tanulás-módszertani jellegzetességeit, hibáit, azok tipizálását.
– Felkészült a kulturális örökség, hagyományozódás tanítására, a nemzeti és a világ kultúráinak megismerése iránti érdeklődés felkeltésére, kielégítésére, a tanulók ismeretszerző és -alkalmazó képességének kiművelésére. Felkészült a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére. Felkészült a tények, adatok, fogalmak elsajátítási nehézségeinek felismerésére, valamint térképek, grafikonok, táblázatok, eredeti forrásszövegek információs bázisként való használatára.
– Felkészült a társadalmi alapismereteknek a hon- és népismeret tantárgy keretében való oktatására, illetve az e tartalmi területeken való önálló tájékozódásra az aktuálisan elérhető források alapján. Felkészült a közéletből, a helyi társadalomból és a tanulók hétköznapjaiból vett példáknak, problémáknak a tanulási-tanítási folyamatba történő beemelésére.
– Felkészült a hon- és népismeret tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint az informatikai ismereteknek a néprajzi, nemzeti kulturális örökség tanulása során való felhasználására.
– Rendelkezik az eseményeket alakító tényezők feltárásának kompetenciájával, amely segíti a tanulási-tanítási folyamat szervezésének irányításában.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és -gyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Képes tantárgyi követelmények kidolgozására. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére. Képes az elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására a pedagógiai gyakorlatban.

A szakmai együttműködés és kommunikáció terén

– Együttműködik a társtudományokkal foglalkozó rokon tárgyak (földrajz, történelem, gazdasági ismeretek, magyar nyelv és irodalom, társadalmi ismeretek) tanáraival. Felkészült a nemzeti kultúrához kapcsolódó manuális tevékenységek tanári és tanulói együttműködésen alapuló meghonosítására (modellezés, demonstrációs eszközök tervezése és készítése).
– Együttműködik a helyi, területi, megyei és országos pedagógiai szolgáltató intézményekkel; a néprajzi szakmai fórumokkal; alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel. Együttműködik ifjúsági szervezetekkel, a diákönkormányzattal. Kapcsolatot épít a közművelődési intézmények (múzeumok, történelmi játszóházak, helytörténeti gyűjtemények, tájházak) szakembereivel (múzeumpedagógusok, muzeológusok és más közművelődési szakértők). Rendelkezik – térben és időben – tájékozódási kompetenciával, amely segíti az egyének, társadalmi csoportok, rétegek közötti különbségek megértését. Fejleszti az

együttműködési készséget. Rendelkezik a megfelelő szaknyelv alkalmazásának kompetenciájával, amely alkalmassá teszi a szakmai együttműködésre, kommunikációra tanulókkal, szülőkkel, különböző szervetekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Elkötelezett a hagyományápolás, a kulturális örökség, a hon- és népismerettanítás iránt igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a hon- és népismerettanárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében (alternatív programok kipróbálása, programcsomagok, készítése és kipróbálása), tankönyvek kipróbálására, bírálatára. Tájékozott a hon- és népismeret tantárgyhoz és a tanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.

4.2.2. A hon és népismerettanár szak szakterületi ismeretei

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 18–22 kredit

– A nemzeti tudat ébrentartása, hagyományaink tudatos ápolása.
– A történelem, valamint a néprajz és kulturális antropológia tudományok megismerési sajátosságai és forrásai.
– Magyar és európai társadalomtörténet, művelődéstörténet alapjai.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 65–75 kredit

– A történeti falu szerkezete, faluközösség, a történeti paraszti család- és háztartásszerkezet ismerete.
– A népi kultúra tárgyai.
– A paraszti gazdálkodás, generációk és azok szerepei a népéletben.
– A városi kultúra, életmód változásai, szellemi és tárgyi öröksége, hagyományai.
– A magyar kultúra elemeinek ismerete: étkezés, ház- és lakberendezés, használati eszközök, a hétköznapok, illetve ünnepek (karácsony, farsang, húsvét, pünkösd), népszokások, hiedelmek, népi, vallási hagyományok, az emberi élet fordulói, évszakok, heti munkarend falun és városban.
– A történeti paraszti életmód periódusai (emberi élet fordulói, évszakok, heti munkarend).
– A Kárpát-medence népeinek története, vallási sokszínűsége és kulturális öröksége, interetnikus kapcsolatok.
– Más népek (európai és Európán kívüli) néhány jellegzetes hagyománya, identitása.
– A helytörténeti kutatás forrásai és módszerei, a helyi identitás ápolásának formái.
– Értékmentő és értékőrző kezdeményezések támogatása, az abban való részvétel.
– A természetközelben élő, annak erőforrásait, természeti kincseit felhasználó paraszti életmód.
– A gyermekfolklór elmélete, népmesék, népi játékok és a paraszti, valamint a városi élet szépirodalmi megörökítése.
– A szóbeliség és írásbeliség hagyományai, népköltészet, közköltészet, valamint magas kultúra viszonya, szépirodalmi és szociográfiai irodalom a magyar társadalom rétegződéséről, a kollektív emlékezet formái.
– Magyarország néprajzi tájai, régiói.

5. *A hon és népismerettanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A szellemi, tárgyi kulturális örökség helyes ismeretének problémaközpontú tanítása.
– A hon- és népismeret tantárgy valamint az ember és társadalom műveltségterület tanítása céljainak, a társadalomban betöltött szerepének ismerete a múltban, illetve a jelenben (hon- és népismeret-didaktika).

– A hon- és népismeret tantárgy, valamint az ember és társadalom műveltségterület tanítása jogszabályi hátterének (Nemzeti alaptanterv, kerettantervek, vizsgakövetelmények) ismerete.
– Az empirikus ismeretátadás különféle speciális formái, a hatékony tanulási környezet változatainak ismerete.
– A tanítási technikák, módszerek, (mikrotanítás, multimediális tanítási ismeretek, interaktív tanítás) ismerete.
– A hagyományismeret elméleti, gyakorlati és módszertani ismerete.
– Differenciált munkaformák (projekt, vita, játék, mint tanítási módszer, egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka) ismerete és alkalmazása.
– A tantervek, tanmenetek, tematikus tervek, óratervezetek, óravázlatok készítésének sajátos módszertana.
– Sajátos mérési-értékelési rend, a tananyagkészítés, projektmunka és személyre szabott oktatás, csoportdinamika szerepe az oktatásban, a csoport, mint motiváló tényező.
– A hon- és népismeret, mint a kultúra oktatásának eszközének ismerete.

6. Könyvtárostanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles könyvtárostanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Library and Information Science

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja a könyvtárhasználati ismeretek és az információs műveltség tanítására képes tanárok képzése, akik felkészültek a nevelési-oktatási intézmények könyvtáraiban, a közkönyvtárakban, a kettős funkciójú könyvtárakban, az integrált intézményekben az információs műveltség mentori és pedagógiai munkájának ellátására. Alkalmasak a tanári munka szakterületi, pedagógiai-pszichológiai, szakmódszertani, gyakorlati feladatainak hagyományos és elektronikus információ forrásokkal történő támogatására, valamint az információs műveltség készségrendszerének mérésére, kutatására, fejlesztésére; a könyvtárlátogató gyermekek és fiatalok fejlettségi szintjének megfelelő tananyagrendszerek tervezésére, fejlesztésére, különböző szakterületi könyvtári tanórák szervezésére, szaktárgyi pedagógussal való közös megtartására; szaktanárok könyvtár-pedagógiai módszertani támogatására, a gyermekek és a felnőttek digitális írástudásának, információs kompetenciáinak, továbbá a szövegértés, az értő olvasás fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a 2*. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A könyvtárostanár *szakterületi tudása, készségei, képességei*

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

Képes a tanulók információs és kommunikációs képességének kialakítására, fejlesztésére. Törekszik az információs társadalomban eligazodni tudó kritikus gondolkodásmód kialakítására. Tudatos értékközvetítést vállal (humanizmus, béke, haza, nemzet, szabadság, demokrácia, szolidaritás, kulturális pluralizmus, nemzeti kultúra, környezetvédelem), harcol az értékek rombolásával (fajgyűlölet, militarizmus, kultúraellenesség, kulturális monopólium, egyéni és kollektív jogok megsértése, a természeti környezet tönkretétele) szemben. Világnézeti és politikai elfogulatlanság, tolerancia jellemzi. Törekszik a globális szemléletmód, a nemzeti és európai identitástudat kialakítására, továbbá a tanulókat önálló véleményalkotásra ösztönzi. Támogatja és tiszteletben tartja a tanulók nemzeti, európai, etnikai, vallási, illetve lokális azonosságtudatát, kulturális identitását, annak megőrzését.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén:

Felkészült az iskolai és kollégiumi könyvtár működtetésére. Felkészült az iskolai évfordulók, ünnepségek megszervezésére, az iskolán kívüli művelődés feltételeinek bemutatására, közvetítésére (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, mozi, kiállítás stb.), a tanulmányi versenyek, kirándulások, tanulmányutak tervezésére, szervezésére, kivitelezésére, iskolamúzeum, -újság, -rádió, -televízió létrehozására.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

Naprakészen ismeri a könyvtár- és információtudomány ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel való kapcsolatát. Felismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és egymásra hatásukat. Képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára. Ismeri a könyvtárpedagógiai szakmódszertan (szakdidaktika) hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit, fejlesztési irányait. Tájékozott a könyvtárak és más információs intézmények társadalomban betöltött szerepéről, a szaktárgy tanításának céljairól, feladatairól, a könyvtár tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében betöltött szerepéről. Ismeri a könyvtár- és múzeumpedagógia elméletét és gyakorlatát, a két terület érintkezési pontjait. Ismeri a hazai, az európai uniós és a nemzetközi könyvtári és információs és információgazdasági stratégiákat, jogi és egyéb normatív szabályozásokat, intézményrendszereket, programokat: UNESCO, IFLA, EU. Tisztában van a hazai és nemzetközi információforrások értékelésével, kiválasztásával, a gyűjteményszervezéssel, a formai és tartalmi feldolgozással, a keresőrendszerek működtetésével, fejlesztésével, valamint a szolgáltatások nyújtásával, tervezésével kapcsolatos alapelvekkel, tevékenységekkel, módszerekkel, valamint alkalmazásukkal a közkönyvtári és az iskolai környezetben. Ismeri és alkalmazza az informatikai, infokommunikációs eszközök, módszerek, technikákat, a számítógépes információs rendszereket, működtetésüket, továbbá a digitalizálással, elektronikus dokumentumok létrehozásával kapcsolatos

alapelveket, tevékenységeket és módszereket a közkönyvtári, illetve az iskolai környezetben. Ismeri és alkalmazza a különböző tanulási források felhasználási módjait.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

Ismeri az információs műveltség, a digitális írástudás tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat. Alkalmazza az információs műveltség, a digitális írástudás és a kritikai gondolkodás tanulása során kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének módszereit, a tanórán és az iskolán kívüli oktatás lehetőségeit, színtereit. Elsajátította az ismeretek és fejlesztendő kompetenciák mérésére, értékelésére alkalmas sajátos módszereket, eszközöket. Megfelelő könyvtárhasználati ismeretekkel rendelkezik. Az információhasználati, problémamegoldó készségeit alkalmazni tudja más szaktárgyak oktatásában. Ismeri a könyvtárhasználat és az információs műveltség, a digitális írástudás oktatásának nemzetközi összefüggéseit, tanterveit, jogszabályi hátterét.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

Képes a nevelési-oktatási intézmények könyvtáraiban, valamint a közkönyvtárakban, különösen azok gyermek és ifjúsági szolgálataiban végzendő sajátos pedagógiai munkára. Ismeri a könyvtárral és az információk kezelésével kapcsolatos órák tartásának speciális módszertanát, továbbá a szakmai és szakirodalmi információk megszerzésének, terjesztésének módszereit, a megfelelő információs technológiákat, az iskolavezetéssel fenntartott kapcsolatokban a gyakorlati és menedzsment technikákat. Képes a különböző eredetű konfliktusok kezelésére, biblioterápiás foglalkozások tervezésére, terápiás foglalkozásokon való közreműködésre, a könyvtárlátogató gyermekek és fiatalok fejlettségi szintjének megfelelő tananyagrendszerek tervezésére, az elsajátítás segítésére.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

Felkészült az információs és digitális kompetenciák fejlesztésére mérésére. Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit Tájékozott a különböző feladatbankokról és gyűjteményekről. Képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Felkészült tantárgyi követelmények kidolgozására. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

Ismeri és alkalmazza a feladatok ellátásához szükséges szervezési, marketing, kapcsolattartási és -építési, tervezési, projektvezetési, minőségfejlesztési, humán erőforrás fejlesztési alapfogalmakat, alapelveket a közkönyvtári, különösen a gyermek- és ifjúsági könyvtári, valamint az általános iskolai környezetben. Együttműködik a nevelőtestület minden tagjával az információs műveltség összehangolt, minden tantárgyat érintő fejlesztése érdekében.

Együttműködik a helyi, területi, megyei és országos könyvtárakkal, kulturális, illetve információközvetítő intézményekkel, pedagógiai szolgáltató intézményekkel, szakdidaktikai műhelyekkel. Együttműködik az ifjúsági szervezetekkel, a diákönkormányzattal. Kapcsolatot teremt a közművelődési intézmények (múzeumok, játszóházak, helytörténeti gyűjtemények) szakembereivel (múzeumpedagógusok, muzeológusok és más közművelődési szakértők).

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

Elkötelezett az információs műveltség és a digitális írástudás iránt, az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a könyvtárhasználati ismeretek fejlesztési, innovációs tevékenységében: (alternatív programok kipróbálása, programok, programcsomagok készítése és kipróbálása). Részt vesz tankönyvek kipróbálásában, bírálatában. Tájékozott az információs forrásokról, szervezetekről.

4.2.2. A könyvtárostanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 18–22 kredit

Művelődéstörténet, filozófia, szociológia, kutatásmódszertan, bevezetés a könyvtár- és információtudományba, a kommunikációelmélet alapjai, olvasásszociológia, olvasáspedagógia, olvasáspszichológia, informatikai alapismeretek, írás-, könyv-, sajtó- és könyvtártörténet, közgyűjteményi ismeretek, kultúra-gazdaságtan.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 65–75 kredit

Dokumentumleírás, metaadatrendszerek, osztályozási rendszerek, információkereső nyelvek, könyvtártan, a könyvtári menedzsment alapjai, tájékoztatás, primer, szekunder információk és információs források, a hagyományos és az elektronikus információs források, információelmélet, adatbázis-építés és -kezelés, könyvtár-gépesítés, dokumentumok sajátosságai, információs rendszerek, hálózati ismeretek, könyvtár- és múzeumpedagógia.

- Az iskolai könyvtár elvei és működése.
- A könyvtárhasználati ismeretek és az információs műveltség érettségi szintjében meghatározott tartalmi követelményeknek megfelelő ismeretek.
- Az információ- és könyvtártudomány legújabb eredményei, a szakértői rendszerek és tudásbázisok alkalmazási lehetőségei az iskolai könyvtári munkában. Információs műveltség, digitális írástudás az oktatásban.
- Pedagógiai információforrások és rendszerek.
- Bibliometriai módszerek alkalmazása.
- A digitális írástudás és az információs műveltség az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain.
- Az olvasástanítás, olvasásfejlesztés speciális módszerei.
- Gyermek- és ifjúságirodalmi ismeretek, hagyományos és nem hagyományos információhordozók.
- A könyvtárpedagógia módszertana.
- A pedagógia és a kapcsolódó diszciplínák szakirodalmának és forrásainak ismerete.
- Andragógiai, gerontológiai ismeretek.
- Művelődésszervezés, múzeumpedagógia.
- Az integrált könyvtári rendszerek alkalmazása.
- Kutatásmódszertan, a szellemi munka technikája. Szerzői jog.
- Webes szolgáltatások tervezése, digitalizálás, e-learning.
- Kulturális menedzsment.
- Felkészítés a tudományos munkára.

Kötelezően választható ismeretek: a digitális írástudás és az információs műveltség fogalmával, tartalmával kapcsolatos alapismeretek, a komplex készségcsomag oktatásához szükséges tudnivalók. Alapvető sajtó- és médiaismeretek, a kritikai gondolkodás elméletei. Tudásmenedzsment.

5. *A könyvtárostanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A könyvtár-pedagógia (mint elméleti tudományág és gyakorlati diszciplína) nemzetközi és hazai helyzete.
– Az információs és könyvtári környezetben történő tanítás-tanulás sajátosságai.
– A könyvtárostanár feladatai. A különböző típusú könyvtári foglalkozások elemzése, az ott folyó tanítási-tanulási folyamat, a könyvtári órák során alkalmazható eljárások.
– Az iskolai könyvtár (információs és forrásközpont) és a közkönyvtárak, valamint a könyvtári és információs szolgáltató helyek szerepe a megújuló oktatásban, az információs társadalomban, az olvasási készségek fejlesztésében, a szabadidő hasznos eltöltésében.
– Az olvasás szerepe a kognitív folyamatokban. Az olvasás hatása, szerepe a személyiség alakulásában, a személyiségfejlesztésben.
– A modern iskolai könyvtár szervezete, helye az oktatási intézményben, kapcsolata a könyvtári rendszer más könyvtártípusaival, valamint a modern tömegkommunikációs és digitális gyűjteményekkel, az egyéb közgyűjteményekkel és a kultúraközvetítéssel. A könyvtárakban őrzött kulturális javak, az általános iskolai oktatást és tanulást segítő információk gyűjtésének, a gyűjtött anyag tudományos feldolgozásának, rendszerezésének és szolgáltatásának módszerei. Az iskolai könyvtárak feladatai az iskolatörténeti források létrejöttében és gondozásában.
– A szabadidő hasznos eltöltését szolgáló közösségi programok szervezésének módszerei. A hagyományos és az elektronikus könyvtári ismeretek szintetizálása; specifikus, a szaktárgyi tanárok bevonásával megvalósuló, konkrét könyvtári körülményekhez igazodó tantárgyi programok tervezése, kivitelezése és értékelése.

7. Közösségi művelődés tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése: okleveles közösségi művelődés tanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Community Education

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel

– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszának évfolyamain közösségi művelődés elméleti és a gyakorlati tantárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a köznevelés rendszerének intézményeiben a tanórán kívüli tevékenység szervezésére, a közösségi művelődés pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatainak ellátására, a közművelődésben, a helyi társadalomfejlesztésben kultúraközvetítői, közösségfejlesztői munka végzésére, valamint a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására képes tanárok képzése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A közösségi művelődés tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

Képes a személyiségfejlesztés folyamatában a társadalmi viszonyok tudatos elsajátítására. Ismeri a kultúraelmélet és kulturális antropológia fogalomrendszerét, a különféle kulturális entitások meghatározását. Képes a személyes, lokális, térségi, nemzeti és európai kulturális identitás megismerésére és elsajátítására, a helyi cselekvés, illetve a globális szemléletmód szerves együtthatásának érvényesítésére. Tisztában van a kultúra és érték kapcsolatával. Képes a kulturális másságok értő kezelésére, a kulturális funkciók működésének megismerésével, a globalizációból következő multi-kulturalizmus és nemzeti kultúra helyes arányainak kialakítására.

Ismeri a kultúra és közösség, a közösség és társadalom, a közösség és csoport, a közösség és lokalitás, a közösség és civil társadalom elméleteit, a velük kapcsolatos közösségfejlesztési attitűd kialakításának lehetőségeit.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

Szervezi a tanulói közösségek, nonformális és informális tanulási alkalmakat. Megteremti a tanulók érdeklődésének, értékrendjének és érdekviszonyainak megismerésével az együttműködések változatos formáit. Kezdeményez és részt vesz, megéli, továbbá tudatosan kezeli a közösségekhez való alkalmazkodás és az érdekérvényesítés kettősségét. Megismeri és gyakorolja a civil társadalmi formációk lehetséges működését. Toleranciára képes, elfogadja a másságot, szervezi a kirekesztés minden formája ellen ható programokat, eseményeket. Szakértően alkalmazza az integrációs technikákat.

Azonosítani tudja a helyi közös ügyeket, képes a részvétel megszervezésére, a helyi cselekvésre.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

Képes a neveléstörténeti, a pedagógiai, az andragógiai, a kultúraelméleti, pszichológiai és a művelődéstörténeti kutatások eredményeinek szintetizálására. Ismeri a közösségi művelődés sajátosságait, a kultúraelmélet fogalmi rendszerét. Képes a szakszerű kultúraközvetítésre, kulturális antropológiai szemléletmóddal, a kultúra alkotó fejlesztésével kapcsolatos kultúraközvetítői tudással rendelkezik.

Ismeri a közösségfejlesztés szellemi tradícióit, a legfontosabb filozófiai, szociológiai és társadalmi, közösségi tanulással és cselekvéssel foglalkozó gondolkodókat és a beavatkozók, cselekvők elméleteit.

Kompetenciákkal rendelkezik a kapcsolatszervezéshez, a helyi lokális cselekvés ösztönzéséhez, a partneri együttműködések kiépítéséhez és a helyi cselekvés szakmai támogatásához.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

Ismeri a közösségi művelődés tanításának jogszabályi hátterét, tanterveit, vizsgakövetelményeit, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait szaktudományi, pedagógiai, pszichológiai és szakmódszertani nézőpontból.

Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, azok strukturálására, logikai felépítésére. Képes kiválasztani a közösségi művelődés tanulása-tanítása során

felhasználható nyomtatott és digitális tankönyveket, taneszközöket. Képes egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni és a konkrét célokhoz illeszkedően kiválasztani (különös tekintettel az info-kommunikációs technológiára).

Részt tud venni a helyi tanterv készítésében, képes önállóan az éves tematikus (tanmeneti) tervezésre, óravázlat készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára. Képes a közösségfejlesztésben a tanulók aktív részvételen és tapasztalati úton történő tanulásának megtervezésére, megszervezésére. Aktívan részt vesz a tanulási és közösségi cselekvési folyamatokban.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

Ismeri a közösségi együttműködésekre jellemző gondolkodásmód kialakulásához, kialakításához szükséges pszichológiai, szociálpszichológiai tényezőket, a sikeres közösségi művelődés feltételrendszerét (tanulási módszerek, eljárások). Ismeri a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség tanulás-módszertani jellegzetességeit, hibáit, tipizálását.

Felkészült a kulturális megismerés tanítására, a magyar és az egyetemes kultúra iránti érdeklődés felkeltésére, kielégítésére, a tanulók ismeretszerző és -alkalmazó képességének kiművelésére. Felkészült a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére. Felkészült az eltérő kultúrák jellemzőinek feltárására, a tények, adatok, fogalmak elsajátítási nehézségeinek felismerésére. Felkészült térképek, grafikonok, táblázatok, eredeti forrásszövegek információs bázisként való használatára, valamint a kulturális konfliktusokhoz kapcsolódó különböző álláspontok tárgyilagos bemutatására.

Felkészült a közösségi művelődés tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra. Ösztönöz az informatikai ismeretek közösségi művelődés tanulása során való felhasználására.

Felkészült az önszervező közösségfejlesztői tanulási folyamatok moderálására (tanulói csoportokban, lakossági csoportokban).

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és -gyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Képes tárgyi követelmények kidolgozására, valamint a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

Együttműködik a társadalomtudományokkal foglalkozó rokon tárgyak tanáraival. Közreműködik a tanári és tanulói együttműködésen alapuló közösségi művelődéshez kapcsolódó manuális tevékenységekben (modellezés, terepasztal készítés, demonstrációs eszközök tervezése és készítése).

Együttműködik helyi, területi, megyei és országos közművelődési, ifjúsági, társadalompolitikai szolgáltató intézményekkel; közösségi szakmai fórumokkal; alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel. Együttműködik az ifjúsági szervezetekkel, a diákönkormányzattal. Kapcsolatot teremt közművelődési intézmények (múzeumok, történelmi játszóházak, helytörténeti gyűjtemények) szakembereivel (múzeumpedagógusok, muzeológusok, más közművelődési szakértők), valamint kormányzati, a nem kormányzati és az üzleti szektor helyi közösségi fejlesztésben szerepet játszó, társadalmi szolgáltató és fejlesztő intézményeivel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

Elkötelezett a közösségi művelődés, az igényes tanári munka, a folyamatos önművelés iránt. Részt vesz a közösségi művelődés tárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében (alternatív programok kipróbálása, közösségi programok, programcsomagok készítése és kipróbálása, részvétel tankönyvek kipróbálásában, bírálatában).

Tájékozott a közösségi művelődés tantárgyhoz és közösségi művelődés tanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.

4.2.2. A közösségi művelődés tanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 15–20 kredit

Kultúraelmélet

– A kultúraelmélet alapjai (a kultúra fogalma, a fogalmak rendszere, a kultúra több szempontú megközelítése, irányzatok, kultúra és társadalom, kultúra és civilizáció, kultúra és pszichikum, kultúra és művelődés, kultúra és kreativitás, kultúra és kultúraközvetítés, a kultúra tudományos vizsgálatának általános kérdései, a kultúra-tudomány és neveléstudomány viszonya).
– A kultúraelméleti ismeretszerzés alapjai (a kultúraelmélet kutatási területei és módszerei, az információszerzés módszerei).

Társadalompolitika

– A társadalompolitika alapjai és összefüggései: szociál-, ifjúság- és egészségpolitikai, gazdasági, közigazgatási, politológiai alapismeretek, a fenntartható fejlesztés paradigmája, multikulturális, interkulturális és közösségi társadalom paradigmája, a harmadik szektor, a közösségi gazdaság, a társadalomfejlesztés és a gazdaságfejlesztés összefüggései.
– A társadalomfejlesztést szolgáló intézmény- és szolgáltatásrendszer: (a tanári szakokon ismertetett oktatási intézményrendszer mellett) gyermek- és ifjúságvédelmi, szociális, ifjúsági, egészségfejlesztési, munkaerő-piaci, vállalkozásfejlesztési intézmény- és szolgáltatásrendszerek, állami, önkormányzati, civil, illetve egyházi intézmény fenntartási, működtetési modellek.

Közösségfejlesztés

– A közösségfejlesztés alapjai: fogalmak (mozgalom és szakma); alapelvek, közösség és részvétel; a közösségi beavatkozás jellemzői, a közösségi kezdeményezés modelljei, egyén-csoport-közösség (szociálpszichológia alapok).
– A közösségi munka hármas kialakulása: eszmék és értékek; társadalmi mozgalmak, reformok, civil társadalom, szakmatörténet.
– A közösségfejlesztés gyakorlatának elmélete: a közvetítés szükségessége. A kulturális változás kihívása, identitáskeresés, az újrakulturálódási és megújulási folyamatok, a demokratizálás szükségessége. Motivációk építése, cselekvésre, tanulásra képessé tétel. Közösségi tanulás, felnőttképzés.

b) a szakmai törzsanyag szakterületi ismeretei: 70–80 *kredit*

Kultúraelmélet

– A kultúraelmélet tudománytörténete (a kultúra és kultúrafogalom történeti meghatározottsága, történeti vizsgálata, kultúraelméleti irányzatok, a kultúra- és civilizációfogalom azonosságai és eltérései, kultúrtörténeti korszakok, a kultúrafogalom kialakulása, kulturális funkciók az emberben és közösségekben, egyetemes és nemzeti kultúra).

– Kultúraelmélet és kultúraközvetítés (a kultúraközvetítés kultúraelméleti, antropológiai alapjai, a kultúraközvetítés korcsoportjai, módszerei, kultúraközvetítés és felnőtt nevelés, az andragógia története, intézményei).
– Kultúraközvetítés és helyi társadalom (a helyi társadalom etnográfiai hagyományai, szociológiai rétegzettsége, szubkultúrák, munkaerő-piaci jellemzői, kulturális lehetőségei a helyi igények megismerése, feltárása, kulturális vidékfejlesztés).
– A kultúraközvetítés szintjeinek leírása (a kultúraközvetítés intézményrendszere, társadalmi szervezetei, infokommunikációs kultúraközvetítés).
– A kultúraközvetítés társadalmi meghatározottsága (államigazgatási és jogszabályi környezet, gazdasági és kulturális kapcsolatok, szakpolitikák).

Társadalompolitika

– Globalitás: a globális és a lokális folyamatok egymásra hatásának rendszere, összefüggései.
– A helyi társadalmi, gazdasági, illetve környezeti (természeti és épített) viszonyok, tendenciák megismerésének módszerei.
– A társadalomfejlesztést szolgáló intézmény- és szolgáltatásrendszerek együttműködésének modelljei (ágazatközi együttműködések), az ezt meghatározó jogszabályi környezet.
– A társadalomfejlesztés, valamint a természeti és épített környezet összefüggései.
– Fenntarthatóság: forrásteremtés, erőforrás-gazdálkodás, intézmény- és szervezetfejlesztés a lokális társadalomfejlesztési folyamatokban.

Közösségfejlesztés

– A közösség fejlesztése kialakulásának története itthon és külföldön, a legfontosabb hazai és nemzetközi szervezetek.
– Közösségelmélet: a közösség elvesztése, az individuum felszabadulása. A modern közösségiség: kötődés és választási lehetőség. A közösség fogalmának történeti megközelítése a humánetológiától a modern közösségiségig. Civil társadalom, közösségi csoportok és területi szerveződések, hálózatok, virtuális közösségek.
– Lokalitás, helyi társadalom, szomszédság.
– Társadalmi és közösségi részvétel, a közösségi beavatkozás etikai problémái. Szerepek, munkamódok és módszerek a közösségfejlesztésben.

5. *A közösségi művelődés tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A közösségi nevelés cél- és feladatrendszere, alapelvei, interaktív és reflektív módszerei, munkaformái, eszközei.
– A közösségi nevelés fogalma, szemléletmódjai, a közösségek formái.
– A közösségi nevelés módszerei, részvételi formák.
– Közösségszervezés alapjai az iskolában.
– Az önkéntesség mentális, pszichológiai meghatározottsága, jellemzői, a kapcsolattartás és viszonyulás módszertani sajátosságai.
– Az adaptív módszerek alkalmazásának szakmai kritériumai.
– A stratégiakészítés módszerei, indikátorok a közművelődésben.
– A közösségi művelődés tartalma, alapfogalmai, szerepe a magyar művelődésben.
– A készség- és képességfejlesztés speciális eljárásai a közösségi művelődés nevelési folyamataiban.
– A kompetenciafejlesztés mérésének módszerei
– Mérés és értékelés a közösségi művelődésben.

– Általános iskolai közösségi művelődési programok, nyomtatott és digitális tankönyvek, tankönyvcsaládok.

V. Ember és természet műveltségi terület

1. **Biológiatanár** (egészségtan) (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai biológiatanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Biology

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakiskolai szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a biológia, az egészségtan tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a biológia, az egészségtan tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására a tanulók környezet-, illetve egészségtudatos műveltségének, készségeinek, képességeinek, az egészséges életvitelüknek a kialakítására, valamint fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A biológiatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Ismeri, hogy a biológia milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a biológiában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a biológia tanítása során fejlesztendő kompetenciákat.
– Képes a biológia speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére, képes a biológiatudomány régebbi és folyamatosan megújuló ismereteit az iskolán keresztül a társadalom felé kommunikálni, az egzakt természettudományos eredményeket megérteni elemi és középszinten – azok igazságtartalmának meghamisítása nélkül – érthető formában tanítani.
– Képes arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére megválasztott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg. Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált bánásmód kialakítására.

– A tanulók életkori sajátosságaihoz és tudásszintjéhez igazodva magyarázatot ad az életmóddal, életvitellel, betegségekkel, a természeti környezet megőrzésével kapcsolatos biológiai problémákra és a mögöttes mechanizmusokra.
– Képes a társadalmi köztudatban megjelenő biológiai tartalmú áltudományos ismereteket természettudományos alapon cáfolni, és ezt az iskolán keresztül, közérthető formában a társadalom felé kommunikálni. Tanítványait racionális gondolkodásra, érvelésre, a természettudományos megközelítésre neveli.
– Tudatos értékközvetítést vállal. Alakítja a tanulók önálló véleményalkotását és kritikus gondolkodásmódra ösztönöz. Érzékeny a tanulók problémáira. Képes a tanulók tévképzeteit felismerni, feltárni és megszüntetni;

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Felkészült tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére. Felkészült a biológia kiegészítő ismeretei közvetítő biológia szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.
– Képes a megtanult tudományos ismereteket kisebb-nagyobb közösségekben ismeretterjesztő szinten népszerűsíteni, magyarázni, terjeszteni, motivációt adva ezzel az ismeretek elsajátítására, az élethosszig tartó tanulásra.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy a biológia új eredményeit megismerhesse, értelmezhesse. Ismeri a biológia alapvető kutatási módszertanát. Képes – elsősorban a természettudományokon belül – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára. Ismeri a biológia társadalomban betöltött szerepét, a biológia tanításának célját, a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében játszott szerepét. Ismeri a biológia tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
– Képes a biológia témakörében szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban. Képes a biológiának megfelelő tudományterületen a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére és közvetítésére. Képes a biológiában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására, ennek közvetítésére a tanulók felé. Szaktudományos és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.
– Elkötelezett a tanulók biológiai ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt. Meg tudja ítélni biológiának a köznevelésben betöltött szerepét. Tisztában van azzal, hogy a biológiában közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében.
– Integrálni és érzékeltetni képes diákjaival a természettudományok közti szoros kapcsolatot, látja, és tanítványaival láttatni tudja a biológiai és társadalmi problémák kapcsolatrendszerét.
– Képes elősegíteni a biológia tananyag tanításán keresztül a természettudományos diszciplínákon átívelő alapfogalmak (anyag, energia, rendszerek és kölcsönhatások, struktúra és funkció, fenntarthatóság és a környezet védelme, állandóság és változás) megértését, elsajátítását.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a biológia tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait.

– Képes a meghatározni a biológiában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni. Képes a biológia tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére és a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az infokommunikációs technológiára).
– Járatos a kollektív munkában történő helyi tanterv készítésében, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezés, óravázlat készítésében, valamint az oktatástechnikai eszközök használatában.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– Ismeri a biológia megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására és alkalmazására. Képes a biológia ismeretanyagának megfelelő csoportosításával, közvetítésével az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására. Képes a biológia speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.
– Felkészült a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére.
– Felkészült a biológia tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint ösztönzi az informatikai ismereteknek a biológia tanulása során való felhasználását.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és feladatgyűjteményekről, képesség ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Tantárgyi követelmények kidolgozására való képesség. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Együttműködik a biológiával rokon tárgyak tanáraival. Képes arra, hogy a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezését egyeztesse. Kialakítja a tanulók önmagukkal, a természettel és a környezetükkel szemben érzett társadalmi felelősségérzetét, szociális kompetenciáit.
– Kész együttműködni a biológia területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai fórumokkal, alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Elkötelezett a biológia, annak tanítása iránt. Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a biológia fejlesztési, innovációs tevékenységében.
– Fontosnak tartja a biológián belüli szakmai együttműködést. Tisztában van a biológia etikai kérdéseivel.

4.2.2. A biológiatanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 53–63 kredit

– *természettudományos alapozó ismeretek:* 16–26 kredit

Matematika

– Számhalmazok, számsorozatok, végtelen sorok. Függvények határértéke. Differenciálszámítás és alkalmazásai. Integrálszámítás. A valószínűség szemléletes fogalma, a valószínűségi mező, a valószínűség kiszámítása kombinatorikus meggondolásokkal. A matematikai statisztika tárgya. A statisztikai függvény. A becslés tulajdonságai. A statisztikai próba. Varianciaanalízis. Korrelációszámítás. Regresszióanalízis.

Fizika

– Alapvető fizikai kölcsönhatások, jellemzésük, megjelenésük a természetben. Mozgások kinematikai és dinamikai leírása. A termodinamika főtételei. Halmazállapot változások. Elektrosztatikai alapfogalmak és alapjelenségek. Az elektromos tér, térerősség fogalma értelmezése. Egyenáramú áramforrások, áramvezetési mechanizmusok, váltakozó áram és szerepe a mindennapokban. A teljes elektromágneses színkép és tartomány. A radioaktivitás és szerepe a mindennapi életben. Méret- és energiatartományok. Anyagvizsgálati módszerek. Az energiatermelés alapelvei és lehetséges formái.

Kémia

– Az élő anyag kémiai összetétele és szerveződési szintjei. A biogén elemek és szervetlen ionok szerepe. A víz szerkezete, fizikai, kémiai tulajdonságai és ebből adódó biológiai funkciói. Ionegyensúlyok, pufferek. Az elektrokémia alapjai, redox folyamatok, redoxpotenciál. A diffúzió és az ozmózis folyamata. A szerves kémia biológiai szempontból fontos alapjai. Az izomériák típusai. A szerves vegyületek csoportosítása és reakciókészségük. Természetes szerves vegyületek jellegzetességei, funkciós csoportok.

Informatika

– Információtechnológiai alapismeretek. Számítógépes aritmetika és logika. Személyi számítógépek. A PC-k összetevői, sajátosságai és felépítése. Programok. Operációs rendszerek. Alkalmazások. Vírusok. Számítógép hálózatok. Az internet működésének vizsgálata gyakorlati és elvi szempontok alapján. Szövegszerkesztési alapismeretek és prezentációkészítés. Táblázatkezelés. Adatbázis-kezelés alapjai, statisztikai programcsomagok.

Földtudomány

– A Naprendszer felépítése és a Föld mozgásai. A Föld belső szerkezete. A fölkéreg felépítése, mozgásai, a legfontosabb kőzetképző folyamatok. A lemeztektonika alapjai. A földtörténet korbeosztása, legfontosabb eseményei. Őslénytani alapismeretek. A földtörténet mérföldkövei: a kambriumi robbanás, tömeges kihalások. A hidroszféra általános jellemzése. A legfontosabb talajképző folyamatok és magyarországi talajtípusok. A légkör felépítése, összetétele, időjárási jelenségek alapelemei. A nagy földi légkörzés alapjai. A földrajzi övezetesség általános ismeretei. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek rendszere. Környezeti ásványtani alapfogalmak.

Környezettudományi alapismeretek

– Globális környezeti rendszerek. Lokális, regionális, kontinentális és globális szemléletű környezetközpontú gondolkodás. Élő és élettelen környezeti tényezők. A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarhatóság, energiahatékonyság, az anyagok újrahasznosítása. A globális éghajlatváltozás és hatása a bioszférára. Környezeti problémák, környezetterhelés, biológiai indikáció.

– *biológiát alapozó ismeretek:* 37–47 kredit

A biológia alapvető törvényszerűségei

– Az élővilág tanulmányozása az ókortól napjainkig. Az élővilág rendszerezésének története. Az anatómia és a fiziológia története. A mikrobiológia és immunológia története. Az ökológiai szemlélet kialakulása. Az evolúcióbiológia története. A földi élet kialakulása és az evolúció főbb állomásai: prebiotikus evolúció, az RNS világ, endoszimbiózis. A genetika térhódítása. A molekuláris éra. Az ökológia, a természetvédelem és a konzervációbiológia kialakulása. Rendszer- és szintetikus biológia.

A sejt szerveződése és működése

– A pro- és eukarióta sejt organizációja. Az eukarióta sejt eredete, a növényi, állati és gomba sejt felépítése. A sejtmag szerkezete és funkciói. A sejtciklus. A sejtosztódás típusai. A kromatin állomány és a kromoszómák. A plazmamembrán szerkezete és funkciói. Membrántranszport, a membránműködés elektromos kísérő jelenségei. Sejtfelszíni markerek és antigén receptorok. A sejtfal kialakulása és szerkezete. A sejtek közötti kapcsoló struktúrák többsejtű élőlényekben. A citoszol és a citoszkeleton. Intracelluláris kompartmentumok. Az endoplazmatikus retikulum típusai és funkciója. Golgi-apparátus, a peroxiszómák, és a lizoszómák szerkezete és működése. A mitokondriumok és a kloroplasztiszok. A sejtek differenciálódása, öregedése és halála.

Az állati és emberi szervezet felépítése és működése

– A fejlődésbiológia alapjai. A megtermékenyítés. A gasztruláció mechanizmusai és szabályozása. Az embrió szerkezete a csíralemezek kialakulása után. Az állati test szerveződése, szimmetria viszonyai. A szövetek csoportosítása és jellemzése. A kültakaró. A váz- és izomrendszer. Az emésztőrendszer. Az anyagszállítás, a testfolyadékok, a keringési rendszer. A légzés. A kiválasztás. A szaporodás és a szaporítószervek. A hormonális és az idegrendszer. Az érzékszervek. Az állati szervezet felépítése a felsorolt csoportokba tartozó fajok példáin keresztül: csalánzók, férgek, puhatestűek, rovarok, halak, kétéltűek, madarak és emlősök. Az emberi szervezet szervei, a szervek szöveti felépítése és a szervrendszerek.

Állatismeret

– A hazai fauna, a Pannon régióban található védett és fokozottan védett fajok megismerése, az egyes állatcsoportok identifikálásához szükséges legfontosabb taxonómiai bélyegek elsajátítása, határozó könyvek használata. Földünk természeti, gazdasági és egyéb szempontból fontos fajai.

Humánbiológia

– A pre- és posztnatális növekedés sajátosságai és szerveződése. Szekuláris növekedési változások jelenségei, okai. A genetikai háttér és a környezeti tényezők hatása a növekedésre és az érésre. Antropometria, a testalkat és a testösszetétel jellemzői, változásai, becslése. A történeti antropológia alapjai, vizsgálati módszerei, jelentősége. A hominid jellegek kialakulása, az ember evolúciójának fázisai. Ember

és környezete: a *Homo sapiens* biodiverzitása. A földrajzi rasszok kialakulása és a főbb csoportok jellemzése.

A növényi szervezet felépítése és működése

– A fototróf eukarióta egysejtűek szerveződése. A teleptestű növények szerveződése. A hajtásos növények felépítése, edényes virágtalanok, edényes magvas növények szervezettana és egyedfejlődése. A növényi szövetrendszerek. Növényi embriogenezis, a csíranövények biológiája. Vegetatív szervek morfológiája és módosulásai. Vízforgalom, ásványi táplálkozás, anyagszállítás és fotoszintézis. Szaporodásmódok a növényvilágban. A növények életfázis váltakozása. A reproduktív szervek morfológiája és élettana. Megtermékenyítés. Embriogenezis, endospermiumtípusok.

Növényismeret

– A hazai legfontosabb mikroszkopikus és makroszkopikus (moha, haraszt, nyitvatermő, zárvatermő) növényfajok megismerése és azonosítása vegetatív szervek (kéreg, rügy, hajtás) és generatív részek (virág, termés) alapján. Határozó könyvek használata zárvatermő fajok azonosításához. Földünk természeti, gazdasági és egyéb szempontból fontos fajai.

Ökológiai alapismeretek

– Biológiai szerveződési szintek és a szupraindividuális organizáció. Ökológiai tényezők és a környezet. A niche-fogalom kialakulása, a niche jellemzése. A populáció fogalma és jellemzői. Elemi populációs kölcsönhatások. Növényi és állati populációk kölcsönhatásai. A populációdinamika alapfogalmai. Az életközösségek szerveződése. Táplálkozási hálózatok. A biológiai sokféleség, a diverzitás értelmezése. Az ökoszisztéma fogalma, anyagforgalom és energiaáramlás. A bioszféra.

Etológia

– A viselkedés fogalma, neurobiológiai alapjai. A magasabb idegi szerveződésű állatok és az ember viselkedése. Tanulási mechanizmusok. Kommunikáció. Kognitív etológia. A viselkedésökológia és viselkedésevolúció alapjai. A szexuális viselkedés alapjai, genetikai szabályozottsága, utódgondozás. A szociális viselkedés formái és evolúciója. Az állati társadalmak típusai. A munkamegosztás és a kasztok. Az emberi társadalom és az emberi nyelv eredete. Az ember és a domesztikált állatok kapcsolata.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 12–18 kredit

Az élővilág rendszerezése

– Taxon fogalma és taxonómiai kategóriák. Taxonómia és szisztematika, nómenklatúra. A fajfogalom. Fajok keletkezése. Az evolúció és filogenezis fogalma. Adaptáció és szelekció. Osztályozási eljárások típusai. Fenetikus osztályozások. A kladisztikus osztályozás alapelvei. Filogenetikai rendszerek.

Biokémia

– Az élő anyag kémiai összetétele. Biológiailag jelentős szénhidrátok és lipidek. A membránok szerkezete. Az aminosavak és a fehérjék tulajdonságai. Az enzimműködés és szabályozása. A szénhidrátok, a lipidek, az aminosavak és a nukleinsavak bioszintézise és lebontása. Anyagcsere-folyamatok: glikolízis, pentóz-foszfát ciklus, citromsav-ciklus. Elektron transzport és oxidatív foszforiláció. A genetikai információ tárolása, átadása és kifejeződése: replikáció, transzkripció, transzláció.

Általános mikrobiológia

– A mikróbák alapvető morfológiai jellemzői. Az egysejtűek szerveződése. Szaporodás, tenyésztés, szaporodás-gátlás. A prokarióták anyagcsere sokfélesége. Erjesztési folyamatok, élelmiszerek előállítása fermentációs technológiákkal, ipari fermentációk. A légzés folyamatai és fényhasznosítás. Mikróbák részvétele az elemek biogeokémiai körforgalmában. Szimbiózis. A vírusok helye az élővilágban, legfontosabb jellemzőik, eredetük. Az emberi szervezet normál mikrobiótája. A gombák világa, a zuzmók.

Természetvédelmi biológia

– A biológiai sokféleség típusai és mérése. Biodiverzitás megoszlása a Földön. A biodiverzitás értékelése. A fajok kihalása az ember előtt és az emberi tevékenység következtében. Kihalással fenyegetettség, természetvédelmi kategóriák. Élőhelyek pusztulása, fragmentációja, leromlása. Túlzott hasznosítás, idegenhonos fajok. Kis populációk problémái. A populációvédelem alapjai. Ex situ védelem. Génforrások megőrzésének aktív módjai: génbanki megőrzés. Védett területek típusai, tervezése, létrehozása. Természetvédelmi kezelés. A nem védett területek jelentősége. Élőhely-helyreállítás. Természetvédelmet szolgáló jogi, gazdaságpolitikai eszközök társadalmi környezet. Biodiverzitás monitorozás céljai, főbb módszerei, hazai és nemzetközi programjai. Védett növény-, állatfajok és területek Magyarországon. A föld kiemelkedő jelentőségű védett területei.

Evolúcióbiológia

– A természetes szelekció általi evolúció alapelvei, a négy darwini posztulátum, és az evolúció definíciója. A természetes szelekció mechanizmusa, evolúciós mintázatok. Az adaptáció fogalma és vizsgálata. A természetes szelekció speciális esetei, és ezek hatása a morfológiai jellemzőkre és viselkedésre. Az állati társadalmak kialakulása: szexuális szelekció és rokonszelekció. Életmenet evolúció. Az evolúció mechanizmusai: mutáció, szelekció, genetikai sodródás, migráció. Mesterséges rendszerek evolúciója.

Bioetika

– A bioetika alapelvei. Az élet keletkezése, mesterséges megtermékenyítés, termékenységet csökkentő módszerek, fogamzásgátlás. Abortuszkérdés. Génmanipulációs és biotechnológiai kutatások bioetikai vonatkozásai. Génmódosított állatok és növények (egészségmegőrzés, egészséges táplálkozás, környezetre gyakorolt hatás). Őssejt kutatás. Szervátültetés. Eutanázia, öngyilkosság, hospice. Állatvédelem.

Terepgyakorlat

– A növényismeret és állatismeret kurzusok keretében megismert növény- és állatfajok tanulmányozása különböző típusú magyarországi élőhelyeken.

b) *Az általános iskolai tanárszakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei*: 16–20 kredit

Molekuláris biológiai alapok

– A sejtciklus szabályozása, az osztódást serkentő és gátló szignálok. A sejthalál formái: a nekrózis és az apoptózis morfológiai jellemzői. Az apoptózis molekuláris mechanizmusa. A DNS károsodása. A sejtciklus szabályozásának felborulása, a rákos elváltozás kialakulása. A klónozás fogalma. A gének izolálásának és manipulálásának alapvető eszközei és eljárásai: vektorok típusai. PCR, szekvenálás, génkönyvtárak. Heterológ protein expresszió. A genom programok jelentősége. DNS diagnosztika, igazságügyi alkalmazások.

Állatélettan

– A jelátviteli mechanizmusok általános tulajdonságai. A sejtek közötti kommunikációt biztosító molekuláris jelek és továbbítóik csoportosítása. Vízterek, membránpotenciál. Akciós potenciál. Az izomműködés élettana. A kardiovaszkuláris rendszer, a légzőrendszer és a kiválasztórendszer működése. Emésztőrendszer, anyag- és energiaforgalom. Neuro-endokrin szabályozás. Az érző és mozgató működések. Idegrendszeri integráció: drive, motiváció, biológiai ritmusok, alvás. Magasabbrendű idegrendszeri folyamatok. Az immunrendszer funkcionális morfológiája, az immunválaszban részt vevő sejtek és molekulák. Természetes immunitás, az adaptív immunválasz és az immuntolerancia. A daganatos és autoimmun betegségek, a túlérzékenységi reakciók kialakulásának immunológiai háttere.

Növényélettan

– Növényi jelátviteli mechanizmusok. Metabolikus folyamatok: a tápanyagfelvétel és -szállítás, a fotoszintézis és szénhidrát-anyagcsere. Kén- és nitrogén-autotrófia. Növényi hormonok és speciális metabolitok. Növényi fotoreceptorok, fotomorfogenezis. Növényi fejlődés- és stresszélettan.

Biogeográfia

– A biogeográfia fogalma, kialakulása. Flóra és vegetáció. Zonalitás, szukcesszió, klimax. Flóraelemek. Reliktumok és endemizmusok. Földünk vegetációövei. Esőerdők, szavannák. Esős nyarú és állandóan száraz szubtrópusi területek. Mérsékelt övi füves puszták, erdőssztyeppek, lombos- és tűlevelű erdők, tundraterületek. Flórabirodalmak. Magyarország és a Kárpát-medence növénytakarója és florisztikai beosztása. A szétterjedés és kolonizáció. Az área tulajdonságai. A negyedidőszak klíma- és faunatörténete, evolúciós dinamikája. A biómok regionalitása és evolúciótörténete. Filogenetikus biogeográfia. Az analitikus és regionális biogeográfia.

Genetika

– Mendeli genetika. A mendeli analízis kiterjesztése, a dominancia formái, többszörös allélizmus, domináns és recesszív episztázis. A kromoszómaelmélet, nemhez kötött öröklődés, kapcsoltság, térképezés. Mitotikus szegregáció és rekombináció. Kromoszóma- és génmutációk. A mennyiségi jellegek genetikája. Egy gén egy enzim hipotézis. Mutációk és genetikai analízis. Gének és környezet. A mutációképződés molekuláris mechanizmusai. Populációgenetika. Mobilis genetikai elemek. Replikáció és DNS-repair. A prokarióta génműködés: a *lac* operon. Prokarióta és eukarióta genomok felépítése, extranukleáris öröklődés. Az eukarióta génszabályozás. Modell élőlények a genetikai kutatásokban. Humángenetika: recesszív és domináns rendellenességek, a humán genom.

Egészségtan

– Az egészség fogalma. Az egészség dimenziói. Az egészséges életmód faktorai. A testi egészség feltételei. Higiéné: környezeti higiéné; személyi higiéné otthon, az iskolában, a testnevelésben és a sportban. Egészséges életmód, rizikófaktorok, primer prevenció. Egészséges táplálkozás, táplálék minőségének hatása a szervezet működésére. Élelmiszer-biztonság. A testmozgás szerepe az egészségmegőrzésben, iskoláskorban. Betegségek osztályozása: a leggyakoribb iskoláskorban és fiataloknál előforduló betegségcsoportok, azok korai tünetei. A testi-lelki egészség kapcsolata. Káros szenvedélyek, addikciók. A függőség felismerés és a legfontosabb teendők.

A sportolás egészségtana. Relaxáció és egészségvédelem. Szexuális nevelés. Elsősegélynyújtás és újraélesztés.

Környezetvédelem

– A vízszennyezés fogalma és a leggyakoribb szennyezőanyagok, azok származása. Vizeink terhelhetősége. Szennyvíztisztítás, szennyvíziszap-kezelés. A komposztálás. Toxicitás, toxikológiai tesztek. Hőszennyezés. A kármentesítési eljárások alapjai. Bioremediáció. Levegőszennyezés, a szennyeződés forrásai. A szennyezés hatásai a növény- és állatvilágra, a művi környezetre és ennek gazdasági vonatkozásaira, egészségkárosító hatások. A talaj, talajdegradáció, rekultiváció. A humusz anyagok jelentősége. A zajszennyezés hatása az emberi szervezetre. A zaj és rezgés elleni védelem. A sugárzások biológiai hatása, védekezési lehetőségek sugárterhelés ellen. A hulladék fogalma, csoportosítása. A hulladék fizikai, kémiai és biológiai jellemző. A hulladékok környezeti hatásai. A hulladék keletkezésének megelőzése, mennyiségének csökkentési lehetőségei. Hulladékelhelyezési technológiák. A környezetvédelem jogi szabályozása.

5. *A biológiatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A biológia által közvetített tudás sajátosságai, a tantárgy kapcsolata más tantárgyakkal, műveltségterületekkel, a különböző forrásokból származó tudás integrálásának lehetőségei, módjai. Induktív és deduktív megismerés.
– A biológia tantárgy által közvetített fogalmak, tartalmak fejlődési sajátosságai, az azokkal kapcsolatos naiv elképzelések, tapasztalati fogalmak és tévképzetek. A biológiai fogalmak tanításának lépései, elvei, a tévképzetek feloldásának technikái. A biológiai ismeretek rögzítésének, megszilárdításának speciális módszerei. A biológia szaktárgyi tényeinek és azok összefüggéseinek felismertetése, megerősítése. Különbségek és hasonlóságok megmutatása, illetve logikus elemzése a tananyag feldolgozása során.
– A biológia tantárgyhoz kapcsolódó affektív célok, attitűdformálási lehetőségek. Az érdeklődés-felkeltés, motiválás lehetőségei, technikái és módszerei a biológia tantárgy tanítása során.
– A természettudományos és technikai kompetencia és a természettudományos gondolkodás fejlesztésének lehetőségei a biológia tantárgy keretében. A természettudományos kutatási módszerek alapjainak használata, elsajátíttatása a tanulókkal. A szaknyelv elsajátíttatása, gondolkodási sémák algoritmusokká rendezése a tanulási folyamatban. A biológiai ismeretek elsajátításának életkori attribútumai.
– A biológia tantárgy tanítási folyamata, a tervezés szintjei. A tanulók közötti együttműködést fejlesztő módszerek (csoportmunka, kooperatív tanulási technikák) alkalmazása biológiaórán.
– Egyszerűbb gyakorlati vizsgálatok alkalmazása biológia oktatás során. Biológiai szertár felszerelése, élősarok. Tanulmányi kirándulás, erdei iskola alkalmazása az iskolán kívüli biológiaoktatásban és környezeti nevelésben. Módszer-ekvivalencia és a módszertani szabadság kérdése.
– A biológiatanítás hagyományos és innovatív tanulási környezete. A biológiatanítás tárgyi feltételei. A tankönyvek szerepe a biológiatanításban, értékelésük, kiválasztásuk kritériumai. A számítógép, a multimédiás eszközök, az információs és kommunikációs technológia és az internet alkalmazása a biológia tanításában.

2. Biológiatanár (egészségtan) (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai biológiatanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Biology

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a biológia, az egészségtan tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a biológia, az egészségtan tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók környezet-, illetve egészségtudatos műveltségének, készségeinek, képességeinek, az egészséges életvitelüknek a kialakítására és fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A biológiatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén:
- Tudja, hogy a biológia milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a biológiában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a biológia tanítása során fejlesztendő kompetenciákat.
- Képes a biológia speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére, képes a biológiatudomány régebbi és folyamatosan megújuló ismereteit az iskolán keresztül a társadalom felé kommunikálni, az egzakt természettudományos eredményeket megérteni, továbbá elemi és középszinten – azok igazságtartalmának meghamisítása nélkül – érthető formában tanítani. Képes arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére megválasztott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg.
- Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált bánásmód kialakítására. A tanulók életkori sajátosságaihoz, tudásszintjéhez igazodva magyarázatot ad az életmóddal, életvitellel, betegségekkel, a természeti környezet megőrzésével kapcsolatos biológiai problémákra és a mögöttes mechanizmusokra.

– Képes a társadalmi köztudatban megjelenő biológiai tartalmú áltudományos ismereteket természettudományos alapon cáfolni, és ezt az iskolán keresztül, közérthető formában a társadalom felé kommunikálni. Tanítványait racionális gondolkodásra, érvelésre, a természettudományos megközelítésre neveli.
– Tudatos értékközvetítés vállalása. A tanulók önálló véleményalkotásának ösztönzése, kritikus gondolkodásmód kialakítása. Érzékeny a tanulók problémáira. Képes a tanulók tévképzeteit felismerni, feltárni és megszüntetni;

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén:

– Felkészült tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére. Felkészült a biológia kiegészítő ismeretei közvetítő biológia szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.
– Képes a megtanult tudományos ismereteket kisebb-nagyobb közösségekben ismeretterjesztő szinten népszerűsíteni, magyarázni, terjeszteni, motivációt adva ezzel az ismeretek elsajátítására, az élethosszig tartó tanulásra.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy a biológia új eredményeit megismerhesse, értelmezhesse. Ismeri a biológia alapvető kutatási módszertanát. Képes – elsősorban a természettudományokon belül – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára.
– Ismeri a biológia társadalomban betöltött szerepét, a biológia tanításának célját, a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében játszott szerepét. Ismeri a biológia tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
– Képes a biológia témakörében szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban. Képes a biológiának megfelelő tudományterületen a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes a biológiában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására, ennek közvetítésére a tanulók felé. Szaktudományos és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.
– Elkötelezett a tanulók biológiai ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt. Meg tudja ítélni biológiának a köznevelésben betöltött szerepét. Tisztában van azzal, hogy a biológiában közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében.
– Integrálni és érzékeltetni képes diákjaival a természettudományok közti szoros kapcsolatot, látja, és tanítványaival láttatni tudja a biológiai és társadalmi problémák kapcsolatrendszerét.
– Képes elősegíteni a biológia tananyag tanításán keresztül a természettudományos diszciplínákon átívelő alapfogalmak (pl. anyag, energia, rendszerek és kölcsönhatások, struktúra és funkció, fenntarthatóság és a környezet védelme, állandóság és változás) megértését, elsajátítását.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a biológia tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait.
– Képes a meghatározni a biológiában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni. Képes a biológia tanulása-tanítása során felhasználható

nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére és a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az infokommunikációs technológiára).

– Járatos a kollektív munkában történő helyi tanterv készítésében, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezés, óravázlat készítésében, valamint az oktatástechnikai eszközök használatában.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– Ismeri a biológia megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására és alkalmazására. Képes a biológia ismeretanyagának megfelelő csoportosításával, közvetítésével az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására. Képes a biológia speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.
– Felkészült a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére.
– Felkészült a biológia tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint ösztönzés az informatikai ismereteknek a biológia tanulása során való felhasználására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és feladatgyűjteményekről, képesség ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Képes a tantárgyi követelmények kidolgozására.
– Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Együttműködik a biológiával rokon tárgyak tanáraival. Képes arra, hogy a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezését egyeztesse. Kialakítja a tanulók önmagukkal, a természettel és a környezetükkel szemben érzett társadalmi felelősségérzetét, szociális kompetenciáit.
– Kész együttműködni a biológia területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai fórumokkal, alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Elkötelezett a biológia, annak tanítása iránt. Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a biológia fejlesztési, innovációs tevékenységében.
– Fontosnak tartja a biológián belüli szakmai együttműködést. Tisztában van a biológia etikai kérdéseivel.

4.2.2. A biológiatanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 53–63 kredit

– *természettudományos alapozó ismeretek:* 16–26 kredit

Matematika

– Számhalmazok, számsorozatok, végtelen sorok. Függvények határértéke. Differenciálszámítás és alkalmazásai. Integrálszámítás. A valószínűség szemléletes fogalma, a valószínűségi mező, a valószínűség kiszámítása kombinatorikus meggondolásokkal. A matematikai statisztika tárgya. A statisztikai függvény. A becslés tulajdonságai. A statisztikai próba. Varianciaanalízis. Korrelációszámítás. Regresszióanalízis.

Fizika

– Alapvető fizikai kölcsönhatások, jellemzésük, megjelenésük a természetben. Mozgások kinematikai és dinamikai leírása. A termodinamika főtételei. Halmazállapot változások. Elektrosztatikai alapfogalmak és alapjelenségek. Az elektromos tér, térerősség fogalma értelmezése. Egyenáramú áramforrások, áramvezetési mechanizmusok, váltakozó áram és szerepe a mindennapokban. A teljes elektromágneses színkép és tartomány. A radioaktivitás és szerepe a mindennapi életben. Méret- és energiatartományok. Anyagvizsgálati módszerek. Az energiatermelés alapelvei és lehetséges formái.

Kémia

– Az élő anyag kémiai összetétele és szerveződési szintjei. A biogén elemek és szervetlen ionok szerepe. A víz szerkezete, fizikai, kémiai tulajdonságai és ebből adódó biológiai funkciói. Ionegyensúlyok, pufferek. Az elektrokémia alapjai, redox folyamatok, redoxpotenciál. A diffúzió és az ozmózis folyamata. A szerves kémia biológiai szempontból fontos alapjai. Az izomériák típusai. A szerves vegyületek csoportosítása és reakciókészségük. Természetes szerves vegyületek jelegzetességei, funkciós csoportok.

Informatika

– Információtechnológiai alapismeretek. Számítógépes aritmetika és logika. Személyi számítógépek. A PC-k összetevői, sajátosságai és felépítése. Programok. Operációs rendszerek. Alkalmazások. Vírusok. Számítógép hálózatok. Az internet működésének vizsgálata gyakorlati és elvi szempontok alapján. Szövegszerkesztési alapismeretek és prezentációkészítés. Táblázatkezelés. Adatbázis-kezelés alapjai, statisztikai programcsomagok.

Földtudomány

– A Naprendszer felépítése és a Föld mozgásai. A Föld belső szerkezete. A fölkéreg felépítése, mozgásai, a legfontosabb kőzetképző folyamatok. A lemeztektonika alapjai. A földtörténet korbeosztása, legfontosabb eseményei. Őslénytani alapismeretek. A földtörténet mérföldkövei: a kambriumi robbanás, tömeges kihalások. A hidroszféra általános jellemzése. A legfontosabb talajképző folyamatok és magyarországi talajtípusok. A légkör felépítése, összetétele, időjárási jelenségek alapelemei. A nagy földi légkörzés alapjai. A földrajzi övezetesség általános ismeretei. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek rendszere. Környezeti ásványtani alapfogalmak.

Környezettudományi alapismeretek

– Globális környezeti rendszerek. Lokális, regionális, kontinentális és globális szemléletű környezetközpontú gondolkodás. Élő és élettelen környezeti tényezők. A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság, energiahatékonyság, az anyagok újrahasznosítása. A globális éghajlatváltozás és hatása a bioszférára. Környezeti problémák, környezetterhelés, biológiai indikáció.

– *biológiát alapozó ismeretek:* 37–47 kredit

A biológia alapvető törvényszerűségei

– Az élővilág tanulmányozása az ókortól napjainkig. Az élővilág rendszerezésének története. Az anatómia és a fiziológia története. A mikrobiológia és immunológia története. Az ökológiai szemlélet kialakulása. Az evolúcióbiológia története. A földi élet kialakulása és az evolúció főbb állomásai: prebiotikus evolúció, az RNS világ, endoszimbiózis. A genetika térhódítása. A molekuláris éra. Az ökológia, a természetvédelem és a konzervációbiológia kialakulása. Rendszer- és szintetikus biológia.

A sejt szerveződése és működése

– A pro- és eukarióta sejt organizációja. Az eukarióta sejt eredete, a növényi, állati és gomba sejt felépítése. A sejtmag szerkezete és funkciói. A sejtciklus. A sejtosztódás típusai. A kromatin állomány és a kromoszómák. A plazmamembrán szerkezete és funkciói. Membrántranszport, a membránműködés elektromos kísérő jelenségei. Sejtfelszíni markerek és antigén receptorok. A sejtfal kialakulása és szerkezete. A sejtek közötti kapcsoló struktúrák többsejtű élőlényekben. A citoszol és a citoszkeleton. Intracelluláris kompartmentumok. Az endoplazmatikus retikulum típusai és funkciója. Golgi-apparátus, a peroxiszómák, és a lizoszómák szerkezete és működése. A mitokondriumok és a kloroplasztiszok. A sejtek differenciálódása, öregedése és halála.

Az állati és emberi szervezet felépítése és működése

– A fejlődésbiológia alapjai. A megtermékenyítés. A gasztruláció mechanizmusai és szabályozása. Az embrió szerkezete a csíralemezek kialakulása után. Az állati test szerveződése, szimmetria viszonyai. A szövetek csoportosítása és jellemzése. A kültakaró. A váz- és izomrendszer. Az emésztőrendszer. Az anyagszállítás, a testfolyadékok, a keringési rendszer. A légzés. A kiválasztás. A szaporodás és a szaporítószervek. A hormonális és az idegrendszer. Az érzékszervek. Az állati szervezet felépítése a felsorolt csoportokba tartozó fajok példáin keresztül: csalánzók, férgek, puhatestűek, rovarok, halak, kétéltűek, madarak és emlősök. Az emberi szervezet szervei a szervek szöveti felépítése és a szervrendszerek.

Állatismeret

– A hazai fauna, a Pannon régióban található védett és fokozottan védett fajok megismerése, az egyes állatcsoportok identifikálásához szükséges legfontosabb taxonómiai bélyegek elsajátítása, határozó könyvek használata. Földünk természeti, gazdasági és egyéb szempontból fontos fajai.

Humánbiológia

– A pre- és posztnatális növekedés sajátosságai és szerveződése. Szekuláris növekedési változások jelenségei, okai. A genetikai háttér és a környezeti tényezők hatása a növekedésre és az érésre. Antropometria, a testalkat és a testösszetétel jellemzői, változásai, becslése. A történeti antropológia alapjai, vizsgálati módszerei, jelentősége. A hominid jellegek kialakulása, az ember evolúciójának fázisai. Ember és környezete: a *Homo sapiens* biodiverzitása. A földrajzi rasszok kialakulása és a főbb csoportok jellemzése.

A növényi szervezet felépítése és működése

– A fototróf eukarióta egysejtűek szerveződése. A teleptestű növények szerveződése. A hajásos növények felépítése, edényes virágtalanok, edényes magvas növények szervezettana és egyedfejlődése. A növényi szövetrendszerek. Növényi

embriogenezis, a csíranövények biológiája. Vegetatív szervek morfológiája és módosulásai. Vízforgalom, ásványi táplálkozás, anyagszállítás és fotoszintézis. Szaporodásmódok a növényvilágban. A növények életfázis váltakozása. A reproduktív szervek morfológiája és élettana. Megtermékenyítés. Embriogenezis, endospermiumtípusok.

Növényismeret

– A hazai legfontosabb mikroszkopikus és makroszkopikus (moha, haraszt, nyitvatermő, zárvatermő) növényfajok megismerése és azonosítása vegetatív szervek (kéreg, rügy, hajtás) és generatív részek (virág, termés) alapján. Határozó könyvek használata zárvatermő fajok azonosításához. Földünk természeti, gazdasági és egyéb szempontból fontos fajai.

Ökológiai alapismeretek

– Alkalmazott ökológia. Biológiai szerveződési szintek és a szupraindividuális organizáció. Ökológiai tényezők és a környezet. A niche-fogalom kialakulása, a niche jellemzése. A populáció fogalma és jellemzői. Elemi populációs kölcsönhatások. Növényi és állati populációk kölcsönhatásai. A populációdinamika alapfogalmai. Az életközösségek szerveződése. Táplálkozási hálózatok. A biológiai sokféleség, a diverzitás értelmezése. Az ökoszisztéma fogalma, anyagforgalom és energiaáramlás. A bioszféra.

Etológia

– A viselkedés fogalma, neurobiológiai alapjai. A magasabb idegi szerveződésű állatok és az ember viselkedése. Tanulási mechanizmusok. Kommunikáció. Kognitív etológia. A viselkedésökológia és viselkedésevolúció alapjai. A szexuális viselkedés alapjai, genetikai szabályozottsága, utódgondozás. A szociális viselkedés formái és evolúciója. Az állati társadalmak típusai. A munkamegosztás és a kasztok. Az emberi társadalom és az emberi nyelv eredete. Az ember és a domesztikált állatok kapcsolata.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 12–18 kredit

Az élővilág rendszerezése

– Taxon fogalma és taxonómiai kategóriák. Taxonómia és szisztematika, nómenklatúra. A fajfogalom. Fajok keletkezése. Az evolúció és filogenezis fogalma. Adaptáció és szelekció. Osztályozási eljárások típusai. Fenetikus osztályozások. A kladisztikus osztályozás alapelvei. Filogenetikai rendszerek.

Biokémia

– Az élő anyag kémiai összetétele. Biológiailag jelentős szénhidrátok és lipidek. A membránok szerkezete. Az aminosavak és a fehérjék tulajdonságai. Az enzimműködés és szabályozása. A szénhidrátok, a lipidek, az aminosavak és a nukleinsavak bioszintézise és lebontása. Anyagcsere-folyamatok: glikolízis, pentóz-foszfát ciklus, citromsav-ciklus. Elektron transzport és oxidatív foszforiláció. A genetikai információ tárolása, átadása és kifejeződése: replikáció, transzkripció, transzláció.

Általános mikrobiológia

– A mikróbák alapvető morfológiai jellemzői. Az egyejtűek szerveződése. Szaporodás, tenyésztés, szaporodás-gátlás. A prokarióták anyagcsere sokfélesége. Erjesztési folyamatok, élelmiszerek előállítása fermentációs technológiákkal, ipari fermentációk. A légzés folyamatai és fényhasznosítás. Mikróbák részvétele az elemek biogeokémiai körforgalmában. Szimbiózis. A vírusok helye az élővilágban,

legfontosabb jellemzőik, eredetük. Az emberi szervezet normál mikrobiótája. A gombák világa, a zuzmók.

Természetvédelmi biológia

– A biológiai sokféleség típusai és mérése. Biodiverzitás megoszlása a Földön. A biodiverzitás értékelése. A fajok kihalása az ember előtt és az emberi tevékenység következtében. Kihalással fenyegetettség, természetvédelmi kategóriák. Élőhelyek pusztulása, fragmentációja, leromlása. Túlzott hasznosítás, idegenhonos fajok. Kis populációk problémái. Populáció védelem alapjai. Ex situ védelem. Génforrások megőrzésének aktív módjai: génbanki megőrzés. A klímaváltozás hatásai a természeti környezetre. Védett területek típusai, tervezése, létrehozása. Természetvédelmi kezelés. A nem védett területek jelentősége. Élőhely-helyreállítás. Természetvédelmet szolgáló jogi, gazdaságpolitikai eszközök társadalmi környezet. Biodiverzitás monitorozás céljai, főbb módszerei, hazai és nemzetközi programjai. Védett növény-, állatfajok és területek Magyarországon. A föld kiemelkedő jelentőségű védett területei.

Evolúcióbiológia

– A természetes szelekció általi evolúció alapelvei, a négy darwini posztulátum, és az evolúció definíciója. A természetes szelekció mechanizmusa, evolúciós mintázatok. Az adaptáció fogalma és vizsgálata. A természetes szelekció speciális esetei, és ezek hatása a morfológiai jellemzőkre és viselkedésre. Az állati társadalmak kialakulása: szexuális szelekció és rokonszelekció. Életmenet evolúció. Az evolúció mechanizmusai: mutáció, szelekció, genetikai sodródás, migráció. Mesterséges rendszerek evolúciója.

Bioetika

– A bioetika alapelvei. Az élet keletkezése, mesterséges megtermékenyítés, termékenységet csökkentő módszerek, fogamzásgátlás. Abortuszkérdés. Génmanipulációs és biotechnológiai kutatások bioetikai vonatkozásai. Génmódosított állatok és növények (egészségmegőrzés, egészséges táplálkozás, környezetre gyakorolt hatás). Őssejt kutatás. Szervátültetés. Eutanázia, öngyilkosság, hospice. Állatvédelem.

Terepgyakorlat

– A növényismeret és állatismeret kurzusok keretében megismert növény- és állatfajok tanulmányozása különböző típusú magyarországi élőhelyeken.

b) *A középiskolai tanárszakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45–50 kredit

ba) szakmai törzsanyag: 18–32 kredit

Állatélettan

– Sejtélettan. Vízterek, membránpotenciál. Akciós potenciál. Az izomműködés élettana. A kardiovaszkuláris rendszer, a légzőrendszer és a kiválasztórendszer működése. Emésztőrendszer, anyag- és energiaforgalom. Neuro-endokrin szabályozás. Az érző és mozgató működések. Idegrendszeri integráció: drive, motiváció, biológiai ritmusok, alvás. Magasabbrendű idegrendszeri folyamatok.

Állatrendszertan

– A zootaxonómia és zooszisztematika feladata, módszerei. A fajfogalom kialakulása, morfológiai és biológiai fajfogalom, rendszertani kategóriák. A fajon belüli differenciálódás, faj alatti kategóriák, az alfaj fogalma. Faj és a populáció viszonya. A zoológia nevezéktan legfontosabb szabályai. A protozoák általános jellemzése és

törzsszintű rendszertani felosztása. A metazoák főbb csoportjai a jelentős altörzsek, osztályok, rendek jellemzése példákkal.

Biogeográfia

– Az elterjedési terület: área és árearendszerek kialakulása, szerkezete, nagysága, alakja, és térképezése. A szétterjedés mechanizmusai, valamint az área története és evolúciója (expanzió, regresszió diszjunkció, extinkció). Az áreák földrajzi és taxonómiai struktúrája valamint a bioszféra makrostruktúrája (biómok). Az élővilág elterjedését befolyásoló földtörténeti és éghajlati változások, a bioszféra evolúciója. A negyedidőszaki flóra- és faunadinamizmus és evolúciós következményei.

Biostatisztika

– Leíró és matematikai statisztikai fogalmak áttekintése. A biológiában leggyakrabban használt paraméteres és nem-paraméteres statisztikai módszerek. Statisztikai programcsomagok alkalmazása. Önálló számolási gyakorlat, számítógépes statisztikai adatfeldolgozás.

Egészségtan

– Az egészséges életmód. Egészséges táplálkozás és tápanyag-ellátás. Élelmiszer-biztonság. A sporttevékenység élettani hatásai. Az élvezeti szerek és a dopping egészségre gyakorolt hatásai. Stressz. Személyi higiéné. Közegészségügyi ismeretek. Népbetegségek Magyarországon. Környezet-egészségtan. Munkaegészségtan. Balesetvédelem és elsősegélynyújtás és újraélesztés.

Genetika

– A genetika története, Mendel munkássága. A mendeli analízis kiterjesztése, a dominancia formái, többszörös allélizmus, domináns és recesszív episztázis. Gének és környezet, penetrancia és expresszivitás. A kromoszómaelmélet, nemhez kötött öröklődés, kapcsoltság, kapcsoltsági térképek, térképfüggvény, térképezés. Mitotikus szegregáció és rekombináció. Kromoszómamutációk és kromoszómaszám változások. A mennyiségi jellegek genetikája. Baktériumgenetika. Egy gén egy enzim hipotézis. DNS-szerkezet és replikáció. A génmutációk felosztása. Mutációkat detektáló rendszerek. Mutációk és genetikai analízis. A mutációképződés molekuláris mechanizmusai. Mobilis genetikai elemek. DNS-repair. Rekombináció molekuláris szinten. A prokarióta génműködés: a *lac* és *trp* operon. Prokarióta és eukarióta genomok felépítése, extranukleáris öröklődés. Az eukarióta génszabályozás. Modell élőlények a genetikai kutatásokban. Humángenetika: recesszív és domináns rendellenességek, a humán genom.

Molekuláris biológia

– A molekuláris biológia kezdete, DNS szerkezet és replikáció. A genom és a génműködés megismerésének eszközei: Nukleinsav és fehérje elválasztási technikák. Restrikciós endonukleázok és a rekombináns DNS technika. Plazmidok és más vektorok, géntárak. Molekuláris hibridizáció, radioaktív és nem-radioaktív jelölés. DNS szekvencia meghatározás, polimeráz láncreakció (PCR), DNS chip és alkalmazásuk. A génexpresszió vizsgálata: hibridizáció, riporter gének, irányított mutációk. Génexpresszió szabályozás prokariotákban: szigma faktorok, represszor és aktivátor fehérjék, transzkripció termináció, a lambda fág lítikus ciklusának szabályozása. A sejtmag, a sejtmagvacska, a sejtosztódás szabályozása. Transzkripció és mRNS érés. A genetikai kód és a fehérjeszintézis. Kompartmentalizáció. Fehérje transzport a sejtorganellumokba és az endoplazmatikus retikulumba. Vezikuláris transzport, Golgi-apparátus, lizoszómák.

Sejtmagi transzport folyamatok. Szignáltranszdukció, jelátviteli útvonalak a génexpresszió szabályozásában.

Növényélettan

– Növényi biokémia. Metabolikus folyamatok: a tápanyag felvétel és szállítás, a fotoszintézis és szénhidrát-anyagcsere. Nitrogén- és kénanyagcsere. Növényi hormonok. Speciális metabolitok és gyakorlati vonatkozásai. Növényi fotoreceptorok, fotomorfogezis. Növényi fejlődés- és stresszélettan. Molekuláris növényélettan, speciális növényi jelátviteli folyamatok. Növényélettani kutatások módszertana.

Növényrendszertan

– A növényvilág rendszerezésében felhasznált tulajdonságok, ezek taxonómiai értéke. Az algák főbb csoportjai, rendszerezésük, biológiai tulajdonságaik. A mohák főbb csoportjai, rendszerezésük, biológiai tulajdonságaik. A harasztok főbb csoportjai, rendszerezésük, biológiai tulajdonságaik. A nyitvatermők főbb csoportjai, rendszerezésük, biológiai tulajdonságaik. A zárvatermők főbb csoportjai, rendszerezésük, biológiai tulajdonságaik.

Környezetvédelem

– A vízszennyezés fogalma és a leggyakoribb szennyezőanyagok, azok származása. A környezet és alrendszerei, környezettudomány, környezetvédelem, ökotoxikológia, fitoremedáció, veszélyes hulladékok és kezelésük, környezeti hatásvizsgálatok, fenntarthatóság. Vizeink terhelhetősége. Szennyvíztisztítás, szennyvíziszap kezelés. A komposztálás. Toxicitás, toxikológiai tesztek. Hőszennyezés. A kármentesítési eljárások alapjai. Bioremediáció. Levegőszennyezés, a szennyeződés forrásai. A szennyezés hatásai a növény- és állatvilágra, a művi környezetre és ennek gazdasági vonatkozásaira, egészségkárosító hatások. A talaj, talajdegradáció, rekultiváció. A humusz anyagok jelentősége. A zajszennyezés hatása az emberi szervezetre. A zaj és rezgés elleni védelem. A sugárzások biológiai hatása, védekezési lehetőségek sugárterhelés ellen. A hulladék fogalma, csoportosítása. A hulladék fizikai, kémiai és biológiai jellemző. A hulladékok környezeti hatásai. A hulladék keletkezésének megelőzése, mennyiségének csökkentési lehetőségei. Hulladékelhelyezési technológiák. A környezetvédelem jogi szabályozása.

bb) kötelezően választható szakmai ismeretek: 18–32 kredit

Biológiai méréstechnika

– A biológiában érvényesülő legfontosabb fizikai, illetve biofizikai elvek ismertetése. Az élőlények energetikai és szállítási folyamatai. A fény-anyag kölcsönhatás biológiai vetületei. A biológiai kutatás során használt modern méréstechnikai eszközök működési elvei, fizikai alapjai. Vélt és valós környezeti ártalmak ismertetése, mérése, hatástalanítása.

Bioinformatika

– A bioinformatika kialakulása. Bioinformatikai eszközök az interneten. ORF, kódszótár. Általános keresőprogramok, biológiai adatbázisok, elektronikus folyóiratok. Nukleotid- és fehérjeszekvencia adatbázisok, az adatbázis rekord felépítése, az adatbázisok forrásai és fejlődésük. Fehérjeszekvenciák elemzése: domén és motívum adatbázisok, a pattern és profil fogalma. A DNS-szekvencia meghatározást segítő programok (javítás, összeszerelés).

Mikrobiológia és biotechnológia

– Környezeti mikrobiológia gyakorlata, aszeptikus munkavégzés, tenyésztési, festési diagnosztikai eljárások. Molekuláris mikrobiális ökológia alapmódszerei. Mikrobiális biotechnológia: klasszikus és molekuláris irányzatok. A biotechnológia elméleti, gyakorlati és etikai vonatkozásai. Ipari-, környezeti-, mezőgazdasági- és orvosi-biotechnológiai eljárások elmélete és gyakorlati kivitelezése. A biotechnológia közelmúltban elért legjelentősebb eredményei. A genomszekvenálási projektek biotechnológiai kihatásai.

Rendszerbiológiai alapok

– Elméleti megalapozás. A modern genomikai technológiák kialakulásának előzményei. A genomika, proteomika, metabolomika és interaktomika stb. összefüggései. Modern kutatási stratégiák. *In silico* műveletek. Az új generációs szekvenálási eljárások alkalmazása. Egysejt-eljárások. Személyre szabott orvoslás.

Immunbiológia

– Az immunrendszer szerveinek felépítése. Immunkompetens sejtek. Őssejtek, differenciáció. Sejt-sejt kölcsönhatások. Antigének. MHC-k. Celluláris és humorális immunválasz. Immuntolerancia. Autoimmun betegségek. Citokinek. Neuro-immun és endokrin-immun kölcsönhatások.

Neurobiológia

– A membrántranszport és membránpotenciál. Akciós potenciál. Az idegsejtek és gliasejtek felépítése, működése és molekuláris markerei. Szinaptikus kapcsolatok, idegrendszeri mediátorok. Feszültség- és ligand-függő ioncsatornák. Metabotróp receptorok. Neuronális szignalizációs folyamatok. A legfontosabb és leggyakoribb idegrendszeri betegségek biológiai alapjai.

Ökológiai és evolúciós modellek

– Populációgenetikai alapok és modellek. A populációk egyedszám változásának szabályozása, populációs ciklusok, elemi populációs kölcsönhatások. A predáció populációdinamikája: ragadozó-zsákmány modellek. Táplálkozási stratégiák: optimalizációs modellek típusai és a nem optimális modellek. A természetes szelekció modelljei. Optimalizációs modellek az életmenet vizsgálatokban. Evolúciós játékelmélet, evolúciósan stabil stratégiák.

Ökológiai vizsgáló módszerek

– Populáció-felmérési és -becslési módszerek. Közösségek és élőhelyek jellemzése, felmérési módszerei. Térinformatikai alapok és módszerek. Időbeli és térbeli dinamika vizsgáló módszerei. Terepi kísérlet-tervezés, mintavételi stratégiák és módszerek. Ökofiziológiai módszerek.

5. *A biológiatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A biológia tantárgy által közvetített tudás sajátosságai, a tantárgy kapcsolata más tantárgyakkal, műveltségterületekkel, a különböző forrásokból származó tudás integrálásának lehetőségei, módjai.
– A biológia tantárgy tanításának céljai. A kiemelt fejlesztési területek, nevelési célok megvalósításának és a kulcskompetenciák fejlesztésének lehetőségei a biológia tantárgy keretében.
– A biológia tantárgy által közvetített fogalmak, tartalmak fejlődési sajátosságai, az azokkal kapcsolatos naiv elképzelések, tapasztalati fogalmak és tévképzetek, a fogalmi váltás nehézségei. A biológiai fogalmak tanításának lépései, elvei, a

tévképzetek feloldásának technikái. A biológiai ismeretek rögzítésének, megszilárdításának speciális módszerei.
– A biológia tantárgyhoz kapcsolódó affektív célok, attitűdformálási lehetőségek. Az érdeklődés-felkeltés, motiválás lehetőségei, technikái és módszerei (pl. játék, projektmódszer) a biológia tantárgy tanítása során.
– A természettudományos, illetve technikai kompetencia és a természettudományos gondolkodás fejlesztésének lehetőségei a biológia tantárgy keretében. A természettudományos kutatási módszerek használata, elsajátíttatása a tanulókkal. Összetettebb gyakorlati vizsgálatok alkalmazása a biológia oktatás során. Biológiai szertár felszerelése, élősarok.
– A biológia tantárgy speciális tartalmainak szerepe a tanulók környezet- és egészségtudatos magatartásának kialakításában. Környezeti és egészségnevelés a biológiaórákon kívül (pl. szakkörön, táborban, erdei iskolában, bemutatóhelyeken).
– A biológia tantárgyhoz kapcsolódó ellenőrzési, mérési és értékelési módszerek, eszközök.
– A differenciálás lehetőségei és módszerei a biológia tantárgy oktatásában. A tanulási stratégiák, készségek fejlesztése biológiaórán.
– A tehetséggondozás lehetőségei, formái, módszerei biológiából, tanórán és tanórán kívül.
– A tanulók közötti együttműködést fejlesztő módszerek (pl. csoportmunka, kooperatív tanulási technikák) alkalmazása biológiaórán.
– Az alapmódszerek (pl. előadás, magyarázat, bemutatás/szemléltetés) alkalmazása a biológia tantárgy oktatásában, a módszerek kiválasztásának kritériumai. Módszer-ekvivalencia és a módszertani szabadság kérdése.
– A biológia tantárgy tanítási folyamata, a tervezés szintjei. A tanmenet és a tematikus tervezés. Óraterv, óravázlat, tábla (füzet) vázlat. Biológiaóra-típusok. A biológiaórák megfigyelésének és értékelésének szempontjai.
– A biológiatanítás hagyományos és innovatív tanulási környezete. A biológiatanítás tárgyi feltételei. A tankönyvek szerepe a biológiatanításban, értékelésük, kiválasztásuk kritériumai. A számítógép, a multimédiás eszközök, az információs és kommunikációs technika és az internet alkalmazása a biológia tanításában.
– A biológiai feladatok összeállításának és megoldásának módszertana. Felkészítés tanulmányi versenyekre és a biológia érettségire, az érettségi szerkezete, a tétel-összeállítás és a vizsgáztatás gyakorlata.

3. Kémiatanár (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai kémiatanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Chemistry

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a kémia tantárgy tanítására, a természettudományi gyakorlatok előkészítésére, szervezésére, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése akik a rokon szakterületeken (pl. matematika, fizika, informatika, szakmai idegen nyelv) elfogadható alapismeretekkel rendelkeznek, képesek a modern társadalomban a természettudományos szemlélet kialakítására, továbbképzések segítségével új kompetenciákat elsajátítani, munkájukat minőségtudattal, sikerorientáltsággal és megfelelő értékszemlélettel végezni, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A kémiatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Tudja, hogy a kémia milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a kémiában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a kémia tanítása során fejlesztendő kompetenciákat. Képes tanítványainak megmutatni a kémia szerepét az anyag szerveződésének leírásában, közvetíteni tudja a társadalom technikai szintjének a természettudományos, kiemelten a kémiai ismeretekkel való összefüggéseit. Képes a kémia fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére, arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére megválasztott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg. Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált nevelésére, tanítására.
  Tanulóit racionális gondolkodásra, érvelésre, a természettudományos megközelítésre neveli.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Felkészült kémiai tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére, a kémia tantárgy kiegészítő ismereteit közvetítő kémia szakkör és laboratórium működtetésére.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Magas szinten ismeri a fenomenologikus és elméleti kémia alapvető törvényeit, a kémiatudomány jellemző ismeretszerző módszereit. Felkészült az alapvető természeti jelenségekben megnyilvánuló kémiai törvényszerűségek bemutatására. A tanulók életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva képes bemutatni, kísérletekkel demonstrálni, kvalitatív, illetve elemi kvantitatív szinten értelmezni a szervetlen és szerves kémia jelenségeit. Rendelkezik azokkal a képességekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy a kémia új eredményeit megismerje, értelmezze. Ismeri a kémia tudományának alapvető kutatási módszereit. Képes – elsősorban a természettudományokon belül – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára. Ismeri a kémia társadalomban betöltött szerepét, a kémia tanításának célját, a tanulók személyiség- és

gondolkodásfejlődésében játszott szerepét. Ismeri a kémia tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, a fontosabb tanítási és tanulási stratégiákat;
– Képes a kémia témakörében a szakszerű kifejezésre, szóban és írásban, az elméletek és tények közötti összefüggések közvetítésére, a kémiában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására;
– Kémiai és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes;
– Meg tudja ítélni a kémiának a köznevelésben betöltött szerepét. Tisztában van azzal, hogy a kémia tanítása során közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a kémia tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait. Képes a meghatározni a kémiában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni, továbbá a kémia tanulása, tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére, a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására;
– kollektív munkában képes helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus tervezésre, óravázlat készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– Ismeri a kémia megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival;
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására és alkalmazására;
– Képes a tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri a szaktárgyával kapcsolatos tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eszközeit, eredményeit. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes együttműködni a kémiával rokon tárgyak tanáraival, arra, hogy a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezését egyeztesse. Kész együttműködni a kémia területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai fórumokkal; alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás terén

– Elkötelezett a kémia tanítása, a tanulók kémiai ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt. Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Fontosnak tartja a kémián belüli szakmai együttműködést. Tisztában van a kémia etikai kérdéseivel.

4.2.2. A kémiatanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 14–16 kredit

Matematika: halmazok, elemi függvények és elemzésük (határérték, deriválás, integrálás), (molekula) geometria, vektorok és mátrixok, a statisztika alapjai, a kémiai számítások matematikai alapjai, minimum 4 kredit.

Fizika: mechanika, hőtan, optika, elektromosságtan; ismeretterjesztői szinten: modern fizika, minimum 2 kredit.

Informatika: felhasználói szintű számítógép-kezelési ismeretek, online tartalomkeresés, kritikus információelemzés, minimum 2 kredit.

Környezeti fenntarthatóság: környezetvédelem, természetvédelem, környezetgazdálkodás, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, minimum 2 kredit.

Természettudomány: a szakpárétól eltérő két különböző természettudomány (fizika, biológia, földrajz-földtudomány) alapismeretei, minimum 4 kredit.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 52–64 kredit

Általános kémia, minimum 10 kredit: a kémia tudományának tárgya és története, kémia a mindennapokban. Mérés, mennyiségek, mértékegységek. Atomelmélet, elemi részecskék, sugárzások és radioaktivitás, az elemek képződése. Kvantumelmélet, atomszerkezet és a periódusos rendszer, az elemek csoportosítása és periodikus sajátságai. A kémiai kötés típusai, ionok, molekulák, vegyületek. Reakciók és reakcióegyenletek, a sztöchiometria alapjai. Elektrolitok, sav-bázis elméletek. Molekulaszerkezet, a molekulák alakja. Intermolekuláris kölcsönhatások, halmazállapotok, halmazállapot-változások, fázisdiagramok. Gázok és gáztörvények. Folyadékok és jellemzőik, gőznyomás, oldatok és az oldatösszetétel jellemzése. Kolloid rendszerek. Kristályok és kristálytípusok. A környezeti kémia fő problémái, zöld kémia. A termokémia alapfogalmai, entalpia, entrópia, képződéshő, reakcióhő, Hess-törvény. A reakciósebesség, elemi reakciók, reakciómechanizmusok, a reakciósebesség hőmérsékletfüggése, katalízis. Kémiai egyensúlyok, a tömeghatás törvénye. Gázegyensúlyok, egyensúlyok híg vizes oldatokban, pH, oldhatóság és komplexképződés. Az elektrokémia alapjai, elektródok, galváncellák és elektrolízis. Az anyagszerkezet vizsgálata, az elektromágneses sugárzás, a spektroszkópia alapfogalmai.

Szervetlen kémia, minimum 8 kredit: az elemek képződése. A periódusos rendszer és annak információ tartalma: az atomok elektronszerkezete; az *s*-, *p*- és *d*-mező elemeinek általános jellemzése; az elemek fizikai és kémiai tulajdonságaiban, valamint energetikai adataiban (ionizációs energia, elektronaffinitás, elektronegativitás, atomizációs hő) jelentkező szabályszerűségek. A periódusos rendszer első 20 elemének (H → Ca) leíró kémiája. Az 1. átmenetifémsor (Sc → Zn) elemei és fontosabb vegyületeik. A 2. és 3. átmenetifémsor néhány fontosabb eleme: arany, ezüst és a platinafémek (Ru, Rh, Pd, Os, Ir, Pt).

Szerveskémia, minimum 8 kredit: a szerves vegyületek csoportosítása. A szerves vegyületek szerkezete. Funkciós csoport. Telített szénhidrogének. Telítetlen szénhidrogének. Aromás szénhidrogének. Halogénezett szénhidrogének. Oxigéntartalmú szénvegyületek. Egyszerű és összetett szénhidrátok. Nitrogéntartalmú szénvegyületek. Heteroaromás vegyületek. Műanyagok. Izoméria típusok. Szubsztitúciós reakciók. Addíciós reakciók. Eliminációs reakciók. Oxidációs és redukciós reakciók. Biológiailag aktív természetes szénvegyületek (alkaloidok,

antibiotikumok, vitaminok, hormonok). Peptidek és fehérjék. Nukleinsavak és építőelemeik.

Fizikai kémia, minimum 8 kredit: termosztatika, termodinamikai mennyiségek, termodinamikai potenciálfüggvények, anyagi halmazok, elegyek, fázisegyensúlyok, kémiai reakciók egyensúlya, transzportfolyamatok alapjai, kémiai reakciók kinetikája, egyensúlyi elektrokémia, felületek termodinamikája, kolloidkémia, az atommag felépítése, a radioaktív bomlás, a kvantumkémia alapjai, spektroszkópia alapjai, határfelületi jelenségek, diszperz rendszerek, katalízis.

Analitikai kémia, minimum 8 kredit: az analitikai módszerek jellemzése. Az analitikai mérési eredmények megadása. Az analízis előkészítő műveletei: a mintavétel és az analitikai minta tárolása, oldása, feltárása. Az ionreakciók elméleti alapjai. Sav-bázis, komplexképződési és redoxireakcióik alkalmazása az analitikában. Sav-bázis folyamatok vizes oldatokban. Oldatok pH-jának számolása. Komplex egyensúlyok számítása. Keláteffektus, entrópiaeffektus. Oldhatósági szorzat, oldhatóság. Csapadékok oldódása sav-bázis-, komplexképződéssel járó és redoxireakciókban. Titrimetria. Neutralizációs analízis. Komplexometria. Csapadékos titrálások. Oxidációs-redukciós titrálások. Gravimetria. Kémiai és műszeres végpontjelzési lehetőségek a titrimetriában. Elektroanalitikai módszerek. Molekulaspektroszkópia: ultraibolya és látható spektrofotometria. Bevezetés az elválasztástechnikákba. Mágneses módszerek alapjai.

A kémia gyakorlati vonatkozásai, minimum 8 kredit: általános kémiai technológiai ismeretek. Energiaforrások. Szervetlen, szerves és biotechnológiai vegyipari eljárások. Műanyagok és polimerek. Esettanulmányok, a kémiai ismeretek kontextusalapú tárgyalása (kémia és társadalom, fenntartható fejlődés, kémia és környezet) Üzemlátogatás. Anyagtudomány. Nanotechnológia. Táplálkozás-tudomány. Élelmiszer-biztonság.

b) *Az általános iskolai tanárszakon az önálló képzési szakasz ismeretei:* 16–20 kredit

ba) természettudományos és informatikai ismeretek: 4–6 kredit

Fizika: atom-, mag- és molekulafizika, elemi részek, kvantummechanika, relativitás-elmélet, kozmológia, szilárdtest-fizika, anyagtudomány.

Informatika: kémiai programcsomagok használata, molekula-vizualizációs technikák, kemometria.

bb) a kémia szakmai ismeretei: 12–14 kredit

Környezeti fenntarthatóság.

Biokémia: bio-molekulák térszerkezete. Enzimkinetika. Peptidek és fehérjék. Nukleinsavak és építőelemeik. Vitaminok. Alapvető lebomlási és felépítési folyamatok.

Ásvány és kőzettan: ásványtani és kőzettani ismeretek, osztályozásuk. Talajok fajtáinak csoportosítása. Egyszerű ásványok kőzetek felismerési technikái.

Anyagismeret: alapvető anyagok szerkezeti fizikai és kémiai tulajdonságai, rendszerezése, új anyagok (nanorészecskék).

Kémiai határterületi ismeretek: környezetszennyezés és környezetvédelem. Zöld kémia. A kémia tudománytörténeti vonatkozásai. Paradigmaváltások a kémiában (pl. Dalton-féle atommodell, kvantummechanikai leírás). A fogalmi váltás nehézségei.

Technológia üzemlátogatás: technológiai és anyagtudományi ismeretek szerzése terepen.

Terepgyakorlat: kémiai ismeretek gyakorlati megismerése iskolai kiránduláson, terepi munkán, múzeumlátogatásokon.

5. *A kémiatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

- Hétköznapi és természeti jelenségek kémiájának elemi értelmezése.
- A kémiatanítás tervezése, megvalósítása: a Nemzeti alaptanterv, a kerettantervek és a helyi tantervek vonatkozó részei.
- A kémiatanítás módszerei: frontális, önálló, kooperatív, projekt, stb. módszerek alkalmazási lehetőségei a kémia tanításában. A tanítványok életkori sajátságaihoz illeszkedő tananyag-feldolgozási módszerek és gyakorlati képességfejlesztő eljárások.
- A kémia elméleti modelljeinek elemi szintű magyarázata és tanítása.
- A kémiai fogalmak fejlődési sajátosságai, tanításának, tanulásának lehetőségei és nehézségei.
- A tanulók fogalmi rendszerének ismerete: naiv előfogalmak, tapasztalati fogalmak és tévképzetek problémái, a fogalmi váltás nehézségei a kémia tanítási-tanulási folyamatában.
- A feladat- és problémamegoldás szerepe, jelentősége a kémiai gondolkodás fejlesztésében.
- Információforrások a kémia tanításában.
- A szemléltetés lehetőségei a kémia tanításában. A modellezés szerepe, feladatai, gyakorlata az alapozó és középszintű kémiaoktatásban.
- A kísérletezés (demonstrációs, mérő- és tanulókísérletek) szerepe, feladatai, gyakorlata az alapozó és középszintű oktatásban. A kémiaoktatás tárgyi feltételeinek (szaktanterem, szertár, laboratórium) szerepe és jelentősége.
- Multimédiás technikák ismerete és alkalmazásának lehetőségei a kémiaoktatásban a jelenségbemutatás, kísérletezés, modellezés, kiértékelés és az adatelemzés területén.
- A kémia és más természettudományos tantárgyak kapcsolata, a kereszttantervek, tantárgyak közti kapcsolatok jelentősége az általános és középiskolában.
- A diákok differenciált képzésének lehetőségei a kémia tanításában (tanórán kívüli foglalkozások, tanulmányi versenyek stb.), tehetséggondozás.
- Kémiai ismeretek felhasználása a környezetvédelemben. Környezettudatos magatartás erősítése.
- Motivációs stratégiák a kémia tanításában: közlekedés, sport, háztartás, az élővilág kémiai érdekességei, tudománytörténet a kémiatanításban. Projektmunkák és egyéni tanulói feladatok tervezése és szervezése.
- A kémiatanítás általános problémái: a magyar nyelvű a nemzetközi tanítás trendjei. A nemzetközi felmérések eredményei.
- A környezettudatos életvitelhez: a biztos, balesetmentes kísérletezéshez, a gyakorlati munka során a fegyelmezett és felelősségteljes tanulói magatartás kialakításához szükséges ismeretek.

4. Kémiatanár (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai kémiatanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Chemistry

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a kémia tantárgy tanítására, a természettudományi gyakorlatok előkészítésére, szervezésére, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a rokon szakterületeken (pl. matematika, fizika, informatika, szakmai idegen nyelv) alapismeretekkel rendelkeznek, képesek a modern társadalomban a természettudományos szemlélet kialakítására, továbbképzések segítségével új kompetenciákat elsajátítani, munkájukat minőségtudattal, sikerorientáltsággal és megfelelő értékszemlélettel végezni, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
az *1. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség.

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A kémiatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén
- Tudja, hogy a kémia milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a kémiában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a kémia tanítása során fejlesztendő kompetenciákat. Képes tanítványainak megmutatni a kémia szerepét az anyag szerveződésének leírásában, közvetíteni tudja a társadalom technikai szintjének a természettudományos, kiemelten a kémiai ismeretekkel való összefüggéseit. Képes a kémia fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére, arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére megválasztott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg. Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált nevelésére, tanítására.
  Tanulóit racionális gondolkodásra, érvelésre, a természettudományos megközelítésre neveli.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén
- Felkészült kémiai tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére, a kémia tantárgy kiegészítő ismereteit közvetítő kémia szakkör és laboratórium működtetésére.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Magas szinten ismeri a fenomenologikus és elméleti kémia alapvető törvényeit, a kémiatudomány jellemző ismeretszerző módszereit. Felkészült az alapvető természeti jelenségekben megnyilvánuló kémiai törvényszerűségek bemutatására. A tanulók életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva képes bemutatni, kísérletekkel demonstrálni, kvalitatív, illetve elemi kvantitatív szinten értelmezni a szervetlen és szerves kémia jelenségeit. Rendelkezik azokkal a képességekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy a kémia új eredményeit megismerje, értelmezze. Ismeri a kémia tudományának alapvető kutatási módszereit. Képes – elsősorban a természettudományokon belül – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára. Ismeri a kémia társadalomban betöltött szerepét, a kémia tanításának célját, a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében játszott szerepét. Ismeri a kémia tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, a fontosabb tanítási és tanulási stratégiákat.
– Képes a kémia témakörében a szakszerű kifejezésre, szóban és írásban, az elméletek és tények közötti összefüggések közvetítésére, a kémiában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására.
– Kémiai és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.
– Meg tudja ítélni a kémiának a köznevelésben betöltött szerepét. Tisztában van azzal, hogy a kémia tanítása során közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a kémia tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait. Képes a meghatározni a kémiában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni, továbbá a kémia tanulása, tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére és a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására,
– Kollektív munkában képes helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus tervezésre, óravázlat készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– Ismeri a kémia megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására és alkalmazására.
– Képes a tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri a szaktárgyával kapcsolatos tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eszközeit, eredményeit. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes együttműködni a kémiával rokon tárgyak tanáraival, arra, hogy a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezését egyeztesse. Kész együttműködni a kémia területén működő helyi (fővárosi, városi, területi, megyei) és országos szakmai fórumokkal, alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás terén

– Elkötelezett a tanulók kémiai ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt.
– Elkötelezett a kémia tanítása iránt. Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Fontosnak tartja a kémián belüli szakmai együttműködést. Tisztában van a kémia etikai kérdéseivel.

4.2.2 A kémiatanár szakon szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 14–16 kredit*:*

– *Matematika:* halmazok, elemi függvények és elemzésük (határérték, deriválás, integrálás), (molekula) geometria, vektorok és mátrixok, a statisztika alapjai, a kémiai számítások matematikai alapjai, minimum 4 kredit.
– *Fizika:* mechanika, hőtan, optika, elektromosságtan; ismeretterjesztői szinten: modern fizika, minimum 2 kredit.
– *Informatika:* felhasználói szintű számítógép-kezelési ismeretek, online tartalomkeresés, kritikus információelemzés, minimum 2 kredit.
– *Környezeti fenntarthatóság:* környezetvédelem, természetvédelem, környezetgazdálkodás, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, minimum 2 kredit.
– *Természettudomány: a* szakpárétól eltérő két különböző természettudomány (fizika, biológia, földrajz-földtudomány) alapismeretei, minimum 4 kredit.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 52–64 kredit

– *Általános kémia*, minimum 10 kredit: a kémia tudományának tárgya és története, kémia a mindennapokban. Mérés, mennyiségek, mértékegységek. Atomelmélet, elemi részecskék, sugárzások és radioaktivitás, az elemek képződése. Kvantumelmélet, atomszerkezet és a periódusos rendszer, az elemek csoportosítása és periodikus sajátságai. A kémiai kötés típusai, ionok, molekulák, vegyületek. Reakciók és reakcióegyenletek, a sztöchiometria alapjai. Elektrolitok, sav-bázis elméletek. Molekulaszerkezet, a molekulák alakja. Intermolekuláris kölcsönhatások, halmazállapotok, halmazállapot-változások, fázisdiagramok. Gázok és gáztörvények. Folyadékok és jellemzőik, gőznyomás, oldatok és az oldatösszetétel jellemzése. Kolloid rendszerek. Kristályok és kristálytípusok. A környezeti kémia fő problémái, zöld kémia. A termokémia alapfogalmai, entalpia, entrópia, képződéshő, reakcióhő, Hess-törvény. A reakciósebesség, elemi reakciók, reakciómechanizmusok, a reakciósebesség hőmérsékletfüggése, katalízis. Kémiai egyensúlyok, a tömeghatás törvénye. Gázegyensúlyok, egyensúlyok híg vizes oldatokban, pH, oldhatóság és komplexképződés. Az elektrokémia alapjai, elektródok, galváncellák és elektrolízis. Az anyagszerkezet vizsgálata, az elektromágneses sugárzás, a spektroszkópia alapfogalmai.
– *Szervetlen kémia*, minimum 8 kredit: az elemek képződése. A periódusos rendszer és annak információtartalma: az atomok elektronszerkezete; az *s*-, *p*- és *d*-mező elemeinek általános jellemzése; az elemek fizikai és kémiai tulajdonságaiban, valamint energetikai adataiban (ionizációs energia, elektronaffinitás,

elektronegativitás, atomizációs hő) jelentkező szabályszerűségek. A periódusos rendszer első 20 elemének (H → Ca) leíró kémiája. Az 1. átmenetifémsor (Sc → Zn) elemei és fontosabb vegyületeik. A 2. és 3. átmenetifémsor néhány fontosabb eleme: arany, ezüst és a platinafémek (Ru, Rh, Pd, Os, Ir, Pt).

– *Szerves kémia*, minimum 8 kredit: a szerves vegyületek csoportosítása. A szerves vegyületek szerkezete. Funkciós csoport. Telített szénhidrogének. Telítetlen szénhidrogének. Aromás szénhidrogének. Halogénezett szénhidrogének. Oxigéntartalmú szénvegyületek. Egyszerű és összetett szénhidrátok. Nitrogéntartalmú szénvegyületek. Heteroaromás vegyületek. Műanyagok. Izoméria típusok. Szubsztitúciós reakciók. Addíciós reakciók. Eliminációs reakciók. Oxidációs és redukciós reakciók. Biológiailag aktív természetes szénvegyületek (alkaloidok, antibiotikumok, vitaminok, hormonok). Peptidek és fehérjék. Nukleinsavak és építőelemeik.

– *Fizikai kémia*, minimum 8 kredit: termosztatika, termodinamikai mennyiségek, termodinamikai potenciálfüggvények, anyagi halmazok, elegyek, fázisegyensúlyok, kémiai reakciók egyensúlya, transzportfolyamatok alapjai, kémiai reakciók kinetikája, egyensúlyi elektrokémia, felületek termodinamikája, kolloidkémia, az atommag felépítése, a radioaktív bomlás, a kvantumkémia alapjai, spektroszkópia alapjai, határfelületi jelenségek, diszperz rendszerek, katalízis.

– *Analitikai kémia*, minimum 8 kredit: az analitikai módszerek jellemzése. Az analitikai mérési eredmények megadása. Az analízis előkészítő műveletei: a mintavétel és az analitikai minta tárolása, oldása, feltárása. Az ionreakciók elméleti alapjai. Sav-bázis, komplexképződési és redoxireakcióik alkalmazása az analitikában. Sav-bázis folyamatok vizes oldatokban. Oldatok pH-jának számolása. Komplex egyensúlyok számítása. Keláteffektus, entrópiaeffektus. Oldhatósági szorzat, oldhatóság. Csapadékok oldódása sav-bázis-, komplexképződéssel járó és redoxireakciókban. Titrimetria. Neutralizációs analízis. Komplexometria. Csapadékos titrálások. Oxidációs-redukciós titrálások. Gravimetria. Kémiai és műszeres végpontjelzési lehetőségek a titrimetriában. Elektroanalitikai módszerek. Molekulaspektroszkópia: ultraibolya és látható spektrofotometria. Bevezetés az elválasztástechnikákba. Mágneses módszerek alapjai.

– *A kémia gyakorlati vonatkozásai*, minimum 8 kredit: általános kémiai technológiai ismeretek. Energiaforrások. Szervetlen, szerves és biotechnológiai vegyipari eljárások. Műanyagok és polimerek. Esettanulmányok, a kémiai ismeretek kontextusalapú tárgyalása (kémia és társadalom, fenntartható fejlődés, kémia és környezet stb.) Üzemlátogatás. Anyagtudomány. Nanotechnológia. Táplálkozástudomány. Élelmiszer-biztonság.

b) *A középiskolai tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45–50 kredit

ba) természettudományos és informatikai ismeretek: 3–6 kredit

– *Fizika:* atom-, mag- és molekulafizika, elemi részek, kvantummechanika, relativitáselmélet, kozmológia, szilárdtest-fizika, anyagtudomány.
– *Informatika:* kémiai programcsomagok használata, molekula-vizualizációs technikák, kemometria.

bb) a kémia szakmai ismeretei: 39–48 kredit

– *Szervetlen kémia: a* periódusos rendszer 1. és 2., valamint 13–18. csoportjában található elemek leíró kémiája. Átmeneti fémek, mint a speciális tulajdonságú anyagok (szerkezeti anyagok, ötvözetek, katalizátorok, mikroelektronikai

vékonyrétegek, felületi keménybevonatok, szupravezetők, ferritek, stb.) alkotóelemei. Fémorganikus vegyületek. Szerkezeti kémia.
– *Szerves kémia:* szerves kémia elméleti vonatkozásai. A szerves vegyületek térszerkezete. Sztereoizoméria. Sav-bázis tulajdonságok.
– *Fizikai kémia:* kémiai reakciók elmélete, dinamikus elektrokémia, reverzibilis és irreverzibilis termodinamika.
– *Analitikai kémia:* atomspektroszkópia. Lumineszcenciás módszerek. Kapcsolt elválasztástechnikai módszerek. Alkalmazott molekulaspektroszkópia. Alkalmazott tömegspektroszkópia. Radiokémiai elemzés. Termoanalitika.
– *Elméleti kémia:* kvantummechanika, elméleti modellek és módszerek, kémiai számítások
– *Biokémia:* bio-molekulák térszerkezete és összefüggése a biológiai funkcióval. Peptidek és fehérjék. Nukleinsavak és építőelemeik, a biológiai információ kódolása és a genetika alapjai. Vitaminok. Alapvető lebomlási és felépítési folyamatok.
– *Ásvány- és kőzettan:* alapvető ásványtani és kőzettani ismeretek, kristálytani alapok és kristálykémiai fogalmak, osztályozás, felismerés. Talajok fajtáinak csoportosítása. Ásványi nyersanyagok és a fenntartható fejlődés kapcsolata. Egyszerű ásványok kőzetek felismerési technikáinak elsajátítása.
– *Anyagismeret:* anyagok szerkezeti fizikai és kémiai tulajdonságai, rendszerezése és új anyagi tulajdonságok létrehozása az atomimolekuláris szinttől a nano- és kolloid rendszereken át a tömbfázisig.
– *Kémiai határterületi ismeretek:* környezetszennyezés és környezetvédelem. Zöldkémia. Paradigmaváltások a kémiában (Dalton-féle atommodell, kvantummechanikai leírás). A fogalmi váltás nehézségei. Gazdasági, jogi, műszaki eszközök a szennyezések megelőzésére és a környezet védelmére.
– *Technológia üzemlátogatás:* technológiai és anyagtudományi ismeretek gyakorlati megismerése terepen.
– *Terepgyakorlat:* az iskolai kirándulások, terepi munka, múzeum látogatások során alkalmazható kémiai ismeretek gyakorlati megismerése.
– *A kémia története:* kémia és társadalom, a kémiai fogalomrendszer fejlődésének elősegítése, a kémiai ismeretek természettudományos összefüggésekbe ágyazása.
– *Tehetséggondozás:* versenyfeladatok, érettségi feladatok megoldása, gyakorlati ismeretek.

5. *A kémiatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Hétköznapi és természeti jelenségek kémiájának elemi értelmezése.
– A kémiatanítás tervezése, megvalósítása: a Nemzeti alaptanterv, a kerettantervek és a helyi tantervek vonatkozó részei.
– A kémiatanítás módszerei: frontális, önálló, kooperatív, projekt, stb. módszerek alkalmazási lehetőségei a kémia tanításában. A tanítványok életkori sajátosságaihoz illeszkedő tananyag-feldolgozási módszerek és gyakorlati képességfejlesztő eljárások.
– A kémia elméleti modelljeinek elemi szintű magyarázata és tanítása.
– A kémiai fogalmak fejlődési sajátosságai, tanításának, tanulásának lehetőségei és nehézségei.

– A tanulók fogalmi rendszerének ismerete: naiv előfogalmak, tapasztalati fogalmak és tévképzetek problémái, a fogalmi váltás nehézségei a kémia tanítási-tanulási folyamatában.
– A feladat- és problémamegoldás szerepe, jelentősége a kémiai gondolkodás fejlesztésében.
– Információforrások a kémia tanításában.
– A szemléltetés lehetőségei a kémia tanításában. A modellezés szerepe, feladatai, gyakorlata az alapozó és középszintű kémiaoktatásban.
– A kísérletezés (demonstrációs, mérő- és tanulókísérletek) szerepe, feladatai, gyakorlata az alapozó és középszintű oktatásban. A kémiaoktatás tárgyi feltételeinek (szaktanterem, szertár, laboratórium) szerepe és jelentősége.
– Multimédiás technikák ismerete és alkalmazásának lehetőségei, a jelenségbemutatás, kísérletezés, modellezés, kiértékelés és az adatelemzés területén.
– A kémia és más természettudományos tantárgyak kapcsolata, a kereszttantervek, tantárgyak közti kapcsolatok jelentősége az általános és középiskolában.
– A diákok differenciált képzésének lehetőségei a kémia tanításában (tanórán kívüli foglalkozások, tanulmányi versenyek), tehetséggondozás.
– Kémiai ismeretek felhasználása a környezetvédelemben. Környezettudatos magatartás erősítése.
– Motivációs stratégiák a kémia tanításában: közlekedés, sport, háztartás, az élővilág kémiai érdekességei, tudománytörténet a kémiatanításban. Projektmunkák és egyéni tanulói feladatok tervezése és szervezése.
– A kémiatanítás általános problémái: a magyar nyelvű, a nemzetközi tanítás trendjei. A nemzetközi felmérések eredményei.
– A környezettudatos életvitelhez: a biztos, balesetmentes kísérletezéshez, a gyakorlati munka során a fegyelmezett és felelősségteljes tanulói magatartás kialakításához szükséges ismeretek.

5. Fizikatanár (természettudományos gyakorlatok) (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai fizikatanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Physics

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a fizika tantárgy tanítására, a természettudományi gyakorlatok előkészítésére, szervezésére, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a fizika tanítási-tanulási

folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók fizikai műveltségének, készségeinek, képességeinek, a természettudományos gondolkodás kialakítására, illetve fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A fizikatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

- Képes a diákok érdeklődését, nyitottságát kialakítani és fenntartani a fizika és a természettudományok iránt az életkornak, nemnek és a személyiségnek megfelelő motivációs eszközök alkalmazásával.
- Ismeri a szaktárgy tanítása során fejlesztendő kompetenciákat. Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére. Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, a differenciált nevelésre, tanításra.
- Tanítványait racionális gondolkodásra, érvelésre, a természettudományos megközelítésre neveli.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

- A tanár felkészült tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére. Képes a szaktárgy kiegészítő ismereteit közvetítő szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.

A szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

- Tisztában van azzal, hogy a természettudományos megismerés alapja a megfigyelés, a célzott kísérlet és a terepi munka. Ezekre épülnek a természettudományos fogalmak és a rájuk alapozott elméletek.
- Tudja, hogy a természettudományos következtetés alapvetően mennyiségi jellegű. Ismeri a következtetések oksági és statisztikai módszereit, az így kapott összefüggések értékét.
- Ismeri a természeti törvények jelentőségét, tisztában van a modellek egyszerűsítő jellegével.
- A tanulók életkori sajátosságaihoz, absztrakciós képességeihez és tudásszintjéhez igazodva képes bemutatni, kísérletekkel demonstrálni, kvalitatív, illetve elemi kvantitatív szinten, számításokkal értelmezni az oktatott fizikai jelenségeket és törvényeket.
- Ismeri és alkalmazza a fizikatanításban a modern pedagógia módszereit iskolai és iskolán kívüli környezetben (projekt módszer, kooperatív technikák, konstrukciós feladatok).
- Megfelelő rutinnal alkalmazza a fizikai kísérleti eszközöket, a számítógépes szimulációs lehetőségeket és az interneten elérhető tudásanyagot.
- Képes a megtanult tudományos ismeretek, az alapvető természeti jelenségekben megnyilvánuló fizikai törvények bemutatására, ismertetni tudja a mindennapi életben előforduló eszközök működésének természettudományos alapjait. Rendelkezik alapvető tudománykommunikációs képességekkel.

– Képes érzékeltetni diákjaival a természettudományok működésének lényegét, a közöttük levő szoros kapcsolatot, és a társadalom felelősségét a természeti környezet megőrzéséért. Látja, illetve tanítványaival láttatni tudja a társadalom mindenkori technikai szintjének szoros kapcsolatát a természettudományos ismeretekkel.
– Képes a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Képes tantárgyi követelményekhez igazodva az oktatási eszközök és módszerek megválasztására, a különféle oktatási módszertani eredmények értékelésére. Képes kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus tervezésre.
– Képes szakmai és szakpedagógiai ismereteinek folyamatos megújítására, az új eszközök, oktatási módszerek, tudományos eredmények alkalmazásán alapuló szakmai fejlődésre.
– Ismeri a szaktárgy tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes a tanulók tipikus érvelési stílusának felismerésére, a fizikai világról alkotott téves képzeteinek és fogalomalkotásának azonosítására és a leküzdésükhöz szükséges stratégiák alkalmazására.
– Diákjaiban józan fenntartásokat épít ki minden olyan „új” elmélettel szemben, amely ellentmondásban áll az alapvető fizikai törvényekkel, illetve jellegzetes áltudományos vonásokkal bír.
– Ismeri a szaktárgy megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában, kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival. Képes az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására.
– Felkészült a szaktárgy tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint az informatikai ismereteknek a szaktárgy tanulása során való felhasználására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri, valamint alkalmazza a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és feladatgyűjteményekről, képes ilyenek alkalmazására. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes a fizika oktatásának segítségével annak alaptudományi jellegét kihasználva a műszaki, illetve más természettudományos tudásterületek iránti érdeklődés felkeltésére, a fizikai ismeretek, gondolkodásmód és problémamegoldás széles körű alkalmazhatóságának megmutatására.

Elkötelezettség és felelősségvállalás terén

– Elkötelezett a szaktárgya tanítása iránt, az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a szaktantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében. Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van szaktárgyának etikai kérdéseivel.

4.2.2 A fizikatanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 16–20 kredit

Matematika: elemi matematikai ismeretek, függvényvizsgálat, a differenciál- és integrálszámítás alapjainak készségszintű ismerete. Lineáris algebra, mátrixok. Vektoroperátorok (grad, div, rot). A komplex számok és velük végzett műveletek. A valószínűségszámítás alapjai, statisztika. Közelítő számítások. Differenciálegyenletek alapjai.

Informatika: számítógépes ismeretek, mérés-értékelési, prezentációs, oktatásban használható szoftverek (pl. számítógépes algebra), internethasználat a fizikában

Környezeti fenntarthatóság: környezetvédelem, természetvédelem, környezetgazdálkodás, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom.

Természettudomány: szakpárétól eltérő két természettudományos tárgyi (kémiai, biológiai, vagy földtudományi) alapismeretek.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 50–54 kredit

Mechanika:

– A mechanika alaptörvényei, megmaradási tételek. A klasszikus mechanikai törvények érvényességi köre. Az anyagi pont és a pontrendszerek mechanikája. Merev testek kinematikája, dinamikája. A mechanikai jelenségek egymáshoz képest mozgó vonatkoztatási rendszerekben. A nehézségi erő és a gravitációs tér. Rezgések. A nemlineáris jelenségek elemi szintű értelmezése.
– Az energiafogalom centrális szerepe a klasszikus és a modern fizikában. A korpuszkuláris és folytonos anyag, az erőterek és az energia kapcsolata.
– Folytonos közegek, gázok, folyadékok és szilárd anyagok makroszkopikus mechanikai tulajdonságai, aero- és hidrosztatika, rugalmas alakváltozás, hidro- és aerodinamika. Hullámtan, hangtan.

Hőtan: a hőtan főtételei, az entrópia makroszkopikus fogalma, irreverzibilis folyamatok, a termodinamika alkalmazása egyszerű speciális rendszerekre. Halmazállapot-változások. A kinetikus gázelmélet elemei.

Elektromágnesség és optika

– Az elektrosztatikus tér vákuumban, dielektrikumokban és vezetőkben. A Coulomb-törvény, Ohm-törvény, hálózatok törvényei.
– Az Ampére-féle gerjesztési törvény. A statikus mágneses tér és az anyag mágneses tulajdonságai. Az indukció jelensége és törvénye**.** Váltakozó áramok. Elektromos gépek. Maxwell-egyenletek integrált alakjai vákuumban és anyagi közegben.
– Az elektromágneses hullámok elmélete, hullámjelenségek, az elektromágneses hullámok energiája, az elektromágneses spektrum.
– Geometriai optikai és a hullámoptikai jelenségek alapjai. Optikai eszközök működése, lézerek.

Kvantumfizika és az anyag szerkezete

– A mikrofizika klasszikus előzményei. A kvantumfizika kísérleti alapjai, a kvantummechanikai és a klasszikus fizikai mennyiségek kapcsolata. A Pauli-elv, periódusos rendszer. A kvantumfizika világképformáló szerepe.
– Anyagfizikai alapok, kristályok szerkezete, kötéstípusok. Kristályhibák. Rácsrezgések. Elektronszerkezet, vezetési jelenségek, sávelmélet, félvezetők. Termikus tulajdonságok. Szupravezetés. Dia-, para-, és ferromágnesség.

– Atommagok felépítése, nukleáris tábla. Atommag-modellek, a természetes és mesterséges radioaktivitás jelensége, magreakciók. Alkalmazások, nukleáris kockázatok. Az elemi részek fizikájának alapjai.

Csillagászat: a csillagászat alapjai. A Kepler-törvények. A klasszikus leíró csillagászat, csillagrendszerek, csillagfejlődés. Legújabb eredmények az űrkutatásban és a csillagászatban. A kozmológia alapjai.

Fizika és társadalom: a társadalmi közegben értelmezett természettudomány és természettudományos kutatás, nagy felfedezések a fizikában, a tudósok szerepe és felelősségének kérdései a régebbi korokban és napjainkban. A matematika és a természettudomány működésének általános jellemzése, az általtudományok és tudományok közötti különbségek bemutatása.

Környezetfizika: nagy légköri és óceáni áramlások, szennyezések transzportja. Az üvegházhatás fizikája. A légkör elektromos állapota, villámvédelem. Energiaforrások, megújuló energiák, erőművek és hatásaik. Az embert érő sugárzások és környezeti hatások (ionizáló sugárzások, elektromágneses sugárzás, zaj-, fényszennyezés). A kozmikus környezet hatásai.

b) *Az általános iskolai tanárszakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 16–20

Modern fizikai alapismeretek: az elméleti fizikai ismeretek rövid, szemlétes áttekintése a felsorolt témakörökkel. A virtuális munka elve. A Maxwell-egyenletek egyszerű következményei. A geometriai optika, mint a hullámoptika határesete. A speciális relativitás elmélete. Anyaghullámok, hullám-részecske kettősség. Az állapotfüggvény fizikai jelentése, alagút-jelenség. A Heisenberg-féle határozatlansági összefüggés. Az időfüggetlen Schrödinger-egyenlet megoldása egyszerű potenciálfüggvények esetén. Spin, Pauli-elv, a H-atom, periódusos rendszer. Az entrópia valószínűségi és információ elméleti értelmezése. Mikroállapot. Egyensúlyi feltételek. Elemi transzport folyamatok. Statisztikus fizikai módszerek a természettudományokban. Kitekintés a fizika új eredményeire.

Anyagfizika: mágneses anyagok. Üvegek és polimerek. Nagyfelbontású szerkezet- és anyagvizsgálati módszerek. A nanotechnológia fogalma és módszerei. A korszerű anyagtechnológia fizikai alapjai.

A fizika műszaki-technikai alkalmazásai: audiovizuális eszközök, távközlés, mobiltelefonok, GPS, mikro- és nanoelektronika, közlekedés, robotika.

Elektronikai alapok: passzív RC és RLC hálózatok, dióda, tranzisztor, egyszerű áramkörök, erősítők, elektronikus mérőműszerek, logikai áramkörök, mikrokontrollerek.

5. *A fizikatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Szakmódszertani alapok: ismerkedés az iskolai tanítással a gyakorlóiskolákban (szaktárgyi motivációs iskolai gyakorlat). Demonstrációs gyakorlatok. Hétköznapi és természeti jelenségek fizikájának elemi értelmezése. Fizikai problémák mennyiségi modelljei az általános iskolában.

– A fizika tanításának keretei és módszerei: a Nemzeti alaptanterv, a kerettantervek és a helyi tantervek megismerése, szerepe. A fizikatantervek szükségszerűen spirális felépítése, az egyes fogalmaknak, jelenségköröknek, törvényeknek a tanulók kognitív fejlődéséhez igazodó fokozatos bővítése és annak alkalmazása a tanításban. A magyar nyelvű fizikatanítás kérdései, a fizikatanítás nemzetközi trendjei.

A természettudományos tárgyak egybehangolása, az integrált szemléletű természettudományos oktatás hazai és külföldi tapasztalatai.

– Fizika és megismerés: jellegzetes, újratermelődő tévképzetek eredete, azonosítása, kezelése (pl. az arisztotelészi és a newtoni szemléletmód). Az energiafogalom kialakítása és a fogalom folyamatos tartalmi bővítése az alapozó, illetve középszintű fizikaoktatásban. A mechanikai fogalmak fokozatos bővítése, a Newton-törvények és az erőfogalom, valamint a megmaradási törvények spirális felépítésű kialakítása. A tér- és a mezőfogalom kialakítása, az elektromos és mágneses tér fogalmának különböző bevezetési lehetőségei. Mikroszerkezeti modellek és alkalmazásuk, az atomfizika, a magfizika, valamint a részecskefizika alapfogalmainak értelmezése, a valószínűségi szemlélet érvényesülése.
– Tanítási-tanulási módszerek: a feladat- és problémamegoldás szerepe és jelentősége a fizikai gondolkodás fejlesztésében. A fizikatanítás feladata és lehetőségei a tanulók olvasási és szövegértő képességének fejlesztésében. A tanórán kívüli, irányított fizikai ismeretszerzés különböző lehetőségei. Konkrét fizikai problémák gyűjtése a tanulók bevonásával, azok közös megvitatása, kísérlettel, elméleti meggondolással alátámasztva. Tanítási-tanulási stratégiák a fizikaoktatásban (empirikus módszer, deduktív megismerés, kommunikációs forma, cselekvésből kiinduló ismeretszerzés, problémamegoldó stratégia, nyílt végű problémák, projektmódszer). Speciális általános iskolai feladatsorok készítése egyszerű számításokra építve, koncentráció a matematikával.
– Az iskolai kísérletezés, a tanulók önálló kísérleti munkájának szervezése és irányítása. Demonstrációs laboratóriumi gyakorlat. A fizikatanítás demonstrációs eszközeinek, szertári anyagának megismerése, a kísérleti berendezések összeállításának, a kísérletek bemutatásának gyakorlása. Egyszerű, elemi kísérletek tervezése és konstrukciója, az általános iskolai tanulók manuális késztetésének kihasználása a fizika iránti motivációra.
– Számítógép és multimédia: infokommunikációs technikák ismerete, alkalmazásának lehetőségei a fizikaoktatásban a szemléltetés, kísérletezés, modellezés és a mérési adatok kiértékelése területén. Számítógépes szimulációk szerepe a fizikában.
– Fizika a hétköznapokban és más tudományokban, motivációs stratégiák: közlekedés, sport, háztartás, az élővilág fizikai érdekességei, tudománytörténet, stb. a fizikatanításban. Technikai alkalmazások és a fizikai ismeretek szoros kapcsolatának bemutatása a tanításban. Az iskolai tananyagból kimaradó témakörök élményszerű, ismeretterjesztő szintű bemutatása. Természeti jelenségek és technikai eszközök működésének értelmezése általános iskolai szinten. Fizikai ismeretek alkalmazása a mindennapi, háztartási, technikai életben (pl. balesetvédelem, energiatakarékosság). A csillagászati törvények szerepe a fizika történeti fejlődésében. Klasszikus és modern csillagászati ismeretek beillesztésére a fizika tantárgy kereteibe. Eligazodás a csillagos égbolton. Fizikai ismeretek felhasználása a környezetvédelemben. Környezettudatos magatartás erősítése. A fizika biológiai, orvosi, mérnöki alkalmazásai.
– Tehetséggondozás: a felzárkóztatás és a tehetséggondozás speciális feladatai, fórumai (iskolai szakkör, regionális, országos versenyek). Nemzetközi felmérések eredményei. Speciális gyakorlatok, az általános iskolai tananyag demonstrációs illetve mérési gyakorlatai, szakköri foglalkozások, tehetséggondozó projektek, versenyfelkészítés céljából. A szakköri foglalkozások, az iskolai és az iskolán kívüli

tanulói aktivitások lehetőségei. A fizikai ismeretterjesztés formái és feladatai. Egyszerű diákkutatási feladatok kitűzése.

6. Fizikatanár (természettudományi gyakorlatok) (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai fizikatanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Physics

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja:
A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a fizika tantárgy tanítására, a természettudományi gyakorlatok előkészítésére szervezésére, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési, illetve fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a fizika tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók fizikai műveltségének, készségeinek, képességeinek, a természettudományos gondolkodás kialakítására, valamint fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, ismeret, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A fizikatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén
- Képes a diákok érdeklődését, nyitottságát kialakítani és fenntartani a fizika és a természettudományok iránt az életkornak, nemnek és a személyiségnek megfelelő motivációs eszközök alkalmazásával.
- Ismeri a szaktárgy tanítása során fejlesztendő kompetenciákat. Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére. Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, a differenciált nevelésre, tanításra.
- Tanítványait racionális gondolkodásra, érvelésre, a természettudományos megközelítésre neveli.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– A tanár felkészült tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére. Képes a szaktárgy kiegészítő ismereteit közvetítő szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.

A szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Tisztában van azzal, hogy a természettudományos megismerés alapja a megfigyelés, a célzott kísérlet és a terepi munka. Ezekre épülnek a természettudományos fogalmak és a rájuk alapozott elméletek.
– Tudja, hogy a természettudományos következtetés alapvetően mennyiségi jellegű. Ismeri a következtetések oksági és statisztikai módszereit, az így kapott összefüggések értékét.
– Ismeri a természeti törvények jelentőségét, tisztában van a modellek egyszerűsítő jellegével.
– A tanulók életkori sajátosságaihoz, absztrakciós képességeihez és tudásszintjéhez igazodva képes bemutatni, kísérletekkel demonstrálni, kvalitatív, illetve elemi kvantitatív szinten, számításokkal értelmezni az oktatott fizikai jelenségeket és törvényeket.
– Ismeri és alkalmazza a fizikatanításban a modern pedagógia módszereit iskolai és iskolán kívüli környezetben (projekt módszer, kooperatív technikák, konstrukciós feladatok).
– Megfelelő rutinnal alkalmazza a fizikai kísérleti eszközöket, a számítógépes szimulációs lehetőségeket és az interneten elérhető tudásanyagot.
– Képes a megtanult tudományos ismeretek, az alapvető természeti jelenségekben megnyilvánuló fizikai törvények bemutatására, ismertetni tudja a mindennapi életben előforduló eszközök működésének természettudományos alapjait. Rendelkezik alapvető tudománykommunikációs képességekkel.
– Képes érzékeltetni diákjaival a természettudományok működésének lényegét, a közöttük levő szoros kapcsolatot, és a társadalom felelősségét a természeti környezet megőrzéséért. Látja, illetve tanítványaival láttatni tudja a társadalom mindenkori technikai szintjének szoros kapcsolatát a természettudományos ismeretekkel.
– Képes a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Képes tantárgyi követelményekhez igazodva az oktatási eszközök és módszerek megválasztására, a különféle oktatási módszertani eredmények értékelésére. Képes kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus tervezésre.
– Képes szakmai és szakpedagógiai ismereteinek folyamatos megújítására, az új eszközök, oktatási módszerek, tudományos eredmények alkalmazásán alapuló szakmai fejlődésre.
– Ismeri a szaktárgy tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes a tanulók tipikus érvelési stílusának felismerésére, a fizikai világról alkotott téves képzeteinek és fogalomalkotásának azonosítására és a leküzdésükhöz szükséges stratégiák alkalmazására.

– Diákjaiban józan fenntartásokat épít ki minden olyan „új” elmélettel szemben, amely ellentmondásban áll az alapvető fizikai törvényekkel, illetve jellegzetes általudományos vonásokkal bír.
– Ismeri a szaktárgy megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival. Képes az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására.
– Felkészült a szaktárgy tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint az informatikai ismereteknek a szaktárgy tanulása során való felhasználására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri, valamint alkalmazza a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és feladatgyűjteményekről, képes ilyenek alkalmazására. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes a fizika oktatásának segítségével annak alaptudományi jellegét kihasználva a műszaki, illetve más természettudományos tudásterületek iránti érdeklődés felkeltésére, a fizikai ismeretek, gondolkodásmód és problémamegoldás széles körű alkalmazhatóságának megmutatására.

Elkötelezettség és felelősségvállalás terén

– Elkötelezett a szaktárgya tanítása iránt, az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a szaktantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében. Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van szaktárgyának etikai kérdéseivel.

4.2.2. A fizikatanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 16–20 kredit

Matematika: elemi matematikai ismeretek, függvényvizsgálat, a differenciál- és integrálszámítás alapjainak készségszintű ismerete. Lineáris algebra, mátrixok. Vektoroperátorok (grad, div, rot). A komplex számok és velük végzett műveletek. A valószínűségszámítás alapjai, statisztika. Közelítő számítások. Differenciálegyenletek alapjai.

Informatika: számítógépes ismeretek, mérés-értékelési, prezentációs, oktatásban használható szoftverek (számítógépes algebra), internethasználat a fizikában

Környezeti fenntarthatóság: környezetvédelem, természetvédelem, környezetgazdálkodás, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom.

Természettudomány: szakpárétól eltérő két természettudományos tárgyi (kémiai, biológiai, vagy földtudományi) alapismeretek.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 50–54 kredit

Mechanika

– A mechanika alaptörvényei, megmaradási tételek. A klasszikus mechanikai törvények érvényességi köre. Az anyagi pont és a pontrendszerek mechanikája. Merev testek kinematikája, dinamikája. A mechanikai jelenségek egymáshoz képest mozgó vonatkoztatási rendszerekben. A nehézségi erő és a gravitációs tér. Rezgések. A nemlineáris jelenségek elemi szintű értelmezése.

– Az energiafogalom centrális szerepe a klasszikus és a modern fizikában. A korpuszkuláris és folytonos anyag, az erőterek és az energia kapcsolata.
– Folytonos közegek, gázok, folyadékok és szilárd anyagok makroszkopikus mechanikai tulajdonságai, aero- és hidrosztatika, rugalmas alakváltozás, hidro- és aerodinamika. Hullámtan, hangtan.

Hőtan: a hőtan főtételei, az entrópia makroszkopikus fogalma, irreverzibilis folyamatok, a termodinamika alkalmazása egyszerű speciális rendszerekre. Halmazállapot-változások. A kinetikus gázelmélet elemei.

Elektromágnesség és optika

– Az elektrosztatikus tér vákuumban, dielektrikumokban és vezetőkben. A Coulomb-törvény, Ohm-törvény, hálózatok törvényei.
– Az Ampére-féle gerjesztési törvény. A statikus mágneses tér és az anyag mágneses tulajdonságai. Az indukció jelensége és törvénye**.** Váltakozó áramok. Elektromos gépek. Maxwell-egyenletek integrált alakjai vákuumban és anyagi közegben.
– Az elektromágneses hullámok elmélete, hullámjelenségek, az elektromágneses hullámok energiája, az elektromágneses spektrum.
– Geometriai optikai és a hullámoptikai jelenségek alapjai. Optikai eszközök működése, lézerek.

Kvantumfizika és az anyag szerkezete

– A mikrofizika klasszikus előzményei. A kvantumfizika kísérleti alapjai, a kvantummechanikai és a klasszikus fizikai mennyiségek kapcsolata. A Pauli-elv, periódusos rendszer. A kvantumfizika világképformáló szerepe.
– Anyagfizikai alapok, kristályok szerkezete, kötéstípusok. Kristályhibák. Rácsrezgések. Elektronszerkezet, vezetési jelenségek, sávelmélet, félvezetők. Termikus tulajdonságok. Szupravezetés. Dia-, para-, és ferromágnesség.
– Atommagok felépítése, nukleáris tábla. Atommag-modellek, a természetes és mesterséges radioaktivitás jelensége, magreakciók. Alkalmazások, nukleáris kockázatok. Az elemi részek fizikájának alapjai.

Csillagászat: a csillagászat alapjai. A Kepler-törvények. A klasszikus leíró csillagászat, csillagrendszerek, csillagfejlődés. Legújabb eredmények az űrkutatásban és a csillagászatban. A kozmológia alapjai.

Fizika és társadalom: a társadalmi közegben értelmezett természettudomány és természettudományos kutatás, nagy felfedezések a fizikában, a tudósok szerepe és felelősségének kérdései a régebbi korokban és napjainkban. A matematika és a természettudomány működésének általános jellemzése, az általtudományok és tudományok közötti különbségek bemutatása.

Környezetfizika: nagy légköri és óceáni áramlások, szennyezések transzportja. Az üvegházhatás fizikája. A légkör elektromos állapota, villámvédelem. Energiaforrások, megújuló energiák, erőművek és hatásaik. Az embert érő sugárzások és környezeti hatások (ionizáló sugárzások, elektromágneses sugárzás, zaj-, fényszennyezés). A kozmikus környezet hatásai.

b) *A középiskolai tanárszakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45-50 kredit

Elméleti fizika: megismerkedés a fizika deduktív felépítési módjával, az elméleti fizikai megközelítéssel. A mechanika elvei, a lagrange-i és hamiltoni szemlélet kialakítása. Klasszikus térelméletek: rugalmasságtan, hidrodinamika, turbulencia, elektrodinamika. Relativitáselmélet, a kvantummechanika alaptörvényei, operátorok, méréselmélet, a Schrödinger-egyenlet, a spin, elektronszerkezet, a kémiai kötés.

A statisztikus fizika megalapozása, sokaságok, a Boltzmann-faktor, fluktuációk, kvantumstatisztikák, kritikus jelenségek.

Anyagfizika: mágneses anyagok. Üvegek és polimerek. Nagyfelbontású szerkezet- és anyagvizsgálati módszerek. A nanotechnológia fogalma és módszerei. A korszerű anyagtechnológia fizikai alapjai.

A fizika műszaki-technikai alkalmazásai: audiovizuális eszközök, távközlés, mobiltelefonok, GPS, mikro- és nanoelektronika, közlekedés, robotika.

Elektronikai alapok: passzív RC és RLC hálózatok, dióda, tranzisztor, egyszerű áramkörök, erősítők, elektronikus mérőműszerek, logikai áramkörök, mikrokontrollerek.

Kitekintés a fizika új eredményeire: kvantuminformatika, mezoszkópikus rendszerek, húrelmélet, sztenderd modell, kvantummechanikai interpretációk, komplex- és nem lineáris rendszerek.

5. *A fizikatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Szakmódszertani alapok: Ismerkedés az iskolai tanítással a gyakorlóiskolákban (szaktárgyi motivációs iskolai gyakorlat) Demonstrációs gyakorlatok. Hétköznapi és természeti jelenségek fizikájának elemi értelmezése. Fizikai problémák mennyiségi modelljei az általános iskolában és a középiskolában.
– A fizika tanításának keretei és módszerei: A Nemzeti alaptanterv, a kerettantervek és a helyi tantervek megismerése, szerepe. A fizikatantervek szükségszerűen spirális felépítése, az egyes fogalmaknak, jelenségköröknek, törvényeknek a tanulók kognitív fejlődéséhez igazodó fokozatos bővítése és annak alkalmazása a tanításban. A magyar nyelvű fizikatanítás kérdései, a fizikatanítás nemzetközi trendjei. Az integrált szemléletű természettudományos oktatás hazai és külföldi tapasztalatai.
– Fizika és megismerés: Jellegzetes, újratermelődő tévképzetek eredete, azonosítása, valamint kezelése (pl. az arisztotelészi és a newtoni szemléletmód). Az energiafogalom kialakítása és a fogalom folyamatos tartalmi bővítése az alapozó, illetve középszintű fizikaoktatásban. A mechanikai fogalmak fokozatos bővítése, a Newton-törvények és az erőfogalom, valamint a megmaradási törvények spirális felépítésű kialakítása. A tér- és a mezőfogalom kialakítása, az elektromos és mágneses tér fogalmának különböző bevezetési lehetőségei. Mikroszerkezeti modellek és alkalmazásuk, az atomfizika, a magfizika, valamint a részecskefizika alapfogalmainak értelmezése, a valószínűségi szemlélet érvényesülése. A determinisztikus és statisztikus törvények közötti fogalmi váltás nehézségei. A modellalkotás kifejlesztése és alkalmazása a középiskolában, statisztikus modelljátékok, döntésjátékok. A fizika elméleti modelljeinek elemi, középiskolai matematikai ismeretekre építő magyarázata. A tudományos eredmények adott tanulócsoporthoz illesztett interpretációja, kvalitatív és egyszerű kvantitatív modellek alkotása.
– Tanítási-tanulási módszerek: A feladat- és problémamegoldás szerepe és jelentősége a fizikai gondolkodás fejlesztésében. A fizikatanítás feladata és lehetőségei a tanulók olvasási és szövegértő képességének fejlesztésében. A tanórán kívüli, irányított fizikai ismeretszerzés különböző lehetőségei. Tanítási-tanulási stratégiák a fizikaoktatásban (empirikus módszer, deduktív megismerés, kommunikációs forma, cselekvésből kiinduló ismeretszerzés, problémamegoldó stratégia, nyílt végű problémák, projektmódszer).

– Az iskolai kísérletezés: A fizikatanítás demonstrációs eszközeinek, szertári anyagának megismerése, a kísérleti berendezések összeállításának, a kísérletek bemutatásának gyakorlása.
– Számítógép és multimédia: Infokommunikációs technikák ismerete, alkalmazásának lehetőségei a fizikaoktatásban a szemléltetés, kísérletezés, modellezés és a mérési adatok kiértékelése területén. Számítógépes szimulációk szerepe a fizikában.
– Fizika a hétköznapokban és más tudományokban: Motivációs stratégiák: közlekedés, sport, háztartás, az élővilág fizikai érdekességei, tudománytörténet a fizikatanításban. Technikai alkalmazások és a fizikai ismeretek szoros kapcsolatának bemutatása a tanításban. Fizikai ismeretek alkalmazása a mindennapi, háztartási, technikai életben (pl. balesetvédelem, energiatakarékosság). A csillagászati törvények szerepe a fizika történeti fejlődésében. Eligazodás a csillagos égbolton. Fizikai ismeretek felhasználása a környezetvédelemben. Környezettudatos magatartás erősítése. A fizika biológiai, orvosi, mérnöki alkalmazásai.
– Tehetséggondozás: A felzárkóztatás és a tehetséggondozás speciális feladatai, fórumai (iskolai szakkör, KÖMAL, regionális, országos, nemzetközi versenyek). Nemzetközi felmérések eredményei. A szakköri foglalkozások, az iskolai és az iskolán kívüli tanulói aktivitások lehetőségei. A fizikai ismeretterjesztés formái és feladatai.

7. Természetismeret-környezettan tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles természetismeret-környezettan tanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Science and Environment

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben természetismeret és környezettan tantárgyak tanítására, a természettudományi gyakorlatok előkészítésére, szervezésére, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására képes tanárok képzése. A végzettek a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a természetismeret-környezettan tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók természetismereti-környezettani műveltségének, készségeinek, képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A természetismeret-környezettan tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

- Rendelkezik a tudatos és értékelvű gondolkodás képességével, mert tudja, hogy a szaktárgy milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a szaktárgyában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a szaktárgy tanítása során fejlesztendő kompetenciákat (pl. a jövő iránt való elkötelezett magatartás, és a fenntartható fejlődés iránti felelősség).
- Ismeri és alkalmazza nevelő-oktató munkájában a fenntarthatóságra nevelés pedagógiájának interaktív, képességfejlesztő módszereit, melyet képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésében is használni.
- Képes arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére alkalmazott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg.
- Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált bánásmód kialakítására.
- Vállalja a tudatos értékközvetítést. Érzékeny a tanulók problémáira, önálló véleményalkotásának ösztönzésére, kritikus gondolkodásmódjának kialakítására.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén:

- Felkészült a tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére, valamint a szaktárgy kiegészítő ismereteit közvetítő szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.
- Képes arra, hogy életvitele a környezettudatos magatartása mintául szolgáljon az iskolai környezetben és azon kívül.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

- Képes a tanulók tévképzeteit felismerni és a tudomány adta lehetőségekre alapozva meggyőzően cáfolni azokat, mert rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy szaktárgyának új eredményeit megismerhesse, értelmezhesse.
- Ismeri a szaktárgy alapvető kutatási módszertanát.
- Képes – elsősorban a természettudományokon belül – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára.
- Ismeri a szaktárgy társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának célját, a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében játszott szerepét.
- Ismeri a szaktárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
- Képes a szaktárgy témaköreiben szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületen a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések felismerésére, közvetítésére. Képes a szaktárgyában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására, ennek közvetítésére a tanulók felé. Szaktudományos és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.
- Elkötelezett a tanulók szaktárgyi ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt. Meg tudja ítélni szaktárgyának a köznevelésben betöltött szerepét. Tisztában van azzal, hogy a szaktárgyában közvetített tudás, a kialakított kompetenciák más

műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulói kompetenciák, valamint a személyiség fejlesztésében.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a szaktárgy tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és rendszerezés szempontjait.
– Képes meghatározni a szaktárgyában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni, ezáltal az iskolai környezeti nevelési programok elkészítésére és a tantestület bevonásával történő megvalósítására.
– Képes a szaktárgy tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott, illetve digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére és a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az infokommunikációs technológiára).
– Képes a kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezésre, óravázlat készítésre, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

– Ismeri a szaktárgy megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására, alkalmazására. Képes a szaktárgy ismeretanyagának megfelelő csoportosításával, közvetítésével az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására. Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.
– Felkészült a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére.
– Felkészült a szaktárgy tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint ösztönzés az informatikai ismereteknek a szaktárgy tanulása során való felhasználására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Képes alkalmazni a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. Tájékozott a különböző feladatbankokról és feladatgyűjteményekről, rendelkezik ezek összeállítását biztosító képességekkel és a kapcsolt felhasználói ismeretekkel.
– Képesség a tantárgyi követelmények kidolgozására, valamint a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes egy szakmai téma, kérdéskör integrált, illetve inter- és transzdiszciplináris szemléletű átlátására, e gondolkodásmód átadására; továbbá rendelkezik környezeti kultúrával, a környezeti elemek felismerésének és kategóriákba helyezésének, valamint a környezeti elemek közti kapcsolatok felismerésének képességével.
– Együttműködésre képes a szaktárgyával rokon tárgyakat tanító tanárokkal, továbbá a rokon tárgyakban is megjelenő, és egymásra épülő ismeretanyagok ütemezett egyeztetésére.

– Kész együttműködni a szaktárgya területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai fórumokkal, alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Elkötelezett a szaktárgya, és annak tanítása iránt. Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre.
– Részt vesz a szaktantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében. Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van szaktárgyának etikai kérdéseivel.
– Rendelkezik a szaktantárgyhoz kapcsolt komplex látásmóddal, ami magában foglalja a természeti, az épített és a társadalmi környezetet, valamint a lokális, a regionális, kontinentális és a globális szemléletű környezeti gondolkodást.

4.2.2. A természetismeret-környezettan tanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) szakmai alapozó ismeretek: 20–30 kredit

– természettudományi (biológiai, fizikai, földrajz és földtudományi, kémiai és környezettudományi) alapismeretek, amelyek harmonizáltan jelennek meg az adott szakpárban és képessé tesznek a természet és környezet jelenségeinek azonosítására és megalapozzák a szakmai törzsanyag elsajátítását;
– mechanika alaptörvényei, megmaradási tételek, a termodinamika főtételei, az elektromágnesség-tan és optika törvényei, elemi részek, atom- és magfizika, a csillagászat elemei;
– a Föld keletkezése és szerkezete, kőzetek, ásványok, a légkör és az időjárás, éghajlat, a vízburok, a nagy földrajzi övezetek, a földfelszínt alakító folyamatok. A talajok képződésének jellemzői, klimazonális típusai;
– általános és szervetlen kémia, a periódusos rendszer, kötéstípusok, molekulaszerkezet, a reakciókinetika, diszperz rendszerek és stabilitásuk, a kolloidállapot, szerves vegyületek felépítése és tulajdonságai, a biokémia alapjai;
– az élőlények (prokarióta és eukarióta) testszerveződésének általános törvényei, a testfelépítésük (sejtek, szövetek, szervek, szervrendszerek, szervezet), az élő szervezetek rendszerezése, biokémiai és élettani folyamatok. Az alapvető ökológiai ismeretek, a természetvédelem és környezetvédelem fogalomrendszere;
– a Föld, mint globális környezeti rendszer: a környezet elemei, a földi életterek (hidroszféra, atmoszféra, geoszféra, bioszféra) környezeti problémái, antropogén (társadalmi, gazdasági) okai és következményei (környezetvédelem, természetvédelem, környezetgazdálkodás, fenntarthatóság).

b) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 60–70 kredit

– Életkeletkezési és evolúcióelmélet, az élővilág organizációs szintjei és az ezeket meghatározó struktúrák, illetve mechanizmusok; az ökológiai rendszerek felépítése, működése és szabályozása; alkalmazkodási mintázatok. Továbbá az emberi tevékenység hatása a bioszférára, ennek biológiai indikátorai; a lokális, regionális és globális környezet- és természetvédelmi problémák; a biodiverzitás és megőrzésének fontossága.
– A kölcsönhatások és mozgásjelenségek a természetben. Az energetika szerepe az emberi társadalmak fenntartásában. Az energiatermelés fizikai folyamatai és ezek melléktermékei. Az energiatakarékosság lehetőségei, jelentősége. A jövő energiatermelése, a megújuló energiák. Az energiatermelés környezeti hatásai. Az energetika folyamataiból származó környezetszennyezés csökkentésének

lehetőségei. A Föld energiamérlege, globális éghajlatváltozás és lehetséges következményei. Az üvegházhatás természeti, valamint társadalmi okai és következményei.

– Biogeokémiai ciklusok, és azok meghatározó kémiai folyamatai. A kémiai, geológiai és biológiai folyamatok szerepe a légkör összetételének alakulásában, a légkör minősítése. A sztratoszférikus és troposzférikus ózon kémiája és szerepe. Városi levegőminőség, a szmog kialakulásának kémiai jellemzői. A légköri aeroszol tulajdonságai, jelentősége és hatásai.
– A víz szerepe a Földön. Az ivóvíz. Ivóvíz termelése és védelme. Szennyvíz, szennyvíztisztítás, mezőgazdasági víz, öntözés. A víz körforgása, a felszíni vizek csoportosítása, főbb típusaik, a vizek szennyezése és annak következményei. A vízminőség és védelme.
– Az ásványok és jelentőségük a társadalomban, illetve a gazdaságban. Felhasználásuk természeti és környezeti vonatkozásai. Az ásványok kapcsolata a biológiai folyamatokkal és az emberi egészséggel.
– A talajok típusai, tulajdonságainak antropogén változásai, a talajerózió kiváltó és befolyásoló tényezői, a talajvédelem kérdései. A talajok antropogén eredetű szervetlen és szerves szennyezői.
– Az ipari és mezőgazdasági termelés során keletkező, valamint a kommunális hulladékok osztályozása, minősítése. Hulladékgazdálkodás, a hulladékok hasznosítására és ártalmatlanítására alkalmazott eljárások.
– A természeti-, az épített- és társadalmi környezet, valamint a lokális, a regionális, kontinentális, továbbá a globális szemléletű környezeti gondolkodásra vonatkozó komplex látásmód kialakulása, a környezeti témák, kérdéskörök integrált, illetve inter- és transzdiszciplináris szemléletű átlátása, a gondolkodásmód átadásához szükséges ismeretek.
– A természettudományok szerepe és felelőssége a modern társadalomban. Tudománytörténet, a természet- és környezetvédelem története. A fenntarthatóság és az ökológiai lábnyom.
– Az élettelen környezet és az élőhelyek élőlényeivel kapcsolatos adatok és ismeretek gyakorlati szempontú, illetve tudományos igényű elemzése, valamint azok életkori sajátosságoknak megfelelő interpretálása.

5. *A természetismeret-környezettan tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A természetismeret-környezettan tanítás, nevelés általános alapkérdései, hagyományai és jelene, törvényi szabályozása. Tantervi szabályozás, a Nemzeti alaptanterv követelményei.
– A természetismeret-környezettan tanítás és környezeti nevelés módszerei, eszközei. A projektmódszer. Tevékenységek: önálló mérések, vizsgálatok, laboratóriumi kísérletek, szituációs játékok, drámajátékok, riportkészítés, kérdőívkészítés, helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat), cikkelemzés, poszterkészítés, házi dolgozatírás, tanulói előadások, ökológiai lábnyom, modellkészítés, asszociációs feladatok, csoportmunka, önálló munka stb. Az írott és digitális média, az oktatócsomagok használata. Pályázatok írása.
– A természetismeret-környezettan oktatás tanórai keretei, a tantárgyi és tárgyközi (integrált) tartalma, felépítése, létező tantervi programok megismerése, a tanórai

munka tervezése, környezeti tartalmak a szaktárgyi órákon, az oktatás módszerei a Nemzeti alaptanterv, a kerettanterv alapján.
– A természetismeret-környezettan tanítás tanórán kívüli iskolai lehetőségei, formái, tartalma, szerepe: nemzetközi és hazai környezeti nevelési programok, a szakköri munka, a versenyek, iskolai akciók szervezése, vezetése és működtetése, iskolanap, témanap (jeles napok), témahét. Ökoiskolai hálózat.
– Tanítás iskolán kívüli lehetőségei, formái, tartalma, szerepe: az erdei iskola, a terepgyakorlatok, a tematikus táborok, a tanösvények. Intézmények látogatása: üzemlátogatás szervezése, vezetése, múzeumpedagógia, zoopedagógia, védett épületek, területek látogatása. Környezeti neveléssel foglalkozó iskolák, oktatóközpontok és civil szervezetek megismerése.
– Készségfejlesztések: problémamegoldó, konfliktuskezelési, együttműködési, önálló ismeretszerzési, elemző, megfigyelő, kommunikációs, vita, előadói készségfejlesztés.

VI. Földünk-környezetünk műveltségi terület

1. **Földrajztanár** (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai földrajztanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Geography

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a földrajz tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési, valamint fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a földrajz tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók földrajzi műveltségének, készségeinek, illetve képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség.

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A földrajztanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Tudja, hogy a földrajz milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a földrajzban megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a földrajz tanítása során fejlesztendő kompetenciákat. Tanórai, tanórán és iskolán kívüli tanári tevékenysége során tudatosan alkalmazza a tanulói képességeket, kompetenciákat fejlesztő módszereket, amelyekkel hozzájárul a tanulók személyiségének, földrajzi-környezeti gondolkodásának fejlődéséhez.
– Képes a tanulók tanításának, képességeik fejlesztésének módszereit előzetes tudásuknak megfelelően megválasztani, a földrajz speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségeket kezelni. Tanulóit racionális gondolkodásra, önálló véleményalkotására, érvelésre, a természettudományos megközelítésre neveli.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Tudatosan épít a kooperatív és reflektív tanulási technikák alkalmazására. Felkészült a földrajzi tudást kiegészítő földrajz szakkör és önképzőkör vezetésére, szaktanterem és szertár szakszerű működtetésére. Felkészült a tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Ismeri a földrajztudomány sajátos helyét a tudományok rendszerében, a szaktárgy tananyagstruktúráját. Tisztában van azzal, hogy a földrajz tantárgy a föld- és környezettudományok, illetve a gazdaságtudomány számos területének egyedüli megjelenítője köznevelésben, és képes az ebből adódó szintetizáló szaktanári feladatok megvalósítására.
– Képes a földrajz új eredményeinek megismerésére, munkájába történő beépítésére. Ismeri a földrajz alapvető kutatási módszereit. Képes – a természettudományokon belül, illetve a természet- és társadalomtudományok közötti – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára.
– Ismeri a földrajz tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
– Képes a szakszerű kifejezésre, szóban és írásban. Képes a földrajzhoz kapcsolódó tudományok területén az elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő közvetítésére. Szaktudományos és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.
– Tisztában van azzal, hogy a földrajzban közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében. Törekszik a földrajz nyújtotta lehetőségek tudatos hasznosítására a kiemelt köznevelési fejlesztési feladatok megvalósításában, különös tekintettel a nemzeti azonosságtudat, az Európához való kötődés, a környezettudatosságra nevelés és a gazdasági-pénzügyi nevelés területén.
– Felhasználói szintű infokommunikációs technológiai ismeretekkel rendelkezik, és képes az általuk nyújtott lehetőségek felhasználására.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a földrajz tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag kiválasztásának és elrendezésének szempontjait.
– Képes a meghatározni a földrajzban tanítandó tartalmakat és azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni, a földrajz tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott, illetve digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb forrásanyagok kritikus elemezésére, továbbá a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására.
– Képes kollektív munkában helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezésére, óravázlat készítésére.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– A tanár ismeri a földrajz megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában, kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására, alkalmazására.
– Képes a földrajz speciális fogalmaival és összefüggéseivel kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére, az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, valamint a velük való foglalkozásra, fejlesztésre.
– Szaktanári munkáját a tevékenységközpontúság jellemzi. Képes élményszerű tanulási helyzetek teremtésére.
– Ismeri a földrajzi megfigyelés, vizsgálódás, kísérletezés, a terepi oktatási módszerek, a múzeum-, a könyvtár-, a média- és a drámapedagógiai módszerek, valamint a projektmódszer alkalmazásának lehetőségeit a földrajzi-környezeti ismeretek közvetítésében.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Rendelkezik mérésmetodikai ismeretekkel, és képes azokat alkalmazni a mérőeszközök összeállítása, illetve kiválasztása során. Ismeri és alkalmazza a tanulói tudás és képességszint mérésére alkalmas korszerű módszereket.
– Képes a tantárgyi követelmények kidolgozására és a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére. A tanulói eredmények értékelése alapján képes a megfelelő fejlesztő, felzárkóztató stratégia egyénre szabott megtervezésére és megvalósítására.
– Tájékozott a különböző feladatbankokról és feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes a szakmai együttműködésre más földrajz szakos és a földrajzoktatáshoz szorosan kapcsolódó tantárgyakat tanító kollégákkal. Képes a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok és képességek kapcsolódásainak felismerésére és ezek megjelenítésére a földrajz oktatásában.
– Ismeri a földrajztanári munkát támogató szakmai szervezetek tevékenységét. Kész együttműködni a szaktárgya területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai szervezetekkel; alkotó munkaközösségekkel, szakmódszertani műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás terén

– Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Képes elemezni és reálisan értékelni saját szaktanári munkáját. Igényli az oktatói-nevelői munkájára vonatkozó külső szakmai értékelést, képes szakmai-módszertani segítséget kérni és elfogadni.
– Nyitott az új módszertani eszközök, tanítási stratégiák kipróbálása iránt, és igényli a szakmai rendezvényeken való rendszeres részvételt.
– Részt vesz a szaktantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében. Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van földrajz etikai kérdéseivel. Aktívan és felelősen nyilvánít véleményt a földrajzoktatást érintő szakmai, oktatáspolitikai kérdésekben.

4.2.2. A földrajztanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 26–32 kredit

Természet- és társadalomtudományi alapismeretek

Földtudományi alapozó ismeretek: Levegőburok. A földfelszín ábrázolása. A térkép. Topográfia. A Föld belsőszerkezete, felépítése. A kőzetburok folyamatai. Földtörténet.

Földrajzi alapozó ismeretek: Világegyetem, Naprendszer. A Föld, mint égitest. Tájékozódás a földi térben, időben. Geoinformatika. A földrajztudomány helye a tudományok rendszerében, földrajzi kutatási módszerek

ab) szakmai törzsanyag ismeretkörei: 36–44 kredit

– *Természetföldrajzi modul:* A víz fizikai és kémiai alaptulajdonságai, ezek szerepe a hidroszféra adottságaiban. A víz szerepe a Földön. A víz körforgása. A földi vízháztartás és vízkörforgás alapelemei. Oceanográfiai alapfogalmak, tengeráramlások, tengerjárás. Felszín alatti vizek jellemzése, mozgása, kapcsolatuk a felszíni vizekkel, szerepük a vízellátásban. Környezetföldtani vonatkozások: szennyeződések és azok következményei, vízellátási problémák. A Kárpát-medence földtani és földrajzi viszonyainak hatása a felszíni és felszín alatti vizek mozgására. A vizek ökológiai jelentősége. A felszíni vizek csoportosítása. A vízfolyások víz- és hordalékszállítása. Folyószakaszjellegek, völgytípusok, hordalékkúpok, delták. A tavak genetikai típusai, a tavak fejlődésének természetes útja. Víztározók és egyéb antropogén beavatkozások környezeti hatása az állóvizekre és folyókra. A talaj fogalma, képződése, fejlődését befolyásoló tényezők. Talajszintek, talajtípusok. A talaj fő összetevői, alapvető fizikai és kémiai folyamatai, tulajdonságai. A talaj gazdasági és környezeti jelentősége.

  A *belső erők* felszínformálása. A vulkáni formakincs jellemzői. A lejtős tömegmozgások fizikai magyarázata. A tömegmozgásos felszínek tulajdonságainak építésföldtani jellemzői. A *külső erők* felszínformálása. A tenger felszínformáló tevékenysége. A víz felszínformáló tevékenysége. A szárazföldi vízhálózat alakrajzi jellemzői. A szél felszínformáló tevékenysége. Az eolikus formák rendszere és típuscsoportjai. Földünk legjellemzőbb sivatagi területei és azok formakincse. A jég felszínformáló tevékenysége. A glaciális formák rendszere és típuscsoportjai. *A földrajzi övezetesség* összetevői, kialakulásának okai, elősegítő és gátló tényezői. A szoláris éghajlati övek és az éghajlati elemek övezetes rendszere. A vízrajzi övezetesség. A tengeráramlások globális rendszere. A természetes növénytakaró, az

állatvilág és a talajtakaró övezetessége. A felszínformálódás övezetessége. A függőleges övezetesség.

– *Társadalomföldrajzi modul:* A Föld népességnövekedése. A népességnövekedés területi különbségei, a népességnövekedés következtében fellépő társadalmi-gazdasági problémák. A földi ökorendszer teherbíró képessége. A természetes szaporodás és fogyás, valamint azok hatása a társadalomra és a gazdaságra. A demográfiai átmenet folyamata, időbeli és térbeli különbségei, valamint ezek jelentősége a gazdasági térben. A népesség összetétele, a korszerkezet térbeli és időbeli változásai, különös tekintettel az öregedési folyamatra. A népesség térbeli eloszlása és a népsűrűség. A népesség foglalkozási megoszlása, a foglalkoztatási átrendeződés folyamata, időbeli és térbeli különbségei a Földön. A gazdasági aktivitás, foglalkoztatás, munkanélküliség. A migráció, annak típusai, motivációi és céljai, migrációs modellek. A migrációs folyamatok területi eltérései, jellegzetes migrációs forrás- és célországok. Az ingázás motivációi, térbeli és időbeli jellegzetességei. A Föld népességének etnikai, kulturális és vallási tagolódása. A Föld nagyobb kultúrkörei és világvallásai, a kultúrkörök, illetve vallások alapvető szemléleti különbségei.

Településföldrajz: a települések kialakulásának, fejlődésének természeti és társadalmi okai. A településtípusok és kontinensenkénti megoszlásuk. A településhálózat és a hálózati elemek egymáshoz való viszonya. Az urbanizációs folyamatok okai és következményei, jellegzetességei. A városok belső, funkcionális tagozódása. A város funkciói. A városias térségek sajátos problémái. Településökológiai és településszociológiai problémák. Az agglomerációk helye és szerepe a gazdaságban. A falvak és magányos települések sajátosságai. Falutípusok. A vidékies térségek sajátos problémái.

Általános és ágazati gazdaságföldrajz: a gazdasági fejlettség helyzete és területi különbségei a Földön. Fejlett és fejlődő országok, átmeneti gazdaságok. A világgazdaság története, funkcionális és területi szerkezete. Az ipar és bányászat területi elrendeződésére ható természeti és társadalmi tényezők, valamint ezek szerepének átalakulása. Hagyományos és új típusú telepítő tényezők, illetve ezek hatásai a telephelyválasztásra. Az ipar szerkezeti és területi átrendeződése. A világ ipari centrumai. Az ipari termelés környezeti vonatkozásai. A Föld energiapotenciálja, hagyományos és megújuló energiaforrások, fosszilis energiahordozók, valamint ezek használatának változása időben és térben. Az energiatermelés és az energiafelhasználás környezeti kölcsönhatásai. A mezőgazdasági termelés történeti fejlődése, övezetes rendszere és környezetformáló hatása. A mezőgazdasági tevékenység és a természeti-társadalmi adottságok kapcsolata. A mezőgazdasági termelés típusai, művelési ágak. A szolgáltatások szerepe a foglalkoztatási átrendeződésben, a fejlett és fejlődő világban. A szolgáltatások rendszerszemlélete. A közlekedés funkciója, szerepe a társadalomban és a gazdaságban. A közlekedési módok előnyei és hátrányai. A városi, elővárosi és a helyközi közlekedés sajátosságai. A nemzetközi kereskedelem funkciója, szerepe a társadalomban és a gazdaságban. A nemzetközi munkamegosztás és szereplői: állam, vállalatok, civil szervezetek. Az idegenforgalom földrajza és válfajai. A turizmus általános társadalmi-gazdasági szerepe, a turizmus és környezet kapcsolata. Információs és kommunikációs technológiák, információs társadalom.

– *Regionális földrajzi modul:*

Európa regionális természet- és társadalomföldrajza.

Európa és nagytájainak természeti képe. A tájfelosztás rendszere, a tájegységek hierarchiájának természeti alapjai. A tájak – földrajzi súlyuknak megfelelő – jellemzése. A védett területek jelentősége, különös tekintettel a nemzeti parkokra és az UNESCO világörökségeire. A valódi „fenntartható fejlődés" szükséges eszközrendszere. Európa jelentősebb tájegységeinek természetföldrajzi jellemzői. A természet- és tájvédelem feladatai, lehetőségei. Az Európában kialakult kiemelkedő jelentőségű kultúrtájak. A világgazdaság általános folyamatainak regionális hatásai. Területi fejlettségi különbségek és azok kialakulásának okai. A globalizáció társadalomra, gazdaságra és környezetre gyakorolt hatásai.

A társadalom-földrajzi viszonyok jellemzése országok, országcsoportok, régiók (a továbbiakban: régiók) szintjén, a régiók földrajzi súlyának megfelelően. Az egyes régiók történeti földrajzi és kulturális meghatározottságai, népesség-, település- és gazdaságföldrajzi jellemzői, szerepük a világgazdaságban. Európa felosztásának történeti-földrajzi összetevői, térszerkezeti nagyegységek. Európa fejlettebb, illetve jelentősebb régiói társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzése, helye és súlya a világgazdaságban. Jelenkori változások Nyugat- és Észak-Európa társadalmi-gazdasági életében és szerepkörében. Kelet- és Délkelet-Európa országainak eltérő vonásai, sajátosságai, átalakuló társadalmi rendszere és gazdasága. Az Európai Unió létrejöttének földrajzi összetevői, az Unió szerepe, lehetőségei, előnyei és gyengeségei, lehetséges válaszai a XXI. század kihívásaira. Oroszország megváltozott helyzete, szerepe a világgazdaságban és a világpolitikában.

Magyarország és a Kárpát-medence regionális természet- és társadalomföldrajza

Magyarország helyzete a Kárpát-medencében. A Kárpát-medence regionális természetföldrajza. A felszínfejlődés szerepe és jelentősége a Kárpát-medence tájtípusainak kialakulásában. A Kárpát-medence nagy- és középtájainak természetföldrajzi jellemzése. Magyarország tájföldrajza. Az egyes tájak kialakulásának, felszínfejlődésének legfontosabb tényezői. A tájalkotó tényezők hatása a tájak fejlődésére, szerepe a természeti kép kialakulásában. Az egyes nagy-, közép- és kistájak komplex földrajzi jellemzése. A múltbeli és jelenkori tájhasználat a Kárpát-medencében és a mai Magyarországon.

Magyarország társadalomföldrajza. A társadalom-földrajzi viszonyok történelmi meghatározottsága. A gazdasági fejlődés főbb szakaszai. Népességföldrajz, demográfiai jellemzők. A Kárpát-medence magyar népessége. Etnikai és társadalmi különbségek Magyarországon és a Kárpát-medencén belül, az ezekből származó konfliktusok veszélyei, megoldási lehetőségei. Múltbeli és jelenkori társadalmi átrétegződések. Migrációs folyamatok.

Magyarország településhálózatának regionálisan eltérő sajátosságai. Városias és vidékies terek. Szórványtelepülések. Településhierarchia. A közigazgatás változásainak hatása a településfejlesztésre. Budapest sajátos szerepe és szerepkörének változása. Magyarország energiagazdálkodásának feltételei, változásai, jövőbeli lehetőségei és a világgazdaságtól való függése. Az alternatív energiaforrások szerepének növekedése és alkalmazásának korlátai. Magyarország ipara. A rendszerváltozást követő alapvető változások és napjaink beruházásainak főbb tényezői, a nemzetközi tőke, különösen a multinacionális cégek szerepe. Magyarország mezőgazdasága. A mezőgazdasági potenciál, valamint a mező-

gazdasági termelés közötti szakadék okai és a kilábalás lehetőségei. A szolgáltatások szerepe és jelentősége Magyarország gazdasági életében. Magyarország közlekedés-földrajzi helyzetének sajátosságai a Kárpát-medencén és Európán belül. A tranzithelyzet potenciális gazdasági lehetőségei.

Kultúrföldrajzi változások Magyarországon térben és időben. Magyarország regionalizációjának problémái, koronként változó megítélése. Régióink az Európai Unió rendszerében. Magyarország jelenlegi helyzete és jövőbeli lehetőségei az európai és világgazdasági erőtérben. Magyarország és az Európai Unió. A közép- és délkelet-európai együttműködések kívánalmai és lehetőségei.

Terepgyakorlat: a természet- és társadalom-földrajzi, valamint a földtudományi tantárgyak keretében megismert jelenségek tanulmányozása különböző Kárpát-medencei (elsősorban magyarországi) tájakon és gazdasági szervezeteknél.

b) *Az általános iskolai tanárszakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei*: 16–20 kredit

– *Természetföldrajzi modul:* Kőzetmorfológia: a karbonátos kőzetek, a mélységi magmás és kiömlési kőzetek, a homokkő, illetve a lösz formakincse. Karsztosodás és karsztformák, továbbá kialakító tényezőik. Felszínalaktani folyamatok és formák a Föld egyes földrajzi övezeteiben. Az antropogén geomorfológia rendszere.

– *Társadalomföldrajzi modul: A földrajz közgazdasági alapjai.* A piacgazdaság működése. Az állam szerepe a piacgazdaságban. A munkaerőpiac jellegzetességei. A termelés és fogyasztás folyamata, fogyasztói társadalom. A globalizáció jellegzetességei. A pénz funkciói, jelentősége. A világgazdaság pénzügyi összefüggései. A pénzügyi szolgáltatások. A pénzpiac szereplői, lehetőségei és veszélyei.

Politikai földrajzi alapkategóriák. Ország, országcsoport, állam szerepe, funkciója. Integrációs folyamatok. Az Európai Unió kialakulásának okai és következményei, az integráció mélysége, jellegzetességei. A nemzetközi politikai és gazdasági szervezetek helye, szerepe a társadalomban, illetve a gazdaságban.

Globális környezeti és társadalmi folyamatok, problémák. A társadalom és a környezet kapcsolata. A globális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák okai, következményei, perspektívái, mérséklésük, valamint megoldásuk elvei, lehetőségei. A világ akut problémái és ezek regionális különbségei. Globális politikai földrajzi jelenségek, folyamatok, tendenciák. Érdekellentétek a fejlett és fejlődő országok között.

– *Regionális földrajzi modul: Az Európán kívüli világ regionális természet- és társadalomföldrajza.* A kontinensek és nagytájaik természeti képe. A tájfelosztás rendszere, a tájegységek hierarchiájának természeti alapjai. A tájalkotó tényezők szerepe az egyes tájak természeti képének kialakulásában. A tájak potenciálja, a táji adottságok: hasznosításuk lehetőségei, hatásuk a benépesedettségre, a gazdasági tevékenységre, a társadalom-földrajzi folyamatokra.

Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália és Óceánia, Antarktika és jelentősebb tájegységeik természetföldrajzi jellemzői. A tájalkotó tényezők és a földrajzi övezetesség által meghatározott tipikus tájak sajátosságai a sarkvidékektől az Egyenlítőig. A természetföldrajzi és a társadalmi folyamatok kölcsönhatásai az eltérő táji adottságokkal bíró térségekben. Az Európán kívüli fejlett világ, elsősorban Amerika angolszász országainak társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzése, helye, valamint súlya a világgazdaságban, szerepe a világgazdasági változásokban, a globalizáció

terjedésében. Ázsia, mint a Föld legnépesebb kontinense és növekvő gazdasági erőközpontja, világgazdasági szerepének felértékelődése. Ázsia sokszínűsége, etnikai, vallási, politikai megosztottsága és az ebből fakadó válsággócok. Ázsia főbb régióinak azonos, illetve eltérő fejlődési irányai, társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzőik. Afrika elmaradottságának, fejletlenségének történeti földrajzi meghatározottságai. Politikai és gazdasági feszültségek, háborús gócok. Különböző adottságok és eltérő utak egyes afrikai országok társadalmi-gazdasági fejlődésében. Afrika természeti erőforrásainak jelenlegi és potenciális világgazdasági jelentősége. Ausztrália, Új-Zéland, Óceánia társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzői, a térség országainak súlya, valamint szerepe a világgazdaságban. Latin-Amerika társadalom- és gazdaságfejlődésének történeti földrajzi meghatározottságai. Szélsőséges társadalmi polarizáció, társadalmi feszültségek, illetve területi fejlettségi különbségek, mint állandó válsággócok, ezek okai és következményei. Latin-Amerika természeti erőforrásainak jelenlegi és potenciális világgazdasági jelentősége, feltörekvő országainak mind jobban növekvő gazdasági, valamint világpolitikai szerepe, társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzése.

5. *A földrajztanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

A földrajztudomány és a földrajztanítás. A földrajztanítás céljai, feladatai.

- A földrajz és a társtudományai ismereteinek értelmezése a földrajztanítás szempontjából.
- A földrajzi ismeretek rendszere: általános és egyedi fogalmak, folyamatok, összefüggések, gyakorlati ismeretek.
- A földrajztudomány és a földrajztanítás kapcsolata, a földrajz szemléleti, valamint értékközvetítő szerepe a köznevelésben.
- A földrajz, mint tantárgy. A földrajztanítás tartalmi, képzési, nevelési céljai és ezekből adódó feladatai a köznevelés különböző szintjein. Kulcskompetenciák fejlesztésének feladatai a földrajztanításban.
- A földrajztanítás hazai története.

A földrajztanítás tantervi szabályozása

- A tudáskép és a tantervek időbeli változása a szakmai, valamint a társadalmi elvárásoknak megfelelően.
- A háromszintű tantervi szabályozás, a különböző szintű tantervek, tanítási dokumentumok célkitűzései, egymáshoz való kapcsolódásuk a földrajzi tartalmú tantantárgyak szempontjából.
- A tantervi szabályozásokból adódó földrajztanári feladatok, a földrajztanár tudásközvetítő, tanulást szervező-irányító szerepe.

Módszertani ismeretek, a földrajztanítás céljai és feladatai tükrében

- A földrajztanítás szemléleti kérdései és az azokkal összefüggő módszertani megoldások: térbeli, időbeli tájékozódás, regionális földrajzi szemléletmód, tájszemlélet, földrajzi-környezeti szintézis, problémaközpontú földrajztanítás elvei, gyakorlata.
- A földrajzi ismeretek rendszere, a földrajz tantárgy főbb témaköreinek, tartalmainak módszertani megközelítése. A földrajztanítás célkitűzéseit szolgáló tanítási-tanulási stratégiák.
- A földrajztanítással összefüggő képességek és kompetenciák rendszere, a fejlesztési folyamat értelmezése. A tanulói képességeket, kulcskompetenciákat fejlesztő

módszerek: megfigyelés, lényegkiemelés, rendszerezés, stratégiai tervezés, döntésindukció, szóbeli és írásbeli munka, információkezelés, információalkalmazás, modellalkotás, társas aktivitás.
– A tevékenységközpontú tanítási-tanulási gyakorlat: tapasztalatszerző, felfedeztető élményszerű helyzetek teremtése a környezeti elemek közötti kapcsolatok és összefüggések megismeréséhez;
– Az általános iskolai földrajztanításban alkalmazandó alapvető módszerek, technikák, szervezeti és munkaformák: terepi oktatás módszerei, múzeum-, könyvtár-, média- és drámapedagógiai módszerek.
– A különböző oktatási célkitűzésekhez és tanulói képességekhez igazodó differenciált földrajztanítás, a felzárkóztatás és a tehetséggondozás kihívásai, módszerei, eszközei.
– A földrajzi tudás ellenőrzésének és értékelésének életkorhoz alkalmazkodó formái, módszertana, a mérésmetodikai alapismeretek érvényesítése.
– Az infokommunikációs technológiák által nyújtott lehetőségek felhasználása a földrajztanári munkában és a tanulói tevékenységekben.
– A tantervek adaptációja, a helyi tantervkészítés folyamata.

2. Földrajztanár (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai földrajztanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Geography

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja, az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a földrajz tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési, valamint fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a földrajz tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók földrajzi műveltségének, készségeinek, illetve képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A földrajztanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Tudja, hogy a földrajz milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a földrajzban megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a földrajz tanítása során fejlesztendő kompetenciákat. Tanórai, tanórán és iskolán kívüli tanári tevékenysége során tudatosan alkalmazza a tanulói képességeket, kompetenciákat fejlesztő módszereket, amelyekkel hozzájárul a tanulók személyiségének, földrajzi-környezeti gondolkodásának fejlődéséhez.
– Képes a tanulók tanításának, képességeik fejlesztésének módszereit előzetes tudásuknak megfelelően megválasztani, a földrajz speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségeket kezelni. Tanulóit racionális gondolkodásra, önálló véleményalkotására, érvelésre, a természettudományos megközelítésre neveli. Tudatos értékközvetítő szerepet vállal**.**

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Tudatosan épít a kooperatív és reflektív tanulási technikák alkalmazására. Felkészült a földrajzi tudást kiegészítő földrajz szakkör, önképzőkör vezetésére, szaktanterem és szertár szakszerű működtetésére. Felkészült a tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Ismeri a földrajztudomány sajátos helyét a tudományok rendszerében, a szaktárgy tananyagstruktúráját Tisztában van azzal, hogy a földrajz tantárgy a föld- és környezettudományok, illetve a gazdaságtudomány számos területének egyedüli megjelenítője köznevelésben, és képes az ebből adódó szintetizáló szaktanári feladatok megvalósítására.
– Képes a földrajz új eredményeinek megismerésére, a szaktanári munkájába történő beépítésére. Ismeri a földrajz alapvető kutatási módszereit. Képes a természettudományokon belül, illetve a természet- és társadalomtudományok közötti összefüggések felismerésére, integrációjára.
– Ismeri a földrajz tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
– Képes a szakszerű kifejezésre, szóban és írásban. Képes a földrajzhoz kapcsolódó tudományok területén az elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő közvetítésére.
– Tisztában van azzal, hogy a földrajzban közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében. Törekszik a földrajz nyújtotta lehetőségek tudatos hasznosítására a kiemelt köznevelési fejlesztési feladatok megvalósításában, különös tekintettel a nemzeti azonosságtudat, az Európához való kötődés, a környezettudatosságra nevelés és a gazdasági-pénzügyi nevelés területén.
– Felhasználói szintű infokommunikációs technológiai ismeretekkel rendelkezik, és képes az általuk nyújtott lehetőségek felhasználására.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a földrajz tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag kiválasztásának és elrendszerezésének szempontjait.

– Képes meghatározni a földrajzban tanítandó tartalmakat és azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni, a földrajz tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb forrásanyagok kritikus elemezésére és a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására.
– Képes kollektív munkában helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezésére, óravázlat készítésére.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– A tanár ismeri a földrajz megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában, kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására és alkalmazására.
– Képes a földrajz speciális fogalmaival és összefüggéseivel kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére, az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére és a velük való foglalkozásra, fejlesztésre.
– Szaktanári munkáját a tevékenységközpontúság jellemzi. Képes élményszerű tanulási helyzetek teremtésére.
– Ismeri a földrajzi megfigyelés, vizsgálódás, kísérletezés, a terepi oktatási módszerek, a múzeum-, a könyvtár-, a média- és a drámapedagógiai módszerek, valamint a projektmódszer alkalmazásának lehetőségeit a földrajzi-környezeti ismeretek közvetítésében.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Rendelkezik mérésmetodikai ismeretekkel, és képes azokat alkalmazni a mérőeszközök összeállítása, illetve kiválasztása során.
– Képes a tantárgyi követelmények kidolgozására és a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére. A tanulói eredmények értékelése alapján képes a megfelelő fejlesztő, felzárkóztató stratégia egyénre szabott megtervezésére és megvalósítására.
– Tájékozott a különböző feladatbankokról és feladatgyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Képes a szakmai együttműködésre más földrajz szakos és a földrajzoktatáshoz szorosan kapcsolódó tantárgyakat tanító kollégákkal. Képes a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok és képességek kapcsolódásainak felismerésére és ezek megjelenítésére a földrajz oktatásában.
– Ismeri a földrajztanári munkát támogató szakmai szervezetek tevékenységét. Kész együttműködni a szaktárgya területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai szervezetekkel; alkotó munkaközösségekkel, szakmódszertani műhelyekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás terén

– Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Képes elemezni és reálisan értékelni saját szaktanári munkáját. Igényli az oktatói-nevelői munkájára vonatkozó külső szakmai értékelést, képes szakmai-módszertani segítséget kérni és elfogadni.

– Nyitott az új módszertani eszközök, tanítási stratégiák kipróbálása iránt, és igényli a szakmai rendezvényeken való rendszeres részvételt.
– Részt vesz a szaktantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében. Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van földrajz etikai kérdéseivel. Aktívan és felelősen nyilvánít véleményt a földrajzoktatást érintő szakmai, oktatáspolitikai kérdésekben.

4.2.2. A földrajztanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 26–32 kredit

Természet- és társadalomtudományi alapismeretek

Földtudományi alapozó ismeretek: Levegőburok. A földfelszín ábrázolása. A térkép. Topográfia. A Föld belsőszerkezete, felépítése. A kőzetburok folyamatai. Földtörténet.

Földrajzi alapozó ismeretek: Világegyetem, Naprendszer. A Föld, mint égitest. Tájékozódás a földi térben, időben. Geoinformatika. A földrajztudomány helye a tudományok rendszerében, földrajzi kutatási módszerek

ab) szakmai törzsanyag ismeretkörei: 36–44 kredit

– *Természetföldrajzi modul:* A víz fizikai és kémiai alaptulajdonságai, ezek szerepe a hidroszféra adottságaiban. A víz szerepe a Földön. A víz körforgása. A földi vízháztartás és vízkörforgás alapelemei. Oceanográfiai alapfogalmak, tengeráramlások, tengerjárás. Felszín alatti vizek jellemzése, mozgása, kapcsolatuk a felszíni vizekkel, szerepük a vízellátásban. Környezetföldtani vonatkozások: szennyeződések és azok következményei, vízellátási problémák. A Kárpát-medence földtani és földrajzi viszonyainak hatása a felszíni és felszín alatti vizek mozgására. A vizek ökológiai jelentősége. A felszíni vizek csoportosítása. A vízfolyások víz- és hordalékszállítása. Folyószakaszjellegek, völgytípusok, hordalékkúpok, delták. A tavak genetikai típusai, a tavak fejlődésének természetes útja. A talaj fogalma, képződése, fejlődését befolyásoló tényezők. Talajszintek, talajtípusok. A talaj fő összetevői, alapvető fizikai és kémiai folyamatai, tulajdonságai. A talaj gazdasági és környezeti jelentősége. A *belső erők* felszínformálása. A vulkáni formakincs jellemzői. A lejtős tömegmozgások fizikai magyarázata. A tömegmozgásos felszínek tulajdonságainak építésföldtani jellemzői. A *külső erők* felszínformálása. A tenger felszínformáló tevékenysége. A víz felszínformáló tevékenysége. A szárazföldi vízhálózat alakrajzi jellemzői. Folyó- és völgyszakaszok morfometriai paraméterei. A szél felszínformáló tevékenysége. Az eolikus formák rendszere és típuscsoportjai. Földünk legjellemzőbb sivatagi területei és azok formakincse. A jég felszínformáló tevékenysége. A glaciális formák rendszere és típuscsoportjai. *A földrajzi övezetesség* összetevői, kialakulásának okai, elősegítő és gátló tényezői. A szoláris éghajlati övek és az éghajlati elemek övezetes rendszere. A vízrajzi övezetesség. A tengeráramlások globális rendszere. A természetes növénytakaró, az állatvilág és a talajtakaró övezetessége. A felszínformálódás övezetessége. A függőleges övezetesség.
– *Társadalomföldrajzi modul:* A Föld *népességnövekedése*. A népességnövekedés területi különbségei, a népességnövekedés következtében fellépő társadalmi-gazdasági problémák. A földi ökorendszer teherbíró képessége. A természetes szaporodás és fogyás, és hatása a társadalomra és a gazdaságra. A demográfiai átmenet folyamata, időbeli és térbeli különbségei és ezek jelentősége a gazdasági

térben. A népesség összetétele, a korszerkezet térbeli és időbeli változásai, különös tekintettel az öregedési folyamatra. A népesség térbeli eloszlása és a népsűrűség. A népesség foglalkozási megoszlása, a foglalkoztatási átrendeződés folyamata, időbeli és térbeli különbségei a Földön. A gazdasági aktivitás, foglalkoztatás, munkanélküliség. A migráció, annak típusai, motivációi és céljai, migrációs modellek. A migrációs folyamatok területi eltérései, jellegzetes migrációs forrás- és célországok. Az ingázás motivációi, térbeli és időbeli jellegzetességei. A Föld népességének etnikai, kulturális és vallási tagolódása. A Föld nagyobb kultúrkörei és világvallásai, a kultúrkörök és vallások alapvető szemléleti különbségei.

A települések kialakulásának és fejlődésének természeti és társadalmi okai. A településtípusok és kontinensenkénti megoszlásuk. A településhálózat és a hálózati elemek egymáshoz való viszonya. Az urbanizációs folyamatok okai és következményei, jellegzetességei. A városok belső, funkcionális tagozódása. A város funkciói. A városias térségek sajátos problémái. Településökológiai és településszociológiai problémák. Az agglomerációk helye és szerepe a gazdaságban. A falvak és magányos települések sajátosságai. Falutípusok. A vidékies térségek sajátos problémái.

Általános és ágazati gazdaságföldrajz: a gazdasági fejlettség helyzete és területi különbségei a Földön. Fejlett és fejlődő országok, átmeneti gazdaságok. A világgazdaság története, funkcionális és területi szerkezete. Az ipar és bányászat területi elrendeződésére ható természeti, valamint társadalmi tényezők, továbbá ezek szerepének átalakulása. Hagyományos és új típusú telepítő tényezők, és ezek hatásai a telephelyválasztásra. Az ipar szerkezeti és területi átrendeződése. A világ ipari centrumai. Az ipari termelés környezeti vonatkozásai. A Föld energiapotenciálja, hagyományos, illetve megújuló energiaforrások, fosszilis energiahordozók, valamint ezek használatának változása időben és térben. Az energiatermelés és az energiafelhasználás környezeti kölcsönhatásai. A mezőgazdasági termelés történeti fejlődése, övezetes rendszere és környezetformáló hatása. A mezőgazdasági tevékenység és a természeti-társadalmi adottságok kapcsolata. A mezőgazdasági termelés típusai, művelési ágak. A szolgáltatások szerepe a foglalkoztatási átrendeződésben, a fejlett és fejlődő világban. A szolgáltatások rendszerszemlélete. A közlekedés funkciója, szerepe a társadalomban és a gazdaságban. A közlekedési módok előnyei és hátrányai. A városi, elővárosi és a helyközi közlekedés sajátosságai. A nemzetközi kereskedelem funkciója, szerepe a társadalomban és a gazdaságban. A nemzetközi munkamegosztás és szereplői: állam, vállalatok, civil szervezetek. Az idegenforgalom földrajza és válfajai. A turizmus általános társadalmi-gazdasági szerepe, a turizmus és környezet kapcsolata. Információs és kommunikációs technológiák, információs társadalom.

– *Regionális földrajzi modul: Európa regionális természet- és társadalomföldrajza.* Európa és nagytájainak természeti képe. Európa jelentősebb tájegységeinek természetföldrajzi jellemzői. A természet- és tájvédelem feladatai, lehetőségei. Az Európában kialakult kiemelkedő jelentőségű kultúrtájak. A világgazdaság általános folyamatainak regionális hatásai. Területi fejlettségi különbségek és azok kialakulásának okai. A globális földrajzi tér egyes nagytérségeit leíró modellek, térfelosztási rendszerek. A globalizáció társadalomra, gazdaságra és környezetre gyakorolt hatásai.

A társadalom-földrajzi viszonyok jellemzése országok, országcsoportok, régiók (a továbbiakban: régiók) szintjén, a régiók földrajzi súlyának megfelelően. Az egyes régiók történeti földrajzi és kulturális meghatározottságai, népesség-, település- és gazdaságföldrajzi jellemzői, szerepük a világgazdaságban. Európa felosztásának történeti-földrajzi összetevői, térszerkezeti nagyegységek. Európa fejlettebb, jelentősebb régiói társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzése, helye és súlya a világgazdaságban. Jelenkori változások Nyugat- és Észak-Európa társadalmi-gazdasági életében, illetve szerepkörében. Kelet- és Délkelet-Európa országainak eltérő vonásai, sajátosságai, átalakuló társadalmi rendszere és gazdasága. Az Európai Unió létrejöttének földrajzi összetevői, az Unió szerepe, lehetőségei, előnyei és gyengeségei, lehetséges válaszai a XXI. század kihívásaira. Oroszország megváltozott helyzete és szerepe a világgazdaságban és a világpolitikában.

Magyarország és a Kárpát-medence regionális természet- és társadalomföldrajza

Magyarország helyzete a Kárpát-medencében. A Kárpát-medence regionális természetföldrajza. A felszínfejlődés szerepe és jelentősége a Kárpát-medence tájtípusainak kialakulásában. A Kárpát-medence nagy- és középtájainak természetföldrajzi jellemzése. Magyarország tájföldrajza. A tájalkotó tényezők hatása a tájak fejlődésére, szerepe a természeti kép kialakulásában. Az egyes nagy-, közép- és kistájak komplex földrajzi jellemzése. A múltbeli és jelenkori tájhasználat a Kárpát-medencében és a mai Magyarországon.

Magyarország társadalomföldrajza. A társadalom-földrajzi viszonyok történelmi meghatározottsága. A gazdasági fejlődés főbb szakaszai. Népességföldrajzi, demográfiai jellemzők. A Kárpát-medence magyar népessége. Etnikai és társadalmi különbségek Magyarországon, valamint a Kárpát-medencén belül, az ezekből származó konfliktusok veszélyei, megoldási lehetőségei. Múltbeli és jelenkori társadalmi átrétegződések. Migrációs folyamatok. Magyarország településhálózatának regionálisan eltérő sajátosságai. Városias és vidékies terek. Szórványtelepülések. Településhierarchia. A közigazgatás változásainak hatása a településfejlesztésre. Budapest sajátos szerepe és szerepkörének változása. Magyarország energiagazdálkodásának feltételei, változásai, jövőbeli lehetőségei és a világgazdaságtól való függése. Az alternatív energiaforrások szerepének növekedése és alkalmazásának korlátai. Magyarország ipara. A rendszerváltozást követő alapvető változások és napjaink beruházásainak főbb tényezői, a nemzetközi tőke, különösen a multinacionális cégek szerepe. Magyarország mezőgazdasága. A mezőgazdasági potenciál, illetve a mezőgazdasági termelés közötti szakadék okai és a kilábalás lehetőségei. A szolgáltatások szerepe és jelentősége Magyarország gazdasági életében. Magyarország közlekedés-földrajzi helyzetének sajátosságai a Kárpát-medencén és Európán belül. A tranzithelyzet potenciális gazdasági lehetőségei.

Kultúrföldrajzi változások Magyarországon térben és időben. Magyarország jelenlegi helyzete és jövőbeli lehetőségei az európai és világgazdasági erőtérben. Magyarország és az Európai Unió. A közép- és délkelet-európai együttműködések kívánalmai és lehetőségei.

Terepgyakorlat: a természet- és társadalom-földrajzi, valamint a földtudományi tantárgyak keretében megismert jelenségek tanulmányozása különböző Kárpát-medencei (elsősorban magyarországi) tájakon és gazdasági szervezeteknél.

b) *A középiskolai tanárszakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei*: 45–50 kredit

– *Természetföldrajzi modul:* Az antropogén geomorfológia rendszere. Kőzetmorfológia; a karbonátos kőzetek, a mélységi magmás és kiömlési kőzetek, a homokkő és a lösz formakincse. Karsztosodás és karsztformák, kialakulásuk összetevői. A karszthidrológiai folyamatok környezetérzékenysége. A trópusi és nem trópusi karsztok. A karsztok szerepe az emberi területhasználatban. Az éghajlati geomorfológia eszmetörténeti jelentősége. Felszínalaktani folyamatok és formák a Föld egyes földrajzi övezeteiben. Elegyengetett felszínek. A sajátos földfelszíni formák helye a természet- és tájvédelemben.

– *Társadalomföldrajzi modul: A földrajz közgazdasági* alapjai. A piacgazdaság működése. A kereslet és a kínálat összefüggései. Az állam szerepe a piacgazdaságban. A munka világa. A munkaerőpiac jellegzetességei. A munkanélküliség típusai és kezelési lehetőségei. A termelés és fogyasztás folyamata, fogyasztói társadalom. A globalizáció jellegzetességei. A pénz funkciói, jelentősége. Pénzhelyettesítők, értékpapírok, devizák. A pénzügyi világgazdaság jellegzetességei. A pénzügyi szolgáltatások. A pénzpiac szereplői, lehetőségei és veszélyei. A pénzügyi műveletek, érték-és árutőzsdék. A hitelezés és betétgyűjtés, befektetési formák, ezek előnyei és hátrányai, valamint veszélyei.

  Politikai földrajzi alapkategóriák. Ország, országcsoport, állam szerepe, funkciója. Integrációs folyamatok, nemzetközi gazdasági integrációk, integrációs szervezetek, nemzetközi intézmények. Aktuális világpolitikai és világgazdasági események. A rendszerszemlélet, a problémaközpontú stratégiai tervezés. Az Európai Unió kialakulásának okai és következményei, az integráció mélysége és jellegzetességei. A bővítés és a mélyítés dualitása. Az Európai Unió intézményrendszere, európai állampolgárság, részvétel az európai közügyekben. Az európai politikák. A nemzetközi politikai, valamint gazdasági szervezetek helye, szerepe a társadalomban és a gazdaságban.

  Globális környezeti és társadalmi problémák. A társadalmi és gazdasági térszerveződés alapjai. A társadalom és a környezet kapcsolata. A globális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák okai, következményei, perspektívái, mérséklésük, továbbá megoldásuk elvei, lehetőségei. A világ akut problémái és ezek regionális különbségei. Globális politikai földrajzi jelenségek, folyamatok, tendenciák. Érdekellentétek a fejlett, illetve fejlődő országok között.

– *Regionális földrajzi modul: Az Európán kívüli világ* regionális természet- és társadalomföldrajza. A kontinensek és nagytájaik természeti képe. A tájfelosztás rendszere, a tájegységek (kontinensek, nagytájaik és tájrészeik, a továbbiakban: tájak) hierarchiájának természeti alapjai. A tájalkotó tényezők szerepe az egyes tájak természeti képének kialakulásában: a földtani, felszínalaktani, éghajlati, vízrajzi, biogeográfiai adottságok komplex földrajzi jellemzése. A tájak potenciálja, a táji adottságok: hasznosításuk lehetőségei, hatásuk a benépesedettségre, a gazdasági tevékenységre, a társadalom-földrajzi folyamatokra.

  Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália és Óceánia, Antarktika és jelentősebb tájegységeik természetföldrajzi jellemzői. A tájalkotó tényezők és a földrajzi övezetesség által meghatározott tipikus tájak sajátosságai a sarkvidékektől az Egyenlítőig. A természet- és tájvédelem feladatai és lehetőségei. A természetföldrajzi és a társadalmi folyamatok kölcsönhatásai az eltérő táji adottságokkal bíró térségekben. Az Európán kívüli fejlett világ, elsősorban Amerika angolszász országainak

társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzése, helye és súlya a világgazdaságban, szerepe a világgazdasági változásokban és a globalizáció terjedésében. Az Egyesült Államok kiemelkedő gazdasági és világpolitikai szerepének történeti földrajzi meghatározottságai, kulturális kisugárzásának hatásai. Kanada helye és súlya a világgazdaságban, természeti erőforrásainak kiemelkedő jelentősége. Ázsia, mint a Föld legnépesebb kontinense és növekvő gazdasági erőközpontja világgazdasági szerepének felértékelődése. Ázsia sokszínűsége, etnikai, vallási, politikai megosztottsága és az ebből fakadó válsággócok. Ázsia főbb régióinak azonos, illetve eltérő fejlődési irányai, társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzésük.

Afrika elmaradottságának, fejletlenségének történeti földrajzi meghatározottságai. Politikai és gazdasági feszültségek, háborús gócok. A periferizáció okai, megjelenési formái a kontinens egyes makrorégióiban. Különböző adottságok és eltérő utak egyes afrikai országok társadalmi-gazdasági fejlődésében. Afrika természeti erőforrásainak jelenlegi és potenciális világgazdasági jelentősége. Ausztrália, Új-Zéland és Óceánia társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzői, a térség országainak súlya és szerepe a világgazdaságban. Latin-Amerika társadalom- és gazdaságfejlődésének történeti földrajzi meghatározottságai. Szélsőséges társadalmi polarizáció, társadalmi feszültségek, valamint területi fejlettségi különbségek, mint állandó válsággócok, ezek okai és következményei. Az Egyesült Államok és Latin-Amerika sajátos viszonyrendszere. Latin-Amerika természeti erőforrásainak jelenlegi és potenciális világgazdasági jelentősége, feltörekvő országainak mind jobban növekvő gazdasági, továbbá világpolitikai szerepe, társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzése.

– *Alkalmazott földrajzi modul:*

Tájökológia, környezetföldrajz, környezet- és természetvédelem: A táj fogalma. A táj, mint komplex természeti rendszer. A tájföldrajz helye a geográfiában. Természeti, természetközeli és kultúrtájak. Tájbeosztások, tájelhatárolások. A tájhasználat jellemző formái. Antropogén tájalakítás. A környezetvédelem és környezetgazdálkodás alapjai. A környezetvédelem kialakulása és fejlődése (szemlélet, elmélet és gyakorlat). Környezet-gazdaságtan, környezet-egészségügy. A természeti rendszerek felépítése és működése. Az élőhelyek környezetérzékenysége, a leginkább veszélyeztetett élőrendszerek. Nemzetközi, nemzeti és helyi szintű védelmi kategóriák. Az ENSZ és az EU környezetvédelmi tevékenysége és nemzetközi egyezményei, az EU Környezetvédelmi Akcióprogramjai. A természeti javakkal való felelős gazdálkodás az életciklus-szemlélet tükrében. A bio- és géntechnológia környezeti és társadalombiztonsági kérdései. Hulladékgazdálkodás, veszélyes hulladékok. Környezeti piac, ipari ökológia.

Terület- és településfejlesztés, regionális politika: A regionális politika, a területi tervezés főbb elvei, eszközei, statisztikai-elemzési, kutatási és módszertani eljárásai. Közösségi és nemzeti regionális fejlesztési stratégiák. Az Európai Unió regionális politikájának kialakulása és fejlődése, a regionális politikai tevékenység szakaszai. A határon átnyúló kapcsolatok helye az Európai Unió politikájában. Az eurorégiók és az euroregionalizmus fogalma. Területi tervezés rendszere, történeti alapjai. A világ urbanisztikai gondolkodásának és városfejlesztésének az elmélete. A modern urbanizáció szakaszai és városfejlesztési kihívásai, fejlesztési típusok. A faluföldrajz és a vidékfejlesztés típusai. A vidéki térségek meghatározása és elhatárolása.

A kistérségek térkapcsolati rendszerei. A falu és vidékfejlesztés európai modelljei, szervezetrendszere, finanszírozása, forrásszerzési technikái. Terület- és településmarketing. Térségi turizmusfejlesztés.

Természet- és társadalomtudományok a földrajztudományban és megjelenésük a földrajzoktatásban. Oktatásuk módszertani hatásai. Tudomány, általtudomány kérdései. Az önálló köznevelési megjelenés nélküli diszciplínák a földrajzoktatásban és az oktatásra gyakorolt hatásaik.

5. *A földrajztanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

A földrajztudomány és a földrajztanítás. A földrajztanítás céljai, feladatai.

- A földrajz és a társtudományai ismereteinek értelmezése a földrajztanítás szempontjából.
- A földrajzi ismeretek rendszere: általános és egyedi fogalmak, folyamatok, összefüggések, gyakorlati ismeretek.
- A földrajztudomány és a földrajztanítás kapcsolata, a földrajz szemléleti, értékközvetítő szerepe a közoktatásban.
- A földrajz, mint tantárgy. A földrajztanítás tartalmi, képzési, nevelési céljai és ezekből adódó feladatai az oktatás különböző szintjein. Kulcskompetenciák fejlesztésének feladatai a földrajztanításban.
- A földrajztanítás hazai története.

A földrajztanítás tantervi szabályozása

- A tudáskép és a tantervek időbeli változása a szakmai és a társadalmi elvárásoknak megfelelően.
- A háromszintű tantervi szabályozás, a különböző szintű tantervek, tanítási dokumentumok célkitűzései, egymáshoz való kapcsolódásuk a földrajzi tartalmú tantantárgyak szempontjából.
- A tantervi szabályozásokból adódó földrajztanári feladatok, a földrajztanár tudásközvetítő, tanulást szervező-irányító szerepe.

Módszertani ismeretek, a földrajztanítás céljai és feladatai tükrében

- A földrajztanítás szemléleti kérdései, valamint az azokkal összefüggő módszertani megoldások: térbeli és időbeli tájékozódás, regionális földrajzi szemléletmód, tájszemlélet, földrajzi-környezeti szintézis, problémaközpontú földrajztanítás elvei, gyakorlata.
- A földrajzi ismeretek rendszere, a földrajz tantárgy főbb témaköreinek, tartalmainak módszertani megközelítése. A földrajztanítás célkitűzéseit szolgáló tanítási-tanulási stratégiák.
- A földrajztanítással összefüggő képességek és kompetenciák rendszere, a fejlesztési folyamat értelmezése. A tanulói képességeket, kulcskompetenciákat fejlesztő módszerek: megfigyelés, lényegkiemelés, rendszerezés, stratégiai tervezés, döntésindukció, szóbeli és írásbeli munka, információkezelés, illetve információalkalmazás, modellalkotás, társas aktivitás.
- A tevékenységközpontú tanítási-tanulási gyakorlat: tapasztalatszerző, felfedeztető élményszerű helyzetek teremtése a környezeti elemek közötti kapcsolatok és összefüggések megismeréséhez;
- A földrajztanításban alkalmazandó alapvető módszerek, technikák, szervezeti és munkaformák: terepi oktatás módszerei (tanulmányi séták, kirándulások, üzem- és intézménylátogatások, terepfoglalkozások, erdei iskolák, természeti és társadalmi

terepfelmérés és vizsgálódás), múzeum-, könyvtár-, média- és drámapedagógiai módszerek.
– A különböző oktatási célkitűzésekhez és tanulói képességekhez igazodó differenciált földrajztanítás, a felzárkóztatás és a tehetséggondozás kihívásai, módszerei, eszközei. Felkészítés a földrajzi érettségi vizsgára.
– A földrajzi tudás ellenőrzésének és értékelésének formái, módszertana, a mérésmetodikai alapismeretek érvényesítése.
– Az infokommunikációs technológiák által nyújtott lehetőségek felhasználása a földrajztanári munkában és a tanulói tevékenységekben.
– A tantervek adaptációja, a helyi tantervkészítés folyamata.

VII. Informatika műveltségi terület

1. **Informatikatanár** (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai informatikatanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Informatics

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben az informatika tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak az informatika tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók informatikai műveltségének, készségeinek, illetve képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az informatikatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén:
– Tudja, hogy a szaktárgy milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a szaktárgyában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a szaktárgy tanítása során fejlesztendő kompetenciákat.
– Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.

– Képes arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére megválasztott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg.
– Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált bánásmód kialakítására.
– Tudatos értékközvetítést vállal.
– Ösztönzi a tanulók önálló véleményalkotását, törekszik a kritikus gondolkodásmód kialakítására, különös tekintettel az informatikai alkalmazás veszélyeinek figyelemfelhívására. Érzékeny a tanulók problémáira.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén:

– Felkészültség tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére.
– Felkészültség a szaktárgy kiegészítő ismeretei közvetítő informatika szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.
– Alkalmasság informatikai tehetséggondozásra, versenyfelkészítésre. Kiemelt feladatként felkészültség hátrányos helyzetűek informatikai képzésére, ezen képzést támogató eszközök és módszerek használatára.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy szaktárgyának új eredményeit megismerhesse, értelmezhesse. Ismeri a szaktárgy alapvető kutatási módszertanát.
– Képes – elsősorban a természettudományokkal és a matematikával – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére, integrációjára.
– Ismeri a szaktárgy társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának célját, a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében játszott szerepét.
– Ismeri a szaktárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
– Képes a szaktárgy témakörében szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban. Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületen a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes a szaktárgyában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására, ennek közvetítésére a tanulók felé.
– Szaktudományos és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.
– Elkötelezett a tanulók szaktárgyi ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt. Meg tudja ítélni szaktárgyának az oktatásban betöltött jelenlegi és várható jövőbeli szerepét.
– Tisztában van azzal, hogy a szaktárgyában közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében.
– Alkalmas problémák megoldásának algoritmikus kifejezésére, a megoldások helyességének igazolására és hatékonyságuk elemzésére, valamint ennek megtanítására.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Ismeri a szaktárgy tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait.

– Képes meghatározni a szaktárgyában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni.
– Képes a szaktárgy tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott, illetve digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére és a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az info-kommunikációs technológiára).
– Szakszerűen tudja használni az iskola informatikaoktatási eszközeit, bevonni oktatómunkájába az informatikai eszközöket, távoktatási anyagokat. Alkalmas informatikai tananyagfejlesztésre, más szakos tananyagfejlesztés informatikai megvalósításának támogatására.
– Képes kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezésre, óravázlat készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

– Ismeri a szaktárgy megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket.
– Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására és alkalmazására.
– Képes a szaktárgy ismeretanyagának megfelelő csoportosításával, közvetítésével az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására. Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.
– Felkészült a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére.
– Felkészült a szaktárgy tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint ösztönzi az informatikai ismereteknek a szaktárgy tanulása során való felhasználását.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit.
– Tájékozott a különböző feladatbankokról és -gyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Tantárgyi követelmények kidolgozására képes. Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.
– Képes szakterületi vizsgáztatás megtervezésére és lebonyolítására (érettségi, ECDL, OKJ), informatika érettségi vizsgára és informatika OKTV-re való felkészítésre, ezek lebonyolításában való részvételre.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

– Együttműködik a szaktárgyával rokon tárgyak tanáraival. Képes arra, hogy a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezését egyeztesse.
– Kész együttműködni a szaktárgya területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai fórumokkal; alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.

– Alkalmas együttműködő készsége alapján csoportmunkára (bevonva a diákok csoportjainak irányításába más szakos tanárokat is); az informatika és a társadalom kölcsönhatásának követésére.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

– Elkötelezett a szaktárgya, annak tanítása iránt.
– Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre.
– Részt vesz a szaktantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében.
– Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van szaktárgyának etikai kérdéseivel.
– Kész új, korszerű informatikai alkalmazások megismerésére és ezen ismeretek átadására.

4.2.2. Az informatikatanár szakon szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 20–28 kredit

Programozási alapismeretek: a programkészítés folyamata (specifikálás, tervezés, kódolás, tesztelés, hibakeresés, hibajavítás, hatékonyság- és minőségvizsgálat, dokumentálás), adatok (konstans, változó), típusok (elemi és összetett típusok – egész, valós, logikai, karakter, felsorolás, szöveg, tömb, rekord, file), adatok ábrázolása; programozási tételek (feladattípusok általános megoldási elvei), visszavezetés programozásai tételekre. A tételek kimondása tömbre, listára, szekvenciális file-ra. Adattípusok tervezése és megvalósítása: tömb, táblázat, verem, sor, prioritási sor bevezetése és megvalósítása több szinten (az adott iskolatípusnak megfelelően). Adat- és média-tömörítési eljárások.

Számítógépes alapismeretek: a számítógép elvi és fizikai felépítése, hardver (processzor, memória, háttértárak, be- és kimeneti eszközök, számítógép architektúra), operációs rendszerek használata (Windows, Linux, mobil operációs rendszerek), operációs rendszerek beállítási, programozási lehetőségei (shell script, power shell), hálózatok.

Programozási nyelvek az oktatásban (általános és középiskolában szóba jöhető nyelvek – Logo, C és Pascal, JAVA / Java Script, alapú nyelvek), alkalmazási lehetőségeik megismerése. Az első programozási nyelv szerepe. Programozási nyelvekkel kapcsolatos fogalmak, programozási nyelvek osztályozása. Algoritmikus struktúrák programozási nyelvekben. Változók és típusok a programozási nyelvekben. Változókkal és típusokkal kapcsolatos nyelvi alapfogalmak. Eljárás, függvény, modul. Input-output lehetőségek. A paraméterátadással kapcsolatos nyelvi alapfogalmak.

Matematikai alapismeretek

Diszkrét matematika: műveletek, műveletek tulajdonságai, alapvető algebrai struktúrák, példák, alkalmazások. Elemi algebrai azonosságok: két tag összegének (különbségének) négyzete, köbe. Az n-edik hatványok különbségének szorzattá alakítása. Egész számok oszthatósága, prímszám, összetett szám, prímtényezős alak, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Másodfokú egyenlet gyöktényezős alakja. Egyenletek megoldásai. Természetes számok, egész számok, racionális számok. A matematikai logika alapjai: logikai műveletek, igazságtáblázatok. Műveletek mátrixokkal. Binomiális és polinomiális tétel. Alapvető leszámlálási eljárások. Szitaformula. Rekurzív sorozatok. Gráfelméleti alapfogalmak. Speciális gráfok, tulajdonságaik. Euler-vonal, Hamilton-kör. Fák.

Geometria: Térelemek kölcsönös helyzete, párhuzamossága. Szög, töröttvonal, sokszög. Az irányítás szemléletes fogalma. Egybevágósági transzformációk síkban és térben. Egybevágó alakzatok. Szög mérése. Térelemek szöge, távolságuk. Merőleges vetítés. Párhuzamos szelők tétele, középpontos hasonlóság, hasonlósági transzformációk síkban és térben. Hasonló alakzatok. Elemi tételek háromszögre és sokszögre. Konvex halmazok, konvex burok. Geometriai vektorfogalom, bázis, koordináták. Skaláris, vektoriális és vegyes szorzás, geometriai jelentésük. Egyenesek és síkok egyenletei.

Analízis (kalkulus): logikai alapfogalmak. Bizonyítási módszerek. Nevezetes egyenlőtlenségek. Halmazok, műveletek halmazokkal, leképezésekkel, relációkkal. Függvények és ábrázolásuk, grafikonok. Sorozatok. Tizedes törtek. Számsorozatok határértéke. Konvergens és divergens sorozatok. Végtelenhez tartó sorozatok. Határérték és műveletek. Határérték és egyenlőtlenségek. Monoton sorozatok.

Sztochasztika: elemi valószínűség-számítás: A diszkrét modell. Geometriai valószínűség. Valószínűségi változók, eloszlások. A matematikai statisztika alapvető fogalmai, eljárásai és alkalmazásuk gyakorlati problémákra. Minta, nevezetes statisztikák. Becslések és tulajdonságaik. A hipotézisvizsgálat elemei. Nevezetes statisztikai eljárások.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 44–50 kredit

Algoritmikus gondolkodás: algoritmusok megértése, végrehajtása, helyességének és alkalmazhatóságának belátása, tervezése, megvalósítása mások számára. Algoritmusok megvalósítása: programozás, illetve – elsősorban matematikai – algoritmusok megvalósítása táblázatkezelővel.

Adatmodellezés: a probléma megoldásához szükséges adatok körének meghatározása, ezen adathalmaz strukturálása, adatokból kinyert információ megjelenítése.

Adatok feldolgozásának számítógépes eszközei (alkalmazói rendszerek az oktatásban – táblázatkezelés, adatbázis-kezelés). Adatmodellek, alkalmazásuk alkalmazói rendszerekben, döntés-előkészítési, döntéstámogatási eszközök. Az információ szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök, illetve módszerek megismerése. Táblázatkezelés. Adatbázis-kezelés: Táblák és kapcsolatok létrehozása, módosítása, adatrögzítés. Lekérdezések készítése, adatmanipuláció. Űrlapok és jelentések készítése, módosítása, tervező nézet használata. Adatok importálása és exportálása.

Problémamegoldás, problémamegoldó gondolkodás: a problémamegoldási folyamat tervezése (Pólyai alapokon), automatizálható problémamegoldási folyamatok megvalósítása. Egyszerű, több ciklusos, függvényekre, osztályokra bontott alkalmazások készítése. A programkészítésen belül a tervezés és a megvalósítás éles szétválasztása. Programozási minták (specifikációs, algoritmus-, kód-, implementációs minták) szerinti problémamegoldás elkészítése. Objektum-orientáltság, osztály, csomag, osztálydiagram, osztály interfésze, implementáció elrejtése és újrafelhasználása, öröklődés, polimorfizmus.

Robotika: manipulátorok, mozgó járművek, érzékelők alkalmazási lehetőségei, programozási lehetőségei, Lego-robotok, robotok az oktatásban. Számítógépes mérések kérdései. „Intelligens” robotok.

Versenyfeladatok megoldása: feladatmegoldó szeminárium. Általános és középiskolásoknak szóló versenyfeladatok áttekintése (Logo OSzTV, Nemes Tihamér OITV, Informatika OKTV, Közép-Európai Informatikai Diákolimpia, Nemzetközi

Informatikai Diákolimpia). Felkészítés az egyetemisták számára kiírt hazai és nemzetközi informatikai versenyekre.

Alkalmazások és alkalmazások közötti kommunikáció: dokumentumkészítés, prezentáció-tervezés és kivitelezés. Grafikai alkalmazások, fényképek feldolgozása, videószerkesztés, zeneszerkesztés, multimédia szerkesztés. A dokumentumkészítő alkalmazások alapfogalmai és általános funkciói, tipikus dokumentumtípusok az oktatásban.

Információs technológiák szerepe a kommunikációban, munkában, szórakozásban: Informatikai közhasználatú felületek, információs hálózati szolgáltatások, információs technológiák alapjainak ismerete, használata. Csoportmunkát segítő informatikai eszközök a köznevelésben.

Web-fejlesztés: a hipertext és a web születése. A statikus oldaltervezés eszközei. A megjelenés és tartalom szétválasztása. Stíluslapok. Tipikus hibák és megoldásuk a honlap-szerkesztésben. A weblapkészítés módszertana, ergonómiai kérdések és fontos tervezési szabályok. A web-fejlesztés eszközei. A weboldalkészítés és a szerzői jogok kapcsolata.

Az informatika, számítástechnika fejlődéstörténete: (az ókori számolóeszközöktől napjainkon keresztül a várható jövőig). Információs és kommunikációs technológiák a társadalomban (e-ügyintézés, e-kormányzat, e-áruházak, bankok, iskolák). Adatbiztonság, személyes adatok védelme. Jogi, etikai, pszichológiai és szociológiai vonatkozások.

b) *az általános iskolai informatika tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:*16–20 kredit

Tantárgyakhoz kapcsolódó algoritmusok: algoritmusok a matematika, fizika, kémia, biológia világából.

A gondolkodás fejlődése, pedagógiai módszerek, kreativitás fejlesztése, vizuális nevelés. A tanulás, megismerés, alkotó gondolkodás, kreativitás, a vizuális gondolkodás és fejlődéslélektani kérdései. Az írás, olvasás, és rajzolás elsajátítására szolgáló számítógépes eszközökkel való megismerkedés. Internet az oktatásban. Az információs, illetve kommunikációs eszközök tanulásban való alkalmazhatósága, kihívásai és fejlesztési lehetőségei; az egyes eszközök által fejleszthető kompetenciák, tanulási tapasztalatok; egy adott infokommunikációs terület fejlesztéseivel kapcsolatban egy tanulási környezet felállítása és egy tanulási folyamat végigvezetése.

Oktatóprogramok. A számítógép, mint oktatási eszköz. Számítógépes oktatóprogramok osztályozása, tipikus oktatóprogramok felépítése. Számítógépes szimuláció. A szimulációs programok szerkezete, típusaik. Szimulációs programok felépítése, keretmodellek. Szimulációs modellek különböző természettudományokban. Elemi aritmetikai algoritmusok: Nagy pontosságú aritmetika, számrendszerek közötti konverzió, nevezetes számok közelítése. Véletlenszámok előállítása, véletlen folyamatok modellezése. Függvények ábrázolása.

A tanulástechnológia informatikai elemei, információkeresési stratégiák. Adatgyűjtés, témafeldolgozás, forrásfelhasználás technológiája, elektronikus oktatási segédanyagok, távoktatási technológiák felhasználási lehetőségei. A hagyományos médiumoktól különböző, informatikai eszközöket alkalmazó lehetőségek, azok alkalmazása a megismerési folyamatban. A tanulmányi problémának megfelelő médium kiválasztása és feldolgozása. Szerzői rendszerek

tulajdonságai, erősségei és gyengeségei, tanítási hasznuk. Egy projekt elkészítésének főbb pontjai és azok legfőbb jellemzői.

Problémamegoldó szeminárium: önálló problémafeldolgozás, -megoldás az informatika különböző területeiről, a problémamegoldási stratégiák csoportosításában, ütemezésében.

5. *Az informatikakatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

- Informatikai fogalmak, eszközök, módszerek tanításának alapkérdései. A problémamegoldás módszertana. Fogalomalkotás az informatikában, az informatikai fogalmak tanításának alapkérdései. Az informatikai fogalmak, fogalmi rendszerek kialakítását megalapozó tapasztalatszerzés folyamata.
- A Nemzeti alaptanterv, a kerettantervek informatika területe, érettségi követelmények. Tantervfelépítés, tantárgyfelépítés. Informatikai kompetenciák, az informatika kulcsfogalom-rendszere. Az informatika tanításának módszertana más diszciplínák tanításával összevetve: azonosságok, különbségek.
- Informatikai alapismeretek (hardver, szoftver), dokumentumkészítés, táblázatkezelés, adatbázis-kezelés, prezentáció és grafika, algoritmizálás és programozási nyelvek, programozási eszközök, információs társadalom, információs hálózati szolgáltatások témakörök tanításának és számonkérésének fő kérdései, módszerei, eszközei.
- Informatikai tehetséggondozás: szakkörök, versenyfelkészítés, fakultációk, ECDL vizsgák. Felkészítés az informatika érettségire, OKTV-re, IOI-Syllabus, szakmai vizsgákra. Az emelt óraszámú informatikai képzés módszertana. A tanítást és tanulást segítő eszközök (manipulációs eszközök, számítógép, internet, interaktív tábla) integrált alkalmazási lehetőségei.
- Az általános és középiskolai informatika tananyaghoz szorosan kötődő témakörök feldolgozása a magyar informatikatanítási hagyományoknak megfelelően feladatokon, problémákon keresztül. Az elemi (általános és középiskolai) megoldások, szakmai megoldások, a szakma elemi alkalmazása és a megoldások összehasonlítása. A Sulinet Digitális Tudásbázis webes felületének használata.
- Fogyatékkel élő emberek esélyegyenlőségének növelése korszerű informatikai módszerekkel és eszközökkel: látássérültek és vakok; hallássérültek és siketek; diszlexiások és diszgráfiások; mozgássérültek; különböző módon és fokban értelmi fogyatékosok; halmozottan hátrányos helyzetű emberek esetén.

2. **Informatikatanár** (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

- magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai informatikatanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Informatics

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben az informatika tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi, valamint pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak az informatika tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók informatikai műveltségének, készségeinek és képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, ismeret, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az informatikatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Tudja, hogy a szaktárgy milyen szerepet játszik a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a szaktárgyában megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait. Ismeri a szaktárgy tanítása során fejlesztendő kompetenciákat.
– Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.
– Képes arra, hogy a tanulók tanítására, képességeik fejlesztésére alkalmazott módszereket a tanuló adottságainak és előzetes ismereteinek megfelelően válassza meg.
– Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált bánásmód kialakítására.
– Tudatos értékközvetítést vállal.
– Ösztönzi a tanulók önálló véleményalkotását, törekszik a kritikus gondolkodásmód kialakítására, különös tekintettel az informatikai alkalmazás veszélyeinek figyelemfelhívására. Érzékeny a tanulók problémáira.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

– Felkészültség tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére.
– Felkészültség a szaktárgy kiegészítő ismereteit közvetítő informatika szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.
– Alkalmas informatikai tehetséggondozásra, versenyfelkészítésre. Kiemelt feladatként felkészült hátrányos helyzetűek informatikai képzésére, ezen képzést támogató eszközök és módszerek használatára.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

– Rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy szaktárgyának új eredményeit megismerhesse, értelmezhesse. Ismeri a szaktárgy alapvető kutatási módszertanát.
– Képes – elsősorban a természettudományokkal, a matematikával – a különböző szakterületek tudás- és ismeretanyaga közötti összefüggések felismerésére,

integrációjára. Ismeri a szaktárgy társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának célját, a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében játszott szerepét.
– Ismeri a szaktárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási és tanulási stratégiáit.
– Képes a szaktárgy témakörében szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban. Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületen a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes a szaktárgyában elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására, ennek közvetítésére a tanulók felé.
– Szaktudományos és szakmódszertani felkészültségét kritikusan szemléli, azzal kapcsolatban önreflexióra képes.
– Elkötelezett a tanulók szaktárgyi ismereteinek, képességeinek fejlesztése iránt. Meg tudja ítélni szaktárgyának az oktatásban betöltött jelenlegi és várható jövőbeli szerepét.
– Tisztában van azzal, hogy a szaktárgyában közvetített tudás, kialakított kompetenciák más műveltségterületen is hatnak, és ezt ki tudja használni a tanulók kompetenciáinak, személyiségének fejlesztésében.
– Alkalmas problémák megoldásának algoritmikus kifejezésére, a megoldások helyességének igazolására és hatékonyságuk elemzésére, valamint ennek megtanítására.

A pedagógiai folyamat tervezése terén
– Ismeri a szaktárgy tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait. Képes a meghatározni a szaktárgyában tanítandó tartalmakat, azokat megfelelő logikai struktúrába rendezni.
– Képes a szaktárgy tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, egyéb tanulási források kritikus elemezésére és a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az infokommunikációs technológiára).
– Szakszerűen tudja használni az iskola informatikaoktatási eszközeit, bevonni oktatómunkájába az informatikai eszközöket, távoktatási anyagokat. Alkalmas informatikai tananyagfejlesztésre, más szakos tananyagfejlesztés informatikai megvalósításának támogatására.
– Képes kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezésre, óravázlat készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén
– Ismeri a szaktárgy megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában/kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket.
– Tisztában van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival.
– Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására és alkalmazására. Képes a szaktárgy ismeretanyagának megfelelő

csoportosításával, közvetítésével az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására.
– Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek kezelésére.
– Felkészült a tények és értékelések közötti különbségek, az összefüggések önálló felismertetésére.
– Felkészült a szaktárgy tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint ösztönzés az informatikai ismereteknek a szaktárgy tanulása során való felhasználására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén
– Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit.
– Tájékozott a különböző feladatbankokról és -gyűjteményekről, képes ilyenek összeállítására, illetve alkalmazására. Tantárgyi követelmények kidolgozására képes.
– Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.
– Képes szakterületi vizsgáztatás megtervezésére és lebonyolítására (érettségi, ECDL, OKJ) informatika érettségi vizsgára és informatika OKTV-re való felkészítésre, ezek lebonyolításában való részvételre.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén
– Együttműködik a szaktárgyával rokon tárgyak tanáraival.
– Képes arra, hogy a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezését egyeztesse.
– Kész együttműködni a szaktárgya területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai fórumokkal, alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel.
– Alkalmas együttműködő készsége alapján csoportmunkára (bevonva a diákok csoportjainak irányításába más szakos tanárokat is), az informatika és a társadalom kölcsönhatásának követésére.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre
– Elkötelezett a szaktárgya, annak tanítása iránt.
– Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre.
– Részt vesz a szaktantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében.
– Fontosnak tartja a szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van szaktárgyának etikai kérdéseivel.
– Kész új, korszerű informatikai alkalmazások megismerésére és ezen ismeretek átadására

4.2.2. Az informatikatanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 20–28 kredit

Programozási alapismeretek: a programkészítés folyamata (specifikálás, tervezés, kódolás, tesztelés, hibakeresés, hibajavítás, hatékonyság- és minőségvizsgálat, dokumentálás), adatok (konstans, változó), típusok (elemi és összetett típusok – egész, valós, logikai, karakter, felsorolás, szöveg, tömb, rekord, file), adatok ábrázolása; programozási tételek (feladattípusok általános megoldási elvei), visszavezetés programozásai tételekre. A tételek kimondása tömbre, listára, szekvenciális file-ra. Adattípusok tervezése és megvalósítása: tömb, táblázat, verem,

sor, prioritási sor bevezetése és megvalósítása több szinten (az adott iskolatípusnak megfelelően).Adat- és média-tömörítési eljárások.

Számítógépes alapismeretek: a számítógép elvi és fizikai felépítése, hardver (processzor, memória, háttértárak, be- és kimeneti eszközök, számítógép architektúra), operációs rendszerek használata (Windows, Linux, mobil operációs rendszerek), operációs rendszerek beállítási, programozási lehetőségei (shell script, power shell), hálózatok.

Programozási nyelvek az oktatásban (általános és középiskolában szóba jöhető nyelvek – Logo, C és Pascal, JAVA / Java Script alapú nyelvek), alkalmazási lehetőségeik megismerése. Az első programozási nyelv szerepe. Programozási nyelvekkel kapcsolatos fogalmak, programozási nyelvek osztályozása. Algoritmikus struktúrák programozási nyelvekben. Változók és típusok a programozási nyelvekben. Változókkal és típusokkal kapcsolatos nyelvi alapfogalmak. Eljárás, függvény, modul. Input-output lehetőségek. A paraméterátadással kapcsolatos nyelvi alapfogalmak.

Matematikai alapismeretek

Diszkrét matematika: Műveletek, műveletek tulajdonságai, alapvető algebrai struktúrák, példák, alkalmazások. Elemi algebrai azonosságok: két tag összegének (különbségének) négyzete, köbe. Az n-edik hatványok különbségének szorzattá alakítása. Egész számok oszthatósága, prímszám, összetett szám, prímtényezős alak, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Másodfokú egyenlet gyöktényezős alakja. Egyenletek megoldásai. Természetes számok, egész számok, racionális számok. A matematikai logika alapjai: logikai műveletek, igazságtáblázatok. Műveletek mátrixokkal. Binomiális és polinomiális tétel. Alapvető leszámlálási eljárások. Szitaformula. Rekurzív sorozatok. Gráfelméleti alapfogalmak. Speciális gráfok, tulajdonságaik. Euler-vonal, Hamilton-kör. Fák.

Geometria: Térelemek kölcsönös helyzete, párhuzamossága. Szög, töröttvonal, sokszög. Az irányítás szemléletes fogalma. Egybevágósági transzformációk síkban és térben. Egybevágó alakzatok. Szög mérése. Térelemek szöge, távolságuk. Merőleges vetítés. Párhuzamos szelők tétele, középpontos hasonlóság, hasonlósági transzformációk síkban és térben. Hasonló alakzatok. Elemi tételek háromszögre és sokszögre. Konvex halmazok, konvex burok. Geometriai vektorfogalom, bázis, koordináták. Skaláris, vektoriális és vegyes szorzás, geometriai jelentésük. Egyenesek és síkok egyenletei.

Analízis (kalkulus): Logikai alapfogalmak. Bizonyítási módszerek. Nevezetes egyenlőtlenségek. Halmazok, műveletek halmazokkal, leképezésekkel, relációkkal. Függvények és ábrázolásuk, grafikonok. Sorozatok. Tizedes törtek. Számsorozatok határértéke. Konvergens és divergens sorozatok. Végtelenhez tartó sorozatok. Határérték és műveletek. Határérték és egyenlőtlenségek. Monoton sorozatok.

Sztochasztika: Elemi valószínűség-számítás: A diszkrét modell. Geometriai valószínűség. Valószínűségi változók, eloszlások. A matematikai statisztika alapvető fogalmai, eljárásai és alkalmazásuk gyakorlati problémákra. Minta, nevezetes statisztikák. Becslések és tulajdonságaik. A hipotézisvizsgálat elemei. Nevezetes statisztikai eljárások.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 44–50 kredit

Algoritmikus gondolkodás: algoritmusok megértése, végrehajtása, helyességének és alkalmazhatóságának belátása, tervezése és megvalósítása mások számára.

Algoritmusok megvalósítás: programozás, illetve – elsősorban matematikai – algoritmusok megvalósítása táblázatkezelővel.

Adatmodellezés: a probléma megoldásához szükséges adatok körének meghatározása, ezen adathalmaz strukturálása, adatokból kinyert információ megjelenítése.

Adatok feldolgozásának számítógépes eszközei (alkalmazói rendszerek az oktatásban – táblázatkezelés, adatbázis-kezelés). Adatmodellek, alkalmazásuk alkalmazói rendszerekben, döntés-előkészítési, döntéstámogatási eszközök. Az információ szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök, illetve módszerek megismerése. Táblázatkezelés. Adatbázis-kezelés: Táblák és kapcsolatok létrehozása, módosítása, adatrögzítés. Lekérdezések készítése, adatmanipuláció. Űrlapok és jelentések készítése, módosítása, tervező nézet használata. Adatok importálása és exportálása.

Problémamegoldás, problémamegoldó gondolkodás: a problémamegoldási folyamat tervezése (Pólyai alapokon), automatizálható problémamegoldási folyamatok megvalósítása. Egyszerű, több ciklusos, függvényekre, osztályokra bontott alkalmazások készítése. A programkészítésen belül a tervezés és a megvalósítás éles szétválasztása. Programozási minták (specifikációs, algoritmus-, kód-, implementációs, stb. minták) szerinti problémamegoldás elkészítése. Objektum-orientáltság, osztály, csomag, osztálydiagram, osztály interfésze, implementáció elrejtése és újrafelhasználása, öröklődés, polimorfizmus.

Robotika: manipulátorok, mozgó járművek, érzékelők alkalmazási lehetőségei, programozási lehetőségei, Lego-robotok, robotok az oktatásban. Számítógépes mérések kérdései. „Intelligens” robotok.

Versenyfeladatok megoldása – feladatmegoldó szeminárium: általános és középiskolásoknak szóló versenyfeladatok áttekintése (Logo OSzTV, Nemes Tihamér OITV, Informatika OKTV, Közép-Európai Informatikai Diákolimpia, Nemzetközi Informatikai Diákolimpia) Felkészítés az egyetemisták számára kiírt hazai és nemzetközi informatikai versenyekre.

Alkalmazások és alkalmazások közötti kommunikáció: dokumentumkészítés, prezentáció-tervezés és kivitelezés. Grafikai alkalmazások, fényképek feldolgozása, videószerkesztés, zeneszerkesztés, multimédia-szerkesztés. A dokumentumkészítő alkalmazások alapfogalmai és általános funkciói, tipikus dokumentumtípusok az oktatásban.

Információs technológiák szerepe a kommunikációban, munkában, szórakozásban: informatikai közhasználatú felületek, információs hálózati szolgáltatások, információs technológiák alapjainak ismerete, használata. Csoportmunkát segítő informatikai eszközök a közoktatásban.

Web-fejlesztés: A hipertext és a web születése. A statikus oldaltervezés eszközei. A megjelenés és tartalom szétválasztása. Stíluslapok. Tipikus hibák és megoldásuk a honlap-szerkesztésben. A weblapkészítés módszertana, ergonómiai kérdések és fontos tervezési szabályok. A web-fejlesztés eszközei. A weboldalkészítés és a szerzői jogok kapcsolata.

Az informatika/számítástechnika fejlődéstörténete: (az ókori számolóeszközöktől napjainkon keresztül a várható jövőig). Információs és kommunikációs technológiák a társadalomban (e-ügyintézés, e-kormányzat, e-áruházak, bankok, iskolák). Adatbiztonság, személyes adatok védelme. Jogi, etikai, pszichológiai és szociológiai vonatkozások.

b) *a középiskolai informatika tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45–50 kredit

Problémamegoldási stratégiák: rekurzió, visszalépéses keresés, oszd meg és uralkodj (bináris keresés, rendezés, euklideszi algoritmus), elágazás és korlátozás (optimális pénzváltás, ütemezés), mohó stratégia (esemény kiválasztása, ütemezés, töredékes hátizsák probléma, Huffmann kódolás), dinamikus programozás (partíció, hátizsák probléma, optimális pénzváltás, optimális bináris keresőfa). Algoritmusok futási ideje, függvények növekedése. Egyéni és csoportos problémamegoldás, projektmódszer az oktatásban.

Matematika tantárgyhoz kapcsolódó algoritmusok: geometriai algoritmusok, kombinatorikai algoritmusok, kétszemélyes játékok. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése. Modellezési ismeretek. Adattípusok tervezése és megvalósítása: prioritási sor, kupac, fák, gráfok (utak, szélességi és mélységi bejárás, topologikus rendezés, minimális feszítőfák, legrövidebb utak) bevezetése és megvalósítása több szinten (az adott iskolatípusnak megfelelően).

Oktatóprogramok. A számítógép, mint oktatási eszköz. Számítógépes oktatóprogramok osztályozása, tipikus oktatóprogramok felépítése. Számítógépes szimuláció. A szimulációs programok szerkezete, típusaik. Szimulációs programok felépítése, keretmodellek. Elemi modellek, szerepük. Elemi növekedési modellek. Sejtautomata elvű modellek. Síkbeli modellek gyorsítási lehetőségei. Szimulációs modellek különböző természettudományokban. Elemi aritmetikai algoritmusok: Nagypontosságú aritmetika, számrendszerek közötti konverzió, nevezetes számok közelítése. Véletlenszámok előállítása, véletlen folyamatok modellezése. Megfigyelések, méréskiértékelés (a várható érték és a szóródás mérőszámai, korreláció, regresszió, konfidencia intervallum, hibás adatok kiszűrése). Függvények ábrázolása.

Adatbázis-kezelés: Adatbázisokkal kapcsolatos fogalmak (adatmodell, szintek, adatfüggetlenség, view, séma, előfordulás, nyelvek). Az adatbázis-kezelő rendszerek legfontosabb tulajdonságai és ezzel összefüggő fogalmak. Az entitás-kapcsolat modell. Entitásrelációs sémák átalakítása relációs sémákká. Relációs adatmodell, funkcionális függőségek, normálformák. Az SQL, mint a relációs adatbázis-kezelőrendszerek nyelve (felépítése, utasításai: lekérdezések, összesítő függvények, al-lekérdezések, nézettáblák, aktív elemek, megszorítások, triggerek), beágyazott SQL, tárolt eljárások, ODBC, JDBC.

Programozási nyelvek, illetve alkalmazásaik a középiskolában és a szakképzésben. Script nyelvek alapvető jellemzői (interpreter, dinamikus típusrendszer, automatikus memóriakezelés, gyenge típusosság, gyors alkalmazásfejlesztés, könnyebb módosíthatóság, heterogén adatszerkezetek kezelése). Adatszerkezetek script nyelvekben (szöveges típus, numerikus típusok, lista típus, hash típus - szótár, asszociatív tömb). Bevezetés a reguláris kifejezések használatába. Java (programszerkezet, adattípusok, utasítások és vezérlési szerkezetek, virtuális gép, osztályhierarchia, generikus osztályok). Logikai programozás (tények és szabályok, adatok reprezentálása, változók használata logikai nyelvekben), logikai programozás és a matematika tantárgy kapcsolata. Programozási nyelvek a középiskolában.

Számítástudományi alapismeretek, algoritmus-kiszámítás-program. Algoritmus-elméleti alapok: kiszámíthatóság, számítási modellek, eldöntési problémák, Church-

Turing tézis, formális nyelvek, Chomsky nyelvosztályok, reguláris kifejezések, logika és kiszámítás, matematikai gépek.

Mesterséges intelligencia: Állapottér reprezentáció, gráfreprezentáció. A megoldás vezérlési stratégiái. A visszalépéses keresés. A gráfkereső algoritmusok osztályai. Neminformált gráfkeresések (mélységi, szélességi, egyenletes). Heurisztikus gráfkeresések (A, A*, monoton megszorításos).

Operációs rendszerek, hálózatok, osztott rendszerek: Az operációs rendszer céljai és feladatai. Párhuzamosság, folyamatok, ütemezés, memóriakezelés, file-rendszerek. Operációs rendszerek biztonsági kérdései: titkosság, rendelkezésre állás, integritás. Utasítás és processzor szintű párhuzamosítás, többprocesszoros rendszerek, grid, felhő. Hálózatok OSI modellje, alapvető hálózati protokollok, hálózati átviteli lehetőségek, megvalósítási kérdések és problémák, TCP/IP, SMTP, DNS szerviz, biztonsági kérdések.

Web-fejlesztés: Web programozás fogalomköre. Web programok osztályozása: kliens oldali, illetve szerver oldali programok. Fontosabb objektumok, események, függvények, ablakok létrehozása, interaktív elemek, űrlapok használata, űrlapmezők ellenőrzése. Szerver oldali web-program készítésének lehetőségei. Hitelesítés lehetőségei, alapjai, munkamenet definiálása, használata.

A tanulástechnológia informatikai elemei, információkeresési stratégiák. Adatgyűjtés, témafeldolgozás, forrásfelhasználás technológiája, elektronikus oktatási segédanyagok, távoktatási technológiák felhasználási lehetőségei. A hagyományos médiumoktól különböző, informatikai eszközöket alkalmazó lehetőségek, azok alkalmazása a megismerési folyamatban. A tanulmányi problémának megfelelő médium kiválasztása és feldolgozása. Szerzői rendszerek tulajdonságai, erősségei és gyengeségei, tanítási hasznuk. Egy projekt elkészítésének főbb pontjai és azok legfőbb jellemzői.

Problémamegoldó szeminárium: önálló probléma feldolgozás, megoldás az informatika különböző területeiről, a problémamegoldási stratégiák csoportosításában, ütemezésében.

5. *Az informatikatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Informatikai fogalmak, eszközök, módszerek tanításának alapkérdései. A problémamegoldás módszertana. Fogalomalkotás az informatikában, az informatikai fogalmak tanításának alapkérdései. Az informatikai fogalmak, fogalmi rendszerek kialakítását megalapozó tapasztalatszerzés folyamata
– A Nemzeti alaptanterv, a kerettantervek informatika területe, érettségi követelmények. Tantervfelépítés, tantárgyfelépítés. Informatikai kompetenciák, az informatika kulcsfogalom-rendszere. Az informatika tanításának módszertana más diszciplínák tanításával összevetve: azonosságok, különbségek.
– Informatikai alapismeretek (hardver, szoftver), dokumentumkészítés, táblázatkezelés, adatbázis-kezelés, prezentáció és grafika, algoritmizálás és programozási nyelvek, programozási eszközök, információs társadalom, információs hálózati szolgáltatások témakörök tanításának, számonkérésének fő kérdései, módszerei, eszközei.
– Informatikai tehetséggondozás: szakkörök, versenyfelkészítés, fakultációk, ECDL vizsgák. Felkészítés az informatika érettségire, OKTV-re, IOI-Syllabus, szakmai vizsgákra. Az emelt óraszámú informatikai képzés módszertana. A tanítást és

tanulást segítő eszközök (manipulációs eszközök, számítógép, internet, interaktív tábla) integrált alkalmazási lehetőségei.
– Az általános és középiskolai informatika tananyaghoz szorosan kötődő témakörök feldolgozása a magyar informatikatanítási hagyományoknak megfelelően feladatokon, problémákon keresztül. Az elemi (általános és középiskolai) megoldások, szakmai megoldások, a szakma elemi alkalmazása és a megoldások összehasonlítása. A Sulinet Digitális Tudásbázis webes felületének használata.
– Fogyatékkal élő emberek esélyegyenlőségének növelése korszerű informatikai módszerekkel, illetve eszközökkel: látássérültek és vakok; hallássérültek és siketek; diszlexiások és diszgráfiások; mozgássérültek; különböző módon és fokban értelmi fogyatékosok; halmozottan hátrányos helyzetű emberek esetén.

VIII. Művészetek műveltségi terület

1. Ének-zene tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles ének-zene tanár
– angol nyelvű megjelölése: Classroom Music Teacher

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás évfolyamain, a szakképzés és a felnőttképzés zenei-kulturális területein, magas fokú zenei, illetve pedagógiai tudással rendelkező, az ének-zene oktatására képes tanárok képzése, akik karvezetői felkészültségük alapján alkalmasak az iskolai kórusmunka vezetésére, az abban rejlő zenei nevelési feladatok ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére, valamint az oktatási-nevelési feladatok ellátására, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az ének-zenetanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén
– Ismereteit és kompetenciáit a 6–18 éves korosztály zenei nevelésének, személyiségfejlesztésének szolgálatába tudja állítani.
– Képes európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt őrző és interpretáló, nyitott, kreatív ember nevelésére.
– Magas szintű elméleti és gyakorlati felkészültsége által alkalmas arra, hogy a gyerekek alkotó és önkifejező tevékenységét irányítsa és a tananyaghoz

kapcsolódóan teret adjon a kreatív alkotó tevékenységnek.
– Értékalapú, aktív befogadásra, alkotó- és önkifejező tevékenységre nevel.
– Képes a zenei tehetség felismerésére és gondozására.

Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése terén

– A csoportos, gyakorlati jellegű órák szervezésével, a társas zenélésen keresztül a rugalmasságot, empátiát és alkalmazkodó képességet, illetve a társas tevékenyég és tanulás képességét fejleszti.
– Ismeri és alkalmazza az együttzenélés formáit, amelyek közösségformáló tevékenységeivel a szocializációs folyamatokat, erősítik és toleranciára nevelnek.

A szaktudományi, szakmódszertani, és szaktárgyi tudás terén

– Képes elméleti és gyakorlati ismereteinek átadására, mind az iskolai munkában, mind a zeneoktatás egyéb területein.
– Felkészült az infokommunikációs társadalomban elérhető gazdag média-tartalmakat a tanulók számára közvetíteni, illetve a tanulók iskolán kívül szerzett ismereteit az órák során felhasználni.
– Ismeri a zenepedagógia legújabb kutatási eredményeit, szakirodalmát, a különféle zenei nevelési irányzatokat, fontosabb tanári kézikönyveket, segédanyagokat és oktatástechnikai eszközöket.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Képes tanítási programok, tanítási egységek, tanítási órák tervezésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók megválasztására.
– Ismeri a Nemzeti alaptanterv szabályozó szerepét, tartalmát, belső összefüggésrendszerét, illetve a művészetek műveltségi terület cél- és feladatrendszerét.
– Képes ismereteit a zeneoktatás egészének, valamint a zenepedagógia elméletének, gyakorlatának szolgálatába állítani, és alkalmas a zenei nevelés transzferhatásainak megalapozására.
– Speciális zenetörténeti, zeneelméleti, népzenei, zeneirodalmi ismeretei, vokális és hangszeres tapasztalatai alapján alkalmas arra, hogy segítse a tanulók zenei emlékezetének, koncentrációjának, fantáziájának fejlesztését, továbbá a tájékozódását a zeneművekben.
– Karvezetői felkészültsége alapján alkalmas az iskolai kórusmunka vezetésére, az abban rejlő zenei nevelési feladatok ellátására, a közösségi tudat erősítésére.
– Zenei előadói kvalitásaik alapján alkalmas a klasszikus és modern zenei értékek avatott közvetítésére, a gyerekek zenei ízlésének alakítására.
– Képes iskolája zenei életének megszervezésére, arculatának alakítására, az iskolán kívüli kulturális értékek megismertetésére, közvetítésére.
– Képes az új kommunikációs-információs technológiákat osztálytermi munkájában is hatékonyan alkalmazni, e technikákban rejlő lehetőségeket tanítási céljainak, a tananyag megértésének, a képességek fejlesztésének szolgálatába állítani.

A tanulás támogatása, szervezése és irányítása terén

– Képes a tanulási folyamat során a zenei nevelés három fő készségterületét – zenei befogadás, interpretáció, alkotás – integrálni.
– Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos attitűdök kialakítására.

– Képes differenciáltan viszonyulni az eltérő adottságú tanulókhoz.
– A tanulási folyamat kiegészítésére felhasználja az iskolán kívüli kulturális eseményeket: így hangverseny, opera, színház, balett lehetőségeit.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit.
– Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

Kommunikáció, szakmai együttműködés és pályaidentitás terén

– Szakmai, valamint általános műveltsége révén képes felhívni a tanulók figyelmét az ének-zene és más tárgyak kapcsolatára, képes az ismeretek integrált alkalmazására.
– Képes együttműködni a helyi, regionális, illetve országos szakmai intézményekkel, fórumokkal, alkotó műhelyekkel, kapcsolatot tud teremteni más művészeti ágak képviselőivel.
– Segítséget nyújt, aktívan közreműködik különböző kulturális programok szervezésében, lebonyolításában.

Autonómia és felelősség terén

– Képes fogékonnyá tenni a zene befogadására, az adekvát befogadói attitűd kialakítására.
– Fontosnak tartja a zenei élmény léleknemesítő hatását.
– Tudatában van a zene erkölcsi, nevelő hatásának.
– Törekszik a nemzeti, népi kultúra értékeinek, hagyományainak átadására.
– A zenei nevelést felhasználja a testi és lelki egészség megőrzésére, harmonikus személyiség kialakítására.
– Elkötelezett a szakmai fejlődésben, törekszik a folyamatos önművelésre, igényességre.

4.2.2. Az ének-zene tanár szakon a szakterületi ismeretek

a) *általános műveltségi ismeretek* filozófia, etika, esztétika/zeneesztétika, művészettörténet, nyelvművelés: 4–8 kredit

b) *szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit

– zeneelméleti ismeretek,
– zenetörténeti és zeneirodalmi ismeretek,
– népzenei ismeretek,
– szolfézs,
– kórusvezetési gyakorlati és elméleti ismeretek,
– énekkari gyakorlat,
– zongora, illetve hangszerjáték,
– magánének,
– transzponálás-partitúraolvasás,
– egyéb speciális szakmai ismeretek (zenei informatika, néptánc, népi játékok, populáris zene, akusztika, continuo-játék, kamarazene, kamaraének, zenekari gyakorlat, hangegészségtan-beszédművelés, drámajáték, rendezvényszervezés, tudományos kutatás módszerei).

5. *Az ének-zene tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Kodály Zoltán zenei nevelési koncepciója, az arra épülő, teljes embert fejlesztő zenepedagógia; az ének-zenei nevelés és oktatás módszerei: a daltanítás, a dallami, ritmikai, zeneelméleti és zenetörténeti, valamint népzenei ismeretek tanítása; a

zenei készségfejlesztés módszerei: éneklési, dallami, ritmikai, írás és olvasási, improvizációs készségfejlesztés; többszólamúság; zenehallgatás; zenei képességfejlesztés.
– Más zenepedagógiai irányzatok és módszerek.
– Az oktatás tartalmát szabályozó dokumentumok (Nemzeti alaptanterv, kerettanterv, érettségi követelmények, pedagógiai program, helyi tanterv, tanmenet, óravázlat).
– Anyagismeret, tankönyvelemzés; tudásbázisok és infokommunikációs eszközök használata.

2. Népzene- és népikultúra-tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles népzene- és népikultúra-tanár (megjelölve a népi hangszert)
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Folk Music
– választható népi hangszerek: hegedű, brácsa, nagybőgő-ütőgardon, citera, tambura, koboz, tekerő, furulya, klarinét-tárogató, duda, cimbalom, harmonika (violin, viola, doublebass-gardon, zither, tambura, koboz, hurdy-gurdy, folk flute, clarinet-tárogató, bagpipe, cimbalom, accordion)

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja – meglévő népi hangszer- vagy népi énektudásra alapozva – az iskolai nevelés-oktatás szakaszában, az alapfokú művészetoktatásban, a választott népi hangszer, népi ének, népi játékok, népi hagyományok egyéni, valamint csoportos formáiban megvalósuló tanítási, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok ellátására, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére képes tanárok képzése, akik elláthatják a népzenei együttesek vezetését, néptánccsoportok hangszeres kíséretét is. Felkészültek a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az népzene- és népikultúra-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei
A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén
– Ismereteit és kompetenciáit a 6–18 éves korosztály zenei nevelésének, személyiségfejlesztésének szolgálatába tudja állítani.
– Képes európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt interpretáló, nyitott, kreatív ember nevelésére.

– Magas szintű elméleti és gyakorlati felkészültsége által alkalmas arra, hogy a gyerekek alkotó, illetve önkifejező tevékenységét irányítsa, továbbá a tananyaghoz kapcsolódóan teret adjon a kreatív alkotó tevékenységnek.
– Értékalapú, aktív befogadásra nevel.
– Képes a zenei tehetség felismerésére és gondozására.
– Alkalmas a tanulók testi-lelki fejlődésének elősegítésére.

Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése terén

– Ismeri az együttzenélés, a népi játékok, népszokások, csoportos foglalkozások a rugalmasságot, empátiát és alkalmazkodóképességet, illetve a társas tevékenyégséget és tanulási képességet fejlesztő módszereit, hatásait.
– Alkalmazza a népi- és dramatikus játékokat a tanítás során a közösséggé formáló és összetartó erő megélése érdekében, segítve a szocializációs folyamatokat. Toleranciára nevel.

A szaktudományi, szakmódszertani, és szaktárgyi tudás terén

– Képes elméleti és gyakorlati ismereteinek átadására, mind az iskolai munkában, mind a zeneoktatás egyéb területein.
– Felkészült arra, hogy az infokommunikációs társadalomban elérhető gazdag média-tartalmakat a tanulók számára közvetítse, illetve a tanulók iskolán kívül szerzett ismereteit az órák során felhasználja.
– Ismeri a zenepedagógia legújabb kutatási eredményeit, szakirodalmát, a különféle zenei nevelési irányzatokat, fontosabb tanári kézikönyveket, segédanyagokat és oktatástechnikai eszközöket.
– Ismeri a néprajztudomány legújabb kutatási eredményeit, szakirodalmát, a különféle kézikönyveket, kiadványokat.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

– Képes tanítási programok, tanítási egységek, tanítási órák tervezésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók megválasztására.
– Ismeri a Nemzeti alaptanterv szabályozó szerepét, tartalmát, belső összefüggésrendszerét, a művészetek műveltségi terület cél- és feladatrendszerét, illetve az alapfokú művészetoktatás követelményeit, illetve tantervi programját.
– Képes az új kommunikációs-információs technológiákat osztálytermi és tantermen kívüli munkájában is hatékonyan alkalmazni, továbbá a technikákban rejlő lehetőségeket a tanítási céljainak, a tananyag megértésének, a képességek fejlesztésének szolgálatába állítani.

A tanulás támogatása, szervezése és irányítása terén

– A tanítási-tanulási folyamat során képes a zenei nevelés három fő készségterületét – zenei befogadás, interpretáció, alkotás – integrálni.
– Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos attitűdök kialakítására.
– Képes differenciáltan viszonyulni az eltérő adottságú tanulókhoz.
– A tanulási folyamat kiegészítésére felhasználja az iskolán kívüli kulturális rendezvényeket (táncházak, fesztiválok, hangversenyek, alkotótáborok, múzeumpedagógiai foglalkozások, események).
– Tanári kompetenciáit a nemzeti kultúra nagy múltú értékeinek átadására, a nemzeti identitás kialakítására, megőrzésére képes fordítani.

– Képes a lokális hagyományok ismeretének erősítésére.
– Képes a hazai nemzetiségek kultúrájának átadására, öntudatának ápolására.
– Képes az európai és Európán kívüli népi kultúrák értékeinek feltárására.
– Zenei előadói kvalitásai alapján alkalmas a népzene, a népi kultúra értékeinek avatott közvetítésére, a gyerekek zenei ízlésének formálására.
– Alkalmas népszokások, magyar és nemzetiségi néphagyományok közvetítésére, ápolására.
– Képes az anyanyelv értékeinek sokszínűségét bemutatni, a tanulók kifejezőképességét fejleszteni, szókincsüket gazdagítani.
– Képes iskolája zenei életének megszervezésére, arculatának alakítására, az iskolán kívüli kulturális értékek megismertetésére, közvetítésére.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

– Ismeri, alkalmazza a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit.
– Képes a tanulók személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.
– Képes a versengéssel kapcsolatos etikus magatartásformák kialakítására, a különböző magatartásmódok kezelésére.

Kommunikáció, szakmai együttműködés és pályaidentitás terén

– Képes felhívni a tanulók figyelmét a különböző tárgyak és tudományterületek kapcsolatára, valamint képes az ismeretek integrált alkalmazására.
– Képes együttműködni a helyi, regionális, illetve országos szakmai intézményekkel, fórumokkal, alkotóműhelyekkel, kapcsolatot tud teremteni más művészeti ágak képviselőivel.
– Segítséget nyújt, aktívan közreműködik különböző kulturális programok szervezésében, lebonyolításában.

Autonómia és felelősség terén

– Képes fogékonnyá tenni a népzenei ismeretek, népi kultúra értékeinek befogadására, az adekvát befogadói attitűd kialakítására.
– Fontosnak tartja a zenei és mozgásélmény, valamint a tárgyi kultúra esztétikai értékeinek léleknemesítő hatását.
– Tudatában van a népi kultúra erkölcsi, nevelő hatásának.
– A népi hagyomány mintáinak figyelembe vételével hatást gyakorol a család társadalmi szerepének megerősítésére.
– Törekszik a nemzeti értékek, hagyományok átadására.
– Képes a hazai nemzetiségek kultúrájának átadására, öntudatának ápolására.
– Képes a lokális hagyományok ismeretének erősítésére.
– A zenei nevelést, a néphagyomány elemeit felhasználja a testi és lelki egészség megőrzésére, harmonikus személyiség kialakítására.
– Elkötelezett a szakmai fejlődésben, törekszik a folyamatos önművelésre, igényességre.

4.2.2. Az népzene- és népikultúra-tanár szakon a szakterületi ismeretek

a) *általános műveltségi ismeretek:* 4–8 kredit
általános zenei alapismeretek, filozófia, etika, esztétika/zeneesztétika, művészet-történet, nyelvművelés;

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 80–90 kredit
népzenei ismeretek a szakmai törzsanyagban: legalább 75 kredit
– népzene-elméleti ismeretek;

– népzene-történeti ismeretek;
– népi hangszer, népi ének;
– népi kamarazene, népi kamaraének;
– szóló, kamarazenei repertoárismeret;
– énekkari gyakorlat;
– gyűjtési és lejegyzési gyakorlat;
– harmonizálási gyakorlat;

népi kultúra ismeretek a szakmai törzsanyagban: legalább 5 kredit

– néprajzi ismeretek;
– néphagyományok;
– népi játékok;
– néptánc-elméleti és gyakorlati ismeretek;
– egyéb speciális szakmai ismeretek (táncház, népdalkör-vezetés, népzene a műzenében, populáris zenei irányzatok, Magyarországon élő nemzetiségek kultúrája, drámajáték, zenei informatika, rendezvényszervezés, akusztika).

5. *A népzene- és népikultúra-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

népzene ismeretek

– az egyéni és csoportos népi hangszer-, népi énekoktatás módszertana;

népi kultúra ismeretek

– a népi kultúra tanításának komplex gyakorlata;
– az oktatás tartalmát szabályozó dokumentumok (Nemzeti alaptanterv, kerettanterv, alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja, pedagógiai program, helyi tanterv, tanmenet, óravázlat);
– anyagismeret, forrásismeret, tankönyvelemzés; tudásbázisok és infokommunikációs eszközök használata.

3. Média-, mozgókép- és kommunikációtanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő,

– magyar nyelvű megjelölése: okleveles média-, mozgókép- és kommunikációtanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Communication and Media Education

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel

– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a média, a mozgókép és a kommunikáció tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1.A média-, mozgókép- és kommunikációtanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

Képes a tanulók kreativitásának, kommunikációs kompetenciájának és asszertív kommunikációjának a fejlesztésére, az ön- és társismeret fejlődésének támogatására. Törekszik a médiatudatosság, médiaműveltség kialakítására, a tudatos és értékek mentén történő médiatartalmak befogadására, a társadalmi kommunikációhoz való kritikai attitűd kialakítására. Felkészült az e-szolgáltatások igénybevételére, a különböző virtuális fórumokon való aktív és tudatos ténykedésre, a hálózati kommunikációban való tudatos és etikus részvételre. Képes az önkifejezés támogatására önálló médiaszövegek alkotásával, egy probléma sajátos, egyedi mediatizált ábrázolásával. Képes az önreflexió képességét a legkülönbözőbb kommunikációs helyzetekben fejleszteni.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának a segítése, fejlesztése terén

Az együttműködés, a konfliktuskezelés és a közösségalkotás lehetőségeit kiaknázza a kommunikációs gyakorlatokban, a kommunikációs tréningeken, a kreatív médiafeladatokban (projektek, iskolaújság működtetése, iskolarádió stúdiójában való tevékenykedés, mozgóképi ábrázolás), valamint az iskolai rendezvények mediatizálásában. Felkészült a lokális nyilvánosságban való aktív részvételre (etika, magánszféra védelme, információs önrendelkezés joga).

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

Tájékozott a médiaismeret és kommunikáció tantárgyak tanításának nemzetközi helyzetéről, a tantárgy Nemzeti alaptantervben megjelölt tanítási követelményeiről, a tantárgyi programokról és a területen használható tankönyvekről, szakkönyvekről. A média és a társadalmi kommunikáció folyamatosan változó tényanyagát aktualizálja, gyűjti, rendszerezi, archiválja, a tanításban kreatívan felhasználja. Alkalmazza a médiaműveltség és kommunikáció folyamatosan bővülő fogalomtárát, a médiatartalmak előállításához szükséges új eljárásokat, technikákat. Ismeri a kreatív médiafeladatok tervezési és szervezési módszereit, gyakorolja a kritikai tudatosság alakítását. Ismeri és értelmezi a műfajiság, a művészi kifejezés eszközkészletét. Elemzi és szakszerűen fejleszti a személyközi, továbbá a társadalmi kommunikáció különböző formáit. Nyitott az új technikákra, technológiákra, technikai jártasság, a társadalmi kommunikáció új formáinak értő befogadására és alkalmazására. Alkalmazza az oktatásban, a nevelésben a hagyományos és az új médiumokat. Tudatos a műsorválasztásban és a médiafogyasztásban.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

Ismeri a médiaismeret, a kommunikáció tanítását szabályozó törvényi hátteret, a vizsgakövetelményeket, és összehangolja a tanítási-tanulási folyamatot. Képes a tananyagtervezés, tananyagszervezés szaktárgyi, pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani szempontok szerinti megvalósítására, a tananyag-kiválasztásban és a tananyag-feldolgoztatásban ezen szempontok együttes érvényesítésére. Ismeri a médiaismeret és kommunikáció tanítását segítő szakkönyveket, tankönyveket. Képes azokat kritikusan értékelni és kreatív alkalmazni. Az oktatás folyamatában

alkalmazza médiaműveltség kialakítását szolgáló egyéb digitális eszközöket és tartalmakat. Képes projektek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére, egyéni tanmenetek, tematikus tervek és óratervek elkészítésére, a tanulók egyéni érdeklődése, valamint képessége szerint differenciált tervezés megvalósítására, alkalmazására.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén:

Ismeri a tanulás támogatásának mozgóképes, illetve digitális lehetőségeit, a szaktárgy iskolai és iskolán kívüli tanítása, koordinálása során az e-tartalmak felhasználását a hatékonyabb tanulás érdekében. Felkészült a kommunikáció és médiaműveltség alakítására legalkalmasabb tanulási stratégiákból, technikákból, módszerekből. Kiaknázza a médiaismeret és kommunikáció sajátos módszereiből adódó tanulási sajátosságokat az egyéni és a csoportos hatékonyság növelése érdekében. A tanulók életkorához, érdeklődéséhez valamint a tantárgyi tartalom sajátosságaihoz legjobban alkalmazkodó tanulási módszereket alkalmazza a gondolkodás, a problémamegoldás, a kritikai attitűd, illetve a mediatizált térben zajló informálódás és tájékozódás iránti pozitív attitűd kialakítása érdekében. Segíti a tanulási nehézségek leküzdését és felkelti a tanulási érdeklődést a kreatív médiafeladatokban rejlő differenciálási, együttműködési lehetőségek kihasználásával. Alkalmazza a segítő kommunikációt a megismerés, a tanítási tartalom és a tanulók iránti nyitottság fenntartása a hatékony tanulás érdekében.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

Szakszerűen alkalmazza az értékelés funkcióját, formáit, módszereit a kommunikáció és a médiaműveltség alakításának folyamatában. Alkalmazza a kommunikációs kompetenciát, a kritikai attitűdöt, a médiatartalmak előállításának képességét leghatásosabban segítő értékelési eljárásokat, az egyéni ütemet, a differenciálást, az individualizált és a csoportteljesítményt maximálisan figyelembe vevő értékelést. A folyamatos visszajelzés, értékelés során törekszik a reális önbecsülés és önértékelés kialakítására.

A szakmai együttműködés és kommunikáció terén

Ismeri a pedagógiai kommunikáció személyiségfejlődésben betöltött szerepét, jellemzi a tanulókkal, kollégákkal, szülőkkel való asszertív kommunikáció és együttműködés képessége, a segítő kommunikáció, a dialógus gyakorlása a jó tanár-tanuló kapcsolat megalapozása érdekében. Képes a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően, szakmai szituációkban a nyílt és hiteles kommunikációra, felismeri a kommunikációs felkészültségek minőségéből fakadó problémákat, önreflexióra képes és törekszik a személyes kommunikáció folyamatos javítására. Felismeri és kihasználja a kreatív médiafeladatokban rejlő egyéni és csoportos kommunikációs fejlesztési lehetőségeket, biztonságosan használja a szakterminológiát, képes szakszöveg alkotásra. Képes együttműködni a média és a társadalmi kommunikáció legváltozatosabb szereplőivel, a velük kialakított kapcsolatokat képes beépíteni a pedagógiai tevékenységbe. Együttműködik a legváltozatosabb tantárgyi tartalmak kreatív médiatartalmakkal történő feldolgozásában. A pedagógiai kommunikációt a saját és a tanulók személyiségfejlesztésének, valamint a lelki egészség megőrzésének rendeli alá.

Autonómia és felelősségvállalás

Képes a médiaismeret és kommunikáció tanításával kapcsolatos pedagógiai tapasztalatok és nézetek értelmezésére, elemzésére, értékelésére. A médiaismeret

és kommunikáció tanítási tapasztalatainak reflektív elemzésére, a szakmai szereptanulás problémáinak a felismerésre, a szakmai fejlődés irányainak, területeinek azonosítására, s ehhez kötődően a szükséges lépések megtervezésére, a saját szakmai szerepvállalás meghatározására. Képes a felmerülő szakmai problémákhoz adekvát szakirodalom keresésére, felhasználására. Elkötelezett a pedagógiai munka rendszeres tudományos elemzése iránt, nyitott az új kutatási, fejlesztési eredményekre, valamint a médiaismeret és kommunikáció tanítására vonatkozó építő kritikákra, törekszik az innovatív gondolkodásra.

4.2.2. A média-, mozgókép- és kommunikációtanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek*: 15–20 kredit

- Alapvető kommunikációs műveltség megszerzése, a kommunikációs ismeretek rendszerbe foglalása (a kommunikáció formái, eszközei, kódjai, modelljei; a tömegkommunikáció elméletei; hálózati kommunikáció); a kommunikatív jelenségek szakszerű értelmezése, felismerése.
- A hatékony kommunikáció és együttműködés módozatai, formái, a konfliktuskezelés technikái. Interdiszciplináris ismeretek a kommunikáció, a média, a digitális és nyomtatott sajtó, a mozgóképkultúra, a szociálpszichológia, a szociológia, a kulturális antropológia témaköreiben, valamint a közgazdaságtan, a jogtudomány, a politológia, az etika és a filozófia metszéspontján.
- A média társadalmi szerepe, működési módja. Médiakategóriák. A kommunikáció és a nyilvánosság története, a mediatizált nyilvánosság jellemzői. Információszerzési és -feldolgozási módszerek, azok alkalmazási lehetőségei a kommunikációs munkakörökben. A források által közvetített adatok, gondolatmenetek, szabályok, törvényszerűségek és elméletek rögzítésének és felidézésének módszerei.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei:* 70–80 kredit

- A társadalmi kommunikáció legnagyobb hatású értelmezési kereteinek ismerete, a társadalmi kommunikáció színtereinek sajátos szerveződési logikája és szimbolikus mechanizmusai (társadalmi rétegződés, nyilvánosság, közélet, a média és a nyílt számítógépes hálózatok). A kommunikáció szintjeinek, formáinak, műfajainak, tudományközi természetének és leírásának megközelítései. A mozgóképi szövegalkotó kódok és jelrendszerek ismerete, alkalmazása az alapvető mozgóképírás, illetve -olvasás eljárásainak, módszereinek ismerete. A médianyelv ismerete, alkalmazása az elbeszélésben és a jelentésalkotásban, a mozgóképi kommunikációk értelmezése.
- A médiareprezentációk és a valóság közötti különbségek ismerete, a média funkcióinak, a médiában rejlő befolyásolási lehetőségeknek az ismerete, a szerzői vagy közlői szándék felismerésének képessége, a sztereotípiák azonosítása az ábrázolásban és a társadalmi kommunikációban.
- A média értékközvetítő, értékteremtő funkciójának a közgondolkodásra, közvéleményre és közízlésre gyakorolt hatásának felismerése. Tájékozottság a médiaműfajokban, a nem lineáris szövegformák befogadásának és elemzésének a képessége, az intertextualis kommunikációban való jártasság. A média működési mechanizmusainak ismerete, a hatáselemzés elméleteinek tudása és azok gyakorlati alkalmazásának a képessége.
- A filmes eszközök strukturálásának képessége, a filmes műfajok sajátosságainak a felfedezése a filmes elemzés felhasználása a saját és a tanulók személyiségfejlesztésében. A mediatizált információk hitelessége megítélésének a

képessége, a média befolyásoló szerepének a felismerése, az információ- és médiatudatosság kialakítása, a saját, illetve a közönség médiafogyasztási szokásainak a tanulmányozása, a médiafüggőség megelőzése, felismerésére, eredményes kezelése.

– A médiajog és a médiaetika alapvető normáinak, szabályainak ismerete, valamint gyakorlati alkalmazása a tanulókkal végzett közös munkában, kommunikációban, együttműködésben (manipuláció, médiaerőszak, szexualitás, a fiatalkorúak védelme, reklámozás, személyiségi jogok, a személyi szféra védelme). A kommunikáció és tartalommegosztás legalapvetőbb etikai, erkölcsi szabályainak ismerete, alkalmazása.

5. *A média-, mozgókép- és kommunikációtanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A médiaismeret, illetve kommunikáció oktatási célja, tartalma, módszerei, szinterei, eszközei, munkaformái az általános és a középiskolai oktatásban.
– A médiaismeret, illetve kommunikáció tanulmányozásának stratégiái és módszerei, a tantárgy tanulói személyiségfejlődésre gyakorolt hatásai. A tananyagtervezés, valamint a tanulási folyamat szervezésének, irányításának módozatai, a pedagógiai értékelés módszerei és eszközei, a tanulócsoportok közösséggé alakításának lehetőségei a tantárgy tanításában. A médiaismeret, illetve kommunikáció szakterületen alkalmazható tankönyvek, taneszközök, oktatást segítő médiumok ismerete és szakszerű értékelése, azokból a tanulók egyéni sajátosságainak, előzetes felkészültségének, összetételének megfelelő ismeretforrások kiválasztása, az alkalmazást segítő segédanyagok készítése.
– Az asszertív kommunikáció és a kommunikációs kompetencia fejlesztése. A szituáció-, szintér- és műfajérzékeny kommunikáció kialakítása, tudatosítása, fejlesztése. A médiában rejlő pozitív pedagógiai lehetőségek felismerése, felkészültségek szerzése a tömegkommunikáció negatív hatásainak a megelőzésére, olyan médiapedagógiai szemléletmód kialakítása, mely segítségével megtalálható az egészséges egyensúly a médiában rejlő nevelő sajátosságok kihasználása, illetve a kritikus médiafogyasztás között.
– A médiaeszközök tudatos használatát szolgáló módszerek ismerete, a kritikai tudatosság alakítását szolgáló módszerek elsajátítása és alkalmazása. Mozgóképek és más médiatartalmak tervezése, előállítása, alkotása, a tervezés, szervezés, kivitelezés folyamatainak, módszereinek, eszközeinek, színtereinek ismerete, alkalmazása.
– Az iskola, a tantárgy, a tananyag és a tanulók sajátosságaihoz, elvárásaihoz igazodó oktatási projektek tervezése és kivitelezése. A tantárgyi sajátosságok lehetőségeit kihasználó kreatív módszerek és eszközök ismerete, alkalmazása, amelyek segítségével fejleszthető a tanulók ítélőképessége, ízlése, érzelmi intelligenciája, együttműködése, önkifejezése. Tudományos igényű kutató- és fejlesztőmunka a médiaismeret és kommunikáció tanításában különös figyelemmel a köznevelés igényeire.

4. Rajz- és vizuáliskultúra-tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles rajz- és vizuáliskultúra-tanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Visual culture

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás szakaszában, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az alapfokú művészetoktatásban, az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben, a felnőttképzésben a rajz és vizuális kultúra tantárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére, továbbá a tehetséggondozásra képes tanárok képzése, a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A rajz-és vizuáliskultúra-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A rajz- és vizuáliskultúra-tanár
- Képes értékelni az emberi környezetet a hasznosság és a szépség szempontjából.
- Ismeri az emberi környezet, a közlő, kifejező szándékú vizuális alkotások társadalmi, történelmi, szociális beágyazottságát.
- Ismeri a vizuális alkotó és befogadó képességek fejlődését (gyerekrajz-fejlődés).
- Ismeri, valamint a gyakorlatban alkalmazza a képi-plasztikai gondolkodás, alkotás, a vizuális megismerés, képi látásmód elméletét, a konkrét és fogalmi gondolkodás, illetve cselekvés kapcsolatát. Ismeri a kreativitás jelentőségét és fejlesztési lehetőségeit (vizuális alkotó tevékenységeken keresztül).
- Ismeri a látvány érzelmeket keltő, az érzelmi intelligencia kifejlesztésében betöltött szerepét.
- Felismeri és értékeli az esztétikumot minden látható jelenségben.
- Ismeri a vizuális művészetet, mint az emberi megismerés és kifejezés egyik módját, képes a képzőművészetnek, mint a legkomplexebb vizuális üzenetnek és értékközvetítőnek a megismerésére.
- Érti és alkalmazza a látás, az ábrázolás és a vizuális kifejezés szerepét az emberi kommunikációban.
- Képes a vizualitásnak az önismeretben, identitás kialakításában, az önkifejezésben betöltött szerepének megértésére.
- Képes a látható minőségeknek a napi gyakorlatban, a tudományban és a művészetben betöltött szerepét megismertetni, közvetíteni.
- Felkészült a tárgyvilág, a városi környezet értő használatához szükséges fogyasztói és állampolgári nevelésre.

4.2.2. A rajz- és vizuáliskultúra-tanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek:*18–22 kredit
- Az európai művészet története és (az Európán kívüli művészetből is egy-két példa) a művészettörténeti elemzés módszerei (ikonológia, ikonográfia).
- A művészet és társadalom kapcsolata, a művészet társadalmi meghatározottsága, szerepe a társadalomban. A szociológia, a néprajz és a kulturális antropológia vizsgálati módszerei közül egy megismerése.
- A művészet és a személyiség kapcsolata, a művészi tehetség, az alkotóképesség, a műalkotások befogadásának elmélete, a műélmény. A Gestalt pszichológia.
- A vizuális kommunikáció elmélete és megjelenése a mindennapi gyakorlatban.
- A szín tudományos megközelítése, színelméletek. A szín a művészetben, a környezettervezésben és a mindennapi életben.
- A tér geometriai megközelítése, helyek egzakt megszerkesztése.
- Az emberi test felépítésének megismerése és ábrázolása (művészeti anatómia).
- A tér, a tömeg, a felület megismerése és vizuális megjelenítése szabadkézi rajzzal, egy tónussal, vonallal, egy-két színnel, több színnel (tanulmányrajz, festés).
- Ábrázolási technikák megismerése: szabadkézi rajz, festés, mintázás, szerkesztés, számítógépes képalkotás.

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*: 52–62 kredit
- A festőeszközök használata, színes képalkotás, kompozíció, ritmus. Táj, enteriőr, ember, tárgyábrázolás. Belső tartalmak megjelenítése.
- Képgrafikai eszközök ismerete, grafikus képalkotás, kompozíció, ritmus. Táj, enteriőr, ember, tárgyábrázolás. Belső tartalmak megjelenítése.
- Plasztikai kifejezőeszközök használata, tömegformálás, kompozíció, ritmus.
- Emberábrázolás.
- Kiadvány grafikai tervének elkészítése kézzel vagy számítógéppel, és a grafikai tervezés módszerének megismerése.
- Tárgytervezés és a tervezési módszerek megismerése.

c) *a kötelezően választható ismeretek*: maximum 15 kredit
- A választott szakiránynak megfelelő differenciált szakmai ismeretek.
- Választható szakirányok: festészet, szobrászat, képgrafika, tervezőgrafika, elektronikus ábrázolás, plasztikai ábrázolás, népikézművesség, környezetkultúra, kézművesség, textilművesség.

5. *A rajz- és vizuáliskultúra-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
- A vizuális és környezetkultúra tanításának módszertana, elméleti tudnivalói, valamint gyakorlati ismeretei. Nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.
- A fejlesztési céloknak (megismerő, alkotó, elemző, ítélőképesség, ízlés, érzelmi intelligencia, kooperativitás) megfelelő módszerek ismerete.
- Tanítási módszerek és stratégiák: projekt, felfedezéses, differenciálás.
- Tanítási munkaformák: egyéni munka, páros, csoportos, frontális munka.
- A tanítás tervezése: jogszabályok, kerettantervek, pedagógiai program, helyi tanterv, tanmenet, óravázlat, feladat.
- Értékelési célok: tudás, diák, tanár, iskola. A tanulás értékelési formái: formatív, diagnosztikus, összegző. Szóbeli, írásos, megbeszélés, kiállítás. Mérés.
- Taneszközök, számítógép, vetítők, cd-készítés, power point.
- Iskolai gyakorlatok (hospitálás, tanítás), a kezdő tanár problémái.

5. Művészettörténet-tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles művészettörténet-tanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Art History

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő: 2 félév

3. A képzés célja a mesterképzés keretében szerezett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az alapfokú művészetoktatásban, a felnőttképzésben a magyar és egyetemes művészet értékeinek és sajátosságainak közvetítésére, a Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervek szerinti művészettörténeti tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési, illetve fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik alkalmasak gyakorlatorientáltan integrálni, továbbá eredményesen alkalmazni művészettörténeti tudásukat a tanítási-tanulási folyamat tervezésében, szervezésében, irányításában, a tanulók műveltségének, művészeti képességeinek hatékony fejlesztésében, valamint tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A művészettörténet-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén
- Alkalmas elméletileg megalapozott készségekkel, képességekkel, ismeretekkel a képességfejlesztő oktató-nevelő munkára, a művészettörténet tantárgy tanítására.
- Képes a mesterképzésben elsajátított szaktanulmányok tantárgy-pedagógiai transzpozícióira, szintézisére, pedagógiai alkalmazására.
- Képes a tantárgy más műveltségterületekre vonatkoztatott szélesebb, differenciáltabb értelmezésére és átadására.
- Képes a szaktudományi és szakmódszertani ismeretek, eljárások, eszközök önálló kiválasztására, kreatív alkalmazására.
- Képes az oktató-nevelő munkában a szaktudomány és a tanítás tartalmi új elemeinek, lehetőségeinek alkalmazására.
- Képes meglévő készségei továbbfejlesztésére, új kompetenciák elsajátítására, oktatási célú kutatásra a művészettörténet területén.
- Képes folyamatos, általános, pedagógiai-szaktárgyi megújulásra, szervezett és önálló továbbképzéssel.
- Felkészült a művészettörténet tananyag fejlesztésére, támogatja más szakos tananyagfejlesztések művészettörténet vonatkozásait.

– Ismeri az egyetemes és a magyar neveléstörténetet, a magyar köznevelés stratégiáját, feladatait, a köznevelés szabályozásának dokumentumait.
– Ismeri a művészettörténet tantárgy átfogó pszichológiai, pedagógiai megalapozottságú domináns képességfejlesztő rendszerét, módszereit, a tantárgy által fejleszthető személyiségvonásokat, a differenciált személyiségformálás lehetőségeit.
– Rendelkezik az általános, szaktárgyi és szakmódszertani művelődés, (ön)képzés-folyamatos igényével, önértékeléssel, kollegialitással.
– Diákközpontú szemlélettel rendelkezik, jó együttműködő és fejlett kommunikációs képességgel rendelkezik.
– Együttműködő, részt vesz csoportmunkákban és más kooperációkban.

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

– Képes érzékeltetetni diákjaival az egyetemes és magyar művészettörténeten keresztül, a társadalom hatását a művészetekre, a köztük lévő szoros kapcsolatot.
– Látja, valamint tanítványaival láttatni tudja, a társadalmi korok, a művészeti alkotások, emlékek közötti kapcsolatok viszony- és eszközrendszerét.
– Szakszerűen átadja szakismereteit, hozzájárulva az általános műveltség elmélyítéséhez.
– A vizuális kultúra emlékeinek értő, sokoldalú, interdiszciplináris elemzésével elősegíti az esztétikai, nemzeti nevelést, illetve nyitottá tesz az európai és az egyetemes kultúra befogadására.
– Méltatja a nemzeti kincsek jelentőségét az európai örökségen belül.
– A szűkebb és tágabb környezet művészeti emlékeinek megismertetésével ösztönözi tanulóit a meglévő értékek óvására, ápolásra.
– Láttatja a magyar és az egyetemes művészet közötti összefüggéseket, a mindenkori kulturális kontextust.
– Felismeri tanítványai tehetségét és gondozza őket, részt vesz tanulmányi versenyekre való felkészítésükben.
– Támogatást nyújt a hátrányos helyzetű tanulók műveltségének elmélyítésében.

4.2.2. A művészettörténet-tanár szakon a szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeret a művészettörténet mesterképzési szak, tanári szakképzettséghez tartozó szakterületi ismereteit foglalja magába. A művészettörténet-tanár a festészet, a szobrászat, az építő- és az iparművészet, valamint a modern média területén megszerzett ismeretei birtokában tájékozott és ismeri:

– az egyetemes és magyar művészettörténet főbb korszakait, tendenciáit, képes azok szintézisszerű áttekintésére;
– különösen jártas a magyarországi művészettörténet területén, képes annak szintézisszerű áttekintésére;
– ismeri és jellemezni tudja az egyes korszakok fontosabb emlékeit, épületeit, képzőművészeti alkotásait;
– ismeri és jellemezni tudja egy-egy korszak meghatározó művészeinek életét, munkásságát;
– képes műelemzések, valamint műértelmezések kidolgozására, saját véleményalkotásra, illetve más műelemzések, műértelmezések történeti és esztétikai értékelésére;

– ismeri a művészeti terminusok jelentését, használatukat, kialakulásukat és jelentésváltozásaikat a kritika tükrében;
– jártas a képző-, iparművészet és építészet szakirodalmában, szükség esetén képes tanítványainak szakirodalmi segítséget adni;
– ismeri a hagyományos, illetve az új képzőművészeti technikákat, az ezzel összefüggő szakkifejezéseket;
– ismeri a művészettörténet alapvető forrásait és a feldolgozásukhoz szükséges módszereket;
– eligazodik az egyetemes képzőművészet és az általános művészetelmélet fő kérdéseiben;
– érti és el tudja magyarázni az építészet, a képző- és iparművészet kölcsönös kapcsolatait;
– ismeri és ki tudja fejteni a képzőművészeti műfajok kialakulását a társadalmi változások tükrében;
– ismeri, továbbá ki tudja fejteni az urbanisztika és kertművészet alapvető kérdéseit, fogékony, kész a kortárs művészet befogadására, tud támpontokat adni kortárs művek interpretációjához,
– érti és képes megértetni a művészeti örökségvédelem jelentőségét, alapvető módszereit,
– ismeri a legfontosabb hazai és külföldi műemlékeket, illetve a múzeumok anyagát, képes művészettörténeti tanulmányi kirándulások tervezésére, szervezésére.

5. *A művészettörténet-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– A művészettörténet elméleti és gyakorlati, szakmódszertani ismeretanyaga.
– A művészettörténet tantárgy tanításának neveléstörténeti áttekintése, oktatásának történeti háttere, nevelésfilozófiai sajátosságai.
– A művészetek különböző területeinek a hatásai; a természeti és a társadalmi környezetet befolyásoló szemléletformáló hatás oktatási szerepe, lehetőségei.
– A művészettörténet-tanítás célja, helye, szerepe, képességfejlesztő központú szaktudományi és szakmódszertani ismeretek, eljárások, eszközök, a művészettörténet tantárgy oktatásának céljai, feladatai a különböző iskolatípusokban, a művészettörténet-tanítás általános alapkérdései, hagyományai, valamint jelene, jogszabályi szabályozása, a művészettörténet tantárgy interdiszciplináris művelődési anyaga, (Nemzeti alaptanterv), az érettségi vizsga követelményei, művészettörténet tárgy tananyagának beillesztése az iskolák nevelési programjába, tantervébe, a tehetségnevelést, -gondozást segítő pedagógiai munka sajátos területeként.
– A művészettörténet oktatás módszertani lehetőségei az általános és speciális kompetenciák fejlesztésére, a személyiségfejlesztésre, a tehetséggondozásra.
– Művészettörténet-oktatás tananyagszerkesztése, a szerkesztési elvek és a gyakorlati szempontok összehangolása.
– A művészettörténeti tantárgy tartalma, felépítése, létező tantervi programok megismerése, a tanórai munka, egy foglalkozás tervezése, felépítése, művészettörténeti tartalmak szaktárgyi órákon, az oktatás módszerei a Nemzeti alaptanterv, a kerettanterv és az érettségi követelmények alapján (tanmenet, óratervek, óravázlatok készítésének módszertana).

– A művészettörténet-tanítás és művészeti nevelés módszerei, eszközei; tevékenységek: cikkelemzés, poszter készítés, házi esszédolgozat írása, tanulói előadások, asszociációs feladatok, csoportmunka, önálló munka stb. alkalmazási lehetőségeinek ismerete a művészettörténet tanítása során a hatékony képességfejlesztés érdekében.
– Készségfejlesztések: vizuális és esztétikai látásmód fejlesztése, problémamegoldó, konfliktuskezelési, együttműködési, önálló ismeretszerzési, elemző, megfigyelő, kommunikációs, vita-, előadói módszerek fejlesztése, a fejlesztési céloknak (megismerő, alkotó, elemző, ítélőképességnek, ízlésnek, érzelmi intelligenciának, kooperativitásnak) megfelelő módszerek ismerete.
– A tanári munka hatékonyságát segítő szemléltető eszközök, szemléltetési módok, a különböző munkaformákban, az írott és digitális média használata, a hatékony oktatás érdekében.
– Intézmények látogatása: kiállítások, múzeumok látogatásának szervezése, tárlatvezetés, művészeti neveléssel foglalkozó iskolák, múzeumok (múzeumpedagógia), művészeti emlékek meglátogatása tanulmányi kirándulás, szabadidős programok keretében, a művészettörténet tanítás tanórán kívüli iskolai lehetőségei, formái, tartalma, szerepe: nemzetközi és hazai művészeti kiállítások, programok, versenyek, iskolai akciók szervezése, vezetése és működtetése, az erdei iskola helyszínének művészeti emlékei, tematikus művészeti, műemlék feltáró-védő táborok.
– Tananyagkészítés és a digitális tananyagfejlesztés lehetőségei, és felhasználási módjai, a világháló alapú tanulási módszerek, valamint a multimédiás módszerek alkalmazási lehetőségeinek ismerete, használata.
– Tanítási módszerek és stratégiák: frontális, egyéni, csoportos, projekt, differenciálás.
– Tanítási munkaformák: egyéni munka, páros, csoportos, frontális munka.
– Értékelési célok, értékelési formák: formatív, diagnosztikus, összegző, szóbeli, írásos, megbeszélés, kiállítás, mérés.
– Taneszközök, számítógép, vetítők, cd-készítés, power point szerkesztése, használata.
– Iskolai gyakorlatok (hospitálás, tanítás), felkészítés mikrotanítás tartására iskolában.

6. Dráma- és színházismeret-tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles dráma- és színházismeret-tanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Creative Drama and Theatre

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás évfolyamain, az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain,valamint, az alapfokú művészetoktatásban, a felnőttképzésben a dráma- és színházismeret elméleti, illetve

gyakorlati tantárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok ellátására képes tanárok képzése, akik képesek szakmai és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket az elméleti és gyakorlati oktatásban, valamint az iskolai munka egészében integráltan alkalmazni a tanulási-tanítási folyamat tervezése, szervezése, irányítása során, fejlesztve ezzel a tanulók dráma- és színházismereti műveltségét, együttműködési és kommunikációs képességeit, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A dráma-és színházismeret-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

Képes – a közösségépítés, együttműködés, kooperációs tevékenység előtérbe helyezése mellett – a tanulók önismeretének fejlesztésére, önazonosságuk segítésére és tudatosítására, az egyéni értékelési normák kialakítására. Ösztönzi a tanulók önálló véleményalkotását, tiszteletben tartja a nemzeti, európai, etnikai, vallási és lokális azonosságtudatát, támogatja megőrzését. Fejleszti a tanulók kommunikációs képességét, alkotó- és befogadó képességét, javítja testi-térbeli biztonságát, fejleszti idő- és ritmusérzékét.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

Felkészült a különböző célú diákcsoportok szervezésére és vezetésére, az iskolán kívüli művelődési alkalmak ismertetésére, a színházi előadás megtekintésének előkészítésére, a tanulmányi versenyek, a tanulmányutak tervezésére, szervezésére, kivitelezésére, színjátszókör, színházi tevékenységformák létrehozására. Felkészült az öntevékeny diákkörök támogatására. Képes a csoportkohézió, a csoporton belüli feladatvállalások, a belső elosztású csoporttevékenységek kialakítására.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

Ismeri a dráma- és színházismeret elméleti, valamint gyakorlati ismeretanyagát, formáit, iskoláit, lehetőségeit. Tájékozott a művészetpedagógia társművészeti kapcsolódásairól. Ismeri a dráma- és színházismeret kutatásmódszertanát. Felkészült drámajátékos és színházi jelenségek, formák, folyamatok, előadások elemzésére, összehasonlítására, következtetések megfogalmazására, értelmezésére.

Tájékozott a különféle stratégiákról, módszerekről, eljárásokról, a fontosabb tanári kézikönyvekről, segédanyagokról.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

Ismeri a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait elméleti, pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani nézőpontból.

Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, felépítésére, tervezésére, szervezésére, megvalósítására, a konkrét célokhoz illeszkedő tartalom és forma kiválasztására, a helyi tanterv készítésére, önálló éves tematikus (tanmeneti) tervezésre, óravázlat készítésére.

Ismeri a fontosabb színpadtechnikai eszközök, kellékek, szcenikai és világítási, hangtechnikai eszközök, elemek biztonságos használatát.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

Ismeri az élményen keresztül történő megértéshez kötődő tanulási beállítódásokat és motiváció lehetőségét, a sikeres tanulás feltételrendszerét (különböző iskolatípusokhoz, tanulási módszerekhez, eljárásokhoz, nehézségekhez kapcsolódó). Ismeri a szóbeli, írásbeli, mozgásos, képi és szimbolikus kifejezőkészség fejlesztésének módszereit, gyakorlatát.

Felkészült az alkotó- és a befogadó tevékenység eszköztárának fejlesztésében, a fantázia, a kreativitás megfelelő motiválásában, az egymás munkájának értékelését, elemzését megfogalmazó értékelések irányításában. Felkészült az önértékelés segítésében.

Alkalmas színházi drámajátékos tevékenység vezetésére, irányítására, támogatására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

Képes a tanulók, tanulócsoportok, munkafolyamatok, alkotótevékenységek személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

Együttműködik az adott oktatási-nevelési intézmény tanáraival, dolgozóival. Együttműködik különféle művészeti tevékenységet folytató intézményekkel, azok dolgozóival, művészeivel. Együttműködik különféle befogadó tevékenységet elősegítő intézményekkel (múzeum, könyvtár stb.) és azok dolgozóival.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

Elkötelezett a dráma- és színházismeret tanítása iránt. Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a szakterület meg- és elismertetésével járó munkában.

4.2.2. A dráma- és színházismeret-tanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *aa) szakmai alapozó ismeretek:* 12–18 kredit

– szakmai műveltséget alapozó ismeretek: művészeti, filozófiai, etikai, társadalmi ismeretek;
– a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei-nevelési céljai által megfogalmazott alapozó ismeretek;
– a szakot alapozó szakmai ismeretek: kommunikációs alapismeretek, drámai és színházi alkotások megközelítésére vonatkozó alapismeretek, kultúrtörténeti alapismeretek, a néphagyomány alapismeretei, dramatikus népszokások, művészetpedagógiai alapismeretek, művészettörténeti és esztétikai alapismeretek, társművészeti alapismeretek.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 70–80 kredit

Dráma- és színháztörténeti, dráma- és színházelméleti ismeretek, dramaturgiai, szerkesztési, a színházi előadás létrehozására vonatkozó ismeretek, a dráma- és előadás-elemzés különféle megközelítési módjai, dramatikus tevékenységek formái, céljai, alkalmazása, a műelemzés dramatikus megközelítési lehetőségei, színházi előadások befogadásának, feldolgozásának technikái, eszközei, a dráma- és színházismeret beépítése a pedagógiai programokba, az iskolai munkába, alkalmazása az oktatási és nevelési tevékenységek során, a gyakorlati kommunikáció, kapcsolati kultúra fejlesztését segítő ismeretek, a művészetpedagógia különböző megjelenési formái, kapcsolódások a társművészetekhez, a színházi vizualitás.

b) *A dráma- és színházismeret ismeretanyaga által közvetített általános és specifikus készségek és képességek*
- A dráma- és színházismeret tanításának speciális igényei, lehetőségei a különféle életkorokban, oktatási-nevelési intézményekben, illetve oktatási-nevelési formákban. Az elméleti és gyakorlati ismeretanyag különféle célú felhasználásának lehetőségei.
- Tájékozódás közgyűjteményekben, segéd- és kézikönyvekben, digitális adatbázisokban, valamint egyéb információforrásokban, önálló ismeretszerzés, a szakirodalom értelmezése. A szaknyelvi fogalomtár értő használata.
- Drámajátékos gyakorlati ismeretek, készségek, képességek fejlesztése, bábjátékos, kreatív zenei, énekes, mozgásos és táncos alapismeretek. A készség- és képességfejlesztés szintjeinek egymásra épülése, az együttműködési készségek erősítése.
- Az elméleti és gyakorlati ismeretek bővítése (XX. századi drámai és színházi irányzatok, rendezői stílusok, a kortárs színház, színházi jellegű események tervezése, szervezése, produkciós és zsűrizési gyakorlat, gyakorlatvezetés, foglalkozásvezetési gyakorlat).
- Felkészülés a tudományos munkára, a számítástechnika, az informatika használata, gyakorlati ismeretek, a tudományos írásmód és műfajok, a tudományos jellegű szövegek készítésének gyakorlati elsajátítása

c) *A képzés során kialakítandó attitűdök*:
- A kulturális értékek elismerése, a nemzetiségi, vallási, kulturális különbségek tiszteletben tartása, más értékek elismerése.
- A demokrácia értékeinek elfogadása, a személyiségi jogok tisztelete.
- Elköteleződés a fejlődés fenntartható formái mellett, az életen át tartó tanulás szükségességének felismerése.
- A diákokat partnerként kezelő, gyakorlati megközelítésen alapuló, élménypedagógián keresztül dolgozó pedagógiai attitűd elsajátítása, az induktív, gyakorlati képzésen alapuló oktatási-nevelési attitűd kialakítása.

5. *A dráma- és színházismeret-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
- A drámajáték és a színházi ismeretek alkalmazási lehetőségei, formái, módszerei különböző tanítási órákon és tanítási órán kívül.
- Tantárgy-pedagógiák, alkalmazott dráma- és színházpedagógia. Dráma- és színházelmélet óra tervezése, vezetése, elemzése, a drámatanári és színházismeret-tanári személyiség jegyei. Dramatikus módszerek, technikák különböző tantárgyak tanításában.
- Színházművészeti ismeretek oktatásának elmélete és gyakorlata a művészetpedagógia keretein belül. Dramatikus tevékenységformák és színházi nevelési formák tanításának módszertana. A dramatikus tevékenységformák által megkívánt pedagógiai kommunikáció. A reformpedagógiák, a dráma- és színházpedagógia. Speciális pedagógia, a felzárkóztatás, a tehetséggondozás módszerei, a drámatechnikák lehetőségei ezeken a területeken.
- Az írásbeli, szóbeli és gyakorlati érettségi vizsga feladatainak összeállításához és értékeléséhez szükséges ismeretek, képességek. A tananyag-kiválasztás és

-rendszerezés elméleti, pedagógiai-pszichológiai, valamint szakmódszertani szempontjai.

IX. Testnevelés és sport műveltségi terület

1. **Testnevelő tanár** (általános iskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles általános iskolai testnevelő tanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Physical Education

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakiskolai szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a testnevelés tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a testnevelés tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, testnevelés és sport műveltségének, az egészséggel, az életmóddal, a test kulturálásával kapcsolatos készségek, illetve képességek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A testnevelő tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

Az általános iskolai testnevelő tanár ismeri
- a sporttudomány, a nevelés- és egészségtudomány alapfogalmait;
- a pszichomotorikus képességek és készségek fejlesztéséhez a testnevelés, illetve a sport célorientált eszközrendszerét;
- a mozgástanítás során a motoros tanulást elősegítő eljárásokat;
- a mozgáshibák jellemzőit, azok kijavításának módszereit;
- az ízület- és gerincvédelem elméletét és gyakorlatát;
- a testnevelés és a sport területén a felkészítő folyamatok alapelveit.

Az általános iskolai testnevelő tanár alkalmas
- az általános iskolában a testnevelés óra pontos, színvonalas tervezésére és vezetésére;
- felzárkóztató és tehetséggondozó programok szervezésére és vezetésére;

– versenyrendezői, versenybírói, játékvezetői, feladatok ellátására az általános iskolai és az iskolán kívüli utánpótlás korúak versenyrendszerében;
– edzőtermekben és sportcentrumokban szakképzettségüknek megfelelő feladatok ellátására;
– sporttáborok, sportköri foglalkozások, sporttanfolyamok szervezésére és vezetésére.

Az általános iskolai testnevelő tanár rendelkezik

– az egészséges életmódra, a fizikai erőnlét fejlesztésére ösztönző szemléletmóddal, az ember és környezete harmonikus egyensúlyára figyelmet fordító felelősségteljes magatartással.

További sajátos kompetenciák az általános iskolai testnevelő tanár esetében

– az iskolai és iskolán kívüli sportköri tevékenységekhez tartozó játék és sportfoglalkozások szervezése és levezetése;
– a tanult mozgáskészlet kreatív használata, eredeti mozgások, mozgásfolyamatok, játékok alkotása;
– olyan mozgásformák ismerete, amelyek divatosak, megfelelnek a korszellemnek;
– nyitottság az új és bevált, jó gyakorlat iránt, hogy megfeleljenek az új követelményeknek és kihívásoknak.

4.2.2. A testnevelő tanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 10–16 kredit

– medicinális alapismeretek (anatómia, biokémia, élettan);
– egészségtudományi ismeretek (egészségtan, sport- és iskolai egészségtan);
– kutatási alapismeretek;

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 56–62 kredit

– sporttudományi ismeretek (sporttörténet, testkultúra-elméleti ismeretek, edzéselméleti és képességfejlesztési ismeretek, mozgásfejlődés, mozgástanulás és -szabályozás, biomechanika, sportpedagógia, sportpszichológia, sportszociológia, sportrekreáció, EU és sport);
– sportmozgásos alapismeretek (gimnasztika, mozgásos játékok, zenés-táncos mozgásformák, tábor- és túravezetési ismeretek, általános és különleges sportágak ismerete);
– sportjátékok alapjai (kézilabda, kosárlabda, labdarúgás, röplabda);
– egyéni sportágak alapjai (atlétika, torna, úszás és uszodai sportok, tenisz, küzdősportok);
– sportszakmai gyakorlat (egy választott sportág edzéseinek rendszeres látogatása);
– táborok (turisztika tábor, sítábor, vízitábor).

b) *Az általános iskolai testnevelő tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 16–20 kredit

– Az általános iskolai testnevelés szempontjából legfontosabb sportágak és mozgásterületek (alapsportágak, rekreációs és szabadidősportok) anyagának modern szemléletű alkalmazása, oktatásának elmélete és módszertana.
– Szabályismeret az általános iskolai testnevelés és az általános iskolai sport fontos sportágaiban, játékvezetői, illetve versenybírói ismeretek és gyakorlottság.
– A motoros képességek fejlesztésének elmélete és módszertana, az általános iskolai tanulók korcsoporti sajátosságainak figyelembevételével.

– A sporttevékenység megszerettetéséhez, az életen át tartó fizikai aktivitás iránti elkötelezettség kialakításához, e területen a tehetségek felismeréséhez és a tehetséggondozás feladataihoz szükséges ismeretek, tehetséggondozás (mentorálás) a diákolimpia I-IV. korcsoportjaiban; ismeretek, jártasságok, készségek az iskolai sport szervezeteinek működtetéséhez, illetve az I-IV. korcsoportos diáksportversenyek rendezésére, lebonyolítására.
– A sajátos nevelési igényű (fogyatékkal, krónikus betegségekkel élő, testi fejlődésükben lemaradó, elhízott) tanulók, hallgatók és felnőttek pszichoszomatikus fejlesztésének speciális ismeretei, a prevenció és a rehabilitáció kérdései.
– Gyakorlottság az integrált testnevelés- és sportfoglalkozások vezetésében.
– Ismeretek, illetve gyakorlottság sport- és rekreációs táborok szervezésében, vezetésében.

5. *A testnevelő tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei:*
– A testnevelés elmélete és módszertana, a pszichomotoros tanítás-tanulás különböző stratégiái, tantárgy-pedagógiai sajátosságai.
– A tanítás-tanulás folyamatának sajátosságai a tanórai és a tanórán kívüli testnevelésben az egyes korosztályok szerint. Az elsősegélynyújtás és újraélesztés gyakorlata és oktatási módszerei.
– Az iskolai és iskolán kívüli sportköri foglalkozások szervezése, levezetése.
– A tanítási-tanulási folyamat motoros, valamint kognitív aspektusának tudatos transzferáló eszközként való alkalmazása tanórai és tanórán kívüli testnevelésben az egyes korosztályok oktatási ismereteinek figyelembevételével.
– Ismeretek és készségek a testnevelési tananyag tervezésére (tantervfejlesztés, tantervkészítés, tanmenetkészítés, óravázlat készítés).
– Ismeretek és készségek a testnevelési óra, illetve a sportfoglalkozás szervezésére, vezetésére.

2. **Testnevelő tanár** (középiskolai)

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles középiskolai testnevelő tanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Physical Education

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő: 12 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben, a testnevelés tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására képes tanárok képzése, akik a képzés során megszerzett képességek, kompetenciák birtokában integrálni tudják a szakterületi és pedagógiai-pszichológiai ismereteiket, alkalmasak a testnevelés tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, a tanulók testnevelés és sport műveltségének, az egészséggel, az életmóddal, a test kulturálásával kapcsolatos készségek, valamint képességek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
az *1. melléklet* 6. pontjában és 7.2. pontjában meghatározott tudás, ismeret, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A testnevelő tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

a) *A középiskolai testnevelő tanár ismeri:*
- a sporttudomány, a nevelés- és egészségtudomány alapfogalmait;
- a pszichomotorikus képességek és készségek fejlesztéséhez a testnevelés, illetve a sport célorientált eszközrendszerét;
- a pedagógiai és szomatomotoros programok módszereit;
- a mozgáshibák jellemzőit, azok kijavításának módszereit;
- a mozgástanítás során a motoros tanulást elősegítő eljárásokat;
- az ízület- és gerincvédelem elméletét és gyakorlatát;
- a testnevelés és a sport területén a felkészítő folyamatok alapelveit.

b) *A középiskolai testnevelő tanár alkalmas:*
- a köznevelésben és a felsőoktatásban testnevelés óra pontos, színvonalas tervezésére, vezetésére, ezeken a foglalkozásokon egészségmegőrzésre, egészségfejlesztésre;
- felzárkóztató és tehetséggondozó programok szervezésére, vezetésére;
- versenyrendezői, versenybírói, játékvezetői, feladatok ellátására az iskolai és az iskolán kívüli versenyrendszerekben;
- helyi és települési önkormányzatok sportigazgatási szerveinél munkakörök betöltésére, sportszolgáltatás nyújtására;
- edzőtermekben és sportcentrumokban szakképzettségüknek megfelelő feladatok ellátására;
- testnevelési és sporttanfolyamok, sporttáborok, sportköri foglalkozások, turisztikai programok szervezésére és vezetésére;
- a testnevelés és sport tényeinek, folyamatainak tudományos megismerésére, az összefüggések interpretálására.

c) *A középiskolai testnevelő tanár rendelkezik:*
- az egészséges életmódra, a fizikai erőnlét fejlesztésére ösztönző szemléletmóddal, az ember és környezete harmonikus egyensúlyára figyelmet fordító felelősségteljes magatartással.

d) *További sajátos kompetenciák a középiskolai testnevelő tanár esetében:*
- az iskolai és iskolán kívüli sportköri tevékenységekhez tartozó játék-, sportfoglalkozások szervezése, levezetése, különös tekintettel az olyan kreatív foglalkozásokra, ahol a közösségben végrehajtandó feladatok dominálnak;
- a tanult mozgáskészlet kreatív használata, eredeti mozgások, mozgásfolyamatok, játékok alkotása;
- olyan mozgásformák, tevékenységek, sportágak ismerete, amelyek egyrészt divatosak, megfelelnek a korszellemnek, és amelyek bizonyítják, hogy a sport elsősorban örömforrás, kaland, játék, másrészt életük bármely szakaszában nehézségek nélkül űzhetik majd a diákok;

– olyan szakmai módszertani felkészültség, amely a gyengébb testi-lelki adottságú diákok számára is vonzóvá teszik a testnevelés és az iskola sportéletet, sikerélménnyel szolgálnak nekik;
– nyitottság az új és bevált nemzetközi, elsősorban európai módszertan, illetve gyakorlat iránt, hogy hivatásuk gyakorlása során megfeleljenek az új követelményeknek, kihívásoknak.

4.2.2. A testnevelő tanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *Közös képzési szakasz ismeretkörei:* 65–75 kredit

aa) szakmai alapozó ismeretek: 10–16 kredit
– medicinális alapismeretek (anatómia, biokémia, élettan);
– egészségtudományi ismeretek (egészségtan, sport- és iskolai egészségtan);
– kutatási alapismeretek;

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 56–62 kredit
– sporttudományi ismeretek (sporttörténet, testkultúra-elméleti ismeretek, edzéselméleti és képességfejlesztési ismeretek, mozgásfejlődés, mozgástanulás és -szabályozás, biomechanika, sportpedagógia, sportpszichológia, sportszociológia, sportrekreáció, EU és sport);
– sportmozgásos alapismeretek (gimnasztika, mozgásos játékok, zenés-táncos mozgásformák, tábor- és túravezetési ismeretek, általános és különleges sportágak ismerete);
– sportjátékok alapjai (kézilabda, kosárlabda, labdarúgás, röplabda);
– egyéni sportágak alapjai (atlétika, torna, úszás és uszodai sportok, tenisz, küzdősportok);
– sportszakmai gyakorlat (egy választott sportág edzéseinek rendszeres látogatása);
– táborok (turisztika tábor, sítábor, vízitábor).

b) *középiskolai iskolai testnevelő tanári szakon az önálló képzési szakasz ismeretkörei:* 45–50 kredit:
– Az iskolai testnevelés szempontjából legfontosabb sportágak és egyéb lehetséges mozgásterületek (gimnasztika, mozgásos játékok, tánc, küzdősportok, táborok) oktatásának elmélete és módszertana, a legújabb sporttudományi kutatási eredmények felhasználásával.
– Az iskolai testnevelés és az élethosszig való sportolás szempontjából legfontosabb sportágak, mozgásterületek (alapsportágak, rekreációs és szabadidősportok) anyagának modern szemléletű, differenciált alkalmazása, oktatásának elmélete és módszertana.
– Szabályismeret a testnevelés és az iskolai sport fontos sportágaiban, játékvezetői, illetve versenybírói ismeretek, gyakorlottság.
– A motoros képességek fejlesztésének elmélete és módszertana, az egyes korcsoportok sajátosságainak figyelembevételével (a tematikus hangsúly a 14–19 éves korosztályon).
– A különböző korcsoportok mozgásigénye, eltérő terhelhetősége, a kondicionális és koordinációs képességek mérése (centrumban a 14–19 éves korosztály sajátosságai).
– A sportszakember-képzés területén lehetséges szakmai tantárgyak elmélete, gyakorlata és módszertana. Az elsősegélynyújtás és újraélesztés gyakorlata és oktatási módszerei.

– A sporttevékenység megszerettetéséhez, az életen át tartó fizikai aktivitás iránti elkötelezettség kialakításához, e területen a tehetségek felismeréséhez és a tehetséggondozás feladataihoz szükséges ismeretek, tehetséggondozás (mentorálás) a diákolimpia I–VI. korcsoportjaiban.
– Ismeretek és készségek a testi fejlettség státuszának megállapítására, az egyéni fejlettség programjának elkészítésére, ezzel összefüggésben ismeretek és készségek motorikus próbák szervezésére, lebonyolítására, értékelésére és az adatok tárolására.
– Ismeretek, jártasságok, készségek az iskolai sport szervezeteinek működtetéséhez, illetve diáksportversenyek rendezésére, lebonyolítására.
– A fejlődésükben lemaradó, elhízott tanulók, hallgatók és felnőttek pszichoszomatikus fejlesztésének speciális ismeretei, a prevenció és a rehabilitáció kérdései.
– Gyakorlottság az integrált testnevelés- és sportfoglalkozások vezetésében.
– Ismeretek és gyakorlottság sport- és rekreációs táborok szervezésében, vezetésében.
– Ismeretek és gyakorlottság a sporttudományi kutatásban, ami előkészít a doktori iskolai képzésre.
– A felsőoktatás sportjával és testnevelésével kapcsolatos ismeretkörök.
– Ismeretek az érettségi vizsga rendszeréről, az érettségi anyaga, lebonyolítása, szabályai.

5. *A testnevelő tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– A testnevelés elmélete és módszertana, a pszichomotoros tanítás-tanulás különböző stratégiái, tantárgy-pedagógiai sajátosságai.
– A tanítás-tanulás folyamatának sajátosságai a tanórai és a tanórán kívüli testnevelésben az egyes korosztályok szerint. Az iskolai és iskolán kívüli sportköri foglalkozások szervezése és levezetése.
– A tanítási-tanulási folyamat motoros és kognitív aspektusának tudatos transzferáló eszközként való alkalmazása tanórai és tanórán kívüli testnevelésben az egyes korosztályok oktatási ismereteinek figyelembevételével.
– Ismeretek és készségek a testnevelési tananyag tervezésére (tantervfejlesztés, tantervkészítés, tanmenetkészítés, óravázlat készítés), a testnevelés érettségire való felkészítésre.
– Ismeretek és készségek a testnevelési óra és a sportfoglalkozás szervezésére, vezetésére.

3. Gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Health Promotion-adapted Physical Education

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
– a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a gyógytestneveléssel és egészségfejlesztéssel kapcsolatos tantárgyak tanítására, pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik a komplex egészségfogalomra alapozott gyógytestnevelői, egészségfejlesztői, egészségnevelési, mentálhigiénés, prevenciós, illetve rehabilitációs ismereteik birtokában felkészültek, valamint képesek a köznevelési rendszer intézményeiben, az egészséges életmódot, és egészségkultúrát modellként alkalmazni, közvetíteni. Felkészültek gyógytestnevelésben részesülő gyermekek és elváltozásaik rehabilitációjára, szakszerű foglalkozások megszervezésére, irányítására, lebonyolítására, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár alkalmas

- a gyógytestnevelő és az egészségfejlesztő szemlélet közvetítésére az iskola minden szereplője felé, az egészséges életmóddal kapcsolatos attitűdök formálására a tanórán és a tanórán kívül,
- iskolai egészségfejlesztői projektek készítésére, gyógytestnevelési és egészségfejlesztői programok iniciálására az iskola környéki természeti környezetbe,
- a hátrányos helyzetű tanulók speciális egészségfejlesztésére a korszerű egészségfejlesztői és gyógytestnevelői szemlélet szerint;
- szülőkre irányuló gyógytestnevelési és egészségfejlesztői tevékenységre (tematikus szülői értekezletek a drog-prevenció, szexuális nevelés, egészséges életmód és életvezetés tárgykörében, egészségmegőrző mozgásprogramok, egyéni terápiás konzultációk), a szülők bevonására az iskolai egészségfejlesztésbe (egészségnap, családi nap, kirándulás);
- speciális pszichológiai és pedagógiai módszerek alkalmazására;
- a hatékony személyes tanácsadásra, a kooperatív módszerek, a team munka alkalmazására;
- elsősegélynyújtási rutinok megvalósítására (sebellátás, sérültekről való gondoskodás, újraélesztési technikák alkalmazására az iskolai és egyéb környezetben).

A gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár ismeri

- az egészség komplex fogalmát, az egészségfejlesztés módszereit, a prevenció színtereit és szintjeit, az egészség iránt elkötelezett holisztikus gondolkodást, rendszerszemléletet, családi életre nevelést;
- gyógytestnevelés elméletét és gyakorlatát, az egészségtáborok, a felvilágosító, valamint rekreációs csoportfoglalkozások szervezési, lebonyolítási feladatait, hagyományos és új módszereit;
- az iskolát körülvevő szociális és egészségügy ellátó rendszer felépítését, működését;
- a társadalom egészségi mutatóit és a trendeket;

– a különböző terápiás eljárásokat, melyek a gyógytestnevelés, egészségmegőrzés, a rehabilitáció területén kialakultak, és hozzáférhetők az iskolás célcsoport számára.

A gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár rendelkezik

– elméleti és gyakorlati szakmai ismeretein kívül holisztikus, tanulóközpontú szemléletmóddal, az ember és környezete harmonikus egyensúlyára figyelmet fordító felelősségteljes magatartással, melynek segítségével képes együttműködni az egészségügyi, valamint szociális szolgáltatások rendszerének fejlesztésében, megvalósításában, illetve ellenőrzésében.

*4.2.2. A gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár szakképzettség szempontjából meghatározó szakterületi ismeretek: 8*0–90 kredit

a) *szakmai alapozó ismeretek:*15–20 kredit
   – medicinális alapismeretek (belgyógyászat, ortopédia);
   – szakmai alapismeretek (komplex egészség fogalom, egészségtan, iskolai egészségtan, egészségfejlesztés, a prevenció és a rehabilitáció egységes és egymást kiegészítő szemlélete; akadályozott, sérült és sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos alapismeretek; a gyógytestnevelés törvényi háttere, rehabilitációban betöltött szerepe, annak iskolai keretek között történő szervezése; az iskolai egészségfejlesztéssel, gyógytestneveléssel kapcsolatos tudományos kutatás elmélete és módszertana);
b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei:* 65–70 kredit
   – a gyermekkorban leggyakrabban előforduló mozgásszervrendszeri és belgyógyászati elváltozások, betegségek felismerése, sportterápiája;
   – a gyógytestnevelés klasszikus terápiás, és általános kondicionálást szolgáló elemei,
   – a gyermekek sajátos sportágválasztási szempontjai, a gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár tanácsadói feladatai a gyermekek sportágválasztásában;
   – a sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásterápiája a gyógytestnevelés eszközeivel a személyiségfejlesztés szolgálatában;
   – az akadályozott emberek önellátásának segítése, edzése mozgás és sportterápiás eszközökkel;
   – az egészségtudományok (továbbá a medicinális, szakszociológiai, szakpszichológiai alapismeretek) és a sporttudományok iskolai színtérre alkalmazott és a 6–18 éves tanulók életkori sajátosságainak megfelelő ismeretanyaga;
   – a gyógytestnevelés, egészségfejlesztés, valamint az egészségtan (mint elméleti tudományág és gyakorlati diszciplína) oktatásának nemzetközi és hazai helyzete, az iskolai és iskolán kívüli egészségfejlesztői foglalkozások sajátosságai, az egészséggel kapcsolatos döntések, kívánatos viselkedések, a gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár feladatai a tudatos egészségmagatartás kialakítása érdekében;
   – az iskola-egészségügy, az egészségnevelés, egészségfejlesztő, mentálhigiéné általános kérdései, a fogyatékkal élők, az idősek, a leszakadók, más kisebbségek, a hajléktalanok sajátos problémái, azok kezelési technikái;
   – az egész életen át való tanulás, a rendszeres szabadidős aktivitás mentálhigiénés, illetve makrotársadalmi hatásai, a munkahelyi egészségvédelem gazdasági és humán aspektusai, a tudományos kutatás, a terepen végezhető (tudományos) felmérések szabályai, azok eredményeinek felvilágosító, valamint tudományos célú bemutatása;
   – az addiktológia, a drogprevenció, a magatartástudomány, a biológia, a pedagógia, a pszichológia, a sporttudomány, a szociológia, a szociális munka egészségre és

egészségtudományra vonatkozó elmélete, illetve gyakorlata, oktatási-kutatási módszerei, eredményei.

5. *A gyógytestnevelő-egészségfejlesztő tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A Nemzeti alaptantervben, az érettségi vizsgakövetelményekben, illetve a köznevelési törvényben az egészséges életmódra nevelés területére vonatkozó iskolai gyógytestnevelői, egészségfejlesztői, egészségnevelési, készségfejlesztési, mentálhigiénés prevenciós feladatok, követelmények és módszerek.
– A tanítási-tanulási folyamat sajátosságai a különböző típusú gyógytestnevelői, valamint egészségfejlesztő foglalkozásokon a különböző korosztályok (óvodás korúak, kisiskolások, általános és középiskolai tanulók, ifjú- és felnőtt korúak) szerint, a szakképzés alapozó szakmai tárgyaiban alkalmazható eljárások, módszerek, az elsősegélynyújtás és újraélesztés gyakorlata és oktatási módszerei.
– A pozitív beállítódás, magatartás, a stabil és rugalmasan alkalmazkodó szokásrend megteremtésének módszertana.
– A dohányzással, az alkoholfogyasztással, a droghasználattal, a szexuális magatartással, a fizikai aktivitással, az obezitás megelőzésével, a védőeszközök használatával, a stresszel és más felmerülő egészségügyi kockázati tényezővel kapcsolatos ismeretek, a szükségletek felmérése.
– Komplex iskolai prevenciós programok, projektek kialakítása, implementálása, a programok eredményességének értékelése, a szükséges szakterületek tanárainak vagy más szakemberek (védőnő, iskolaorvos, iskolapszichológus), valamint a szülők bevonásával kapcsolatos ismeretek.
– A helyes önismeretre való nevelés módszertana, a függőségekre NEM-et mondás gyakorlatának, a helyes döntések kialakításának módszertana.
– A balesetmentes társas együttélés, közlekedés gyakorlatai, a prevenció módszertana, az egészséges iskolai környezet kialakításához szükséges eljárások gyakorlata.
– A veszélyes anyagok, eszközök (petárda, tűzijáték, kisgépek stb.) épséget veszélyeztető használata megelőzéséhez szükséges módszerek.
– A gyógytestnevelés-tanítás korszerű, befogadás központú, kognitív, személyes illetve szociális kompetenciákat fejlesztő, interaktív, reflektív módszer- és eljáráskészlete.
– A gyógytestnevelési foglalkozások gyakorlatanyagának adekvát megválasztása, közlésének technikája, a gyakorlatvezetés és hibajavítás módszerei.
– A gyógytestnevelési foglalkozás vezetésének különbségei, egyéni és közösségi tevékenységek munkaformái.
– A vegyes diagnózisú gyermekek együttes gyógytestnevelési foglalkoztatásának módszerei, a koedukált csoportok életkori, pedagógiai, pszichológiai sajátosságai.
– Ismeretek, illetve készségek a gyógytestnevelői és az egészségfejlesztői tananyag tervezésére (tantervfejlesztés, tantervkészítés, tanmenetkészítés, óravázlat készítés).

X. Életvitel és gyakorlat műveltségi terület

1. Technika-, életvitel- és gyakorlattanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles technika-, életvitel- és gyakorlattanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of technology, life management and practices

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel
- a képzési idő 10 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, a felnőttképzésben a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik az életvitel és gyakorlat műveltségterület céljának, fejlesztési feladatainak, a közműveltségi tartalmak követelményeinek teljesítését, a tanulók személyiségfejlesztésének kiteljesítését elősegítő tanári kompetenciákkal rendelkeznek és képesek a szakterületi, pedagógiai-pszichológiai ismereteiket integrálni, alkalmasak a technika, életvitel, illetve gyakorlat tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, szervezésére, irányítására, tanulók technikai műveltségének, életviteli készségeinek és képességeinek kialakítására, fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, ismeret;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A technika-, életvitel- és gyakorlattanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén

Tudja érzékeltetni, tudatosítani tanítványaival az emberi létet meghatározó természeti, társadalmi, technikai környezetet és értékeltetni ezeknek az életvitelt meghatározó együttesét.

Képes a tanulók kézügyességének, a kéz intelligenciájának fejlesztésére. A szellemi és a manuális munkára és annak eredményeinek megbecsülésére szoktatja tanítványait.

Felkészült a tanulói kompetenciák, készségek, képességek kialakítására, fejlesztésére (kommunikációs készségek, problémamegoldó gondolkodás, rendszerező képesség, tudás alkalmazása a környezet megismerésére, információs technológiák, a mesterséges környezetben való eligazodás képessége, az egészséges életvitel szabályainak értése és alkalmazása, környezet átalakítására irányuló kezdeményezőkészség, vállalkozói kompetencia, a közlekedés szabályainak ismerete, alkalmazása, az alkotás élményének kialakítása, modellezés tudatos alkalmazása). A sajátos kompetenciák között továbbá az alkotó, konstruáló

készségek kialakítására, a tervezés és a kivitelezés szakszerűségére; elfogadható egyéni, valamint közösségi magatartásra, térszemlélet fejlesztésére, gazdálkodási szemlélet kialakítására, társadalmi értékrendnek megfelelő életvezetésre, kritikus szemlélet alakítására

Képes az átlagtól eltérő – tehetséges vagy sajátos nevelési igényű – tanulók felismerésére, differenciált bánásmód kialakítására, az egyéni adottságok felismerésére, a tantárgy jellegének megfelelő fejlesztésére.

Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén

Életviteli, technikai problémahelyzetek megoldásának korszerű módszereit, eljárásait választva tanulói, közösségi együttműködésre szoktat (projektmódszer, kooperativitás). Közlekedési-, háztartásökonómiai, modellező, tárgy- és makettkészítő szakkörök szervezésére, vezetésére képes. Technika, életvitel és gyakorlat szaktanterem igényes gondozója. Felkészít szaktárgyi tanulmányi versenyekre, képes azok tervezésére, szervezésére, kivitelezésére.

Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

A tanulók életkori sajátosságainak és tudásszintjének megfelelően képes a technika történetiségének és rohamos fejlődésének tendenciáit bemutatni, a jelenkor technikai szintjét értékeltetni. A technika alapelveinek (célorientáltság, tervszerűség, gazdaságosság, rendszerelmélet és modell elv) a technika alapkategóriáinak (anyag, energia, információ, rendszer, modell) értő, a mindennapi életvitel során tudatos gyakorlati alkalmazója.

Az életvitelt befolyásoló korszerű, technikai eszközök, rendszerek megismerésére képes.

Tájékozott a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy tanításának európai, nemzetközi helyzetéről, tantárgy tanításának történetiségéről, a szaktudományok innovációiról.

Ismeri a szaktárgy társadalomban betöltött jelentőségét, a tanításának célját a tanulók személyiség- és gondolkodásfejlődésében, az életvitelük fejlesztésében játszott szerepét. Ismeri a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy sajátosságait, megismerési módszereit, fontosabb tanítási-tanulási stratégiáit, a didaktikai kutatásait, az aktuális tanterveket, a tantárgy oktatásának hagyományos és korszerű módszereit, eljárásait, az alkalmazható eszköztárat, berendezéseket, munkavédelem szabályait, az oktatást támogató nyomtatott és elektronikus információhordozókat.

Képes a tanulói igényeknek megfelelő munkadarabot, példaanyagot választani, az ember alkotási folyamatát módszertanilag modellezni, a megtanítás stratégiáját alkalmazni, a tantárgy szintetizáló jellegét erősíteni az alkalmazott tudás terén.

A pedagógiai folyamat tervezése terén

Ismeri a technika, életvitel és gyakorlat szaktárgy tanításához kapcsolódó jogszabályi hátteret, terveket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait. Szakterületén felkészült és képes tanítási programok, önálló éves tanmenet, tematikus tervek, tanítás-tanulási egységek, tanítási órák tervezésére, óravázlat készítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, modellek, munkadarabok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók megválasztására. Képes a különböző nyomtatott és digitális tananyagokat kezelni, a tanítási fejlesztési céloknak megfelelő tartalmakat kiválasztani, rendszerezni, szerkeszteni, alkalmazni. Önreflexióval tudja szabályozni a tanítás-tanulás folyamatát.

A tanulási folyamat támogatása szervezése és irányítása terén

Ismeri a technika, életvitel és gyakorlat szaktárgy megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában, kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket, a tapasztalás jelentőségét. Tisztában van a szóbeli, írásbeli, műszaki kommunikációs, manuális kifejezőkészség alapvető tanulás-módszertani jellegzetességeivel, hibáival. Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, technikai probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására, alkalmazására. Képes a technika, életvitel és gyakorlat ismeretanyagának megfelelő csoportosításával, rendszerezésével, közvetítésével az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására. Képes a technika, az életvitel és a gyakorlat speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési, gyakorlati tevékenységek nehézségeinek kezelésére.

Felkészült a szaktárgy tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra, valamint az informatikai ismereteknek a szaktárgy tanulása, életvitel és gyakorlat során való felhasználására.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén

Képes különböző értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók tantárgyi teljesítményeinek, fejlődésének nyomon követésére, elemzésére.

Képes a tanuló képességei, teljesítménye, érdeklődése, önmagához viszonyított fejlődése alapján pályakép alakítására, pályaorientációra.

A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén

Technika, életvitel és gyakorlat tantárgy, mint a társadalomtudományok, természettudományok aktív cselekedetekbe ágyazott alkalmazója, szükségessé teszi a tantárgyközi együttműködést. Képessé kell válni a rokon tárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismeretanyagok ütemezésének egyeztetésére. Kész együttműködni a szaktárgya területén működő helyi (fővárosi/városi/területi), megyei és országos szakmai fórumokkal, alkotó munkaközösségekkel, szakdidaktikai műhelyekkel, szakmai egyesülettel.

Képes kapcsolatot teremteni a közművelődési intézményekkel, terméktermelő vállalatokkal, üzemekkel.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre

Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre. Részt vesz a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy fejlesztési, innovációs tevékenységében. Fontosnak tartja a technika, életvitel és gyakorlat szaktárgyán belüli szakmai együttműködést. Tisztában van a szaktárgy etikai kérdéseivel. Tájékozott a technika, életvitel és gyakorlat tantárgyhoz, a szaktanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.

4.2.2. A technika-, életvitel- és gyakorlattanár szakon a szakterületi ismeretek:

a) *szakmai alapozó ismeretek:* 20–25 kredit

aa) a technika, életvitel és gyakorlat természettudományi alapjai

*A technika és életvitel matematikai alapjai***:** matematikai logika és halmazelméleti alapok. Valós számok, komplex számok. Vektoralgebra. Számsorozatok. Függvények jellemzői, határértéke. Valós-valós függvények. A differenciálszámítás alapjai, alkalmazása. Határozatlan és határozott integrál. Matematikai logika és halmaz-elméleti alapok. Valós számok, komplex számok. Vektoralgebra. Számsorozatok.

Függvények jellemzői, határértéke. Valós-valós függvények. Mátrixszámítás. Determináns fogalma és alkalmazása lineáris egyenletrendszerek megoldására.

A technika és életvitel fizikai alapjai: A fizika tárgya. Kinematikai és dinamikai alapok. Munka, energia. Energiafajták. Merev test. Forgatónyomaték. Szilárd testek rugalmas alakváltozásai. Folyadékok és gázok mechanikája. Hang. Hullámok. Közegellenállás. Termodinamikai alapok. Elektrosztatikai alapok. Áram. Mágnesség alapjai. Maxwell-egyenletek. Fény és más elektromágneses hullámok. Spektroszkópia. Feladatok megoldása és kísérletek megismerése *a* hőtan, az elektromosságtan területéről. Az atomtechnika alapjai.

A technika és életvitel kémiai alapjai: Az anyag, anyagok felosztása, csoportosítása, jellemzői. Szervetlen kémia alapjai. Periódusos rendszer felépítése. Elemek csoportjainak jellemzése. Fémek. Kristályszerkezet, molekulaszerkezet, halmazállapotok. Vegyületek általános jellemzői. Szerves kémia alapjai. Szénhidrogének. Szénhidrátok. Szerves savak. Fehérjék.

A technika és életvitel biológiai alapjai: Az élőlények kapcsolatrendszere, azok egymásra épülése. Természetes ökológiai rendszerek, ökoszisztémák. A fajok diverzitása. A természetvédelem rendszere. Globális környezeti gondolkodás, fenntartható fejlődés. Az élelmiszer-technológia biológiai, mikrobiológiai vonatkozásai. Génmanipulációs eljárások a mezőgazdaságban. Adalékanyagok, színezékek. Növényi gyógyszer-alapanyagok. Ökológiai alapismeretek, humánökológiai fogalmak

Számítógéptechnika: Számítástechnika történeti előzményei. Számítógép generációk. Nyelvek és operációs rendszerek fejlődése. Számítógépek funkcionális felépítése. Központi egység, beviteli egység, kiviteli egység, háttértárolók típusai, felépítései, működésük fizikai alapelvei. Hálózatok kialakulása, fejlődése. Internet. Fontosabb hálózati alkalmazások. Jelenkori számítástechnika rövid bemutatása. PC felépítése. Nyomtatók működése. Operációs rendszerek alapjai. Vírusok. Fájlok és könyvtárak (mappák) kezelése**.**

Technika, életvitel és gyakorlat alapismeretei

Életviteli ismeretek: A társas-társadalmi és a mesterséges (technikai) környezet tapasztalati megismertetésére, a mindennapi életvezetéshez szükséges tudás nyújtásának kialakítására irányuló ismeretek. Család, háztartás, tárgykultúra. Kisebbség és hátrányos helyzet fogalma, kisebbségi csoportok Magyarországon és életmód jellemzőik. Kisebbségek és hátrányos helyzetűek egészség-esélyei. A család, mint legfontosabb kiscsoport. A család változása. A családi szocializáció, nemi szerepszocializáció. A családi élet szakaszai. Veszélyforrások a családban. Az életmód és az életstílus definíciói. Az egészséges életmódot meghatározó tényezők.

Ember és technika: Az életvitelt meghatározó technikai környezet értelmezése. Technika, mint a „harmadik környezet". Általános műveltség, technikai műveltség. Az embert körülvevő környezetek (természet, társadalom, technika) kölcsönhatásai. A technika ismeretrendszere, alapelvei, módszere, alapkategóriái. A technika öt alapkategóriájának történeti vizsgálata. A technika kultúrtörténeti jelentősége. Az őskor, az ókori birodalmak a görög és római kor technikája, a középkor technikája. Az újkor technikai fejlődése a társadalmi változások tükrében, a legújabb korunk technológiáinak története és a fejlődés tendenciái. A tudomány és a technika kapcsolata a történelem folyamán. Magyar technikatörténet.

Műszaki ábrázolás és kommunikáció: A technikai térben való eligazodás „nyelvének" elsajátítása. Térszemlélet-fejlesztés. Ábrázoló geometriai alapok. A műszaki kommunikáció alapjai. Szabványbetűk, szabványírás. Tér-sík probléma. Axonometrikus ábrázolás. Vektorgrafikus tervező program alapjai. Autocad alapok. Egyszerű gépelemek megismerése és ábrázolása vetületben és jelképes ábrázolással. Metszeti ábrázolás. Alkatrész és összeállítási rajok. Építészeti és épületgépészeti rajzdokumentációk. Szabványok.

Környezetkultúra, környezetgazdálkodás, környezettechnika: A környezet fogalmi rendszere. A fenntartható fejlődés értelmezése. Globális környezeti gondolkodás. A környezeti károk kialakulásának társadalmi-gazdasági okai. A műszaki-tudományos fejlődés társadalmi és környezeti vonatkozásai. Életminőség, környezetminőség. Területfejlesztés. Hulladékgazdálkodás. Levegőtisztaság védelem. Vízminőség védelem. Talajvédelmi alapok. Zaj és rezgés. Korszerű környezettechnikai eljárások.

ab) a szakmai törzsanyag ismeretkörei: 45–55 kredit

Anyagtudomány és technológia: az anyag keletkezésére vonatkozó elméletek, rendező elvek. Az általunk használt anyagok csoportosítása. A technológiák általános jellemzői, csoportosítása, az anyagmegmunkálások főbb területei. A technikai-műszaki tervek megvalósításához szükséges alapvető ismeretek és készségek elsajátítása. Az alkalmazott anyagok mechanikai és technológiai tulajdonságainak ismerete. Az anyagok előállításának főbb technológiái, e technológiák természeti, gazdasági és társadalmi kapcsolatrendszere. Alapvető anyagmegmunkáló műveletek, műveletelemek, szerszám- és gépismeretek elsajátítása (papír, képlékeny anyagok, fa, fém, textil, műanyagok, kompozit anyagok, intelligens anyagok, komplex alkalmazás).

Munkavédelem, tűzvédelem, katasztrófavédelem: különböző munkafolyamatok és munkahelyek munkabiztonsági alapelvei és követelményei. A biztonságos munkavégzés szervezési és vezetéselméleti alapjai. Foglalkozási ártalmak típusai, leírásuk megelőzési és védekezési módszerek. Tűz- és robbanásvédelem. Elektromos berendezések és munkahelyek érintésvédelmi alapjai. Környezeti ártalmak és azok hatásai. Foglalkozási megbetegedések és megelőzésük módszerei. Munkabalesetek, elsősegélynyújtás és újraélesztés. Katasztrófatípusok, -védelem.

Konstrukcióelmélet: **a** technikai-műszaki problémák megoldásához szükséges tervezési-konstrukciós ismeretek elsajátítása. Tervezés, konstruálás. Konstruálás történet. A szükséglet. A konstruálás alapelvei. Biztonság és kockázat elve. Produktumtervezés folyamata. A produkció tervezése. Projektmunka szervezése. Rugalmas rendszerek. A számítógépes folyamatirányítás: CNC-CAD-CAM-FMS-CÍM, robotika.

Energia, energetikai rendszerek: az energia, mint a technika egyik alapkategóriája. Termodinamika és energodinamika fogalmi rendszere, főtételei. Elméleti és gyakorlati körfolyamatok. A matematikai modell. Globális és lokális mérleg. Jellegzetes energetikai folyamatok. Energiaigények, energiafogyasztók. Energetikai hatásfok. Energiaprognózis. Megújuló és nem megújuló energiák és alkalmazásuk. Energialánc. Közlekedési rendszerek energetikája. Fűtés, hűtés energetikai értékelése. Erőművek. Energiapolitika.

Információtechnika, információs rendszerek: az információáramlás és feldolgozás modelljei. Természetes és technikai információs rendszer elemei. A technikai információs rendszer integrált elemei. Tápegységek. Egyenirányítók. Szűrő áramkörök. Erősítők. Rezgéskeltők. Modulációs elvek. Digitális alapáramkörök.

Rádió- és televízióadás és -vétel elve. Színes televíziós rendszerek. Vezérlés és szabályozástechnika elemei az irányítástechnikában. Műszerek és jellemző paramétereiknek ismertetése, alapmérések. Egyszerű áramkörök építése. Diódák karakterisztikájának felvétele, paramétereinek meghatározása. Tranzisztor karakterisztikájának felvétele, paramétereinek meghatározása. Differenciáló és integráló négypólusok. Logikai áramkörök összeállítása félvezető elemekből. Modern technikai rendszerek informatikai összetevői, példákkal.

Géprendszertan: a gép, mint a mai életvitelünk meghatározójának tudatosítása. A műszaki mechanika alapjai. Statika. Tartók. Terhelés és igénybevétel. Szilárdságtan. Méretezési eljárások. Gép, mint rendszer. Gépelemek és méretezésük (tengelyek, tárcsák, ágyazások. Erő, alak és anyagzáró hajtások. Tengelykapcsolók. Méretezés és modellezés alapjai. Géprendszerek csoportosítása. Erőgépek. Munkagépek. Áramlástechnikai elven, termodinamikai elven működő gépek. Hajtóművek. Működési elvek és szerkezetek. Gépszerkezetek szerelése. Hajtóművek, belső égésű motorok. Fékrendszerek, kormányművek, lehajtások karbantartó szerelése.

Agrotechnika: a mezőgazdasági termelést meghatározó biotikus és abiotikus tényezők ismerete. A talaj altípusok, kialakulásuk és eltérő művelési módok. A talajok tápanyagellátásának és öntözésének tervezése. A növényvédelem rendszere, az Európai Unió egységes előírásai. A mezőgazdasági termelés szerkezete – növénytermesztés, állattenyésztés, erdőgazdálkodás, halászat, vadászat. A mezőgazdaság genetikai alapja, a fajok és fajták diverzitása. Állattartás. A magyar mezőgazdaság szervezeti felépítése, termesztési programok feltételrendszere. Agrár-, környezet-, ökológiai gazdálkodás. Biotechnológia alkalmazása a mezőgazdaságban. A mezőgazdasági termékek élelmiszer-ipari feldolgozása. A mezőgazdasági termelés minőségbiztosítása. A mezőgazdasági termékek élelmiszer-ipari feldolgozása. A mezőgazdasági termelés minőségbiztosítása. A fenntartható mezőgazdasági termesztés.

Táplálkozástan: táplálkozás élettana és biokémiája. A tápanyagok hasznosulása. Tápanyagszükséglet és energiaforgalom. Tápanyagok csoportosítása. Az élelmiszeráruk tulajdonságai és összetétele. Élelmiszer-tartósítás célja, jelentősége, elvi alapjai. Tartósított termékek. Növényi eredetű élelmiszerek: gabonafélék, malomipari termékek, tésztaipari termékek, sütőipari termékek, édesítőszerek, édesipari termékek, gyümölcs- és zöldségáruk. Állati eredetű élelmiszerek áruismerete: a húsok és húskészítmények, étkezési zsiradékok, tej és tejtermékek, tojás. Élvezeti szerek áruismerete. Egészséges táplálkozás elvei. Diéta.

Rendszer és modell: a technikai környezetben való eligazodás rendszertani alapjainak bemutatása. A rendszer fogalomköre. Rendszerdefiníciók. Rendszerelmélet. Rendszerszemlélet. Rendszer és környezet. Rendszer funkciója. A rendszer hierarchiája. A rendszer szerkezete. A rendszer folyamatai. Rendszerelemzés. Rendszerszintézis. Rendszertechnika. Rendszertípusok. Rendszerosztályok. Információs rendszerek. Irányítási rendszerek. Modellek. Modellezés célja, típusai. Hasonlóság elmélet. Geometriai hasonlóság. A jelenségek hasonlósága. A hasonlóság szükséges és elégséges feltételei. Hasonlósági invariánsok és hasonlósági kritériumok. Matematikai modell és mérlegegyenlet kapcsolata. Probléma és feladat. Kísérletek és megoldási módok.

Technika laboratóriumi gyakorlatok: az életvitelünket meghatározó környezeti és technikai rendszerek megismerése, az ismeretek alkotó gyakorlati alkalmazása

(anyagalakítási technológiák, információ-feldolgozási labor, otthon-család-háztartás, irányítástechnika labor, méréstechnika labor, agrotechnika-kertészet, környezetünk gépeinek üzemtana).

b) *Differenciált szakmai ismeretek*: maximum 18 kredit

Egészségtan, egészségvédelem: az egészség korszerű megközelítése. Az egészséget meghatározó egyéni és társadalmi tényezők. Az egészségfejlesztés lehetséges szinterei: munkahely, iskola, település. Az egészségfejlesztés tevékenységi körei, módszerei. Az egészségfejlesztés szerepe az életmódban. Az egészségpszichológia meghatározása, kialakulását segítő és akadályozó tényezők. Az egészség percepciója a mindennapi életben. Az egészség és a személyiség kapcsolata. A stressz inger-, válasz- és tranzakcionalista típusú megközelítése. A stresszel való megküzdés (coping). Az evészavarok és az addiktív fogyasztás – különösen a dohányzás – megelőzésének egészségpszichológiai vonatkozásai.

Háztartásgazdaságtan: a háztartás feladatai, munkaszervezés, munkaelemzés és munkamegosztás. A háztartások vagyona, vagyonvédelme, biztosítása. A pénz szerepe a háztartásban. A háztartások pénzgazdálkodása, költségvetése, háztartási napló. A jövedelmek összetétele, eredete, nyilvántartása. A kiadások fajtái, szerkezete és tervezése. Készletgazdálkodás. A beruházások fajtái, tervezése és megvalósítása. Hitelek és kölcsönök. Termelői magatartás és kínálat, vállalkozások-hatékonyság-munkamegosztás, termelés, költségek, profitmaximalizálás és kínálat.

Otthon és technika: az otthon és környezete gépeinek, eszközeinek, berendezéseinek csoportosítása, felosztása, jellemzése. A háztartás gépei, eszközei. Az épületek víz-, fűtés és energiaellátó rendszerei, szennyvízelhelyezés, a hulladék gyűjtése, tárolása. Környezetvédelem. A háztartásban alkalmazott eszközök, gépek, berendezések elvi felépítése, működése, biztonságos használata és szakszerű kezelése, karbantartása, az elemi hibák elhárítása, esetleges javítása. Az otthon gépesítésének ökonómiai kérdései, és ezek elemzése. A korszerű gépesítés követelményei, feltételei és lehetőségei. A konyha eszközei, berendezései, gépei. A takarítás gépei, eszközei, berendezései. A modern háztartás villamos-, gáz-, vízberendezései, eszközei. A korszerű technológiák ismerete. Lakás/ház tervezési és kivitelezési folyamata. Lakberendezés funkciója, anyagai és eszközei. Színdinamika. Formatervezés. Bútorismeret. Világítástechnika. Háztartási vegyiáruk.

Intelligens épülettechnikai rendszerek: épülettechnikai rendszerek történeti áttekintése. Anyag- és energiatudatos építészet értelmezése. Korszerű építőanyagok tulajdonságai. Hőkamera alkalmazása a hőveszteségek feltárására. Ökocentrikus építészet fogalmi rendszere: szoláris, bioszoláris, klimatudatos, zöld építészet. Passzív fűtés jellegzetességek (üvegezés, transzparens szigetelés, vízfalak, falkollektorok). Hibrid és aktív rendszerek (napterek, fázisváltós falak, légkollektorok, hőszivattyúk, kollektorok, fotovoltaikus rendszerek. „0” fűtésű rendszerek, passzív házak. Építmények belső terében elhelyezett automata rendszerek lokális és centrális irányítása. Intelligens világítás, redőnymozgatás modellezése.

Fogyasztóvédelem: Fogyasztói magatartás és kereslet, a fogyasztó preferencia-rendszere, jövedelmek-árak-optimalizálás, a piaci kereslet és a kereslet rugalmassága, a fogyasztási elmélet kiterjesztése, alkalmazása. Piaci szerkezetek, a monopólium, piacszabályozás. Termelési tényezők piaca, az erőforrások kereslete és kínálata, munkakínálat és munkapiac, tőke, kamat, befektetés, aktíva-piacok,

tényezőárak, jövedelemmegoszlás. Az általános egyensúly,illetve a jóléti közgazdaságtan, általános komperatív egyensúly, társadalmi és gazdasági jólét, piaci elégtelenségek. Fogyasztók jogai.

Digitális technika: digitális technika alapjai. Matematikai logika alapjai. Alapvető logikai áramkörök; megvalósításuk hagyományos áramköri elemekkel, illetve integrált áramkörökben. Egyszerű digitális kapcsolások. Analóg-digitális átalakítók jellemzői, alkalmazásuk. Memóriák elvi működése, főbb jellemzőik, csoportosításuk, szervezése. A PC alapvető belső áramkörei; alapszintű programozásuk. A PC, mint digitális vezérlő rendszer felhasználási lehetőségei. Robotok programozása.

*Számítógéppel támogatott tervezés: e*gyszerű, ingyenes tervezőprogramok: tudásuk, képességeik. Professzionális tervezőprogramok: tudásuk, képességeik. Rajzolás AutoCAD programmal. Bonyolultabb konstrukciók tervezése. Tervezés közvetlenül 3D-ben. Folyamatok vezérlése. Térinformatikai alapok. Térbeli döntéstámogató rendszerek.

*Ergonómia és korszerű munkaszervezés***:** a környezettudatos magatartás igényének, formáinak kialakítása a háztartási tevékenységek során. Termékergonómia. Az ergonómia alkalmazási területei. Foglalkozási ergonómia. Fogyasztói ergonómia. Kognitív feldolgozás. Antropometria. A szerszámok kialakítása. Kezelő- és állítóelemek. Jelzőelemek. A fizikai munkakörnyezet. Megvilágítás. Zaj. Mikroklíma. Színek. Ergonómiai kísérlet. A fogyasztói termékek ergonómiai minősítése. Emberi tényezők és intelligens termékek. A használati utasítások ergonómiai vonatkozásai. Háztartás és környezetgazdaságtan. Háztartás és ergonómia.

Lakás és lakókörnyezet: a család életterét biztosító lakás célszerű, gazdaságos, esztétikus, az eltérő igényeket is figyelembevevő tervezése, berendezése. Az építkezés rövid története. Lakástervezés, a funkciók, a családellátó, és háztartási feladatok, gazdaságossági, valamint az ergonómiai szempontok figyelembevételével. A helyiségek és az égtájak kapcsolata. Az épületek víz-, fűtés- és energiaellátó rendszerei, szennyvízelhelyezés, valamint a hulladék gyűjtése és tárolása. Környezetvédelem. Lakberendezés funkciója, anyagai és eszközei. Alapvető lakásápolási munkák. Házilag elvégezhető karbantartások: festés, mázolás, tapétázás, csempézés, padlóburkolás. Balesetmentes munkavégzés.

Közlekedéstechnika: közlekedés-rendszertani alapok. Közlekedés és környezet. Korszerű anyagok és technikák. Járműszerkezetek. Járműmotorok. Jármű üzemtan és vizsgálat. Közlekedés kultúrtörténete. Közlekedési ismeretek és magatartás. Közlekedési nevelés módszertana.

Életpálya tervezés, pályaorientáció: a tanulók ismerjék meg képességeiket és a különböző pályákat, majd ennek megfelelően döntsenek életútjukra vonatkozóan. A tananyag az adott élettér és család életformáiból, foglalkozásaiból indul ki és arra építve tágítja a látókört a számba vehető szakmák, foglalkozások felé. Emellett mindig felvillant ettől eltérő életformát, szakmai területet is. A tananyag minden évfolyamon hangsúlyt helyez a pályakorrekció lehetőségére is. A jellemző tanítási módszer a saját élményre épített ismeretszerzés a munka világában, munkaerő-piaci tájékozottság, naprakész ismeretek a továbbtanulási lehetőségeket és feltételeket illetően.

Szakmai gyakorlat: ipari vertikumok és jelentős üzemek megismerése nyersanyag lelőhelyektől a feldolgozó üzemekig. Közismereti anyagtechnológiák a mezőgazdaság, az élelmiszeripar és a szerkezeti anyagokat gyártó iparok köréből.

Korszerű gyártórendszerek (autóipar, élelmiszeripar, műszeripar, ruhaipar). Menedzsment. Termékelemzés. Piackutatás. Marketing.

5. *A technika-, életvitel és gyakorlat-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Technika, életvitel és gyakorlat tanítása: az életvitel és gyakorlat műveltségterület, mint szintetizáló, interdiszciplináris tudomány. A technika, életvitel és gyakorlat tantárgy köznevelési kompetenciái, alapelvei, a tanításának elméleti ismeretei és gyakorlati tennivalói. Nemzetközi tendenciák és magyarországi gyakorlat az életviteli, technikai műveltség kialakításában. A feladat- és problémamegoldás szerepe, jelentősége az alkotó gondolkodásmód fejlesztésében, a mindennapok élethelyzeteinek megoldásában.
– Tantervek, tanmenetek, tematikus tervek, óratervek, óravázlatok készítése, tankönyvek, taneszközök, anyagok, szerszámok választása, óraelemzések, reflexió. Mikrotanítás. Kereszttantervek, tantárgyközi kapcsolatok jelentősége a technika, életvitel és gyakorlat oktatásában. Munkadarab és/vagy modellválasztás szempontjai. Balesetmegelőzés módjai és eszközei. Tananyagfejlesztés.
– A műveltségterület, a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy nyújtotta képességfejlesztés jelentősége a személyiségfejlesztés érdekében. A különleges bánásmódot igénylő tanulók differenciált fejlesztésének lehetőségei a technika és életvitel órákon és tanórán kívül.
– Módszertár kialakítása a tanítás-tanulás folyamatára az általános módszereken túl különös tekintettel az életkori sajátosságoknak megfelelő játékos módszerekre, felfedezéses és kutatási stratégiákra, a problémamegoldó eljárásokra. Az alkotás folyamata. Differenciált munkaformák, projektmunka, kooperatív munka, személyre szabott oktatás. Ellenőrzés, mérés, értékelés eljárásai.
– A szemléltetés lehetőségei a technika, életvitel és gyakorlat tanításában. A modellezés szerepe, jelentősége, feladatai a tanórán és a tanórán kívüli foglalkozásokon. Információforrások a technika, életvitel és gyakorlat tanításában. Multimédiás eljárások alkalmazása és lehetőségei.
– Életvitel és gyakorlat műveltségterület, a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy pályaorientációs lehetőségei, feladatai, a tanulók egyéni adottságainak megfelelő pályakép.

4. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez

A)
A SZAKMAI TANÁRSZAKOK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

1. Tanári szakképzettség szerezhető:
- az 1. § a) pontja szerint osztatlan képzésben, tanárszakon
- az 1. § b) pontja szerinti osztott képzésben, tanári mesterszakon vagy
- az 1. § d) pontja szerinti tanári mesterszakon

2. Az 1. § b) pontja szerinti osztott képzésben, a tanári mesterszakra való belépés előzményeként elfogadott szakok: a szakterületi képzés képzési területének megfelelő szakirányú alapképzési szakok, valamint az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti főiskolai szintű szakok.

3. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szakterületi képzés képzési ideje és az összegyűjtendő kreditek száma.

3.1. Az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjában foglaltakra tekintettel osztatlan képzésben a képzési idő 10 félév, az összegyűjtendő szakterületi kreditek száma: 180–200 kredit, amelyből
- a tanári szakképzettségnek megfelelő alapképzési szak képzési és kimeneti követelményei szerinti szakmai ismeretek kreditértéke legalább 160 kredit;
- a szakképzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti, a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek kreditértéke legalább 10 kredit.

3.2. Az *1. melléklet* 4.1.2. és 4.2.2. pontjában foglaltakra tekintettel osztott képzésben – a gyógypedagógia-tanár szak kivételével –
- a képzési idő 5 félév az összegyűjtendő kreditek száma 150 kredit. Ha az *1. melléklet* 4.3.5. pontban foglaltakra tekintettel, az előzetesen megszerzett munkatapasztalat elismerése alapján az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat időtartama 1 félév, akkor a képzési idő 4 félév, az összegyűjtendő kreditek száma 120 kredit;
- a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében a szakterületi ismeret részét képezik, legfeljebb 50 kredit értékben;
- a tanári szakképzettségnek megfelelő alapképzésben megszerzett szakterületi tudást bővítő ismeretek és
- a szakképzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti, a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek.

3.3. A gyógypedagógia-tanár szakon a 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.2. és 4.2.2. pontjára figyelemmel a képzési idő osztott képzésben: 3 félév, az összegyűjtendő kreditek száma 90 kredit. Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat időtartama 1 félév, a gyakorlat kreditértéke: 20 kredit.

4. Az *1. melléklet* 4.3.2. pont tekintetében
- a szakmódszertani (diszciplináris, interdiszciplináris tantárgy-pedagógiai) ismeretek minimális kreditértéke legalább 12 kredit.

5. Az *1. melléklet* 4.4. pontjában foglaltakra tekintettel a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető kreditek minimális értéke
- osztatlan képzésben: 12 kredit
- osztott képzésben: 5 kredit.

6. Az *1. melléklet* 4.1.5. és a 4.2.4. pontjában foglaltakra tekintettel, az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti főiskolai szintű szakmai tanári szakképzettséget követően, a tanári mesterfokozatot adó képzésben a képzési idő 2 félév, 60 kredit.

7. Az *1. melléklet* 4.5. pontjában foglaltakra figyelemmel, osztatlan képzésben, a szakdolgozat kreditértéke 15 kredit.

8. Az *1. melléklet* 4.1.5. és a 4.2.4. pontjában foglaltakra tekintettel, az adott szakmai tanárszaknak, illetve a tanári szakiránynak megfeleltethető szakoktató alapképzési szakot követően, az újabb oklevelet adó tanárképzésben a képzési idő legfeljebb 4 félév, 120 kredit, amely képzésben a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés *ba*) pontja szerinti pedagógiai, pszichológiai elméleti és gyakorlati ismeretek beszámítandók. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szakterületi ismeretek tekintetében az alapképzés szakirányától függő szakterületi ismeretek elismerésére a kreditelismerés általános szabályai az irányadók.

B)
A SZAKMAI TANÁRSZAKOK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

1. Műszaki szakmai terület

1. Mérnöktanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése:

okleveles mérnöktanár gépészet-mechatronikai szakirány
okleveles mérnöktanár elektrotechnika-elektronikai szakirány
okleveles mérnöktanár informatikai szakirány
okleveles mérnöktanár bio-vegyipari szakirány
okleveles mérnöktanár építő-építészeti szakirány
okleveles mérnöktanár könnyűipari szakirány
okleveles mérnöktanár faipari szakirány

okleveles mérnöktanár nyomdaipari szakirány
okleveles mérnöktanár közlekedési szakirány
okleveles mérnöktanár környezetvédelem-vízgazdálkodási szakirány
okleveles mérnöktanár polgári és biztonságvédelmi szakirány
okleveles mérnöktanár műszaki-gazdasági szakirány
– angol nyelvű megjelölése:
Teacher of Engineering (Mechanical and Mechatronical Engineering)
Teacher of Engineering (Electrical Engineering)
Teacher of Engineering (Information Technology)
Teacher of Engineering (Bioengineering and Chemical Engineering)
Teacher of Engineering (Civil and Architectural Engineering)
Teacher of Engineering (Light Industry Engineering)
Teacher of Engineering (Timber Industry Engineering)
Teacher of Engineering (Printing Industry Engineering)
Teacher of Engineering (Transportation Engineering)
Teacher of Engineering (Environmental Protection and Water Management)
Teacher of Engineering (Civil and Safety Engineering)
Teacher of Engineering (Engineering and Economics)

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel a képzési idő:
– osztatlan képzésben: 10 félév,
– osztott képzésben: 5 félév.

3. A képzés célja a műszaki és informatikai területen az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain a szakiskolai, szakközépiskolai, az iskolai rendszerű, illetve az iskolarendszeren kívüli oktatásban, a felnőttek át- és továbbképzésében, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben az elméletigényes szakmai tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, a műszaki és informatikai szakképzés területén a pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatokra, valamint a szakképzésben résztvevők korosztályi problémáinak, speciális nevelési feladatainak ellátására képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A mérnöktanár szakterületi tudása, készségei, képességei:
A mérnöktanár alkalmas
a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén
– a műszaki, problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére, a megoldások helyességének igazolására,
– technikai eszközök és technológiai folyamatok megismerésének támogatására;
– tehetséggondozásra, versenyfelkészítésre,
– a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képzésére;

tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése területén

– a technikai és társadalmi folyamatok kapcsolatának, aktuális változásainak nyomon követésére, valamint a szakképzési tartalmakba való beépítésére,
– a konfliktusok hatékony kezelésére,
– a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulására, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás elsajátítására, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadására;

a szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén

– szakközépiskolákban és szakiskolákban a műszaki szakterület szerinti elméleti és elméletigényes gyakorlati tárgyak oktatására,
– szakközépiskolákban, szakiskolákban az adott mérnöktanári szakiránynak megfelelő szakmacsoportos alapozó oktatásban az elméleti és elméletigényes gyakorlati tárgyak oktatására,
– felnőttek át- és továbbképzésében az adott szakiránynak megfelelő tárgyak oktatására, elméletigényes gyakorlatok vezetésére,
– érettségi és szakmai bizottsági tagként vizsgáztatási feladatok ellátására;

a polgári és biztonságvédelmi mérnöktanári szakirányon, továbbá

– az egyéb szolgáltatások szakmacsoport polgári- és biztonságvédelmi tárgyai;

a műszaki-gazdasági mérnöktanári szakirányon, továbbá

– az egészségügyi, a műszaki, a gazdasági-szolgáltatási és az agrár szakterület gazdasági tárgyai oktatására;

az informatika mérnöktanári szakirányon, továbbá

– az egészségügyi, a műszaki, a gazdasági-szolgáltatási és az agrár terület informatikai tárgyai oktatására;

a pedagógiai folyamat tervezése területén

– a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai céloknak és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, továbbá a felnőttoktatás keretében,
– a szaktárgy tanórán, illetve iskolán kívüli tanulásának tervezésére a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében,
– a pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra;

a tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén

– a szakmai továbbképzés, önképzés iránti igény és a szakma szeretetének továbbadására;

a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése területén

– az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására,
– a képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására vagy önálló eszközök elkészítésére;

a kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

– a műszaki, szakmai pályaorientáció és szakmai mobilitás lehetőségeinek széleskörű ismeretében ezen ismeretek megosztására;

az autonómia és a felelősségvállalás területén

– az adott szakirányhoz és szakmacsoporthoz tartozó munkahelyek sajátos munkavédelmi, biztonságtechnikai ismereteinek közvetítésére.

4.2.2. A mérnöktanár szakokon a szakterületi ismeretek:

az 1. § a) pontja tekintetében:

– a mérnöktanári szakképzettségnek megfeleltethető mérnök/informatikai alapképzési szakok képzési és kimeneti követelményei szerinti ismeretek: 170–180 kredit;
– a szakmai képzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek 10 kredit;

az 1. § b) pontja tekintetében: 25 kredit

– az alapképzésben megszerzett szakterületi ismereteket bővítő ismeretek:10 kredit;
– a szakmai képzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek 15 kredit.

a) *Az 1. § a) és b) pontja szerinti mérnöktanár szakokon a szakterületi ismeretek:*

– A műszaki, mérnöki szakterület külön Korm. rendeletben meghatározott alapképzési szakjának szakmai ismeretei, összefüggéseinek rendszerszerű áttekintése a szakterület szerint, a műszaki, mérnöki szakterületeken alkalmazható legkorszerűbb technikai, technológiai és információs rendszerek, műszaki, mérnöki tevékenységek makro- és mikrokörnyezetének változásai, hazai és nemzetközi tendenciái.
– A szakképzés és gazdaság kapcsolatrendszere, a műszaki képzés helye és szerepe a szakképzésben, a szakképzés új irányainak, aktuális problémáinak megismerése, a felnőttképzéssel kapcsolatos sajátos ismeretek.
– A szakképzés rendszerének átfogó ismerete, valamint a mérnöktanári szakiránynak megfelelő szakterületi és szakmacsoportos képzések rendszerének, sajátosságainak ismerete; a Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervi ismeretek, kiemelten a szakmai szemléletformálást szolgáló tantárgyakra.
– A mérnöktanári szakiránynak megfelelő szakmacsoportba tartozó szakképesítések szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak, szaktárgyak főbb tartalmi elemei, a tanításukra való felkészülést megalapozó ismeretek.
– A szakképzésben hasznosítható, legkorszerűbb infokommunikációs alkalmazások, a mérnöktanári szakiránynak megfelelő szakmacsoportos képzésekben használható oktatástechnikai és taneszköz-rendszerek.

b) *Az 1. § b) pontja szerinti mérnöktanári szakokon (szakirányokon) a szakterületi ismeretek:*

Gépészet-mechatronikai: gépészeti alapozó, gyártástechnológiai, automatizálási ismeretkörök.

Elektrotechnika-elektronikai: elektrotechnika-elektronikai alapozó, méréstechnika, villamos energetika ismeretkörök.

Informatikai: informatikai alapozó, alkalmazásmenedzsment, multimédia ismeretkörök.

Bio-vegyipari: elméleti alapozó ismeretek, valamint fizikai kémia és anyagtudományi alapismeretek, sugárvédelmi, mérési és irányítástechnikai, vegyipari géptan és

műveletтan, technológiai, biotechnológiai műveletek, dokumentáció-értelmezési és vizsgálat értékelési ismeretkörök, a munkafolyamatok megtervezésének, ellenőrzésének és biotechnológiai gépeket, berendezések működtetésének ismeretei.

Építő-építészeti: elméleti alapozó ismeretek, épületszerkezetek, építőanyagok, épületgépészeti alapismeretek, tartószerkezetek, épülettervezés, kivitelezési-szervezési ismeretek, tervolvasás, építési dokumentáció készítése irányítás mellett.

Könnyűipari: könnyűipari alapozó, könnyűipari minőségirányítás, könnyűipari technológiák ismeretkörök.

Faipari: faanatómiai, faipari, fűrészipari, bútoripari alapismeretek és gyártástechnológiák, faipari gépek, faanyagvédelmi ismeretkörök.

Nyomdaipari: hagyományos és az elektronikus nyomdatermékek tervezése, szerkesztése, gépi berendezések, technológiai műveletek, analóg és digitális nyomtatási technológiák, berendezések elméleti és gyakorlati ismeretei.

Közlekedési: elméleti alapozó, valamint közlekedési rendszerek, gépészeti alapismeretek, forgalomtechnika, szállítmányozás, közlekedés-gazdaságtan, ügyfélszolgálati menedzsment, műszaki dokumentáció olvasás, irányított rendszer vizsgálata, karbantartása és javítása, fuvarfeladat végrehajtása, szervezési és minőségbiztosítási feladatok ellátása.

Környezetvédelem-vízgazdálkodási: elméleti alapozó, valamint földtudományi szakismeretek, egészségvédelem, környezeti mérések, monitorozás, környezetelemzés, környezetvédelmi műszaki műveletek, vízgazdálkodási, környezetvédelmi és munkavédelmi tevékenység, technológiai eljárások, műveletek, dokumentációelemzés, működtetés, karbantartás, nukleáris berendezések működtetése, katasztrófavédelmi ismeretkörök.

Polgári és biztonságvédelmi: biztonságtechnikai alapozó, biztonságtechnikai rendszertervezési, vállalkozásbiztonság ismeretkörök.

Műszaki-gazdasági: gépészeti vagy elektrotechnikai alapozó, rendszer- és szervezetfejlesztés, folyamatmenedzsment ismeretkörök.

5. *A mérnöktanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a mérnöktanári szakiránynak megfelelő szakmacsoportba tartozó szakképesítések szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak rendszerét, tanításának módszereit, illetve a modulrendszerű képzés során alkalmazható módszereket.
– Ismeri a szakmacsoportba tartozó szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak tanítása-tanulása során alkalmazható tankönyveket, taneszközöket, infokommunikációs eszközöket, azok alkalmazási lehetőségeit, képes a tanulás támogatását segítő taneszközök készítésére.
– Ismeri a tehetséggondozás és felzárkóztatás tevékenységformáit, pedagógiai módszereit, a speciális igényű tanulók oktatásának lehetőségeit, dokumentumait, a mérési-értékelési eljárásokat.
– Ismeri a felnőttoktatás, felnőttképzés pedagógiáját, pszichológiáját és módszereit, intézményrendszerét.

II. Közgazdasági szakmai terület

1. Közgazdásztanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése:

okleveles közgazdásztanár (közgazdaságtan)
okleveles közgazdásztanár (pénzügy-számvitel)
okleveles közgazdásztanár (ügyvitel)
okleveles közgazdásztanár (vendéglátás-idegenforgalmi)
okleveles közgazdásztanár (kereskedelem-marketing)
okleveles közgazdásztanár (vállalkozási ismeretek)

– angol nyelvű megjelölése:

Teacher of Economics (Theoretical Economics)
Teacher of Economics (Finance and Accounting)
Teacher of Economics (Business Administration)
Teacher of Economics (Catering and Tourism)
Teacher of Economics (Trade and Marketing)
Teacher of Economics (Entrepreneurial studies)

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel a képzési idő:

– osztatlan képzésben: 10 félév
– osztott képzésben: 5 félév

3. A képzés célja a gazdasági (közgazdasági, üzleti) szakterületen az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain a szakiskolai, szakközépiskolai az iskolai rendszerű, illetve az iskolarendszeren kívüli oktatásban, a felnőttek át- és továbbképzésében, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben az elméletigényes szakmai tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, a tanórai, tanirodai tanüzleti tanulás szervezésére, a gazdasági szakképzés területén a pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatokra, valamint a szakképzésben résztvevők korosztályi problémáinak, speciális nevelési feladatainak ellátására képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A közgazdásztanár szakterületi tudása, készségei, képességei

A közgazdásztanár alkalmas

a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén

– a gazdasági szemléletű, problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére, a megoldások helyességének igazolására,
– gazdasági tantárgyak sajátos tartalmának közvetítése során megalapozni a tanulók gazdaságra vonatkozó műveltségét,
– tehetséggondozásra, versenyfelkészítésre,
– a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képzésére;

a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése területén

– a szervezetileg egy tanulócsoportba tartozó tanulók közösséggé formálására és a társadalmi csoportok és gazdasági egységek szociálpszichológiai sajátosságainak közvetítésére,
– a konfliktusok hatékony kezelésére,
– a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének alakítására, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás elsajátítására, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadására;

a szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén

– szakközépiskolákban, szakiskolákban a gazdasági szakterület – szakirány szerinti – elméleti és elméletigényes gyakorlati tárgyak oktatására,
– szakközépiskolákban, szakiskolákban az adott szakiránynak megfelelő szakmacsoportos alapozó oktatásban az elméleti és elméletigényes gyakorlati tárgyak oktatására,
– felnőttképzésében az adott szakiránynak megfelelő tárgyak oktatására, elméletigényes gyakorlatok vezetésére,
– érettségi és szakmai vizsgára történő felkészítésre, érettségi, valamint szakmai bizottsági tagként vizsgáztatási feladatok ellátására;

a pedagógiai folyamat tervezése területén

– a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai céloknak és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, továbbá a felnőttképzés keretében,
– a szaktárgy tanórán és iskolán kívüli tanulásának tervezésére a végzettségének megfelelő korosztály, továbbá a felnőttképzés keretében,
– a pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra;

a tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén

– a szakmai továbbképzés, önképzés iránti igény és a szakma szeretetének továbbadására;

a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése területén

– az értékelés különböző céljainak, szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására,
– a képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására vagy önálló eszközök elkészítésére;

a kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

– a gazdasági, szakmai pályaorientáció és szakmai mobilitás lehetőségeinek széleskörű ismeretében ezen ismeretek megosztására;

az autonómia és a felelősségvállalás területén

– az adott szakirányhoz és szakmacsoporthoz tartozó szaktárgyak keretében fejlesztett kompetenciák elméleti, elméletigényes igényes gyakorlati és a gyakorlati képzésben is fejlődést generáló szinergikus hatásainak közvetítésére.

4.2.2 A közgazdásztanár szakon a szakterületi ismeretek:

az 1. § a) pontja tekintetében:

– a közgazdásztanári szakképzettségnek megfelelő gazdasági/üzleti alapképzési szakok képzési és kimeneti követelményei szerinti ismeretek: 170–180 kredit,
– a szakképzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti, a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek: 10 kredit;

az 1. § b) pontja tekintetében: 50 kredit

– az alapképzésben megszerzett szakterületi ismereteket bővítő ismeretek és
– a szakképzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti, a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek.

a) *Az 1. § a) és b) pontja szerinti közgazdásztanár szakokon a szakterületi ismeretek:*

– A közgazdasági, üzleti szakmai ismeretek, összefüggéseinek rendszerszerű áttekintése, a szakterület szerint. A gazdasági szakterületeken alkalmazható, legkorszerűbb informatikai rendszerek. A vállalkozások makro- és mikrokörnyezetének változásai (hazai és nemzetközi tendenciák). Az erőforrás-gazdálkodás új irányai. Fenntarthatóság (társadalmi, gazdasági, és ökológiai).
– A szakképzés és gazdaság kapcsolatrendszere, a gazdasági képzés helye és szerepe az oktatás-nevelés egyes szakaszaiban, különösen a szakképzésben. A felnőttképzéssel kapcsolatos sajátos ismeretek. A gazdasági (szakmai) képzés új irányainak, aktuális problémáinak megismerése.
– A szakképzés rendszerének átfogó ismerete, valamint a tanári szakiránynak megfelelő szakmacsoportos képzések rendszerének, sajátosságainak ismerete. A Nemzeti alaptanterv kapcsolódó főbb műveltségterületeinek ismerete, kiemelten a közgazdasági szemléletformálást szolgáló műveltségterületen.
– A szakiránynak megfelelő szakmacsoportba tartozó szakképesítések szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak, szaktárgyak főbb tartalmi elemeinek megismerése, a tanításukra való felkészülést megalapozó ismeretek.
– A szakképzésben hasznosítható, legkorszerűbb informatikai alkalmazások ismerete és a tanári szakiránynak megfelelő szakmacsoportos képzésekben használható oktatástechnikai és taneszköz-rendszer ismerete.

b) *Az 1. § b) pontja szerinti közgazdásztanári szakokon (szakirányokon) a szakterületi ismeretek:*

Kereskedelem-marketing: a marketing alap- és stratégiai kérdései, marketing menedzsment. Kereskedelem-gazdaságtan. Fogyasztáselmélet és vásárlói magatartás. Termék- és márkastratégia. Marketingkutatás kvantitatív és kvalitatív módszerei, piacmegismerés, piackutatás. A marketing stratégiai kérdései, stratégiai döntések a marketingben. A marketingkommunikáció és üzleti kommunikáció

területe és eszközei, üzleti kommunikációs stratégia. Értékesítési rendszerek, marketing az üzleti piacokon, üzleti marketing. Szolgáltatások specialitásai marketing szempontból, a szolgáltatás marketing stratégiai területei. Online és digitális marketing irányai, új trendek a marketingkommunikációban. Kreatív és médiatervezés, a kommunikációs stratégia gyakorlati megvalósítása.

Közgazdaságtan: válogatott fejezetek a mikro- és makroökonómiából: a mikro- és makroökonómia kategóriáinak alkalmazása a fogyasztói és termelői magatartás elemzésében, értékelésében és előrejelzésében. A gazdálkodó szervezetek költségvetési kapcsolatai (adók és traszferek). Pénzügyi piacok, pénzügyi intézmények, pénzügyi termékek. A gazdasági szereplők likviditásának biztosítása; cash-management. A gazdasági események figyelemmel kísérése, rögzítése, ellenőrzése; sajátos területek. Az információgazdaság új jelenségei. A vállalkozások társadalmi felelősségvállalása (CSR).

Pénzügy-számvitel: hazai gazdasági-jogszabályi környezet, nemzetközi jogszabályi környezet. Pénzügyi számvitel, vezetői számvitel, számviteli információs rendszer, számítógépes könyvelés, kontrolling ismeretek. Pénzügyi, finanszírozási, befektetési és banki ismeretek, adózás, pénzügyi tervezés, pénzügyi számítások, nemzetközi pénzügyi ismeretek.

Ügyvitel: üzletviteli és kommunikációs kapcsolatok, irodaszervezési, dokumentumkezelési teendők megismerése a gazdaság különböző szféráiban. A hivatali-üzleti kultúra alapját képező szakmai készségek fejlesztése, ügyviteli és leíró feladatok (elektronikus írástechnika, beszédjegyzési technikák, gyorsírás, jegyzőkönyvvezetés, dokumentumszerkesztés stb.), az üzleti adminisztráció gyakorlati elsajátítása, valamint alkalmazási területeinek, technikai eszközeinek megismerése.

Vállalkozási ismeretek: vállalkozások menedzsmentje. Üzleti tervezés. Vállalkozás befektetéseinek értékelése, vállalatértékelés. Humánerőforrás-gazdálkodás. A vállalkozások finanszírozása, költségvetési kapcsolatai, adózás. Gazdaságstatisztika. Jogszabályi környezet. Kis- és közepes vállalkozások a gazdaságban és a globális piacon. E-business, információtechnológia. A vállalkozások társadalmi felelősségvállalása (CSR), a környezettudatos vállalkozás. Innováció és növekedés menedzsment. A hálózatosodás szerepe a kisvállkozások gazdálkodásában.

Vendéglátás-idegenforgalmi: egészség- és ökoturizmus. Turizmuspolitika. Településmenedzsment. Utazásszervezés és értékesítés. Nemzetközi protokoll. Magyar és európai művelődéstörténet. Fogyasztóvédelem a vendéglátásban. Mikrobiológia-higiéné. Vendéglátó műszaki-technológiai ismeretek. Nemzetközi gasztronómiai kultúra. Marketing a vendéglátásban.

5. *A közgazdásztanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Ismeri a közgazdásztanári szakirányoknak megfelelő szakmacsoportba tartozó szakképesítések szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak, továbbá a modulrendszerű képzés esetén alkalmazható módszereket.

– Ismeri a szakmacsoportba tartozó szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak tanítás-tanulás során alkalmazható tankönyveket, taneszközöket, infokommunikációs eszközöket, az alkalmazási lehetőségeket, a tanulás támogatását segítő taneszközök készítését.

– Ismeri a tehetséggondozás és felzárkóztatás tevékenységformáit, a speciális igényű tanulók oktatásának lehetőségeit, dokumentumait, mérési-értékelési eljárásait, pedagógiai módszereit.

III. Agrár szakmai terület

1. Agrármérnöktanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése:

okleveles agrármérnöktanár (mezőgazdaság)
okleveles agrármérnöktanár (mezőgazdasági gépész)
okleveles agrármérnöktanár (élelmiszer)
okleveles agrármérnöktanár (erdészet és vadgazdálkodás)
okleveles agrármérnöktanár (földmérés)
okleveles agrármérnöktanár (kertészet és parképítés)

– angol nyelvű megjelölése:

Teacher of Agricultural Engineering (Agriculture)
Teacher of Agricultural Engineering (Mechanical Egineering)
Teacher of Agricultural Engineering (Food Industry)
Teacher of Agricultural Engineering (Forestry and Wildlife-economics)
Teacher of Agricultural Engineering (Land Surveying)
Teacher of Agricultural Engineering (Horticulture and Urban Gardening)

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel a képzési idő:

– osztatlan képzésben: 10 félév,
– osztott képzésben: 5 félév

3. A képzési célja az agrár szakterületen az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az iskolai rendszerű, valamint az iskolarendszeren kívüli szakiskolai, szakközépiskolai oktatásban, felnőttek át- és továbbképzésében, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben az elméleti és elméletigényes szakmai tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, a gyakorlati, illetve speciális agrár szakterületi ismeretek bemutatására, átadására, a tanórai, tanüzemi, szaklaboratóriumi tanulás szervezésére, az agrár szakoktatás területén a fenntartható agrártermeléshez szükséges attitűd kialakítására, a pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok ellátására, valamint a szakképzésben résztvevők korosztályi problémáinak, speciális nevelési feladatainak ellátására képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, ismeret, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. Az agrármérnöktanár szakterületi tudása, készségei, képességei:

Az agrármérnöktanár alkalmas

a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén

– a fenntartható fejlődés és az élelmiszer-termelés közötti kapcsolat tudatosítására,
– a környezettudatos szemléletmód megalapozására, a természettudományos, problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére, a megoldások helyességének igazolására,
– a szakterületen alkalmazott technikai eszközök és technológiai folyamatok megismerésének támogatására,
– az elméleti, az elméletigényes gyakorlati és a gyakorlati képzés során a szakmai feladatok ellátásához szükséges kompetenciák fejlesztésére,
– tehetséggondozásra, versenyfelkészítésre,
– a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képzésére;

a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése területén

– a termelési és társadalmi folyamatok kapcsolatának, aktuális változásainak nyomon követésére, továbbá a szakképzési tartalmakba való beépítésére,
– a konfliktusok hatékony kezelésére,
– a közösség iránti elkötelezettség vállalására, az aktív, felelős társadalmi szerepvállalás elsajátítására, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadására,
– a szakmai szocializáció megalapozására,
– a szakmával kapcsolatos hivatástudat kiépítésére;

a szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén

– szakközépiskolákban, szakiskolákban az agrár szakterület szerinti elméleti és elméletigényes gyakorlati tárgyak oktatására,
– szakközépiskolákban, szakiskolákban az adott szakiránynak megfelelő szakmacsoportos alapozó oktatásban az elméleti és elméletigényes gyakorlati tárgyak oktatására,
– felnőttek át- és továbbképzésében az adott szakiránynak megfelelő tárgyak oktatására, elméletigényes gyakorlatok vezetésére,
– érettségi és szakmai bizottsági tagként vizsgáztatási feladatok ellátására,
– a szakterületre jellemző termelési és gazdálkodási eljárások, technológiák fejlődésének nyomon követésére, tananyagba történő beépítésére,
– tananyagfejlesztésre, új, korszerű technológiák alkalmazásának megismerésére;

a pedagógiai folyamat tervezése területén

– a szakterületi képzéssel kapcsolatba hozható tanügyi dokumentumok, jogszabályok és iskolai dokumentumok használatára,
– a szakterülethez tartozó szakmai orientációs, szakmai alapozó és szakképesítésre felkészítő tantárgyak szerkezetének, módszertani sajátosságainak felismerésére,
– a szakképzés sajátosságai, továbbá az abban fellelhető törvényszerűségek figyelembevételével a tanítási-tanulási folyamat megtervezésére,

– a szakmai orientációs, szakmai alapozó és szakképesítésre felkészítő modulrendszerű képzés követelményeinek, tartalmának összhangba hozására, az egyes tantárgyak főbb tartalmi jellemzői alapján az iskolarendszerű képzésben alkalmazható tantárgyi struktúra kialakítására,
– hatékony, az elmélet és a gyakorlat kapcsolatát, egységét támogató munkaformák megválasztására, alkalmazására a szakképzés folyamatában,
– a pedagógiai célokhoz, a szakmai műveltségtartalomhoz, a követelményekhez és a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodó tanulásszervezési eljárás megválasztására, az oktatási folyamat megszervezésére, hatékony módszerek, munkaformák, eszközök kiválasztására az ifjúsági és a felnőttoktatás keretében,
– a szaktárgy tanórán, illetve iskolán kívüli tanulásának tervezésére az ifjúsági és a felnőttoktatás keretében,
– a pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra;

a tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén

– a szakmai továbbképzés, önképzés iránti igény és a szakma szeretetének továbbadására,
– a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése területén az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására,
– céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására vagy önálló eszközök elkészítésére, a pedagógiai hatásrendszer elemeinek érvényesítésére, eredményeinek megítélésére; a tanulói önértékelés képességének kifejlesztésére;

a kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

– az agrár szakterületi pályaorientáció és szakmai mobilitás lehetőségeinek széleskörű ismeretei birtokában ezen ismeretek megosztására;

az autonómia és a felelősségvállalás területén

– a társadalom által preferált értékek közvetítésére, az elfogadott értékrenddel összehangolt autonóm életvezetési stratégiák kialakítására;
– az adott szakirányhoz és szakmacsoporthoz tartozó munkahelyek sajátos munkavédelmi és biztonságtechnikai ismereteinek közvetítésére.

4.2.2. Az agrármérnöktanár szakokon a szakterületi ismeretek:

az 1. § a) pontja tekintetében:

– az agrármérnök-tanári szakképzettségnek megfelelő agrár alapképzési szakok képzési és kimeneti követelményei szerinti ismeretek: 160–180 kredit;
– a szakmai képzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek: 10 kredit;

az 1. § b) pontja tekintetében: 25 kredit

– az alapképzésben megszerzett szakterületi ismereteket bővítő ismeretek: 10 kredit;
– a szakmai képzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek: 15 kredit.

a) *Az 1. § b) pontja szerinti agrármérnöktanár szakokon (szakirányokon) a szakterületi ismeretek:*

– Az agrárszakterület külön Korm. rendeletben meghatározott alapképzési szakjának szakmai ismeretei, összefüggéseinek rendszerszerű áttekintése.

– Az agrárszakterületen alkalmazható legkorszerűbb technikai, technológiai, informatikai rendszerek. A szakképzés és gazdaság kapcsolatrendszere, a műszaki képzés helye, szerepe a szakképzésben, a szakképzés új irányainak, aktuális problémáinak megismerése, a felnőttképzéssel kapcsolatos sajátos ismeretek.
– A szakképzés és gazdaság kapcsolatrendszere, az agrárképzés helye, szerepe a szakképzésben, a képzés új irányainak, aktuális problémáinak megismerése, a felnőttképzéssel kapcsolatos sajátos ismeretek.
– A szakképzés rendszerének átfogó ismerete, valamint az agrármérnöktanári szakiránynak megfelelő szakterületi és szakmacsoportos képzések rendszerének, sajátosságainak ismerete; a Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervi ismeretek, a szakképesítésekhez rendelhető szakmai és vizsgakövetelmények ismerete.
– A szakiránynak megfelelő szakmacsoportba tartozó szakképesítések szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak, szaktárgyak főbb tartalmi elemi, a tanításukra való felkészülést megalapozó ismeretek.
– A szakképzésben hasznosítható, legkorszerűbb információs és kommunikációs technológiák, oktatástechnikai eszközök, azok alkalmazása, az agrámérnöktanári szakiránynak megfelelő szakmacsoportos képzésekben történő felhasználási lehetőségei és szabályai.

b) *Az agrármérnöktanári szakok (szakirányok) szakterületi ismeretei*

Mezőgazdasági: mezőgazdasági alapozó, valamint növénytudományi, állattudományi, gazdasági és humán, általános gépészeti ismeretek, mezőgazdasági technológiai (szántóföldi növénytermesztés, állattenyésztés és tartás) ismeretek.

Mezőgazdasági gépész: gépészeti alapozó ismeretek, valamint mezőgazdasági termeléstechnológiai, mezőgazdasági gépszerkezettani, gépüzemeltetési és üzemfenntartási ismeretek.

Élelmiszer: természettudományos, műszaki és társadalomtudományi alapismeretek, élelmiszer-ipari alapismeretek (élelmiszer-kémia, élelmiszer-analitika, élelmiszer-mikrobiológia és -higiénia), élelmiszer-ipari alapműveletek és gépek, élelmiszer-technológia, élelmiszer-biztonság és minőségirányítás, élelmiszer-ipari gazdaságtan, élelmiszer-termelés és -forgalmazás.

Erdészet és vadgazdálkodás: erdészeti és vadgazdálkodási alapozó (erdészeti termőhely-ismerettan, erdőművelési, erdővédelmi, növénytermesztési, erdészeti növénykórtani, állattenyésztési, erdészeti állattani, erdészeti rovartani), valamint vadászati és vadgazdálkodási, erdőhasználati, erdészeti géptani, erdőrendezési, dendrometriai, faterméstani, erdészeti üzemgazdasági, erdészeti szervezési és vezetési, vadegészségügyi, vadászati ismeretek.

Földmérési: elméleti alapozó, valamint informatikai (térinformatika, rendszerszervezés, tervezés) ismeretek, általános műszaki ismertetek, földmérési, térképi ismeretek, adatgyűjtési módszerek, térképkészítési technológiák, fotogrammetria és távérzékelés, topográfia, geoinformatika, földrendezési ismeretek.

Kertészet és parképítési: elméleti alapozó ismeretek, valamint növényföldrajzi, ökológiai, szaporodás és szaporítás-biológiai ismeretek, kertészet- és agrártörténeti, jogi ismeretek, dísznövény-termesztési és dendrológiai, gyógynövény-termesztési, gyümölcstermesztési, szőlészeti, zöldségtermesztési, kert- és parképítési ismeretek, műszaki szakismeretek.

5. *Az agrármérnöktanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
- Ismeri az agrármérnök-tanári szakirányainak megfelelő szakmacsoportba tartozó szakképesítések szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak rendszerét, tanításának módszereit, továbbá a modulrendszerű képzés során alkalmazható módszereket.
- Ismeri a szakmacsoportba tartozó szakmai orientációs, szakmai alapozó és a szakképesítésre felkészítő tantárgyak tanítása, tanulása során alkalmazható tankönyveket, taneszközöket, infokommunikációs eszközöket, azok alkalmazási lehetőségeit, tanulás támogatását segítő taneszközök készítését.
- Ismeri a tehetséggondozás és felzárkóztatás tevékenységformáit, pedagógiai módszereit, a speciális igényű tanulók oktatásának lehetőségeit, dokumentumait, a mérési-értékelési eljárásokat.
- Ismeri a felnőttoktatás, felnőttképzés pedagógiáját, pszichológiáját és módszereit, intézményrendszerét.

IV. Gyógypedagógiai szakmai terület

1. Gyógypedagógia-tanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles gyógypedagógia-tanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Special Needs Education

2. A képzési idő
a 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.2. és 4.2.2. pontjára figyelemmel: osztott képzésben: 3 félév
a 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.4. és 4.2.3. pontjára figyelemmel: 2 félév.

3. A képzés célja - a gyógypedagógia alapképzés keretében szerzett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva - az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az iskolai rendszerű, illetve az iskolarendszeren kívüli szakiskolai, szakközépiskolai oktatásban, felnőttek át- és továbbképzésében, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben a gyógypedagógiai ismeretek tanítására, segítő szakemberek képzésére, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, a szülők felkészítésére, speciális nevelési feladatok ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítés.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A gyógypedagógia-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

a) *a megszerezhető tudás:*

A gyógypedagógia-tanár

– Alapvető orvosi, pszichológiai, (gyógy)pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a sérült, fogyatékos, akadályozott személyek sajátosságaira, fejlődésére vonatkozó nézetekről.
– Ismeri a gyógypedagógia tárgy által közvetített fogalmak átadásának életkor specifikus jellemzőit, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
– Ismeri a gyógypedagógiai tárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat.
– Tisztában van a gyógypedagógiai ismereteknek a tanulók és felnőttek személyiségfejlődésében, a környezet átalakításában betöltött szerepével, lehetőségeivel.
– Rendelkezik az információszerzéshez és az információk feldolgozásához, értelmezéséhez, elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel, az információs társadalom megkívánta tudással.
– Ismeri a gyógypedagógia tudományág ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal. Ismeri a gyógypedagógia hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit.
– Ismeri a gyógypedagógiai szakterület társadalomban betöltött szerepét, a gyógypedagógia tanításának céljait, feladatait. A gyógypedagógia-tanár tisztában van az egészségügyi, szociális, köznevelési területek, valamint a fogyatékos személyek foglalkoztatásának gyógypedagógiai relevanciájával.
– Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.
– A végzett gyógypedagógia-tanár képes reflektíven, önállóan, etikusan állást foglalni a gyógypedagógiát, a fogyatékos embereket érintő szakmai kérdésekben.

b) *a megszerezhető készség, képesség:*

– A végzett gyógypedagógia-tanár képes a gyógypedagógiával kapcsolatos ismereteket adaptálni a középiskolai, illetve felnőtt oktatásban részt vevők tudásához. Képes a gyógypedagógiai ismereteket a társadalmi nyilvánosság felé közvetíteni. Képes a saját tudása széles és differenciált értelmezésére, átadására.
– Felkészült a tantárgy tanításának innovatív megtervezésére, fejlesztésére, taneszközök készítésére. Rendelkezik az oktatásban alkalmazott eszközök, módszerek önálló, kreatív alkalmazásának képességével. Alkalmazni képes az attitűdformálás, érzékenyítés különböző eljárásait.
– Képes felkelteni tanítványaiban a gyógypedagógia tudomány iránti érdeklődést, valamint a fogyatékos személyekkel kapcsolatos munka iránti igényt. Képes tudása folyamatos bővítésére.
– Rendelkezik az információs társadalom tagjaként a szükséges készségekkel, képességekkel. Tanulóközösségében képes a fejlett, meggyőző, érvelő kommunikáció kialakítására, demokratikus, diákközpontú légkört tud teremteni. Képes a középiskolai, felnőtt tanítványait meggyőzni a segítségre szoruló személyek civil támogatásáról, részvételüket segíteni ilyen típusú tevékenységben.

4.2.2. A gyógypedagógia-tanár szakon a szakterületi ismeretek az 1. § b) pontja tekintetében: legfeljebb 50 kredit

- az alapképzésben megszerzett szakterületi ismereteket bővítő ismeretek;
- a szakmai képzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervek szerinti a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához és a felnőtt korosztály számára közvetítendő tudásra való felkészítéshez kapcsolódó szakterületi ismeretek az alábbi területeken:
- gyógypedagógiai ismeretek rendszerezése, módszertana, megjelenése szakképzési és felnőttképzési programokban;
- speciális szükségletű személyek a középiskolában és a felnőttoktatásban;
- fogyatékos személyek szükségletei különböző ellátórendszerekben;
- (gyógy)pedagógiai tárgyak oktatásának módszertana;
- serdülőkor, felnőttkor pszichológiája;
- felnőttképzés didaktikája;
- jogi ismeretek;
- tanterv és képzési program tervezése, fejlesztése, értékelése;
- attitűdformálás, érzékenyítés technikái;
- gyógypedagógia és információs társadalom;
- felkészülés tudományos munkára.

5. *A gyógypedagógia-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

- Ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó szakképzési és felnőttképzési dokumentumokat, átlátja ezeknek az oktatás tartalmi szabályozásában betöltött szerepét.
- Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását. Ismeri a gyógypedagógiai ismeretek tanításának jogszabályi hátterét, tanterveit, vizsgakövetelményeit.
- Ismeri a tananyag-kiválasztás és a rendszerezés gyógypedagógiai, pedagógiai-pszichológiai, szakmódszertani szempontjait.
- Ismeri a gyógypedagógia-tárgy oktatásához szükséges módszereket, eljárásokat, a tanulók motiválásának lehetséges eljárásait.
- Ismeri az attitűdformálás különböző módjait, a fogyatékos emberek iránti érzékenyítés jó gyakorlatait.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik a differenciáló pedagógia, az adaptív tanulásszervezés témájában. Rendelkezik a hatékony tanulási környezet megteremtésének tudásával, képességével.
- Ismeri az osztálytermi kommunikáció sajátosságait. Tájékozott a szülőkkel és a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel, szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól.

V. Egészségügy szakmai terület

1. Egészségügyi tanár szakképzettség

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel szakképzettség oklevélben szereplő,
– magyar nyelvű megjelölése:
okleveles egészségügyi tanár
– angol nyelvű megjelölése:
teacher of Eacher of Health Sciences and Health Care

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel a képzési idő:
– osztott képzésben: 5 félév.

3. A képzés célja az egészségügyi szakterületen, az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az iskolai rendszerű, valamint az iskolarendszeren kívüli szakiskolai, szakközépiskolai oktatásban, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben az elméleti és elméletigényes szakmai tantárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, az egészségügyi szakoktatás pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok ellátására, valamint a felnőttképzésben az egészségügyi irányultságú nevelési és oktatási feladatai ellátására képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítés.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tanári tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében
4.2.1. Az egészségügyi tanár szakterületi tudása, készségei, képességei:
Az egészségügyi tanár alkalmas
– az egészségtudomány, illetve a neveléstudomány területén szerzett ismeretek összekapcsolásával és továbbfejlesztésével az egészséges életmódra nevelni;
– az általános nevelési, oktatási, egészségnevelési és mentálhigiénés feladatok ellátása, az egészségnevelő módszerek alkalmazása során felismerni az egészségkárosító környezeti, valamint az életmódból fakadó (kábítószer-fogyasztó, alkoholfüggő) vagy a rossz szociális helyzetből származó negatív hatásokat;
– az egészségmegőrzés és -visszaállítás egyéni és társadalmi normáinak, gyakorlatának megismerésére, prevenciós programok tervezésére, kidolgozására, fejlesztésére és alkalmazására a szakképzésben;
– az életminőség javítása érdekében problémamegoldó, korszerű életmodelleket, a megváltozott egészségi állapotnak megfelelő életvitelt ajánlani, s erre oktatni, nevelni a pedagógia leghatékonyabb módszereivel, eszközeivel; az egészségügyi szakképzés során a szakmai identifikáció kialakítására, a pályaszocializáció, az attitűdformálásra;

– a pályaorientáció, a pályaválasztási tanácsadás, a pályakövetés feladatainak ellátására, életpálya modell kialakítására, karriertervezésre
– a Nemzeti alaptantervnek, a szakképzés szerinti kerettanterveknek megfelelően az egészségügyi képzés speciális, regionális igényeknek megfelelő szakmai fejlesztésére, a helyi képzési koncepciók, tantervek, középtávú és távlati fejlesztési programok kidolgozásra;
– kommunikációs igényesség jellemzi a sajátos egészségügyi interperszonális kapcsolatokban, mindehhez didaktikai felkészültséggel rendelkezik, képes erre nevelni, tanári munkája során példát mutatni;
– felismeri a képzési hely (képző intézmény), valamint a gazdasági, munkaerő-piaci és társadalmi környezet közötti kapcsolatot és ennek fejlesztési lehetőségeit.

4.2.2. Az egészségügyi tanár szakon a szakterületi ismeretek:

az 1. § b) pontja tekintetében: legfeljebb 50 kredit

– az alapképzésben megszerzett szakterületi ismereteket bővítő ismeretek;
– az egészségügyi oktatás, képzés gyakorlati szakmai tárgyainak magas színvonalú oktatását támogató egészségtudományi ismeretek elmélyítése;
– a szakmai képzés Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervei szerinti, a szakmai orientációs, a szakmai alapozó, illetve a szakképesítést nyújtó szaktárgyak tanításához kapcsolódó szakmacsoportos szakterületi ismeretek,
– a köznevelésben és a felnőttoktatásban az egészségfejlesztés szakmódszertana.

Az egészségügyi tanár szakterületi ismeretei:

a) *szakmai alapozó ismeretek*
– egészségügyi jogi, közgazdasági, informatikai, szervezési és menedzsment ismeretek: köznevelés, szakképzés, felnőttképzés jogi szabályai, családjog, gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló jog, esélyegyenlőség joga, munkavégzés jogi szabályozása, titokvédelem, adatvédelem, szervezeti kultúra, piackutatás, marketingtechnikák, stratégiai menedzsment, gazdálkodási alapfolyamatok, minőségügyi alapok, eljárások, munkavédelmi, tűzvédelmi, környezetvédelmi szabályok, vezetői technikák, HR technikák, kompetencia meghatározása, munkakapcsolatok etikai vonatkozásai;

b) *a szakmai törzsanyag ismeretkörei*
– az egészségügyi oktatás, képzés gyakorlati szakmai tárgyainak oktatását támogató egészségtudományi ismeretek elmélyítése;
– az egészségfejlesztés mikro- és makrokörnyezeti ismereteinek elmélete és gyakorlata: egészségkultúra, egészségfejlesztési módszerek, népegészségügyi mutatók, egészségszociológia;
– az egészségügyi oktatás, képzés, szakképzés rendszere, kapcsolódása az egészségüggyel határos más oktatási területekhez, szintekhez, képzésekhez;
– a tanári szakképzettségnek megfelelő egészségügyi szakmák speciális szaktantárgyai tanításának metodikai, didaktikai ismeretkörei;
– a hatékony kommunikáció módszerei tudatos alkalmazásának ismeretei az egészségügyi ellátásban tipikus interperszonális helyzetek kezelésére;
– a kapcsolatteremtési technikák, kapcsolattartási technikák, segítő technikák, problémamegoldó stratégiák, szociális készségek fejlesztése, megismertetése, tudatosítása, és fejlesztése, romológiai ismeretek;
– egészségtudományi és pedagógiai kutatási ismeretek.

5. *Az egészségügyi tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– Az egészségügyi oktatás, képzés, szakképzés rendszere, kapcsolódása az egészségüggyel határos más oktatási területekhez, szintekhez, képzésekhez: magyar köznevelési rendszer, szakképzési rendszerek (adaptív, duális, moduláris, kompetencia alapú), az egészségügyi szakképzési és továbbképzési rendszer.
– Az egészségügyi tanári munka hatékonysága, a tanár társadalmi és gazdasági kapcsolatrendszere, helye az iskolai és az iskolán kívüli nevelő, oktató közösségekben: a pedagógiai kommunikáció jellemzői, pedagógiai etika és etikett, szakmai etikett, szakmai kapcsolati rendszer, kérdéskultúra a pedagógiában.
– Szervezetszociológia, szociálpszichológia, életszakaszok nevelési és oktatási módszerei (pedagógia és andragógia eszköztára): személyiségfejlődés folyamata, személypercepció, különböző életkorok fejlődési jellemzői (serdülőkor, ifjúkor, felnőttkor). Személyiségzavarok fajtái és jellemzői. Szerepelmélet fogalmai. Szociális tanulás jelentősége. Egyén és közösség kapcsolata. Csoportdinamika. Devianciák. Pedagógiai irányzatok. Oktatáselméleti irányzatok. A tanuló önálló munkájára alapozott oktatás: távképzés, tréning, atipikus tanítási módszerek. A tutor, a mentor feladatai. Life Long Learning. A tanulás formái, a szakmai képzések módszertana: elméleti módszertan, követelmény taxonómiák, a követelmények és a pedagógiai értékelés kapcsolata. Andragógiai alapismeretek. A felnőttek tanulási jellemzői, módszerei, kompetencia.
– Szociális készségek, érzelmi intelligencia fejlesztése, megismertetése és tudatosítása, spontán és kreatív problémamegoldások módszertana: konfliktuskezelési technikák.
– Az egészségfejlesztés általános módszertana.
– Az alapozó egészségügyi tárgyak szakmódszertana: tudás jellemzői és megjelenési formái: ismeretek, operátorok, pedagógiai folyamat, módszerek hatása, formális, informális nevelés hatása, oktatási algoritmusok, gyakorlati oktatási módszerek, gyakorlatszervezés folyamata, szakmai vizsga szervezése, értékelés módszerei, tanulás módszertani technikák, vizsgatechnikák, tanulási segédletek készítése, tanügyi, szakképzési dokumentumok és alkalmazásuk.
– Az adott egészségügyi szakterületek tantárgycsoportjainak metodikai ismeretkörei és tanítási gyakorlata.
– A tanári szakképzettségnek megfelelő egészségügyi szakmák speciális szaktantárgyai tanításának metodikai, didaktikai ismeretköre.
– Az adott alapképzési szak valamennyi szakirányában kiegészítő szakismeretek és ezek oktatásának szakmódszertana.

VI. Neveléstudomány szakmai terület

1. Pedagógiatanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles pedagógiatanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Educational Science

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.4. és 4.2.3. pontjára figyelemmel
- a képzési idő: 2 félév

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az iskolai rendszerű, illetve az iskolarendszeren kívüli szakiskolai, szakközépiskolai oktatásban, felnőttek át- és továbbképzésében, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben a pedagógiai ismeretek tanítására, segítő szakemberek képzésére, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítés.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A pedagógiatanár szakterületi tudása, készségei, képességei

a) *a megszerezhető tudás, képesség*

A pedagógiatanár ismeri
- a pedagógiaoktatás nevelésfilozófiai, társadalomelméleti, társadalompedagógiai alapjait, iskolapedagógiai vonatkozásait;
- a pedagógiaoktatás jelentőségét a hazai iskolarendszer fejlesztése szempontjából, a bolognai folyamat hatását a pedagógiaoktatás színtereire; a felnőttoktatás sajátosságainak szerepét a pedagógia tárgyak oktatásában;
- a pedagógusképzési, tanárképzési modelleket, koncepciókat a nemzetközi és a hazai gyakorlatban, a pedagógiai tárgyak oktatásnak módszertani kérdéseit;
- a pedagógus szakma pályaképének formálási lehetőségeit;
- a mesterségbeli tudás és a speciális pedagógiai képességek fejlesztésnek módszereit, a pedagógiai előfeltevések, nézetek megismerését, alakításuk lehetőségeit és technikáit, a hatékony pedagógia kommunikációt és együttműködést;
- pedagógus szerepeket, feladatokat az iskolai szervezeten belül és kívül, a pedagógiai innováció lehetséges terepeit, formáit, gyakorlatát.

b) *a megszerezhető készség, képesség:*

A pedagógiatanár képes

– a köznevelésben, a szakképzésben és a felsőoktatásban is a pedagógia korszerű tartalmait egy újszerű didaktikai megközelítésben tanítani;
– a pedagógiai tárgyak oktatása során az ismeretközlésen túl speciális pedagógiai képességeket fejleszteni és a pálya gyakorláshoz nélkülözhetetlen attitűdöket alakítani, végső soron egy kompetenciaalapú oktatási folyamatot tervezni, irányítani és értékelni.

4.2.2. A pedagógiatanár szakképzettség szempontjából meghatározó szakterületi ismeretek

A szakterületi ismeret a neveléstudományi mesterszaknak megfeleltethető, nem tanári mesterszakon szerzett, a tanári szakképzettséghez tartozó pedagógiai tudást foglalja magában.

5. *A pedagógiatanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A reflektív pedagógiai gondolkodás és tevékenység fejlesztésének lehetőségei, módszerei. Korszerű tanulásszervezési, irányítási és értékelési technikák a pedagógiai tárgyak oktatásában.
– A pedagógiaórák tervezésének kérdései. A pedagógiai megfigyelések, gyakorlatok szervezésének, irányításának, értékelésének kérdései formális és nemformális keretek között.
– Pedagógiai projektek tervezésének, szervezésének módszertana. Kutató, fejlesztő munka a pedagógiai tárgyak oktatása kapcsán.

5. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez

A)
A MŰVÉSZETI TANÁRSZAKOK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

1. Zeneművészeti szakmai terület

1.1. Tanári szakképzettség – az 1.2. és 1.3. pontban foglaltak kivételével –
- a zenetanár szakokon az 1. § a) pontja szerint osztatlan képzésben, tanárszako(ko)n,
- a zeneművésztanár szakokon, a 3. § (3)–(6) bekezdésére figyelemmel, az 1. § c) pontja szerinti tanári mesterszakon, a nem tanári zeneművészeti mesterszakkal párhuzamos képzésben,
- az 1. § d) pontja szerinti tanári mesterszakon

szerezhető.

1.2. Zenetanár szakon az ének-zene tanár szakirány a zeneismeret-tanár szakiránnyal párosítva vehető fel.

1.3. Zeneművésztanár szakon kétszakos, osztatlan képzésben a kóruskarnagyművész-tanár szakirány az ének-zene művésztanár vagy a zeneelmélet-tanár szakirányokkal, a zeneelmélet-tanár szakirány az ének-zene művésztanár vagy a kóruskarnagyművész-tanár szakirányokkal, az egyházzeneművész-tanár szakirány az ének-zene művésztanár szakiránnyal párosítható. Szakpárban hirdethetők meg a népi hegedűművész-tanár, a népi brácsaművész-tanár, a népi bőgő-/cselló-/ütőgardon-/tamburabőgőművész-tanár, a népi furulyaművész-tanár, a népi klarinét-/tárogatóművész-tanár, a népi dudaművésztanár, a népi cimbalomművész-tanár, a népi tamburaművész-tanár, a népi citera-koboz-tekerőművész-tanár, a népi harmonikaművész-tanár, a népi énekművész-tanár, a népzeneelmélet-tanár szakirányok.

1.4. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szakterületi képzés képzési ideje és az összegyűjtendő kreditek száma
- az *1. melléklet* 4.1.1. ba) és 4.2.1. ba) pontjában foglaltakra tekintettel, az 1.2. pont szerinti osztatlan kétszakos képzésben a képzési idő 10 félév, az összegyűjtendő kreditek száma tanári szakirányonként 100-100 kredit;
- az *1. melléklet* 4.1.1. bb) és 4.2.1. bb) pontjában foglaltakra tekintettel, az 1.3. pont szerinti osztatlan kétszakos képzésben a képzési idő 12 félév, az összegyűjtendő kreditek száma tanári szakirányonként 130-130 kredit;
- az *1. melléklet* 4.1.1. c) és 4.2.1. c) pontjában foglaltakra tekintettel, az osztatlan egyszakos képzésben a képzési idő 10 félév, az összegyűjtendő kreditek száma 180–200 kredit.

1.5. Az *1. melléklet* 4.4. pontjában foglaltakra tekintettel a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető kreditek minimális értéke:
- 12 féléves képzésben: 15 kredit;
- 10 féléves képzésben: 13 kredit;
- 2 féléves képzésben: 3 kredit.

1.6. A Korm. rendelet 6. § (6) bekezdését figyelembe véve, az *1. melléklet* 4.1.5. és 4.2.4. pontja szerinti újabb oklevelet adó képzésben az *1. melléklet* 6. pontjában foglaltakra

tekintettel az ének-zene tanár, az egyházzenetanár és zeneismeret-tanár szakképzettség megszerzését követően az ének-zene művésztanár, az egyházzeneművész-tanár, illetve a zeneelmélet-tanár szakképzettség szerezhető.

1.7. A tanári felkészítés *2. mellékletben* foglalt követelményeit az alapfokú művészeti iskola, a művészeti szakközépiskola, szakiskola pedagógiai feladataira tekintettel, a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tudás, készség, képesség szerint kell alkalmazni.

2. Táncművészeti szakmai terület

A Korm. rendelet 6. § (6) bekezdését figyelembe véve, az *1. melléklet* 4.1.5. és 4.2.4. pontja szerinti újabb oklevelet adó képzésben, az *1. melléklet* 6. pontjában foglaltakra tekintettel, az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti táncpedagógus szakképzettség birtokában tánctanár szakképzettség szerezhető a klasszikus balett, a néptánc, a moderntánc, a társastánc tanári szakirányok valamelyikén.

3. Ipar-, építő-, film- és videóművészet, multimédia

Az *1. melléklet* 4.5. pontjára tekintettel a design- és vizuálisművészet-tanár szakon a záróvizsga részeként szakdolgozatot kell benyújtani, amelynek célja annak bizonyítása, hogy a hallgató képes a tudását integrálni és a tanári munkájában alkalmazni. A szakdolgozatnak két összetevője van: az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat során gyűjtött tapasztalatainak rendszerezett összegzése a portfólió alapján, és e tapasztalatoknak a szaktárgy egy részterülete tanításának pedagógiai, szakmódszertani szempontú tudományos alaposságú bemutatása.

B)
A MŰVÉSZETI TANÁRSZAKOK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

I. Zeneművészet szakmai terület

1. Zenetanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése:

okleveles zongoratanár
okleveles orgonatanár
okleveles csembalótanár
okleveles hárfatanár
okleveles gitártanár
okleveles lanttanár

okleveles harmonikatanár
okleveles cimbalomtanár
okleveles hegedűtanár
okleveles mélyhegedűtanár
okleveles gordonkatanár
okleveles gordontanár
okleveles fuvolatanár
okleveles furulyatanár
okleveles oboatanár
okleveles klarinéttanár
okleveles szaxofontanár
okleveles fagott-tanár
okleveles kürttanár
okleveles trombitatanár
okleveles harsonatanár
okleveles tubatanár
okleveles ütőhangszertanár
okleveles magánénektanár
okleveles jazz-zongoratanár
okleveles jazzgitártanár
okleveles jazzbasszusgitár-tanár
okleveles jazzbőgőtanár
okleveles jazzszaxofontanár
okleveles jazztrombitatanár
okleveles jazzharsonatanár
okleveles jazzdobtanár
okleveles jazzénektanár
okleveles jazz-zeneszerzéstanár
okleveles egyházzenetanár
okleveles zeneismeret-tanár
okleveles ének-zene tanár

– angol nyelvű megjelölése:

Piano Teacher
Organ Teacher
Harpsichord Teacher
Harp Teacher
Guitar Teacher
Lute Teacher
Accordion Teacher
Cimbalom (Dulcimer) Teacher
Violin Teacher
Viola Teacher
Cello Teacher
Double Bass Teacher
Flute Teacher
Recorder Teacher
Oboe Teacher

Clarinet Teacher
Saxophone Teacher
Bassoon Teacher
Horn Teacher
Trumpet Teacher
Trombone Teacher
Tuba Teacher
Percussion Teacher
Classical Singing Teacher
Jazz Piano Teacher
Jazz Guitar Teacher
Jazz Bass Guitar Teacher
Jazz Double Bass Teacher
Jazz Saxophone Teacher
Jazz Trumpet Teacher
Jazz Trombone Teacher
Jazz Drums Teacher
Jazz Singing Teacher
Teacher of Jazz Composition
Teacher of Church Music
Teacher of General Music Studies
Classroom Music Teacher

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel a képzési idő:
– osztatlan képzésben: 10 félév;

3. A képzés célja alapfokú művészeti iskolában, az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakiskolai szakaszának évfolyamain – ének-zene tanár szakképzettség esetén az iskolai nevelés, oktatás évfolyamain, valamint a felnőttoktatásban, az Országos Képzési Jegyzék szerinti szakképzésekben –, az adott hangszer vagy az elméleti tárgy művészeti szakmai tantárgyainak megfelelően,
– a zongoratanár szakképzettséggel a zongora, a zongora kötelező, a kamarazene és a korrepetíció;
– orgonatanár, valamint csembalótanár szakképzettséggel a szakképzettségnek megfelelő hangszer, a kamarazene és a korrepetíció;
– hárfa-, gitár-, lant-, harmonika-, cimbalom-, hegedű-, mélyhegedű-, gordonka-, gordon, fuvola-, furulya-, oboa-, klarinét-, szaxofon-, fagott-, kürt-, trombita-, harsona-, tuba-, valamint ütőhangszertanár szakképzettség esetén a szakképzettségnek megfelelő hangszer, valamint a kamarazene;
– magánénektanár szakképzettséggel a magánének, a (vokális) kamarazene és a hangképzés;
– jazz-zongora-, jazzgitár-, jazzbasszusgitár-, jazzbőgő-, jazzszaxofon-, jazztrombita-, jazzharsona-, valamint jazzdobtanár szakképzettséggel a szakképzettségnek megfelelő jazzhangszer, valamint a (jazz-)zenekari gyakorlat;
– jazzénektanár szakképzettséggel a jazzének, a hangképzés és a (jazz-)zenekari gyakorlat;

– jazz-zeneszerzéstanár szakképzettséggel a szolfézs (jazz tanszakon), a szolfézselmélet, a jazzirodalom, és a jazzelmélet;
– egyházzenetanár szakképzettséggel az egyházzene (bibliaismeret, liturgikus ismeretek és liturgikus zenei gyakorlat, népének, gregorián, egyházzene-irodalom és zenei ismeretek);
– zeneismeret-tanár szakképzettséggel a szolfézs, a zeneelmélet, a zenetörténet-zeneirodalom és az improvizáció;
– ének-zene tanár szakképzettséggel az ének-zene és az énekkar (kórus)

szaktárgyak oktatására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség.

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A zenetanár szakterületi tudása, készségei, képességei

– Alkalmas az érzelmi intelligencia zenével történő fejlesztésére; türelemre és önuralomra nevelésre; az előadó-művészethez és a tanításhoz való kreatív hozzáállásra. Képes a stressz kezelésre, valamint nyilvános szereplésre, kognitív és érzelmi erőfeszítésre, a kritikára való pozitív reagálás képességének fejlesztésére. Felkészült a testi tudatosság fejlesztésére; az egészség- és környezettudatosságra nevelésre. Elsajátította a művészeti nevelésben betöltött szerepének elfogadásához szükséges érveléstechnikákat.
– Ismeri a zenepedagógiai képességfejlesztés tanulási-tanítási folyamatát, képes annak megtervezésére, megszervezésére, irányítása és értékelése terén a gyakorlás pszichológiai megalapozásának, illetve a zenei munkaképesség-gondozás módszereit; a test és a zenei kifejezés kapcsolatát. Ismeri és használja a zenepedagógiai forrásokat, a zenei előadóművészet-történet pedagógiai ismereteit; a zenei hivatásra történő intellektuális felkészítés komplex feladatait, eszközeit; a zenei nevelés irányzatait, különös tekintettel a Kodály-pedagógiára.
– Ismeri az egyéni tanóra (egy diák – egy tanár) pedagógiai feladatait, módszereit és alkalmas a tanítás-tanulás folyamatában a környezet tükrében (pl. oktatási környezet, adaptivitás, tehetséggondozás, mentorálás, mentálhigiénés ismeretek alkalmazása, személyiségfejlesztés) azokat megválasztani, alkalmazni.
– Ismeri a gyermek- és ifjúságvédelem zenepedagógiai vonatkozásait, a speciális igényű fiatalok nevelésének, fejlesztésének zenei vonatkozásait, a felnőttnevelés zenepedagógiáját, alternatív pedagógiai módszereket.
– Felkészült a tanár és tanítványa speciális szakmai, nevelési kapcsolatából következő tanári feladatokra a hangszeres oktatásban, továbbá ismeri ennek a kapcsolatnak a következményeit a tanulói csoportok kialakulására, dinamikájára, valamint azok formálására.
– Képes a tanulástámogatás sajátos, a zenetanulás szabadon választott (nem kötelezően tanulandó) tevékenységéhez igazodó módszereit eredményesen használni (motiválás, aktivizálás, ellenőrzés, értékelés és mérés lehetőségei, alternatívái, a figyelem, koncentráció fejlesztése).

– Ismeri a szülőkkel való kommunikáció mentori szerepét és folyamatát a zenetanítás során.
– Rendelkezik az általános zenepszichológia tárgykörét felölelő tudással a zenei generatív képesség természete, a zenei képesség fejlődéslélektana, a kiemelkedő teljesítmények, a zenei memória, a zenei képzelet, zenei kreativitás, a zeneszerzés, illetve az improvizáció kognitív pszichológiája,valamint a gyakorlás, a kotta nélküli játék és a lapról játék kognitív háttere, a zenetanulás transzferhatásai, a zeneterápia alapjai, a zenepszichológia története, a zeneészlelés, továbbá a zenei tevékenységek neuropszichológiája, motoros irányítása, a pszicho-akusztika terén.
– Rendelkezik az előadó-művészet pszichológiájának tárgykörét felölelő ismeretekkel a zenei kifejezőerő kognitív modelljei, a finomidőzítések és a zenei forma kapcsolata, az érzelemkifejezés módjai, valamint a gyakorlás lélektana terén. Ismeri az amatőrök és a professzionális előadóművészek közötti különbségeket. a mozgás szerepét, a zenei kifejezés lehetőségeit a zenehallgató nézőpontjából, a társaslélektani folyamatokat a színpadon, szólistaként, kamaracsoportban, zenekarban, kórusban.
– Rendelkezik a zeneszociológia tárgykörét felölelő ismeretekkel, így a zenehallgatás-választás motivációjának és hatásának ismereteivel. A zene szerepének megítélési képességével az előadó-művészetben a film, színház, tánc területén. Ismeretekkel rendelkezik zenei identitásról, a zene közösségre, az iskolai környezetre gyakorolt hatásáról, a csoportdinamikai körülményekről, a zene és fogyasztói viselkedéséről.
– Felkészült és gyakorlattal rendelkezik a koncertpedagógia, a zenei ismeretterjesztés területén, a tanórán kívüli hallgatói csoportok szervezésében, irányításában, a minőségi zenélés élethosszig tartó életszervező erővé alakításában alapvetően a család közösségére építve. Ismeri a médiapedagógia zenepedagógiai vonatkozásait.

4.2.2. A zenetanár szakokon a szakterületi ismeretek:

a) *A zenetanár szakképzettség szempontjából meghatározó közös ismeretkörök*

szolfézs, zeneelméleti ismeretek, általános zenetörténeti és magyar zenetörténeti ismeretek, népzenei ismeretek, akusztika, általános műveltségi ismeretek.

b) *A zenetanári szakirányok szakterületi ismeretei:*
   – *zongoratanár szakirány*: zongora (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, improvizáció, zongorakíséret, lapról játék, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, kamarazenei ismeretek, kóruséneklés (énekkar);
   – *orgonatanár szakirány*: orgona (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, hangszerismeret, improvizáció, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei ismeretek, continuo-játék, zeneelméleti ismeretek, kóruséneklés (énekkar);
   – *csembalótanár, lanttanár, furulyatanár szakirány*: a szakiránynak megfelelő hangszer (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, improvizáció, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei ismeretek, continuo-játék, historikus zenei, illetve művészeti ismeretek, kóruséneklés (énekkar);
   – *hárfatanár szakirány*: hárfa (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, improvizáció, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei ismeretek, zenekari gyakorlat és zenekari szólamismeret;

– *gitártanár szakirány*: gitár (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, improvizáció, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, hangszeres, illetve vokális együttjáték;
– *harmonikatanár, cimbalomtanár szakirányok:* a szakiránynak megfelelő hangszer (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei ismeretek, kóruséneklés/zenekari gyakorlat;
– *hegedűtanár szakirány*: hegedű (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei, illetve további hangszeres ismeretek, zenekari gyakorlat és zenekari szólamismeret;
– *mélyhegedűtanár, gordonkatanár szakirány*: a szakiránynak megfelelő hangszer (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei ismeretek, zenekari gyakorlat és zenekari szólamismeret;
– *gordontanár szakirány*: gordon (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei ismeretek, zenekari gyakorlat és zenekari szólamismeret;
– *fuvolatanár, oboatanár, klarinéttanár, szaxofontanár, fagott-tanár, kürttanár, trombitatanár, harsonatanár, tubatanár szakirányok:* a szakiránynak megfelelő hangszer (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei ismeretek, zenekari gyakorlat és zenekari szólamismeret;
– *ütőhangszertanár szakirány*: ütőhangszerek (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat), hangszer-metodikai ismeretek, zongora, kamarazenei ismeretek, zenekari gyakorlat és zenekari szólamismeret;
– *magánénektanár* szakirány: magánének (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat), az énekmetodikai ismeretek, zongora, kamaraének, színpadi előadással kapcsolatos gyakorlati ismeretek, szakmai idegen nyelvi ismeretek;
– *jazz-zongoratanár* szakirány: jazz-zongora (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek) klasszikus zongora, hangszeres, illetve vokális együttjáték, improvizációs gyakorlat, jazz-elméleti, -történeti és -zeneszerzés/hangszerelési ismeretek, nemzetközi népzenei ismeretek;
– *jazzgitártanár, jazzbasszusgitár-tanár, jazzbőgőtanár, jazzszaxofontanár, jazztrombitatanár, jazzharsonatanár, jazzdobtanár szakirányok:* a szakiránynak megfelelő hangszer (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai) ismeretek, a jazzhangszernek megfelelő klasszikus hangszeres stúdium/klasszikus zenei stadium, a jazzhangszeren hangszeres, illetve vokális együttjáték, improvizációs gyakorlat, jazz-elméleti, -történeti és -zeneszerzés/hangszerelési ismeretek, nemzetközi népzenei ismeretek;
– *jazzénektanár szakirány*: jazzének (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat), klasszikus ének, a jazzéneklés módszertana, zongora, hangszeres, illetve vokális együttjáték, improvizációs gyakorlat, jazz-elméleti, -történeti és -zeneszerzés/hangszerelési ismeretek, nemzetközi népzenei ismeretek;

– *jazz-zeneszerzéstanár szakirány*: jazz-zeneszerzés és hangszerelés ismeretek, jazz-elméleti, -történeti ismeretek, zongora, hangszeres, illetve vokális együttjáték, improvizációs gyakorlat, nemzetközi népzenei ismeretek;
– *egyházzenetanár szakirány*: egyházi vokális egy- és többszólamúság, orgona (ezeken belül stílus-, műfaj-, repertoár- és műismeret, zenei-technikai előadói ismeretek, történeti és mai liturgikus alkalmazásra vonatkozó ismeretek, előadói gyakorlat, orgonaismeret, liturgikus improvizáció), liturgika (dogmatikai, formai, történeti, jogi és nyelvi ismeretek, liturgikus gyakorlat), zongora, hangképzés, continuo-játék, kamaraének, kóruséneklés (énekkar);
– *zeneismeret-tanár szakirány*: szolfézs, zeneelméleti, zenetörténeti és népzenei ismeretek, zeneszerzési ismeretek, transzponálás-partitúraolvasás, continuo-játék, egyéb speciális szakmai ismeretek;
– *ének-zene tanár szakirány:* egyéni/kórushangképzés, hangszeres, illetve vokális együttjáték, kórusvezénylési ismeretek, gyermekkari irodalom, énekkari gyakorlat, egyéb speciális szakmai ismeretek.

5. *A zenetanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

5.1. *a hangszeres, az énekes zenetanár szakirányokon*, az 5.2.-5.4. pont szerinti szakirányok kivételével:
– a szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;
– a gyakorlás tanításának módszertana;
– művészeti nevelés és a személyiségfejlesztés kapcsolata, valamint a zeneművészet oktatásban és nevelésben történő alkalmazási lehetőségei, módszerei;
– felkészítés a nyilvános fellépésre;
– a zenei tanulás tanítása;
– az alapfokú és a szakiskolai művészetoktatás, az Országos Képzési Jegyzék szerinti szakképesítések tanterveinek és tantárgyi programjának ismerete;
– felkészülés a tehetséggondozásra;

5.2. a*z egyházzenetanár szakirányon*:
– a liturgikus és zenei ismeretek alkalmazása a tanításban, valamint a templomi gyakorlatban;
– felkészítés az egyházzenei alapfokú művészeti oktatás illetve a templom egyházzenei életének megszervezésére, a rendszeres egyházzenei szolgálatra;
– személyi kapcsolatok kialakításának módjai és együttműködés az egyházzene más szereplőivel;
– egyházi kórus (szkóla) szervezésének és vezetésének speciális követelményei;
– az alapfokú egyházzeneoktatás tanterveinek és tantárgyi programjának ismerete;
– az egyházzene tanításának módszertana
– a liturgikus és egyházzenei ismeretek alkalmazása a személyiségfejlesztésben és a nevelésben;
– egyházzenei vokális és orgona-repertoár összeállítása az alapfokú művészeti iskolákban a gyakorlati alkalmazás, a liturgikus funkció figyelembe vételével;

5.3. *a zeneismeret-tanár szakirányon:*
– a képzés során elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;
– az alapfokú művészeti oktatás tantárgyi programjaiban rögzített zenei elméleti, zeneirodalmi és zenetörténeti ismeretek tanításának módszerei;

– a zenei készségfejlesztés módszertani eszközei;
– a kreatív zenei gondolkodás, illetve gyakorlat kialakításának és fejlesztésének útjai;
– a művészeti nevelés személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása;
– a zene és a társművészetek kapcsolata, a zenehallgatóvá nevelés feladatai;
– a tehetséggondozás és a szakirányú továbbtanulásra történő felkészítés;
– az oktatás tartalmát szabályozó dokumentumok megismerése;
– pedagógiai repertoárismeret, tankönyvek és az oktatásban felhasználható segédkönyvek, tudásbázisok, eszközök használata;

5.4. *az ének-zene tanár szakirányon*
– a képzés során elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;
– Kodály Zoltán zenei nevelési koncepciója és az arra épülő, a teljes embert fejlesztő zenepedagógia; az ének-zenei nevelés és oktatás módszerei: a daltanítás, a dallami, ritmikai, zeneelméleti és zenetörténeti, valamint népzenei ismeretek tanítása, a zenei készségfejlesztés módszerei: éneklési, dallami, ritmikai, zenei olvasás és írás, improvizációs készségfejlesztés, a zenei memória fejlesztése, többszólamúság, harmonikus hallás, zenehallgatás;
– egyéb zenepedagógiai irányzatok és módszerek megismerése;
– a speciális ének-zenei képzés sajátos feladatai;
– a tehetséggondozás lehetőségei;
– az oktatás tartalmát szabályozó dokumentumok megismerése;
– a pedagógiai repertoár ismerete, tankönyvelemzés; tudásbázisok és infokommunkációs eszközök használata.

2. Zeneművésztanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése:
okleveles zongoraművész-tanár,
okleveles zongorakísérő-korrepetitor tanár,
okleveles csembalóművész-tanár,
okleveles orgonaművész-tanár,
okleveles hárfaművész-tanár,
okleveles gitárművész-tanár,
okleveles cimbalomművész-tanár,
okleveles harmonikaművész-tanár,
okleveles hegedűművész-tanár,
okleveles mélyhegedűművész-tanár,
okleveles gordonkaművész-tanár,
okleveles gordonművész-tanár,
okleveles fuvolaművész-tanár,
okleveles oboaművész-tanár,
okleveles klarinétművész-tanár,
okleveles szaxofonművész-tanár,
okleveles fagottművész-tanár,

okleveles kürtművész-tanár,
okleveles trombitaművész-tanár,
okleveles harsonaművész-tanár,
okleveles tubaművész-tanár,
okleveles ütőhangszerművész-tanár,
okleveles énekművész-tanár,
okleveles régi-zene csembalóművész-tanár,
okleveles régi-zene blockflöteművész-tanár
okleveles egyházzeneművész-tanár (egyházzene-kóruskarnagy),
okleveles egyházzeneművész-tanár (egyházzene-orgonaművész),
okleveles zeneszerzőtanár,
okleveles muzikológus-tanár,
okleveles zeneelmélet-tanár,
okleveles kóruskarnagyművész-tanár,
okleveles ének-zene művésztanár

– angol nyelvű megjelölése:

Teacher of Music Performance (Piano)
Teacher of Music Performance (Piano accompaniment and repetition)
Teacher of Music Performance (Harpsichord)
Teacher of Music Performance (Organ)
Teacher of Music Performance (Harp)
Teacher of Music Performance (Guitar)
Teacher of Music Performance (Cimbalom/Dulcimer)
Teacher of Music Performance (Accordion)
Teacher of Music Performance (Violin)
Teacher of Music Performance (Viola)
Teacher of Music Performance (Cello)
Teacher of Music Performance (Double Bass)
Teacher of Music Performance (Flute)
Teacher of Music Performance (Oboe)
Teacher of Music Performance (Clarinet)
Teacher of Music Performance (Saxophone)
Teacher of Music Performance (Bassoon)
Teacher of Music Performance (Horn)
Teacher of Music Performance (Trumpet)
Teacher of Music Performance (Trombone)
Teacher of Music Performance (Tuba)
Teacher of Music Performance (Percussion)
Teacher of Music Performance (Classical Singing)
Teacher of Early Music Performance (Harpsichord)
Teacher of Early Music Performance (Recorder)
Teacher of Music Performance (Church Music – Choral Conducting)
Teacher of Music Performance (Church Music – Organ)
Teacher of Music Composition
Teacher of Musicology
Teacher of Music Theory

Teacher of Music Performance (Choral Conducting)
Classroom Music Teacher (primary and secondary level)

2. A képzési idő
- a 3. § (3) bekezdésében foglaltakra és az 1. *melléklet* 4.1.3. és 4.2.3. pontjára figyelemmel, a nem tanári mesterszakkal párhuzamos képzésben 2 félév;
- az *1. melléklet* 4.1.1. *bb)* és a 4.2.1. *bb)* pontjára figyelemmel az ének-zene művésztanár, egyházzeneművész-tanár, a kóruskarnagyművész-tanár és a zeneelmélet-tanár szakokon kétszakos osztatlan képzésben a képzési idő 12 félév.

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az alapfokú művészetoktatásban és felnőttoktatásban, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben – ének-zene művésztanár szakképzettség esetén, az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak, évfolyamain, az alapfokú művészetoktatásban és felnőttoktatásban, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben – az adott hangszer vagy az elméleti tárgy művészeti szakmai tantárgyainak megfelelően
- zongoraművész-tanár szakképzettséggel a zongora, a zongora kötelező, a hangszerismeret, a kamarazene és a korrepetíció;
- zongorakísérő-korrepetitor tanár szakképzettséggel a korrepetíció és a zongora;
- csembalóművész-tanár, valamint orgonaművész-tanár szakképzettséggel a szakképzettségnek megfelelő hangszer, a hangszerismeret, a kamarazene és a korrepetíció;
- hárfa-, gitár-, cimbalom-, harmonika-, hegedű-, mélyhegedű-, gordonka-, gordon-, fuvola-, oboa-, klarinét-, szaxofon-, fagott-, kürt-, trombita-, harsona-, tuba-, ütőhangszer-, régi-zene csembaló-, valamint régi-zene blockflöteművész-tanár szakképzettséggel a szakképzettségnek megfelelő hangszer, a hangszerismeret, valamint a kamarazene;
- énekművész-tanár szakképzettséggel a magánének, a kamaraének, a (vokális) kamarazene, a hangegészségtan, a beszédgyakorlat, a színpadtechnika és a hangképzés;
- egyházzeneművész-tanár szakképzettséggel az egyházzene (bibliaismeret, liturgikus ismeretek és liturgikus zenei gyakorlat, népének, gregorián, egyházzene-irodalom és zenei ismeretek), a liturgia, liturgia gyakorlat, a népének (gyülekezeti ének), a gregorián ének – graduál, az (egyházzenei) kórus, az egyházzene-irodalom, továbbá
  az egyházzene-orgonaművész szakirányon szerzett szakképzettséggel az (egyházzenei) orgonajáték, (egyházzenei) orgonaismeret,
  az egyházzene-kóruskarnagy szakirányon szerzett szakképzettséggel az (egyházzenei) karvezetés;
- zeneszerzőtanár szakképzettséggel a zeneszerzés-elmélet, a zeneszerzés-gyakorlat, a hangszerismeret és partitúrajáték, a zeneelmélet, a hangrendszerelmélet, a modernzene-ismeret, a hangszínszolfézs, az improvizáció és az elektroakusztikus zenei tantárgyak;
- muzikológus-tanár szakképzettséggel a zenetörténet-zeneirodalom, zeneirodalom és a népzene;

– zeneelmélet-tanár szakképzettséggel a zeneelmélet, a szolfézs, a zenetörténet-zeneirodalom, zeneirodalom, valamint a népzene;
– kóruskarnagyművész-tanár szakképzettséggel a karvezetés és a kórus (énekkar),
– ének-zene művésztanár szakképzettséggel az ének-zene, az énekkar (kórus) és – alapfokú művészeti iskolában – a szolfézs

szakmai tárgyak oktatására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes művésztanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a 2*. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A zeneművésztanár szakterületi tudása, készségei, képességei

– Alkalmas az érzelmi intelligencia zenével történő fejlesztésére; türelemre és önuralomra nevelésre; az előadó művészethez és a tanításhoz való kreatív hozzáállásra. Képes a stressz kezelésre, a nyilvános szereplésre, kognitív és érzelmi erőfeszítésre, a kritikára való pozitív reagálás képességének fejlesztésére. Felkészült a testi tudatosság fejlesztésére; az egészség- és környezettudatosságra nevelésre. Elsajátította a művészeti nevelésben betöltött szerepének elfogadásához szükséges érveléstechnikákat.
– Ismeri zenepedagógiai képességfejlesztés tanulási-tanítási folyamatát, képes annak megtervezésére, megszervezésére, irányítása, értékelése terén a gyakorlás pszichológiai megalapozásának és a zenei munkaképesség-gondozás módszereit; a test és a zenei kifejezés kapcsolatát. Ismeri és használja a zenepedagógiai forrásokat, a zenei előadóművészet-történet pedagógiai ismereteit; a zenei hivatásra történő intellektuális felkészítés komplex feladatait és eszközeit; a zenei nevelés irányzatait, külön tekintettel a Kodály-pedagógiára.
– Ismeri az egyéni tanóra (egy diák – egy tanár) pedagógiai feladatait, módszereit és alkalmas a tanítás-tanulás folyamatában a környezet tükrében (pl. oktatási környezet, adaptivitás, tehetséggondozás, mentorálás, mentálhigiénés ismeretek alkalmazása, személyiségfejlesztés) azokat megválasztani, alkalmazni.
– Ismeri a gyermek- és ifjúságvédelem zenepedagógiai vonatkozásait, a speciális igényű fiatalok nevelésének, fejlesztésének zenei vonatkozásait, a felnőttnevelés zenepedagógiáját, alternatív pedagógiai módszereket.
– Felkészült a tanár és tanítványa speciális szakmai, nevelési kapcsolatából következő tanári feladatokra a hangszeres oktatásban, továbbá ismeri ennek a kapcsolatnak a következményeit a tanulói csoportok kialakulására, dinamikájára és azok formálására.
– Képes a tanulástámogatás sajátos, a zenetanulás szabadon választott (nem kötelezően tanulandó) tevékenységéhez igazodó módszereit eredményesen (motiválás, aktivizálás, ellenőrzés, értékelés és mérés lehetőségei, alternatívái; a figyelem, koncentráció fejlesztése) használni.
– Ismeri a szülőkkel való kommunikáció mentori szerepét és folyamatát a zenetanítás során.

– Rendelkezik az általános zenepszichológia tárgykörét felölelő tudással a zenei generatív képesség természete, a zenei képesség fejlődéslélektana, a kiemelkedő teljesítmények, a zenei memória, a zenei képzelet, zenei kreativitás, a zeneszerzés, illetve az improvizáció kognitív pszichológiája,valamint a gyakorlás, a kotta nélküli játék és a lapról játék kognitív háttere, a zenetanulás transzferhatásai, a zeneterápia alapjai, a zenepszichológia története, a zeneészlelés, illetve a zenei tevékenységek neuropszichológiája, motoros irányítása, a pszichoakusztika terén.
– Rendelkezik az előadó-művészet pszichológiájának tárgykörét felölelő ismeretekkel a zenei kifejezőerő kognitív modelljei, a finomidőzítések és a zenei forma kapcsolata, az érzelemkifejezés módjai, valamint a gyakorlás lélektana terén. Ismeri az amatőr és a professzionális előadóművészek közötti különbségeket, a mozgás szerepét, a zenei kifejezés lehetőségeit a zenehallgató nézőpontjából, a társaslélektani folyamatokat a színpadon, szólistaként, kamaracsoportban, zenekarban, kórusban.
– Rendelkezik a zeneszociológia tárgykörét felölelő ismeretekkel, így a zenehallgatás-választás motivációjának és hatásának ismereteivel. A zene szerepének megítélési képességével az előadó-művészetben a film, színház, tánc területén. Ismeretekkel rendelkezik zenei identitásról, a zene közösségre, az iskolai környezetre gyakorolt hatásáról, a csoportdinamikai körülményekről, a zene és fogyasztói viselkedéséről.
– Felkészült és gyakorlattal rendelkezik a koncertpedagógia, a zenei ismeretterjesztés területén, a tanórán kívüli hallgatói csoportok szervezésében, irányításában, a minőségi zenélés élethosszig tartó életszervező erővé alakításában alapvetően a család közösségére építve. Ismeri a médiapedagógia zenepedagógiai vonatkozásait.

4.2.2. A zeneművésztanár szakokon a szakterületi ismeretek

– Az 1. § c) pontjában foglaltakra figyelemmel, a nem tanári mesterszakkal párhuzamos képzésben: a szakterületi ismeret a zeneművésztanár szaknak – tanári szakirányonként – megfeleltethető nem tanári mesterszakon szerzett, a tanári szakképzettséghez tartozó zeneművészeti tudást foglalja magában.
– Az 1. § a) pontjában foglaltakra figyelemmel, osztatlan képzésben

a) *a zeneelmélet-tanár, kóruskarnagyművész-tanár, egyházzeneművész-tanár, ének-zene művésztanár szakképzettség szempontjából meghatározó közös ismeretkörök*

szolfézs és zeneelméleti ismeretek; általános zenetörténeti és magyar zenetörténeti ismeretek; akusztika; általános műveltségi ismeretek, zongora, illetve zongorakíséret.

b) *a zeneművésztanár szakok (szakirányok) szakterületi ismeretei:*

Zeneelmélet-tanár: magasabb szintű zeneelméleti és zenetörténeti, népzenei ismeretek, zeneelmélet-történeti, -módszertani ismeretek, zeneszerzési ismeretek, kamarazene/kamaraének, continuo-játék, szakmai idegen nyelvi ismeretek.

Kóruskarnagyművész-tanár: énekkari vezénylési ismeretek (vezényléstechnika, kórusvezénylés), repertoárismeret, karvezetés-módszertani ismeretek, énekkari gyakorlat, hangképzés, a zeneszerzés alapjai (ellenpont, hangszerelés), olasz szakmai nyelv.

Egyházzeneművész-tanár: egyházi vokális egy- és többszólamúság, orgona (stílus-, műfaj-, repertoár- és műismeret, alapvető forrásismeret, szakirodalmi jártasság, zenei-technikai előadói ismeretek, történeti és mai liturgikus alkalmazásra vonatkozó ismeretek, előadói gyakorlat, orgonaismeret, liturgikus improvizáció), liturgika (dogmatikai, formai, történeti, jogi és nyelvi ismeretek, liturgikus

gyakorlat), continuo-játék, továbbá
egyházzene-orgonaművész szakirányon: magasabb technikai és zenei szintű orgonajáték, bővebb repertoár-, szakirodalom-ismeret,
egyházzene-kóruskarnagy szakirányon: magasabb technikai és zenei szintű vezénylési ismeretek, bővebb repertoár-, szakirodalom-ismeret.

Ének-zene művésztanár szakirány: népzenei ismeretek, egyéni hangképzés, kamaraének, karvezetési ismeretek, gyermek- és ifjúsági karirodalom, énekkari gyakorlat, transzponálás-partitúraolvasás, egyéb speciális szakmai ismeretek.

5. *A zeneművésztanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

5.1. *a hangszeres és énekes zeneművésztanár szakirányokon*, az 5.2–5.7 pont szerinti tanári szakirányok kivételével:
- a szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;
- a gyakorlás tanításának módszertana;
- művészeti nevelés és a személyiségfejlesztés kapcsolata, valamint a zeneművészet oktatásban és nevelésben történő alkalmazási lehetőségei, módszerei;
- felkészítés a nyilvános fellépésre;
- a zenei tanulás tanítása;
- az alap- és középfokú művészetoktatás tanterveinek és tantárgyi programjának ismerete;
- felkészülés a tehetséggondozásra;

5.2. *zeneelmélet-tanár szakirányon*:
- a képzés során elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;
- az alap- és középfokú művészeti képzés tantárgyi programjaiban rögzített szolfézs, zeneelméleti, zenetörténeti, népzenei ismeretek tanításának módszerei;
- a zenei készségek fejlesztésének tanári feladatai és eszközei;
- a zeneművek belső összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek kialakításának útjai;
- a zeneművek előadását, művészi megformálását segítő gyakorlati tudás;
- a zenei tehetséggondozás speciális feladatai;
- az oktatás tartalmát szabályozó dokumentumok megismerése;
- pedagógiai repertoárismeret, tankönyvek és az oktatásban felhasználható szakkönyvek, tudásbázisok és eszközök használata;

5.3. *kóruskarnagyművész-tanár szakirányon*:
- a kórusvezénylés, kórusépítés módszerei, a betanítás speciális igényei;
- kóruspedagógiai eszköztár bővítése és alkalmazása;
- a vezénylés alapjainak tanítása (testtartás, aviso, alapütemek rajzai, alapkarakterek vezénylése; a dinamikai-, a tempo-, és a karakter-változások folyamatainak vezénylése);
- a kórushangképzés és az intonációfejlesztés tanítása, gyakorlati ismereteinek alkalmazása;

5.4. *egyházzeneművész-tanár szakirányokon*:
- a liturgikus és zenei ismeretek alkalmazása a tanításban és a templomi gyakorlatban;
- felkészítés az egyházzenei alap- és középfokú művészeti oktatás, illetve a templom egyházzenei életének megszervezésére, a rendszeres egyházzenei szolgálatra;

– személyi kapcsolatok kialakításának módjai és együttműködés az egyházzene más szereplőivel;
– egyházi kórus (szkóla) szervezésének és vezetésének speciális követelményei;
– az alap- és középfokú, valamint a tanfolyamszerű egyházzeneoktatás tanterveinek, illetve tantárgyi programjának ismerete;
– az egyházzene tanításának módszertana a köznevelési intézményrendszer iskoláiban (alapfok, középfok, tanfolyamszerű oktatás);
– a liturgikus és egyházzenei ismeretek alkalmazása a személyiségfejlesztésben és a nevelésben;
– egyházzenei vokális és orgona-repertoár összeállítása a különféle iskolatípusokban, azok gyakorlati alkalmazása a liturgikus funkció figyelembe vételével, továbbá

5.4.1. *egyházzene-orgonaművész szakirányon*:
– az istentiszteleti orgonálás oktatásának módszertana;

5.4.2. *egyházzene-kóruskarnagy szakirányon:*
– az istentiszteleti vezénylés oktatásának módszertana;

5.5. *ének-zene művésztanár szakirányon:*
– a képzés során elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;
– Kodály Zoltán zenei nevelési koncepciója és az arra épülő, a teljes embert fejlesztő zenepedagógia; az ének-zenei nevelés, oktatás módszerei: a daltanítás, a dallami, ritmikai, zeneelméleti és zenetörténeti, valamint népzenei ismeretek tanítása; a zenei készségfejlesztés módszerei: éneklési, dallami, ritmikai, zenei olvasás és írás, improvizációs készség, a zenei memória fejlesztése; többszólamúság, harmonikus hallás; zenehallgatás;
– más zenepedagógiai irányzatok és módszerek megismerése;
– az ének-zene tanítás különböző szintjeinek speciális módszertani kérdései, a középiskolás korosztály zenei nevelésének lehetőségei;
– a szolfézstanítás módszertana, az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó komplex zeneoktatási tevékenység összefüggései;
– felkészülés a tehetséggondozásra és a szakirányú továbbtanulásra való felkészítésre;
– a művészeti nevelés személyiségfejlesztő hatásának lehetőségei a köznevelés intézményrendszerében;
– az oktatás tartalmát szabályozó dokumentumok megismerése;
– pedagógiai repertoárismeret, tankönyvelemzés; tudásbázisok és infokommunikációs eszközök használata.

5.6. *zeneszerzőtanár szakirányon*:
– a zeneszerzési és a zeneelméleti tantárgyak oktatásának módszerei;
– a zenei készségek fejlesztésének tanári feladatai és eszközei;
– a zeneművek belső összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek kialakításának útjai;
– a zeneművek előadását, művészi megformálását segítő gyakorlati tudás;
– a zenei tehetséggondozás speciális feladatai;
– az oktatás tartalmát szabályozó dokumentumok megismerése;
– pedagógiai repertoárismeret, tankönyvek és az oktatásban felhasználható szakkönyvek, tudásbázisok és eszközök használata;

5.7. *muzikológus-tanár szakirányon*:
- a zeneirodalom-jelleg és a zenetörténet-jelleg kapcsolata, mértéke, a szigorú kronológiai előrehaladás előnyei és hátrányai;
- a tananyag részletezésének mértéke az alap- és a középfokú oktatásban;
- a műelemzések és történeti jellegű ismertetések közti megfelelő arány kialakítása;
- a tanórák felépítése;
- zenehallgatás a tanórán;
- a hallgatók aktivizálása a tanórán;
- az ismeretellenőrzés szaktárgyi módszerei;
- a (zenetörténet-)zeneirodalom és más tárgyak tartalmának (történelem, irodalom) kapcsolata;
- a középfokú zeneirodalom oktatás előkészítő szerepe a felsőfokú oktatás tekintetében;
- a népzene tanításával (népdalrepertoár, népdalelemzés) kapcsolatos módszerek;
- pedagógiai repertoárismeret, tankönyvek és az oktatásban felhasználható szakkönyvek, tudásbázisok és eszközök használata;
- az infokommunikációs eszközök használata.

4. Népi hangszeres, népi énekes művésztanár, népzeneelmélet-tanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése:

okleveles népi hegedűművész-tanár
okleveles népi brácsaművész-tanár
okleveles népi bőgőművész-/csellóművész-/ütőgardonművész-/tamburabőgőművész-tanár
okleveles népi furulyaművész-tanár
okleveles népi klarinétművész-/tárogatóművész-tanár
okleveles népi dudaművésztanár
okleveles népi cimbalomművész-tanár
okleveles népi tamburaművész-tanár
okleveles népi citera-koboz-tekerőművész-tanár
okleveles népi harmonikaművész-tanár
okleveles népi énekművész-tanár
okleveles népzeneelmélet-tanár
- angol nyelvű megjelölése:

teacher of folk music performance (violin)
teacher of folk music performance (viola)
teacher of folk music performance (double bass-cello-gardon [percussion cello] tambur bass)
teacher of folk music performance (recorder)
teacher of folk music performance (clarinet-tarogato [hungarian folk clarinet])
teacher of folk music performance (bagpipe)
teacher of folk music performance (cimbalom)
teacher of folk music performance (tambura)

teacher of folk music performance (zither-tambura-koboz [historical hungarian lute] /rotary lute [hurdy-gurdy])
teacher of folk music performance (accordion)
teacher of folk music performance (folk singing)
teacher of folk music theory

2. A 3. §-ban foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.1. *bb*) és 4.2.1. *bb*) pontjára figyelemmel a képzési idő:
– osztatlan képzésben: 12 félév.

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az alapfokú művészetoktatásban és felnőttoktatásban, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben az adott hangszer vagy az elméleti tárgy művészeti szakmai tantárgyainak megfelelően
– népi hegedűművész-tanár szakképzettséggel a népi hegedű, a (népi hangszeres) kamarazene és a (népi hangszeres) zenekar;
– népi brácsaművész-tanár szakképzettséggel a népi brácsa, a (népi hangszeres) kamarazene és a (népi hangszeres) zenekar;
– népi bőgőművész-/csellóművész-/ütőgardonművész-/tamburabőgőművész-tanár szakképzettséggel a bőgő/cselló/ütőgardon/tamburabőgő, a (népi hangszeres) kamarazene és a (népi hangszeres) zenekar;
– népi furulyaművész-tanár szakképzettséggel a népi furulya és a (népi fúvós hangszeres) kamarazene;
– népi klarinétművész-/tárogatóművész-tanár szakképzettséggel a népi klarinét/tárogató, a (népi fúvós hangszeres) kamarazene és a (népi hangszeres) zenekar;
– népi dudaművész-tanár szakképzettséggel a népi duda és a (népi fúvós hangszeres) kamarazene;
– népi cimbalomművész-tanár szakképzettséggel a népi cimbalom, a (népi hangszeres) kamarazene és a (népi hangszeres) zenekar;
– népi tamburaművész-tanár szakképzettséggel a különböző típusú tamburák, a (népi hangszeres) kamarazene és a tamburazenekar;
– népi citera-koboz-tekerőművész-tanár szakképzettséggel a népi citera-koboz-tekerő és a (népi hangszeres) kamarazene;
– népi harmonikaművész-tanár szakképzettséggel a népi harmonika, a (népi hangszeres) kamarazene és a (népi hangszeres) zenekar;
– népi énekművész-tanár szakképzettséggel a népi ének és a népi kamaraének;
– népzeneelmélet-tanár szakképzettséggel a népzeneelmélet és -történet és a népzene

szakmai tárgyak oktatására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a 2. *mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A népi zeneművésztanár szakterületi tudása, készségei, képességei

- Alkalmas az érzelmi intelligencia zenével történő fejlesztésére; türelemre és önuralomra nevelésre; az előadó művészethez és a tanításhoz való kreatív hozzáállásra. Képes a stressz kezelésre és nyilvános szereplésre, kognitív és érzelmi erőfeszítésre, a kritikára való pozitív reagálás képességének fejlesztésére. Felkészült a testi tudatosság fejlesztésére; az egészség- és környezettudatosságra nevelésre. Elsajátította a művészeti nevelésben betöltött szerepének elfogadásához szükséges érveléstechnikákat.
- Ismeri zenepedagógiai képességfejlesztés tanulási-tanítási folyamatát, képes annak megtervezésére, megszervezésére, irányítása, értékelése terén a gyakorlás pszichológiai megalapozásának és a zenei munkaképesség-gondozás módszereit; a test és a zenei kifejezés kapcsolatát. Ismeri és használja a zenepedagógiai forrásokat, a zenei előadóművészet-történet pedagógiai ismereteit; a zenei hivatásra történő intellektuális felkészítés komplex feladatait és eszközeit; a zenei nevelés irányzatait, külön tekintettel a Kodály-pedagógiára.
- Ismeri az egyéni tanóra (egy diák – egy tanár) pedagógiai feladatait, módszereit és alkalmas a tanítás-tanulás folyamatában a környezet tükrében (pl. oktatási környezet, adaptivitás, tehetséggondozás, mentorálás, mentálhigiénés ismeretek alkalmazása, személyiségfejlesztés) azokat megválasztani, alkalmazni.
- Ismeri a gyermek- és ifjúságvédelem zenepedagógiai vonatkozásait, a speciális igényű fiatalok nevelésének, fejlesztésének zenei vonatkozásait, a felnőttnevelés zenepedagógiáját, alternatív pedagógiai módszereket.
- Felkészült a tanár és tanítványa speciális szakmai, nevelési kapcsolatából következő tanári feladatokra a hangszeres oktatásban, továbbá ismeri ennek a kapcsolatnak a következményeit a tanulói csoportok kialakulására, dinamikájára és azok formálására.
- Képes a tanulástámogatás sajátos, a zenetanulás szabadon választott (nem kötelezően tanulandó) tevékenységéhez igazodó módszereit eredményesen használni (motiválás, aktivizálás, ellenőrzés, értékelés és mérés lehetőségei, alternatívái, a figyelem, koncentráció fejlesztése).
- Ismeri a szülőkkel való kommunikáció mentori szerepét és folyamatát a zenetanítás során.
- Rendelkezik az általános zenepszichológia tárgykörét felölelő tudással a zenei generatív képesség természete, a zenei képesség fejlődéslélektana, a kiemelkedő teljesítmények, a zenei memória, a zenei képzelet, zenei kreativitás, a zeneszerzés, illetve az improvizáció kognitív pszichológiája,valamint a gyakorlás, a kotta nélküli játék és a lapról játék kognitív háttere, a zenetanulás transzferhatásai, a zeneterápia alapjai, a zenepszichológia története, a zeneészlelés és a zenei tevékenységek neuropszichológiája, motoros irányítása, a pszichoakusztika terén.
- Rendelkezik az előadó művészet pszichológiájának tárgykörét felölelő ismeretekkel a zenei kifejezőerő kognitív modelljei, a finomidőzítések és a zenei forma kapcsolata, az érzelemkifejezés módjai, valamint a gyakorlás lélektana terén. Ismeri az amatőrök és a professzionális előadóművészek közötti különbségeket. a mozgás szerepét, a zenei kifejezés lehetőségeit a zenehallgató nézőpontjából, a társaslélektani folyamatokat a színpadon, szólistaként, kamaracsoportban, zenekarban, kórusban.

– Rendelkezik a zeneszociológia tárgykörét felölelő ismeretekkel, így a zenehallgatás-választás motivációjának és hatásának ismereteivel. A zene szerepének megítélési képességével az előadó-művészetben a film, színház, tánc területén. Ismeretekkel rendelkezik zenei identitásról, a zene közösségre, az iskolai környezetre gyakorolt hatásáról, a csoportdinamikai körülményekről, a zene és fogyasztói viselkedéséről.
– Felkészült és gyakorlattal rendelkezik a koncertpedagógia, a zenei ismeretterjesztés területén, a tanórán kívüli hallgatói csoportok szervezésében, irányításában, a minőségi zenélés élethosszig tartó életszervező erővé alakításában alapvetően a család közösségére építve. Ismeri a médiapedagógia zenepedagógiai vonatkozásait.

4.2.2. A népi zeneművésztanár szakok szakterületi ismeretei:

a) *A népi zeneművésztanár szakok (szakirányok) a közös ismeretkörei*

szolfézs és zeneelméleti ismeretek, általános zenetörténeti és magyar zenetörténeti ismeretek, hangszeres/énekes együttjáték, népzeneelméleti és népzenetörténeti ismeretek, népművészeti elméleti és gyakorlati ismeretek; zongora, akusztika, általános műveltségi ismeretek.

b) *A népi zeneművésztanár szakok (szakirányok) szakterületi ismeretei:*

Népi hegedűművész-tanár: népi hegedű (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi brácsaművész-tanár: népi brácsa (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi bőgőművész-/csellóművész-/ütőgardonművész-/tamburabőgőművész-tanár: népi bőgő, cselló, ütőgardon, tamburabőgő (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi furulyaművész-tanár: népi furulya (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi klarinétművész-/tárogatóművész-tanár: népi klarinét/tárogató (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi dudaművésztanár: népi duda (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi cimbalomművész-tanár: népi cimbalom (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi tamburaművész-tanár szakirány: népi tambura (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi citera-koboz-tekerőművész-tanár: népi citera-koboz-tekerő (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi harmonikaművész-tanár: népi harmonika (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, hangszer-metodikai ismeretek).

Népi énekművész-tanár: népi ének (zenei, technikai ismeretek, stílus- és repertoárismeret, előadói gyakorlat, énekmetodikai, hangképzési ismeretek).

Népzeneelmélet-tanár: népzeneelméleti és -történeti, valamint népművészeti elméleti és gyakorlati ismeretek.

5. *A népi hangszeres, népi énekes művésztanár és a népzeneelmélet-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

5.1. *népi hangszeres és énekes szakirányon,* az 5.2. pont szerinti szakirány kivételével
- a szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;
- a népzenei repertoár elsajátításának módszertana;
- művészeti nevelés és a személyiségfejlesztés kapcsolata, valamint a népzene, a népi kultúra az oktatásban, nevelésben történő alkalmazási lehetőségei, módszerei;
- felkészítés a nyilvános fellépésre;
- a népzene hallás utáni tanulásának tanítása;
- az alap- és középfokú művészetoktatás tanterveinek, tantárgyi programjának ismerete;
- felkészülés a tehetséggondozásra;

5.2. *a népzeneelmélet-tanár szakirányon:*
- a képzés során elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;
- az alap- és középfokú művészeti képzés tantárgyi programjaiban rögzített szolfézs, zeneelméleti, zenetörténeti, népzenei ismeretek tanításának módszerei,
- a zenei készségek fejlesztésének tanári feladatai és eszközei;
- a zeneművek belső összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek kialakításának útjai;
- a zeneművek előadását, művészi megformálását segítő gyakorlati tudás;
- a zenei tehetséggondozás speciális feladatai;
- az oktatás tartalmát szabályozó dokumentumok megismerése;
- pedagógiai repertoárismeret, tankönyvek és az oktatásban felhasználható szakkönyvek, tudásbázisok és eszközök használata.

II. Táncművészet szakmai terület

1. Tánctanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
- magyar nyelvű megjelölése:

okleveles tánctanár (klasszikus balett)
okleveles tánctanár (néptánc)
okleveles tánctanár (moderntánc)
okleveles tánctanár (társastánc)
okleveles tánctörténet és -elmélet tanár
- angol nyelvű megjelölése:

teacher of Dance (Classical Ballet)
teacher of Dance (Hungarian Folk Dances)
teacher of Dance (Modern Dance)
teacher of Dance (Ballroom Dances)
Dance History and Dance Theory teacher

2. A 3. § bekezdésében foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.2. és 4.2.2. pontjára figyelemmel a képzési idő:
– osztott képzésben: 4 félév;

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az alapfokú művészetoktatásban, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben, felnőttképzésben, továbbá tánccsoportoknál, együtteseknél egyéni, valamint csoportos formában megvalósuló tánctanári feladatok végzésére, a testkultúra és a tánc által az egészséges életmódra nevelés eszközeivel az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik alkalmasak a tantárgyi és az általános pedagógiai-pszichológiai ismereteiknek az integrálására, illetve eredményes alkalmazására, ez által a tanulók táncos készségeinek, képességeinek, táncelméleti tudásának, valamint a táncművészet és a társművészetek területén a műveltségük fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A tánctanár szakterületi tudása, készségei, képessége

– a táncművészet és a társművészetek iránti elkötelezettség,
– a magas szinten tanult táncművészeti ismeretek (a tanult formanyelvek) átadásának képessége,
– a tánc megtanulása, kivitelezése során megnyilvánuló problémák felismerésének és javításának képessége,
– jó együttműködő és kommunikációs képesség,
– a tánc pszichikai hatásának – feszültségoldásának, örömszerzési forrásnak - érvényre juttatásának képessége,
– kreativitás: önálló táncprodukció megalkotásának, betanításának képessége, ezáltal művészi élmény létrehozása a köznevelésben éppúgy, mint bármely más oktatási formában,
– közösségformáló szerep, az iskolai és az iskolán kívüli táncművészeti, valamint kulturális események létrehozása, megszervezésére és/vagy az azokban való cselekvő részvétel által,
– a kamaszkori társas, nemek közötti kommunikációs problémák oldásának képessége a tánc által,
– kiemelkedő tehetségek gondozásának képessége,
– problémás és hátrányos helyzetű gyermekek közösségbe illesztésének, felzárkóztatásának képessége a tánc révén,
– a pedagógiai és tánc-szakmai kutatások, tervezési, fejlesztési feladatok ellátásának képessége,
– az oktatáshoz kapcsolódó nyilvános előadások létrehozására.

4.2.2. A tánctanár szakokon (szakirányokon) a szakterületi ismeretek:

a) *a tánctanár tanári szakirányok közös szakterületi ismeretei:*

- Az alapképzésben megszerzett elméleti ismereteket tovább bővítő ismeretkörök a táncművészet, valamint a táncművészet és a társművészetek kapcsolódására, illetve kölcsönhatására vonatkozóan, kiemelt figyelemmel az oktatás-nevelés területére.
- A művészeti oktatás és nevelés helyének, szerepének, módszereinek ismerete a Nemzeti alaptanterv, valamint a korszerű kutatások fényében, különös tekintettel a tánc köznevelésbe való bekapcsolására, ahol a tánc oktatását kizárólag okleveles tánctanár / okleveles táncművésztanár képes ellátni, akinek a magas szintű gyakorlati táncművészeti tudása, szakmódszertani és pedagógiai ismerete teszi lehetővé az élettani, pedagógiai sajátosságok figyelembe vételével a gyermekek egészségre nevelését, továbbá a nemzeti tudat ápolását a tánc, a táncművészet által.
- A táncművészet minden szakirányán – differenciáltan – (klasszikus balett, moderntánc, néptánc, társastánc, kortárstánc) a tanulók korosztály szerinti, élettani sajátosságainak megfelelő oktatási módszereinek megismerése, beleértve a különböző tánctechnikákat előkészítő gyermekjátékokat, gyermektáncokat is.
- Az egészséges életmódra történő nevelés témaköreinek megismerése a mozgásbiológia, a fejlődéslélektan, az egészségtan, a táplálkozástudomány, valamint a táncterápia által, s ezen ismereteknek a tánctanításon keresztül való alkalmazása.
- A táncművészet szerepe és jelentősége a nemzeti tudat megalapozásában, elmélyítésében, ápolásában elsősorban a magyar néptánc által.
- A művészeti nevelés személyre gyakorolt pozitív hatásának ismerete, a kamaszkori társas és kommunikációs problémák ismerete, valamint ezek feloldásának módszere a táncoktatás által.
- Felkészülés a tehetséggondozásra, a professzionális táncművészi pályára történő előkészítésre és oktatására, valamint a kiemelkedő művészi tehetségek egyéni kibontakoztatásának feladataira.
- Felkészítés a tudományos munkára, a tudományos kutatás módszereinek, eljárásainak, segédeszközeinek megismerésére és használatára a tánctudományban.

b) *a tánctanár szakok (szakirányok) ismeretkörei*:

- *Klasszikus balett*: a klasszikus balett formanyelvének magas szintű ismerete, kiegészítve az előkészítő gimnasztika, a pilates- és emeléstechnika, a moderntánc valamint a balettgyakorlatokhoz használt zenei anyagok ismeretével.
- *Moderntánc*: a moderntánc formanyelvének, elsősorban az art jazz, a Graham-, a Limón- a kontakt- és az improvizációs technikák magas szintű ismerete, kiegészítve az előkészítő gimnasztika, a klasszikus balett, a pilates-technika és a kortárs zenék ismeretével.
- *Néptánc*: a magyar néptánc formanyelvének magas szintű ismerete, kiegészítve a Kárpát-medencében élő különböző etnikumok (cigány, horvát, német, román, szerb, szlovák) táncanyagainak, valamint a népi gyermekjátékok, a népzene, a táncfolklorisztika és népviselet ismeretével.
- *Társastánc:* a standard és latin-amerikai táncok magas szintű ismerete, kiegészítve a speciális páros táncok, a „vonalak és pózok”, a „partnering”, valamint a formáció ismeretével és a XX. századi tánczenék, a versenyszabályok és a versenyeken való pontozások megismerésével.

– *Tánctörténet és -elmélet*: a táncformanyelvek (balett, moderntánc, néptánc), a legjelentékenyebb táncalkotások, alkotóművészek és a kortárs táncművészet magas szintű ismerete, különös tekintettel a magyar táncművészetre, a tánctörténet, valamint a táncművészettel összefonódó zene-, díszlet- és jelmeztörténet megismerése.

5. *A tánctanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A táncformanyelv ismerete, technikájának elemzése, módszertana, az ismeretek pedagógiai alkalmazása, és a tanítási gyakorlatba történő átültetésére vonatkozó tudás, a táncoktatás didaktikája révén.
– Saját formanyelvén túl, más táncművészeti szakirányok és a társművészetek ismeretének segítségével, eredményesebb és szélesebb spektrumú táncoktatási módszerek alkalmazása.
– Klasszikus balett: a klasszikus balett, elsősorban a Vaganova és a magyar módszertan elsajátítása, kiegészítve az újabb francia, angol iskolák, az előkészítő gimnasztika, a gyermektánc, a pilates- és az emeléstechnika módszertanával, a balettgyakorlatokhoz használt zenei anyagok ismeretével.
– Moderntánc: a modern- és kortárs tánctechnikák: az art jazz, a Graham-, a Limón-, a kontakt- és az improvizációs technikák módszertanának elsajátítása, kiegészítve a gyermektánc oktatás módszertanával, a kortárs zenék ismeretével.
– Néptánc: a magyar néptánc módszertanának elsajátítása, kiegészítve a nemzetiségi táncok, a népi gyermekjátékok módszertanával, a népzene, a táncfolklorisztika és népviselet elemző megismerésével.
– Társastánc: a standard és latin-amerikai táncok módszertanának elsajátítása, kiegészítve a speciális páros táncok, a „vonalak és pózok”, a „partnering”, valamint a formáció módszertanának ismeretével és a XX. századi tánczenék ismeretével.
– Tánctörténet és -elmélet: a táncelméleti oktatás, a táncműelemzés módszertana, valamint a táncművészettel összefonódó zene-, díszlet- és jelmeztörténeti ismeretek oktatásának módszertana.

2. Táncművésztanár szakképzettségek

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

magyar nyelvű megjelölése: okleveles táncművésztanár (klasszikus balett)
okleveles táncművésztanár (néptánc)
angol nyelvű megjelölése: teacher of Dance Performance (Classical Ballet)
teacher of Dance Performance (Hungarian Folk Dances)

2. A 3. § bekezdésében foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.3. és 4.2.3. pontjára figyelemmel a képzési idő

– a nem tanári mesterszakkal párhuzamos képzésben: 2 félév.

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az alapfokú

művészetoktatásban, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben, felnőttképzésben, továbbá tánccsoportoknál, együtteseknél egyéni, valamint csoportos formában megvalósuló tánctanári feladatok végzésére, a testkultúra és a tánc által az egészséges életmódra nevelés eszközeivel az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, akik alkalmasak a tantárgyi, illetve az általános pedagógiai-pszichológiai ismereteiknek az integrálására, eredményes alkalmazására, ez által a tanulók táncos készségeinek képességeinek, táncelméleti tudásának, valamint a táncművészet és a társművészetek területén a műveltségük fejlesztésére, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A táncművésztanár szakterületi tudása, készségei, képessége

- a táncművészet és a társművészetek iránti elkötelezettség,
- a táncművészeti ismeretek (a tanult formanyelvek) átadásának képessége,
- a tánc megtanulása, kivitelezése során megnyilvánuló problémák felismerésének és javításának képessége,
- jó együttműködő és kommunikációs képesség,
- a tánc pszichikai hatásának – feszültségoldásának, örömszerzési forrásnak – érvényre juttatásának képessége,
- kreativitás: önálló táncprodukció megalkotásának, betanításának képessége, ezáltal művészi élmény létrehozása a köznevelésben éppúgy, mint bármely más oktatási formában,
- közösségformáló szerep, az iskolai és az iskolán kívüli táncművészeti, valamint kulturális események létrehozása, megszervezésére illetve az azokban való cselekvő részvétel által,
- a kamaszkori társas, nemek közötti kommunikációs problémák oldásának képessége a tánc által,
- kiemelkedő tehetségek gondozásának képessége,
- problémás és hátrányos helyzetű gyermekek közösségbe illesztésének, felzárkóztatásának képessége a tánc révén,
- a pedagógiai és tánc-szakmai kutatások, tervezési és fejlesztési feladatok ellátásának képessége,
- az oktatáshoz kapcsolódó nyilvános előadások létrehozására.

4.2.2 A táncművésztanár szakok (szakirányok) szakterületi ismeretei:

A szakterületi ismeret a táncművésztanár szaknak – tanári szakirányonként – megfeleltethető nem tanári mesterszakon szerzett, a tanári szakképzettséghez tartozó táncművészeti tudást foglalja magában.

5. *A táncművésztanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

- A művészeti oktatás-nevelés helye, szerepe, a táncművészet módszerei, a tánc köznevelésbe való bekapcsolása, az élettani és pedagógiai sajátosságok figyelembe vételével a gyermekek egészségre nevelése, továbbá a nemzeti tudat ápolása a tánc, a táncművészet által.
- A művészeti nevelés személyre gyakorolt pozitív hatásának ismerete, a kamaszkori társas és kommunikációs problémák ismerete, valamint ezek feloldásának módszere a táncoktatás által.
- Felkészülés a tehetséggondozásra, a professzionális táncművészi pályára történő előkészítésre és oktatására, valamint a kiemelkedő művészi tehetségek egyéni kibontakoztatásának feladataira.
- A táncformanyelv ismerete, technikájának elemzése, módszertana, az ismeretek pedagógiai alkalmazása, és a tanítási gyakorlatba történő átültetésére vonatkozó tudás, a táncoktatás didaktikája révén.
- Saját formanyelvén túl, más táncművészeti szakirányok és a társművészetek ismeretének segítségével, eredményesebb, illetve szélesebb spektrumú táncoktatási módszerek alkalmazása.
- Klasszikus balett: a klasszikus balett, elsősorban a Vaganova és a magyar módszertan elsajátítása, kiegészítve az újabb francia, angol iskolák, az előkészítő gimnasztika, a gyermektánc, a pilates- és az emeléstechnika módszertanával, a balettgyakorlatokhoz használt zenei anyagok ismeretével.
- Néptánc: a magyar néptánc módszertanának elsajátítása, kiegészítve a nemzetiségi táncok, a népi gyermekjátékok módszertanával, a népzene, a táncfolklorisztika és népviselet elemző megismerésével.

III. Ipar-, építő-, film- és videóművészet, multimédia szakmai terület

1. Design- és vizuálisművészet-tanár

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

- magyar nyelvű megjelölése: okleveles design- és vizuálisművészet-tanár
- angol nyelvű megjelölése: teacher of Art and Design

2. A 3. § (3) bekezdésében foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.3. és 4.2.3. pontjára figyelemmel, nem tanári mesterszakkal párhuzamos képzésben a képzési idő 2 félév.

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, felnőttképzésben, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben, a tágan értelmezett vizuális kultúra: iparművészeti, építőművészeti, film- és videóművészeti, képzőművészeti, valamint multimédia képzési ág szakmai tárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A design- és vizuálisművészet-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei

- a tanult művészeti ismeretek átadásának képessége;
- jó együttműködő és kommunikációs képesség;
- tervezői gyakorlat (műhely, tervezés);
- általános gyakorlati ismeretek (szabadkézi rajz, festés, mintázás, formatan, színtan, műtermi munka).

4.2.2. A design- és vizuálisművészet-tanár szakon a szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeret a művészeti képzési terület tágan értelmezett vizuális kultúra a tanári szaknak megfeleltethető nem tanári mesterszakon szerzett, a tanári szakképzettséghez tartozó iparművészeti, építőművészeti, film- és videóművészeti, képzőművészeti valamint a multimédia képzési ág mesterképzési szakjainak tudását foglalja magába:

- az emberi környezet, a design, a közlő, kifejező szándékú vizuális alkotások társadalmi, történelmi, szociális beágyazottsága;
- a vizuális alkotó- és befogadóképességek fejlődése (gyermekrajz-fejlődés);
- a képi-plasztikai gondolkodás, alkotás, a vizuális megismerés, a képi látásmód elmélete, valamint gyakorlati alkalmazása; a konkrét és fogalmi gondolkodás, cselekvés kapcsolata;
- a kreativitás jelentősége és fejlesztési lehetőségei, módszerei (a vizuális alkotó- és tervező tevékenységeken keresztül);
- a látvány érzelmeket keltő szerepe, az érzelmi intelligencia kifejlesztésében betöltött szerepe;
- a vizuális kultúra különböző megnyilvánulási formái;
- a design és a vizuális művészetek vizuális kultúrán belüli helye, szerepe, egymáshoz való viszonya; az egyes vizuális művészeti ágak sajátosságai;
- a design és a vizuális művészetek, mint az emberi megismerés, illetve kifejezés egyik módja;
- a művészet, mint az egyik legkomplexebb vizuális üzenet és az értékközvetítés eszköze; a művészeti ágak határainak átjárhatóságáról való tudás;
- a kultúra hagyományos és mai értékei;
- a műelemző, tárgyelemző módszerek, a funkció, a tartalom és a forma összefüggése;
- a látás, az ábrázolás és a vizuális kifejezés szerepe az emberi kommunikációban;
- a vizualitásnak az önismeretben, az identitás kialakításában és az önkifejezésben betöltött szerepe;
- a fogyasztói és állampolgári nevelés a tárgyvilág, a design, a városi környezet értő használatához;
- az életmód, az emberi igények szerepe a környezetalakításban és -használatban;
- a társadalmi és gazdasági lehetőségek, valamint a technikai adottságok szerepe a környezetalakításban és -használatban;
- a tárgy- és környezetalakítók, illetve a tárgyakat és a környezetet használók felelőssége a társadalommal, a kulturális és a természeti környezettel szemben;

– szakelmélet (szaktörténet, szakesztétika, szakos műszaki ismeretek, szakos kereskedelmi ismeretek, tervezéselmélet, designelmélet);
– általános elméleti ismeretek (művészettörténeti, társadalomtudományi, filozófiai és kommunikációs ismeretek).

5. *A design- és vizuálisművészet-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*
– Az adott, a nem tanári, mesterfokozatot adó szakképzettségeknek megfelelő, konkrét design- és vizuális művészeti szakterület sajátos szakmai, valamint tantárgy-pedagógiai ismeretei.
– A kreatív problémamegoldás módszerei.
– A mesterképzésben elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása.
– A művészeti oktatás és nevelés helye, szerepe, módszerei a Nemzeti alaptanterv művészetek műveltségi terület nevelési-oktatási feladatainak, valamint a korszerű kutatások fényében.
– A művészeti nevelés és a személyiségfejlesztés kapcsolata, valamint a design- és a vizuális művészetek oktatásban és nevelésben történő alkalmazási lehetőségei, módszerei. A művészettel nevelés lehetőségeinek alkalmazása, különös tekintettel a hátránnyal kűzdő tanulókra (hátránykompenzáció, önbizalomfejlesztés).
– Felkészülés a tehetséggondozásra, a tanulók professzionális művészi, vizuális művészi és művészetelméleti pályára történő előkészítésre, valamint a kiemelkedő művészi tehetségek egyéni kibontakoztatásának, feladataira.

IV. Képzőművészet szakmai terület

1. Képzőművésztanár szakképzettség

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles képzőművésztanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Fine Arts

2. A 3. § (3) bekezdésében foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.3. és 4.2.3. pontjára figyelemmel, nem tanári mesterszakkal párhuzamos képzésben a képzési idő 2 félév.

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, felnőttképzésben, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben a képzőművészeti szakmai tárgyak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A képzőművésztanár szakterületi tudása, készségei, képességei

Szakmai ismeret terén:

– Felkészült az egyetemes és magyar vizuális kultúrának a képzőművészetek és a vizuális kommunikáció területén folyó közvetítői hivatásra, e területen az oktatás és nevelés feladataira;
– ismereteit, alkotói tapasztalatait szakszerűen, a tantervi követelményeknek megfelelően képes átadni (a rajz és képzőművészeti technikák, a művészettörténet és műelemzés, a művészeti geometria, a képzőművészeti és vizuális technikai médiumok tantárgyai és az ezekkel megegyező tartalmú diszciplínák oktatásán keresztül) a művészeti szakképzésben, az iskolai nevelés-oktatás évfolyamain, az alapfokú művészeti oktatásban, valamint a vizuális közművelés területén;
– vizuális művészeti, művészettudományi, művészettörténeti, pszichológiai és pedagógiai megalapozottságú kultúrájukra támaszkodva, a vizuális ábrázolás, kifejezés kortárs, illetve történeti értékeinek birtokában képes növendékeit a megismerési, tanulási folyamatokban differenciáltan irányítani, az alkotói attitűdjükben orientálni, képzőművészeti tevékenységükben támogatni, kulturális, művészeti, közösségi személyiségfejlődésüket elősegíteni.

Tanári tudás, képesség terén

– Ismeri a köznevelés, illetve a szakképzés tartalmi szabályozását és az adott tanári szakképzettségnek megfelelő tantárgyak, érettségi tárgyak követelményeiben, illetve rendelkezik a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott ismeretek körének szaktudományos mélységű ismeretével.
– A speciális pedagógiai jellegű szakképesítések esetén ismeri az adott szakterület szakismereteit.
– Értelmezni tudja az adott szakképzettséghez kapcsolódó tantárgy (műveltségi terület, nevelési, pedagógiai szakterület) által közvetített tudás sajátosságait, az abban rejlő általános és specifikus képességfejlesztés lehetőségeit. Ismeri az oktatott tantárgy (műveltségi terület) más műveltségi területekhez való kapcsolatát, a művészeti ismereteknek az általános műveltséghez, a Nemzeti alaptantervben meghatározott kulcskompetenciák fejlesztéséhez való hozzájárulását, valamint a tudáselemek rendszerbe szervezésének, a különböző forrásokból származó tudás integrálásának módjait, a tantárgy (műveltségi terület) tanításának nemzetközi tendenciáit. Ismeri és használni tudja a műveltségterülethez kapcsolódó, a Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervek szerinti szaktárgyi rendszert, helyi tantervek, oktatási programok készítésének szakmai, pedagógiai elveit, módszereit.
– Ismeri a tantárgy (műveltségi terület) által közvetített fogalmakat, tartalmuk fejlődési sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét, az azokkal kapcsolatos elő-fogalmakat, tapasztalati fogalmakat és a tévképzetek problémáit, a fogalmi váltás nehézségeit. Ismeri a tantárgy (műveltségi terület) eredményes tanulásához szükséges készség- és képességbeli előfeltételeket, a tananyag által fejlesztendő specifikus készségeket, képességeket, attitűdök és elkötelezettségek sajátosságait. Képes a tantárgyban elsajátított tudás

alkalmazására, a problémamegoldó képesség fejlesztésére. Felismeri a hatékony tanulási környezet megteremtésének módjait. Ismeri és alkalmazza a tantárgyhoz, műveltségi területhez kapcsolódó mérési, értékelési módokat.

– Rendelkezik a tantárgy (műveltségi terület) tanításában alkalmazható módszerek széles körű ismeretével, a megfelelő módszerek kiválasztásának képességével, különös tekintettel a differenciálásra, a tanulók személyére szabott oktatásra, az integrált oktatás és tehetségfejlesztés igényeire. Képes a tanulási idő differenciált kezelésére. Tudatában van a tantárgy és a tananyag sajátosságainak megfelelő, változatos tananyag-elrendezési (koncentrikus, lineáris, spirális) és időszervezési (folyamatos, epochális) megoldásokkal, azok alkalmazásával. Ismeri a tantárgyhoz kapcsolódó tankönyveket, taneszközöket. Az oktatást segítő médiumok szakszerűen értékeli. Képes azokból a tanulók egyéni sajátosságainak, előzetes felkészültségének, összetételének megfelelő ismeretforrások kiválasztására.

Attitűd tekintetében jellemzi

– A szakmai, szakmódszertani tudásának fejlesztése, fejlesztő programokban, kísérleti munkákban való önálló, gyakorlati szakemberként, partnerként való részvétel, a hazai és nemzetközi felmérésekben vagy kutató, képző intézményekhez kapcsolódóan a folyamatos tanulási tevékenység, az eredmények értelmezéséhez, az új ismereteknek a tanítási-nevelési gyakorlatban való felhasználásához szükséges tudás folyamatos fejlesztése.
– A tanult művészeti és művészettörténeti ismeretek átadásának képessége.
– Jó együttműködő, motiváló és kommunikációs képesség.
– Kreativitás, a képzőművészet és a társművészetek iránti elkötelezettség.
– Képzőművészeti teoretikus érdeklődés és alkotói gyakorlat.

4.2.2. A képzőművésztanár szakon a szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeret a tanári szaknak megfeleltethető nem tanári mesterszakon szerzett, a tanári szakképzettséghez tartozó képzőművészeti tudást foglalja magában, amely a tanári szakképzettség tekintetében a vizuális és környezetkultúra tanár szakterületi ismereteivel azonos tudás megszerzését is biztosítja, valamint az általános köznevelési művészettörténeti és művészettörténet tanári ismereteken túl megismerteti:

– az egyetemes képzőművészet kifejezési eszközeit, lehetőségeit;
– a különböző térábrázolási rendszereket, konvenciókat és azok történetét;
– a képzőművészetben használható anyagokat és technikákat;
– a képzőművészeti technikákkal, anyagokkal és színekkel elérhető hatásokat;
– az összehasonlító elemzési módszereket, eszközöket.

5. *A képzőművésztanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

A művészettörténet oktatás és műelemzés szakmódszertani ismeretein túl

– a képzőművészet-oktatás történeti háttere, nevelésfilozófiai sajátosságai;
– a művészeti nevelés pedagógiai alapelvei és általános módszerei;
– a művészeti képzés elméleti és gyakorlati, szakmódszertani ismeretanyaga;
– a vizuális technikai médiumok és azok alkotói és oktatási lehetőségei;
– az audio-vizuális szemléltető eszközök és azok módszertani lehetőségei;
– az oktatási célú kutatás, anyaggyűjtés és alkotás sajátos követelményei a vizuális kultúra területén;
– a mesterképzésben elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása;

– a művészeti oktatás és nevelés helye, szerepe, módszerei a Nemzeti alaptanterv művészetek műveltségi terület nevelési, oktatási feladatainak, valamint a korszerű kutatások fényében;
– a művészeti nevelés és a személyiségfejlesztés kapcsolata, valamint a képzőművészet oktatásban és nevelésben történő alkalmazási lehetőségei, módszerei;
– felkészülés a tehetséggondozásra, a tanulók professzionális képzőművészi pályára történő előkészítésre, valamint a kiemelkedő művészi tehetségek egyéni kibontakoztatásának feladataira.

V. Színház- és filmművészet szakmai terület

1. Színházművészeti tanár szakképzettség

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
– magyar nyelvű megjelölése: okleveles színházművészeti tanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Theater Arts

2. A 3. § (3) bekezdésében foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.3. és 4.2.3. pontjára figyelemmel, nem tanári mesterszakkal párhuzamos képzésben a képzési idő 2 félév.

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, felnőttképzésben, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben a színházművészet szakmai tárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A színházművészeti tanár szakterületi tudása, készségei, képességei
a színházművészeti tanár
– képes a tanult művészeti ismeretek átadására;
– jó együttműködő és kommunikációs képességgel rendelkezik,
– írói és/vagy színpadi gyakorlati tapasztalattal bír;
– ismeri a színpadi munkát, az előadás készítés gyakorlatát;
– képes a tanórán kívüli tanulói csoportok szervezésére és irányítására,
– felkészült a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelésére, ismeri a művészeti tevékenység tanulást támogató, a személyiség fejlesztést segítő pedagógiai módszereit, alkalmazási lehetőségeit;

– ismeri az előadó-művészet összetett folyamatában a stresszkezelés, a jelenségét és leküzdésének stratégiáit.

4.2.2. A színházművészeti tanár szakképzettség szempontjából meghatározó szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeret a színházművészeti tanár szaknak megfeleltethető színművész, színházi dramaturg színházrendező nem tanári osztatlan szakok valamelyikén szerzett, a tanári szakképzettséghez tartozó színművészeti tudást foglalja magában.

5. *A színházművészeti tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A színházművészeti nevelés pedagógiai alapelvei és általános módszerei.
– A színházművészeti oktatás történeti háttere, nevelésfilozófiai sajátosságai.
– A mesterképzésben elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása.
– A színházművészeti oktatás és nevelés helye, szerepe, módszerei, a Nemzeti alaptanterv művészetek műveltségi terület nevelési, oktatási feladatai, a korszerű kutatások fényében.
– A művészeti nevelés és a személyiségfejlesztés kapcsolata.
– A színházművészet alkalmazása más curriculum területek oktatásában.
– Felkészülés a tehetséggondozásra, a tanulók professzionális színházművészi pályára történő előkészítésére, valamint a kiemelkedő művészi tehetségek egyéni kibontakoztatásának feladataira.

2. Filmművészeti tanár szakképzettség

1. Az *1. melléklet* 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő

– magyar nyelvű megjelölése: okleveles filmművészeti tanár
– angol nyelvű megjelölése: teacher of Moving Images

2. A 3. § (3) bekezdésében foglaltakra és az *1. melléklet* 4.1.3. és 4.2.3. pontjára figyelemmel, nem tanári mesterszakkal párhuzamos képzésben a képzési idő 2 félév.

3. A képzés célja az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, felnőttképzésben, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben a filmművészet szakmai tárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányaik doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség

4.1. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében:
a *2. mellékletben* meghatározott tudás, készség, képesség;

4.2. a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A filmművészeti tanár szakterületi tudása, készségei, képességei
a filmművészeti tanár

– képes a tanult művészeti ismeretek átadására;

– jó együttműködő és kommunikációs képességgel rendelkezik;
– ismeri mozgóképkészítés gyakorlatát;
– képes a tanórán kívüli hallgatói csoportok szervezésére és irányítására
– felkészült a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelésére, ismeri a művészeti tevékenység tanulást támogató, a személyiség fejlesztést segítő pedagógiai módszereit, alkalmazási lehetőségeit;
– ismeri a filmkészítés összetett folyamatában a stresszkezelés, a jelenségét és leküzdésének stratégiáit

4.2.2. A filmművészeti tanár szakon a szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeret a filmművészeti tanár szaknak megfeleltethető nem tanári, a filmdramaturg osztatlan, a filmoperatőr művész, a filmrendező művész,a dokumentumfilm-rendező művész, és a filmmaking mester szakok valamelyikén szerzett, a tanári szakképzettséghez tartozó színművészeti tudást foglalja magában.

5. *A filmművészeti tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei*

– A filmművészeti nevelés pedagógiai alapelvei és általános módszerei.
– A filmművészeti oktatás helye a művészeti oktatásban.
– A mesterképzésben elsajátított szakterületi ismeretek pedagógiai alkalmazása.
– A filmművészeti oktatás és nevelés helye, szerepe, módszerei, a Nemzeti alaptanterv művészetek műveltségi terület nevelési, oktatási feladatai, a korszerű kutatások fényében.
– A filmművészeti nevelés és a személyiségfejlesztés kapcsolata.
– A filmművészet alkalmazása más curriculum területek oktatásában.
– Felkészülés a tehetséggondozásra, a tanulók professzionális filmművészi pályára történő előkészítésre, valamint a kiemelkedő művészi tehetségek egyéni kibontakoztatásának feladataira.

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1031/2013. (I. 30.) Korm. határozata az új nemzeti közgyűjteményi épületegyüttesről és a megvalósítás előkészítéséhez szükséges intézkedésekről

1. A Kormány

1.1. egyetért azzal, hogy az új nemzeti közgyűjteményi épületegyüttes 2014–2020 között a budapesti Ötvenhatosok terén, a Városligetben valósuljon meg;

1.2. egyetért azzal, hogy az új nemzeti közgyűjteményi épületegyüttesben az alábbi intézmények nyerjenek elhelyezést:

a) a Néprajzi Múzeum, a Kúria eredeti bírósági funkciójának mielőbbi helyreállítása érdekében;

b) a Magyar Fotográfiai Múzeum;

c) az Új Nemzeti Galéria, a Szépművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményeinek újraegyesítése érdekében;

d) a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, az Új Nemzeti Galéria épületében;

e) a Magyar Zene Háza;

f) a Magyar Építészeti Múzeum;

1.3. felhívja az emberi erőforrások miniszterét az 1.2. pont szerinti intézményeket befogadó épületegyüttesre vonatkozó nemzetközi építészeti tervpályázat kiírásának előkészítésére;

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: 2013. június 30.

1.4. egyetért azzal, hogy az állam tulajdonában álló, volt Szabolcs utcai kórház ingatlan-együttesének a „Nemzeti Közszolgálati Egyetem elhelyezése a Ludovika Campusban” elnevezésű állami beruházás egyes kérdéseiről szóló 1158/2012. (V. 18.) Korm. határozat 11. pontja szerinti egységes elhelyezés érdekében nem szükséges része hasznosítható és bekapcsolható az új nemzeti közgyűjteményi épületegyüttes programjába, kiemelt figyelemmel az érintett intézmények kiállítási és közönségfogadási tevékenységével közvetlenül össze nem függő raktározási és restaurálási funkciók ellátását szolgáló terek elhelyezésére, és egyúttal felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, az emberi erőforrások miniszterét és a belügyminisztert az intézkedés előkészítésére, a szükséges egyeztetések lefolytatására;

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
emberi erőforrások minisztere
belügyminiszter

Határidő: azonnal

1.5. egyetért azzal, hogy a Szépművészeti Múzeumban elhelyezésre kerülő nemzeti és nemzetközi gyűjteményi anyag megfelelő bemutatása érdekében, az Új Nemzeti Galéria felépítésével egyidejűleg kerüljön sor a Szépművészeti Múzeum II. világháborúban súlyosan megsérült, és azóta zárva tartó Román Csarnokának rekonstrukciójára;

1.6. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy az új nemzeti közgyűjteményi épületegyüttesre vonatkozó koncepció második ütemeként készítse el a Városliget átfogó, a kulturális, továbbá a terület- és településrendezési szempontokat egységben kezelő hasznosítási koncepcióját, amely magába foglalja a Fővárosi Nagycirkusz új, városligeti elhelyezését is;

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: 2013. április 30.

1.7. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, a nemzeti fejlesztési minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy az Európai Unió 2014–2020 közötti tervezési és költségvetési időszakának tervezése során legyenek kiemelt figyelemmel az új nemzeti közgyűjteményi épületegyüttes megvalósításának finanszírozási

szükségleteire; vizsgálják és határozzák meg közösen a bevonható források körét, az uniós támogatási források, a központi költségvetés, továbbá a magántőke bevonásának lehetőségei és feltételei tekintetében egyaránt;

Felelős: emberi erőforrások minisztere
nemzeti fejlesztési miniszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

1.8. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy kezdjék meg az új nemzeti közgyűjteményi épületegyüttes megvalósításához szükséges ingatlanrészek tulajdonjogi helyzetének rendezéséhez, azok állami tulajdonba kerüléséhez szükséges intézkedések előkészítését;

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

1.9. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy a beruházás nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánítása érdekében készítsen előterjesztést a Kormány részére;

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: az 1.3. pont szerinti tervpályázat kiírását követő 30 napon belül

1.10. az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (6) bekezdése alapján az 1.3. és 1.6. pontban meghatározott feladatok teljesítése érdekében szükséges 98,6 millió forint, továbbá a tervpályázat lebonyolításához szükséges 154,4 millió forint 1. melléklet szerinti egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszafizetési kötelezettséggel a Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet, 11. Közgyűjtemények cím javára, a Kvtv. 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 7. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terhére.

Felelős: az átcsoportosításért: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Felelős: az elszámolásért és a visszafizetési kötelezettségért: emberi erőforrások minisztere

Határidő: 2014. március 31.

2. A Semmelweis Tervben meghatározott egészségügyi struktúra-átalakítással járó feladatokról, a kiemelt feladatok végrehajtásához szükséges intézkedésekről szóló 1208/2011. (VI. 28.) Korm. határozat (a továbbiakban: H.) 1.8. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Kormány az egészségügyi ellátórendszer működőképességének fenntarthatósága, a lakosság egészségi állapotának javítása érdekében:)

„1.8. egyetért azzal, hogy a főváros és a vonzáskörzete egészségügyi ellátásának tervezett átalakításához szükséges fedezet biztosítása érdekében a költségvetési lehetőségek függvényében a korábban egészségügyi célt szolgáló, valamint a tervezett átalakítások során felszabaduló egészségügyi ingatlanok hasznosításából, esetleges értékesítéséből származó bevétel – az állami vagyongazdálkodásra vonatkozó jogszabályok keretei között – kizárólagosan egészségügyi beruházási célú forrásként felhasználható legyen, melynek törvényi feltételeit az emberi erőforrások minisztere, a nemzetgazdasági miniszter és a nemzeti fejlesztési miniszter együttes egyetértésével kell megteremteni, kivéve, ha az ingatlanok hasznosítása egyéb közcélt (pl. oktatási, kulturális, sport stb.) szolgál;

Felelős: emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: folyamatosan”

3. A H. 1.1–1.7. és 1.9–1.13. pontjaiban a „nemzeti erőforrás miniszter” szövegrész helyébe az „emberi erőforrások minisztere” szöveg, 1.9. pont a) alpontjában az „a Nemzeti Erőforrás Minisztérium” szövegrész helyébe az „az Emberi Erőforrás Minisztériuma” szöveg lép.

4. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1031/2013. (I. 30.) Korm. határozathoz

XI. Miniszterelnökség
XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2013.

Millió forintban, egy tizedessel

ÁHT egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	Előir. csop. név	KIADÁSOK / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XX.							Emberi Erőforrások Minisztériuma										
218672		11							Közgyűjtemények									
						1							Működési költségvetés					
							1							Személyi juttatások		14,0		
							2							Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó		4,0		
							5							Egyéb működési célú kiadások		235,0		
	XI.							Miniszterelnökség										
297102		7							Rendkívüli kormányzati intézkedések							-253,0		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																		

Millió forintban, egy tizedessel

ÁHT. egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	Előir. csop. név	BEVÉTEL / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																		

Millió forintban, egy tizedessel

ÁHT. egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	Előir. csop. név	TÁMOGATÁS / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XX.							Emberi Erőforrások Minisztériuma										
218672		11							Közgyűjtemények							253,0		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																		
Foglalkoztatottak létszáma:																		

Az adatlap 5 példányban töltendő ki		A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)	Összesen		I.n.év	II. n.év	III.n.év	IV.n.év
Fejezet	1 példány	időarányos						
Állami Számvevőszék	1 példány	teljesítményarányos						
Magyar Államkincstár	1 példány	egyéb: azonnal	253,0		253,0			
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány							

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.
A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Biró Marcell,
a szerkesztésért felelős: dr. Borókainé dr. Vajdovits Éva.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 2–4.
A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.
A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a http://kozlony.magyarorszag.hu honlapon érhető el.
A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető igazgató.